Finansutskottets betänkande
2013/14:FiU1

Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna

Sammanfattning

Riksdagen behandlar i detta betänkande – det s.k. rambetänkandet – regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, förslag till statens inkomster och utgifter 2014, förslag till fördelning av utgifterna på utgiftsområden samt förslag till utgiftstak 2014, 2015 och 2016. Också oppositionspartiernas förslag i motsvarande delar behandlas. När riksdagen behandlat detta betänkande och fattat beslut om ramar för budgetens 27 utgiftsområden är ramarna styrande för riksdagens fortsatta behandling av anslagen.

Rambeslutet

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag på utgiftstak för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan om statens budget till 1 107, 1 127 och 1 167 miljarder kronor för 2014, 2015 och 2016. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om fördelningen av utgifter på utgiftsområden och beräkningen av ålderspensionssystemets utgifter. Utskottet tillstyrker delvis regeringens förslag till beräkning av Riksgäldens nettoutlåning samt av inkomsterna på statens budget för 2014. En rättelse görs i förhållande till propositionens förslag på dels Riksgäldens nettoutlåning, dels inkomstberäkningen till följd av en omläggning av hanteringen av studielån. Utskottet tillstyrker vidare regeringens förslag till ändrade skatte- och avgiftsregler och att riksdagen antar regeringens här aktuella lagförslag.

Utgifterna på statens budget uppgår till sammanlagt 865,7 miljarder kronor och inkomsterna till 820,4 miljarder kronor 2014. Statens budgetsaldo uppgår därmed till –45,2 miljarder kronor 2014.

Den ekonomiska utvecklingen

Läget i den svenska ekonomin är fortsatt osäkert. Sveriges BNP bedöms växa med 1,2 procent 2013 och 2,5 procent 2014. Lågkonjunkturen har blivit mer utdragen än vad som prognostiserades i budgetpropositionen för

2013. Enligt prognoserna kommer den svaga internationella konjunkturutvecklingen att innebära att exporten utvecklas svagt. Konsumtionen fortsätter därmed att vara viktig för tillväxten de kommande åren. Den ekonomiska utvecklingen i omvärlden är också osäker, även om vissa positiva signaler kan skönjas. Konjunkturnedgången i euroområdet tycks ha nått sin botten medan recessionen i Spanien och Italien ser ut att fortsätta. I USA har förtroendet för ekonomin stärkts under året men sett till helåret 2013 blir tillväxten dämpad. Den kinesiska ekonomin inledde året svagt men växer nu i god takt. Om den positiva utvecklingen i omvärlden består förväntas emellertid tillväxten i Sverige att öka under 2015 med sjunkande arbetslöshet och ett mer normaliserat resursutnyttjande som följd 2016–2017. Detta kräver dock stabila ekonomisk-politiska förutsättningar som att t.ex. skuldkrisen i USA får en långsiktig lösning och att underliggande strukturproblem i ett antal euroländer löses.

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Utskottet tillstyrker regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Sverige har klarat den ekonomiska nedgången bättre än de flesta andra länder. De senaste årens avmattning har kunnat mötas med en aktiv finanspolitik med tydligt fokus på strukturellt riktiga åtgärder. Det kommer att ta lång tid att nå ett balanserat konjunkturläge, vilket medför risk för att arbetslösheten biter sig fast på en hög nivå. Utskottet delar regeringens syn på att finanspolitiken bör ha en fortsatt expansiv inriktning i närtid för att stödja återhämtningen i ekonomin. Regeringens föreslagna budgetutrymme på 24 miljarder kronor är väl avvägt. En sådan inriktning är möjlig tack vare det höga förtroendet för Sveriges offentliga finanser. Det finansiella sparandet i den offentliga sektorn uppgår till –1,5 procent av BNP 2014, för att därefter successivt stärkas till 1,1 procent av BNP 2017. Det faktum att förtroendet för den svenska finanspolitiken är mycket starkt gör det möjligt, i enlighet med det finanspolitiska ramverket, att ta hänsyn till konjunkturläget när det gäller hur snabbt sparandet ska återföras till den målsatta nivån. Nedåtrisken i den makroekonomiska utvecklingen motiverar en något större budgeteringsmarginal i förhållandet till utgiftstaket 2016, så att det finns möjlighet att vid behov vidta kraftfulla åtgärder på budgetens utgiftssida. Utskottet betonar att erfarenheterna från statsfinansiella kriser visar på vikten av tydliga budgetpolitiska mål och restriktioner samt en väl utformad budgetprocess för att bevara förtroendet för de offentliga finanserna.

Utskottet delar regeringens bedömning att det är fortsatt angeläget att stärka arbetslinjen genom att göra det mer lönsamt att arbeta, särskilt för människor med små och medelstora inkomster. Jobbskatteavdraget har haft betydande effekter på sysselsättningen, dels genom att drivkrafterna till arbete har ökat när det har blir mer lönsamt att arbeta, dels genom att arbetsmarknadens funktionssätt har förbättrats. En ytterligare förstärkning

av jobbskatteavdraget är därför enligt utskottet en central åtgärd. Det stärker dessutom hushållens ekonomi, vilket bidrar till att stödja tillväxten genom en ökad konsumtion. En höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt stärker arbetslinjen ytterligare samtidigt som det skapar förutsättningar för en högre tillväxt.

Finansutskottet utgår i likhet med skatteutskottet från att regeringen noga följer utvecklingen av de nu föreslagna förändringarna av 3:12-reglerna och vid behov skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag som ytterligare justerar regelverket. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Regeringens fortsatta insatser för att skapa nya och bredare vägar för unga in på arbetsmarknaden och för att förbättra möjligheterna för långtidsarbetslösa att komma i arbete välkomnas av utskottet. Vidare anser utskottet att regeringens ökade medel till Arbetsförmedlingen för vägledningsoch matchningsinsatser skapar goda förutsättningar för att ungdomar inte ska fastna i långvarigt utanförskap.

Utskottet delar regeringens syn på att tillgången till utbildning som håller en hög kvalitet är avgörande för jobben, och för att värna Sveriges konkurrenskraft. Utöver de åtgärder som regeringen redan vidtagit för att höja lärarnas kompetens och läraryrkets status bedöms fortsatta insatser som nödvändiga. Utskottet välkomnar därför regeringens fortsatta arbete med bl.a. bättre möjligheter att göra lärarkarriär och åtgärder för ökad kvalitet och mer kunskap i skolan i form av bl.a. en läs- och skrivsatsning och mer undervisningstid i matematik.

För att upprätthålla och förstärka Sveriges konkurrenskraft krävs enligt utskottet ett dynamiskt näringsliv. Hindren för att starta, driva och utveckla företag ska därför vara så få och låga som möjligt. I den årliga uppföljning av konkurrenskraften som görs av EU-kommissionen kan utskottet notera att Sverige tillhör de mest konkurrenskraftiga ekonomierna i världen, vilket är glädjande. Enligt utskottet indikerar det att regeringens vidtagna åtgärder för att skapa goda förutsättningar för konkurrens, forskning och innovation har bidragit till ökad produktivitet.

En väl fungerande bostadsmarknad och en väl fungerande infrastruktur är enligt utskottet förutsättningar för en god ekonomisk tillväxt och fler jobb. Genom regeringens arbete med att förbättra förutsättningarna för byggandet av bostäder samtidigt som det befintliga bostadsbeståndet utnyttjas bättre utökas utbudet av bostäder. Utskottet konstaterar dock att trots åtgärder så byggs det för lite i Sverige. Trycket på bostadsmarknaden är också högt i tillväxtområden. Utskottet välkomnar därför regeringens fortsatta arbete med åtgärder som förenklar regelverket för nyproduktion av hyresrätter och en enklare och effektivare plan- och byggprocess.

När det gäller behovet av infrastruktur anser utskottet att ett väl anpassat och väl fungerande transportsystem är en förutsättning för att säkra individers och företags transportbehov. Sverige har också ett välutvecklat transportsystem som i många delar håller en god kvalitet. För att bibehålla

systemets kapacitet behöver det emellertid underhållas samtidigt som infrastrukturen behöver utvecklas för att möta förändrade resmönster och behov av förstärkt kapacitet. Utskottet kan också konstatera att den ekonomiska ramen för transportinfrastruktur har ökats markant för åren 2014–2025.

Utskottet kan också notera att Sverige har en mycket jämn inkomstfördelning ur ett internationellt perspektiv. Den enskilt viktigaste förklaringen till att en del hushåll har låg ekonomisk standard är en svag förankring på arbetsmarknaden. Fördelningspolitiken bör därför fortsatt inriktas på att stärka sysselsättningen, förbättra utbildningen och minska utanförskapet. Utskottet ser därför positivt på regeringens ambition att fortsatt föra en politik för ökade drivkrafter till arbete. Utskottet ställer sig också bakom att regeringen även fortsättningsvis vidtar åtgärder för att förbättra den ekonomiska standarden för hushåll med svag ekonomi och för ekonomiskt utsatta barnfamiljer. Vidare välkomnar utskottet regeringens fortsatta ambition att förbättra välfärden för dem som fyllt 65 år genom ett höjt grundavdrag för äldre. Utskottet noterar också att regeringens politik har bidragit till en positiv utveckling av den ekonomiska jämställdheten på flera områden de senaste åren. Exempelvis har drivkrafterna till arbete stärkts mer för kvinnor än för män.

Utskottet står bakom regeringens ambitiösa miljö-, energi- och klimatarbete där visionen är att Sverige 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären.

Utskottet välkomnar regeringens fortsatta arbete med att säkerställa ett stabilt finansiellt system. I likhet med regeringen anser utskottet att det är högt prioriterat då finansiella kriser kan vara mycket kostsamma och dessutom utgöra ett allvarligt hot mot offentliga finanser och ett lands ekonomiska utveckling.

Innehållsförteckning

Sammanfattning ... 1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut ... 9
Redogörelse för ärendet ... 15
Ärendet och dess beredning ... 15
Budgetpropositionens innehåll i korthet ... 17
Budgetmotionernas innehåll i korthet ... 18
Utskottets överväganden ... 21
1 Den ekonomiska utvecklingen ... 21
1.1 Propositionen om den ekonomiska utvecklingen ... 21
1.2 Motionerna om den ekonomiska utvecklingen ... 26
1.3 Kompletterande information ... 28
1.4 Finansutskottets bedömning ... 32
2 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken ... 36
2.1 Propositionens förslag till riktlinjer ... 37
2.1.1 Offentliga finanser och budgetpolitiska mål ... 37
2.1.2 Inriktningen av den ekonomiska politiken ... 43
2.1.3 Granskning och ekonomisk styrning ... 47
2.2 Socialdemokraternas förslag till riktlinjer ... 49
2.2.1 Offentliga finanser och budgetpolitiska mål ... 49
2.2.2 Inriktningen av den ekonomiska politiken ... 53
2.3 Miljöpartiets förslag till riktlinjer ... 58
2.3.1 Offentliga finanser och budgetpolitiska mål ... 58
2.3.2 Inriktningen av den ekonomiska politiken ... 61
2.4 Sverigedemokraternas förslag till riktlinjer ... 66
2.4.1 Offentliga finanser och budgetpolitiska mål ... 66
2.4.2 Inriktningen av den ekonomiska politiken ... 70
2.5 Vänsterpartiets förslag till riktlinjer ... 75
2.5.1 Offentliga finanser och budgetpolitiska mål ... 75
2.5.2 Inriktningen av den ekonomiska politiken ... 78
2.6 Kompletterande information ... 83
2.6.1 Alternativa bedömningar av de offentliga finanserna ... 83
2.6.2 Aktuella utredningar och rapporter ... 84
2.6.3 Nyligen överlämnade eller aviserade propositioner ... 85
2.7 Finansutskottets ställningstagande till riktlinjerna ... 86
3 Rambeslutet 2014 – utgiftstak, utgiftsramar och inkomstberäkning ... 101
3.1 Utgiftstak för staten ... 102
3.2 Utgiftsramar för utgiftsområdena ... 103
3.3 Övriga utgifter på statens budget ... 111
3.4 Beräkningen av inkomsterna på statens budget ... 112
3.5 Ändringar i skatte- och avgiftsregler ... 117
3.6 Ny lag om stöd vid korttidsarbete ... 138
3.7 Ålderspensionssystemets utgifter ... 143
3.8 Yttranden från andra utskott över utgiftsramar och inkomster ... 143
3.9 Kompletterande information ... 148
3.10 Finansutskottets ställningstagande till rambeslutet ... 149
4 Fördelning av utgifter på utgiftsområden 2015, 2016 och 2017 ... 155

4.1 Propositionen ... 155
4.2 Motionerna ... 155
4.3 Finansutskottets ställningstagande ... 159
5 Bemyndiganden om lån och andra ekonomiska åtaganden ... 160
5.1 Bemyndigande om upplåning ... 160
5.2 Lån för myndigheternas investeringar i anläggningstillgångar ... 160
5.3 Myndigheternas räntekontokrediter ... 162
5.4 Bemyndigande att överskrida ramanslag ... 164
6. Uppföljning av 3:12-reglerna ... 166
Reservationer ... 167
1. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 2), punkt 1 (S) ... 167
2. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 2), punkt 1 (MP) ... 172
3. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 2), punkt 1 (SD) ... 176
Ställningstagande ... 176
4. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 2), punkt 1 (V) ... 180
5. Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2014 (avsnitt 3 samt bilaga 2 och 3), punkt 2 (S) ... 185
6. Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2014 (avsnitt 3 samt bilaga 2 och 3), punkt 2 (MP) ... 188
7. Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2014 (avsnitt 3 samt bilaga 2 och 3), punkt 2 (SD) ... 190
8. Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2014 (avsnitt 3 samt bilaga 2 och 3), punkt 2 (V) ... 193
9. Preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden 2015, 2016 och 2017 (avsnitt 4 och bilaga 4), punkt 3 (MP) ... 195
10. Preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden 2015, 2016 och 2017 (avsnitt 4 och bilaga 4), punkt 3 (SD) ... 196
11. Preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden 2015, 2016 och 2017 (avsnitt 4 och bilaga 4), punkt 3 (V) ... 196

Bilaga 1
Förteckning över behandlade förslag ... 198
Propositionen ... 198
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012 ... 200
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013 ... 201

Bilaga 2
Statsbudgetens inkomster och utgifter 2014 ... 209

Bilaga 3
Regeringens lagförslag ... 219

Bilaga 4
Utskottets förslag till preliminär fördelning av utgifter 2015, 2016 och 2017 ... 303

Bilaga 5
Konstitutionsutskottets yttrande ... 306

Bilaga 6
Skatteutskottets yttrande ... 312

Bilaga 7
Skatteutskottets yttrande 468
Bilaga 8
Justitieutskottets yttrande 478
Bilaga 9
Civilutskottets yttrande 489
Bilaga 10
Socialförsäkringsutskottets yttrande 500
Bilaga 11
Socialutskottets yttrande 528
Bilaga 12
Kulturutskottets yttrande 539
Bilaga 13
Utbildningsutskottets yttrande 541
Bilaga 14
Trafikutskottets yttrande 544
Bilaga 15
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 546
Bilaga 16
Näringsutskottets yttrande 566
Bilaga 17
Arbetsmarknadsutskottets yttrande 577

Tabeller

Tabell 1.1 Nyckeltal 22
Tabell 1.2 BNP-tillväxt i världen, USA och euroområdet 23
Tabell 1.3 Försörjningsbalans i Sverige 2012–2017 23
Tabell 1.4 Alternativa scenarier för ekonomins utveckling 26
Tabell 1.5 Prognosjämförelse 29
Tabell 2.1 Den offentliga sektorns finanser 38
Tabell 2.2 Den offentliga sektorns finansiella sparande samt indikatorer för avstämning mot överskottsmålet 39
Tabell 2.3 Utgiftstak för staten enligt regeringen 40
Tabell 2.4 Statsbudgetens saldo och statsskulden enligt regeringen 41
Tabell 2.5 Statsbudgetens inkomster enligt regeringen 42
Tabell 2.6 Den offentliga sektorns finanser (S) 50
Tabell 2.7 Kommunsektorns finanser (S) 51
Tabell 2.8 Utgiftstak för staten (S) 51
Tabell 2.9 Statsbudgetens saldo och statsskulden (S) 52
Tabell 2.10 Statsbudgetens inkomster (S) 53
Tabell 2.11 Den offentliga sektorns finanser (MP) 59
Tabell 2.12 Kommunsektorns finanser (MP) 59
Tabell 2.13 Utgiftstak för staten (MP) 60
Tabell 2.14 Statsbudgetens saldo och statsskulden (MP) 60
Tabell 2.15 Statsbudgetens inkomster (MP) 61
Tabell 2.16 Den offentliga sektorns finanser (SD) 67
Tabell 2.17 Kommunsektorns finanser (SD) 68

Tabell 2.18 Utgiftstak för staten (SD) 68
Tabell 2.19 Statsbudgetens saldo och statsskulden (SD) 69
Tabell 2.20 Statsbudgetens inkomster (SD) 70
Tabell 2.21 Den offentliga sektorns finanser (V) 75
Tabell 2.22 Kommunsektorns finanser (V) 76
Tabell 2.23 Utgiftstak för staten (V) 76
Tabell 2.24 Statsbudgetens saldo och statsskulden (V) 77
Tabell 2.25 Statsbudgetens inkomster (V) 78
Tabell 2.26 Alternativa bedömningar av det offentliga finansiella sparandet 83
Tabell 3.1 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftstak för staten 2014–2016 103
Tabell 3.2 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar för 2014 105
Tabell 3.3 Regeringens och oppositionspartiernas beräkning av inkomsterna på statens budget 2014 116
Tabell 3.4 Procentuell fördelning av kostnader för stöd till korttidsarbete vid tre nivåer av arbetstidsminskning 141
Tabell 3.5 Yttranden med anledning av regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar och inkomstberäkning 144
Tabell 4.1 Regeringens och oppositionens förslag till preliminär fördelning av utgifter per utgiftsområde 2015 156
Tabell 4.2 Regeringens och oppositionens förslag till preliminär fördelning av utgifter per utgiftsområde 2016 157
Tabell 4.3 Regeringens och oppositionens förslag till preliminär fördelning av utgifter per utgiftsområde 2017 158

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 2)

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som regeringen föreslår. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 1 och avslår motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 1,
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1 och 17 samt
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 1, 6, 11–21, 23–30, 32, 33 och 35–38.

Reservation 1 (S)
Reservation 2 (MP)
Reservation 3 (SD)
Reservation 4 (V)

2. Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2014 (avsnitt 3 samt bilaga 2 och 3)

a) Utgiftstak för staten

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 107 miljarder kronor för 2014, 1 127 miljarder kronor för 2015 och till 1 167 miljarder kronor för 2016. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 2 och 3 samt avslår motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 6–8,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 2,
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2 och
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 2.

b) Utgiftsramar för utgiftsområdena

Riksdagen beslutar om ramar för utgiftsområdena 2014 i enlighet med utskottets förslag i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 5 och avslår motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 i denna del,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 4,
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 i denna del och
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4.

c) Övriga utgifter på statens budget

Riksdagen godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2014, beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning för 2014 och beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2014

enligt utskottets förslag i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 6 och 11, bifaller delvis proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 10 och avslår motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 i denna del,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 6 och
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 i denna del.

d) Beräkningen av inkomsterna på statens budget
Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2014 enligt utskottets förslag i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 4 och avslår motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 i denna del,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 3 i denna del,
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3 i denna del och
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del.

e) Ändringar i skatte- och avgiftsregler
Riksdagen antar regeringens förslag i bilaga 3 till
1. lag om kvotplikt för biodrivmedel, med den ändringen att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ges följande lydelse
”1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
2. År 2014 omfattar skyldigheten i 5 § tiden från och med den månad då lagen träder i kraft till och med december.”,
2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken, i de delar som inte gäller korttidsarbete,
3. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152),
4. lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,
5. lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.,
6. lag om ändring i ordningslagen (1993:1617),
7. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200), med dels den ändring av ingressen som följer av att riksdagen beslutar att rubriken närmast före 13 kap. 28 b § ska utgå, dels de ändringar av ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna som följer av att riksdagen beslutar att tillföra övergångsbestämmelserna en ny punkt 2 med följande lydelse ”Den äldre lydelsen av 4 kap. 8 § gäller fortfarande för mervärdesskatt som avser tid före ikraftträdandet.” och att omnumrera följande punkter,
8. lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import m.m.,
9. lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
10. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi (lagförslag 3.12),

11. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi (lagförslag 3.13), med den ändringen att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ges följande lydelse: ”Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.”,
12. lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,
13. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter,
14. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
15. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980),
16. lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter,
17. lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980),
18. lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227),
19. lag om ändring i lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt,
20. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
21. lag om ändring i lagen (2011:1269) om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva,
22. lag om ändring i lagen (2012:681) om ändring i lagen (2010:1823) om ändring i lagen (2009:1497) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
23. lag om ändring i lagen (2012:797) om ändring i lagen (2009:1497) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
24. lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 17, 18 i denna del, 20–27, 29–33 och 35–41 samt 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 1 och avslår motionerna
2012/13:Ju254 av Ylva Johansson (S),
2012/13:Ju266 av Peter Jeppsson och Suzanne Svensson (båda S),
2012/13:Ju274 av Thomas Finnborg (M),
2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 82 och 83,
2012/13:Kr329 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 5,
2013/14:Fi243 av Josef Fransson (SD) yrkandena 1–4,
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 i denna del och 10–21,
2013/14:Fi272 av Hannah Bergstedt (S) yrkandena 1 och 2,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 3 i denna del,
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 3 i denna del, 5–16 och 18–21,
2013/14:Fi317 av Bo Bernhardsson (S),

2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 3 i denna del, 7, 8, 10, 22, 31 och 34,
2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 4 och 5,
2013/14:C431 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 11,
2013/14:T517 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 25,
2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 46,
2013/14:A288 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 17,
2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4 och
2013/14:A399 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 3, 9 och 11.

f) Ny lag om stöd vid korttidsarbete

Riksdagen antar regeringens förslag i bilaga 3 till
1. lag om stöd vid korttidsarbete,
2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken, i delar som gäller korttidsarbete,
3. lag om ändring i semesterlagen (1977:480),
4. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
5. lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 16, 18 i denna del, 19, 28 och 34 samt avslår motionerna
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 22 och
2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 41.

g) Ålderspensionssystemets utgifter

Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan om statens budget till 257 728 miljoner kronor för 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 7.

Reservation 5 (S)
Reservation 6 (MP)
Reservation 7 (SD)
Reservation 8 (V)

3. Preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden 2015, 2016 och 2017 (avsnitt 4 och bilaga 4)

Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015, 2016 och 2017 enligt utskottets förslag i bilaga 4 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 8 och avslår motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 5 och

2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 5.

Reservation 9 (MP)
Reservation 10 (SD)
Reservation 11 (V)

4. Bemyndigande om upplåning (avsnitt 5.1)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 ta upp lån enligt 5 kap. budgetlagen (2011:203). Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 9.

5. Lån för myndigheternas investeringar i anläggningstillgångar (avsnitt 5.2)

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2014 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 38 600 miljoner kronor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 12.

6. Myndigheternas räntekontokrediter (avsnitt 5.3)

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2014 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjade krediter uppgår till högst 17 600 miljoner kronor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 13.

7. Bemyndigande för ramanslag (avsnitt 5.4)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014, med de begränsningar som följer av 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen (2011:203), besluta om överskridande av vissa anslag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 14.

8. Uppföljning av förslaget om ändrade 3:12-regler (avsnitt 6)

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om en uppföljning av förslaget om ändrade 3:12-regler.

Stockholm den 12 november 2013

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Fredrik Olovsson (S), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Pia Nilsson (S), Göran Pettersson (M), Peder Wachtmeister (M), Bo Bernhardsson (S), Carl B Hamilton (FP), Marie Nordén (S), Per Åsling (C), Sven-Erik Bucht (S), Staffan Anger (M), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Sven-Olof Sällström (SD), Ulla Andersson (V) och Agneta Karlsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar och beräkning av inkomsterna på statens budget. Det gäller proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 om förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor punkterna 1–14 och 16–41 samt motioner som väckts under allmänna motionstiden 2013 enligt förteckningen i bilaga 1. Dessutom lägger utskottet med stöd av sin initiativrätt i 3 kap. 7 § riksdagsordningen (RO) fram förslag om ett tillkännagivande som rör uppföljning av 3:12-reglerna.

Betänkandets upplägg

I kapitel 1 behandlas regeringens och oppositionens syn på den ekonomiska utvecklingen. Denna del är inte underlag för något riksdagsbeslut, men prognoserna i budgetpropositionen ligger till grund för regeringens och oppositionspartiernas budgetalternativ. I kapitel 2 behandlas de alternativ till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som presenteras av regeringen och oppositionspartierna. Det handlar dels om offentliga finanser och budgetpolitiska mål, dels om inriktningen av den ekonomiska politiken (förslagspunkt 1 i betänkandet). I kapitel 3 behandlas förslag till utgiftstak, utgiftsramar och beräkningen av inkomsterna. Här behandlas också de föreslagna och aviserade ändringar i skatte- och avgiftsregler som påverkar inkomstberäkningen (förslagspunkt 2 i betänkandet). I kapitel 4 behandlas alternativa förslag till fördelning av utgifter för åren efter budgetåret, dvs. 2015–2017 (förslagspunkt 3 i betänkandet). I kapitel 5 behandlas bemyndiganden om upplåning och andra ekonomiska förpliktelser (förslagspunkterna 4–7 i betänkandet). Slutligen föreslår utskottet i kapitel 6 ett tillkännagivande till regeringen om att följa upp ändrade 3:12-regler (förslagspunkt 8).

I bilaga 1 finns en förteckning över de förslag som behandlas i betänkandet. I bilaga 2 återges utskottets förslag till statsbudgetens inkomster och utgifter för 2014. I bilaga 3 finns de lagförslag som behandlas i betänkandet. I bilaga 4 redovisas utskottets förslag till preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden åren 2015, 2016 och 2017. I bilagorna 5–17 presenteras yttranden från andra utskott över utgiftsramar och inkomster.

Rambeslutet

Enligt riksdagsordningen (5 kap. 12 §) ska riksdagen i ett och samma beslut fastställa ramarna för de olika utgiftsområdena och godkänna en beräkning av inkomsterna på statens budget. De beslutade utgiftsramarna

får inte överskridas i den fortsatta beredningen av anslagen. Ett förslag från ett utskott till fördelning av anslagen inom ett utgiftsområde kan inte heller behandlas av riksdagen förrän riksdagen fattat beslut om ramarna. När fackutskotten bereder och lägger fram förslag till beslut om anslagen inom respektive utgiftsområde får de inte lägga fram ett förslag som går utöver den fastställda ramen för utgiftsområdet. Inte heller får förslag som överskrider ramen läggas fram i reservationer. I beslutet om utgiftsramarna ingår också att riksdagen ska godkänna ett antal budgetpåverkande poster, som beräkningen av myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och hur anslagskrediterna kommer att utnyttjas under året. I beslutet om inkomsterna ingår att ta ställning till olika förslag till ändringar i gällande skatte- och avgiftsregler samt att beräkna effekterna av dessa ändringar. Effektberäkningarna ger ett underlag för att bedöma hur stora inkomsterna på statens budget kommer att bli. Statens budget ska enligt budgetlagen (2011:203) förutom inkomster och utgifter även omfatta andra betalningar som påverkar statens lånebehov. För att få fram lånebehovet görs en bedömning av hur nettot av myndigheternas m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret utvecklas under budgetåret och hur stora eventuella kassamässiga korrigeringar bör vara. Efter dessa beräkningar får man fram statens budgetsaldo som en restpost som visar statens upplåningsbehov. Mot denna bakgrund är alla förslag som avser utgiftsramar m.m. och beräkningen av inkomsterna på statens budget sammanförda i en enda beslutspunkt, det s.k. rambeslutet (punkt 2 i detta betänkande), i utskottets förslag till riksdagsbeslut. Rambeslutet behandlas i kapitel 3 i betänkandet.

Utfrågningar i samband med beredningen av rambeslutet

Den 3 oktober informerades utskottet om aktuella EU-frågor av finansminister Anders Borg.

Yttranden från andra utskott

Yttranden över budgetpropositionens förslag tillsammans med motioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde har inkommit från

- konstitutionsutskottet (2013/14:KU1y)
- skatteutskottet (2013/14:Sku1y och 2013/14:SkU2y)
- justitieutskottet (2013/14:JuU1y)
- civilutskottet (2013/14:CU1y)
- socialförsäkringsutskottet (2013/14:SfU1y)
- socialutskottet (2013/14:SoU1y)
- kulturutskottet (protokollsutdrag 2013/14:4)
- utbildningsutskottet (protokollsutdrag 2013/14:7)
- trafikutskottet (protokollsutdrag 2013/14:4)
- miljö- och jordbruksutskottet (2013/14:MJU2y)
- näringsutskottet (2013/14:NU1y)

- arbetsmarknadsutskottet (2013/14:AU1y).

Utrikesutskottet och försvarsutskottet har avstått från att yttra sig. Yttrandena presenteras i sin helhet i bilagorna 5–17 i betänkandet. En sammanställning över yttrandena finns i avsnitt 3.8.

Budgetpropositionens innehåll i korthet

Utgifterna på statsbudgeten 2014 uppgår sammantaget till 868,9 miljarder kronor, och inkomsterna uppgår till 824,2 miljarder kronor. Statens lånebehov uppgår därmed till 44,7 miljarder kronor. Regeringen föreslår att utgiftstaket fastställs till 1 107 miljarder kronor 2014, till 1 127 miljarder kronor 2015 och till 1 167 miljarder kronor 2016. Det finansiella sparandet för den offentliga sektorn uppgår i regeringens förslag till –1,5 procent av BNP 2014.

Regeringens främsta mål är full sysselsättning. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken är därför att stödja tillväxten och varaktigt öka sysselsättningen. I riktlinjerna ingår även att stärka elevers kunskaper och företagens konkurrenskraft, att öka välfärden och sammanhållningen i Sverige samt att skydda miljön och klimatet. Fokus läggs på strukturellt permanenta åtgärder som både kan stabilisera konjunkturläget och möta långsiktiga utmaningar. För att få fler att delta på arbetsmarknaden och fler att öka sitt arbetsutbud är utbudsstimulerande åtgärder centrala i regeringens politik. Bland annat presenteras en förstärkning av jobbskatteavdraget och en höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt. Detta kombineras med åtgärder som stimulerar efterfrågan på arbetskraft för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, bl.a. genom stöd till yrkesintroduktionsanställningar och genom effektivare arbetsmarknadspolitiska åtgärder. En central del i regeringen politik är också insatser för en bättre integration. Inom ramen för riktlinjerna vill regeringen också se mer undervisning i matematik och att forskning, innovation och entreprenörskap stimuleras. Härigenom ska elevers kunskap öka och konkurrenskraften stärkas. Andra centrala delar i regeringens politik är att skapa en bättre bostadsmarknad. Förslag presenteras bl.a. om förenklingar av planprocessen och regelverket för nyproduktion. Genom riktade åtgärder vill regeringen minska den ekonomiska utsattheten och bl.a. se en höjning av det särskilda bidraget i bostadsbidraget, en höjning av bostadstillägget för ålderspensionärer samt ökade medel för vård och omsorg. Genom ett ökat fokus på kemikaliefrågor och fortsatt minskat förmånsvärde för vissa miljöbilar ska miljön och klimatet skyddas. Vidare fortsätter regeringen sitt arbete med att göra det finansiella systemet mer motståndskraftigt och stabilt.

Budgetmotionernas innehåll i korthet

Socialdemokraterna

I Socialdemokraternas budgetalternativ (partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl.) är utgifterna på statsbudgeten 2014 sammantaget 34,2 miljarder kronor högre och inkomsterna 33,7 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Statens lånebehov uppgår i Socialdemokraternas förslag till 45,2 miljarder kronor. Utgiftstaket för staten höjs med 20 miljarder kronor 2014 och 2015 och med 30 miljarder kronor 2016, jämfört med regeringens förslag. Det finansiella sparandet för den offentliga sektorn uppgår till –1,5 procent av BNP 2014.

Socialdemokraternas viktigaste mål för finanspolitiken är att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020. För att nå målet vill motionärerna se kraftfullare investeringar i jobb och utbildning. Bland annat bör en 90-dagarsgaranti införas med sammantaget 37 000 nya jobb och utbildningsplatser. Fas 3 bör avskaffas, och i stället bör det införas extratjänster. Skolan ska tillföras ytterligare medel, bl.a. för mindre klasser och fler specialpedagoger. Fler jobb ska också skapas genom en mer aktiv näringspolitik, bl.a. vill motionärerna att strategiska samverkansprogram införs. Staten ska ta över ansvaret för den andra sjuklöneveckan för att därigenom underlätta för småföretag att anställa. Resurser ska frigöras till investeringar för innovationer. Motionärerna vill att ytterligare medel avsätts för infrastruktur och bostäder och för att Sverige ska nå miljömålen. Vidare anser motionärerna att ökade medel ska avsättas för vård till äldre. Motionärerna säger nej till bl.a. ett femte jobbskatteavdrag, höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt och sänkta egenavgifter. Nuvarande jobbskatteavdrag bör trappas av samtidigt som skatten för pensionärer bör sänkas. Nedsättningen av socialavgifterna för unga och nedsättningen av restaurang- och cateringmomsen bör enligt motionärerna avskaffas. Vidare säger motionärerna nej till bl.a. sänkta egenavgifter och nystartszoner. Punktskatter och miljöskatter bör höjas.

Miljöpartiet

I Miljöpartiets budgetalternativ (partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl.) är utgifterna på statsbudgeten för 2014 sammanlagt 33,7 miljarder kronor högre och inkomsterna 33,4 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Statens lånebehov uppgår i Miljöpartiets förslag till 45 miljarder kronor 2014. Utgiftstaket för staten höjs med 30 miljarder kronor 2014, 35 miljarder kronor 2015 och 45 miljarder kronor för 2016 jämfört med regeringens förslag. Det finansiella sparandet för den offentliga sektorn uppgår till –1,5 procent av BNP för 2014.

Miljöpartiet anser att investeringar i klimat, jobb, skola och äldrevård är nödvändiga för att uppnå ett hållbart samhälle. En ny arbetslinje behövs och en arbetsmarknad där fler inkluderas men färre lämnar den. Miljöpar-

tiet vill därför införa reformer inom arbetslöshets- och sjukförsäkringen och satsningar på subventionerade jobb och utbildningsplatser till unga. Skolan och den högre utbildningen behöver bättre förutsättningar för undervisning, och antalet utbildningsplatser bör utökas. Genom investeringar i småföretag, utbyggda järnvägssystem, förnybar energi och energieffektivisering av bostäder skapas nya jobb, och med bl.a. säkrare energitillförsel och effektivare kommunikationer stärks den svenska konkurrenskraften. En tempoväxling i klimatarbetet är nödvändig för en hållbar miljö genom infrastruktursatsningar, ökad klimatanpassning och höjda miljöskatter. Nyckeln till nya jobb finns enligt Miljöpartiet hos Sveriges småföretagare och en politik som gynnar entreprenörskap, innovation och tillväxt. Därför förespråkar partiet bl.a. en sänkt arbetsgivaravgift för småföretag och ett slopat sjuklöneansvar för små företag. Miljöpartiet avvisar regeringens förslag om ett femte jobbskatteavdrag och även förslaget om höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt. Nuvarande jobbskatteavdrag bör trappas av och nedsättningen i socialavgifter för unga slopas helt.

Sverigedemokraterna

I Sverigedemokraternas budgetalternativ (partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl.) är utgifterna på statsbudgeten 2014 sammanlagt 18,1 miljarder kronor högre och inkomsterna 19,6 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Statens lånebehov uppgår i Sverigedemokraternas förslag till 43,2 miljarder kronor. Utgiftstaket för staten höjs med 20,4 miljarder kronor 2014, 15,2 miljarder kronor 2015 och 9,7 miljarder kronor 2016 jämfört med regeringens förslag. Det finansiella sparandet för den offentliga sektorn uppgår till –1,5 procent av BNP.

Sverigedemokraternas budgetalternativ innebär omfattande besparingar på utgifter för asyl- och anhöriginvandring, arbetskraftsinvandring samt utvecklingsbistånd. Sysselsättningspolitiken ska göra det mer lönsamt att arbeta och billigare att anställa. Motionärerna välkomnar ett femte jobbskatteavdrag men säger nej till höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt. Ett sjuklöneavdrag och ett arbetsgivaravdrag föreslås i syfte att minska kostnaderna att anställa för främst de mindre företagen. För att motverka ungdomsarbetslösheten ska en ny anställningsform för lärlingar införas. Genom ett landsbygdslyft med bl.a. ökade investeringar i infrastruktur och skogs- och jordbruk ska förutsättningar skapas för fler jobb på Sveriges landsbygd. Sverige ska vara en framträdande kunskapsnation, och ökade resurser föreslås till högskolor och forskning. Staten bör ta över huvudmannaskapet för skolan och uttag av vinst i friskolor förhindras. Sverigedemokraterna föreslår en rad åtgärder för att stärka vården och omsorgen samt en kraftig höjning av pensioner och garantipensioner. Alla anställda i den offentliga sektorn ska ges möjlighet att arbeta heltid. Ökade medel läggs också på försvar, brottsbekämpning samt ekonomisk och social trygghet.

Vänsterpartiet

I Vänsterpartiets budgetalternativ (partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl.) är utgifterna på statsbudgeten 2014 sammanlagt 58,8 miljarder kronor högre och inkomsterna 53,2 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Statens lånebehov uppgår i Vänsterpartiets förslag till 50,3 miljarder kronor. Utgiftstaket för staten höjs med 64 miljarder kronor 2014. Vänsterpartiet avslår regeringens förslag till utgiftstak för 2015 och 2016. Det finansiella sparandet för den offentliga sektorn uppgår till –1,6 procent av BNP.

Full sysselsättning är det överordnade målet för Vänsterpartiets politik. Vänsterpartiets budgetalternativ innehåller stora satsningar på den offentliga sektorn och då främst kommunsektorn där omfattande resursförstärkningar föreslås för vård, skola och omsorg. Resurserna ska användas för att bl.a. öka lärartätheten i skolan, minska barngrupperna i förskolan och anställa fler inom vården och omsorgen. Välfärden ska också stå fri från privata vinstintressen. Arbetslösheten, och då särskilt ungdomsarbetslösheten, ska bekämpas aktivt med åtgärder från Arbetsförmedlingen men också genom subventionerade anställningar och utbildningsinsatser för bättre matchning på arbetsmarknaden. Vänsterpartiet anser att skattesystemet ska reformeras för att bli mer rättvist. Vänsterpartiet säger nej till regeringens förslag om ett femte jobbskatteavdrag och höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt. Vidare ska nuvarande jobbskatteavdrag fasas ut för högre inkomster och steg tas för att skatteskillnader vid lika inkomster ska minska. Bolagsskatten och restaurangmomsen bör höjas och RUT-avdraget tas bort. Socialavgiften för unga höjs. Stora investeringar inom den offentliga sektorn föreslås, bl.a. för bostadsbyggande, upprustning av offentliga lokaler samt i grön teknik och infrastruktur.

Utskottets överväganden

1 Den ekonomiska utvecklingen

Utskottets bedömning i korthet
Läget i den svenska ekonomin är fortsatt osäkert. Sveriges BNP bedöms växa med 1,2 procent 2013 och 2,5 procent 2014. Lågkonjunkturen har blivit mer utdragen än vad som prognostiserades i budgetpropositionen för 2013. Enligt prognoserna kommer den svaga internationella konjunkturutvecklingen att innebära att exporten utvecklas svagt. Konsumtionen fortsätter därmed att vara viktig för tillväxten de kommande åren. Den ekonomiska utvecklingen i omvärlden är också osäker, även om vissa positiva signaler kan skönjas. Konjunkturnedgången i euroområdet tycks ha nått sin botten medan recessionen i Spanien och Italien ser ut att fortsätta. I USA har förtroendet för ekonomin stärkts under året men sett till helåret 2013 blir tillväxten dämpad. Den kinesiska ekonomin inledde året svagt men växer nu i god takt. Om den positiva utvecklingen i omvärlden består förväntas emellertid tillväxten i Sverige att öka under 2015 med sjunkande arbetslöshet och ett mer normaliserat resursutnyttjande som följd 2016–2017. Detta kräver dock stabila ekonomisk-politiska förutsättningar som att t.ex. skuldkrisen i USA får en långsiktig lösning och att underliggande strukturproblem i ett antal euroländer löses.

1.1 Propositionen om den ekonomiska utvecklingen

Det senaste årets internationella konjunkturnedgång har slagit hårt mot den svenska ekonomin. Exporten, men även investeringar och hushållens konsumtion, har påverkats negativt av de allmänt försämrade ekonomiska utsikterna. Sammantaget har lågkonjunkturen fördjupats, och de lediga resurserna i svensk ekonomi har ökat. Även om en något starkare utveckling kan anas i omvärlden det andra halvåret är prognosen att BNP för helåret 2013 utvecklas svagt, med såväl fallande export som fallande investeringar.

Enligt regeringens bedömning förväntas tillväxten öka under 2014, och BNP beräknas stiga med 2,5 procent. Från och med 2015 bedöms ekonomin växa i mycket god takt med BNP-ökningar på 3,6 respektive 3,9 procent för 2015 och 2016 (se tabell 1.1). Även resursutnyttjandet förvän-

tas stiga något nästa år men ligger trots det på en fortsatt låg nivå. I termer av BNP-gap bedöms de lediga resurserna i svensk ekonomi 2014 uppgå till 3,0 procent som andel av potentiell BNP.

Tabell 1.1 Nyckeltal
Procentuell förändring

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
BNP	0,7	1,2	2,5	3,6	3,9	2,9
BNP-gap[1]	–2,7	–3,5	–3,0	–2,1	–1,0	–0,2
Sysselsatta 15–74 år	0,7	0,8	0,8	1,0	1,3	1,3
Arbetade timmar	0,6	0,3	0,5	1,1	1,6	1,5
Produktivitet i näringslivet						
Arbetslöshet[2]	8,0	8,2	8,1	7,8	7,0	6,4
Löner[3]	3,0	2,7	2,8	2,9	3,2	3,4
KPI, årsgenomsnitt	0,9	0,1	0,9	1,7	2,7	3,2
Reporänta vid årets slut	1,00	1,00	1,00	1,75	2,75	3,25

[1] Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.
[2] I procent av arbetskraften 15–74 år.
[3] Timlöner mätt enligt konjunkturstatistiken.
Källa: Budgetpropositionen för 2014.

Ekonomin som helhet bedöms inte utvecklas väsentligt annorlunda än enligt den bedömning som gjordes i 2013 års ekonomiska vårproposition. De revideringar som redovisas är till viss del en effekt av regeringens reformer. Sammantaget bedömer regeringen att de föreslagna reformerna kommer att leda till att BNP-tillväxten blir 0,3 procent högre och antalet sysselsatta 10 000 fler 2014 än om regeringens reformer inte genomförs.

Tillväxten i världsekonomin 2013 och 2014

Det internationella konjunkturläget försämrades 2012 och under inledningen av 2013. I euroområdet föll BNP, och den ekonomiska utvecklingen i USA bromsade in. Även i många tillväxtekonomier föll tillväxten tillbaka. Världshandeln och industriproduktionen har som en följd av detta mattats av. En något starkare utveckling kan anas det andra halvåret i år. Aktörer på den finansiella marknaden visar viss tillförsikt inför framtiden, och förtroendeindikatorer har stigit bland hushåll och företag i många OECD-länder. Konjunkturnedgången i euroområdet tycks ha nått sin botten. Recessionen ser dock ut att fortsätta i stora ekonomier som Spanien och Italien, vilket dämpar den ekonomiska utvecklingen i euroområdet under den resterande delen av 2013 enligt regeringens bedömning.

BNP förväntas öka i euroområdet 2014 (se tabell 1.2). Bedömningen är dock att tillväxten blir låg och att det tar ytterligare en tid innan arbetslösheten faller tillbaka. De finanspolitiska åtstramningarna bedöms minska i omfattning, och därtill förväntas Europeiska centralbanken (ECB) behålla styrräntan på en låg nivå. I den amerikanska ekonomin innebär mildare finanspolitiska åtstramningar förbättrade utsikter för en återhämtning 2014.

BNP-tillväxten i USA 2014 bedöms sammantaget bli högre än 2013. Om hänsyn tas till det låga resursutnyttjandet är tillväxttakten 2014 ändå relativt svag.

Tabell 1.2 BNP-tillväxt i världen, USA och euroområdet
Procentuell förändring

	2012	2013	2014
USA	2,8	1,5	2,7
Euroområdet	–0,6	–0,7	0,9
Världen	3,2	3,2	4,0

Källa: Budgetpropositionen för 2014.

Regeringens prognos för den internationella ekonomins utveckling förutsätter att de relativt stabila ekonomisk-politiska förhållanden som präglat stora delar av världen sedan sommaren 2012 fortsätter att råda.

Regeringen förutsätter att finansieringen av den federala staten i USA inte äventyras. Det s.k. skuldtaket har den senaste tiden varit föremål för omfattande inrikespolitisk turbulens. Hittills har emellertid politiska uppgörelser nåtts som medfört att skuldtaket har kunnat höjas. Prognosen förutsätter att så även sker i samband med förhandlingarna hösten 2013.

Utvecklingen i Sverige

Det senaste årets internationella konjunkturnedgång har slagit hårt mot den svenska ekonomin. Exporten, men även investeringar och hushållens konsumtion, har påverkats negativt av de allmänt försämrade ekonomiska utsikterna.

Tabell 1.3 Försörjningsbalans i Sverige 2012–2017
Utfall för 2012 och prognos för 2013–2017

	Mdkr	Procentuell förändring, fasta priser					
	2012	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Hushållens konsumtion	1 718	1,5	2,1	3,1	3,9	3,6	3,1
Offentlig konsumtion	956	0,7	1,0	1,1	0,2	0,7	0,6
Fasta bruttoinvesteringar	669	3,2	–2,4	4,3	6,9	6,7	4,3
Lagerinvesteringar[1]	–1	–1,1	0,4	–0,1	0,0	0,0	0,0
Export	1 736	0,8	–2,3	3,0	6,8	7,7	6,2
Import	1 516	0,0	–2,7	3,3	7,1	7,4	6,1
BNP	**3 562**	**0,7**	**1,2**	**2,5**	**3,6**	**3,9**	**2,9**
BNP, kalenderkorrigerad		**1,1**	**1,2**	**2,6**	**3,3**	**3,5**	**3,1**

[1] Bidrag till BNP-tillväxten, procentenheter.
Källa: Budgetpropositionen för 2014.

Tabell 1.3 visar utfallet för 2012 och prognosen för utvecklingen av försörjningsbalansen perioden 2013–2017. Utvecklingen 2015–2017 kommenteras mer ingående i senare avsnitt. Sammantaget har lågkonjunkturen fördjupats, och de lediga resurserna i den svenska ekonomin har ökat.

Även om en något starkare utveckling kan anas i omvärlden det andra halvåret är prognosen att BNP för helåret 2013 utvecklas svagt, med såväl fallande export som fallande investeringar. Detta stöds av indikatorer för BNP-tillväxten som fortfarande ligger något under genomsnittet. Tillväxten 2013 hålls uppe av inhemsk efterfrågan.

Regeringen bedömer att den svenska exporten växer nästa år och att förtroendet hos svenska hushåll och företag fortsätter att stärkas, i takt med att de internationella tillväxtutsikterna förbättras. Investeringarna förväntas därmed åter växa 2014, och konsumtionstillväxten stiger. Förstärkningen av hushållens ekonomi som föreslås i denna proposition bidrar till konsumtionsökningen.

Arbetsmarknaden

Regeringen menar att den svenska arbetsmarknaden trots en utdragen lågkonjunktur i omvärlden har utvecklats förhållandevis starkt. Sysselsättningen föll i samband med inledningen av finanskrisen, men har ökat stadigt sedan slutet av 2009 och nådde vid inledningen av 2011 samma nivå som före krisen. Därefter har sysselsättningen fortsatt att stiga, om än i lägre takt. Sysselsättningen har under 2012 och första halvåret 2013 ökat i takt med befolkningen, vilket innebär att sysselsättningsgraden är oförändrad. Ökningen har främst drivits av en ökad sysselsättning i tjänstebranscherna och i den offentliga sektorn. Indikatorer på arbetsmarknaden tyder på att sysselsättningen kommer att fortsätta öka under andra halvåret 2013. I takt med att tillväxten ökar under 2014 får företagen ett ökat behov av att anställa. Sysselsättningsökningen bedöms dock bli förhållandevis dämpad under 2014. Företagen kan delvis möta den ökade efterfrågan med lediga resurser inom organisationen. Sysselsättningsgraden bedöms bli näst intill oförändrad under 2013 och 2014.

Arbetslösheten har stigit sedan slutet av 2011. Regeringen bedömer att sysselsättningen kommer att öka under andra halvåret 2013. Även arbetskraften ökar under denna period, och arbetslösheten fortsätter att vara hög. Under 2014 förbättras läget på arbetsmarknaden och arbetslösheten faller gradvis tillbaka, då sysselsättningen ökar snabbare än arbetskraften. Under 2014 bedöms arbetslösheten vara ca 8,1 procent mot 8,2 procent 2013.

Löner, inflation och reporänta

Det svaga konjunkturläget bidrog till att de avtalade löneökningarna blev förhållandevis återhållsamma. Sammantaget bedöms lönerna i hela ekonomin öka med 2,7 procent 2013 och 2,8 procent 2014, enligt konjunkturlönestatistikens definition.

Inflationen var 2012 lägre än Riksbankens mål på 2 procent, både mätt som den årliga procentuella förändringen i konsumentprisindex (KPI) och med KPI med fast ränta (KPIF). Under inledningen av 2013 har inflationen fortsatt att vara låg. Regeringen bedömer att inflationstrycket blir lågt

den närmaste tiden, och KPI och KPIF beräknas därmed stiga långsamt under 2013 och 2014. Det låga kostnadstrycket kan framför allt förklaras av att resursutnyttjandet är lågt. Vidare har förstärkningen av kronan bidragit till lägre importpriser utöver en allmänt svag prisutveckling internationellt. Dessutom sjönk boräntorna betydligt under 2012. Enhetsarbetskostnaden bedöms 2013 stiga något mer än den genomsnittliga ökningstakten de senaste 15 åren på 1,5 procent. Men det allmänt svaga efterfrågeläget bidrar till att företagen har svårt att föra vidare högre kostnader till konsumenterna.

Regeringens samlade bedömning är därmed att resursutnyttjandet blir svagt, arbetslösheten hög och inflationen låg under 2013 och 2014. Riksbanken fortsätter därför att föra en expansiv penningpolitik. Reporäntan förväntas ligga kvar på 1 procent under hela 2014.

Utvecklingen 2015–2017

Enligt prognosen inleds återhämtningen i OECD-länderna 2014. Resursutnyttjandet är dock fortsatt lågt. Återhämtningen väntas fortsätta 2015–2017, och bedömningen är att ett i stort sett balanserat resursutnyttjande nås 2017. Sammantaget är regeringens prognos att Sveriges BNP växer i en relativt hög takt 2015–2017 med tillväxtsiffror omkring eller över 3 procent under hela perioden. Högt sparande och en god utveckling av de disponibla inkomsterna ger utrymme för en förhållandevis hög tillväxt i hushållens konsumtion. Ett bättre läge på arbetsmarknaden förväntas också bidra till detta.

För att möta uppgången i efterfrågan bedöms företagen i näringslivet öka antalet anställda i en högre takt 2015–2017. Enligt prognosen ökar sysselsättningen med 244 000 personer mellan 2012 och 2017. Större delen av ökningen, drygt 170 000 personer, väntas äga rum under prognosperiodens senare del, 2015–2017. Eftersom sysselsättningen utvecklas starkare än arbetskraften 2015–2017 väntas arbetslösheten minska till ca 6,4 procent 2017. Antalet arbetslösa bedöms då vara drygt 330 000, dvs. ca 70 000 färre än 2012.

När konjunkturläget förbättras ökar företagens möjligheter att höja priserna, och inflationen väntas gradvis stiga mot inflationsmålet. KPIF-inflationen bedöms nå 2 procent i slutet av 2017. I takt med stigande resursutnyttjande och högre inflation blir penningpolitiken mindre expansiv. Reporäntan höjs gradvis till 3,25 procent i slutet av prognosperioden.

Risker och alternativscenarier

Regeringen redovisar två alternativa scenarier i förhållande till den huvudsakliga bedömningen. I det ena scenariot analyseras effekten av högre räntor i omvärlden, och i det andra förutsätts en starkare omvärldsefterfrågan och högre konsumentförtroende (se tabell 1.4). Enligt regeringens bedömning är en internationell konjunkturuppgång en förutsättning för en

ökad tillväxt de närmaste åren. Även om indikatorer i nuläget antyder att det internationella konjunkturläget kommer att förbättras, framför allt i OECD-länderna, är läget fortfarande osäkert och en konjunkturuppgång långt ifrån garanterad. En fortsatt stark konsumtionstillväxt bland hushållen är också en viktig förutsättning för en återhämtning i den svenska ekonomin. Både den internationella utvecklingen och prognosen för hushållens konsumtion omgärdas av stora risker; tillväxten kan bli antingen lägre eller högre än vad som nu väntas. Den sammantagna bedömningen är dock att riskerna för en svagare konjunkturutveckling fortsätter att dominera.

Tabell 1.4 Alternativa scenarier för ekonomins utveckling
Procentuell förändring

	2013	2014	2015	2016	2017
BNP, procentuell förändring					
Alt. 1 Högre räntor	1,2	1,8	2,4	3,0	3,4
Alt. 2 Starkare efterfrågan	1,2	3,2	3,9	3,6	2,9
Huvudscenario	*1,2*	*2,6*	*3,3*	*3,5*	*3,1*
Sysselsättning, procentuell förändring					
Alt. 1 Högre räntor	0,8	0,4	0,4	0,8	1,5
Alt. 2 Starkare efterfrågan	0,8	0,9	1,6	1,8	1,3
Huvudscenario	*0,8*	*0,8*	*1,0*	*1,3*	*1,3*
Arbetslöshet, % av arbetskraften					
Alt. 1 Högre räntor	8,2	8,5	8,4	8,0	7,0
Alt. 2 Starkare efterfrågan	8,2	8,0	7,1	6,0	5,3
Huvudscenario	*8,2*	*8,1*	*7,8*	*7,0*	*6,4*
Offentligt finansiellt sparande, % av BNP					
Alt. 1 Högre räntor	–1,2	–1,8	–0,9	–0,2	0,5
Alt. 2 Starkare efterfrågan	–1,2	–1,4	0,0	1,0	1,6
Huvudscenario	*–1,2*	*–1,5*	*–0,4*	*0,4*	*1,1*

Källa: Budgetpropositionen för 2014.

1.2 Motionerna om den ekonomiska utvecklingen

Socialdemokraternas motion

I Socialdemokraternas partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. anförs att världen genomgått en utdragen lågkonjunktur sedan finanskrisen 2008. Det finns dock tecken på att konjunkturen i vår omvärld tar fart. Den amerikanska ekonomin har vänt, även om stora risker kvarstår. Utsikterna för Europa har ljusnat, även om den ekonomiska situationen är fortsatt svag i några EU-länder. Kina växer som förväntat. Den allt bättre utvecklingen i vår omvärld gör att konjunkturläget i Sverige också stärks. Sveriges ekonomiska utveckling är tätt sammankopplad med utvecklingen i vår omvärld. Konjunkturindikatorer som inköpsindex och barometerindikatorn visar att företagens och hushållens tro på framtiden har stärkts. Motionärerna anför dock att de strukturella utmaningarna för den svenska

ekonomin kvarstår. Arbetslösheten är hög, och då särskilt bland unga. Antalet långtidsarbetslösa har nästa tredubblats. De största prognosmakarna gör nu bedömningen att det kommer att dröja åtminstone till 2016 innan arbetslösheten är tillbaka på 2007 års nivå.

Miljöpartiets motion

Miljöpartiet menar att konjunkturläget i Sverige fortfarande är svagt även om botten i lågkonjunkturen tycks passerad. I partimotion 2013/14:Fi319 av Gustaf Fridolin m.fl. konstateras att resursutnyttjandet är lågt och arbetslösheten är kvar på historiskt höga nivåer. Den skakiga ekonomiska utveckling som dominerat omvärlden allt sedan finanskrisen 2008 har stabiliserats något. En ljusning i konjunkturen i omvärlden tycks vara på väg. Även om många länder i Europa befinner sig i ekonomisk kris har regionen som helhet kommit ur recessionen. Ljusningarna i omvärlden kommer troligen att påverka Sverige positivt under 2014. Motionärerna konstaterar att regeringens prognoser över den ekonomiska utvecklingen är nedjusterade i budgetpropositionen för 2014. Regeringen förutspår också en betydligt högre arbetslöshet för de kommande åren än vad de gjort i tidigare prognoser. Motionärerna är bekymrade över arbetsmarknadens utveckling och anser att kraftansträngningar behövs för att matcha de arbetslösa till de jobb som finns.

Sverigedemokraternas motion

Enligt Sverigedemokraternas partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. kan två huvudsakliga ljuspunkter skönjas i den svenska ekonomin. Det statsfinansiella läget är tämligen gott, och BNP-tillväxten väntas ta någorlunda fart mot slutet av 2013. Motionärerna menar att den svenska exporten kommer att fortsätta att utvecklas förhållandevis svagt på grund av det svaga ekonomiska läget i euroområdet. Den svenska tillväxten drivs därmed i huvudsak av den inhemska konsumtionen, och att förstärka den är därför av största vikt. Arbetslösheten är, enligt Sverigedemokraterna, fortsatt hög. Först 2017 förväntas arbetsmarknaden vara i konjunkturell balans. Arbetslösheten väntas då ha sjunkit till 6,7 procent. Inflationen ligger på låga nivåer, men Riksbanken anser sig inte kunna föra en mer expansiv penningpolitik på grund av oron för hushållens ökande skuldsättning. Motionärerna delar Riksbankens oro för hushållen skuldsättning. Enligt Sverigedemokraterna kan skuldsättningen skapa störningar på samhällsnivå.

Vänsterpartiets motion

I partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. konstateras att den ekonomiska utvecklingen under de senaste åren har präglats av följderna av finanskrisen 2008–2009. Världshandeln störtdök, och många länder drabba-

des av djupa lågkonjunkturer med stora produktionsbortfall och hög arbetslöshet. Lågkonjunkturen och finanskriserna i Europa har resulterat i att ett antal länder, framför allt inom euroområdet, har fått betydande statsfinansiella problem. Motionärerna menar att världsekonomin fortfarande präglas av lågkonjunktur. Utsikterna för en starkare global återhämtning har dock stärkts under de senaste månaderna. I USA tyder mycket på en starkare tillväxt de närmaste åren, och efter sex kvartal med fallande BNP lämnade euroområdet recessionen under andra kvartalet 2013. Det internationella konjunkturläget är fortfarande svagt, vilket gör att den svenska exportindustrin bedöms ta fart först en bit in på 2014. I stället väntas den privata konsumtionen vara draglok för tillväxten. Förutsättningarna för detta är goda då hushållens finansiella ställning är stark. Vänsterpartiet anser dock att den svenska ekonomin brottas med en rad strukturproblem, t.ex. låg produktivitetstillväxt, hög arbetslöshet och kraftigt växande ekonomiska klyftor.

1.3 Kompletterande information

Consensus Forecasts sammandrag av internationella prognoser

Consensus Forecasts sammanställning av underlag från 250 prognosinstitut visade i oktober att euroområdet är på väg ut ur recessionen. Prognosen för fjärde kvartalet 2013 pekar på en BNP-tillväxt på 0,4 procent i euroområdet. Prognosen för helåret 2013 revideras därför upp något, och BNP förväntas sjunka med –0,3 respektive öka med 0,9 procent 2013 och 2014. I USA förväntas BNP växa med 1,6 respektive 2,6 procent för 2013 och 2014, vilket är marginellt sämre än prognosen som presenterades i samband med vårpropositionen. Prognosen för USA ligger kvar oförändrad trots de politiska motsättningarna om budgeten, vilket dock bedöms ha skadat USA:s förtroende. (Källa: Consensus Forecasts, publicerad 18 oktober 2013.)

IMF:s senaste prognos över världsekonomin

IMF prognostiserar att den globala tillväxten blir 2,9 procent 2013 och 3,6 procent 2014. Tillväxtprognosen är därmed något svagare än IMF:s juliprognos. IMF konstaterar att den globala tillväxten är svag och att riskerna för en utveckling som är svagare än väntat fortsätter att dominera. Prognosen bygger dock på att man i USA finner en lösning på den politiska låsningen kring budgeten och att taket för den offentliga skulden höjs. (Källa: IMF World Economic Outlook, publicerad den 7 oktober 2013.)

Regeringens prognos över svensk ekonomi jämfört med Konjunkturinstitutets och Riksbankens prognoser

I tabell 1.5 jämförs regeringens prognos över den svenska ekonomin med bedömningar från Konjunkturinstitutet (Konjunkturläget augusti 2013) och Riksbanken (Penningpolitisk rapport oktober 2013). KI:s prognos är publicerad cirka tre veckor före regeringens prognos, och Riksbankens prognos publicerades en dryg månad efter. Prognosjämförelserna avser BNP, inflation, arbetslöshet, reporänta, offentligt finansiellt sparande och BNP-gap för perioden 2013–2017. Riksbankens prognos avser dock endast perioden 2013–2015.

Tabell 1.5 Prognosjämförelse
Årlig procentuell förändring

	2013	2014	2015	2016	2017
BNP, årlig procentuell förändring[1]					
Regeringen	1,2	2,6	3,3	3,5	3,1
Konjunkturinstitutet	1,1	2,6	3,3	2,9	2,6
Riksbanken	0,8	2,7	3,3	2,5	
Inflation (KPI), årsgenomsnitt					
Regeringen	0,1	0,9	1,7	2,7	3,2
Konjunkturinstitutet	0,1	0,8	2,0	2,7	3,0
Riksbanken	0,0	1,2	2,7	2,9	
Arbetslöshet, % av arbetskraften					
Regeringen	8,2	8,1	7,8	7,0	6,4
Konjunkturinstitutet	8,0	7,8	7,5	7,2	6,7
Riksbanken	8,0	7,8	7,2	6,6	
Reporänta, vid årets utgång					
Regeringen	1,00	1,00	1,75	2,75	3,25
Konjunkturinstitutet	1,00	1,00	1,50	2,50	3,50
Riksbanken	1,00	1,15	2,24	2,88	
Offentligt finansiellt sparande, % av BNP					
Regeringen	–1,2	–1,5	–0,4	0,4	1,1
Konjunkturinstitutet	–1,3	–1,5	–0,6	0,2	1,1
Riksbanken	–1,3	–1,1	–0,2	0,6	
BNP-gap[2]					
Regeringen	–3,5	–3,0	–2,1	–1,0	–0,2
Konjunkturinstitutet	–2,4	–1,9	–0,8	–0,2	0,1
Riksbanken	–1,7	–0,8	0,3	0,3	

Anm.: Regeringens prognos publicerades den 20 september, Konjunkturinstitutets den 28 augusti och Riksbankens den 24 oktober.
[1] Kalenderkorrigerad.
[2] Procent av potentiell BNP.

Som framgår av tabellen är prognosen för BNP-utvecklingen 2013–2015 väldigt lika mellan de tre prognosmakarna. Regeringen bedömer att tillväxten blir 0,4 procent högre under 2013, och Riksbanken prognostiserar en 0,1 procent högre tillväxt för 2014. För 2015 är BNP-prognoserna identiska.

Vad gäller inflationen prognostiserar Riksbanken fr.o.m. 2014 en högre inflation än såväl regeringen som Konjunkturinstitutet. Riksbankens bedömning av inflationen för 2014–2015 ligger 0,4–1,0 procent högre.

För 2013–2014 är samtliga prognosmakares bild av arbetslöshetens utveckling snarlik. Riksbanken tror generellt på en snabbare återhämtning i ekonomin och bedömer därför att arbetslösheten 2015 ligger på 7,2 procent, vilket är 0,6 procent lägre än regeringens prognos och 0,3 procent lägre än Konjunkturinstitutet.

Vad gäller reporäntan tror såväl regeringen som KI att räntan kommer att höjas långsammare än den av Riksbanken prognostiserade reporäntan på dryga 2 procent vid slutet av 2015. Riksbanken har vid flertalet tillfällen uttryckt oro för utvecklingen av hushållens skuldsättning, vilket är huvudskälet till att de väljer att behålla en högre reporänta än vad KI anser är motiverat givet det ekonomiska läget med lågt inflationstryck och lågt resursutnyttjande.

Samtliga bedömare menar att det offentliga finansiella sparandet kommer att stärkas fr.o.m. 2015. Riksbanken prognostiserar dock en snabbare återgång till ett överskott i de offentliga finanserna, vilket nås 2015. Regeringen, Riksbanken och KI bedömer alla att det offentliga finansiella sparandet är negativt fram t.o.m. 2015 och att överskott nås från 2016. Skillnaderna i prognoserna kan förklaras av olika bedömningar av när tillväxten väntas öka.

Aktuella siffror över läget i svensk ekonomi

Nedan redovisas ett urval indikatorer över utvecklingen i den svenska ekonomin som presenterats efter det att budgetpropositionen publicerades.

Inflationstakten, dvs. förändringen i konsumentprisindex under de senaste tolv månaderna, var 0,1 procent i september, vilket var oförändrat sedan augusti. Förändringen i måttet KPIF (som inte påverkas direkt av förändringar i bostadsräntorna) var 0,9 procent i september, vilket är en nedgång från augusti då den var 1,2 procent. (Källa: SCB, publicerad den 10 oktober 2013.)

Industriproduktionen ökade med 6,9 procent i augusti jämfört med motsvarande månad föregående år enligt industriproduktionsindex. Jämfört med månaden innan ökade industriproduktionen i augusti med 2,1 procent korrigerat för säsongseffekter. (Källa: SCB, publicerad den 10 oktober 2013.)

Tjänsteproduktionen ökade med 0,9 procent i augusti jämfört med motsvarande månad föregående år enligt tjänsteproduktionsindex. Jämfört med månaden innan ökade tjänsteproduktionen i augusti med 1,5 procent säsongsrensat. (Källa: SCB, publicerad den 4 oktober 2013.)

Enligt SCB:s *småhusbarometer* steg priserna på småhus med drygt 1 procent under det tredje kvartalet. Vid en jämförelse med tredje kvartalet 2012 har priserna stigit med 3 procent. (Källa: SCB:s småhusbarometer, publicerad den 11 oktober 2013.)

Försäljningsvolymen i detaljhandeln ökade med 2,4 procent i augusti jämfört med motsvarande månad föregående år. Dagligvaruhandeln ökade med 0,4 procent, och sällanköpsvaruhandeln ökade med 4,0 procent. Uppgifterna är kalenderkorrigerade. Mellan juli och augusti ökade försäljningsvolymen med 0,3 procent i säsongsrensade termer. (Källa: HUI/SCB, publicerad den 27 september 2013.)

Orderingången till den svenska industrin minskade med 1,2 procent jämfört med motsvarande månad föregående år (kalenderkorrigerat). Mellan augusti och juli minskade orderingången med 0,2 procent i säsongsrensade tal. (Källa: SCB, publicerad den 10 oktober 2013.)

Enligt *Konjunkturbarometern* steg barometerindikatorn, som visar det aktuella stämningsläget i svensk ekonomi, med ca 3,4 enheter i oktober till 101,6. Konjunkturbarometern indikerar att stämningsläget i den svenska ekonomin är starkare än normalt. Alla indikatorer, utom den för privata tjänstenäringar, noterade en ökning. Även hushållens konfidensindikator steg och ligger nu två enheter över sitt historiska medelvärde. Det är första gången sedan mitten av 2011 som hushållen är så optimistiska om såväl sin egen som den svenska ekonomin. Hushållens optimism gäller även utvecklingen på arbetsmarknaden det närmaste året. (Källa: Konjunkturbarometern oktober 2013, publicerad den 25 oktober 2013.)

Enligt *Arbetskraftsundersökningen (AKU)* var 4 708 000 personer i åldern 15–74 år sysselsatta i september 2013. Det motsvarar en sysselsättningsgrad på 65,7 procent. Andelen arbetslösa var 7,5 procent, vilket är en minskning med 0,1 procentenheter jämfört med samma period 2012. Bland ungdomar i åldern 15–24 år var enligt beräkningarna 130 000 arbetslösa i september 2013. Av de arbetslösa ungdomarna var 54 000 heltidsstuderande. För ungdomar 15–24 år var arbetslösheten 20,8 procent, en minskning med 0,8 procent jämfört med samma period 2012. Antalet tidsbegränsat anställda ökade med 51 000 till 697 000 personer i september 2013 jämfört med samma period 2012. Säsongsrensade data visar på en fortsatt positiv trend för antalet sysselsatta och en svag minskning av antalet arbetslösa. (Källa: SCB, publicerad den 17 oktober 2013.)

Arbetsförmedlingens månadsstatistik för september visar att antalet varslade fortsätter att minska. I september varslades 4 800 personer om uppsägning. Det är 2 500 färre än för ett år sedan. Drygt 402 000 personer var i slutet av september öppet arbetslösa eller deltog i ett program med aktivitetsstöd. Det betyder ett i stort sett oförändrat antal jämfört med föregående månader. Det är dock drygt 9 000 fler än för ett år sedan. I relativa tal uppgick arbetslösheten till 8,5 procent av den registerbaserade arbetskraften, 0,1 procentenheter högre än för ett år sedan. Antalet

inskrivna arbetslösa ungdomar var 96 000 personer, vilket är 4 000 färre än för ett år sedan. I relativa tal var arbetslösheten 17,5 procent av den registerbaserade arbetskraften, men det finns stora regionala skillnader. Arbetsförmedlingens bedömning är att arbetslösheten fortsätter att förändras mycket lite. Utfallet för september visar dock att antalet personer som varslades om uppsägning var färre än motsvarande månad året innan och att antalet som gick till arbete var något fler. (Källa: Arbetsförmedlingen, publicerad den 11 oktober 2013.)

Enligt *Konjunkturinstitutets lönebildningsrapport* har den långvariga lågkonjunkturen lett till längre arbetslöshetstider och sämre matchning på arbetsmarknaden. De centrala och lokala avtalen utmynnade i genomsnittliga totala löneökningar på strax under 3 procent per år de kommande tre åren. Enligt rapporten krävs fortsatta åtgärder för att öka sannolikheten att långtidsarbetslösa får jobb om arbetslösheten varaktigt ska minska ned mot 6 procent. (Källa: Lönebildningsrapporten 2013, publicerad den 25 oktober 2013.)

Hushållens lånetillväxt var oförändrad i september enligt finansmarknadsstatistik. Tillväxttakten var 4,8 procent i september, vilket kan jämföras med september 2012 då tillväxttakten var 4,5 procent. (Källa: Finansmarknadsstatistik, publicerad den 25 oktober 2013.)

Budget- och skuldfrågan i USA

Presidenten, senaten och representanthuset i USA enades den 16 oktober om en budgetöverenskommelse som sträcker sig t.o.m. den 15 januari 2014. Skuldtaket höjdes också t.o.m. den 7 februari 2014. En kommitté bestående av medlemmar från såväl senaten som representanthuset inrättades med uppdrag att förhandla fram en mer långsiktig budgetlösning.

1.4 Finansutskottets bedömning

Läget i svensk ekonomi är fortsatt osäkert. Sveriges BNP utvecklas svagt under 2013 med såväl fallande export som minskade investeringar. Lågkonjunkturen har blivit mer utdragen än vad som prognostiserades i budgetpropositionen för 2013. Enligt utskottet kan emellertid vissa ljuspunkter skönjas i ekonomin. Stämningsläget har förbättrats, vilket exempelvis framgår av den senaste konjunkturbarometern från oktober 2013.

Regeringens prognos över BNP-utvecklingen ligger på 1,2 procent för 2013 och 2,5 procent för 2014, vilket är marginellt högre än i vårpropositionen. Den svaga tillväxten gör att arbetslösheten ökar något under 2013, även om prognosen reviderats ned sedan den ekonomiska vårpropositionen. Sysselsättningen väntas stiga med 0,8 procent både 2013 och 2014, vilket är starkare än bedömningen i regeringens vårproposition. Till följd av den svaga internationella konjunkturutvecklingen bedömer regeringen

att exportefterfrågan kommer att utvecklas svagt. Den inhemska konsumtionen fortsätter därmed att vara viktig för tillväxten de kommande åren. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla att riskerna för en svagare ekonomisk utveckling dominerar då världsekonomin fortfarande präglas av stor osäkerhet. I ett av regeringens alternativa scenarier bedöms effekterna av högre räntor i omvärlden. Högre räntor skulle enligt denna prognos innebära en 0,7 procent lägre BNP-tillväxt under 2014 jämfört med regeringens huvudscenario (se tabell 1.4).

Utvecklingen i omvärlden

För en liten öppen ekonomi som den svenska med stor handel med omvärlden är en förbättrad internationell konjunktur en förutsättning för högre tillväxt. Utskottet kan konstatera att den ekonomiska utvecklingen i omvärlden är fortsatt osäker. Under 2012 och inledningen av 2013 försämrades det internationella konjunkturläget, men har förbättrats något under de senaste månaderna. För andra halvan av 2013 kan utskottet konstatera att regeringens prognos för euroområdet är något mer positiv. Enligt Consensus Forecasts bedömning kommer euroområdet, sett till helåret, att påbörja återhämtningen och nå en svag tillväxt för årets sista kvartal.[1] Utvecklingen dämpas dock av den fortsatta recessionen i stora ekonomier som Spanien och Italien. Från USA kommer vissa positiva signaler och regeringens prognos är att den amerikanska ekonomin växer med omkring 2,7 procent under 2014. Den kinesiska ekonomin har fortsatt att växa i god takt efter inbromsningen i början av 2013. Japans ekonomi visar också tecken på förbättringar.

De försiktigt positiva signaler som kan skönjas i omvärlden vilar emellertid på en bräcklig grund. Enligt utskottet förutsätter en fortsatt god utveckling att bl.a. skuldkrisen i USA får en långsiktig lösning och att finansieringen av den federala staten inte äventyras. Hur de finanspolitiska problemen i USA hanteras framöver kan få följdeffekter på såväl den amerikanska som den globala ekonomin. Stora utmaningar kvarstår också för euroområdet vad gäller hanteringen av statsskulder, svaga banker och nödvändiga strukturella reformer.

Arbetsmarknaden

Utskottet konstaterar att den utdragna lågkonjunkturen avspeglar sig på arbetsmarknaden med en hög arbetslöshet. Arbetslösheten ligger på närmare 8 procent enligt den senaste arbetskraftsundersökningen för september 2013. Undersökningen visar samtidigt att trenden på arbetsmarknaden är positiv med ett ökat antal sysselsatta och en något minskad arbetslöshet. Under 2013 har också såväl arbetskraften som sysselsättningen stigit. Utskottet noterar att regeringen har reviderat ned sin prognos över arbets-

[1] Concensus Economics. Concensus Forecasts, oktober 2013.

löshetens utveckling sedan vårpropositionen för 2013. Detta beror främst på att sysselsättningen och arbetskraften har utvecklats bättre än regeringen förväntat. I takt med att konjunkturen förstärks väntas arbetslösheten sjunka de kommande åren. Normalt sker förändringar på arbetsmarknaden med viss eftersläpning mot BNP-tillväxten. Därför bedöms större nedgångar i arbetslösheten komma först 2016–2017.

Penningpolitiken och hushållens skuldsättning

Penningpolitiken är fortsatt expansiv. Riksbanken lämnade reporäntan oförändrad på 1 procent vid det penningpolitiska mötet i oktober 2013. Reporäntan har därmed legat oförändrad i över ett år. Inflationen för 2013 beräknas enligt regeringens bedömning bli 0,1 procent och 0,9 procent för 2014, vilket är under inflationsmålet. Riksbanken har uttryckt att oro för hushållens skuldsättning är ett av skälen till att räntan inte sänkts ytterligare, trots det låga inflationstrycket. Hushållens skulder i procent av disponibel inkomst fortsätter också att öka. Ökningstakten var 4,8 procent i september 2013 jämfört med 4,5 procent i september 2012. Regeringens prognos för reporäntan har reviderats ned för åren 2013–2016 på grund av ett lågt kostnadstryck och ett avsevärt lägre resursutnyttjande jämfört med budgetpropositionen för 2013. Reporäntan bedöms nu ligga kvar på 1 procent under hela 2014. När konjunkturen blir starkare och inflationen stiger väntas också att räntan långsamt börjar höjas.

Utskottet noterar att hushållens skuldsättning fortsätter att öka. Utvecklingen av såväl bostadspriserna som skuldsättningen bör därför följas kontinuerligt.

Prognoser över den ekonomiska utvecklingen

Utskottet kan konstatera att regeringens, Riksbankens och Konjunkturinstitutets bedömningar av den ekonomiska utvecklingen är väldigt lika. Riksbanken tror på en något snabbare konjunkturåterhämtning och därmed något högre räntor, tillväxt, inflation och resursutnyttjande för 2015 och framåt, men för det närmaste året är det små skillnader prognosmakare emellan. Utskottet vill i detta sammanhang betona att det är positivt att regeringen fr.o.m. budgetpropositionen för 2014 gör en prognosjämförelse med relevanta bedömare för de viktigaste variablerna.

Svensk ekonomi står stark trots ett osäkert ekonomiskt läge

Sammantaget anser utskottet att Sverige har ett starkt utgångsläge i en fortsatt osäker ekonomisk situation. Enligt utskottet är utvecklingen i Sverige under 2014 avhängig utfallet i framför allt euroområdet och USA. Om utvecklingen i omvärlden blir avsevärt sämre än förväntat riskerar detta att påverka tillväxten för hela euroområdet och därmed också indirekt Sve-

rige. Ett ytterligare orosmoln är utvecklingen i USA. Utskottet kan också konstatera att just riskerna för en svagare utveckling än väntat i omvärlden bedöms dominera i regeringens prognos.

2 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Finanspolitiken bör ha en expansiv inriktning i närtid för att stödja återhämtningen i ekonomin. Ett budgetutrymme för 2014 motsvarande 24 miljarder kronor bedöms av utskottet som väl avvägt.

En central åtgärd för att få fler i arbete är jobbskatteavdraget som skapar förutsättningar för högre varaktig sysselsättning och som dessutom stärker hushållens ekonomi, vilket bidrar till att stödja tillväxten. Även en höjning av skiktgränsen för statlig inkomstskatt är en viktig åtgärd som skapar förutsättningar för högre tillväxt och fler arbetade timmar. Fler och bredare vägar in på arbetsmarknaden måste skapas för unga. Samtidigt måste möjligheterna förbättras för långtidsarbetslösa att komma i arbete. Tillgång till utbildning som håller en hög kvalitet är viktigt för jobben och för att värna Sveriges konkurrenskraft. Insatser för ökad kunskap i skolan är därför centralt. För att upprätthålla och förstärka Sveriges konkurrenskraft krävs ett dynamiskt näringsliv. Hindren för att starta, driva och utveckla företag ska därför vara så få och låga som möjligt. En väl fungerande bostadsmarknad och infrastruktur är förutsättningar för en god ekonomisk tillväxt och fler jobb. Fördelningspolitiken bör även i fortsättningen inriktas på att stärka sysselsättningen, förbättra utbildningen och minska utanförskapet. Utskottet står vidare bakom regeringens ambitiösa miljö-, energi- och klimatarbete där visionen är att Sverige år 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären.

Jämför reservationerna 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

I detta kapitel behandlas riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Regeringens förslag till riktlinjer beskrivs i avsnitt 2.1. Socialdemokraternas förslag beskrivs i avsnitt 2.2, Miljöpartiets i avsnitt 2.3, Sverigedemokraternas i avsnitt 2.4 och Vänsterpartiets i avsnitt 2.5.

De förslag som behandlas i detta kapitel framgår inledningsvis i betänkandet under utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 1 Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

2.1 Propositionens förslag till riktlinjer

2.1.1 Offentliga finanser och budgetpolitiska mål

Sverige har starka offentliga finanser

Den fortsatta internationella lågkonjunkturen gör att det tar lång tid innan arbetslösheten minskar påtagligt. Mot slutet av prognosperioden kommer Sverige att ha gått igenom en lågkonjunktur som varat i minst nio år. En så lång period av låg efterfrågan på arbetskraft ökar riskerna för att arbetslösheten biter sig fast på en hög nivå. Utrymmet för en ytterligare expansiv penningpolitik är begränsat eftersom reporäntan ligger på en låg nivå. Det är enligt regeringen därför lämpligt att finanspolitiken tar ett större ansvar i detta läge, och man föreslår i propositionen åtgärder på drygt 24 miljarder kronor. Det handlar bl.a. om att stödja tillväxten och varaktigt öka sysselsättningen, satsa på kunskap och stärkt konkurrenskraft, stärka välfärden och sammanhållningen samt att skydda miljön och klimatet.

Sverige är ett av EU:s medlemsländer med starkast offentliga finanser. Den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld väntas uppgå till 42,6 procent av BNP 2014, att jämföra med referensvärdet inom EU:s stabilitets- och tillväxtpakt på 60 procent av BNP (se tabell 2.1). Även det finansiella sparandet är bättre än referensvärdet om –3 procent av BNP.

Riksgäldskontorets utlåning om 104 miljarder kronor till Riksbanken för förstärkning av valutareserven har medfört att bruttoskulden har ökat med ca 3 procentenheter 2013 och framåt. Statens nettoskuld påverkas emellertid inte av detta. Bruttoskulden förväntas gradvis minska ned mot 35 procent under perioden.

Jämfört med vårpropositionen har prognosen för det finansiella sparandet 2014–2017 reviderats ned med 20–40 miljarder kronor, motsvarande 0,5–0,9 procent av BNP, per år. Revideringarna förklaras i huvudsak av att statens skatteinkomster blir lägre till följd av de reformer som föreslås och aviseras i denna proposition. Även statens utgifter beräknas bli högre jämfört med bedömningen i vårpropositionen. Det är framför allt utgifterna för sjukpenning och rehabilitering samt aktivitets- och sjukersättningar som successivt beräknas bli högre. Också utgifterna för kommunal konsumtion beräknas bli högre än vad som antogs i vårpropositionen.

Tabell 2.1 Den offentliga sektorns finanser
Miljoner kronor

	2014	2015	2016	2017
Offentliga sektorns inkomster	1 842 202	1 929 182	2 026 105	2 125 024
Offentliga sektorns utgifter	1 900 321	1 945 822	2 008 437	2 077 947
Finansiellt sparande	**−58 119**	**−16 640**	**17 668**	**47 077**
Staten	−47 447	−3 959	33 768	62 502
Ålderspensionssystemet	1 652	−896	−7 130	−9 658
Kommunsektorn	−12 324	−11 785	−8 970	−5 767
Finansiellt sparande i procent av BNP	*–1,5 %*	*–0,4 %*	*0,4 %*	*1,1 %*
Konsoliderad bruttoskuld, procent av BNP	*42,6 %*	*41,2 %*	*38,3 %*	*35,1 %*

Källa: Budgetpropositionen för 2014.

För 2014 beräknas ett underskott i det finansiella sparandet i staten på 47 miljarder kronor, se tabell 2.1. En relativt kraftig minskning av utgifterna i relation till BNP 2015–2017 leder till att det finansiella sparandet i staten är i balans 2015 och sedan förstärks fram till 2017.

Det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet är negativt samtliga år under prognosperioden med undantag för 2014. Balanseringen, som är ett sätt att genom justering av indexeringen säkerställa att pensionssystemets utgifter inte långsiktigt överstiger dess inkomster, förväntas vara aktiverad under hela prognosperioden.

Kommunsektorns finanser bedöms vara förhållandevis stabila under prognosperioden. I prognosen antas kommuner och landsting sammantaget anpassa konsumtionsutgifterna så att ett resultat motsvarande god ekonomisk hushållning uppnås på sikt. I takt med att arbetsmarknaden successivt förbättras stärks de ekonomiska förutsättningarna för kommuner och landsting fr.o.m. 2015.

Uppföljning av överskottsmålet

I tabell 2.2 redovisas det finansiella sparandet och de indikatorer som används för att följa upp överskottsmålet. Eftersom överskottsmålet främst är ett framåtblickande riktmärke för finanspolitiken följs målet i första hand upp i ett framåtblickande perspektiv. En bakåtblickande analys görs dock för att se om det funnits systematiska fel i finanspolitiken som riskerar att minska sannolikheten för att målet ska nås i framtiden. Perioden 2003–2012 (= det bakåtblickande tioårssnittet) uppgick det finansiella sparandet till 0,7 procent av BNP och justerat för konjunkturen till 1,5 procent av BNP. Med hänsyn till konjunkturen tyder detta enligt regeringen på att det inte finns några systematiska avvikelser i finanspolitiken som kan påverka måluppfyllelsen framöver.

De framåtblickande indikatorerna, sjuårsindikatorn och det strukturella sparandet, visar att det finansiella sparandet ligger under den målsatta nivån 2012–2015. Åren därefter stärks det finansiella sparandet gradvis så att det överstiger 1 procent av BNP mot slutet av perioden. Bedömningen bygger på en oförändrad finanspolitik efter 2014.

Tabell 2.2 Den offentliga sektorns finansiella sparande samt indikatorer för avstämning mot överskottsmålet
Procent av BNP respektive potentiell BNP
Utfallsdata för 2012 och prognoser 2013–2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Finansiellt sparande	**–0,6**	**–1,2**	**–1,5**	**–0,4**	**0,4**	**1,1**
Bakåtblickande tioårssnitt	0,7					
Konjunkturjusterat[1]	1,5					
Sjuårsindikatorn	–0,8	–0,6	–0,4			
Konjunkturjusterad[1]	1,1	0,8	0,7			
Strukturellt sparande	0,6	0,5	0,2	0,8	1,0	1,2
BNP-gap	**–2,7**	**–3,5**	**–3,0**	**–2,1**	**–1,0**	**–0,2**
Sjuårssnitt	–3,2	–2,4	–2,0			
Bakåtblickande tioårssnitt	–1,2					

[1] Konjunkturjusteringen görs genom att indikatorvärdet minskas med BNP-gapet under motsvarande period multiplicerat med elasticiteten 0,55.
Källor: Budgetpropositionen för 2014.

Budgetutrymmet 2014

Regeringen bedömer att det finns utrymme för ofinansierade permanenta reformer om 24 miljarder kronor 2014. Denna storlek på budgetutrymmet bidrar till att hålla uppe den samlade efterfrågan i ekonomin samtidigt som förtroendet för finanspolitiken värnas. Som framgått ovan pekar de indikatorer som används för att följa upp överskottsmålet på att det finansiella sparandet för närvarande ligger under den målsatta nivån men att sparandet stärks över tid. Att det finns ett stort förtroende för Sveriges offentliga finanser ger utrymme för att 2014 bedriva en finanspolitik som stöder arbetsmarknaden. Jämfört med bedömningen i vårpropositionen är det finansiella sparandet i de offentliga finanserna något lägre ett par år fram i tiden. Det innebär att riskerna med att använda en del av budgetutrymmet tidigare under perioden har ökat, men detta måste vägas mot risken att den höga arbetslösheten permanentas om inte finanspolitiken agerar, anser regeringen.

Uppföljning av utgiftstaket för staten

Jämfört med bedömningen i vårpropositionen bedöms nu budgeteringsmarginalen i förhållande till utgiftstaket bli mellan 6 och 16 miljarder kronor mindre 2014–2017. Den största förändringen har skett för 2015, vilket främst förklaras av att volymerna i sjukförsäkringen beräknas bli väsentligt högre. Regeringen bedömer att budgeteringsmarginalen för 2013–2015 är

tillräcklig för att hantera den osäkerhet som finns i utgiftsutvecklingen. Emellertid finns det inget ytterligare utrymme i förhållande till säkerhetsmarginalen 2014 och 2015[1].

Tabell 2.3 Utgiftstak för staten enligt regeringen
Miljoner kronor

	2014	2015	2016	2017
Summa utgifter exkl. statsskuldsräntor	833 005	834 544	833 742	849 502
Minskning av anslagsbehållningar	−1 660	−2 766	−1 219	−1 455
Utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	257 728	270 467	289 768	306 870
Takbegränsade utgifter	1 090 733	1 105 011	1 123 510	1 156 372
Budgeteringsmarginal	16 267	21 989	43 490	39 628
Utgiftstak för staten	**1 107 000**	**1 127 000**	**1 167 000**	**1 196 000**
Utgiftstak för staten i procent av BNP	*29,5 %*	*28,6 %*	*28,1 %*	*27,5 %*

Källa: Budgetpropositionen för 2014.

Regeringen föreslår vissa tekniska justeringar av utgiftstaken för 2014 och 2015 som innebär att de tidigare fastställda nivåerna bör höjas med 2 miljarder kronor respektive år. Dessa förändringar beskrivs mer ingående i avsnitt 3.1.

För 2016 föreslår regeringen att utgiftstaket fastställs till 1 167 miljarder kronor. Förslaget innebär att nivån på taket ökar med 40 miljarder kronor i förhållande till 2015. För 2017 gör regeringen bedömningen att utgiftstaket bör uppgå till 1 196 miljarder kronor, vilket innebär en ökning med 29 miljarder kronor jämfört med 2016. Förslaget till nivå för 2016 och bedömningen av nivån för 2017 överensstämmer med bedömningen av dessa år i 2013 års ekonomiska vårproposition, exklusive sådana budgetförändringar som motiverar tekniska justeringar. Regeringen anser att budgeteringsmarginalen för 2016 behöver vara något större än den säkerhetsmarginal som ges av riktlinjen för budgeteringsmarginalens minsta storlek, detta eftersom nedåtrisken i den makroekonomiska utvecklingen motiverar att det bör finnas en möjlighet att vid behov vidta kraftfulla åtgärder på budgetens utgiftssida för att stötta sysselsättningen och den ekonomiska utvecklingen.

En viktig funktion för utgiftstaket är att ge förutsättningar att uppnå överskottsmålet. Utrymmet för reformer på utgiftssidan 2016 och 2017 begränsas för närvarande primärt av överskottsmålet. Förslaget till utgiftstakets nivå 2016 och bedömningen av nivån för 2017 medför att utgiftstaket i procent av BNP minskar t.o.m. 2017. Den offentliga sektorns skatteinkomster utvecklas över tiden i ungefär samma takt som BNP, förutsatt att det

[1] Enligt regeringens riktlinje för budgeteringsmarginalens minsta storlek bör säkerhetsmarginalen uppgå till minst 1 procent av de takbegränsade utgifterna innevarande år t (2013), minst 1,5 procent år t+1 (2014) och minst 2 procent år t+2 (2015). Den nödvändiga bufferten för år t+3 (2016) och för t+4 (2017) bedöms behöva vara minst 3 procent av de takbegränsade utgifterna.

inte beslutas om skatteförändringar. Nivåerna på utgiftstaket 2016 och 2017 ger därmed stöd för en förstärkning av de offentliga finanserna t.o.m. 2017.

De takbegränsade utgifterna omräknade till fasta priser ökar måttligt under prognosåren i frånvaro av nya beslut om reformer. Ökningen är hänförlig till pensionssystemet, medan däremot statens utgifter faller i fasta priser. Det betyder att statens samlade storlek minskar under perioden.

Statens budgetsaldo och statsskulden

År 2014 väntas budgetsaldot uppvisa ett underskott på 45 miljarder kronor. Budgetsaldot förstärks dock gradvis under hela prognosperioden, och 2017 beräknas överskottet uppgå till 82 miljarder kronor. Budgetsaldot och statsskulden framgår av tabell 2.4. Som andel av BNP minskar statsskulden från 35,2 procent 2014 till 27,3 procent av BNP 2017.

Tabell 2.4 Statsbudgetens saldo och statsskulden enligt regeringen
Miljoner kronor

	2014	2015	2016	2017
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	824 219	859 740	911 158	957 053
därav inkomster av försåld egendom	15 000	15 000	15 000	15 000
Statsbudgetens utgifter	868 915	860 385	858 267	875 327
därav statsskuldsräntor	22 084	26 857	23 627	21 913
Riksgäldskontorets nettoutlåning	13 817	−1 016	898	3 912
kassamässig korrigering	0	0	0	0
Statsbudgetens saldo	**−44 695**	**−645**	**52 891**	**81 726**
Statsskuld vid årets slut	1 321 482	1 322 627	1 269 936	1 186 810
Statsskuld i procent av BNP	*35,2 %*	*33,6 %*	*30,6 %*	*27,3 %*

Källa: Budgetpropositionen för 2014.

Statsbudgetens totala inkomster beräknas öka från ca 824 miljarder kronor 2014 till ca 957 miljarder kronor 2017, se tabell 2.4. Huvuddelen av statsbudgetens totala inkomster utgörs av skatteinkomster. Under posten Inkomster av försåld egendom redovisas försäljningar av aktier i statligt ägda bolag. För 2014–2017 antas försäljningsinkomsterna beräkningstekniskt uppgå till 15 miljarder kronor per år.

Av tabell 2.4 framgår också att statsbudgetens totala utgifter beräknas öka från ca 869 miljarder kronor 2014 till ca 875 miljarder kronor 2017. De totala utgifterna påverkas av redan tidigare beslutade och nu föreslagna eller aviserade utgiftsreformer samt av regeringens makroekonomiska förutsättningar, volymantaganden för vissa transfereringssystem samt pris- och löneomräkningen av främst förvaltningsanslagen. De reformer på utgiftssidan som föreslås i denna proposition inom bl.a. områdena utbildning och forskning, arbetsmarknad samt kommunsektorn ökar de takbegränsade utgifterna med 1 miljard kronor 2014 jämfört med 2013. År 2015 upphör flera

tillfälliga satsningar, vilket innebär att utgifterna till följd av reformer minskar jämfört med 2014. År 2016 ökar utgifterna till följd av reformer med ca 2 miljarder kronor.

Mellan 2013 och 2014 ökar utgifterna för statsskuldsräntor från ca 16 till ca 22 miljarder kronor till följd av bl.a. en något ökande statsskuld och högre kursförluster vid lånebyten. Bortsett från tillfälliga effekter påverkas ränteutgifterna 2015–2017 huvudsakligen av två sinsemellan motverkande faktorer: låga men stigande marknadsräntor och en minskande statsskuld.

Tabell 2.5 Statsbudgetens inkomster enligt regeringen
Miljoner kronor

	2014	2015	2016	2017
Direkta skatter på arbete	531 338	556 447	587 436	617 595
Indirekta skatter på arbete	460 905	480 079	503 136	527 525
Skatt på kapital	185 336	198 761	212 549	226 164
Skatt på konsumtion och insatsvaror	473 390	495 199	516 986	538 871
Övrigt [1]	2 965	3 178	3 231	3 306
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	**1 653 934**	**1 733 665**	**1 823 338**	**1 913 461**
avgår skatter till andra sektorer	−832 257	−868 336	−912 368	−958 066
Statens skatteintäkter (periodiserat)	**821 677**	**865 329**	**910 970**	**955 394**
Periodiseringar	−9 865	−5 103	8 606	6 785
Statens skatteinkomster (kassamässigt)	**811 812**	**860 226**	**919 576**	**962 180**
Övriga inkomster (kassamässigt)	12 407	−486	−8 419	−5 127
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	**824 219**	**859 740**	**911 158**	**957 053**

[1] Avser skatt på import, restförda och övriga skatter samt avgående poster (skatter till EU).
Källa: Budgetpropositionen för 2014.

Regeringens prognos över statsbudgetens inkomster fördelade på olika inkomsttyper framgår av tabell 2.5. De totala skatteintäkterna bedöms öka i relativt måttlig takt 2013 och 2014 till följd av att den svenska ekonomin fortsätter växa i en ganska återhållsam takt. Samtidigt som BNP-tillväxten successivt tilltar beräknas skatteintäkterna öka med ca 5 procent per år 2015–2017. Samtliga skattebaser – skatt på arbete, kapital och konsumtion – väntas bidra till ökningen. På några års sikt är det utvecklingen på arbetsmarknaden som är viktigast för hur skatteintäkterna utvecklas. Om man bara ser till effekterna av reformer beräknas de skatteändringar regeringen föreslår i denna proposition sammantaget medföra att skatteintäkterna minskar med ca 19 miljarder kronor per år 2014–2017.

I förhållande till vårpropositionen har prognosen för de totala skatteintäkterna 2014–2017 reviderats ned 6–9 miljarder kronor per år. Det är främst prognosen för skatt på arbete som har reviderats ned med 13–14 miljarder kronor per år, vilket förklaras av de skatteändringar som regeringen föreslår i denna proposition. Å andra sidan har prognosen för skatt på kapital reviderats upp 8–10 miljarder kronor per år i förhållande till prognosen i vårpropositionen, bl.a. beroende på en ny bedömning av utvecklingen av bolagsskatteintäkterna.

2.1.2 Inriktningen av den ekonomiska politiken

Tillväxt och sysselsättning

Regeringen anser att det även i fortsättningen är angeläget med utbudsstimulerande åtgärder för att få fler att delta på arbetsmarknaden och öka sitt arbetsutbud. Detta kombineras med åtgärder som stimulerar efterfrågan på arbetskraft som står långt ifrån arbetsmarknaden och som har svårt att hitta arbete till rådande lönestruktur. Sammantaget föreslår regeringen reformer motsvarande 21,4 miljarder kronor 2014 för att stödja tillväxten i ekonomin och för att varaktigt öka sysselsättningen.

Jobbskatteavdraget förstärks i ytterligare ett steg, och den nedre skiktgränsen för statlig inkomstskatt höjs. Ett ytterligare steg i jobbskatteavdraget beräknas på sikt leda till att antalet sysselsatta ökar med ca 13 000. Den höjda skiktgränsen beräknas leda till en ökning av antalet arbetade timmar. Omräknat bedöms det motsvara ca 4 000 helårsarbetskrafter. De båda förslagen beräknas sammantaget minska den offentliga sektorns inkomster med 15 miljarder kronor 2014. Vidare föreslås att skatten för pensionärer sänks, vilket beräknas minska den offentliga sektorns inkomster med 2,5 miljarder kronor 2014. Regeringens ambition att förbättra välfärden för dem som fyllt 65 år motiverar enligt regeringen en höjning av det förhöjda grundavdraget för äldre. Skattesänkningen bidrar också till att stödja tillväxten och sysselsättningen genom en ökad efterfrågan. Den arbetslöshetsavgift som arbetslöshetskassorna betalar till staten föreslås avskaffas. Enligt regeringen ökar förslaget de disponibla inkomsterna, vilket väntas bidra till en högre konsumtion och en snabbare tillväxt. Förslaget medför att ca 2,2 miljoner av totalt 3,4 miljoner sysselsatta får en sänkning av avgiften med totalt ca 2,8 miljarder kronor 2014.

Ungdomsarbetslösheten är enligt regeringen en av våra största samhällsutmaningar. Många unga har svårt att komma in på arbetsmarknaden, och arbetslösheten inom gruppen fortsätter att vara hög. Det är därför viktigt att skapa nya och bredare vägar till jobb för unga. Avgörande steg för att uppnå detta har enligt regeringen tagits inom ramen för de s.k. trepartssamtalen mellan regeringen och arbetsmarknadens parter. Genom s.k. yrkesintroduktionsavtal ska övergången från skola till arbetsliv underlättas. För att stimulera arbetsgivare att anställa föreslås att dessa får ett ekonomiskt stöd i form av en lönesubvention. När systemet väl är etablerat uppskattas det kunna omfatta upp emot 30 000 anställda per år. Regeringen föreslår även åtgärder för att stärka de gymnasiala lärlings- och yrkesprogrammen, bl.a. höjs det s.k. anordnarbidraget och kostnadsersättningen till lärlingar.

I syfte att ytterligare öka efterfrågan på unga på arbetsmarknaden föreslås en mer riktad nedsättning av socialavgifterna.

Utöver stöd för yrkesintroduktion och en ny utformning av socialavgiftssänkningen är det enligt regeringen viktigt att också särskilt stärka jobbchanserna för unga som står längst från arbetsmarknaden. Enligt regeringen spelar arbetsmarknadspolitiken här en viktig roll för att rusta

unga arbetslösa till jobb eller utbildning. Regeringen vill ge ungdomar ett mer individuellt anpassat stöd och avsätter medel för att öka antalet arbetsförmedlare.

För att skapa ytterligare förbättrade förutsättningar för långtidsarbetslösa att komma i arbete föreslår regeringen förändringar inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin. Bland annat föreslås att möjligheten till arbetsmarknadsutbildning permanentas och att det tillfälliga särskilda anställningsstödet permanentas.

Sammantaget föreslås reformer för nya och bredare vägar in på arbetsmarknaden för unga och förbättrade förutsättningar för långtidsarbetslösa på ca 1 miljard kronor 2014.

Att skapa sysselsättning i utsatta områden är enligt regeringen av stor vikt för att förbättra de utrikes föddas etablering på arbetsmarknaden och för långsiktig tillväxt och sammanhållning. Regeringen föreslår därför en utveckling av etableringsprocessen, framflyttad etableringsplan, utökad undervisningstid i svenska och ytterligare platser till kompletterande utbildning. Vidare aviseras att ett system med s.k. nystartszoner ska införas. Nystartszoner är ett verktyg för att minska utanförskapet i de områden där flest personer saknar sysselsättning, har låg utbildning och får långvarigt försörjningsstöd. Förslaget innebär att företag inom vissa zoner som uppfyller vissa villkor får göra avdrag vid beräkning av socialavgifterna.

En väl fungerande arbetsmarknad präglas av en god förmåga till omställning vid strukturomvandling och ekonomiska kriser. Mot den bakgrunden aviserar regeringen att det införs ett statligt subventionerat system för tillfälligt stöd vid korttidsarbete. Stödet syftar till att i synnerligen djupa lågkonjunkturer bevara arbetstillfällen vid företag som möter en avvikande efterfrågan genom att anställda tillfälligt går ned i arbetstid och lön. Regeringen vill också förstärka omställningsförmågan på arbetsmarknaden och föreslår bl.a. att det införs en möjlighet att få studiemedel även för utbildningar som inte omfattas av statsbidrag.

Kunskap och stärkt konkurrenskraft

Sverige är en liten öppen ekonomi där handel och andra former av utbyte med omvärlden är avgörande för välfärdsutvecklingen. När omvärlden förändras är det nödvändigt att strukturen för svensk produktion anpassas. För en fortsatt god anpassningsförmåga krävs enligt regeringen ett utbildningssystem som säkerställer tillgången på välutbildad arbetskraft, högkvalitativ forskning och innovation samt väl fungerande transportsystem och arbetsmarknad. Bra villkor för företagande och entreprenörskap är vidare avgörande för att företag ska investera i Sverige. En väl fungerande bostadsmarknad och goda pendlingsmöjligheter ökar arbetskraftens rörlighet och underlättar därmed anpassningen till följd av strukturomvandlingen. Sammantaget föreslår regeringen reformer motsvarande ca 1,9 miljarder kronor 2014 för ökade kunskaper i skolan och en förstärkt konkurrenskraft.

Det svenska utbildningssystemet bedöms i många avseenden fungera bra. Internationella jämförelser visar dock att svenska elevers kunskapsnivå har sjunkit sedan 1990-talet. Det finns enligt regeringen flera utmaningar inom utbildningssystemet. Såväl svensk som internationell forskning visar på att läraren och lärarens agerande i klassrummet är en av de viktigaste faktorerna för elevernas kunskapsutveckling. För att säkra rekryteringen till läraryrket föreslår regeringen bl.a. ytterligare medel till fler karriärtjänster för lärare och ökade medel för kompetensutveckling för lärare i svenska. Regeringen anser vidare att studieresultaten i matematik behöver förbättras och föreslår att undervisningstiden utökas. Regeringen anser även att ett statsbidrag bör införas för undervisning under skollov för de elever som riskerar att inte klara kunskapskraven.

För att upprätthålla och förstärka Sveriges konkurrenskraft krävs ett dynamiskt näringsliv i hela landet. Hindren för att starta, driva och utveckla företag ska därför vara så få och låga som möjligt. Enligt regeringen är kontinuerliga satsningar på forskning och innovation en viktig faktor för att företagen ska behålla sin konkurrenskraft och ha goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar. För att ge framför allt mindre företag förbättrade möjligheter att bedriva forskning och utveckling föreslår regeringen att arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning och utveckling sätts ned med 10 procentenheter. Företag och deras ägare ska vidare ha goda skattemässiga villkor, och skatter ska tas ut på ett effektivt och rättvisst sätt. För att bl.a. förstärka incitamenten för delägare i mindre företag att anställa föreslås en förändring i de s.k. 3:12-reglerna. Regeringen aviserar även förbättrade villkor för enskilda näringsidkare genom att ytterligare sänka egenavgiften. Vidare bereds inom Regeringskansliet utformningen av det nya landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020, inom ramen för svensk medfinansiering för genomförande av EU:s sammanhållningspolitik. Programmet syftar till att främja miljö, jobb och tillväxt på den svenska landsbygden.

En väl fungerande bostadsmarknad och infrastruktur är en förutsättning för god ekonomisk tillväxt. Enligt regeringen är detta en särskild utmaning i storstadsområdena. Mot den bakgrunden fortsätter regeringen arbetet med att förenkla regelverket för nyproduktion av hyresrätter. En särskild utredare har lämnat förslag på hur vissa hinder för nyproduktion av hyresrätter kan tas bort. Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Vidare överväger regeringen vilka åtgärder som behöver vidtas för att Plangenomförandeutredningens förslag ska kunna genomföras.

Välfärd och sammanhållning

En svag förankring på arbetsmarknaden är enligt regeringen den enskilt viktigaste förklaringen till att en del hushåll har en låg ekonomisk standard eller är ekonomiskt utsatta. Kärnan i regeringens fördelningspolitiska strategi är därför fortsatt ökad sysselsättning, bättre utbildning och minskat utanförskap. Genom riktade åtgärder ska den ekonomiska utsattheten mins-

kas. För familjer och barn föreslås bl.a. höjningar av bostadsbidrag och att en fritidspeng införs. För pensionärer höjs bostadsbidrag. Förslagen beräknas försvaga den offentliga sektorns finanser med ca 0,5 miljarder kronor 2014.

Målet för hälso- och sjukvården samt omsorgen är att alla, oavsett inkomst och bakgrund, ska erbjudas en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård samt omsorg av god kvalitet. Äldre personer ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och i sin vardag. Under de senaste åren har en rad satsningar gjorts för att nå dessa mål. Flera utmaningar bedöms dock kvarstå. Regeringen föreslår därför bl.a. att medel avsätts för vård av personer med kroniska sjukdomar, att det säkerställs att svenska läkemedelspriser är i nivå med priser i jämförbara länder och att hälso- och sjukvårdsutbildningarna i Stockholm byggs ut. Av folkhälsopolitiska skäl föreslås att skatten på alkohol höjs. Sammantaget innebär förslagen inom områdena sjukvård och omsorg, läkemedel och höjd alkoholskatt att den offentliga sektorns finanser förstärks med ca 1 miljard kronor 2014.

Rättsväsendet och Försvarsmakten

Enligt regeringen är ett väl fungerande rättsväsende en viktig förutsättning för att befolkningen ska känna trygghet. Rättsväsendet har förstärkts med stora resurstillskott, men för en mer effektiv brottsbekämpning anser regeringen att mer behöver göras. Därför har två utredningar tillsatts som bl.a. ska se över straffskalorna. Ett kontinuerligt arbete bedrivs för att stärka insatserna mot våld i nära relationer. Som en del i detta arbete föreslås en permanent förstärkning av resurserna till landets kvinnojourer.

För att underlätta det omställningsarbete som inleddes i samband med att riksdagen fattade beslut om en ny inriktning för försvaret 2009 föreslås att Försvarsmakten tillförs ytterligare resurser.

Skydda miljön och klimatet

Regeringens vision är att Sverige 2050 har en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. Genom att uppfylla högt ställda målsättningar visar Sverige vägen för andra länder och skapar ett bra utgångsläge för det fortsatta arbetet. Utgångspunkten i regeringens miljöarbete är ett ambitiöst miljömålssystem. Miljöskatter och andra ekonomiska styrmedel används för att kostandseffektivt uppnå klimat-, energi- och miljöpolitiska mål. Enligt regeringen är det angeläget att dessa styrmedel görs mer träffsäkra och ändamålsenliga.

För att bidra till att vissa miljömål ska uppnås föreslår regeringen ökade medel för bl.a. ett ökat fokus på kemikaliefrågor. Medel avsätts för en effektivare energianvändning, bl.a. föreslås att stödet till kommunal energi- och klimatrådgivning förlängs i ytterligare tre år t.o.m. 2017. För att underlätta utvecklingen av miljöteknikföretag avser regeringen att etablera en grön investeringsfond. Vidare föreslås ett kvotpliktssystem för en ökad

användning av biodrivmedel, förlängd tidsbegränsad nedsättning av förmånsvärdet av vissa miljöbilar och en skattereduktion för mikroproducenter av el från förnybara energikällor.

Finansiell stabilitet och stärkt konsumentskydd

En stabil och väl fungerande finansiell sektor är en förutsättning för investeringar, produktion, sysselsättning och sparande. Finansiella kriser har visat sig vara mycket kostsamma och är därför ett allvarligt hot mot offentliga finanser och ett lands ekonomiska utveckling. Arbetet med att säkerställa ett stabilt finansiellt system i spåren av den finansiella krisen är därför enligt regeringen fortsatt högt prioriterat. För en stärkt finansiell tillsyn föreslår regeringen bl.a. att Finansinspektionen tillförs ytterligare medel under 2014–2016. Regeringen avser vidare att föreslå att Finansinspektionen får det huvudsakliga ansvaret för verktygen för finansiell stabilitet, t.ex. den s.k. kontracykliska kapitalbufferten. Vidare avser regeringen att inrätta ett finansiellt stabilitetsråd bestående av finansmarknadsministern och cheferna för Finansinspektionen, Riksbanken och Riksgäldskontoret. Regeringen anser att stabilitetsfonden bör göras om till en fond med finansiella tillgångar, att målnivån för fonden tas bort och att stabilitetsavgiften ses över. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag i dessa frågor.

En grundläggande förutsättning för ett väl fungerande finansiellt system är vidare att konsumenterna har förtroende för aktörerna på de finansiella marknaderna. Regeringen föreslår därför att konsumentinformationen görs mer tillgänglig genom en konsumentupplysningstjänst. Ett arbete pågår med att förtydliga kraven på de aktörer som erbjuder finansiella tjänster och produkter, både de som producerar dem och de som enbart förmedlar dem. Två utredningar arbetar parallellt med att stärka regelverken för rådgivare och förvaltare (dir. 2012:98 och dir. 2013:55).

Regeringen avser vidare bl.a. att ställa högre krav på transparens i bolånemarknaden och förstärka konsumentskyddet vid telefonförsäljning. Under hösten kommer regeringen att överlämna ett lagförslag till riksdagen med krav på tillstånd för konsumentkreditgivning för snabblåneföretag. Samtidigt arbetar Regeringskansliet med lagförslag som ska möjliggöra för Konsumentverket att ta ut en straffavgift från bl.a. snabblåneföretag som bl.a. inte gör ordentliga kreditprövningar.

2.1.3 Granskning och ekonomisk styrning

I kapitel 12 i budgetpropositionen lämnar regeringen bl.a. sin syn på EU:s rekommendationer till Sverige inom ramen för den europeiska terminen. Regeringen lämnar också sina bedömningar med anledning av de rekommendationer och bedömningar som Finanspolitiska rådet framfört i sin årliga rapport 2013. Det lämnas även en redovisning av hur den ekonomiska styrningen har utvecklats.

Den europeiska terminen och EU:s rekommendationer till Sverige

Den europeiska terminen syftar till att öka samstämmigheten i rapporteringen och granskningen av medlemsländernas åtgärder inom ramen för EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi (Europa 2020), Stabilitets- och tillväxtpakten och förfarandet för övervakning av makroekonomiska obalanser.

Under våren 2013 utarbetade medlemsstaterna nationella reformprogram och stabilitets- eller konvergensprogram. Programmen bedömdes av Europeiska kommissionen med hänsyn till medlemsstaternas relativa utgångslägen och nationella förutsättningar. Den 29 maj 2013 sammanfattade kommissionen i ett meddelande resultatet av analysen. Samtidigt presenterades förslag till rekommendationer för varje enskild medlemsstat och euroområdet som helhet. Samtliga medlemsländer fick rekommendationer. Sverige fick, liksom föregående år, fyra rekommendationer. Dessa var att fortsätta driva en tillväxtvänlig finanspolitik och bevara sunda offentliga finanser, fortsätta ta itu med riskerna med den privata skuldsättningen, öka effektiviteten på bostadsmarknaden samt förbättra deltagandet på arbetsmarknaden för lågutbildade ungdomar och personer med invandrarbakgrund m.m. Enligt regeringen ligger kommissionens rekommendationer till Sverige huvudsakligen i linje med regeringens politik.

Regeringen välkomnar de landspecifika rekommendationerna. De bedöms utgöra viktiga instrument för att uppmana EU:s medlemsstater att föra en ansvarsfull ekonomisk politik och för att uppfylla de mål som satts upp inom ramen för den ekonomisk-politiska samordningen i EU.

Finanspolitiska rådets bedömningar

Rådets uppgift är att utreda måluppfyllelsen och inriktningen på finanspolitiken, bedöma om finanspolitiken bidrar till en uthållig hög tillväxt och sysselsättning samt analysera effekterna av finanspolitiken på kort och lång sikt. I rapporten redogör rådet för sina huvudsakliga bedömningar och rekommendationer till regeringen på dessa områden. Den 15 maj 2013 lämnade Finanspolitiska rådet sin årliga rapport till regeringen (Svensk finanspolitik 2013).

Regeringen delar rådets bedömningar på en rad områden, bl.a. att finanspolitiken är förenlig med långsiktiga hållbara offentliga finanser och att utgiftstaken inte är hotade, att bostadsprisernas utveckling i huvudsak torde kunna förklaras av fundamentala faktorer samt att en väl fungerande bostadsmarknad är av stor betydelse för tillväxten och arbetsmarknadens funktionssätt. Som rådet påpekar anser regeringen även att en viktig del i en väl fungerande bostadsmarknad är att förbättra utnyttjandet av det befintliga bostadsbeståndet. Regeringen framhåller också att den sedan tillträdet har genomfört en rad reformer för att förbättra användandet av det befintliga bostadsbeståndet, bl.a. de förenklingar av privatbostadsuthyrning som trädde i kraft den 1 februari 2013. Regeringen ser däremot inga skäl till att i en särskild bilaga redovisa prognosmetoderna för de regelstyrda transfereringsutgifterna, vilket var rådets rekommendation.

Rådets samlade bedömning är att finanspolitiken är väl avvägd men anser att regeringen bör presentera en plan för återgång till överskott i de offentliga finanserna. Regeringen delar rådets bedömning att finanspolitiken är väl avvägd. Regeringen har genom sin skrivelse Ramverk för finanspolitiken lagt fast ett antal principer för hur en aktiv stabiliseringspolitik bör bedrivas för att vara förenlig med överskottsmålet (skr. 2010/11: 79). Takten i återgången till 1 procent bör, i enlighet med det finanspolitiska ramverket och stabiliseringspolitiska principer, anpassas efter läget på arbetsmarknaden och utvecklingen av resursutnyttjandet. Rådet ansåg vidare att en mer expansiv politik under 2013 hade varit motiverad. Enligt regeringen innehöll budgetpropositionen för 2013 en rad expansiva förslag som bidrar till att hålla uppe efterfrågan i ekonomin, och i 2013 års ekonomiska vårproposition presenterades ytterligare förslag för att stödja en konjunkturåterhämtning. Regeringen framhåller vidare att den kontinuerligt följer den ekonomiska utvecklingen och, som rådet också framhåller, har beredskap att vidta ytterligare åtgärder om det skulle behövas.

Utvecklingen av den ekonomiska styrningen

Regeringskansliets arbete med resultatanalyser ska enligt regeringen prioriteras framöver. Ekonomistyrningsverket (ESV) har på uppdrag av regeringen tagit fram ett förslag till en struktur och modell för hur resultatindikatorer kan användas som stöd i regeringens löpande budgetarbete och i resultatredovisningen till riksdagen (dnr FI2013/1840). Regeringen arbetar kontinuerligt med att utveckla resultatredovisningen i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat och att stärka kopplingen mellan resultat, analys och budgetförslag. I föreliggande proposition har regeringen bl.a. eftersträvat en tydligare disposition och struktur samt ökad tydlighet när det gäller vilka indikatorer och bedömningsgrunder som ligger till grund för bedömningen av resultat i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. Vidare är regeringens mål att det tydligt ska kunna utläsas av resultatredovisningen vilka resultat som uppnåtts i verksamheten och att redovisningen ska utgöra ett bra underlag för riksdagens ställningstagande till regeringens budgetförslag.

Vidare har regeringen sett över utformningen av anslagens ändamål. Syftet är att få en tydligare och mer enhetlig utformning av ändamålen. Utgångspunkten för översynen har varit att ändamålet ska vara tydligt och framåtriktat. Många ändamål har därför skrivits om och förtydligats.

2.2 Socialdemokraternas förslag till riktlinjer

2.2.1 Offentliga finanser och budgetpolitiska mål

Socialdemokraterna anser att det finanspolitiska ramverket har tjänat Sverige väl. Ordning och reda i statens finanser har varit en av Sveriges viktigaste konkurrensfördelar, men denna fördel går lätt förlorad om ram-

verket ignoreras. Regeringens politik har enligt motionärerna under många år fjärmat sig från överskottsmålet. Enligt de indikatorer regeringen använder för att följa upp måluppfyllelsen är den förda politiken inte förenlig med överskottsmålet. Socialdemokraterna menar att regler ska efterlevas. Eventuella förändringar i överskottsmålet bör utredas i god ordning och annonseras i god tid, inte smygas igenom i det tysta.

Att i ett slag återgå till en bana som är förenlig med målet skulle enligt motionärerna äventyra återhämtningen i ekonomin. Med en något stramare finanspolitik som är mer fokuserad på jobb och utbildning kan ekonomin snabbare närma sig en bana som är förenlig med överskottsmålet, menar motionärerna. Skatter kan bara sänkas i den takt ekonomin tillåter, och det är en riskabel strategi att låna till stora ofinansierade skattesänkningar.

Av tabell 2.6 framgår beräkningen av de offentliga finanserna med Socialdemokraternas budgetalternativ jämfört med regeringens. Det finansiella sparandet är 3,6 miljarder kronor högre än i regeringens förslag för 2014. Huvuddelen av det högre finansiella sparandet hänför sig till ålderspensionssystemet. Effekterna på ålderspensionssystemet förklaras främst av att höjda ersättningsnivåer i t.ex. sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen får indirekta positiva effekter på inkomsterna i ålderspensionssystemet.

Tabell 2.6 Den offentliga sektorns finanser (S)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Offentliga sektorns inkomster	+36 415	–	–	–
Offentliga sektorns utgifter	+32 776	–	–	–
Finansiellt sparande	**+3 639**	–	–	–
Staten	+1 309	–	–	–
Ålderspensionssystemet	+2 330	–	–	–
Kommunsektorn	±0	–	–	–
Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)	–1,5 %	–	–	–

Källa: Socialdemokraternas partimotion 2013/14:Fi308.

Effekterna på kommunsektorns finanser av Socialdemokraternas budgetalternativ framgår av tabell 2.7. Enligt Socialdemokraternas budgetmotion genomförs förslag om ändrade skatter och transfereringar neutralt för kommunsektorn. Socialdemokraternas förslag om höjda ersättningsnivåer i sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen samt förslaget om sänkt inkomstskatt för pensionärer påverkar den kommunala inkomstskatten. I de generella statsbidragen inom utgiftsområde 25 ingår dels omfattande regleringar för att neutralisera effekten av skatter och transfereringar, dels rena förstärkningar av kommunsektorns ekonomi.

Tabell 2.7 Kommunsektorns finanser (S)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Kommunernas inkomster	**+2 950**	–	–	–
Kommunal inkomstskatt	+2 690	–	–	–
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0	–	–	–
Statsbidrag inom utg.omr. 25	+260	–	–	–
därav ekonomiska regleringar	+260	–	–	–
Statsbidrag från övriga utgiftsområden	±0	–	–	–
Utgifter	**+2 950**	–	–	–
Finansiellt sparande i kommunsektorn	**±0**	–	–	–

Källa: Socialdemokraternas partimotion 2013/14:Fi308.

Socialdemokraternas förslag till utgiftstak är 20 miljarder högre än regeringens förslag till utgiftstak 2014 och 2015 samt 30 miljarder kronor högre 2016, se tabell 2.8. Eftersom förslaget innebär att de takbegränsade utgifterna ökar mer än utgiftstaket 2014 blir budgeteringsmarginalen i motsvarande grad lägre jämfört med regeringens förslag detta år. Socialdemokraterna anger ingen nivå på de takbegränsade utgifterna för 2015 och framåt och därmed heller ingen budgeteringsmarginal för dessa år.

Tabell 2.8 Utgiftstak för staten (S)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Takbegränsade utgifter	+32 416	–	–	–
Budgeteringsmarginal	−12 416	–	–	–
Utgiftstak för staten	**+20 000**	**+20 000**	**+30 000**	–

Källa: Socialdemokraternas partimotion 2013/14:Fi308.

I tabell 2.9 redovisas statsbudgetens inkomster och utgifter samt statsbudgetens saldo i Socialdemokraternas budgetalternativ jämfört med regeringens. Inkomsterna på statsbudgeten är sammantaget 33,7 miljarder kronor högre och utgifterna 34,2 miljarder kronor högre 2014 i Socialdemokraternas budgetalternativ jämfört med regeringens förslag. Statsbudgetens saldo är därmed något lägre än i regeringens förslag för 2014, vilket betyder att statens lånebehov är något högre jämfört med regeringens förslag (statsbudgetens saldo är lika med statens lånebehov med omvänt tecken). Riksgäldens nettoutlåning är 1,8 miljarder kronor högre jämfört med regeringens budgetalternativ, vilket förklaras av att Socialdemokraterna föreslår högre studielån 2014.

Tabell 2.9 Statsbudgetens saldo och statsskulden (S)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Statsbudgetens inkomster	+33 725	–	–	–
därav inkomster av försåld egendom	±0	–	–	–
Statsbudgetens utgifter	+34 216	–	–	–
därav statsskuldsräntor	±0	–	–	–
Riksgäldskontorets nettoutlåning	+1 800	–	–	–
kassamässig korrigering	±0	–	–	–
Statsbudgetens saldo	**−491**	–	–	–
Statsskuld vid årets slut	+491	–	–	–

Källa: Socialdemokraternas partimotion 2013/14:Fi308.

Av tabell 2.10 framgår inkomsterna på statsbudgeten fördelat på olika inkomsttyper i Socialdemokraternas budgetalternativ jämfört med regeringens. De direkta skatterna på arbete är ca 18 miljarder kronor högre jämfört med regeringens förslag. Huvuddelen, ca 15 miljarder kronor, förklaras av att Socialdemokraterna avvisar förslaget om ett femte jobbskatteavdrag och höjd nedre skiktgräns för statlig inkomstskatt. Därutöver ökar skatteintäkterna också genom förslaget om att successivt trappa av jobbskatteavdraget från månadsinkomster på 60 000 kronor. Åt motsatt håll går förslaget om ytterligare sänkt skatt för pensionärer som minskar de direkta skatterna på arbete med ca 1,5 miljarder kronor. De indirekta skatterna på arbete är 12,7 miljarder kronor högre jämfört med regeringens förslag. Detta förklaras i huvudsak av att motionärerna vill avskaffa halva nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga. Socialdemokraterna säger också nej till förslaget om sänkta egenavgifter, vilket ökar skatteintäkterna med 0,5 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag. Skatten på kapital är 1,4 miljarder kronor lägre i Socialdemokraternas förslag till följd av att högre arbetsgivaravgifter leder till lägre vinster hos företagen och därmed också lägre skatt på företagsvinster. Skatteintäkterna från konsumtion och insatsvaror är 6,8 miljarder kronor högre jämfört med regeringens förslag. Huvuddelen förklaras av att motionärerna vill höja restaurang- och cateringmomsen. Därutöver ökar skatteintäkterna under denna inkomsttyp med sammantaget drygt 1 miljard kronor genom höjda energi- och miljöskatter samt skatt på vägtrafik.

Tabell 2.10 Statsbudgetens inkomster (S)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Direkta skatter på arbete	+18 335	–	–	–
Indirekta skatter på arbete	+12 690	–	–	–
Skatt på kapital	−1 400	–	–	–
Skatt på konsumtion och insatsvaror	+6 790	–	–	–
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	**+36 415**	–	–	–
avgår skatter från andra sektorer	−2 690	–	–	–
Statens skatteintäkter (periodiserat)	**+33 725**	–	–	–
Periodiseringar	±0	–	–	–
Statens skatteinkomster (kassamässigt)	**+33 725**	–	–	–
Övriga inkomster (kassamässigt)	±0	–	–	–
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	**+33 725**	–	–	–

Källa: Socialdemokraternas partimotion 2013/14:Fi308.

2.2.2 Inriktningen av den ekonomiska politiken

En aktiv näringspolitik

Genom en aktiv näringspolitik vill Socialdemokraterna skapa fler jobb. Det behövs insatser för en stärkt samverkan, ett bättre innovationsklimat, bättre förutsättningar för att starta och driva företag samt bättre förutsättningar för att exportera. För att Sverige ska stå starkt i den internationella konkurrensen vill motionärerna att det införs program för samverkan mellan politik, näringsliv, fackliga organisationer och akademi. Finansiering i tidigare skeden bör underlättas genom att en innovationsfond införs. Genom fonden kan utväxlingen på satsade resurser i forskning och utveckling öka samtidigt som det skapar förutsättningar för nya jobb.

Andra insatser som motionärerna vill se är bl.a. kompetenscentrum för offentlig upphandling, regionala inkubatorer, nyföretagargaranti och samverkansstiftelser. För att småföretag ska våga anställa måste hela samhället vara med och dela på riskerna. Staten bör därför ta över ansvaret för den andra sjuklöneveckan.

Inom ramen för en nationell strategi vill motionärerna öka svensk export. Bland annat bör utrikesrepresentation på strategiska tillväxtmarknader införas och garantiavgifter för förstagångsexportörer subventioneras. Fler jobb i hela landet ska skapas genom att landsbygden utvecklas. Inom ramen för landsbygdsprogrammet bör ytterligare medel avsättas för stimulanser. Sammantaget vill motionärerna att ca 2,6 miljarder kronor avsätts inom ramen för en aktiv näringspolitik.

Stäng rekryteringsgapet

Socialdemokraternas viktigaste mål är att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020. För att nå målet måste bl.a. långtidsarbetslösheten för unga stoppas. Unga ska jobba eller studera, inte vara långtidsarbetslösa. Social-

demokraterna anser att regeringen har misslyckats i kampen mot ungdomsarbetslösheten. Regeringens insatser har varit ineffektiva. Breda skattesänkningar har inte lett till fler nyanställningar, och sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga har dömts ut av regeringens egna experter. Nedsättningen av socialavgiften för unga bör därför avskaffas. I stället vill motionärerna att en 90-dagarsgaranti för unga införs där den som är ung och utan arbete senast efter 90 dagar ska erbjudas ett riktigt jobb. Inom ramen för garantin utökas antalet platser inom komvux, yrkesvux, folkhögskolan samt inom högskolan och yrkeshögskolan med totalt 16 000 nya platser. Samtidigt bör 21 000 yrkesintroduktionsjobb i den privata och den offentliga sektorn inrättas. Sammantaget införs därmed 37 000 nya jobb eller utbildningsplatser. 90-dagarsgarantin uppges försvaga de offentliga finanserna med 5,1 miljarder kronor 2014.

Motionärerna anser vidare att fas 3 i jobb- och utvecklingsgarantin bör avskaffas. Inlåsningseffekten i fas 3 är hög och det är endast 12 procent som lämnar fas 3 för arbete eller studier. I stället vill motionärerna inrätta 20 000 statligt finansierade extratjänster inom vård och omsorg samt inom upprustning av miljonprogrammens områden. Utöver extratjänsterna vill motionärerna införa fler platser inom den gymnasiala vuxenutbildningen, fler högskoleplaster och intensifierad arbetsförmedling. I samverkan med det privata näringslivet och andra arbetsgivare bör det enligt motionärerna avsättas medel för 6 000 nya platser inom bristutbildning.

Matchningen på Arbetsförmedlingen behöver förbättras, varför onödig detaljstyrning bör tas bort. All offentlig verksamhet bör vidare bidra till att bekämpa arbetslösheten. Sammantaget anser motionärerna att ca 7,9 miljarder kronor bör avsättas 2014 för att sätta stopp för långtidsarbetslösheten.

Skolan och Sveriges kompetens

För att klara jobben och tillväxten i en allt hårdare global konkurrens krävs att Sverige behåller sin position som kunskapsnation. Utbildning är nyckeln till framtidens jobb. En av Sveriges viktigaste konkurrensfördelar har enligt motionärerna varit en god tillgång på kvalificerad arbetskraft. Den svenska skolans resultat har dock försämrats under senare år. Framtiden ska inte mötas med fallande kunskapsnivåer, varför investeringar behöver göras i skolan, förskolan och i människors möjligheter till vidareutbildning. Motionärerna vill att ytterligare medel avsätts för att minska klasstorleken och för att stärka och utveckla läraryrket. Detta bör bl.a. ske genom att fler specialpedagoger och speciallärare anställs, fler utbildningsplatser för förskollärare införs samt genom ökad lärarledd undervisningstid. Motionärerna stöttar regeringens förslag om fler karriärtjänster men anser att mer behöver göras för att vända utvecklingen för yrket. Ytterligare medel behöver därför tillföras för att skapa en lärarmiljard. Därigenom kan en långsiktig färdplan för läraryrket tas fram i nära samarbete med involverade parter. Läxhjälp bör vidare erbjudas alla barn och inte bara barn vars föräldrar har råd att köpa tjänsten. Medel för detta bör avsät-

tas samtidigt som RUT-avdraget för läxhjälp bör avskaffas. Motionärerna anser vidare att skolan ska göras obligatorisk upp till 18 års ålder och att skolplikten ska förlängas under sommaren för barn som inte når målen.

Sammantaget vill motionärerna att ca 4 miljarder kronor avsätts för att vända utvecklingen i skolan och höja Sveriges kompetens. Nedsättningen av restaurang- och cateringmomsen bör slopas. Den sänkta momsen har gjort skattesystemet mindre likformigt samtidigt som sysselsättningseffekten bedöms som mycket svag. Det ekonomiska utrymmet bör enligt motionärerna användas för att genomföra väsentligt mer effektiva reformer, som att investera i mindre klasser, bättre villkor för lärare och högre kvalitet i skolan.

Investera för framtiden

En väl fungerande infrastruktur är enligt Socialdemokraterna också en av grundförutsättningarna för att nå målet om att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet år 2020. Det svenska järnvägssystemet präglas av både bristande kapacitet och låg robusthet. Ytterligare medel bör därför avsättas för drift och underhåll av järnvägen. Ökade resurser bedöms även skapa jobb i järnvägsbranschen. Motionärerna vill även att medel avsätts för bättre vägar för industrin och landsbygden. Sammantaget vill motionärerna att ytterligare medel motsvarande nästan 900 miljoner kronor avsätts 2014 utöver regeringens förslag för drift och underhåll av järnvägen och för bättre vägar för industrin och landsbygden.

Bostadsbrist och en låg takt på nybyggnation bedöms också göra det svårt att nå målet om EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Mot bakgrund av den akuta bristen på bostäder anser motionärerna att staten bör vidga insatserna för att stärka incitamenten för bostadsbyggande. En byggbonus bör därför införas i form av ett investeringsstöd riktat till studentlägenheter och små hyreslägenheter. Enligt motionärerna tar det vidare för lång tid från idé till färdig bostad. För att åtgärda detta behöver bl.a. snabba förslag till nödvändiga förändringar i plan- och byggprocessen tas fram och en nationell byggpakt skapas där alla större offentliga, kooperativa och privata aktörer möts. För att öka investeringarna i nyproduktion vill motionärerna se en ökad konkurrens och fler aktörer på byggmarknaden genom att ett väl fungerande system för kreditgarantier utformas i samarbete med branschen. Sammantaget anser motionärerna att ca 1 miljard kronor mer än i regeringens förslag behöver avsättas för fler bostäder.

Vidare bedöms ca 650 000 lägenheter i miljonprogrammen vara i akut behov av renovering. För att undvika kraftigt höjda hyror till följd av upprustning vill motionärerna att statliga kreditgarantier ställs ut. Därutöver ska extratjänster, som ett resultat av att Fas 3 avskaffas, kunna användas för att renovera miljonprogrammets bostadsområden. För renovering av hyresfastigheter från rekordåren anser motionärerna att kreditgarantier behöver införas inom en ram på totalt 20 miljarder kronor.

En aktiv klimatpolitik är en politik för framtidens jobb och därmed för framtidens välfärd. Investeringar i ny effektiv miljö- och klimatvänlig teknik stärker företagens konkurrenskraft, skapar nya företag och innebär en ökad potential för handel och exportintäkter. För att stärka Sveriges konkurrenskraft vill motionärerna införa samverkans- och klimatinnovationsprogram. Vidare bedöms det lokala engagemanget som viktigt för att de 16 miljömålen i det svenska systemet ska kunna nås. En miljömålsmiljard bör därför tillföras ett miljömålsinvesteringsprogram. Genom programmet ska kommuner, företag och andra aktörer kunna söka stöd för lokala projekt som innebär ökad måluppfyllelse för de 14 miljömål där åtgärder saknas. Därutöver vill motionärerna genomföra insatser för att hejda övergödningen, klara den biologiska mångfalden, stimulera investeringar i solenergi och införa en miljöbilsbonus. Utöver klimatinnovationsprogrammet avsätter motionärerna 400 miljoner kronor mer än regeringen på klimat och miljö.

Mer tid för vård

Sjukvården står inför stora utmaningar. Allt fler blir äldre och kraven på en bättre sjukvård ökar. Dagens brister inom svensk sjukvård riskerar enligt motionärerna våra möjligheter att klara av framtidens utmaningar. Det behövs därför fler som arbetar inom vården samtidigt som administrationen måste minska. Motionärerna vill se att staten, landstingen och de fackliga vårdorganisationerna gör en nationell vårdrevision för att därigenom se över var administrationen kan minska. För att höja kvaliteten och kompetensen inom vården anser motionärerna att ytterligare medel motsvarande 2 miljarder kronor bör avsättas 2014 för att öka personalstyrkan inom vården. Särskilt fokus ska ligga på en sjukvård som utformas efter de äldres behov. Därutöver bör patienten få ett större inflytande över sin vårdsituation genom att patientkontrakt införs. Vidare bör medel tillföras för att bl.a. stärka vårdkedjorna kring dem som behöver vård och behandling mot sitt missbruk.

Den svenska modellen

Den generella välfärden är enligt Socialdemokraterna en grundläggande del av den svenska modellen. Idén är att allas framgång är Sveriges framgång. Välfärdspolitik handlar om att öka människans makt över sitt eget liv. Skola, vård och omsorg har enligt motionärerna en central roll för fördelningen av möjligheter i livet. Andra delar som bedöms som avgörande i den generella välfärden är socialförsäkringarna. Den generella välfärden har enligt motionärerna försvagats, vilket bl.a. syns genom sjunkande resultat i skolan och genom en urholkad arbetslöshetsförsäkring. Privata välfärdslösningar är enligt motionärerna ett mindre effektivt sätt att organisera välfärden. Motionärerna vill att kvaliteten inom välfärden höjs och vill bl.a. att taket och ersättningen i arbetslöshets- och sjukförsäkringen höjs. Vidare vill motionärerna se en höjning av barnbidraget, studiebidraget och

underhållsstödet. Ett höjt barnbidrag anses betydligt mer effektivt än breda skattesänkningar vid valet av olika alternativ för hur den inhemska efterfrågan kan stimuleras.

Enligt motionärerna har samhället en viktig roll i att tillhandhålla en välfärd som möter dagens behov på välfärdstjänster. Ökade medel bör därför enligt motionärerna tillföras inom flera områden, bl.a. för en utbyggd barnomsorg på kvällar, nätter och helger, för kultur, idrott och fritid för unga samt för fri entré på statliga museer.

Enligt motionärerna har antalet anmälda brott ökat. En utveckling som skapar en otrygghet i samhället som vi tidigare inte haft. Motionärerna vill därför att ökade resurser tillförs för insatser mot bl.a. den organiserade brottsligheten.

Kommunsektorn

Enligt motionärerna har regeringen misslyckats med jobben. Detta försämrar kommunernas skatteintäkter. Dessutom har våra gemensamma försäkringar försämrats så att flera arbetslösa nu i stället får klara sitt uppehälle genom försörjningsstöd. Sveriges kommuner och landsting står inför stora strukturella utmaningar. Demografin är ofördelaktig och ställer allt högre krav på välfärden. Skattesänkningar anses inte vara lösningen. Motionärerna framhåller att deras politik är bra för hela landet. Bland annat medför ökade resurser till jobb, skola, utbildning och bostäder att t.ex. Stockholms stad får ungefär 1 miljard kronor. Vidare framhålls att Stockholm, Göteborg och Malmö skulle få en betydande del av motionärernas politiska inriktning när det gäller investeringar i näringsliv, strategisk samverkan och forskning. Det främsta sättet att trygga välfärden är enligt motionärerna att sänka arbetslösheten och höja sysselsättningsgraden. Motionärerna vill bl.a. att försäkringsskyddet för dem som jobbar stärks. Detta bedöms minska behovet av ekonomiskt bistånd, vilket stärker kommunernas ekonomi. Vidare anser motionärerna att utjämningssystemet för kommunsektorn ska förändras i enlighet med det förslag som den parlamentariska utredningen Utjämningskommittén 08 lämnade till regeringen i SOU 2011:39. De av regeringen föreslagna förändringar i inkomstutjämningen som avviker från utredningen vill motionärerna inte genomföra. De ökade medel som regeringen föreslår till ett antal kommuner vill motionärerna i stället fördela inom ramen för utjämningssystemet. Flera av motionärernas reformer för jobb och utbildning går till kommunsektorn. Detta gäller investeringar i mindre klasser i skolan, fler specialpedagoger och barnomsorg på obekväm arbetstid. Vidare påverkas kommunsektorn av en del av motionärernas skatte- och utgiftsförändringar. Dessa genomförs neutralt för kommunsektorn.

Finansiering

Skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd ska fördelas efter behov. Den som har högre inkomster ska bidra mer än den som har lägre. Men alla ska få del av välfärden oavsett inkomst. Skatten bör därför höjas för dem som tjänar allra mest och sänkas för pensionärer. Motionärerna är skeptiska till att använda skattesystemet för att styra människors och företags beteenden, förutom på miljöområdet. Dessutom skapar det en klyfta i beskattningen mellan löntagare och pensionärer. Det femte jobbskatteavdraget vidgar denna klyfta. Enligt motionärerna är det fel väg att gå, och de säger därför nej till ett femte jobbskatteavdrag. Det långsiktiga målet är att skatteklyftan ska slutas genom att skatten för pensionärer sänks. Därför vill motionärerna att det genomförs en skatteväxling genom att jobbskatteavdraget trappas av samtidigt som skatten för pensionärer sänks. Att höja skiktgränsen för statlig inkomstskatt är enligt motionärerna en olycklig fördelningspolitik och en ineffektiv konjunkturpolitik. Den nedre skiktgränsen för statlig inkomstskatt bör därför inte höjas. Nedsättningen av socialavgifter för unga, nedsatt restaurang- och cateringmoms samt nedsatta egenavgifter är ineffektiva skatteundantag som bör avskaffas eller inte införas. Även nystartszoner anses vara en ineffektiv politisk reform som kan leda till en mer skiktad och segregerad arbetsmarknad. Motionärerna säger därför nej till förslaget om nystartszoner. Vidare konstaterar motionärerna att flera miljöstyrande skatter inte har höjts sedan 2006. De anser därför att dessa skatter bör höjas så att de följer den allmänna prisutvecklingen.

2.3 Miljöpartiets förslag till riktlinjer

2.3.1 Offentliga finanser och budgetpolitiska mål

Miljöpartiet anför i sin budgetmotion att Sveriges finanspolitiska ramverk har tjänat Sverige väl. Det är enligt motionärerna viktigt att Sverige även i fortsättningen har ett finanspolitiskt ramverk och en bred samsyn kring budget- och finanspolitiken. Regeringens bedömning att den nuvarande finanspolitiken är i linje med överskottsmålet ifrågasätts av såväl Konjunkturinstitutet som Ekonomistyrningsverket, anför motionärerna. Miljöpartiet anser att regeringens fortsatta prioritering av skattesänkningar blir alltmer problematisk då det långsiktigt urholkar möjligheten att finansiera välfärden. I stället för skattesänkningar vill Miljöpartiet bl.a. se ytterligare investeringar i infrastruktur, utbildning samt klimat och miljö.

Av tabell 2.11 framgår beräkningen av de offentliga finanserna med Miljöpartiets budgetalternativ jämfört med regeringens. Det finansiella sparandet är ungefär i linje med regeringens för 2014 och ca 0,5 miljarder kronor starkare för 2015 och 2016.

Tabell 2.11 Den offentliga sektorns finanser (MP)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Offentliga sektorns inkomster	+33 728	+41 538	+44 608	+45 118
Offentliga sektorns utgifter	+33 646	+41 028	+44 081	+44 962
Finansiellt sparande	**+82**	**+510**	**+527**	**+156**
Staten	−348	+180	+227	−114
Ålderspensionssystemet	+430	+330	+300	+270
Kommunsektorn	±0	±0	±0	±0
Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)	–1,5 %	–0,4 %	0,4 %	1,1 %

Källa: Miljöpartiets partimotion 2013/14:Fi319.

Effekterna på kommunsektorns finanser av Miljöpartiets budgetalternativ framgår av tabell 2.12. Jämfört med regeringens förslag ökar statsbidragen inom utgiftsområde 25 med 7,2 miljarder kronor 2014. Knappt 1 miljard kronor av detta utgörs av ekonomiska regleringar, dvs. man kompenserar kommunerna för indirekta effekter av reformer. Flera av de reformer som presenteras kanaliseras via kommunerna som riktade statsbidrag från övriga utgiftsområden, drygt 5 miljarder kronor mer än i regeringens förslag. Det handlar om statsbidrag för klimatinvesteringar, hälso- och sjukvård, skola och utbildning samt infrastruktur. För åren 2015 och 2016 höjs de generella statsbidragen till kommunerna ytterligare jämfört med regeringens förslag, som en effekt av att vissa reformer som påverkar den kommunala inkomstskatten fasas in successivt och därmed också kompensationen till kommunerna.

Tabell 2.12 Kommunsektorns finanser (MP)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Kommunernas inkomster	**+12 999**	**+15 511**	**+16 401**	**+16 419**
Kommunal inkomstskatt	+360	+70	+45	−150
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0	±0	±0	±0
Statsbidrag inom uo 25	+7 206	+9 546	+9 906	+10 201
därav ekonomiska regleringar	+990	+2 730	+2 855	+3 150
Statsbidrag från övriga utgiftsområden	+5 433	+5 895	+6 450	+6 368
Utgifter	**+12 999**	**+15 511**	**+16 401**	**+16 419**
Finansiellt sparande i kommunsektorn	**±0**	**±0**	**±0**	**±0**

Källa: Miljöpartiets partimotion 2013/14:Fi319.

Miljöpartiets förslag till utgiftstak framgår av tabell 2.13. Utgiftstaken är 30 miljarder kronor högre än i regeringens förslag 2014, 35 miljarder kronor högre 2015 samt 45 miljarder kronor högre 2016. Eftersom de takbegränsade utgifterna föreslås ökas mer än utgiftstaket 2014 och 2015 blir budgeteringsmarginalen i motsvarande grad lägre jämfört med regeringens förslag dessa år.

Tabell 2.13 Utgiftstak för staten (MP)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Takbegränsade utgifter	+33 716	+41 288	+44 336	+45 382
Budgeteringsmarginal	−3 716	−6 288	+664	−382
Utgiftstak för staten	**+30 000**	**+35 000**	**+45 000**	**+45 000**

Anm. Miljöpartiets utgiftstak för 2017 är endast en bedömning.
Källa: Miljöpartiets partimotion 2013/14:Fi319.

I tabell 2.14 framgår statsbudgetens inkomster och utgifter samt statsbudgetens saldo i Miljöpartiets alternativ jämfört med regeringens. Inkomsterna på statsbudgeten är sammantaget 33,4 miljarder kronor högre och utgifterna 33,7 miljarder kronor högre för 2014 i Miljöpartiets budgetalternativ jämfört med regeringens. Statsbudgetens saldo är därmed något lägre än i regeringens förslag för 2014, vilket betyder att statens lånebehov är något högre jämfört med regeringens förslag(statsbudgetens saldo är lika med statens lånebehov med omvänt tecken). För åren 2015–2017 är såväl inkomsterna som utgifterna mellan 41 och 45 miljarder kronor högre i Miljöpartiets budgetalternativ.

Tabell 2.14 Statsbudgetens saldo och statsskulden (MP)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Statsbudgetens inkomster	+33 368	+41 468	+44 563	+45 268
därav inkomster av försåld egendom	±0	±0	±0	±0
Statsbudgetens utgifter	+33 716	+41 288	+44 336	+45 382
därav statsskuldsräntor	±0	±0	±0	±0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0	±0	±0
kassamässig korrigering	±0	±0	±0	±0
Statsbudgetens saldo	**−348**	**+180**	**+227**	**−114**
Statsskuld vid årets slut	+348	+167	−60	+55

Källa: Miljöpartiets partimotion 2013/14:Fi319.

Av tabell 2.15 framgår inkomsterna på statsbudgeten fördelat på olika inkomsttyper i Miljöpartiets budgetalternativ jämfört med regeringens. Intäkterna från direkta skatter på arbete är drygt 16 miljarder kronor högre 2014–2017 främst på grund av att man avvisar förslagen om ett femte jobbskatteavdrag och höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt. Därutöver ska jobbskatteavdraget trappas av från månadsinkomster över 40 000 kronor. Intäkterna från de indirekta skatterna på arbete är ca 2 miljarder kronor högre i Miljöpartiets förslag för 2014. Bakom denna nettosiffra ligger huvudsakligen dels ökade intäkter till följd av att motionärerna vill slopa nedsättningen i arbetsgivaravgifter för unga, dels minskade intäkter till följd av sänkta arbetsgivaravgifter för små företag. Åren 2015–2017 är intäkterna från de indirekta skatterna på arbete mellan 4,6 och 5,5 miljarder kronor högre jämfört med regeringens förslag. Att avvikelsen från regeringens förslag är större dessa år beror på att nedsättningen av arbets-

givaravgiften för unga fasas ut successivt i Miljöpartiets budgetalternativ. De ökade intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror på ca 19 miljarder kronor 2014 och på mellan 24 och 26 miljarder kronor 2015–2017 förklaras främst av en höjning av koldioxidskatten och de övriga skatterna på energi- och miljöområdet. Statsbudgetens övriga inkomster är ca 3,8 miljarder kronor lägre jämfört med regeringens förslag, vilket förklaras av att motionens förslag om höjd effektskatt på kärnkraft respektive höjd fastighetsskatt på vattenkraft får indirekta effekter i form av minskad vinstutdelning från statliga bolag.

Tabell 2.15 Statsbudgetens inkomster (MP)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Direkta skatter på arbete	+16 465	+16 475	+16 650	+16 755
Indirekta skatter på arbete	+1 980	+4 650	+5 200	+5 530
Skatt på kapital	+128	+158	+238	+118
Skatt på konsumtion och insatsvaror	+18 955	+24 055	+26 320	+26 515
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	**+37 528**	**+45 338**	**+48 408**	**+48 918**
avgår skatter från andra sektorer	−360	−70	−45	+150
Statens skatteintäkter (periodiserat)	**+37 168**	**+45 268**	**+48 363**	**+49 068**
Periodiseringar	±0	±0	±0	±0
Statens skatteinkomster (kassamässigt)	**+37 168**	**+45 268**	**+48 363**	**+49 068**
Övriga inkomster (kassamässigt)	−3 800	−3 800	−3 800	−3 800
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	**+33 368**	**+41 468**	**+44 563**	**+45 268**

Källa: Miljöpartiets partimotion 2013/14:Fi319.

2.3.2 Inriktningen av den ekonomiska politiken

Tid för en ny arbetslinje

Miljöpartiet anger i sin budgetmotion att en ny arbetslinje behövs mot bakgrund av att den rådande arbetslösheten ses som ett allvarligt samhällsproblem. Arbetslinjen måste bidra till nya jobb och en arbetsmarknad där fler inkluderas men färre slits ut. Genom framtida investeringar i småföretag, äldrevård, skola, utbyggda järnvägssystem, förnybar energi och energieffektivisering av bostäder skapas nya jobb, och med bl.a. säkrare energitillförsel och effektivare kommunikationer stärks den svenska konkurrenskraften. Dessa investeringar kan på kort sikt skapa upp emot 30 000 nya jobb, enligt motionärerna. Nyckeln till nya jobb finns hos Sveriges småföretagare och en politik som gynnar entreprenörskap, innovation och tillväxt. Miljöpartiet förespråkar därför åtgärder som sänkt arbetsgivaravgift för småföretag, ett slopat sjuklöneansvar för företag med upp till 10 anställda och en schablonmässig ersättning för företag med 11–49 anställda. Vidare är fas 3 i jobb- och utvecklingsgarantin inte effektivt och bör ersättas med

s.k. flexjobb. Arbetsgivaren betalar för det arbete deltagaren utför, och staten täcker upp för den övriga tiden till sammanlagt en heltidslön och med avtalsenliga villkor.

Motionärerna vill även se en kraftfull jobbpolitik för att bryta ungdomsarbetslösheten. Kommunernas ansvar för att arbeta med unga arbetslösa bör utökas. Miljöpartiet anser att unga bör erbjudas utbildning genom uppsökande verksamhet, och s.k. startcentraler ska fungera som lokala arbetsförmedlingar. Fler utbildningsplatser bör erbjudas i bl.a. komvux, folkhögskola, högskola samt i arbetsmarknadsutbildning, yrkeshögskola, yrkesvux och lärlingsutbildning. Även subventionerade anställningar bör erbjudas långtidsarbetslösa ungdomar. Miljöpartiet välkomnar de regeringsinitiativ som har tagits för yrkesintroduktionsavtal, men anser att detta inte är tillräckligt och vill därför att 50 000 ungdomar ges möjlighet att prova på jobb eller erbjuds utbildning varje år till en kostnad av 3,8 miljarder kronor per år under 2014–2017. Miljöpartiet vill även att ungas kreativitet tas till vara och föreslår därför ett paket för att främja ungt företagande.

Nystart i klimatarbetet

Sverige hör till de länder i världen som enligt FN:s klimatkonvention måste minska utsläppen av växthusgas till en hållbar nivå. Miljöpartiet konstaterar att Sverige har en lång väg att gå för att uppfylla EU:s klimatmål till 2050 och presenterar därför ett klimatpaket för att åstadkomma betydande utsläppsminskningar. Även ett klimatpolitiskt ramverk föreslås för att sätta bindande mål för klimatarbetet.

Inrikes transporter svarar för en tredjedel av Sveriges koldioxidutsläpp. Utan fler åtgärder kommer utsläppen från transporterna 2030 att vara fyra till fem gånger större än slutmålet – en fossiloberoende fordonsflotta. Miljöpartiet har därför tre övergripande strategier för att minska klimatpåverkan från transporterna. Dessa är att minska bilåkandet, effektivisera energianvändningen och öka andelen förnybara drivmedel. Omfattande satsningar på både underhåll och nyinvesteringar i klimattransporter är därför nödvändiga. För 2014 vill Miljöpartiet att det avsätts ytterligare 4,4 miljarder kronor på klimatsmart infrastruktur och avser bl.a. järnvägsunderhåll, regionala banor och spårvägar. Infrastruktursatsningen bör utökas successivt till totalt 6,2 miljarder kronor 2015, närmare 8,6 miljarder kronor 2016 och 8,8 miljarder 2017.

Miljöpartiet ser gärna en minskad klimatpåverkan från vägtrafiken och flyget genom nya styrmedel och riktade åtgärder, t.ex. höjd koldioxidskatt som beräknas ge förstärkta statsinkomster på drygt 6 miljarder kronor varje år under 2014–2017. Vidare förespråkas ett kostnadsneutralt system för att främja fler miljösmarta bilar och en särskild flygskatt.

Sedan 2010 har stödet till förnyelsebara energikällor minskat med 70 procent. Att införa koldioxidskatter är en bärande del i partiets strategi, liksom stöd till energieffektivisering i bostäder och fastigheter. Det behövs även satsningar på förnybar energi som möjliggör klimatsmarta val. För att

öka takten i utbyggnaden av förnybar energi vill Miljöpartiet se investeringar om sammanlagt 4,7 miljarder kronor mer än i regeringens förslag under 2014–2017 för att bl.a. införa ett rikstäckande stöd till gårdar som producerar biogas och till att främja utbyggnaden av biogasmackar. Även kommuner och regioner ska kunna erbjudas stöd för klimatinvesteringar. Motionärerna vill att det införs ett sådant stöd på 0,6 miljarder kronor för 2014. Miljöpartiet menar att staten bör ta ett större ansvar för klimatanpassning genom att t.ex. stå för hälften av de sammanlagda kostnaderna på 30 miljarder kronor för de åtgärder som behöver genomföras under de kommande 20 åren.

En bättre skola och en väl fungerande högre utbildning

Den svenska skolan har internationellt sett försämrats under 2000-talet både vad gäller kunskapsresultat och likvärdighet. I motionen konstateras att regeringens satsningar på skolan är få. Miljöpartiet vill göra en motsatt prioritering och presenterar omfattande satsningar på skola och högre utbildning. För 2014 vill motionärerna att det tillförs 3,6 miljarder mer än i regeringens förslag inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. De vill även att studiemedlen utökas med närmare 0,9 miljarder kronor för 2014. Vidare föreslås en ökning av antalet platser inom komvux och yrkesvux med 5 000 respektive 1 000 platser till en årlig kostnad på 0,3 miljarder för 2014–2017. För samma period behövs det också ytterligare 10 000 platser till folkhögskolorna till en kostnad av närmare 1 miljard kronor per år.

Målsättningen är att alla elever ska klara skolan och kunna utvecklas enligt sina individuella förutsättningar. Som ett viktigt led i detta bör lärarnas pedagogiska befogenheter utökas. Genom att utgå från lärarens bedömning med stöd av en s.k. ordinationsrätt kan processen bli effektivare och elever få rätt stöd i tid. Vidare anförs att lärarnas administrativa börda bör minska genom att dokumentationen och administrationen renodlas.

Den nuvarande lärarlegitimationsreformen, det s.k. Lärarlyftet II, har brister i bl.a. behörighetsregler, introduktionsperiod samt hur kostnaderna och finansieringen ska fördelas mellan staten och huvudmännen. Miljöpartiet vill därför underlätta för huvudmännen att låta lärarna få rätt behörighet för de ämnen och årskurser de undervisar inom. Miljöpartiet vill se en fortsättning av reformen men vill samtidigt att den statliga finansieringen utökas och att all pedagogisk personal omfattas, även inom förskolor och fritidshem. Vidare konstateras i motionen att läs- och skrivkunskaperna har försämrats hos svenska skolelever, vilket kan få allvarliga konsekvenser på några års sikt. Miljöpartiet förespråkar en ökad tillgång till bl.a. specialpedagoger och riktade insatser för att öka elevers läsutveckling. Sammantaget ska alla elever, med hjälp av lärarens ordinationsrätt, få förutsättningar att lära sig läsa, skriva och räkna innan de lämnar årskurs tre.

En väl fungerande högre utbildning och forskning är avgörande för Sveriges omställning till ett långsiktigt hållbart samhälle. I motionen konstateras att anslagen till grundutbildningen har minskat stort under de senaste 20 åren och att detta är en av de viktigaste orsakerna till att kvaliteten på utbildningen stundtals brister. Miljöpartiet vill därför att det avsätts totalt 9,5 miljarder kronor mer än i regeringens förslag på den högre utbildningen under 2014–2017. Det skulle innebära ytterligare 1,1 miljarder kronor 2014, 2,5 miljarder kronor 2015 och årligen 2,9 miljarder kronor 2016 och 2017.

Regeringen har dragit ned på antalet helårsplatser på högskolan, och endast en mindre del av dessa neddragningar återställs i budgetpropositionen, vilket inte är tillräckligt för att åstadkomma en modern arbetslinje. Därför anser Miljöpartiet att det behövs fler utbildningsplatser i högskolan. För 2014 och 2015 anser motionärerna att det behövs ett resurstillskott på 0,5 miljarder kronor per år och för 2016 och 2017 en årlig ökning med 0,7 miljarder kronor. Utöver detta vill motionärerna även att antalet utbildningsplatser på läkarprogrammet utökas till sammanlagt 1 000 platser under samma period.

Jämställdhet och arbetslivstrygghet

Miljöpartiet konstaterar att det politiska arbetet med jämställdhet har stått stilla för länge, vilket syns i ökade skillnader i nettoinkomster och sjukskrivningar. I motionen anförs att nettoeffekterna av de åtgärder som regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2014 dessutom leder till ökade inkomstskillnader till männens fördel. Miljöpartiet vill se en tredelad föräldraförsäkring, en gemensam försäkring för både sjukdom och arbetslöshet och ett golv i sjukförsäkringen, vilket antas gynna kvinnor med sjukpenning.

Enligt motionärerna har villkoren i trygghetsförsäkringarna försämrats kraftigt sedan de nya reglerna i sjukförsäkringen trädde i kraft fullt ut 2010. Även arbetslöshetsförsäkringen har försämrats drastiskt, vilket slår särskilt hårt mot unga och utrikes födda. Att regeringen nu återtar den differentierade avgiften löser knappast de stora bristerna i försäkringen och leder inte heller till att de närmare 500 000 personer som har lämnat arbetslöshetsförsäkringen kommer tillbaka. Miljöpartiet vill därför se en modell med s.k. arbetslivstrygghet som kombinerar en inkomstförsäkring med en gemensam grundtrygghet åt alla som inte kan arbeta på grund av sjukdom eller arbetslöshet. Det innebär en höjd sjukpenning och ett höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen.

Välfärd med god kvalitet

Miljöpartiet vill ha goda välfärdsinstitutioner som erbjuder vård och omsorg vid behov och trygghetssystem som stöder den som är sjuk eller utan arbete. Samtidigt blir det en allt tuffare utmaning att ge alla invånare lika goda förutsättningar oavsett var i landet de bor. Motionärerna motsät-

ter sig regeringens förslag om ett femte jobbskatteavdrag och vill i stället att det genomförs satsningar inom skola, vård och social omsorg. Miljöpartiet vill bl.a. se fler förebyggande åtgärder för ökad folkhälsa genom en s.k. hälsomiljard i stället för regeringens s.k. kömiljard, fler utbildade läkare och utökade möjligheter för sjuksköterskor att välja specialistinriktning. För 2014–2017 skulle satsningarna medföra ökade årliga utgifter med drygt 1 miljard kronor inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Miljöpartiet förespråkar även en ökad bemanning, kompetensutveckling och arbetsförkortning i äldreomsorgen för att skapa en mer rimlig arbetssituation för personalen till en kostnad av 0,5 miljarder kronor per år för 2014–2017.

Tempohöjning för miljömålen och grön politik för global utveckling

Naturvårdsverkets aktuella uppföljning visar att Sverige har misslyckats med grundläggande miljömål som t.ex. frisk luft, rent vatten och en giftfri miljö. Detta skickar också en kraftfull signal om regeringens minskade miljöambitioner. Regeringen har tidigare till viss del återställt de neddragningar som gällde t.ex. skyddet av skogar och anslagen för havsmiljön, men ryckigheten i finansieringen leder till ineffektivitet. Miljöpartiet vill därför växla upp tempot i miljöarbetet genom en stegvis upptrappning av anslagen för åtgärder för att nå miljömålen. Detta kan ske genom ökade anslag för att t.ex. stimulera ekologisk produktion, nya ekonomiska styrmedel för att t.ex. minska övergödningen och en ökad miljöhänsyn i gruvpolitiken. Intresset för mineralutvinning är stort och kan ge jobb och stärkt näringsliv i orter med stora behov. Samtidigt måste mineralutvinningen vara förenlig med miljöhänsyn och ett hållbarhetsperspektiv. Miljöpartiet vill se en ökad nivå på mineralavgiften och att skattebasen breddas samt att nya ekonomiska styrmedel införs för att nå en större återanvändning av metaller.

I motionen anförs att Sverige måste leva upp till de två åtaganden som gjorts i FN:s klimatkonvention: att minska våra egna utsläpp och finansiera klimatarbetet i fattiga länder. Under senare år har regeringen räknat av allt större belopp från biståndet. Regeringen avser att under 2014 göra en avräkning om 10,5 procent för flyktingmottagandet. Miljöpartiet vill istället att Sverige ska leva upp till löftet om att finansiera klimatarbetet i fattiga länder genom att årligen avsätta 2 miljarder kronor i ett nytt klimatanslag utöver biståndet under 2014–2017.

Ny riktning i försvarspolitiken

Sveriges säkerhet måste ses i ett bredare perspektiv än enbart ett militärt hot mot vårt land. Kostnaderna bör omfördelas från militär verksamhet till andra sektorer för att möta de verkliga hoten samt investera i förebyggande åtgärder. Det kan handla om pandemier, miljöförstöring, direkta konsekvenser av den globala uppvärmningen, terrorism och cyberattacker. Miljöpartiet vill lyfta fram en ny långsiktig inriktning för de kommande

20 åren. I motionen föreslås därför lägre ekonomiska ramar – 1,6 miljarder kronor mindre – för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap jämfört med regeringens budgetförslag för 2014. I stället vill motionärerna att det införs åtgärder för att minska samhällets sårbarhet för klimatförändringar och avsätter därför 750 miljoner kronor årligen för detta 2014–2017.

Grön skatteväxling

Miljöpartiets mål för skattepolitiken är att de skatter som behövs för att finansiera välfärden ska vara omfördelande och beräknas utifrån bärkraft på ett sätt som så långt det är möjligt undviker snedvridningar av ekonomin. Systemet måste samtidigt bidra till incitament för egen försörjning. Genom en s.k. grön skatteväxling kan miljöresurser och utsläpp beskattas samtidigt som sänkt skatt på arbete premieras för att på så sätt gynna både klimatet, jobben och ekonomin, t.ex. genom höjda koldioxid-, vattenkrafts- och kärnkraftsskatter. Höjda koldioxidskatter samt skatter på energi och miljö i Miljöpartiets budgetförslag innebär drygt 16 miljarder kronor i högre skatteintäkter för 2014 jämfört med regeringens förslag.

För att öka incitamenten för arbete anser Miljöpartiet att de senaste årens sänkningar av inkomstskatten för vanliga löntagare ska ligga kvar. Däremot vill motionärerna se en avtrappning av det nuvarande jobbskatteavdraget från månadsinkomster över 40 000 kronor, och de motsätter sig det femte jobbskatteavdraget som föreslås i budgetpropositionen för 2014. Även regeringens förslag att höja skiktgränsen för statlig inkomstskatt avvisas i motionen.

En rad utvärderingar visar att regeringens halvering av arbetsgivaravgifter för unga under 26 år är en ineffektiv satsning. Därför vill Miljöpartiet i stället rikta investeringar mot företagande, innovation och forskning. I motionen föreslås en slopad egenavgift för unga som startar nya enmansföretag. Miljöpartiet menar dock att sänkta arbetsgivaravgifter för småföretag leder till nya jobb och att avgifterna bör sänkas med 10 procentenheter på en lönesumma upp till maximalt 760 000 kronor per år. Miljöpartiet vill även se ett slopat sjuklöneansvar för företag med upp till 10 anställda och att företag med 11–49 anställda får samma schablonmässiga ersättning som företag med upp till 10 anställda för att öka incitamenten att rekrytera personal.

2.4 Sverigedemokraternas förslag till riktlinjer

2.4.1 Offentliga finanser och budgetpolitiska mål

Sverigedemokraterna anger i sin budgetmotion att de står bakom det finanspolitiska ramverket. Under överskådlig framtid bör man enligt motionärerna ha ett överskottsmål för den offentliga sektorns finanser motsvarande 1 procent av BNP över en konjunkturcykel. En expansiv finanspolitik är

berättigad i det nuvarande ekonomiska läget, men det är oroväckande att regeringen tycks sakna en plan för hur överskottsmålet ska kunna uppnås, anser motionärerna. Motionärerna hänvisar till Konjunkturinstitutets bedömningar som visar att det kommer att krävas direkta diskretionära budgetförstärkningar för att nå överskottsmålet under prognosperioden.

Sverigedemokraternas budgetalternativ innebär omfattande besparingar när det gäller asyl- och anhöriginvandringen och utvecklingsbiståndet. Ökade resurser ska i stället läggas på bl.a. utbildning, vård och omsorg, landsbygdsutveckling och sänkt skatt för pensionärer.

Av tabell 2.16 framgår beräkningen av de offentliga finanserna med Sverigedemokraternas budgetalternativ jämfört med regeringens. Det finansiella sparandet är 1,3 miljarder kronor högre än i regeringens förslag 2014, och mellan 7 och 13 miljarder kronor högre 2015–2017.

Tabell 2.16 Den offentliga sektorns finanser (SD)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Offentliga sektorns inkomster	+10 737	+8 995	+7 857	+6 892
Offentliga sektorns utgifter	+9 400	+1 878	−4 466	−6 424
Finansiellt sparande	**+1 337**	**+7 117**	**+12 323**	**+13 316**
Staten	+1 681	+6 129	+11 201	+12 158
Ålderspensionssystemet	+20	−780	−580	−480
Kommunsektorn	−365	+1 769	+1 703	+1 638
Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)	–1,5 %	–0,2 %	0,7 %	1,4 %

Källa: Sverigedemokraternas partimotion 2013/14:Fi282.

Effekterna på kommunsektorns finanser av Sverigedemokraternas budgetalternativ framgår av tabell 2.17. Den kommunala inkomstskatten är lägre i motionärernas alternativ samtliga år under perioden främst till följd av förslaget om sänkt skatt för pensionärer. Jämfört med regeringens förslag ökar statsbidragen över utgiftsområde 25 med 7,2 miljarder kronor 2014. Drygt 4 miljarder kronor av detta utgörs av ekonomiska regleringar, dvs. man kompenserar kommunerna för indirekta effekter av reformer. Bakom den successiva nedgången i kommunernas inkomster och utgifter under perioden ligger ett antagande om minskade kostnader till följd av minskad invandring.

Tabell 2.17 Kommunsektorns finanser (SD)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Kommunernas inkomster	**−1 634**	**−6 502**	**−13 251**	**−19 954**
Kommunal inkomstskatt	−8 860	−9 860	−10 560	−10 860
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0	±0	±0	±0
Statsbidrag inom uo 25	+7 226	+3 358	−2 691	−9 094
därav ekonomiska regleringar	+4 350	+4 550	+4 750	+4 750
Statsbidrag från övriga utgiftsområden	±0	±0	±0	±0
Utgifter	**−1 269**	**−8 271**	**−14 954**	**−21 592**
Finansiellt sparande i kommunsektorn	**−365**	**+1 769**	**+1 703**	**+1 638**

Källa: Sverigedemokraternas partimotion 2013/14:Fi282.

Sverigedemokraternas förslag till utgiftstak framgår av tabell 2.18. Utgiftstaket är drygt 20 miljarder kronor högre 2014 jämfört med regeringens förslag. För 2015 och 2016 är utgiftstaken 15,2 respektive 9,7 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. De takbegränsade utgifterna föreslås öka lika mycket som utgiftstaket samtliga år jämfört med regeringens förslag, vilket innebär att budgeteringsmarginalen blir densamma som i regeringens förslag.

Tabell 2.18 Utgiftstak för staten (SD)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Takbegränsade utgifter	+20 416	+15 227	+9 717	+8 094
Budgeteringsmarginal	+0	+0	+0	+0
Utgiftstak för staten	**+20 416**	**+15 227**	**+9 717**	**+8 094**

Anm: Sverigedemokraternas utgiftstak för 2017 är endast en bedömning.
Källa: Sverigedemokraternas partimotion 2013/14:Fi282.

I tabell 2.19 redovisas statsbudgetens inkomster och utgifter samt statsbudgetens saldo i Sverigedemokraternas budgetalternativ jämfört med regeringens. Inkomsterna på statsbudgeten är sammantaget 19,6 miljarder kronor högre och utgifterna 18,1 miljarder kronor högre 2014 i Sverigedemokraternas budgetalternativ jämfört med regeringens. Statsbudgetens saldo är därmed ca 1,5 miljarder kronor högre än i regeringens förslag 2014, vilket betyder att statens lånebehov är lika mycket lägre jämfört med i regeringens förslag (statsbudgetens saldo är lika med statens lånebehov med omvänt tecken). För åren 2015–2017 är statsbudgetens saldo mellan 5,9 och 12 miljarder kronor högre än i regeringens förslag.

Riksgäldens nettoutlåning är 2,3 miljarder kronor lägre jämfört med regeringens budgetalternativ samtliga år, vilket främst förklaras av att Sverigedemokraterna vill fördubbla bankernas avgift till Stabilitetsfonden (se även avsnitt 3.3).

Tabell 2.19 Statsbudgetens saldo och statsskulden (SD)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Statsbudgetens inkomster	+19 597	+18 855	+18 417	+17 752
därav inkomster av försåld egendom	±0	±0	±0	±0
Statsbudgetens utgifter	+18 116	+12 927	+7 417	+5 794
därav statsskuldsräntor	±0	±0	±0	±0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	−2 300	−2 300	−2 300	−2 300
kassamässig korrigering	±0	±0	±0	±0
Statsbudgetens saldo	**+1 481**	**+5 929**	**+11 001**	**+11 958**
Statsskuld vid årets slut	−1 481	−7 410	−18 410	−30 368

Källa: Sverigedemokraternas partimotion 2013/14:Fi282.

Av tabell 2.20 framgår inkomsterna på statsbudgeten fördelat på olika inkomsttyper i Sverigedemokraternas budgetalternativ jämfört med regeringens. Intäkterna från direkta skatter på arbete är 6 miljarder kronor lägre jämfört med regeringens alternativ, vilket främst förklaras av den sänkta skatten för pensionärer med ca 9 miljarder kronor. De direkta skatterna på arbete ökar samtidigt med ca 3 miljarder kronor 2014 till följd av att Sverigedemokraterna avvisar regeringens förslag om höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt.

Intäkterna från de indirekta skatterna på arbete är drygt 13 miljarder kronor högre i Sverigedemokraternas förslag för samtliga år 2014–2017. Bakom denna nettosiffra ligger en reformering av arbetsgivaravgifterna genom att den generella sänkningen återställs och den nedsatta arbetsgivaravgiften för unga slopas. I stället vill motionärerna införa ett arbetsgivaravdrag som är konstruerat så att det gynnar de mindre företagen. Intäkterna från skatt på kapital är marginellt högre jämfört med regeringens förslag samtliga år i prognosperioden.

De ökade intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror på sammantaget ca 1,2 miljarder kronor 2014 utgörs av dels höjd moms på restaurang- och cateringtjänster (+5,4 miljarder kronor), dels sänkt energiskatt (–4,2 miljarder kronor).

Statsbudgetens övriga inkomster är 2 miljarder kronor högre jämfört med regeringens förslag samtliga år, vilket förklaras av en reformerad mineralersättning.

Tabell 2.20 Statsbudgetens inkomster (SD)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Direkta skatter på arbete	−6 047	−6 774	−7 214	−7 245
Indirekta skatter på arbete	+13 415	+13 254	+13 405	+13 547
Skatt på kapital	+190	+280	+370	+260
Skatt på konsumtion och insatsvaror	+1 180	+235	−704	−1 670
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	**+8 737**	**+6 995**	**+5 857**	**+4 892**
avgår skatter från andra sektorer	+8 860	+9 860	+10 560	+10 860
Statens skatteintäkter (periodiserat)	**+17 597**	**+16 855**	**+16 417**	**+15 752**
Periodiseringar	±0	±0	±0	±0
Statens skatteinkomster (kassamässigt)	**+17 597**	**+16 855**	**+16 417**	**+15 752**
Övriga inkomster (kassamässigt)	+2 000	+2 000	+2 000	+2 000
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	**+19 597**	**+18 855**	**+18 417**	**+17 752**

Källa: Sverigedemokraternas partimotion 2013/14:Fi282.

2.4.2 Inriktningen av den ekonomiska politiken

Invandring och internationellt bistånd

Sverigedemokraterna vill se en minskad utomeuropeisk asyl- och anhöriginvandring med åtminstone 90 procent från nuvarande nivåer. Beviljandet av permanenta uppehållstillstånd ska enligt motionärerna helt upphöra. Motionärerna är öppna för anhöriginvandring och familjeåterförening, men anser att detta bör följa ett väluppbyggt regelverk. Vidare anser motionärerna att nuvarande regler för arbetskraftsinvandring bör ändras så att fokus ligger på högkvalificerad arbetskraft och genom att det införs ett s.k. blåkortssystem med temporära uppehållstillstånd.

Genom en översyn av ineffektivt bistånd, en större koncentration av biståndet till de mindre utvecklade länderna och färre inriktningar vill motionärerna se en gradvis minskning av biståndet. 2015 skulle biståndsramen ligga på 0,7 procent av BNI, vilket är i linje med FN:s rekommendationer. Sverigedemokraterna vill samtidigt se ökat fokus på kris- och katastrofbistånd genom att mer resurser läggs på flyktingars närområden via UNHCR.

Ett Sverige med riktiga jobb

Sverigedemokraternas sysselsättningspolitik syftar till att göra det mer lönsamt att arbeta och billigare och enklare att anställa. Vidare vill motionärerna komma till rätta med den bristande matchningen på arbetsmarknaden och minska överutbudet av okvalificerad invandrad arbetskraft.

Ett femte jobbskatteavdrag bör införas då detta enligt motionärerna skapar sysselsättning och stimulerar konsumtionen. Sverigedemokraterna förordar i stället för generella sänkningar av arbetsgivaravgifterna ett arbetsgivaravdrag som särskilt gynnar de mindre företagen. Kostnaden för

avdraget är ca 20 miljarder kronor årligen. Vidare är motionärernas inriktning att sjuklöneansvaret bör reformeras genom ett sjuklöneavdrag som skulle innebära att småföretagens börda avsevärt lindras. Reformen beräknas minska sjuklönekostnaderna för företagen med ca 2 miljarder kronor.

Sverigedemokraterna avsätter i sitt budgetalternativ ökade medel till komvux och till yrkeshögskolan för att finansiera sammanlagt 10 000 nya platser. Inriktningen är också att öka lärartätheten i den högre utbildningen och effektivisera högskolorna i syfte att de bättre ska matcha sitt utbildningsutbud med näringslivets kompetens.

För att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten menar Sverigedemokraterna att det bör införas en särskild anställningsform med lärlingar, där arbetsgivaren helt slipper arbetsgivaravgifter, vilket bedöms kunna skapa 15 000 nya lärlingsjobb. Motionärerna vill också se ett utökat starta-egetbidrag för unga.

Motionärerna vill också se satsningar på senior-RUT, s.k. föreningsjobb och förbättrad arbetsmiljö.

Tillväxt och satsningar på en stark landsbygd

Sverigedemokraterna menar att det finns en oerhörd potential ute på landsbygden för jobbskapande och tillväxt. Genom ett landsbygdslyft ska förutsättningar skapas för 25 000 nya jobb på Sveriges landsbygd. Landsbygdslyftet innefattar omfattande investeringar i infrastruktur med fokus på upprustning av Malmbanan, Inlandsbanan och tvärbanorna. Inriktningen är att skapa förutsättningar för de näringar som kan dra nytta av de fördelar som landsbygden erbjuder, exempelvis skog, jordbruk, vattenbruk, besöksnäring, gruvor och mineraler samt natur- och kulturmiljöer. Bl.a. bör en utbildningssatsning göras med inriktning på sådana näringar. Motionärerna vill också se investeringar i vattenbruk och fiskeodlingar för att öka produktionen av matfisk. Mot bakgrund av att EU:s medfinansiering av EU:s landsbygdsprogram har sänkts för perioden 2014–2020 anser Sverigedemokraterna att den svenska medfinansieringen bör öka så att landsbygdsprogrammets totala budget bibehålls. För att skapa en rörligare arbetsmarknad och sänka trösklarna på arbetsmarknaden för människor på landsbygden ska milersättningen höjas med 4 kronor per mil, vilket innebär en offentligfinansiell kostnad på ca 1,1 miljarder kronor årligen. Sverigedemokraterna förespråkar också ett återinförande av den allmänna värnplikten.

Sverige ska vara en framträdande kunskapsnation, och Sverigedemokraterna anser att forskningsanslagen inom högskolor och universitet bör höjas. Sverige ska ligga i framkant inom områden som kärnfysik, genteknik, nanoteknik, informationsteknik, rymdteknik, mineralogi, geovetenskap och skogsforskning. Motionärerna ser ett behov av en marknadskompletterande riskkapitalfond, som prioriterar de företag som har små möjligheter att söka kapital på den ordinarie marknaden. I det syftet bör det göras en extra vinstutdelning från Vattenfall på 5 miljarder kronor årligen under förutsättning att utrymmet finns.

Sverigedemokraterna vill se en energipolitik som säkerställer en prisvärd och tillförlitlig energiförsörjning för såväl hushållen som näringslivet. Motionärerna tillför i sitt budgetalternativ medel till forskning och utveckling av svensk kärnkraft. För att stimulera byggandet av nya reaktorer bör enligt motionärerna effektskatten, som inte utgår på andra energislag, avskaffas. Landets befintliga vattenkraftstationer bör underhållas och moderniseras samt resurser avsättas för forskning inom biobränslen och vidareutveckling av skogsråvara. Sverigedemokraterna anser att elpriserna över lag är för höga och vill se en sänkning av energiskatten på el motsvarande 10 öre per kilowattimme, vilket skulle minska skatteintäkterna med ca 4,2 miljarder kronor per år.

Förutsättningar ska skapas för ett välplanerat, energieffektivt och hållbart bostadsbyggande. Det ska vara skattefritt att hyra ut en del av sin bostad eller att hyra ut i andra hand, och reglerna för denna typ av uthyrning ska vara mer flexibla. Den kommunala fastighetsavgiften för studentbostäder bör avskaffas och byggnormerna förenklas. I syfte att skapa en långsiktig och hållbar lösning för upprustningsbehov och underhåll av bostadsbeståndet i Sverige vill motionärerna att det införs skattefria underhållsfonder.

På infrastrukturområdet ska medel avsättas för såväl utveckling som vidmakthållande av statens transportinfrastruktur under hela prognosperioden. En marknadspott för investeringar på ca 1 miljard kronor årligen från 2014 ska införas i syfte att bygga bort flaskhalsar som står i vägen för investeringar i näringslivet. 1 miljard kronor per år från 2015 bör avsättas för att omgående starta en utbyggnad av viktiga delar av E20 till motorväg.

Nationell, fysisk, ekonomisk och social trygghet

Den nationella tryggheten bör stärkas genom satsningar på försvar och säkerhet, enligt motionärerna. Den fysiska tryggheten ska stärkas genom ökade anslag till brottsbekämpning och den ekonomiska och sociala tryggheten ska stärkas genom olika reformer och ökade anslag.

Grunden i att skapa ett tryggt samhälle är enligt motionärerna att kunna styra samhället efter egna preferenser och behov. Sverigedemokraterna menar att det svenska EU-medlemskapet bör omförhandlas, och att det sedan utlyses en ny folkomröstning om Sveriges fortsatta deltagande i unionen.

Sverigedemokraterna förespråkar kraftigt höjda anslag till försvarsmakten i syfte att inleda en återupprustning och ett återtagande av försvarsförmågan. Ramarna för utgiftsområde 6 bör ökas med 3 miljarder kronor 2014 och med 5, 7 respektive 9 miljarder kronor åren därefter. På sikt ska bl.a. flertalet nedlagda regementen och flottiljer återöppnas och JAS uppgraderas.

Sverigedemokraterna vill se skärpta straff för den grova och upprepade brottsligheten. Prövning av utvisning anser motionärerna ska vara obligatoriskt, och utvisning ska vara normen i de fall utländska medborgare gör

sig skyldiga till allvarlig eller upprepad brottslighet. Cirka 2,5 miljarder kronor mer än i regeringens förslag anser motionärerna bör läggas på polisen, Åklagarmyndigheten, Sveriges domstolar, Kriminalvården och Brottsoffermyndigheten 2014 och 2015 och ännu mer åren därefter.

Sverigedemokraternas ambition är att arbetslöshetsförsäkringen ska stärkas, dels genom höjt tak i försäkringen, dels genom en sammanslagning av arbetslöshetskassorna och genom att administrationen tas över av Försäkringskassan. På sikt anser motionärerna att Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen bör slås ihop.

Familjers valfrihet och oberoende gentemot det offentliga ska öka, framhåller Sverigedemokraterna. Ersättningsbeloppet i föräldrapenningen bör utökas men jämställdhetsbonusen i försäkringen avskaffas. För att förbättra den ekonomiska situationen för främst ensamstående med barn ska bostadsbidraget höjas med ca 5 procent. Sverigedemokraterna vill se en vidareutveckling av reformen om vårdnadsbidrag, dels genom att det lagstadgas att kommunerna måste erbjuda ett sådant, dels genom att maximibeloppet höjs. Vidare bör det införas en rätt till obetald tjänstledighet för s.k. förskoledagar och de s.k. kontaktdagarna för föräldrar med barn i åldern 6–12 år bör återinföras. Sammantaget avsätter motionärerna i sitt budgetalternativ mellan 1,4 och 1,9 miljarder kronor per år mer än regeringen på dessa områden.

Ökade resurser till skola, vård och äldreomsorg

Skolan ska kännetecknas av trygghet och studiero, men också av kunskapsförmedling, förbättrade studieresultat samt ordning och reda. Sverigedemokraternas ambition är att staten åter ska ta över huvudmannaskapet för den svenska skolan och att lärarnas status ska höjas. Vidare är inriktningen att förhindra uttag av vinst i friskolor och att genom lagstiftning förbjuda s.k. kommunala avknoppningar. Härutöver ska mer fokus läggas på kunskaper i svenska språket, bättre studievägledning och bättre skolmat. Förskoleklassen, som i dag är frivillig, ska enligt motionärerna införlivas i och bli en obligatorisk del av grundskolan som då blir tioårig. Sverigedemokraterna vill att staten tar ett större ansvar för landets skollokaler och anser att 2,5 miljarder kronor bör öronmärkas för en upprustningssatsning 2017. Regeringens tidigare aviserade och till viss del genomförda sparbeting på gymnasieskolan avvisas.

Den svenska hälso- och sjukvården ska hålla en internationellt sett hög kvalitet. Tillgängligheten till vården behöver förbättras. Sverigedemokraterna vill att det avsätts 1 miljard kronor ytterligare årligen för akutvård och tillgänglighet. Att komma till rätta med vårdplatsbristen är enligt motionärerna en av vårdens enskilt viktigaste frågor. Sverigedemokraterna anser att antalet vårdplatser bör utökas och att den gällande vårdgarantin bör kompletteras med rätten att vid behov garanteras en vårdplats på rätt klinik, bemannad med rätt kompetens. Sverigedemokraterna vill att det tillförs motsvarande 20 000 nya helårsarbetskrafter inom den offentliga

sektorn, varav huvuddelen inom vård och omsorg. Högkostnadsskyddet ska återställas till de tidigare gällande lägre nivåerna. För att bekämpa psykisk ohälsa fordras bl.a. en förstärkning av barn- och ungdomspsykiatrin samt fler vårdplatser, anser motionärerna. Sverigedemokraterna förordar också obligatoriska hälsoundersökningar för alla individer som söker svenskt uppehållstillstånd. Akutbils- och hembesöksverksamheten ska utvecklas, och dessutom ska mobila tandvårdsenheter införas. Motionärerna anser att kommunernas och landstingens ansvar för palliativ vård bör tydliggöras och förstärkas. Sammantaget avsätter Sverigedemokraterna i sitt budgetförslag mellan 3 och 4 miljarder kronor årligen mer än regeringen på sjukvården 2014–2017.

Sverigedemokraterna förordar en rad åtgärder för att underlätta livet och vardagen för äldre. Skatteskillnaden mellan lön och pension ska reduceras kraftigt genom motionärernas förslag om höjt grundavdrag för personer över 65 år. 9 miljarder kronor avsätts för detta 2014. På sikt bör skatteskillnaden helt elimineras. Också garantipensionerna ska höjas med motsvarande 10 procent, vilket skulle kosta ca 3,4 miljarder kronor 2014. Sverigedemokraterna vill också att det tillförs medel för fler äldreboenden, utökad personalbemanning, starkare anhörigstöd och bättre mat. Dessutom ska s.k. äldrevårdscentraler införas.

Jämställdhet

Sverigedemokraterna anser att den svenska jämställdhetsdebatten ofta förs utifrån felaktiga utgångspunkter. Politikens roll bör vara att motverka diskriminering, upprätthålla valfrihet och likhet inför lagen och att försöka underlätta tillvaron för män och kvinnor i de livssituationer som de själva valt.

Alla anställda inom den offentliga sektorn bör erbjudas möjlighet att arbeta heltid. Det skulle enligt motionärerna skapa omkring 25 000 nya helårsarbetskrafter inom vård, skola och omsorg till en offentligfinansiell kostnad på 5,9 miljarder kronor årligen. I första hand ska detta åstadkommas genom ett stimulansbidrag, men om inte detta är tillräckligt kan lagstiftning övervägas. Härutöver vill motionärerna även att rätten att arbeta deltid utökas och att arbetsmiljön förbättras inom den offentliga sektorn. Dessutom bör det finnas tydligare karriärvägar och möjligheter till kompetensutveckling, vilket borgar för högre lönenivåer.

Sysselsättningseffekter

Enligt Sverigedemokraterna beräknas deras budgetalternativ sammanlagt skapa ytterligare 73 000 nya jobb mätt som helårsarbetskrafter. Det handlar om fler jobb genom landsbygdssatsningen, fler offentligt anställda, fler lärlingsanställningar, fler anställda inom försvarsmakten samt fler platser på yrkeshögskolan. Det s.k. arbetsgivaravdraget kommer enligt motionärernas beräkning att ge 20 000 fler årsarbetskrafter medan den höjda restau-

rang- och cateringmomsen samt avvisandet av höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt beräknas minska antalet årsarbetskrafter jämfört med regeringens förslag.

2.5 Vänsterpartiets förslag till riktlinjer

2.5.1 Offentliga finanser och budgetpolitiska mål

Vänsterpartiet välkomnar i sin budgetmotion regeringens omläggning av finanspolitiken i en mer expansiv riktning, men konstaterar samtidigt att den förda politiken knappast är förenlig med överskottsmålet. Vänsterpartiet har sedan länge krävt att överskottsmålet ska överges till förmån för ett mål där de offentliga finanserna är i balans över en konjunkturcykel. Detta vore enligt motionärerna naturligt mot bakgrund av Sveriges nuvarande låga skuld och de stora samhällsinvesteringar som måste till för att skapa jobb, trygga välfärden och ställa om ekonomin i en mer klimatvänlig riktning. Men att ändra målet för de offentliga finanserna är något som bör göras öppet och inte som regeringen gör när den säger att målet ligger fast samtidigt som den i praktiken övergett det, anser motionärerna.

Av tabell 2.21 framgår beräkningen av de offentliga finanserna med Vänsterpartiets budgetalternativ jämfört med regeringens. Det finansiella sparandet är 0,4 miljarder kronor lägre än i regeringens förslag 2014, 0,2 miljarder kronor lägre 2015 och ca 4,4 miljarder kronor lägre 2016.

Tabell 2.21 Den offentliga sektorns finanser (V)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Offentliga sektorns inkomster	+57 684	+74 815	+83 779	–
Offentliga sektorns utgifter	+58 054	+75 038	+88 195	–
Finansiellt sparande	**−370**	**−223**	**−4 416**	–
Staten	−3 733	−3 149	−8 102	–
Ålderspensionssystemet	+3 363	+2 926	+3 686	–
Kommunsektorn	−0	−0	−0	–
Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)	–1,6 %	–0,4 %	0,3 %	–

Källa: Vänsterpartiets partimotion 2013/14:Fi254.

Effekterna på kommunsektorns finanser av Vänsterpartiets budgetalternativ framgår av tabell 2.22. Den kommunala inkomstskatten är högre i motionärernas alternativ 2014–2016 till följd av indirekta effekter av deras förslag till reformer i bl.a. sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna samt förändringar i den kommunala fastighetsavgiften. Jämfört med regeringens förslag föreslås ökade statsbidrag inom utgiftsområde 25 med 1,3 miljarder kronor. Av denna summa utgörs –1,2 miljarder av ekonomiska regleringar, dvs. man neutraliserar indirekta effekter av reformerna för kommunerna. Därmed uppgår de direkta satsningarna inom utgiftsområdet till cirka 3 miljar-

der kronor. De riktade statsbidragen till kommunerna som kanaliseras via andra utgiftsområden uppgår till närmare 24 miljarder kronor 2014 och till 32 respektive 35 miljarder kronor 2015 och 2016.

Tabell 2.22 Kommunsektorns finanser (V)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Kommunernas inkomster	**+29 513**	**+41 552**	**+48 606**	–
Kommunal inkomstskatt	+4 460	+4 030	+4 270	–
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0	±0	±0	–
Statsbidrag inom uo 25	+1 252	+5 682	+9 207	–
därav ekonomiska regleringar	−1 760	−1 230	−1 370	–
Statsbidrag från övriga utgiftsområden	+23 801	+31 840	+35 129	–
Utgifter	**+29 513**	**+41 552**	**+48 606**	–
Finansiellt sparande i kommunsektorn	±0	±0	±0	–

Källa: Vänsterpartiets partimotion 2013/14:Fi254.

Vänsterpartiets förslag till utgiftstak framgår av tabell 2.23. Utgiftstaket 2014 är 64 miljarder kronor högre 2014 jämfört med regeringens förslag. Eftersom de takbegränsade utgifterna föreslås ökas något mindre än utgiftstaket 2014 blir budgeteringsmarginalen motsvarande högre jämfört med regeringen detta år. Vänsterpartiet föreslår inga utgiftstak för åren 2015 och 2016.

Tabell 2.23 Utgiftstak för staten (V)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Takbegränsade utgifter	+56 957	+73 934	+87 611	–
Budgeteringsmarginal	+7 043	–	–	–
Utgiftstak för staten	**+64 000**	–	–	–

Källa: Vänsterpartiets partimotion 2013/14:Fi254.

I tabell 2.24 redovisas statsbudgetens inkomster och utgifter samt statsbudgetens saldo i Vänsterpartiets budgetalternativ jämfört med regeringens. Inkomsterna på statsbudgeten är sammantaget 53,2 miljarder kronor högre och utgifterna 58,8 miljarder kronor högre 2014 i Vänsterpartiets budgetalternativ jämfört med regeringens. Statsbudgetens saldo är därmed ca 5,6 miljarder kronor lägre än i regeringens förslag för 2014, vilket betyder att statens lånebehov är lika mycket högre jämfört med i regeringens förslag (statsbudgetens saldo är lika med statens lånebehov med omvänt tecken). För åren 2015–2016 är statsbudgetens saldo mellan 5 och 9,7 miljarder kronor lägre än i regeringens förslag.

Riksgäldens nettoutlåning är mellan 1,8 och 1,6 miljarder kronor högre jämfört med regeringens budgetalternativ 2014–2016, vilket förklaras av att Vänsterpartiet föreslår högre studielån.

Tabell 2.24 Statsbudgetens saldo och statsskulden (V)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Statsbudgetens inkomster	+53 224	+70 785	+79 509	–
därav inkomster av försåld egendom	±0	±0	±0	–
Statsbudgetens utgifter	+58 792	+75 752	+89 197	–
därav statsskuldsräntor	±0	±0	±0	–
Riksgäldskontorets nettoutlåning	+1 835	+1 818	+1 586	–
kassamässig korrigering	±0	±0	±0	–
Statsbudgetens saldo	**−5 568**	**−4 967**	**−9 688**	–
Statsskuld vid årets slut	+5 568	+10 535	+20 223	–

Källa: Vänsterpartiets partimotion 2013/14:Fi254.

Av tabell 2.25 framgår inkomsterna på statsbudgeten fördelat på olika inkomsttyper i Vänsterpartiets budgetalternativ jämfört med regeringens. Intäkterna från direkta skatter på arbete är ca 30 miljarder kronor högre jämfört med regeringens alternativ 2014, vilket främst förklaras av att motionärerna säger nej till det femte jobbskatteavdraget och den höjda skiktgränsen för statlig inkomstskatt samt föreslår en avtrappning av det befintliga jobbskatteavdraget från månadsinkomster över 30 000 kronor. De ytterligare högre direkta skatterna på arbete 2015 och 2016 förklaras främst av Vänsterpartiets förslag om begränsningar i ROT-avdraget med start 2015. De indirekta skatterna på arbete är 22,6 miljarder kronor högre, vilket i huvudsak förklaras av att man vill slopa nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga. De högre intäkterna från skatt på kapital förklaras främst av en höjning av bolagsskatten till 26 procent. Från 2015 föreslås en arvsskatt som ökar kapitalskatten med 4,4 miljarder kronor årligen. Bakom Vänsterpartiets högre skatteintäkter på skatt på konsumtion och insatsvaror ligger bl.a. förslag om höjd moms på restaurang- och cateringtjänster samt höjd koldioxidskatt. Koldioxidskatten trappas upp successivt, vilket förklarar de högre skatterna 2015 och 2016. Statens övriga inkomster är 15,7 miljarder kronor högre än i regeringens förslag, bl.a. som en följd av Vänsterpartiets upprustningsstöd för välfärdslokaler och ombyggnadsstöd för ökad tillgänglighet samt övergångsjobb som redovisas som krediteringar på skattekonto.

Tabell 2.25 Statsbudgetens inkomster (V)
Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Direkta skatter på arbete	+30 130	+37 810	+42 750	–
Indirekta skatter på arbete	+22 600	+22 830	+23 360	–
Skatt på kapital	+12 600	+16 910	+18 390	–
Skatt på konsumtion och insatsvaror	+8 020	+13 000	+15 060	–
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	**+73 350**	**+90 550**	**+99 560**	–
avgår skatter från andra sektorer	−4 460	−4 030	−4 270	–
Statens skatteintäkter (periodiserat)	**+68 890**	**+86 520**	**+95 290**	–
Periodiseringar	±0	±0	±0	–
Statens skatteinkomster (kassamässigt)	**+68 890**	**+86 520**	**+95 290**	–
Övriga inkomster (kassamässigt)	−15 666	−15 735	−15 781	–
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	**+53 224**	**+70 785**	**+79 509**	–

Källa: Vänsterpartiets partimotion 2013/14:Fi254.

2.5.2 Inriktningen av den ekonomiska politiken

Ekonomisk politik för bättre välfärd

Full sysselsättning är det överordnade målet för Vänsterpartiets ekonomiska politik. Att människor har möjligheten att arbeta är en grundförutsättning för välfärd och ekonomiskt välstånd. Egen försörjning är grunden för personlig frihet och självständighet. Motionärerna anser att globaliseringen har inneburit ett ökat konkurrenstryck och att strukturomvandlingen i den svenska ekonomin går allt snabbare. För att hantera strukturomvandlingen krävs en bra arbetslöshetsförsäkring som alla har råd med samt goda möjligheter till omskolning och vidareutbildning. Gemensamt finansierade tjänster som utbildning och skola ska vara lika för alla. Likvärdigheten är avgörande för ett jämlikt samhälle där alla ska kunna delta på arbetsmarknaden på någorlunda lika villkor. I följande avsnitt presenteras partiets förslag till riktlinjer i närmare detalj.

Stärkt kommunsektor

Sysselsättningen i kommunsektorn har utvecklats negativt de senaste sex åren. Samtidigt har befolkningen under samma tidsperiod ökat med 440 000 personer. Detta har resulterat i minskad personaltäthet och sämre kvalitet inom en rad områden. Vänsterpartiet vill därför se betydande förstärkningar av kommunsektorn och avsätter i sitt budgetalternativ 26,5 miljarder kronor under 2014 för riktade insatser inom flera områden. En värdesäkring av statsbidragen till kommunerna, vilket enligt motionärerna behövs för att säkerställa att bidragen inte urholkas av kommunernas pris- och löneökningar, beräknas kosta 2,5 miljarder kronor under 2014. Inom skolområdet konstaterar Vänsterpartiet att utvecklingen de senaste decennierna gått åt fel håll, i och med att likvärdigheten i skolan har försämrats

sedan slutet av 1990-talet. Skolan bör därför förstärkas successivt för att öka lärartätheten, och inom tre år kan 6 000 nya lärare anställas. Motionärerna vill också att en miljard kronor i öronmärkta statsbidrag ska riktas till de skolor och elever som har de största behoven av ytterligare resurser för att nå målen i läroplanen. Den mest förödande reformen har enligt Vänsterpartiet varit rätten för privata huvudmän att starta fristående skolor. Skolors vinstintresse står i motsättning till skolans övergripande uppdrag. Vinstsyftande bolag och utbildningskoncerner ska därför inte få driva skolor med offentliga bidrag. Vänsterpartiet vill också öka lärartätheten inom fritidsverksamheten.

Vänsterpartiet vill ge barn till arbetslösa och föräldralediga rätt till förskola 30 timmar per vecka. Barnomsorgen behöver också i högre grad anpassas till alla föräldrars behov. Tillgången till barnomsorg på obekväm arbetstid behöver därför öka. Motionärerna anser också att barngrupperna inom förskolan måste minska och att vidareutbildning av barnskötare bör stimuleras. Sammantaget avsätter Vänsterpartiet 1,8 miljarder kronor under 2014 för riktade satsningar inom förskolan.

Vänsterpartiet anser att vinstdriven hälso- och sjukvård inte bör vara tillåten. Det motverkar strävan att ge vård efter behov. Sjukhus ska inte heller få säljas. Problemen inom sjukvården har ett samband med personalsituationen och motionärernas riktade förstärkningar ska i huvudsak användas till att anställa fler och arbeta förebyggande. Vänsterpartiet vill också att betald utbildning av specialistsjuksköterskor införs samt att läkemedel till barn görs helt avgiftsfria.

Äldreomsorgen får allt mindre resurser. Andelen äldre över 80 år som får offentlig äldreomsorg har nästan halverats sedan 1980. Sammanlagt vill Vänsterpartiet skjuta till 2,5 miljarder kronor till äldreomsorgen under 2014. De tillförda resurserna ska bl.a. läggas på ökad bemanning inom äldreomsorgen, bättre personaltäthet inom hemtjänsten samt en maxtaxa för hemtjänst.

En mänskligare sjukförsäkring

Vänsterpartiet menar att regeringens förändringar inom sjukförsäkringen har lett till att sjuka står utan ekonomisk ersättning. Fyrkantiga tidsgränser har ansetts viktigare än huruvida personen blivit tillräckligt frisk för att arbeta. Motionärerna motsätter sig regeringens minskade bidrag till företagshälsovården som riskerar att minska ohälsan i arbetslivet ytterligare. Sjukförsäkringen bör enligt Vänsterpartiet snarare individanpassas så att människor kan få ersättning i fler steg än i dagens system. Inkomsttaket för maximal sjukpenning bör också höjas. De föreslagna förändringarna i sjukpenningen och sjukersättningen beräknas kosta drygt 4 miljarder kronor under 2014.

Bättre livsvillkor för unga

Unga vuxna tillhör 2000-talets stora förlorare. Enligt Vänsterpartiet har det blivit betydligt svårare för unga att få ett jobb. Arbetslösheten bland unga uppgår till 23,6 procent. Bostadsbristen gör det svårt för unga att flytta hemifrån, nästan var fjärde ung vuxen bor hemma. De försämrade trygghetssystemen har gjort det i stort sett omöjligt för unga att kvalificera sig för arbetslöshetsersättning. Vänsterpartiet vill förbättra ungas livsvillkor och möjligheter och föreslår åtgärder inom flera områden.

Motionärerna vill se en absolut gräns för hur länge en person kan vara visstidsanställd innan han eller hon ges företräde till ett fast jobb. Tydliga kriterier för när en anställning får vara tidsbegränsad ska också införas.

För att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten behövs en aktiv utbildnings- och arbetsmarknadspolitik. Vänsterpartiet vill att unga tidigt ska få individuellt anpassade åtgärder hos Arbetsförmedlingen, utan att behöva invänta fasta tidsgränser. Alla unga bör också ges rätt att få en fullständig gymnasieutbildning. Generationsväxlingen i arbetslivet bör stimuleras genom utbildningsvikariat, traineeanställningar och lärlingsanställningar i yrken med stora rekryteringsbehov de kommande åren. Motionärerna anser också att kommunerna ska kunna garantera samtliga 17-åringar sommarjobb under tre veckor.

Studenters möjligheter att studera under rimliga former ska stärkas. Samtliga yrkesutbildningar ska ge högskolebehörighet. Vänsterpartiet menar att möjligheten att kunna läsa vidare ska vara för alla. Motionärerna vill vidare att studiemedlen höjs och att bidragsdelen stegvis höjs för att stärka studenternas ekonomiska situation. Studiemedelsreformen beräknas kosta 4,4 miljarder kronor för 2014. För att ytterligare bredda rekryteringen till högskolan avsätts resurser för 6 200 fler högskoleplatser än i regeringens förslag för 2014.

Den akuta bostadsbristen slår hårt, särskilt mot unga. Vänsterpartiet vill därför införa ett investeringsstöd på 1 miljard kronor under 2014 för bostadsbyggande med målet att 40 000 bostäder byggs årligen, varav drygt hälften hyresrätter. Stödet ökas med ytterligare 1 miljard kronor per år 2015–2016.

Investeringar för fler jobb

De offentliga investeringarna som andel av BNP har fallit de senaste 40 åren. Framför allt har de kommunala investeringarna minskat. De låga investeringarna är ett stort problem. Sambandet mellan nivån på de offentliga investeringarna och arbetslösheten är starkt. Då investeringarna är höga är arbetslösheten låg. Vänsterpartiet vill därför se en ökning av de offentliga investeringarna inom flera områden.

Motionärerna anser att investeringar i grön infrastruktur bidrar till att uppnå både miljö- och klimatmål. I Vänsterpartiets budgetmotion avsätts 9 miljarder kronor under 2014 för större investeringar i grön infrastruktur. Huvuddelen av dessa medel riktas mot investeringar och underhåll i järn-

väg och lokal spårtrafik. Stora resurser bör enligt motionärerna också läggas på investeringar i grön teknik och energiomställning, bl.a. genom stöd till energiforskning, energiteknik och ett särskilt klimatprogram.

Vänsterpartiet vill att ett särskilt stöd till upprustning av välfärdslokaler och ett tillgänglighetsstöd för att bygga bort hinder i offentliga miljöer införs. Totalt avsätts för detta ändamål 5 miljarder kronor under 2014.

Ett hållbart arbetsliv med plats för fler

Arbetslösheten är hög och långtidsarbetslösheten har ökat kraftigt sedan regeringen tillträdde 2006. Regeringen konstaterar själv att matchningen på arbetsmarknaden tydligt har försämrats. Vänsterpartiet anser därför att arbetsmarknadspolitiken måste läggas om i grunden och vill se stora satsningar på utbildning för förbättrad matchning på arbetsmarknaden. Motionärerna förespråkar stora satsningar för fler utbildningsplatser på komvux, yrkesvux, yrkeshögskolan och inom arbetsmarknadsutbildningar.

Totalt avsätter Vänsterpartiet drygt 12 miljarder kronor under 2014 för att finansiera 48 500 subventionerade anställningar såsom traineeanställningar, lärlingsanställningar, övergångsjobb, utbildningsvikariat och lönebidragsanställningar. Vänsterpartiet anser också att regeringens förändringar av arbetslöshetsförsäkringen har fått till följd att en stor grupp arbetslösa i dag står utan ersättning från försäkringen. Därför bör arbetslöshetsförsäkringen reformeras i grunden. Motionärerna föreslår bl.a. en höjning av den högsta och den lägsta dagpenningen samt en höjning av ersättningsnivån till 80 procent för hela ersättningsperioden.

Motionärerna vill också se en avveckling av fas 3.

Rättvisa skatter

Vänsterpartiet anser att skatter ska tas ut för att finansiera åtaganden som medborgarna anser vara gemensamma angelägenheter. Målsättningen med skattepolitiken är att trygga välfärden, få fler människor i arbete, minska inkomstskillnader och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Regeringens skattepolitik har främst gynnat höginkomsttagare. Vänsterpartiets förslag syftar till att öka rättvisan i skattesystemet.

Motionärerna vill se ändringar av jobbskatteavdraget och föreslår höjd skatt för högre inkomster från inkomster över 30 000 kronor. För inkomster över 50 000 kronor får man inget jobbskatteavdrag. Vänsterpartiet avvisar regeringens förslag om ett femte jobbskatteavdrag i dess helhet och motsätter sig även den höjda skiktgränsen för statlig skatt. Motionärerna vill också införa en princip om lika skatt för lika inkomst och förordar därför skattesänkningar för t.ex. sjuka, arbetslösa, föräldralediga och förtidspensionärer.

Vänsterpartiet vill att skattereduktionen för hushållsnära tjänster och skattereduktionen för gåvor till ideella organisationer avskaffas samt att avdragsrätt för medlemsavgiften till såväl fackförbund som arbetslöshetskassan införs.

Under föregående mandatperiod sänkte regeringen arbetsgivaravgifterna för företag som har anställda i vissa åldrar. Syftet var att skapa jobb för unga. Reformen är enligt motionärerna kostsam och har inte haft avsedd effekt, och Vänsterpartiet vill därför ta bort nedsättningen av arbetsgivaravgifterna. Vänsterpartiet anser vidare att bolagsskatten bör höjas till 26 procent och restaurangmomsen till 25 procent.

Motionärerna konstaterar att ökad ojämlikhet och en oreglerad finanssektor var två av orsakerna till finanskrisen. Finanssektorn är i dag underbeskattad, och Vänsterpartiet ställer sig därför bakom EU-kommissionens förslag till skatt på finansiella transaktioner. Vidare anser Vänsterpartiet att fastighetsbeskattningen bör förändras så att de som äger värdefulla fastigheter betalar mer. Samtidigt vill motionärerna avskaffa fastighetsskatten för hyreslägenheter. Från och med 2015 vill Vänsterpartiet införa en arvsbeskattning.

Skatter och avgifter är viktiga styrmedel i klimat- och miljöomställningen. Vänsterpartiet anser att koldioxidskatt är ett effektivt medel för att minska utsläppen av växthusgaser. En höjning av koldioxidskatten med 7 öre årligen t.o.m. 2016 föreslås därför. För att kompensera boende i glesbygd bör fordonsskatten i 36 glesbygdskommuner sänkas. Vänsterpartiet vill vidare att ett särskilt stöd införs för små och medelstora företag som bedriver forskning och utveckling med fokus på miljö och klimat.

Jämställdhet, inkludering och antidiskriminering

Vänsterpartiets ekonomiska politik syftar till att omfördela makt och resurser så att kvinnor och män ges samma utrymme och möjlighet att försörja sig, förfoga över sin egen tid och vara delaktiga i beslut som rör det egna livet och samhället.

Att öka kvinnors deltagande i arbetslivet är viktigt för ökad jämställdhet och ger även positiva effekter på den mer övergripande samhällsekonomiska utvecklingen. Enligt Vänsterpartiet skulle den offentliga sektorns finanser stärkas med 15 miljarder om kvinnor förvärvsarbetade i samma utsträckning som män. Vänsterpartiet vill därför genomföra strategiska reformer för att öka jämställdheten i arbetslivet. Reformerna omfattar en individualisering av föräldraförsäkringen, de tidigare beskrivna satsningarna på bl.a. vården och skolan samt stärkt barnomsorg. Vänsterpartiets vill vidare ändra lagstiftningen så att fasta jobb på heltid blir normen på arbetsmarknaden.

Diskrimineringen av utomeuropeiska invandrare i arbetslivet tar sig flera uttryck. Arbetslösheten är högre inom denna grupp och de har svårare att få jobb som motsvarar deras utbildning och kvalifikationer. Vänsterpartiets tidigare beskrivna åtgärder för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden är särskilt viktig för att öka invandrares deltagande i arbetslivet. Motionärerna anser vidare att språket är en nyckel för att bli delaktig i

samhället och vill därför stärka kvaliteten i utbildningen i svenska för invandrare. Ökad individualisering och fler undervisningstimmar är två konkreta reformer.

Slutligen anser Vänsterpartiet att Diskrimineringsombudsmannen (DO) bör få ökade resurser och ett utökat uppdrag. Det behövs förebyggande insatser och möjlighet att beivra diskriminering, och DO har varken medel eller mandat att utföra detta i dagsläget.

2.6 Kompletterande information

2.6.1 Alternativa bedömningar av de offentliga finanserna

I tabell 2.26 jämförs regeringens bedömning av det offentliga finansiella sparandet med motsvarande bedömningar från ESV, KI och Riksbanken. KI:s prognos är publicerad i slutet av augusti, ESV:s i september och Riksbankens i oktober. Regeringens och ESV:s prognoser baseras på oförändrade regler medan KI:s och Riksbankens prognoser bygger på bedömningar av finanspolitiska åtgärder som ännu inte beslutats eller aviserats. Som framgår av tabellen råder en ganska stor överensstämmelse mellan regeringens bedömning och övriga bedömares prognoser för det faktiska finansiella sparandet åren 2013–2017. I bedömningarna av det konjunkturjusterade sparandet är avvikelserna mellan regeringen och övriga bedömare relativt stora för 2013–2015 för att överensstämma ganska väl åren därefter.

Tabell 2.26 Alternativa bedömningar av det offentliga finansiella sparandet
Procent av BNP

	2013	2014	2015	2016	2017
Finansiellt sparande					
Regeringen	-1,2	-1,5	-0,4	0,4	1,1
ESV	-1,8	-1,4	-0,2	0,6	1,1
KI	-1,3	-1,5	-0,6	0,2	1,1
Riksbanken	-1,3	-1,1	-0,2	0,6	
Konjunkturjusterat finansiellt sparande [1]					
Regeringen	0,5	0,2	0,8	1,0	1,2
ESV	-0,9	-0,6	0,2	0,6	0,9
KI	-0,8	-0,8	-0,1	0,5	1,2

1. Regeringens siffror avser här det strukturella sparandet som är mest jämförbart med det som KI och ESV benämner konjunkturjusterat sparande. Här räknas det finansiella sparandet i procent av potentiell BNP hos KI och regeringen och i procent av trend-BNP hos ESV.

Enligt ESV visar indikatorerna för utvärdering av överskottsmålet att målet inte nås de närmaste åren. På sikt stärks sparandet genom att de offentliga utgifterna ökar svagare än BNP.

Enligt KI kan regeringens inriktning på finanspolitiken motiveras med hänsyn till det svaga konjunkturläget, men den kräver åtstramningar framöver. För att överskottsmålet ska uppfyllas krävs enligt KI åtstramningar motsvarande 2 procent av BNP 2015–2017.

Riksbanken bedömer att det finansiella sparandet i offentlig sektor uppgår till –1,1 procent av BNP 2014. I takt med att konjunkturen förbättras bedöms det finansiella sparandet enligt Riksbanken förstärkas till –0,2 procent 2015 och till 0,6 procent 2016.

Ekonomirapport från Sveriges Kommuner och Landsting

I Ekonomirapporten från Sveriges kommuner och landsting, publicerad i oktober 2013, presenteras bl.a. den ekonomiska situationen för kommuner och landsting och dess förutsättningar på några års sikt. Enligt rapporten väntas engångsintäkter från AFA Försäkring bidra till ett positivt resultat för sektorn 2013. Resultatet väntas summeras till ett överskott på ca 10 miljarder kronor för sektorn som helhet. För åren därefter ser det kärvare ut till följd av demografiska förändringar och stora investeringsbehov, vilket väntas medföra ökade kostnader. Rapportens bedömning är att det under 2014 kommer att ske en hel del besparingsåtgärder, varför kostnadsökningarna bedöms bli måttliga. Resultatet för 2014 beräknas trots besparingsåtgärder bli ca 5 miljarder kronor. Detta förklaras av att skatteintäkterna väntas öka relativt långsamt, statsbidragen antas ligga kvar på oförändrade nivåer samtidigt som investeringsbehoven bedöms vara stora. Om sektorn sammantaget ska klara ett resultat på åtminstone halva den nivå som är att betrakta som god ekonomisk hushållning, 9 miljarder kronor, beräknas landstingen behöva höja skatten med ytterligare 25 öre fram till 2017. Kommunerna beräknas däremot klara detta resultat med oförändrad skattesats.

2.6.2 Aktuella utredningar och rapporter

SOU 2013:73 En utvecklad budgetprocess – ökad tydlighet och struktur

Regeringen beslutade den 13 december 2012 att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppgift att göra en översyn av budgetprocessen (dir. 2012:124). Kommittén överlämnade i september 2013 sitt slutbetänkande till finansministern.

Kommitténs översyn av budgetprocessen har utgått från det ramverk som infördes i mitten av 1990-talet samt de förändringar som införts, såsom bestämmelsen i den nya budgetlagen (2011:203). Det har konstaterats att budgetprocessen i stora delar är oreglerad och vilar på en ordning av praxis och överenskommelser. Översynen har resulterat i att kommittén föreslår en viss reglering av etablerad praxis och att vissa bestämmelser i riksdagsordningen och budgetlagen görs tydligare. Kommittén föreslår bl.a. att det införs en bestämmelse i riksdagsordningen om att riksdagen i rambeslutsprocessens första steg ska fatta beslut med anledning av sådana

budgetpolitiska mål som riksdagen har beslutat om att använda. Kommittén föreslår också att det införs en bestämmelse i budgetlagen om att regeringen vid en bedömd avvikelse från överskottsmålet ska redogöra för hur en återgång ska ske. Vidare föreslår kommittén att det tydliggörs i riksdagsordningen att riksdagen ska använda den s.k. rambeslutsprocessen vid beslut om budgeten, där regeringen och oppositionens budgetförslag ställs mot varandra som paket och budgeten beslutas i två steg. De föreslagna ändringarna bör enligt kommittén träda i kraft den 1 september 2014 och således tillämpas i och med behandlingen av 2015 års budget. När det gäller kommitténs förslag till författningsändringar stod sju av åtta partier bakom förslagen. I betänkandet finns tre reservationer.

Finansinspektionens förslag – Individuellt anpassad amorteringsplan

Förslaget överlämnades till regeringen den 14 oktober 2013. Finansinspektionen konstaterar i förslaget att de svenska hushållens skuldsättning är hög och att bolånen svarar för den största delen. Den höga skuldsättningen medför risker för enskilda hushåll och gör den finansiella stabiliteten mer sårbar. De svenska hushållen amorterar också allt mindre.

Finansinspektionen har fått i uppdrag att stärka grunden för en sund amorteringskultur. Det förslag som nu presenterats bygger på att bolåneföretagen ska ge, och för kunderna motivera, en individuellt anpassad amorteringsplan. Den slutliga amorteringsplanen ska föregås av en diskussion om olika alternativ som beskrivs med räkneexempel. Den slutligt föreslagna planen ska ligga i konsumentens långsiktiga intresse. För att regleringen ska kunna införas måste ändringar först genomföras i konsumentkreditlagen. Tidplanen är därför beroende av regeringens planering i frågan.

2.6.3 Nyligen överlämnade eller aviserade propositioner

Proposition. 2013/14:14 Förstärkt nedsättning av egenavgifter

Propositionen överlämnades den 10 oktober. I propositionen föreslås att nedsättningen av egenavgifterna förstärks genom att avdraget vid avgiftsberäkningen höjs med 2,5 procentenheter till 7,5 procent av avgiftsunderlaget och det maximala avdragsbeloppet med 5 000 till 15 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att egenavgifterna understiger ålderspensionsavgiften. I propositionen föreslås också att begränsningsregeln för delägare i handelsbolag och fysiska personer som bedriver näringsverksamhet tillsammans slopas. Den offentligfinansiella nettokostnaden för förslaget beräknas till 509 miljoner kronor för 2014. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Lagrådsremiss – Rättvisare regler vid förtidsbetalning av bostadslån

Lagrådsremissen överlämnades den 10 oktober. Regeringen föreslår en ny modell för beräkning av s.k. ränteskillnadsersättning vid bostadslån. Att i förtid betala ett bostadslån med bunden ränta har, på grund av hur den nuvarande beräkningsmodellen är utformad, kunnat bli oproportionerligt dyrt för konsumenten. Förslaget syftar till att nå en mer rimlig ränteskillnadsersättning som svarar bättre mot kreditgivarens förlust. En lägre ränteskillnadsersättning gynnar även konsumenternas rörlighet på bankmarknaden och leder därmed till bättre konkurrens. Förslaget innebär att ränteskillnadsersättningen ska beräknas med utgångspunkt i räntan på bostadsobligationer och inte, som enligt den nuvarande modellen, räntan på statspapper av olika slag. I lagrådsremissen föreslås även en begränsning av kreditgivarens rätt att få betalt i förtid, när den säkerhet som ställts för lånet har försämrats till följd av en allmän prisnedgång på bostadsmarknaden. En sådan nedgång ska aldrig ge kreditgivaren rätt att säga upp lånet i förtid. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

Proposition 2013/14:30 Vissa avgiftsfrågor på finansmarknadsområdet

Propositionen överlämnades den 1 oktober 2013. Regeringen föreslår i propositionen en ny lag med kompletterade bestämmelser till tillsynsförordningen. Förslaget syftar till att Finansinspektionen ska kunna ta ut avgifter för inspektionens tillsyn och prövning av ansökningar och anmälningar med anledning av EU-förordningen. Lagen bedöms inte ge några omedelbara effekter på samhällsekonomin. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

2.7 Finansutskottets ställningstagande till riktlinjerna

Offentliga finanser och budgetpolitiska mål

Sverige har klarat den ekonomiska nedgången bättre än de flesta andra länder. De senaste årens avmattning har kunnat mötas med en aktiv finanspolitik med tydligt fokus på strukturellt viktiga åtgärder. Det handlar om åtgärder för högre varaktig sysselsättning, förbättrade tillväxtvillkor för företagen och åtgärder som håller samman samhället samtidigt som sunda offentliga finanser bibehålls. De senaste årens låga efterfrågetillväxt har fördjupat lågkonjunkturen, och de lediga resurserna i den svenska ekonomin har ökat. Det kommer att ta lång tid att nå ett balanserat konjunkturläge, vilket medför en risk för att arbetslösheten biter sig fast på en hög nivå. Utrymmet för en mer expansiv penningpolitik är begränsat eftersom reporäntan redan ligger på en låg nivå. Utskottet delar därför regeringens bedömning att finanspolitiken bör ha en expansiv inriktning i närtid för att stödja återhämtningen i ekonomin.

Ett budgetutrymme på 24 miljarder kronor är väl avvägt

Jämfört med bedömningen i den ekonomiska vårpropositionen har prognosen för det finansiella sparandet 2014–2017 reviderats ned. Som regeringen framhåller innebär detta att riskerna med att använda en del av budgetutrymmet tidigare under perioden har ökat. Samtidigt måste detta vägas mot risken för att den höga arbetslösheten permanentas. Utskottet delar regeringens bedömning att ett budgetutrymme för 2014 motsvarande 24 miljarder kronor är väl avvägt. En sådan inriktning på finanspolitiken är möjlig tack vare det höga förtroendet för Sveriges offentliga finanser, som i sin tur har sin grund i den låga offentliga skuldsättningen, historiskt låga riskpremier på svenska statsobligationer och en god långsiktig offentligfinansiell hållbarhet. Utskottet ställer sig också bakom regeringens prioritering att budgetutrymmet bör användas för åtgärder som stöder tillväxt och varaktigt ökar sysselsättningen, stärker kunskap, konkurrenskraft, välfärd och sammanhållning samt skyddar miljö och klimat. Utskottet kan konstatera att reformförslagen i budgetpropositionen denna gång har sin tyngdpunkt på inkomstsidan. Utskottet anser att det är välkommet med skattesänkningar som stärker hushållens ekonomi och därmed främjar tillväxt och sysselsättning. Förslagen i budgetpropositionen för 2014 bör också ses i ljuset av innevarande års budget, där en betydligt större del av budgetutrymmet använts för reformer på utgiftssidan, bl.a. i form av omfattande investeringar i forskning och infrastruktur.

Det finansiella sparandet stärks successivt under prognosperioden

Det finansiella sparandet i den offentliga sektorn uppgår enligt budgetpropositionen till –1,5 procent av BNP 2014 för att därefter successivt stärkas till 1,1 procent av BNP 2017. Det strukturella sparandet ligger samtidigt på 0,2 procent av BNP 2014, för att därefter successivt stärkas till 1,2 procent av BNP 2017. I budgetpropositionen redovisar regeringen jämförelser med andra bedömares prognoser över det finansiella och strukturella sparandet i den offentliga sektorn. Detta är i linje med EU-direktivet om minimikrav på medlemsstaternas budgetramverk. Utskottet välkomnar denna typ av jämförelser då det kan öka transparensen för de prognoser och bedömningar som görs.

Det är viktigt att utvärderingen av överskottsmålet bottnar i en samlad bedömning av det ekonomiska läget, bl.a. av resursutnyttjandet, och inte underordnas enstaka indikatorer, vilket också framgår av det ramverk för finanspolitiken som regeringen presenterade 2011 och som fick brett stöd i riksdagen (skr. 2010/11:79, bet. 2010/11:FiU42). En rent mekanisk analys av indikatorerna för överskottsmålet riskerar att leda finanspolitiken fel. Det finansiella sparandet bör normalt sett ligga över målnivån när resursutnyttjandet är högt och under när resursutnyttjandet är lågt. Därmed bidrar finanspolitiken till att stabilisera konjunktursvängningarna. Det faktum att förtroendet för den svenska finanspolitiken är mycket starkt möjliggör sats-

ningar, och utskottet vill understryka att det vore närmast oansvarigt att inte föra en expansiv finanspolitik i det konjunkturläge Sverige nu befinner sig i.

Utskottet noterar att i Socialdemokraternas budgetalternativ beräknas det finansiella sparandet vara marginellt högre än i regeringens förslag 2014. För åren därefter går det över huvud taget inte att utläsa vilken nivå på finansiellt sparande Socialdemokraternas budgetalternativ skulle innebära, eftersom motionen endast redovisar inkomster och utgifter i ett begränsat ettårigt perspektiv. Socialdemokraterna riktar således kritik mot regeringen för att den för en politik som fjärmar sig från överskottsmålet, samtidigt som partiet presenterar ett alternativ som inte nämnvärt skiljer sig från regeringens beräkningar för 2014 och som dessutom är i total avsaknad av information om hur vägen tillbaka till överskott skulle se ut under prognosperioden. Detta är enligt utskottets mening fjärran från ett trovärdigt budgetalternativ.

Inte heller i Miljöpartiets budgetalternativ avviker beräkningen av det finansiella sparandet nämnvärt från regeringens alternativ. Även Sverigedemokraterna räknar med ett finansiellt sparande som är endast marginellt starkare än i regeringens förslag 2014. För åren därefter blir avvikelserna gentemot regeringen i Sverigedemokraternas alternativ successivt större. Partiets budgetalternativ bygger här på omfattande besparingar i invandrings- och flyktingpolitiken, besparingar som utskottet finner både orealistiska och oacceptabla. I Vänsterpartiets alternativ är det finansiella sparandet slutligen lägre än i regeringens förslag, i synnerhet mot slutet av prognosperioden, vilket är i linje med att partiet vill överge överskottsmålet till förmån för ett balanskrav.

Nedåtrisken i ekonomin motiverar en något högre budgeteringsmarginal 2016

Utskottet noterar att budgeteringsmarginalen i förhållande till de utgiftstak som riksdagen tidigare beslutat är lägre jämfört med den bedömning som gjordes i den ekonomiska vårpropositionen. Orsaken är framför allt att volymerna i sjukförsäkringen beräknas bli väsentligt högre.

Regeringen föreslår att utgiftstaket för staten fastställs till 1 167 miljarder kronor för 2016, vilket betyder att nivån ökar med 40 miljarder kronor i förhållande till 2015. Budgeteringsmarginalen 2016 uppgår med detta förslag till drygt 43 miljarder kronor, vilket är något större än den säkerhetsmarginal som ges av riktlinjen för budgeteringsmarginalens minsta storlek. Utskottet håller med regeringen om att nedåtrisken i den makroekonomiska utvecklingen motiverar en något större budgeteringsmarginal, så att det finns möjlighet att vid behov vidta kraftfulla åtgärder på budgetens utgiftssida för att stötta sysselsättningen och den ekonomiska utvecklingen. Utskottet har heller inga invändningar mot regeringens bedömning att utgiftstaket 2017 bör uppgå till 1 196 miljarder kronor, vilket innebär en ökning med 29 miljarder kronor jämfört med 2016. Samtidigt vill utskottet

understryka att utgiftstaket inte bör betraktas som ett utgiftsmål. Att det finns utrymme under utgiftstaket betyder inte i sig att det finns ett utrymme för reformer. Som regeringen påpekar i budgetpropositionen begränsas utrymmet för reformer på utgiftssidan 2016 och 2017 primärt av överskottsmålet.

Oppositionspartierna föreslår samtliga högre utgiftstak än i regeringens förslag, om än i olika omfattning. Vänsterpartiet vill endast se utgiftstak för budgetåret och föreslår för detta år ett tak som är 64 miljarder kronor högre än i regeringens alternativ. Utskottet noterar att också Vänsterpartiet i och med denna budgetprocess accepterar systemet med utgiftstak, om än endast för budgetåret. I Socialdemokraternas förslag är budgeteringsmarginalen väsentligt mycket lägre, drygt 12 miljarder kronor lägre, än i regeringens alternativ för 2014. Det betyder att det i Socialdemokraternas alternativ återstår en budgeteringsmarginal på endast 4 miljarder kronor 2014. Utskottet finner det anmärkningsvärt att Socialdemokraterna föreslår riksdagen ett budgetalternativ som knappast har något utrymme alls för att hantera den osäkerhet som finns i utgiftsutvecklingen under budgetåret. För åren efter 2014 framgår över huvud taget inte vilken budgeteringsmarginal Socialdemokraterna anser vara rimlig, eftersom man endast presenterar sina takbegränsade utgifter i ett ettårsperspektiv.

Statsbudgetens saldo förstärks och statsskulden minskar som andel av BNP under perioden

Utskottet kan konstatera att även med hänsyn tagen till de skattesänkningar på ca 19 miljarder kronor som regeringen föreslår i budgetpropositionen bedöms statsbudgetens inkomster öka från ca 824 miljarder kronor 2014 till ca 957 miljarder kronor 2017, dvs. med ca 133 miljarder kronor. Samtliga skattebaser – skatt på arbete, kapital och konsumtion – väntas bidra till ökningen. Det är på några års sikt utvecklingen på arbetsmarknaden som är viktigast för hur skatteintäkterna utvecklas. Utskottet noterar vidare att utgifterna beräknas öka måttligt, från ca 869 miljarder kronor 2014 till ca 875 miljarder kronor 2017. Statsbudgetens saldo förstärks successivt, och statsskulden beräknas minska från ca 35 procent av BNP 2014 till ca 27 procent av BNP 2017.

En förändring i förhållande till redogörelsen i budgetpropositionen är att det under utskottets beredning har inkommit en rättelse från Finansdepartementet avseende en omläggning av hanteringen av studielån. Rättelsen påverkar redovisningen av statsbudgetens inkomster, Riksgäldens nettoutlåning och statsbudgetens saldo. Detta får effekter på rambeslutet, och utskottet redogör närmare för detta i anslutning till ställningstagandet till rambeslutet, i avsnitt 3.10. Konsekvensen av rättelsen är bl.a. att statsbudgetens saldo blir 0,5 miljarder kronor lägre och statens lånebehov därmed lika mycket högre 2014, jämfört med beräkningen i budgetpropositionen.

Vikten av en väl utformad budgetprocess

Erfarenheterna av statsfinansiella kriser visar på vikten av att det finns tydliga budgetpolitiska mål och restriktioner samt en väl utformad budgetprocess för att bevara förtroendet för de offentliga finanserna. Ordning och reda i de offentliga finanserna har varit avgörande för att Sverige har klarat sig bättre igenom finanskrisen än många andra länder. Utskottet har många gånger tidigare betonat vikten av den breda parlamentariska förankring som sedan mitten av 1990-talet funnits kring det finanspolitiska ramverket. Det råder traditionellt sett stor enighet kring det finanspolitiska ramverket, vilket exempelvis visades då sex av riksdagens partier stod bakom betänkande 2010/11:FiU42. Budgetpropositionen är ett helhetsförslag som omfattar såväl intäkter som utgifter. Det är viktigt för förtroendet för den svenska ekonomin att budgetpropositionen och de alternativa förslag till budgetar som de olika oppositionspartierna presenterat behandlas i enlighet med gällande regler och etablerad praxis för beslutsordningen i riksdagen. Riksdagen ska tillämpa en modell för beredning och beslut om statens budget med ett tydligt uppifrån-och-ned-perspektiv (rambeslutsmodellen). Denna ordning kom till efter 1990-talskrisen för att stärka kontrollen över statens finanser. Enligt riksdagsordningen ska riksdagen i ett och samma beslut ta ställning till utgiftsramar och en beräkning av inkomsterna på statens budget. Finansutskottet har att utforma ett samlat budgetförslag som behandlas av riksdagen som ett paket. Alternativa budgetpaket ställs reservationsvis mot utskottsmajoritetens förslag, och riksdagen tar ställning till budgetförslagen som helheter inklusive finansieringen. Genom att förslagen ställs mot varandra som jämförbara paket där samtliga förslag med budgetkonsekvens ska ingå skapas en stor öppenhet och tydlighet kring de politiska alternativen och en kontroll över statens inkomster och utgifter. Genom att ta ett samlat beslut om budgetens totala utgifter och inkomster skapas en helhetssyn, vilket motverkar att tillfälliga riksdagsmajoriteter skulle kunna lägga till eller ta bort poster utan att ta ansvar för helheten. Ett ramverk som motverkar kortsiktighet i den ekonomiska politiken har tjänat Sverige väl. Ordning och reda i de offentliga finanserna är nödvändigt för att kunna möta kriser i ekonomin och trygga välfärden under lågkonjunkturer. Alternativet vore en återgång till den ordning som fanns innan reformerna genomfördes på 1990-talet, med bristande helhetsperspektiv, och därmed även ökad osäkerhet. Det är därför centralt att värna och stå upp för de regler och den praxis som lagt grunden för Sveriges starka statsfinanser.

Inriktningen av den ekonomiska politiken

Tillväxt och ökad sysselsättning

Sverige befinner sig i en lång och utdragen lågkonjunktur. Återhämtningen efter den finanskris som drabbade stora delar av världen 2008 är svag och har svårt att få fäste. I samband med detta steg arbetslösheten kraftigt i

Sverige. Trots att svensk ekonomi drabbades hårt av dessa kriser har sysselsättningen i Sverige utvecklats bättre än i många andra jämförbara länder. Sedan 2006 har den genomsnittliga jobbtillväxten per år varit mer än dubbelt så hög som jobbtillväxten mellan 2002 och 2006. I september 2013 uppgick antalet sysselsatta i åldern 15–74 år enligt Statistiska centralbyrån till 4 708 000 personer. Jämfört med 2009 är det en ökning med mer än 200 000 personer. Enligt utskottet visar det att sysselsättningspolitiken har gett resultat och förbättrat arbetsmarknadens funktionssätt.

På grund av de senaste årens svaga ekonomiska utveckling är arbetslösheten fortsatt hög, vissa grupper har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden och långtidsarbetslösheten har ökat. Sverige är dock ett av de EU-länder som har lägst långtidsarbetslöshet.

Mot den bakgrunden anser utskottet att det fortfarande är angeläget att stärka arbetslinjen genom att göra det mer lönsamt att arbeta, särskilt för människor med små och medelstora inkomster. Genom jobbskatteavdraget har de ekonomiska drivkrafterna för arbete stärkts. Enligt flera externa bedömare som bl.a. Konjunkturinstitutet, Riksrevisionen och Finanspolitiska rådet har jobbskatteavdraget betydande positiva effekter på antalet personer i arbete. Effekten bedöms vara i storleksordningen 70 000–120 000 fler årsarbetskrafter. En ytterligare förstärkning av jobbskatteavdraget som regeringen föreslår är därför enligt utskottet en central åtgärd för att få fler i arbete. Samtidigt som det blir mer lönsamt att arbeta förbättrar det arbetsmarknadens funktionssätt. Dessutom förstärker det hushållens ekonomi, vilket bidrar till att stödja tillväxten genom en ökad konsumtion.

En höjning av skiktgränsen för statlig inkomstskatt är också enligt utskottet en viktig åtgärd som skapar förutsättningar för högre tillväxt. Med en sänkt statlig inkomstskatt kommer utbildning att löna sig bättre, vilket enligt utskottet bidrar till en ökad produktivitet. Vidare ökar det även drivkrafterna för att arbeta fler timmar. Utskottet kan notera att höjningen av skiktgränsen bedöms öka antalet arbetade timmar med motsvarande 4 000 helårsarbetskrafter.

Vidare välkomnar utskottet regeringens fortsatta insatser för att skapa nya och bredare vägar för unga in på arbetsmarknaden samt insatser för att förbättra möjligheterna för långtidsarbetslösa att komma i arbete. I likhet med arbetsmarknadsutskottet konstaterar utskottet att en viktig del av regeringens arbete med att underlätta ungas inträde på arbetsmarknaden har bedrivits inom ramen för trepartssamtalen mellan regeringen och arbetsmarknadens parter. När det gäller åtgärder för att förbättra arbetsmarknadssituationen för unga bedömer utskottet i likhet med arbetsmarknadsutskottet att regeringens föreslagna stöd för yrkesintroduktionsanställningar och den nya utformningen av socialavgiftssänkningen för unga kommer att påskynda och underlätta arbetsmarknadsinträdet för breda grupper av unga. Utskottet anser vidare att regeringens ökade medel till Arbetsförmedlingen för vägleddnings- och matchningsinsatser skapar förutsättningar för att ungdomar inte ska fastna i långvarigt utanförskap.

Samtliga oppositionspartier förutom Sverigedemokraterna föreslår en avtrappning av jobbskatteavdraget i varierande grad. Enligt utskottet riskerar en sådan avtrappning att dämpa återhämtningen i svensk ekonomi samtidigt som det sannolikt skulle få kraftigt negativa effekter på sysselsättningen.

Vidare föreslår samtliga oppositionspartier att nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga avskaffas. Dessutom förespråkar Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna en höjd skatt för restaurang- och cateringtjänster. Detta skulle enligt utskottets mening kraftigt öka anställningskostnaderna, vilket skulle hota jobben för unga som redan i dag har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Samtliga oppositionspartier vill samtidigt kraftigt bygga ut antalet platser inom bl.a. komvux, yrkesvux och folkhögskola. Socialdemokraterna vill införa en 90-dagarsgaranti genom vilken bl.a. antalet platser byggs ut samtidigt som yrkesintroduktionsjobb inrättas. Miljöpartiet vill införa startcentraler som ska fungera som lokala arbetsförmedlingar samt utöka antalet utbildningsplatser. Sverigedemokraterna vill också att antalet platser utökas. Vänsterpartiet vill se en aktiv utbildnings- och arbetsmarknadspolitik genom en kraftig utbyggnad av antalet platser. Enligt utskottet är det viktigt med utbildning och att alla ges möjlighet till detta. Utskottet vill därför påminna om regeringens omfattande arbetsmarknads- och utbildningsåtgärder som vidtagits för att möta inbromsningen på arbetsmarknaden.

Samtliga oppositionspartier förespråkar med viss variation höjd ersättning och höjt tak i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen. En av de viktigaste frågorna för regeringen har varit att minska utanförskapet och stärka arbetslinjen. I likhet med arbetsmarknadsutskottet vill utskottet peka på forskning som entydigt visar på att en höjd ersättningsnivå i arbetslöshetsförsäkringen ökar arbetslöshetstiden. Oppositionspartiernas förslag skulle enligt utskottet därmed sannolikt leda till ett ökat utanförskap. Som arbetsmarknadsutskottet påpekar vore det i ett läge med svag konjunktur och en hög nivå på arbetslöshet och långtidsarbetslöshet felaktigt att höja taket i arbetslöshetsförsäkringen.

För att komma till rätta med långtidsarbetslösheten vill Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet att den nuvarande sysselsättningsfasen i jobb- och utvecklingsgarantin ska ersättas av olika konstruktioner med namn som extratjänster, flextjänster och övergångsjobb.

Regeringen har satsat betydande resurser för att erbjuda aktiva insatser till dem som är långtidsarbetslösa för att föra dem närmare arbetsmarknaden och till jobb. Det är särskilt viktigt att fler långtidsarbetslösa kan få en anställning. Samtidigt måste insatserna i tillräcklig utsträckning ta hänsyn till individuella behov. Regeringen har därför successivt infört ett bredare utbud av insatser för dem som står långt från arbetsmarknaden.

Socialdemokraterna vill skapa jobb genom samverkansprogram, satsa på forskning och utveckling genom att skapa en innovationsfond samt utveckla landsbygden. Miljöpartiet vill gynna entreprenörskap och innova-

tion, bl.a. genom att slopa sjuklöneansvaret för arbetsgivare. Även Sverigedemokraterna vill reformera sjuklöneansvaret och satsa på landsbygden. Enligt utskottet är det viktigt att det skapas goda förutsättningar för forskning och utveckling, att entreprenörskapet gynnas och att landsbygdens förutsättningar utvecklas och stärks. Utskottet kan också notera att oppositionens förslag återspeglar insatser som regeringen redan har genomfört eller avser att genomföra. Vad avser förslaget om slopat sjuklöneansvar för arbetsgivare vill utskottet hänvisa till den parlamentariska socialförsäkringsutredning som har i uppdrag att se över de nuvarande reglerna om sjuklön och analysera om de är ändamålsenliga. I uppdraget ingår bl.a. att se över sjuklöneperiodens längd. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 januari 2015.

Sammanfattningsvis kan utskottet konstatera att oppositionspartiernas förslag innebär höjda skatter på arbetet med allt från ca 7 miljarder kronor upp till nästan 53 miljarder kronor 2014. Enligt utskottet speglar det en politik som kraftigt dämpar återhämtningen i den svenska ekonomin med en ökad arbetslöshet och framför allt en ökad ungdomsarbetslöshet som resultat. Sammantaget innebär förslagen en nedmontering av arbetslinjen med ökat utanförskap som följd.

Utbildning och stärkt konkurrenskraft

Utskottet delar regeringens syn på att tillgången till utbildning som håller en hög kvalitet är avgörande för jobben, och för att värna Sveriges konkurrenskraft. I många avseenden fungerar det svenska utbildningssystemet väl. I stort sett alla elever går ut grundskolan och fortsätter vidare till gymnasieskolan. Andelen ungdomar som går vidare till högre utbildning är hög och andelen forskarutbildade är bland de högsta i Europa. Trots detta finns flera utmaningar inom utbildningssystemet. Såväl svensk som internationell forskning pekar på att läraren och lärarens agerande i klassrummet är en av de viktigaste faktorerna för elevernas kunskapsutveckling. Utskottet kan också notera att regeringen har genomfört ett stort antal reformer för att höja lärarnas kompetens och läraryrkets status. Fortsatta insatser bedöms som nödvändiga, varför utskottet välkomnar regeringens fortsatta arbete på området med bl.a. bättre möjligheter att göra lärarkarriär. Utskottet kan också notera att regeringen har presenterar en rad åtgärder för ökad kvalitet och mer kunskap i skolan. Utöver insatser för lärare föreslås en läs- och skrivsatsning och mer undervisningstid i matematik. Sammantaget presenterar regeringen ett kunskapspaket som omfattar totalt 4,5 miljarder kronor för 2014–2017.

För att upprätthålla och förstärka Sveriges konkurrenskraft krävs enligt utskottet ett dynamiskt näringsliv. Hindren för att starta, driva och utveckla företag ska därför vara så få och låga som möjligt. Den sänkta bolagsskatten från 26,3 till 22 procent fr.o.m. den 1 januari 2013 var enligt utskottet en viktig åtgärd för att svenska företag även i framtiden ska kunna konkurrera framgångsrikt och bidra till en hög ekonomisk till-

växt. Sänkningen förväntas också stärka drivkrafterna för att investera i Sverige. Att öka bolagsskatten som Vänsterpartiet föreslår skulle enligt utskottet försämra den svenska konkurrenskraften och sannolikt försvaga den ekonomiska tillväxten.

I den årliga uppföljningen av konkurrenskraften som görs av EU-kommissionen kan utskottet notera att Sverige tillhör de mest konkurrenskraftiga ekonomierna i världen, vilket är glädjande. Enligt utskottet indikerar det att regeringens vidtagna åtgärder för att skapa goda förutsättningar för konkurrens, forskning och innovation har bidragit till ökad produktivitet. Utskottet kan också notera att regeringens arbete fortsätter på detta område. Det gäller t.ex. förslag om en riktad skattelättnad inom forskning och utveckling samt investeringsavdrag som förstärker förutsättningarna för små företag att växa. Kontinuerliga satsningar på forskning och innovation är en viktig faktor för att företagen ska behålla sin konkurrenskraft och ha goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar. I det sammanhanget kan också nämnas att det i regeringens forsknings- och innovationsproposition (prop. 2012/13:30) presenterades insatser som innebär en successiv ökning av anslagen till forskning med 4 miljarder kronor i ökad nivå till 2016. Dessutom kan utskottet notera att det nya landsbygdsprogrammet bereds inom Regeringskansliet. Programmet ska främja miljö, jobb och tillväxt på landsbygden, vilket utskottet välkomnar.

Oppositionspartierna framhåller behoven av insatser för stöd till forskning och utveckling samt av riskkapital. Enligt utskottet är detta åtgärder som regeringen redan framgångsrikt bedriver. Oppositionspartierna föreslår även, om än i olika omfattning, åtgärder inom utbildningsområdet som bl.a. mindre klasser, förstärkning av läraryrket och fler utbildningsplatser. I det sammanhanget vill utskottet understryka att regeringen sedan 2006 har infört omfattande reformer för att åtgärda brister och stärka kvaliteten i hela utbildningskedjan.

Investeringar för framtiden

I likhet med regeringen anser utskottet att en väl fungerande bostadsmarknad och infrastruktur är förutsättningar för en god ekonomisk tillväxt och fler jobb. Under de senaste åren har en rad åtgärder vidtagits för att förbättra bostadsmarknadens funktionssätt, bl.a. har snedvridande subventioner avvecklats och bygglagstiftningen förenklats. Genom regeringens arbete med att förbättra förutsättningarna för byggandet av bostäder samtidigt som det befintliga bostadsbeståndet utnyttjas bättre utökas utbudet av bostäder. Trots regeringens insatser kan utskottet konstatera att det byggs för lite i Sverige och att trycket på bostadsmarknaden är högt i tillväxtområden. Utskottet välkomnar därför regeringens fortsatta arbete med åtgärder som förenklar regelverket för nyproduktion av hyresrätter och en enklare och effektivare plan- och byggprocess. Utskottet kan även konstatera att regeringens förslag om den kommunala bostadsförsörjningen kommer att behandlas av riksdagen under denna höst.

I likhet med civilutskottet kan utskottet konstatera att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill öka bostadsbyggandet genom olika former av subventioner. Som civilutskottet framhåller har de senaste årens bostadspolitik i hög grad varit inriktad på att skapa förutsättningar för en sektor som fungerar utan statliga subventioner och där hushållens behov ska stå i centrum.

När det gäller behovet av infrastruktur anser utskottet att ett väl anpassat och väl fungerande transportsystem är en förutsättning för att säkra individers och företags transportbehov. Sverige har också ett välutvecklat transportsystem som i många delar håller en god kvalitet. För att bibehålla sin kapacitet behöver systemet emellertid underhållas samtidigt som infrastrukturen behöver utvecklas för att möta förändrade resmönster och behov av förstärkt kapacitet. Utskottet kan också konstatera att omfattande medel har avsatts för åtgärder i transportinfrastruktur.

Samtliga oppositionspartier föreslår att ytterligare medel ska avsättas för investeringar i infrastruktur, dock med stor variation från 900 miljoner kronor till nästan 8 miljarder kronor 2014. Samtidigt som partierna bl.a. vill förbättra kapaciteten inom infrastrukturen ska det genom utgiftsökningen skapas fler jobb. Enligt utskottet skapas fler arbeten genom att det görs mer lönsamt att arbeta och genom att det skapas goda förutsättningar för företag att växa.

Utskottet vill också påminna om den historiska satsning på infrastrukturområdet som regeringen gjorde 2012 genom infrastrukturpropositionen 2012/13:25 Investeringar i ett starkt och hållbart transportsystem. I samband med propositionen togs beslut om att den ekonomiska ramen för åtgärder i den statliga transportinfrastrukturen under planeringsåren 2014–2025 ska uppgå till totalt 522 miljarder kronor. Detta motsvarar en ambitionshöjning med närmare 20 procent i förhållande till tidigare riksdagsbeslut. Ramen innebär bl.a. ambitionshöjningar för underhållet av såväl järnvägar som vägar. Exempelvis disponerar Trafikverket i dag mer än dubbelt så mycket pengar för drift och underhåll som under den tidigare socialdemokratiska regeringen. Utskottet kan även notera att Sverige har investerat förhållandevis mycket i järnvägar jämfört med andra länder, särskilt under de senaste åren.

Förbättrad välfärd och ökad sammanhållning

Sedan 2006 har regeringens fördelningspolitiska arbete inriktats dels på att stärka drivkrafterna för och möjligheterna till arbete, dels på insatser för att stärka de ekonomiska marginalerna för utsatta hushåll med svag ekonomi. Härigenom läggs grunden för ett samhälle som håller ihop. Utskottet kan också notera att Sverige har en mycket jämn inkomstfördelning ur ett internationellt perspektiv. Detta gäller i synnerhet om hänsyn tas till värdet av de offentliga välfärdstjänster som kommer hushållen till del. Med ett inkomstbegrepp som beaktar detta har Sverige de lägsta inkomstskillnaderna i hela OECD-området. Finanspolitiska rådet pekar även på

hur stabil Gini-koefficienten, som är ett mått på övergripande inkomstskillnader, har varit sedan 2006. I Sverige är det även en mycket låg andel av befolkningen som har låg materiell standard, både när det gäller befolkningen i dess helhet och andelen barn under 18 år.

Den enskilt viktigaste förklaringen till att en del hushåll har låg ekonomisk standard är en svag förankring på arbetsmarknaden. Fördelningspolitiken bör därför även i fortsättningen inriktas på att stärka sysselsättningen, förbättra utbildningen och minska utanförskapet. Ett fortsatt minskat utanförskap frigör dessutom resurser i ekonomin. Utskottet ser därför positivt på regeringens ambition att fortsätta föra en politik för ökade drivkrafter för arbete. Utskottet ställer sig också bakom att regeringen även fortsättningsvis vidtar åtgärder i syfte att förbättra den ekonomiska standarden för hushåll med svag ekonomi och för ekonomiskt utsatta barnfamiljer. I likhet med regeringen anser utskottet att det finns skäl att gå vidare i ambitionen att förbättra det ekonomiska utrymmet för dem som har fyllt 65 år. Utskottet välkomnar därför höjningen av grundavdraget för äldre som också bidrar till att stödja tillväxten och sysselsättningen genom en ökad efterfrågan. I och med denna höjning av grundavdraget kan utskottet konstatera att skatten för personer över 65 år sammantaget har sänkts med 16 miljarder kronor sedan 2006.

I ett välfärdssamhälle ska alla invånare erbjudas god tillgång till hälso- och sjukvård och en omsorg av hög kvalitet. I likhet med socialutskottet kan utskottet konstatera att den nationella vårdgarantin har bidragit till att korta köer och har ökat tillgängligheten till vården, vilket även kömiljarden har bidragit till. Den demografiska utvecklingen kan utgöra en stor utmaning för sjukvården och omsorgen. I likhet med socialutskottet välkomnar därför utskottet regeringens fleråriga satsning på vård av personer med kroniska sjukdomar.

Socialdemokraterna anser att privata välfärdslösningar är ett mindre effektivt sätt att organisera välfärden. Vänsterpartiet anser att vinstdriven hälso- och sjukvård inte bör vara tillåten och att sjukhus inte ska få säljas. Utskottet anser att mångfald och valfrihet är ledord i utvecklingen av välfärdssektorn, varför det är viktigt att utbudet av utförare inte minskar. Samtidigt får kvaliteten aldrig äventyras, oavsett utförare. Arbetet för att förbättra välfärdens innehåll är betydligt mer angeläget än frågan om driftsformer eller vem som är huvudman. Ordning och reda i välfärden bygger på att alla aktörer lever upp till gällande lagar och regler, förvaltar de gemensamma resurserna på ett effektivt sätt, värnar tillgängligheten samt kontinuerligt arbetar för att förbättra kvaliteten. För att stärka ordning och reda i välfärden har regeringen exempelvis inrättat Skolinspektionen och Inspektionen för vård och omsorg samt tagit krafttag mot den aggressiva skatteplaneringen. I detta sammanhang vill utskottet även påminna om den utredning som regeringen tillsatte i december 2012 som ska utreda vilka

möjliga krav, utöver de befintliga, som kan och bör ställas på dem som äger och driver företag inom välfärdssektorn. Uppdraget ska redovisas i februari 2014.

Samtliga oppositionspartier vill öka utgifterna inom välfärdssektorn, bl.a. för en ökad bemanning inom skola och vård. Detta innebär kraftiga utgiftsökningar som i varierande utsträckning ska finansieras med kraftigt höjda skatter. Utskottet vill här framhålla att kommuner och landsting är huvudsakliga aktörer när det gäller att tillhandahålla välfärdstjänster, och att den kommunala sektorns ekonomiska utveckling är beroende av hur väl ekonomin generellt utvecklas. Sedan 2006 har antalet sysselsatta och antalet arbetade timmar ökat inom de kommunalt finansierade verksamheterna. Justerat för inflationen har resurser till utbildning, vård och omsorg i hela den offentliga sektorn ökat med uppemot 70 miljarder kronor sedan 2006. Den kommunala skattebasen är betydligt mer central än storleken på statsbidraget. Enligt utskottet är det därför viktigt med reformer som stärker arbetslinjen och därigenom skatteunderlaget och kommunsektorns ekonomi.

Utskottet vill också betona att regeringens arbete med att förbättra drivkrafterna för arbete och minska utanförskapet har bidragit till en positiv utveckling av den ekonomiska jämställdheten på flera områden de senaste åren. Eftersom förbättringen relativt sett varit som störst för låg- och medelinkomsttagare innebär det att drivkrafterna för arbete stärks mer för kvinnor än för män. Det har fått till följd att andelen kvinnor som arbetar har hållits uppe under krisen och i dag är på samma nivå som när krisen inleddes 2008. I inget annat land inom EU arbetar en så stor andel av kvinnorna som i Sverige.

Vidare vill utskottet framhålla att det i Sveriges riksdag finns en bred uppslutning om att Sverige ska ha en human asylpolitik och vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck. Sverige erbjuder skydd i större utsträckning än vad internationella överenskommelser kräver, och denna politik har starkt stöd i riksdagen. Socialförsäkringsutskottet har i sitt yttrande avfärdat Sverigedemokraternas förslag om att kraftigt minska asyl- och anhöriginvandringen, och utskottet delar denna uppfattning.

Miljö-, energi- och klimatområdet

Utskottet står bakom regeringens ambitiösa miljö-, energi- och klimatarbete där visionen är att Sverige år 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. Utgångspunkten för miljöarbetet är det reviderade miljömålssystem som riksdagen fattade beslut om 2009. I likhet med regeringen anser utskottet att det handlar om att satsa medel på olika prioriterade områden samt att med hjälp av skatter styra utvecklingen åt rätt håll. Utskottet välkomnar därmed regeringens fortsatta satsningar på området med bl.a. en grön investeringsfond, miljöbilspaket, skattereduktion för viss egenproducerad förnybar el samt kvotpliktssystem för biodrivmedel. Utskottet kan också notera att regeringens bedömning är att de bindande målsättningar som Sverige

åtagit sig nationellt och gentemot EU till 2020, om minskade utsläpp av växthusgaser och ökad andel förnybar energi, kommer att uppnås med god marginal. Utskottet kan vidare notera att regeringen har gett Boverket i uppdrag att se över och skärpa energikraven för nya hus. Uppdraget ska redovisas i juni 2014. Enligt utskottet blir Sverige därmed ett föregångsland i klimat- och energieffektiviseringsarbetet.

Samtliga oppositionspartier vill i varierad utsträckning tillföra ytterligare medel inom ramen för miljö-, energi- och klimatområdet. Socialdemokraterna vill bl.a. införa en miljöbilsbonus och öka miljömålsinvesteringarna. Miljöpartiet vill bl.a. öka andelen förnybar energi, effektivisera energianvändningen och minska bilåkandet. Vänsterpartiet vill bl.a. införa ett särskilt klimatprogram. Enligt utskottet är det viktigt med effektiva insatser som bidrar till att klimat-, energi- och miljöpolitiska mål kan nås. Utskottet vill därför understryka det ambitiösa miljöarbete som redan bedrivs och som dessutom bedöms innebära att Sverige uppnår de högt ställda målen.

Utskottet kan även notera att samtliga oppositionspartier förutom Sverigedemokraterna vill höja skatterna på koldioxid och övriga skatter på energi och miljö. I likhet med regeringen anser utskottet att miljöskatter och övriga ekonomiska styrmedel är av central betydelse för att nå de högt ställda klimat-, energi- och miljöpolitiska målen på ett kostnadseffektivt sätt. Men att som t.ex. Miljöpartiet föreslår kraftigt höja skatterna från ett år till ett annat riskerar att slå hårt mot tillväxt och sysselsättning, inte minst på landsbygden. Utskottet vill också påminna om att riksdagen hösten 2009 beslutade om ett omfattande paket med miljöskatteförändringar som träder i kraft stegvis under perioden 2010–2015 just för att aktörerna ska ges långsiktiga förutsättningar att planera sin verksamhet.

Försvar och rättsväsende

Utskottet står bakom regeringens arbete med ett användbart och tillgängligt insatsförsvar baserat på frivillighet. I samband med att riksdagen fattade beslut om en ny inriktning för försvaret 2009 inleddes ett omfattande omställningsarbete. För att underlätta genomförandet av omställningen föreslår regeringen att Försvarsmakten tillförs ytterligare resurser. För att riksdagens beslut ska kunna genomföras som planerat anser utskottet att det är viktigt att resurser avsätts för att underlätta detta arbete.

Sverigedemokraterna föreslår kraftigt utökade medel för en återupprustning av försvaret. Utskottet anser att Sverigedemokraternas utgiftsökningar bygger på oacceptabla och oseriöst beräknade besparingar på asyl- och anhöriginvandring. Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill i stället se minskade medel till försvaret. Detta anser utskottet skulle försvåra Försvarsmaktens möjlighet att bedriva den verksamhet som den är ålagd. Dessutom anser utskottet att det helt går emot den inriktning om försvaret som riksdagen tog beslut om 2009.

I likhet med regeringen anser utskottet att en viktig förutsättning för att befolkningen ska känna sig trygg är ett väl fungerande rättsväsende. Under de senaste åren har också stora resurstillskott avsatts för att förstärka rättsväsendets kapacitet. Regeringens bedömning är emellertid att mer behöver göras för en effektivare brottsbekämpning. Bland annat har regeringen beslutat ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå ändringar i straffskalorna. Utredningens slutsatser ska presenteras i december 2013. Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte behövs ytterligare medel för insatser mot den organiserade brottsligheten, som Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna föreslår.

Finansiell stabilitet

Utskottet välkomnar regeringens fortsatta arbete med att säkerställa ett stabilt finansiellt system. I likhet med regeringen anser utskottet att det är högt prioriterat då finansiella kriser kan vara mycket kostsamma och dessutom utgöra ett allvarligt hot mot offentliga finanser och ett lands ekonomiska utveckling. Sveriges relativt stora banksektor och hushållens höga skuldsättning innebär att riskerna inom det finansiella systemet är större än i många andra länder.

Hushållens skuldsättning, som huvudsakligen utgörs av bostadslån, har pekats ut som riskfaktorer av flera externa bedömare. Enligt Samverkansrådet för makrotillsyn bedöms dock hushållen generellt sett ha en god återbetalningsförmåga, och risken för att bankerna ska göra stora kreditförluster på bolån bedöms som liten. Utskottet vill understryka vikten av de åtgärder som regeringen vidtagit som t.ex. högre riskvikter för bolån, högre kapitalkrav samt det bolånetak som Finansinspektionen infört. Utskottet kan också notera att Finansinspektionen föreslås få ansvar för de nya verktygen för finansiell stabilitet, t.ex. för den s.k. kontracykliska kapitalbufferten. Med den här strukturen har Riksbanken kvar sitt unika ansvar för penningpolitiken och för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende, och fortsätter att vara en viktig aktör för att värna finansiell stabilitet. Åtgärderna innebär även att samspelet mellan Riksbanken och de övriga institutionerna förtydligas. Utskottet kan även notera att regeringen avser att inrätta ett finansiellt stabilitetsråd i syfte att stärka både det förebyggande arbetet och samarbetet under en kris. Dessutom har Finansinspektionen överlämnat ett förslag till regeringen om individuellt anpassade amorteringsplaner. Även om hushållens skuldsättning inte i dagsläget bedöms hota den finansiella stabiliteten anser utskottet i likhet med regeringen att det är av stor vikt att även fortsättningsvis noga följa utvecklingen och att ytterligare åtgärder vidtas om skuldsättningen ökar på ett sätt som förstärker riskerna för obalanser i ekonomin.

En annan viktig del i arbetet med att värna den finansiella stabiliteten är bl.a. Finanskriskommitténs pågående arbete, vars slutbetänkande ska redovisas i december 2013.

Vidare delar utskottet regeringens uppfattning om det fortsatta arbetet med att förstärka konsumentskyddet på de finansiella marknaderna.

Granskning och styrning

Utskottet kan notera att regeringen i föreliggande budgetproposition eftersträvat en tydligare disposition och struktur samt en ökad tydlighet när det gäller vilka indikatorer som ligger till grund för resultatet gentemot de mål som riksdagen har beslutat. Regeringen framhåller också att redovisningen ska utgöra ett bra underlag för riksdagens ställningstagande till regeringens budgetförslag. Utskottet välkomnar denna ambitionshöjning och vill understryka vikten av att riksdagen får tydliga och transparenta beslutsunderlag, vilket även framhållits tidigare (bl.a. bet. 2009/10:FiU20). I betänkandet framhöll utskottet bl.a. att även om beskrivningen av regeringens olika åtgärder är komplexa i de ekonomiska propositionerna, så är det ur riksdagens perspektiv ett rimligt krav att man någorlunda enkelt ska kunna utläsa budgeteffekterna på den offentliga sektorns olika delsektorer av att t.ex. ett regeringsförslag avvisas.

Utskottet noterar också att utformningen av anslagens ändamål har setts över med syfte att få en tydligare och mer enhetlig utformning av ändamålen. Även detta är en ambitionshöjning som utskottet välkomnar.

Finansutskottet tillstyrker regeringens riktlinjer

Mot bakgrund av vad som anförts ovan tillstyrker utskottet regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. De alternativa förslagen till riktlinjer i oppositionspartiernas budgetmotioner avstyrks.

3 Rambeslutet 2014 – utgiftstak, utgiftsramar och inkomstberäkning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 107, 1 127 respektive1 167 miljarder kronor för 2014, 2015 och 2016.

Riksdagen beslutar om ramar för de 27 utgiftsområdena för 2014 i enlighet med regeringens förslag. Inklusive övriga utgifter, där utskottet föreslår en revidering av Riksgäldskontorets nettoutlåning i förhållande till regeringens förslag, uppgår därmed utgifterna på statens budget till 865,7 miljarder kronor 2014.

Riksdagen godkänner utskottets förslag till beräkning av inkomsterna på statens budget till 820,4 miljarder kronor 2014.

Riksdagen godkänner regeringens förslag till ändringar i skatte- och avgiftsregler och antar därmed regeringens lagförslag.

Riksdagen godkänner regeringens förslag om stöd vid korttidsarbete och antar därmed regeringens lagförslag.

Riksdagen godkänner regeringens beräkning av utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2014.

Oppositionspartiernas förslag avslås.

Jämför reservationerna 5 (S), 6 (MP), 7 (SD) och 8 (V).

Detta kapitel behandlar de förslag som ingår i det s.k. rambeslutet. I ett och samma beslut fastställer riksdagen utgiftstaket för staten, ramarna för de olika utgiftsområdena samt godkänner en beräkning av inkomsterna på statens budget. I rambeslutet ingår även att riksdagen godkänner ett antal budgetpåverkande utgiftsposter, såsom förändringen i anslagsbehållningar, Riksgäldskontorets nettoutlåning samt den kassamässiga korrigeringen. I inkomstberäkningen ingår att ta ställning till olika förslag om ändrade regler för skatter och avgifter och att beräkna vad dessa förslag har för effekter på inkomsterna. Skillnaden mellan statsbudgetens inkomster och utgifter utgör budgetsaldot, vilket definitionsmässigt är lika med statens lånebehov men med omvänt tecken. Budgetsaldot och lånebehovet framkommer alltså som ett resultat av de delar som bygger upp budgeten. Riksdagen tar ställning till de olika delarna men inte till saldot som sådant. Slutligen ingår i rambeslutet även att riksdagen godkänner en beräkning av utgifterna inom ålderspensionssystemet (som ligger vid sidan av statsbudgeten).

3.1 Utgiftstak för staten

Enligt budgetlagen 2 kap. 2 § ska regeringen lämna förslag till utgiftstak för det tredje tillkommande budgetåret. Utgiftstaket för staten omfattar utgifterna på statens budget, exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. och utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten.

De förslag som behandlas i detta avsnitt framgår inledningsvis i betänkandet under utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 2 a Utgiftstak för staten.

Propositionen

Regeringen föreslår vissa tekniska justeringar av utgiftstaken för 2014 och 2015, som innebär att de tidigare fastställda nivåerna höjs med 2 miljarder kronor respektive år (punkt 2 i propositionen). Det betyder att utgiftstaken för 2014 och 2015 enligt regeringens förslag fastställs till 1 107 respektive 1 127 miljarder kronor, se tabell 3.1. Så kallade tekniska justeringar görs för att utgiftstaket ska behålla den ursprungliga finansiella begränsningen vid t.ex. förändringar som påverkar de takbegränsade utgifterna, men som inte motsvaras av ett i sak förändrat offentligt åtagande. Föreslagna tekniska justeringar förklaras huvudsakligen av det höjda grundavdrag för pensionärer som föreslås i denna proposition. Regeringen föreslår att statsbidraget till kommunsektorn höjs i syfte att neutralisera effekterna av ett minskat skatteunderlag, vilket innebär att man måste göra en teknisk justering av utgiftstaket samtliga år under prognosperioden.

För 2016 föreslår regeringen att utgiftstaket fastställs till 1 167 miljarder kronor (punkt 3 i propositionen). Förslaget innebär att nivån på taket ökar med 40 miljarder kronor i förhållande till 2015. För 2017 gör regeringen bedömningen att utgiftstaket bör uppgå till 1 196 miljarder kronor, vilket innebär en ökning med 29 miljarder kronor jämfört med 2016. Förslaget till nivå för 2016 och bedömningen av nivån för 2017 överensstämmer med bedömningen av dessa år i 2013 års ekonomiska vårproposition, exklusive sådana budgetförändringar som motiverar tekniska justeringar.

Motionerna

Motionärernas förslag till utgiftstak i förhållande till regeringens förslag redovisas i tabell 3.1. Vänsterpartiet föreslår utgiftstak endast för 2014.

Tabell 3.1 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftstak för staten 2014–2016
Miljoner kronor

	2014	2015	2016	2017
Regeringens förslag till utgiftstak	**1 107 000**	**1 127 000**	**1 167 000**	**1 196 000**
Avvikelse från regeringen				
Socialdemokraterna	+20 000	+20 000	+30 000	–
Miljöpartiet	+30 000	+35 000	+45 000	+45 000
Sverigedemokraterna	+20 416	+15 227	+9 717	+8 094
Vänsterpartiet	+64 000	–	–	–

Anm.: Regeringens, Miljöpartiets och Sverigedemokraternas utgiftstak för 2017 är endast bedömningar, inga skarpa förslag.
Källa: Budgetpropositionen för 2014 samt partimotionerna 2013/14:Fi308(S), 2013/14:Fi319(MP), 2013/14:Fi282(SD) och 2013/14:Fi254(V).

3.2 Utgiftsramar för utgiftsområdena

De förslag som behandlas i detta avsnitt framgår inledningsvis i betänkandet under utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 2 b Utgiftsramar för 2014 per utgiftsområde.

Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen punkt 5 att utgifterna för 2014 fördelas på utgiftsområden på det sätt som framgår av tabell 3.2. Regeringen redovisar i propositionen utvecklingen av de takbegränsade utgifterna. De takbegränsade utgifterna är de utgifter som omfattas av utgiftstaket för staten och utgörs av utgiftsområdena 1–26 och 27 samt ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. Dessutom ingår posten Minskning av anslagsbehållningar. Däremot ingår inte utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. i de takbegränsade utgifterna. Enligt regeringen beräknas de takbegränsade utgifterna öka med 24 miljarder kronor 2014 i förhållande till 2013. Förändringarna av utgifterna förklaras av nya reformer, nya makroekonomiska förutsättningar samt prognoser över volymer (se tabell 8.4 s. 564 i budgetpropositionen för 2014.) Det mesta av ökningen 2014 jämfört med 2013 förklaras av ökade volymer inom regelstyrda transfereringssystem.

Enligt regeringens redovisning ökar de takbegränsade utgifterna 2014 med ca 1 miljard kronor till följd av reformer. Bakom denna nettosiffra ligger både utgiftsökningar och minskningar. Utgifterna inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg minskar i omfattning 2014 till följd av att det görs vissa reformer som innebär besparingar och att medel flyttas till andra utgiftsområden. EU-finansieringen av det svenska landsbygdsprogrammet minskar under den kommande sjuårsperioden, vilket minskar utgifterna under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel med ca 1,3 miljarder kronor. Det finns ett antal reformer som ökar utgifterna inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommu-

ner. För att säkerställa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för landets kommuner och landsting och samtidigt begränsa negativa effekter av omfördelningen, föreslår regeringen flera förändringar i utjämningssystemet, vilket ökar utgifterna med knappt 1 miljard kronor 2014. Vidare bedömer regeringen att den gymnasiereform som trädde i kraft 2011 på kort sikt inte kommer att leda till lägre kostnader i den omfattning som tidigare beräknats. Av det skälet föreslår regeringen ökade medel inom utgiftsområde 25 med ca 1,4 miljarder kronor 2014.

Pris- och löneomräkningen av anslag för förvaltnings- och investeringsändamål ökar utgifterna med 4 miljarder kronor 2014.

Regeringen redovisar att de takbegränsade utgifterna ökar med 1 miljard kronor 2014 till följd av övriga makroekonomiska faktorer. Flera transfereringar till hushållen följer den allmänna pris- och löneutvecklingen med viss eftersläpning, t.ex. sjukpenning, föräldrapenningen, sjuk- och aktivitetsersättning samt garantipensionen. Det låga resursutnyttjandet till följd av den ekonomiska krisen förde med sig en något svagare pris- och löneutveckling än normalt 2012 och 2013. Från och med 2014 bedöms pris- och löneökningstakten bli högre, vilket leder till att transfereringsutgifterna kommer öka i snabbare takt åren framöver.

Avslutningsvis redovisar regeringen att de takbegränsade utgifterna beräknas öka med 16 miljarder kronor till följd av övriga faktorer. Det handlar om ökade volymer inom regelstyrda transfereringssystem såsom inkomst- och tilläggspension, etableringsersättning, sjukpenning, rehabiliteringspenning, barnbidrag och föräldrapenning.

Jämfört med bedömningen i 2013 års ekonomiska vårproposition ökar de takbegränsade utgifterna med 7,7 miljarder kronor 2014 (se tabell 8.8 s. 572 i budgetpropositionen för 2014). De största förändringarna, 5,4 miljarder kronor, är en följd av nya prognoser för volymerna inom de regelstyrda transfereringssystemen. 3,1 miljarder kronor förklaras av de reformer som föreslås i denna proposition. Till detta kommer anslagsförändringar på 2,1 miljarder kronor 2014 som innebär en teknisk justering av utgiftstaket. Anslagsökningarna uppgår sammanlagt till 12,6 miljarder kronor och anslagsminskningarna till 7,8 miljarder kronor (se tabell 8.10 s. 584 i budgetpropositionen för 2014.)

Tabell 3.2 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar för 2014

Miljoner kronor

Utgiftsområde		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
			S	MP	SD	V
1	Rikets styrelse	12 896	+56	+233	+16	−69
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	14 121	+100	+455	+731	+600
3	Skatt, tull och exekution	10 516	±0	±0	+374	+150
4	Rättsväsendet	40 292	+100	+291	+2 497	−80
5	Internationell samverkan	2 018	±0	±0	−122	±0
6	Försvar och samhällets krisberedskap	47 196	±0	−1 600	+3 000	−1 086
7	Internationellt bistånd	31 831	±0	+1 600	−8 633	+3 013
8	Migration	9 919	±0	±0	−4 099	+640
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	62 161	+2 000	+1 098	+3 555	+6 023
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	96 520	+5 610	+2 160	+2 994	+5 488
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	39 013	±0	±0	+5 388	+1 184
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	81 610	+2 200	+449	+1 041	+2 336
13	Integration och jämställdhet	12 432	−100	−76	−3 168	−321
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	70 375	+13 166	+5 400	+2 293	+11 253
15	Studiestöd	21 005	+895	+890	+265	+4 414
16	Utbildning och universitetsforskning	60 110	+3 435	+3 624	+2 380	+7 855
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	12 880	+584	+1 315	+292	+403
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 230	+1 006	+145	±0	+1 145
19	Regional tillväxt	2 973	±0	+220	+30	+50
20	Allmän miljö- och naturvård	5 156	+850	+4 139	+120	+2 085
21	Energi	2 830	+50	+565	+30	+659
22	Kommunikationer	45 428	+882	+2 550	+2 869	+7 808
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	15 278	+312	+857	+1 226	+1 005
24	Näringsliv	5 588	+1 010	+2 195	+110	+1 151
25	Allmänna bidrag till kommuner	93 596	+260	+7 206	+7 226	+1 252
26	Statsskuldsräntor m.m.	22 084	±0	±0	±0	±0
27	Avgiften till Europeiska unionen	37 700	±0	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden		**856 758**	**+32 416**	**+33 716**	**+20 416**	**+56 957**
Minskning av anslagsbehållningar		−1 660	±0	±0	±0	±0
Summa utgifter		**855 098**	**+32 416**	**+33 716**	**+20 416**	**+56 957**
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto		13 817	+1 800	±0	−2 300	+1 835
Kassamässig korrigering		0	±0	±0	±0	±0
Summa		**868 915**	**+34 216**	**+33 716**	**+18 116**	**+58 792**

Källa: Budgetpropositionen för 2014 samt partimotionerna 2013/14:Fi308(S), 2013/14:Fi319(MP), 2013/14:Fi282(SD) och 2013/14:Fi254(V).

Motionerna

Socialdemokraterna

Socialdemokraternas förslag till utgiftsramar 2014 jämfört med regeringens förslag framgår av tabell 3.2. Socialdemokraterna vill bl.a. öka anslagen för polisorganisationen och föreslår därför en 0,1 miljarder kronor högre ram för utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Socialdemokraterna föreslår en 2 miljarder kronor högre ram än regeringen 2014 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Bakom den ökade ramen ligger ett förslag om en riktad satsning till sjukvården i syfte att öka vårdkvaliteten genom en utökad personalstyrka. Socialdemokraterna föreslår även en högre ram för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning 2014 jämfört med regeringens ram. I den 5,6 miljarder kronor högre ramen ingår förslagen om högre tak och ersättningsnivå i sjukförsäkringen samt förslaget om att andra sjuklöneveckan i sjukförsäkringen slopas. Det är i huvudsak förslaget om höjt barnbidrag som leder till att förslaget till ram för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn är 2,2 miljarder kronor högre än regeringens förslag. Motionärerna vill avskaffa Urban 15, vilket förklarar den något lägre ramen för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. Socialdemokraterna föreslår en drygt 13 miljarder kronor högre ram 2014 än regeringen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Den högre ramen förklaras bl.a. av ökade medel på anslaget för bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd samt på anslaget för arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Förslag om utökade anslag för studiemedel innebär en utökad ram för utgiftsområde 15 Studiestöd med ca 0,9 miljarder kronor. Till följd av bl.a. satsningar på vuxenutbildning, fortbildning av lärare och universitetsutbildningen föreslår Socialdemokraterna en ram för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning som är 3,4 miljarder kronor högre än den ram som regeringen föreslår. En rad förslag till anslagsökningar under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, bl.a. ökat stöd till idrotten, innebär att ramen ökas med ca 0,6 miljarder kronor. Socialdemokraternas förslag om byggbonus för studentlägenheter innebär att den föreslagna ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik är drygt 1 miljard kronor högre jämfört med regeringens ram 2014. Ramen för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård höjs med ca 0, 8 miljarder kronor för att rymma förslag om miljöbilsbonus och miljömålsinvesteringar. En anslagshöjning för att vidmakthålla statens infrastruktur innebär att ramen för utgiftsområde 22 Kommunikationer höjs med 0,9 miljarder kronor. Den drygt 1 miljard kronor högre ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv förklaras främst av satsningar på strategisk samverkan och på exportfrämjande verksamhet. Ramen för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel är ca 0,3 miljarder kronor högre främst till följd av förslag om åtgärder för landsbygdens miljö och struktur.

Enligt Socialdemokraternas budgetmotion genomförs förslag om ändrade skatter och transfereringar neutralt för kommunsektorn. Ökningen av ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommunerna med 0,3 miljarder kronor är bl.a. en konsekvens av denna justering.

Miljöpartiet

Miljöpartiets förslag till utgiftsramar 2014 framgår av tabell 3.2. Miljöpartiet föreslår en något högre ram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse under 2014 än vad regeringen föreslår. De ökade anslagen på drygt 0,2 miljarder gäller bl.a. länsstyrelsernas miljöarbete. Ramen för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning är närmare 0,5 miljarder högre för 2014, vilket bl.a. förklaras av ett anslag för kompensation till staten för höjda arbetsgivaravgifter. Miljöpartiet vill se ett visst ökat anslag för utgiftsområde 4 Rättsväsendet jämfört med regeringens förslag. Nettoökningen på knappt 0,3 miljarder kronor avser bl.a. resursförstärkningar till Kriminalvården och brottsförebyggande arbete. För utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap beräknas en minskad budgetram med 1,6 miljarder kronor för 2014. Miljöpartiet vill omfördela resurser där försvaret kan effektiviseras i syfte att kunna möta icke-militära hot som klimatanpassningsåtgärder. Ramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd ökas med 1,6 miljarder kronor som en följd av att Miljöpartiet vill göra en minskad avräkning för utgifter som inte är godkända enligt OECD:s Dac-regelverk. Ramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg utökas med drygt 1 miljard kronor för 2014 bl.a. för att finansiera stimulansbidrag och åtgärder inom äldrevården. Ramen för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning är närmare 2,2 miljarder kronor högre till följd av förslaget om slopat sjuklöneansvar och schablonersättning för sjuklön. Satsningar på s.k. arbetslivstrygghet innebär en förstärkt sjukpenning och höjda ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen. Ramen för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn föreslås bli drygt 0,4 miljarder kronor högre främst till följd av förslag om höjt underhållsstöd. Ramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv ökar med 5,4 miljarder kronor, vilket förklaras av Miljöpartiets omfattande jobb- och utbildningsprogram för unga och av höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen. För utgiftsområde 15 Studiestöd är ramen 0,9 miljarder kronor högre genom att Miljöpartiet vill utöka studielånen som en följd av satsningen på fler utbildningsplatser. Miljöpartiets satsning på skolan och den högre utbildningen beräknas öka 2014 års ram för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning med 3,6 miljarder kronor. Miljöpartiet vill också se fler platser i folkhögskolorna, vilket förklarar huvuddelen av ökningen av ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid på sammanlagt 1,3 miljarder kronor. Sammantaget föreslås ramen öka med 4,1 miljarder kronor för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård för att finansiera klimatarbete i fattiga länder och klimatinvesteringar i kommuner samt åtgärder för att behålla värdefull natur.

Ramen för utgiftsområde 21 Energi ökar med närmare 0,6 miljarder, vilket främst utgörs av energieffektiviseringsåtgärder och stöd till gårdar som producerar biogas. Miljöpartiet vill avsätta 2,6 miljarder kronor mer än regeringen för utgiftsområde 22 Kommunikationer under 2014. En omprioritering görs såtillvida att planerade vägprojekt i Stockholm tas bort till förmån för omfattande infrastruktursatsningar på järnvägsunderhåll, regionala banor, spårvägar samt riktade cykelsatsningar. Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel föreslås få ökade anslag med närmare 0,9 miljarder kronor för 2014, vilket främst avser åtgärder för landsbygdens struktur och miljö. När det gäller utgiftsområde 24 Näringsliv vill Miljöpartiet avsätta 2,2 miljarder kronor utöver regeringens förslag på en grön innovationsfond, riskkapitalsatsning och miljöteknik. Ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner föreslås öka med 7,2 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag. Till största delen avses höjda statsbidrag i samband med bl.a. satsningar på förskolan, äldreomsorgen och utökade platser på komvux. Kommunerna får även ekonomisk kompensation för de reformer som Miljöpartiet vill genomföra.

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraternas förslag till utgiftsramar 2014 jämfört med regeringens förslag framgår av tabell 3.2. Motionärerna lägger anslagsmedel på utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning bl.a. för att kompensera staten för effekter av ökade arbetsgivaravgifter, vilket förklarar att ramen är högre än i regeringens förslag. Sverigedemokraterna vill intensifiera arbetet mot skattebortfall samt öka gränskontrollen och höjer ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution med ca 0,4 miljarder kronor. Utgiftsområde 5 Internationell samverkan får en viss sänkning av ramen bl.a. till följd av att motionärerna anser att en besparing kan göras på anslaget för Östersjösamarbete. Sverigedemokraterna ökar anslagen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet med ca 2,5 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag. Ökade anslag till Försvarsmakten förklarar huvudsakligen att utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap är 3 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Genom att anpassa biståndet till FN:s rekommenderade nivå på 0,7 procent av BNP föreslår Sverigedemokraterna en ram för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd som är 8,6 miljarder kronor lägre än regeringens ram 2014. Sverigedemokraterna har som mål att minska asyl- och anhöriginvandringen med sammantaget 90 procent och föreslår att ramarna för utgiftsområdena 8 Migration och 13 Integration och jämställdhet minskas med 4 respektive 3 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag till ramar 2014. På utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg föreslår Sverigedemokraterna en ram för 2014 som är 3,6 miljarder kronor högre än regeringens förslag till ram. Bland reformerna finns en akut- och tillgänglighetsmiljard, ett ökat antal vårdplatser och ett återställt högkostnadsskydd. Förslag om höjd sjukpenning och ändringar i företagens sjuklöneansvar leder till att ramen för

utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning är ca 3 miljarder högre. Förslaget om höjd garantipension innebär att ramen för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom föreslås öka med 5,4 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag. Sverigedemokraterna föreslår att ramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv ökar med 2,3 miljarder kronor bl.a. som en följd av förslagen om höjt tak i a-kassan och om ett system med lärlingsplatser. I beräkningen av ramen för utgiftsområde 14 ligger även Sverigedemokraternas förslag om att slopa instegsjobben. Ramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning ökas med 2,4 miljarder kronor, till följd av förslag om att skapa fler komvuxplatser, platser i yrkeshögskolan och att öka lärartätheten i den högre utbildningen. I samband med denna satsning utökas också ramen för utgiftsområde 15 Studiestöd. Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård får en något högre ram till följd av ökade anslag för havs- och vattenmiljö i Östersjön. Ökade anslag till upprustning, underhåll och drift av järnvägssystemet gör att ramen för utgiftsområde 22 höjs med 2,9 miljarder kronor. Utökade anslagsmedel till näringslivsutveckling och turism innebär en något högre ram för utgiftsområde 24 Näringsliv. Ramen för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel utökas med ca 1,2 miljarder kronor bl.a. till följd av kompensation för minskade anslag för EU:s landsbygdsprogram. Förslaget till ram för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner är sammantaget 7,3 miljarder kronor högre än regeringens förslag. Sverigedemokraterna kompenserar kommunerna för lägre inkomstskatter till följd av förslaget om förhöjt grundavdrag för pensionärer. Samtidigt sänker Sverigedemokraterna bidragen till kommunerna till följd av en minskad invandring.

Vänsterpartiet

Vänsterpartiets förslag till utgiftsramar 2014 jämfört med regeringens förslag framgår av tabell 3.2. Motionärerna vill se en höjning av arbetsgivaravgifterna för unga, vilket ökar lönekostnaderna för staten med 0,6 miljarder kronor, och ramen för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi höjs med motsvarande belopp. Ramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet sänks något främst på grund av minskat anslag till Kriminalvården till följd av införandet av villkorad halvtidsfrigivning för förstagångsdömda. Inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap föreslår Vänsterpartiet en sänkning av ramen med knappt 1,1 miljarder kronor främst till följd av minskningar av anslagen för Försvarsmaktens insatser internationellt, anskaffning av materiel och Försvarets radioanstalt. Ökade anslag till biståndsverksamhet samt införandet av ett specifikt klimatbistånd innebär en ökad ram för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd med drygt 3 miljarder kronor. Ramen för utgiftsområde 8 Migration föreslås öka till följd av ökade anslag för ersättningar för boendekostnader och offentligt biträde i utlänningsärenden. Vänsterpartiet föreslår flera riktade statsbidrag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Totalt ökas ramen

för utgiftsområdet med 6 miljarder kronor. Ökningarna härleds främst till bidrag för läkemedelsförmånerna, bidrag till folkhälsa och sjukvård samt stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken. Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning ökas med 5,5 miljarder kronor i förhållande till regeringens förslag. De största ökningarna görs inom sjukpenning, aktivitets- och sjukersättningar och sjuklön för småföretag. Anslaget för garantipension till ålderspension ökar med 1,2 miljarder kronor, vilket leder till en motsvarande höjning av ramen för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom. Vänsterpartiets förslag om förstärkningar av föräldraförsäkringen och underhållsstödet uppgår till 1,1 respektive 1,2 miljarder kronor och innebär en ökad ram för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn med 2,3 miljarder kronor. Ramen för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet minskar något och är 0,3 miljarder lägre än regeringens förslag. För utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv höjs ramen med 11,3 miljarder kronor. Den största förändringen är höjningen av arbetslöshetsersättningen. Vänsterpartiet vill öka studiemedlen samt öka den andel av studiemedlen som utgörs av bidrag, vilket ökar kostnaderna. Ramen för utgiftsområde 15 Studiestöd höjs därför med 4,4 miljarder kronor. För utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning höjs ramen med 7,9 miljarder kronor främst till följd av förslag om förstärkningar av skola, förskola samt statligt stöd till vuxenutbildning. Flera mindre förslag inom utgiftsområde 17 Kultur, medier och trossamfund får till följd att ramen för utgiftsområdet höjs med 0,4 miljarder kronor. Vänsterpartiet föreslår ett investeringsstöd på 1 miljard kronor inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik. De samlade förslagen inom utgiftsområdet innebär en ökad ram på 1,1 miljarder kronor. En riktad satsning på ett klimatprogram på 1 miljard kronor samt övriga förslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård leder till en ökad ram på 2,1 miljarder kronor inom området. För utgiftsområde 21 Energi höjs ramen med 0,7 miljarder kronor till följd av satsningar på energiforskning, energiteknik och energieffektiviseringsprogram. Ramen för utgiftsområde 22 höjs med 7,9 miljarder. De stora förslagen rör investeringar i och underhåll av järnvägar. De samlade förslagen inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel innebär att ramen höjs med 1 miljard kronor. För utgiftsområde 24 Näringsliv höjs ramen med 1,2 miljarder kronor främst till följd av satsningar på Näringslivsutveckling och då främst inrättandet av en miljöteknikfond. Vänsterpartiet vill värdesäkra statsbidragen till kommunerna. Detta tillsammans med flera andra reformer inom kommunsektorn innebär en ökad ram inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner med 1,2 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag för 2014.

3.3 Övriga utgifter på statens budget

Övriga budgetpåverkande utgiftsposter på statens budget är Anslagsbehållningar, Riksgäldskontorets nettoutlåning samt Kassamässig korrigering.

Anslagsbehållningar: Statliga myndigheter har vissa möjligheter att omfördela sina utgifter över tiden genom att spara anslag till efterföljande år eller låna av efterföljande års anslag (anslagskredit). Förskjutningar av detta slag redovisas som en beräkningspost som är gemensam för alla anslag och utgiftsområden: Minskning av anslagsbehållningar. Denna post ingår i de takbegränsade utgifterna.

Riksgäldskontorets nettoutlåning är en post på budgetens utgiftssida som har stor betydelse för budgetsaldot. Nettoutlåningen innehåller såväl löpande statlig verksamhet, t.ex. studielån, som tillfälliga poster, vilka beslutas med kort varsel och därför är svårprognostiserade. På grund av dessa engångseffekter varierar nettoutlåningen kraftigt från år till år.

Kassamässig korrigering är en beräkningspost som är nödvändig för att budgetsaldot ska bli identiskt med statens lånebehov (med omvänt tecken). En kassamässig korrigering kan uppstå dels om betalning respektive anslagsavräkning sker olika år, dels om det förekommer transaktioner över statsverkets checkräkning som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomsttitlar eller vice versa.

De förslag som behandlas i detta avsnitt framgår inledningsvis i betänkandet under utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 2 c Övriga utgifter på statens budget.

Propositionen

Minskning av anslagsbehållningar

Regeringen föreslår i propositionen (punkt 6) att riksdagen godkänner beräkningen av anslagsbehållningar för 2014. För 2014 beräknar regeringen posten Minskning av anslagsbehållningar till –1,7 miljarder kronor. Det innebär ett anslagssparande på 1,7 miljarder kronor, dvs. statens utgifter minskar.

Riksgäldens nettoutlåning

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (punkt 10) att riksdagen godkänner beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning för 2014 till 14 miljarder kronor 2014. De senaste åren har Riksgäldens nettoutlåning varit hög till följd av extraordinära insatser som gjorts med anledning av finanskrisen, såsom Riksbankens lån för att stärka valutareserven och lån till länder med finansiella problem. Riksgäldskontorets nettoutlåning beräknas bli 103 miljarder kronor 2013, vilket nästan uteslutande förklaras av ökade lån till Riksbanken för att förstärka valutareserven. Sammantaget hade Riksbanken den 31 juli 2013 lånat upp 196 miljarder kronor via Riksgäldskontoret. Inget antagande om återbetalning av lånen görs i prognosen eftersom det

är oklart när återbetalningen kommer att ske. När lånen återbetalas blir nettoutlåningen i motsvarande grad lägre, vilket leder till ett förbättrat budgetsaldo och en lägre statsskuld. 2014 förväntas nettoutlåningen uppgå till ca 14 miljarder kronor. Av beloppet utgör 11,4 miljarder kronor ny upplåning till Centrala studiestödsnämnden, vilket sker till följd av en anpassning till budgetlagens bestämmelser som innebär att myndigheten ska ta upp lån även för kapitaliserade räntor för att få en överensstämmelse mellan statens fordringar på studerande och dess upplåning. Den engångsvisa upplåningen om 11,4 miljarder kronor redovisas mot inkomsttitel och påverkar således Riksgäldskontorets nettoutlåning, men inte lånebehov eller budgetsaldo.

Kassamässig korrigering

Regeringen föreslår i propositionen (punkt 11) att riksdagen godkänner beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2014 till 0 miljarder kronor.

Motionerna

Socialdemokraternas, Sverigedemokraternas respektive Vänsterpartiets budgetalternativ innebär samtliga en avvikelse på Riksgäldens nettoutlåning jämfört med regeringens förslag, se tabell 3.2.

Socialdemokraternas och Vänsterpartiets respektive förslag om höjda studielån innebär en ökning av Riksgäldens nettoutlåning med ca 1,8 miljarder kronor 2014.

Sverigedemokraterna vill fördubbla bankernas avgift till Stabilitetsfonden för att påskynda återbetalningen till statskassan, vilket bedöms inbringa 2,5 miljarder kronor från 2014. Förslaget skulle minska nettoutlåningen lika mycket. Därutöver har Sverigedemokraterna förslag om höjda studielån som ökar nettoutlåningen med 0,2 miljarder kronor. Sammantaget minskar Riksgäldens nettoutlåning med 2,3 miljarder kronor i Sverigedemokraternas förslag jämfört med i regeringens förslag.

3.4 Beräkningen av inkomsterna på statens budget

De förslag som behandlas i detta avsnitt framgår inledningsvis i betänkandet under utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 2 d Beräkning av inkomsterna på statens budget.

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen (punkt 4) att riksdagen godkänner beräkningen av budgetens inkomster för 2014. I tabell 3.3 framgår hur statsbudgetens inkomster fördelar sig på olika inkomsttitlar 2014.

Statens skatteinkomster

Statens totala skatteinkomster (inkomsttitel 1000) beräknas uppgå till närmare 812 miljarder kronor 2014, se tabell 3.3. En fortsatt återhållen utveckling av viktiga skattebaser leder till att de totala skatteintäkterna bedöms öka i en måttlig takt om ca 3 procent både 2013 och 2014. I beräkningen av summorna för respektive inkomsttitel ingår de förslag och aviseringar om ändrade skatte- och avgiftsregler m.m. som föreslås i denna proposition.

De skatteändringar som regeringen föreslår i denna proposition beräknas sammantaget medföra att skatteintäkterna brutto minskar med drygt 18 miljarder kronor 2014. De nya regeländringarna bedöms främst sänka inkomsterna från direkta skatter på arbete, varav det förstärkta jobbskatteavdraget står för 12 miljarder kronor 2014. Övriga regeländringar som sänker inkomsterna från skatt på arbete är bl.a. en sänkning av den statliga inkomstskatten genom att den nedre skiktgränsen höjs utöver den automatiska uppräkning som sker genom kopplingen till konsumentpriserna. Regeländringen leder till att intäkterna från statlig inkomstskatt minskar med 3 miljarder kronor per år. Förslaget om sänkt skatt för pensionärer minskar skatteintäkterna med 2,5 miljarder kronor från 2014. Sistnämnda skattesänkning görs genom en höjning av det förhöjda grundavdraget, vilket leder till lägre intäkter från kommunal inkomstskatt. Intäkterna från skatt på kapital väntas öka något till följd av bl.a. de nya s.k. 3:12-reglerna. Samtidigt minskar förslaget om investeraravdrag kapitalskatterna med ca 0,7 miljarder kronor. Regeringens förslag om kvotplikt och beskattning av biodrivmedel beräknas öka skatteintäkterna från energiskatter med ca 0,5 miljarder kronor. Intäkterna från skatt på alkohol och tobak ökar med 0,6 miljarder kronor 2014 genom förslaget om höjd skatt på alkohol.

Övriga inkomster

Inkomsterna från statens verksamhet (inkomsttyp 2000) uppgår till sammanlagt 49,1 miljarder kronor 2014, se tabell 3.3. Inkomsterna beräknas minska genom regeringens förslag om att avskaffa arbetslöshetsavgiften med 2,8 miljarder kronor 2014, medan förslaget att avskaffa ersättningsskyldigheten för polisens kostnader för ordningshållning beräknas minska inkomsterna marginellt med 20 miljoner kronor per år.

Inkomsterna från statens verksamhet ökar 2014 till följd av en engångsinbetalning av medel för kapitaliserad ränta på studielån från Centrala studiestödsnämnden om ca 11,4 miljarder kronor.

Regeringen föreslår även ett stöd till yrkesintroduktionsanställningar som beräknas minska statens inkomster med 0,1 miljarder kronor 2014.

Under Inkomsterna av försåld egendom (inkomsttyp 3000) redovisas försäljningar av aktier i statliga bolag och annan statlig egendom. Baserat på ett beräkningstekniskt antagande beräknas dessa inkomster uppgå till 15 miljarder kronor 2014.

Under Återbetalning av lån (inkomsttyp 4000) redovisas bl.a. återbetalning av studiemedel (avser lån tagna före 1989) och övriga lån. I takt med att antalet låntagare som återbetalat hela studieskulden ökar, minskar dessa inkomster.

Under Kalkylmässiga inkomster (inkomsttyp 5000) redovisas vissa avskrivningar och amorteringar samt statliga pensionsavgifter.

Under Bidrag m.m. från EU (inkomsttyp 6000) redovisas bidrag från olika EU-fonder inom EU:s budget.

Den största delen av inkomsttypen Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet (inkomsttyp 7000) utgörs av statliga och kommunala myndigheters kompensation för betald mervärdesskatt.

Motionerna

I tabell 3.3 redovisas oppositionspartiernas förslag till inkomstberäkning för olika inkomsttyper i statsbudgeten.

Socialdemokraterna

De direkta skatterna på arbete (inkomsttyp 1100) är 18 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Huvuddelen, ca 15 miljarder kronor, förklaras av att Socialdemokraterna avvisar förslaget om ett femte jobbskatteavdrag och höjd nedre skiktgräns för statlig inkomstskatt. Därutöver ska jobbskatteavdraget trappas av från månadsinkomster över 60 000 kronor och vara helt avskaffat vid månadsinkomster över 116 000 kronor. Åt motsatt håll går förslaget om ytterligare sänkt skatt för pensionärer som minskar de direkta skatterna på arbete med ca 1,5 miljarder kronor. De indirekta skatterna på arbete (inkomsttyp 1200) är 12,7 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Detta förklaras i huvudsak av att motionärerna vill avskaffa halva nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga. Socialdemokraterna säger också nej till förslaget om sänkta egenavgifter, vilket ökar skatteintäkterna med 0,5 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag. Skatt på kapital (inkomsttyp 1300) är 1,4 miljarder kronor lägre i Socialdemokraternas förslag till följd av att högre arbetsgivaravgifter slår igenom i lägre vinster hos företagen och därmed också lägre skatt på företagsvinster. Skatteintäkterna från konsumtion och insatsvaror (inkomsttyp 1400) är 6,8 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Huvuddelen förklaras av att motionärerna vill avskaffa den nedsatta restaurang- och cateringmomsen som man anser har en mycket svag sysselsättningseffekt samtidigt som den gjort skattesystemet mindre likformigt. Därutöver ökar skatteintäkterna från energi- och miljöskatter samt skatt på vägtrafik med drygt 1 miljard kronor.

Miljöpartiet

Intäkterna från direkta skatter på arbete (inkomsttyp 1100) är i Miljöpartiets förslag drygt 16 miljarder kronor högre 2014 främst på grund av att man avvisar förslagen om ett femte jobbskatteavdraget och höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt. Därutöver ska jobbskatteavdraget trappas av från månadsinkomster över 40 000 kronor och vara helt avskaffat vid månadsinkomster över 117 000 kronor. Intäkterna från de indirekta skatterna på arbete (inkomsttyp 1200) är ca 2 miljarder kronor högre i Miljöpartiets förslag 2014. Bakom denna nettosiffra ligger huvudsakligen dels ökade intäkter genom att motionärerna vill slopa nedsättningen i arbetsgivaravgifter för unga, dels minskade intäkter till följd av sänkta arbetsgivaravgifter för små företag. Skatt på kapital (inkomsttyp 1300) är sammantaget marginellt högre jämfört med regeringens förslag. Bakom denna nettosiffra ligger emellertid lägre skatter på företagsvinster med 2,6 miljarder kronor och högre fastighetsskatt med 2,2 miljarder kronor. De ökade intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror (inkomsttyp 1400) på ca 19 miljarder kronor 2014 förklaras främst av höjd koldioxidskatt samt höjda övriga skatter på energi- och miljöområdet. Statsbudgetens övriga inkomster (inkomsttyp 2000 Inkomster av statens verksamhet) är ca 3,8 miljarder kronor lägre än i regeringens förslag, vilket förklaras av att partiets förslag om höjd effektskatt på kärnkraft respektive höjd fastighetsskatt på vattenkraft får indirekta effekter i form av minskad vinstutdelning från statliga bolag till följd av skattehöjningarna.

Sverigedemokraterna

Intäkterna från direkta skatter på arbete (inkomsttyp 1100) är 6 miljarder kronor lägre i Sverigedemokraternas budgetalternativ jämfört med regeringens alternativ, vilket främst förklaras av den sänkta skatten för pensionärer med ca 9 miljarder kronor. De direkta skatterna på arbete ökar samtidigt med ca 3 miljarder kronor 2014 till följd av att Sverigedemokraterna avvisar regeringens förslag om höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt. Intäkterna från de indirekta skatterna på arbete (inkomsttyp 1200) är ca 13 miljarder kronor högre i Sverigedemokraternas förslag 2014. Bakom denna nettosiffra ligger en reformering av arbetsgivaravgifterna genom att den generella sänkningen återställs och den nedsatta arbetsgivaravgiften för unga slopas. I stället vill motionärerna införa ett arbetsgivaravdrag som är konstruerat så att det gynnar de mindre företagen. Intäkterna från skatt på kapital är marginellt högre jämfört med regeringens förslag samtliga år i prognosperioden. De ökade intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror (inkomsttyp 1400) på sammantaget ca 1,2 miljarder kronor 2014 utgörs av dels höjd moms på restaurang- och cateringtjänster (+5,4 miljarder kronor), dels sänkt energiskatt (–4,2 miljarder kronor). Inkomsterna av statens verksamhet (inkomsttyp 2000) är 2 miljarder kronor högre än i regeringens förslag samtliga år, vilket förklaras av inkomster från avgifter vid bergsstaten.

Vänsterpartiet

Vänsterpartiets förslag till inkomstberäkning 2014 jämfört med regeringens förslag framgår av tabell 3.3. Intäkterna från direkta skatter på arbete (inkomsttyp 1100) är ca 30 miljarder kronor högre än i regeringens alternativ för 2014, vilket främst förklaras av att motionärerna säger nej till det femte jobbskatteavdraget och den höjda skiktgränsen för statlig inkomstskatt samt föreslår en avtrappning av befintligt jobbskatteavdrag. De indirekta skatterna på arbete (inkomsttyp 1200) är 22,6 miljarder kronor högre, vilket i huvudsak förklaras av att man vill slopa nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga. De högre intäkterna från skatt på kapital (inkomsttyp 1300) förklaras främst av höjningen av bolagsskatten till 26 procent. Bakom Vänsterpartiets högre skatteintäkter på skatt på konsumtion och insatsvaror (inkomsttyp 1400) ligger bl.a. förslag om höjd moms på restaurang- och cateringtjänster samt höjd koldioxidskatt. Utgifterna som redovisas som krediteringar på skattekonto (inkomsttyp 8000) är 16,5 miljarder kronor lägre än i regeringens förslag bl.a. som en följd av Vänsterpartiets förslag om upprustningsstöd för välfärdslokaler och ombyggnadsstöd för ökad tillgänglighet samt övergångsjobb.

Tabell 3.3 Regeringens och oppositionspartiernas beräkning av inkomsterna på statens budget 2014
Miljoner kronor

Inkomsttitel	**Regeringens förslag**	Avvikelse från regeringen			
		S	**MP**	**SD**	**V**
1100 Direkta skatter på arbete	**531 338**	**+18 335**	**+16 465**	**−6 047**	**+30 130**
1111 Statlig inkomstskatt	45 459	+3 260	+3 205	+3 050	+3 100
1115 Kommunal inkomstskatt	602 933	+2 690	+360	−8 760	+6 060
1120 Allmän pensionsavgift	104 257	±0	±0	−100	±0
1130 Artistskatt	6	±0	±0	±0	±0
1140 Skattereduktioner	−221 318	+12 385	+12 900	−237	+20 970
1200 Indirekta skatter på arbete	**460 905**	**+12 690**	**+1 980**	**+13 415**	**+22 600**
1210 Arbetsgivaravgifter	470 472	+12 130	+3 000	+34 515	+22 500
1240 Egenavgifter	14 165	+560	−1 020	+600	+100
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	−32 100	±0	±0	±0	±0
1270 Särskild löneskatt	40 176	±0	±0	±0	±0
1280 Nedsättningar	−32 666	±0	±0	−21 700	±0
1290 Tjänstegruppliv	859	±0	±0	±0	±0
1300 Skatt på kapital	**185 336**	**−1 400**	**+128**	**+190**	**+12 600**
1310 Skatt på kapital, hushåll	34 398	±0	+548	−710	+180
1320 Skatt på företagsvinster	97 260	−1 400	−2 680	+1 000	+11 120
1330 Kupongskatt	4 449	±0	±0	±0	±0
1340 Avkastningsskatt	9 937	±0	±0	±0	+800
1350 Fastighetsskatt	30 947	±0	+2 260	−100	+500
1360 Stämpelskatt	8 345	±0	±0	±0	±0

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	MP	SD	V
1380 Arvsskatt	0	±0	±0	±0	±0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	**473 390**	**+6 790**	**+18 955**	**+1 180**	**+8 020**
1410 Mervärdesskatt	352 605	+5 600	+495	+5 380	+5 750
1420 Skatt på alkohol och tobak	24 683	±0	+365	±0	±0
1430 Energiskatt	41 613	±0	±0	−4 200	±0
1440 Koldioxidskatt	24 113	±0	+7 110	±0	+1 810
1450 Övriga skatter på energi och miljö	6 060	+590	+8 940	±0	+520
1470 Skatt på vägtrafik	17 018	+600	+170	±0	−60
1480 Övriga skatter	7 300	±0	+1 875	±0	±0
1500 Skatt på import	**5 185**	**±0**	**±0**	**±0**	**±0**
1600 Restförda och övriga skatter	**5 599**	**±0**	**±0**	**±0**	**±0**
1700 Avgående poster, skatter till EU	**−7 819**	**±0**	**±0**	**±0**	**±0**
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	**1 653 934**	**+36 415**	**+37 528**	**+8 737**	**+73 350**
1800 Avgående poster, skatter till andra-sektorer	**−832 257**	**−2 690**	**−360**	**+8 860**	**−4 460**
Statens skatteintäkter (periodiserat)	**821 677**	**+33 725**	**+37 168**	**+17 597**	**+68 890**
1900 Periodiseringar	**−9 865**	**±0**	**±0**	**±0**	**±0**
1000 Statens skatteinkomster	**811 812**	**+33 725**	**+37 168**	**+17 597**	**+68 890**
Övriga inkomster (kassamässigt)	**12 407**	**±0**	**−3 800**	**+2 000**	**−15 666**
2000 Inkomster av statens verksamhet	**49 114**	**±0**	**−3 800**	**+2 000**	**+898**
3000 Inkomster av försåld egendom	**15 000**	**±0**	**±0**	**±0**	**±0**
4000 Återbetalning av lån	**1 053**	**±0**	**±0**	**±0**	**±0**
5000 Kalkylmässiga inkomster	**10 254**	**±0**	**±0**	**±0**	**±0**
6000 Bidrag m.m. från EU	**12 406**	**±0**	**±0**	**±0**	**±0**
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skatte-systemet	**−75 419**	**±0**	**±0**	**±0**	**±0**
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	**0**	**±0**	**±0**	**±0**	**−16 564**
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	**824 219**	**+33 725**	**+33 368**	**+19 597**	**+53 224**

Källa: Budgetpropositionen för 2014 samt partimotionerna 2013/14:Fi308(S), 2013/14:Fi319(MP), 2013/14:Fi282(SD) och 2013/14:Fi254(V).

3.5 Ändringar i skatte- och avgiftsregler

I detta avsnitt redovisas propositionens och motionernas förslag om ändringar i skatte- och avgiftsregler. Förslagen som behandlas framgår inledningsvis i betänkandet under utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 2 e Ändringar i skatte- och avgiftsregler.

Propositionen

Regeringen redovisar ett antal förändringar på skatte- och avgiftsområdet med effekt på budgetåren 2014 och framåt. Förändringarna redovisas i avsnitt 6 Skattefrågor under rubrikerna Skatt på arbetsinkomster, Skatt på kapitalägande, Skatt på kapitalanvändning och Skatt på konsumtion m.m.

Skatt på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattningen

Förstärkt jobbskatteavdrag och sänkt statlig inkomstskatt

För att ytterligare stärka hushållens ekonomi och på så vis stödja en återhämtning, och samtidigt stärka drivkrafterna till arbete, anser regeringen att det finns skäl att ytterligare sänka skatten på förvärvsinkomster. Regeringen föreslår därför att jobbskatteavdraget förstärks med 12 miljarder kronor och att uttaget av statlig inkomstskatt begränsas till en kostnad av 3 miljarder kronor. Förstärkningen av jobbskatteavdraget innebär att nuvarande nivåer i jobbskatteavdraget höjs för dem som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt 65 år och som har arbetsinkomster som överstiger 0,91 prisbasbelopp. Förstärkningen motsvarar en skattelättnad med upp till 4 044 kronor per år vid en genomsnittlig skattesats för kommunal inkomstskatt.

Begränsningen av uttaget av den statliga inkomstskatten sker genom att den nedre skiktgränsen höjs med 15 100 kronor till 435 900 kronor. Andelen heltidsanställda som betalar statlig inkomstskatt minskar från 29 procent till 26 procent eller med ca 110 000 personer. För att få samma basår, dvs. beskattningsåret 2014, vid efterföljande uppräkningar av skiktgränsen fastställs den övre skiktgränsen till 602 600 kronor för beskattningsåret 2014. Den avrundningsregel som ska användas när de båda skiktgränserna för uttag av statlig inkomstskatt fastställs för kommande år justeras så att avrundning görs uppåt i stället för nedåt till helt hundratal kronor.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2014.

Sänkt skatt för pensionärer

Pensionärernas förhöjda grundavdrag förstärks med 2,5 miljarder kronor den 1 januari 2014. Förstärkningen trappas upp i ett inledande intervall för att mildra de negativa effekter på arbetsutbudet som förväntas uppstå till följd av att det förhöjda grundavdraget ökar den arbetsfria inkomsten. Av fördelningsmässiga skäl trappas avdraget av vid höga inkomster.

Alla som fyllt 65 år vid beskattningsårets ingång och betalar inkomstskatt får en skattesänkning. För en garantipensionär innebär förstärkningen en nettoinkomstökning med mellan drygt 1 100 kronor och knappt 1 400 kronor per år beroende på civilstånd och den kommunalskattesats man betalar. För inkomster mellan 100 000 kronor och 450 000 kronor per år är

nettoinkomstökningen mellan ca 1 200 kronor och 1 400 kronor per år och för inkomster däröver blir skattesänkningen på grund av den statliga inkomstskatten något större, runt 2 000 kronor per år.

Sänkt särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Förenklingsskäl och administrativa skäl talar för att den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta bör sänkas vid förstärkningar av jobbskatteavdraget och det förhöjda grundavdraget för pensionärer samt vid förändring av uttaget av statlig inkomstskatt. Den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta med skattepliktiga inkomster som inte utgör sjöinkomst sänks därför med 5 procentenheter till 20 procent den 1 januari 2014. Skatteinkomsterna beräknas minska med 300 miljoner kronor 2014.

Inkomstskatteändringar för att underlätta omställning på arbetsmarknaden

Inom ramen för trepartssamtalen med arbetsmarknadens parter har det framförts önskemål om vissa inkomstskatteändringar. För att underlätta omställning på arbetsmarknaden föreslår regeringen att bestämmelserna om skattegynnade ändamål utvidgas för kollektivavtalsstiftelser och personalstiftelser så att dessa stiftelser kan lämna understöd vid utbildning och så att kollektivavtalsstiftelser kan lämna avgångsersättning till och vidta åtgärder till förmån för arbetstagare som blivit eller riskerar att bli uppsagda på grund av personliga skäl eller vars tidsbegränsade anställningar har upphört eller kommer att upphöra. Vidare utvidgas skattefriheten för förmån i form av utbildning eller annan åtgärd vid personalavveckling genom att väsentlighetskravet slopas. Bestämmelserna om skattefrihet förtydligas så att det klart framgår att de omfattar utbildning eller annan åtgärd som sätts in inom fem år före en eventuell uppsägning, att den som redan blivit arbetslös omfattas av skattefriheten och att den är tillämplig också om avsikten är att den skattskyldige ska få annat arbete hos arbetsgivaren. Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2014. Den offentligfinansiella kostnaden för förslaget om utvidgad inskränkt skattskyldighet för vissa stiftelser bedöms uppgå till 30 miljoner kronor per år. Övriga förslag bedöms få försumbara effekter.

Nedsatt förmånsvärde för vissa miljöanpassade förmånsbilar

Regeringen föreslår att de tidsbegränsade reglerna om nedsatt förmånsvärde för vissa miljöbilar förlängs med 3 år. När det gäller bilar som är utrustade med teknik för drift med el som tillförs genom laddning från en yttre energikälla bedöms tekniken alltjämt vara i behov av utveckling, och för gasbilar har den outvecklade infrastrukturen för distribution av fordonsgas hämmat introduktionen. Potentialen bedöms vara betydligt större än den befintliga marknadsandelen. Ändringen träder i kraft den 1 januari 2014. Skatteintäkterna beräknas minska med 170 miljoner kronor.

Skatt på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.

Nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling

Regeringen föreslår att det införs ett avdrag vid beräkningen av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling. De företag som står för kostnaden för forskning och utveckling kan inte tillgodogöra sig hela avkastningen av investeringen och det finns därför en risk att forskning och utveckling inte bedrivs i en utsträckning som är samhällsekonomiskt motiverad. Vid beräkningen av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning och utveckling ska avdrag kunna göras med 10 procent av avgiftsunderlaget för dessa personer, dock högst med 230 000 kronor per år och koncern. Avdraget får inte medföra att de avgifter som ska betalas understiger ålderspensionsavgiften om 10,21 procent. En förutsättning för avdraget är att personerna har arbetat med forskning och utveckling i en viss utsträckning och att de vid årets ingång har fyllt 26 men inte 65 år. Om avdrag skulle göras även för personer under 26 år skulle utrymmet för avdrag vara mycket begränsat, eftersom ålderspensionsavgiften inte får tas i anspråk. För personer som vid årets ingång har fyllt 65 år betalas endast ålderspensionsavgiften och i vissa fall ingen avgift alls. Det är därför inte möjligt att ytterligare sätta ned avgifterna för dessa personer. Med forskning och utveckling ska enligt förslaget avses systematiskt och kvalificerat arbete med att i kommersiellt syfte ta fram ny kunskap (forskning) eller använda resultatet av forskning för att utveckla nya varor, tjänster och produktionsprocesser eller väsentligt förbättra redan existerande sådana (utveckling). De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014. Skatteintäkterna beräknas minska med 820 miljoner kronor år 2014.

Nystartszoner

Som en del i regeringens arbete med att skapa arbetstillfällen och öka sysselsättningen i områden där utanförskapet är utbrett aviserar regeringen ett förslag om ett system med nystartszoner. Företag inom nystartszonerna ska få göra avdrag vid beräkningen av socialavgifterna. Innan ett system med nystartszoner kan träda i kraft måste det godkännas av Europeiska kommissionen. Ett system med nystartszoner bedöms därför kunna träda i kraft tidigast den 1 juli 2014. Skattebortfallet 2014 uppskattas till 80 miljoner kronor.

Förstärkt nedsättning av egenavgifter

För att ytterligare förbättra de mindre företagens förutsättningar för utveckling och tillväxt aviseras en höjning av avdraget vid beräkningen av egenavgifter med 2,5 procentenheter till 7,5 procent och det maximala avdragsbeloppet med 5 000 till 15 000 kronor per år. Avdraget får inte

medföra att egenavgifterna understiger ålderspensionsavgiften. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2014. Skatteintäkterna bedöms minska med 510 miljoner kronor 2014.

Mer fokuserad nedsättning av socialavgifterna för de yngsta

Regeringen gör bedömningen att nedsättningen av socialavgifterna för unga bör riktas mot de yngsta för att ytterligare underlätta inträdet på arbetsmarknaden för unga. För personer som vid årets ingång inte har fyllt 23 år bör nedsättningen förstärkas så att bara ålderspensionsavgiften om 10,21 procent ska betalas och för personer som vid årets ingång har fyllt 25 år bör nedsättningen slopas. För personer som vid årets ingång har fyllt 23 men inte 25 år bör inte någon förändring av nedsättningen göras. Avsikten är att det kommande förslaget ska träda i kraft den 1 juli 2014. Skatteintäkterna beräknas minska med 140 miljoner kronor år 2014.

Stöd till arbetsgivare för att stimulera till anställning av unga på yrkesintroduktion

Regeringen föreslår ett ekonomiskt stöd till arbetsgivare för att stimulera till anställning av unga (15–24 år) på yrkesintroduktion. Arbetsmarknadens parter har inom ett antal avtalsområden tecknat s.k. yrkesintroduktionsavtal i syfte att underlätta ungas övergång från skola till arbetsliv och för att säkra arbetsgivarnas långsiktiga kompetensförsörjning. Dessa avtal bygger normalt sett på principen att personer som saknar relevant erfarenhet i yrket får handledning och utbildning under en del av arbetstiden. Yrkesintroduktionsavtalen innebär att det blir mer attraktivt för arbetsgivare att anställa personer utan yrkeserfarenhet. Arbetet med att bygga upp ett system för yrkesintroduktion i Sverige är långsiktigt. När systemet väl är etablerat, uppskattas det kunna omfatta upp emot 30 000 anställda per år.

Stödet krediteras på arbetsgivarens skattekonto och motsvarar en ordinarie arbetsgivaravgift (31,42 procent av bruttolönen). Stödet förutsätter att anställningen pågår minst sex månader och lämnas som längst under tolv månader. Lönen ska uppgå till minst 75 procent av den kollektivavtalade minimilönen i den berörda branschen. Den resterande tiden, dock minst 15 procent av arbetstiden, ska bestå av utbildning eller handledning.

Förslaget föreslås träda i kraft den 15 januari 2014. Statens intäkter bedöms minska med 102 miljoner kronor 2014, 204 miljoner kronor 2015, 356 miljoner kronor 2016 och 611 miljoner kronor 2017.

Skatt på kapitalägande – kapital och egendomsskatter

Ändringar i den s.k. löneunderlagsregeln i 3:12-reglerna och i reglerna om räntefördelning

Regeringen föreslår ändringar i den s.k. löneunderlagsregeln i 3:12-reglerna. Löneunderlagsregeln ger delägare i fåmansföretag med anställda en extra skattelättnad genom att det kapitalbeskattade utrymmet ökas med ett

lönebaserat utrymme. Det lönebaserade utrymmet utgör 25 procent av löneunderlaget och ytterligare 25 procent av det löneunderlag som överstiger 60 inkomstbasbelopp. Skattelättnaden har bl.a. tillkommit för att stimulera mindre företag att anställa.

Regeringen anför att 3:12-reglernas utformning har medfört att verksamma delägare i stora fåmansföretag med många anställda har kunnat tillgodoräkna sig mycket stora lönebaserade utrymmen. Trots att 3:12-reglernas syfte är att motverka inkomstomvandling har tillämpningen av löneunderlagsregeln till och med möjliggjort en förmånligare beskattning av utdelning i inkomstslaget kapital än vad som gäller för andra ägare av andelar i onoterade företag. Detta har gjort det lönsamt att göra anställda till delägare och omvandla deras tjänsteinkomster till lägre beskattade kapitalinkomster, vilket undergräver 3:12-reglernas legitimitet.

Regeringen konstaterar att det i stora företag med många anställda och många verksamma delägare inte är lika motiverat med en sådan skattelättnad som tillämpningen av löneunderlagsregeln ger utrymme för, detta bl.a. mot bakgrund av att det med det spridda ägandet är naturligt att det även följer en spridning av den risk som löneunderlagsregeln är avsedd att kompensera för. Det är regeringens bedömning att det föreligger ett större behov av en sådan kompensation i fåmansföretag med ett koncentrerat ägande än i företag med ett spritt ägande.

Regeringen anser att löneunderlagsregeln bör ändras så att den inte medför en överkompensation till delägare i stora fåmansföretag med många delägare och med många anställda. Därutöver finns det behov av att begränsa storleken på de lönebaserade utrymmena. Det offentligfinansiella utrymme som frigörs genom åtgärderna bör främst återföras till de delägare som omfattas av 3:12-reglerna.

Regeringen föreslår att ett lönebaserat utrymme bara ska beräknas om delägaren äger en andel i företaget som motsvarar minst 4 procent av kapitalet i företaget. Det lönebaserade utrymmet begränsas genom ett tak på 50 gånger den egna eller någon närståendes kontanta ersättning. Taket bedöms främst ha en återhållande effekt på tillväxten av de sparade utdelningsutrymmena och inte på den faktiska beskattningen av utdelning. Återföringen till de delägare som omfattas av 3:12-reglerna sker genom att kravet på löneuttag för att få beräkna lönebaserat utrymme sänks från dagens 10 inkomstbasbelopp till 9,6 inkomstbasbelopp och genom att det lönebaserade utrymmet höjs från 25 till 50 procent av löneunderlaget. Definitionen av dotterföretag justeras för att säkra tillämpningen av kapitalandelskravet.

För att de föreslagna ändringarna inte ska leda till att balansen i beskattningen av delägare i fåmansföretag och enskilda näringsidkare förskjuts höjs räntesatsen för positiv räntefördelning med en halv procentenhet.

Förslagen tillämpas på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2013. Det lägre löneuttagskravet tillämpas fr.o.m. beskattningsåret 2016. År 2014 beräknas inkomsterna öka med 120 miljoner kronor. Varaktigt uppkommer en försvagning på 10 miljoner kronor.

Skatt på kapitalanvändning – företagsskatter

Reformerade inkomstskatteregler för den ideella sektorn

Den ideella sektorns inkomstskatteregler reformeras. Bestämmelserna om allmännyttiga ändamål blir gemensamma för stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund. Innebörden är framför allt att stiftelserna kommer att erhålla ett utvidgat skattemässigt gynnande. Exempelvis kommer stiftelser fortsättningsvis att kunna främja kultur, idrott m.m.

Någon definition av begreppet allmännytta införs inte, utan nuvarande system med en exemplifiering behålls samtidigt som exemplen moderniseras och utvidgas något. De allmännyttiga ändamålen ska kunna tillgodoses antingen genom egen verksamhet eller genom bidrag till en annan allmännyttig organisation. Ändamålet får inte vara begränsat till vissa familjer eller bestämda personer. Verksamheten under året ska uteslutande eller så gott som uteslutande främja ett eller flera allmännyttiga ändamål. Vid denna bedömning får hänsyn tas till hur kravet sammantaget har uppfyllts året före beskattningsåret, beskattningsåret och det närmast följande beskattningsåret. Intäkterna ska i skälig omfattning användas för ett eller flera allmännyttiga ändamål. Hänsyn får även tas till hur intäkterna sammantaget har använts sett över en period av flera beskattningsår. Fullföljdskravet ska anses uppfyllt även om intäkterna inte har använts i tillräcklig omfattning under beskattningsåret, om detta förhållande kan anses vara tillfälligt.

Skattefriheten för periodiska understöd begränsas till utbetalningar som görs för att fullfölja främjandet av omsorg om barn och ungdom, social hjälpverksamhet, utbildning eller vetenskaplig forskning i avvaktan på en närmare analys av effekterna av en utvidgning.

De nya reglerna träder i kraft den 1 januari 2014. Sammantaget beräknas förslagen minska skatteintäkterna med 150 miljoner kronor 2014.

Slopad skattefrihet för inkomster från specialbyggnader m.m.

Skattefriheten för fastighetsinkomster från specialbyggnader och vissa lantbruksenheter slopas eftersom det inte anses lämpligt att ha regler som inte är konkurrensneutrala. Reglerna är också svårtillämpade. Förändringen berör 51 300 fastigheter där de dominerande grupperna är ecklesiastikbyggnader (ca 11 200), vårdbyggnader (ca 9 900), skolbyggnader (ca 9 800) samt bad-, sport- och idrottsanläggningar (ca 8 900). Förslaget tillämpas på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2013. Skatteintäkterna beräknas öka med 210 miljoner kronor 2014.

Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

Kvotplikt och beskattning av biodrivmedel

Regeringens mål och långsiktiga ambitioner när det gäller omställningen av transportsektorn kräver omfattande insatser exempelvis i form av investeringar från privata aktörer. Ekonomiska och administrativa styrmedel som är kostnadseffektiva, långsiktigt hållbara och förutsägbara är därför viktiga. Härvid kan ett kvotpliktssystem för ökad låginblandning av biodrivmedel, i kombination med en drivmedelsbeskattning som är långsiktigt hållbar gentemot unionsrätten samt fortsatt skattebefrielse för höginblandade och rena biodrivmedel, utgöra ett långsiktigt hållbart och förutsägbart ramverk i en långsiktig strategi för främjande av hållbara biodrivmedel.

Regeringen föreslår att det införs ett kvotpliktssystem för att säkerställa låginblandade volymer av biodrivmedel på marknaden. Den som är kvotskyldig ska se till att det för varje kalenderår finns en viss andel biodrivmedel i den kvotpliktiga volymen bensin eller dieselbränsle. Andelen biodrivmedel i dieselbränsle ska uppgå till sammanlagt minst 9,5 volymprocent av den kvotpliktiga volymen, varav minst 3,5 procentenheter ska bestå av särskilt anvisade biodrivmedel. Andelen biodrivmedel i bensin ska uppgå till minst 4,8 volymprocent av den kvotpliktiga volymen bensin. Från och med den 1 maj 2015 ska denna andel uppgå till minst 7 volymprocent av den kvotpliktiga volymen bensin. Kvotplikten får endast fullgöras med biodrivmedel som uppfyller hållbarhetskriterierna enligt lagen om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen. En kvotpliktsavgift ska tas ut av en kvotskyldig som inte har uppfyllt kvotplikten för ett kalenderår. Avgiften ska vara högst 20 kronor per liter biodrivmedel som saknas i den kvotpliktiga volymen.

Energibeskattningen av hållbara biodrivmedel som ingår i bensin och dieselbränsle ändras så att den grundas på bränslets energiinnehåll. För inblandade biodrivmedel som inte uppfyller hållbarhetskraven behålls nuvarande regler om en beskattning som motsvarar fossilt bränsle. Biodrivmedel som inte ingår i eller utgörs av bensin eller dieselbränsle är fortsatt skattebefriade för att ge dessa biodrivmedel goda konkurrensförutsättningar.

Eftersom beskattningen av inblandade hållbara biobränslen följer den logik som gäller bensin och diesel utgör beskattningen inte statsstöd. En konsekvens är att det inte längre finns någon grund för att ha kvar det s.k. tullvillkoret i skattelagstiftningen.

Lagen om kvotplikt för biodrivmedel träder i kraft den 1 maj 2014. Skatteintäkterna beräknas öka med 510 miljoner kronor 2014.

Regeringen gör bedömningen att de ändrade skattereglerna inte strider mot EU:s regler om statsstöd men har för att erhålla rättslig säkerhet påbörjat ett förfarande som syftar till att få ett besked från Europeiska kommissionen.

Skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el

Utredningen om nettodebitering av el har i sitt slutbetänkande gjort bedömningen att ett system med nettodebitering som omfattar kvittning av energi- och mervärdesskatt skulle strida mot mervärdesskattedirektivet och lägger i stället fram ett förslag om en skattereduktion för mikroproduktion av högst 10 000 kilowattimmar förnybar el med en säkring om högst 63 ampere.

Regeringen har för avsikt att gå vidare med utredningens förslag. För att ytterligare stödja mikroproduktion av förnybar el och den miljönytta som den medför anser regeringen emellertid att gränsen för den elförbrukning som kan ge skattereduktion bör kunna fördubblas, dvs. höjas från 10 000 till 20 000 kilowattimmar per år.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen under riksmötet med ett förslag. Innan det aviserade förslaget kan träda i kraft bör det anmälas till och godkännas av Europeiska kommissionen i statsstödshänseende. Mot denna bakgrund bedöms ett förslag kunna träda i kraft tidigast den 1 juli 2014. Skatteintäkterna beräknas minska med ca 3 miljoner kronor 2014.

Sänkt energiskatt för blyfri flygbensin

Av den flygbensin som används i Sverige är endast 10 procent blyfri. För att begränsa utsläppen av bly från flygbensin föreslår regeringen att energiskatten för flygbensin som används för privat ändamål och som har en blyhalt om högst 0,005 gram per liter sänks med 75 öre till 3 kronor och 16 öre per liter. Ändringen träder i kraft den 1 januari 2014. Skatteintäkterna beräknas minska med 1 miljon kronor.

Ändrad beskattning av bränslen för viss värmeproduktion

Eftersom skattefriheten för mixade tjocka vegetabiliska och animaliska oljor och fetter som används i värmeverk har medfört en överkompensation som måste åtgärdas enligt gällande statsstödsbeslut sänks koldioxidskatten för bränslen som förbrukas vid annan värmeproduktion inom EU:s system för handel med utsläppsrätter än i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i kraftvärmeproduktion från 94 till 80 procent av den generella koldioxidskattenivån. Ändringen träder i kraft den 1 januari 2014. Skatteintäkterna beräknas minska med 10 miljoner kronor 2014.

Definition av begreppet skattepliktig för första gången inom fordonsbeskattningen

En personbil av klass II (husbil) som har registrerats och tagits i bruk i utlandet före den 1 januari 2011 och som därefter har förts in till Sverige anses som skattepliktig för första gången när den registrerats i det svenska vägtrafikregistret för första gången och inte vid den tidpunkt då fordonet tagits i bruk utomlands för första gången. Följden av denna tillämpning är att begagnade husbilar som har förts in från utlandet och registrerats i Sve-

rige efter den 1 januari 2011 i vissa fall beskattas på ett annat sätt än husbilar som endast har varit registrerade i Sverige. Samma problem kan uppträda för lätta bussar och lätta lastbilar. Regeringen föreslår att fordon som har varit registrerade utomlands innan de har registrerats i Sverige ska anses skattepliktiga för första gången vid den tidpunkt då fordonet för första gången har registrerats i ett annat land. Om det inte går att fastställa denna tidpunkt används i stället den 1 januari det år som är antecknat som fordonsår i vägtrafikregistret. Ändringen träder i kraft den 1 januari 2014 och bedöms minska skatteintäkterna med 6 miljoner kronor 2014.

Skatt på konsumtion m.m. – övriga punktskatter

Höjd skatt på alkohol

Punktskatten på öl, vin, andra jästa drycker och mellanklassprodukter höjs med ca 7 procent och på sprit med 1 procent. Den skatt som i vissa fall tas ut vid privat import av alkohol från ett tredjeland eller vid punktskattekontroll av transporter justeras på motsvarande sätt. Sammantaget beräknas förslagen medföra att priset på en burk 5,3-procentig starköl ökar från 15,60 kronor till 15,98 kronor. Priset på en flaska vin med en alkoholhalt över 8,5 men inte över 15 volymprocent ökar från 58 kronor till 59,42 kronor. Priset på en flaska spritdryck med 37,5 procent alkohol ökar från 188 kronor till 189,65 kronor. Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2014. Förslaget medför ökade skatteintäkter på 730 miljoner kronor 2014.

Skatt på konsumtion – mervärdesskatt

Frivillig skattskyldighet vid uthyrning av verksamhetslokaler

Regeringen föreslår att ansöknings- och anmälningsförfarandet vid frivillig skattskyldighet för upplåtelse av fastighet slopas av förenklingsskäl. Frivillig skattskyldighet ska i stället gälla om mervärdesskatt anges i en faktura för uthyrningen eller upplåtelsen. Den frivilliga skattskyldigheten inträder den första dagen i den hyresperiod eller upplåtelseperiod som fakturan avser. Frivillig skattskyldighet gäller dock inte om hela skattebeloppet sätts ned i en kreditnota som utfärdas inom fyra månader. Frivillig skattskyldighet gäller inte heller om fakturan med den utgående skatten ställs ut senare än sex månader från den första dagen i den hyresperiod eller upplåtelseperiod som fakturan avser. Vid en överlåtelse av en fastighet upphör skattskyldigheten om den tidigare och den nya ägaren före tillträdet ingått ett skriftligt avtal om att den frivilliga skattskyldigheten inte ska övergå. Förfarandet med ansökan, beslut och anmälan finns kvar vid frivillig skattskyldighet under den tid en byggnad uppförs eller genomgår omfattande till- eller ombyggnad. De nya reglerna träder i kraft den 1 januari 2014 och innehåller särskilda övergångsbestämmelser. Skattebortfallet bedöms uppgå till 100 miljoner kronor 2014.

Förändrad hantering av mervärdesskatt vid import

För att förbättra likviditeten och minska den administrativa börda som uppkommer för företag som importerar varor till Sverige avser regeringen att återkomma med ett förslag som innebär att Skatteverket ska vara beskattningsmyndighet för mervärdesskatt vid import i stället för Tullverket när en importör är registrerad för mervärdesskatt i Sverige och agerar i egenskap av beskattningsbar person vid importen. Det aviserade förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2015. Skattebortfallet 2015 beräknas uppgå till 110 miljoner kronor.

Deklarationstidpunkten för mervärdesskatt

För att underlätta företagens skatteredovisning kommer regeringen att föreslå att mervärdesskattedeklarationen för ett helt beskattningsår lämnas vid samma tidpunkt som inkomstdeklarationen. Den framskjutna deklarationstidpunkten ska endast omfatta företag som inte bedriver handel med andra EU-länder. Ändringen kommer att föreslås träda i kraft den 1 januari 2014. Skatteintäkterna beräknas minska med 30 miljoner kronor 2014.

Övriga skattefrågor

Vissa ändrade förfaranderegler för alkoholskatt, tobaksskatt och energiskatt

För att förbättra kontrollen inom uppskovsförfarandet för punktskatter och motverka skattefusk bör det göras vissa ändringar av bestämmelserna för förfarandet vid hantering av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter. Det datoriserade transportkontrollsystemet, EMCS, bör användas även vid flyttningar av alkohol- och tobaksvaror inom Sverige samt vid vissa flyttningar av energiprodukter i samband med import. Vidare bör skatten efterges på vissa alkohol- och tobaksvaror som omhändertagits av Tullverket och inte lämnas ut. Samtidigt bör möjligheten att återutföra sådana varor från Sverige tas bort. De kommande förslagen bör träda i kraft till viss del den 1 januari 2014 och i övrigt den 1 april 2014. Den offentligfinansiella effekten av förslagen bedöms innebära ökade intäkter med 140 miljoner kronor 2014.

Statens övriga inkomster

Avskaffande av arbetslöshetsavgiften

Regeringen föreslår att arbetslöshetsavgiften ska avskaffas. Till följd av avskaffandet av arbetslöshetsavgiften ska vissa följdändringar göras i lagen om arbetslöshetsavgifter. Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2014. Arbetslöshetskassorna bidrar till finansieringen av arbetslöshetsavgiften genom att för varje månad betala en finansieringsavgift och en arbetslöshetsavgift till staten. Arbetslöshetsavgiften betalas endast av medlemmar som inte är arbetslösa. Arbetslöshetsavgiften föregicks av den förhöjda

finansieringsavgiften som infördes den 1 januari 2007. Införandet motiverades med att arbetslöshetsförsäkringen behövde bli mer försäkringsmässig. Regeringens uppfattning var att en högre grad av egenfinansiering bl.a. skulle skapa förutsättningar för en samhällsekonomiskt rimlig löneökningstakt. För att ytterligare stärka de drivkrafter som den förhöjda finansieringsavgiften ledde till ersattes den förhöjda finansieringsavgiften med arbetslöshetsavgiften den 1 juli 2008. Den högre graden av medlemsfinansiering genom den förhöjda finansieringsavgiften bidrog emellertid till en minskad anslutningsgrad till arbetslöshetskassorna. Som några remissinstanser har påtalat är en hög anslutningsgrad väsentlig för att upprätthålla legitimiteten och försäkringsmässigheten i arbetslöshetsförsäkringen. Det är enligt regeringen också viktigt att fler personer omfattas av ett försäkringsskydd vid arbetslöshet. Ett avskaffande av arbetslöshetsförsäkringen bedöms minska statens intäkter med 2,8 miljarder kronor 2014, med 2,5 miljarder kronor 2015, med 2,0 miljarder kronor 2016 och med 1,7 miljarder kronor 2017.

Avskaffande av ersättningsskyldigheten för polisens kostnader för ordningshållning

Regeringen föreslår att skyldigheten att ersätta polismyndighetens kostnader för att hålla ordning vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster ska tas bort. Detta föranleder ändringar i ordningslagen. Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2014. En allmän utgångspunkt är att huvudansvaret för ordning och säkerhet vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar vilar på anordnaren. Polismyndigheten får meddela de villkor som behövs för att upprätthålla ordning och säkerhet vid sammankomsten eller tillställningen. I dag gäller att den som i vinstsyfte anordnar en offentlig tillställning enligt ordningslagen ska ersätta polismyndighetens kostnader för att hålla ordning vid tillställningen. Som flera remissinstanser pekar på ger regleringen upphov till avgränsnings- och tillämpningsproblem. Regeringen finner vid en samlad bedömning att övervägande skäl talar för att ersättningsskyldigheten bör avskaffas. För att säkerställa att avskaffandet av ersättningsskyldigheten inte får oönskade konsekvenser, t.ex. att anordnare övervältrar sina skyldigheter på polisen, bör effekterna utvärderas. Regeringen uppskattar inkomstbortfallet till 20 miljoner kronor per år. Förslaget innebär också att polisens administrativa kostnader liksom antalet domstolsprocesser kommer att minska, enligt regeringen.

Socialdemokraterna

Skatt på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattningen

Regeringens förslag om ett femte jobbskatteavdrag avslås. Statens inkomster ökar med 12 miljarder kronor.

Det nuvarande jobbskatteavdraget kvarstår fullt ut för löntagare med en lön upp till 60 000 kronor per månad. Vid högre inkomster tas det bort steg för steg. Den som har en månadsinkomst på 60 000 kronor får oförändrad skatt, och den som tjänar 75 000 kronor får höjd skatt med ungefär 500 kronor i månaden. Den som har en månadsinkomst på 116 000 kronor får inget jobbskatteavdrag alls. Detta höjer statens inkomster med 1,3 miljarder kronor.

Pensionärernas skatt sänks med ett större belopp än i regeringens förslag. En garantipensionär får cirka 150 kronor i månaden i sänkt skatt. Det långsiktiga målet är att skatteklyftan ska slutas genom att skatten för pensionärer sänks. Åtgärden minskar statens inkomster med 1,3 miljarder kronor.

Regeringens förslag om höjd nedre skiktgräns i den statliga inkomstskatten avslås. Att genomföra en höjning i nuläget ses som en ineffektiv konjunkturpolitik och en olycklig fördelningspolitik. Inkomsterna ökar med 3 miljarder kronor.

Regeringen förslag om sänkt skatt för utomlands bosatta avslås eftersom det inte skapar några jobb i Sverige. Detta ökar inkomsterna med 300 miljoner kronor.

Skatteavdraget för de som skänker pengar till vissa ideella organisationer avskaffas eftersom det gör skattesystemet krångligt. Det anses inte rimligt att staten ska subventionera enskilda individers gåvor till ideella organisationer. Statens inkomster ökar med 300 miljoner kronor.

RUT-avdraget kvarstår, men skattereduktionen begränsas till 25 000 kronor per år. Med ett halverat tak riktas avdraget mer till vanliga barnfamiljers och pensionärers behov av hushållsservice. Skattesubventionen för läxhjälp i hemmet tas bort. Skatteinkomsterna ökar med 100 miljoner kronor respektive 15 miljoner kronor.

ROT-avdraget behålls eftersom det är en väletablerad skattereduktion som i dag utgör en stimulans för efterfrågan i byggsektorn.

Skatt på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.

Motionärerna motsätter sig inrättandet av s.k. nystartszoner eftersom det är en ineffektiv reform och avslår regeringens förslag om en ytterligare nedsättning av egenavgifterna. Skatteinkomsterna ökar med 80 miljoner kronor respektive 500 miljoner kronor.

Nedsättningen av socialavgifterna för unga ses som ett ineffektivt skatteundantag som kommer att tas bort. I ett första steg genomförs en halvering av nedsättningen. Statens inkomster bedöms öka med 7,2 miljarder kronor.

Skatt på kapitalägande – kapital och egendomsskatter

Motionärerna anser att regeringens förslag om ändrade 3:12-regler är dåligt berett och att det inte löser de grundläggande problemen med inkomstomvandlingen. Det riskerar i stället att göra inkomstomvandlingen ännu

mer lönsam för stora grupper. En förändring av regelverket borde ha lett till högre skatteinkomster, givet de ursprungliga utgångspunkterna om skärpning. Hela frågan borde från början ha hamnat i företagsskattekommittén och där grundligt utretts så att ett mer samlande förslag kunde ha lagts fram. Regeringen måste följa upp och till riksdagen återrapportera effekterna av de ändrade 3:12-regler som föreslås. Företagsskattekommittén måste ges i uppdrag att utreda överutnyttjandet av inkomstomvandlingen genom 3:12-reglerna samt föreslå åtgärder. Något förslag som påverkar inkomstberäkningen läggs inte fram.

Avdraget för förvaltningsutgifter över 1 000 kronor slopas eftersom det inte kan anses prioriterat att privatpersoner som har stora utgifter för kapitalförvaltning ska beviljas avdrag för detta. Skatteinkomsterna bedöms öka med 150 miljoner kronor.

Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

Supermiljöbilspremien avvecklas till förmån för en statsfinansiellt neutral miljöbilspremie och registreringsavgift.

Flera miljöstyrande skatter höjs eftersom de inte följt med i den allmänna prisutvecklingen sedan 2006. Skatterna på avfall, bekämpningsmedel och naturgrus höjs med sammanlagt 70 miljoner kronor.

En skatt bör införas som stimulerar utbyte av fluorerade gaser i stora kyl- och frysanläggningar och luftkonditioneringsanläggningar. Förslaget ger en ökad intäkt på 100 miljoner kronor.

En bekämpningsmedelsskatt införs på kreosot. Kreosot är uppsatt på EU:s lista över farliga kemikalier som ska förbjudas. Skatten bedöms öka inkomsterna med 120 miljoner kronor.

Jordbruket är i dag den största källan till kväveutsläpp till haven. Skatten på handelsgödsel återinförs, och en del av intäkterna återförs till sektorn. Intäkterna beräknas öka med 300 miljoner kronor.

Regeringens förslag om kvotplikt för biodrivmedel anses inte vara tillräckligt ambitiöst, och det framförs förslag om tillkännagivanden som syftar till en högre inblandning och särskilda övergångsregler. Förslagen påverkar inte den inkomstberäkning som redovisas.

Skatt på konsumtion – mervärdesskatt

Den lägre restaurangmomsen avskaffas eftersom sysselsättningseffekten bedöms som mycket svag och skattesystemet bör ha relativt få undantag och särregler. Åtgärden beräknas öka skatteinkomsterna med 5,6 miljarder kronor.

Miljöpartiet

Skatt på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattningen

Miljöpartiet anser att de senaste årens sänkningar av inkomstskatten för vanliga löntagare ska ligga kvar. För högre inkomster, över 40 000 kronor per månad, genomförs en avtrappning. Vid en månadslön på 45 000 kronor minskas jobbskatteavdraget med drygt 100 kronor i månaden. Jobbskatteavdraget är helt avtrappat vid en månadslön på 117 000 kronor. Detta ökar inkomsterna med 2,9 miljarder kronor 2014.

Förslaget om ett femte steg i jobbskatteavdraget avslås eftersom det är mer prioriterat att investera i bl.a. skola, småföretagande och klimatet. Det ses också som bekymmersamt att skillnaden mellan pensionärer och löntagare skulle öka med ett femte jobbskatteavdrag. Regeringens förslag om en höjning av gränsen för uttag av statlig inkomstskatt avvisas. Detta ger en ökning av statens inkomster med 15 miljarder kronor.

Miljöpartiet motsätter sig också att skatten för utlandsbosatta sänks eftersom skatten är lägre än den vanliga inkomstskatten och resurser behövs i andra delar av samhället. Inkomsterna ökar med 300 miljoner kronor.

För att underlätta för ensamstående föräldrar med barn föreslås en skattereduktion på 5 000 kronor per år för alla föräldrar som i sin skattedeklaration ansöker om skattereduktionen och kan styrka att deras barn bor hos dem hela eller delar av året. Kostnaden för denna satsning uppgår till 1,1 miljard kronor.

För att ge en ordentlig skjuts i upprustning och energieffektivisering föreslår Miljöpartiet att ROT-avdraget breddas till reparation av maskiner och inventarier, energianpassas samt utvidgas till ägare av hyreshus. Detta kostar 1 miljard kronor. Ett motsvarande stöd ska gå till skollokaler.

RUT-avdraget för läxhjälp slopas (+30 miljoner kronor).

Avdragsrätten för gåvor till ideella organisationer som bedriver hjälpverksamhet slopas eftersom den inte gäller idrottsföreningar och rättighets- eller miljöorganisationer. Detta ökar inkomsterna med 300 miljoner kronor.

Skatt på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.

Regeringens förslag om en ytterligare nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga avvisas. Nedsättningen ses som ineffektiv och kostsam och kommer att avvecklas i två steg. Inkomsterna ökar 2014 med 140 miljoner kronor respektive 7,15 miljarder kronor. Motionärerna motsätter sig förslagen om en ytterligare nedsättning av egenavgifterna för småföretag och inrättandet av s.k. nystartszoner, vilket ökar inkomsterna med 510 miljoner kronor respektive 80 miljoner kronor.

Motionärerna föreslår att alla unga som startar nya enmansföretag ska befrias från egenavgifter under de två första verksamhetsåren, till en kostnad av 30 miljoner kronor.

Slutligen föreslås att arbetsgivaravgifterna sänks med 10 procentenheter upp till en lönesumma om 720 000 kronor. Fåmansbolag ges också möjlighet att välja karenstid. Reformen kostar 6,75 miljarder kronor respektive 300 miljoner kronor.

Skatt på kapitalägande – kapital och egendomsskatter

Motionärerna anser att regeringens förslag om att ändrade 3:12-reglerna innebär en kraftig försämring för företag som vill locka till sig medarbetare genom att erbjuda delägarskap, och företagsskattekommittén bör utreda och regeringen återkomma med ett nytt förslag som begränsar möjligheterna till skatteplanering utan att slå undan benen för småföretagen.

Skatten på personaloptioner i innovationsföretag sänks med 127 miljoner kronor genom att beskattningen flyttas till inkomstslaget kapital.

Miljöpartiet vill genomföra en kraftig sänkning av fastighetsskatten på studentkorridorer genom att varje studentkorridor ses som en enda bostad. Kostnaden beräknas till 40 miljoner kronor.

Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

Motionärerna höjer koldioxidskatten med 24 öre för att hålla uppe omvandlingstrycket i samhället, vilket motsvarar cirka 70 öre per liter på bensinpriset. Förslaget överensstämmer med Klimatberedningens förslag. Åtgärden ökar statens inkomster med 5,49 miljarder kronor.

Effektskatten på kärnkraft höjs med 3 miljarder kronor och fastighetsskatten på vattenkraft med 1 miljard kronor. I avvaktan på en utsläppsbubbla för flyget införs en flygskatt från halvårsskiftet 2014 som kompenserar för den del av flygets klimatpåverkan som inte täcks av utsläppshandeln, vilket ökar skatteinkomsterna med 1,875 miljarder kronor.

Torv beskattas som andra fossila bränslen, skatten på konstgödsel återinförs och en skatt införs på fluorerade växthusgaser. Skatten på bekämpningsmedel dubbleras. En särskild skatt införs på kreosot. Åtgärderna ger 890 miljoner kronor.

Miljöpartiet vill införa en skatt på förbränning av avfall för att stimulera källsortering och materialåtervinning och återinför den gamla skattemodellen i avvaktan på en utredning om nya styrmedel i avfallspolitiken. Skatten höjs på avfall som deponeras. Sammanlagt ökar statens inkomster med 139 miljoner kronor.

Miljöpartiet slopar uttagsbeskattningen av vindkraftverk, vilket beräknas kosta 10 miljoner kronor.

Skatten på naturgrus höjs med 30 miljoner kronor för att undvika en urholkning av styreffekten

Miljöpartiet inför en lastbilsskatt på i genomsnitt 1,40 kronor per kilometer fr.o.m. 2015. Skatten differentieras på ett sätt som gör att den är lägre i områden där möjligheten för båt- eller järnvägstransporter saknas.

Detta gäller inte minst skogsindustrins timmertransporter. År 2015 beräknas lastbilsskatten ge 2,35 miljarder kronor i stället för Eurovinjettens 400 miljoner kronor.

En avgiftsfinansierad snålbilstrappa införs. Systemet bygger på att bilar som släpper ut lite fossil koldioxid får en bonus som bekostas av bilar som släpper ut mycket koldioxid. Systemet utformas så att det är statsfinansiellt neutralt. Regeringens fordonsskattebefrielse på 170 miljoner kronor fasas ut på ett sådant sätt att det inte drabbar dem som redan köpt bil under det nuvarande regelverket. Förmånsbeskattningen koldioxidrelateras på ett neutralt sätt.

Ett prisgolv införs på utsläppsrätter i den handlande sektorn. Systemet utformas i likhet med det system som införts i Storbritannien och ökar inkomsterna med 700 miljoner kronor 2014.

Energiskatten på diesel höjs med 20 öre per liter 2015. Samtidigt sänks fordonsskatten för dieselbilar genom att bränslefaktorn reduceras. Inkomsterna ökar på detta sätt med 700 miljoner kronor 2015.

Med anledning av regeringens förslag om kvotplikt för biodrivmedel framförs förslag som syftar till att säkerställa de inblandade biodrivmedlens klimatnytta. Förslagen påverkar inte den inkomstberäkning som redovisas.

Skatt på konsumtion m.m. – övriga punktskatter

Alkoholskatten höjs 50 procent mer än i regeringens förslag, vilket ger 365 miljoner kronor i ökade skatteinkomster.

Skatt på konsumtion – mervärdesskatt

Miljöpartiet är positivt till den halverade momsen för restaurang- och cateringtjänster och vill att reformen breddas till att även omfatta reparation av cyklar, kläder och skor till en kostnad av 20 miljoner kronor. Momsen på bilpoolstjänster sänks med 20 miljoner kronor.

Sverigedemokraterna

Skatt på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattningen

Motionärernas ambition är att kraftigt reducera skatteskillnaden mellan inkomstslagen tjänst och pension och de höjer därför grundavdraget för personer över 65 år med 9 miljarder kronor. En genomsnittlig pensionär får en höjd nettoinkomst motsvarande 417 kronor per månad fr.o.m. 2014. På sikt ska skatteskillnaden elimineras.

Sverigedemokraterna motsätter sig regeringens förslag om en höjning av den första brytpunkten för statlig skatt med 3 miljarder kronor. Brytpunkten ligger för 2013 på 426 300 kronor per år och gynnar alltså enbart individer över det inkomstskiktet.

Eftersom Sverigedemokraterna eftersträvar en arbetslinje höjs milersättningen för reseavdrag med 1,1 miljard kronor, vilket ger 4 kronor per mil. Milersättningen har legat still sedan 2008 samtidigt som bensinpriset stigit med närmare 3 kronor per liter.

Sverigedemokraterna är i grunden positiva till RUT-avdraget. Reformen har inte enbart haft sysselsättningsskapande effekter, den har även gett vanliga människor möjlighet att få mer tid över till annat än hushållsarbete. Sverigedemokraterna vill utveckla avdraget för personer som fyllt 67 år och helt ta bort den skatt som seniorer betalar på hushållstjänster till en kostnad av 100 miljoner kronor.

Skatt på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.

Motionärerna föreslår att den tidigare genomförda generella sänkningen på 1 procent ska slopas och arbetsgivaravgiften därmed återställas till 32,42 procent (+8,4 miljarder kronor). Nedsättningen av avgifter för unga tas bort (+14,3 miljarder kronor).

I stället föreslås att det införs ett arbetsgivaravdrag motsvarande 71 648 kronor av arbetsgivaravgifterna som ska gälla lika för alla företag och oberoende av antalet anställda och att lärlingsjobb inrättas och befrias från socialavgifter under ett år (–20 miljarder kronor).

Lärlingsjobb införs och ger arbetsgivarna möjlighet att anställa en ung lärling under en provperiod på tolv månader i stället för dagens sex månader, där arbetsgivaravgiften är helt avskaffad (–800 miljoner kronor).

Skatt på kapitalägande – kapital och egendomsskatter

Sverigedemokraternas mål för området bostadsmarknad är att skapa förutsättningar för ett välplanerat, energieffektivt och hållbart bostadsbyggande för både unga och gamla. Sverigedemokraterna vill göra det skattefritt att hyra ut en del av bostaden men också skattebefria andrahandsuthyrningen och göra reglerna för denna typ av uthyrning mer flexibla. Den statsfinansiella kostnaden blir liten för dessa förändringar, och det blir ett lågt pris att betala för att på kort tid lösgöra ett stort antal bostäder för unga och studenter. Skatteinkomsterna beräknas minska med 610 miljoner kronor.

Sverigedemokraterna anser att studentbostäder bör betraktas som elevhem. På så sätt avskaffas den kommunala fastighetsavgiften för studentbostäder. Inkomsterna minskar med 114 miljoner kronor.

Skatt på kapitalanvändning – företagsskatter

En långsiktig och hållbar lösning vid upprustning och underhåll av bostadsbestånden i vårt land kan skapas genom skattefria underhållsfonder. Förslaget påverkar inte inkomstberäkningen.

Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

För att Sverige ska kunna upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard vill Sverigedemokraterna föra en energipolitik som säkerställer en prisvärd och tillförlitlig energiförsörjning för såväl hushållen som näringslivet. Sverigedemokraterna strävar därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet och miljöansvar. För att stimulera byggandet av kärnkraftverk och skapa incitament för att förnya reaktorer slopas effektskatten på kärnkraftverk. Reformen påverkar inte inkomstberäkningen

Elpriserna sänks med 4,2 miljarder kronor så att hushållen kan hålla sina boendekostnader på en rimlig nivå. Elskatten sänks därför med motsvarande 10 öre per kilowattimme 2014, vilket ger en villa med en förbrukning på ca 25 000 kilowattimme per år en besparing på drygt 200 kr per månad.

Med anledning av regeringens förslag om kvotplikt för biodrivmedel framförs en rad förslag som gäller inblandningen av biodrivmedel och effekterna av en sådan inblandning. Förslagen påverkar inte den inkomstberäkning som redovisas.

Skatt på konsumtion – mervärdesskatt

Restaurang- och cateringmomsen är väldigt kostsam, och antalet jobb bedöms uppgå till som högst ett par tusen. Sverigedemokraterna återställer momssatsen till 25 procent eftersom det finns andra åtgärder som ger bättre utdelning, räknat i antal jobb per satsad krona. Inkomsterna beräknas öka med 5,6 miljarder kronor.

Vänsterpartiet

Skatt på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattningen

Regeringens förslag om ett femte jobbskatteavdrag avvisas (+12 miljarder kronor).

Beläggen för att jobbskatteavdraget skulle skapa några jobb anses som mycket svaga. Jobbskatteavdraget trappas därför av från en månadsinkomst på 30 000 kronor. Om man tjänar mer än 50 000 kronor i månaden får man inget jobbskatteavdrag. Skatteinkomsterna ökar med 15,2 miljarder kronor.

Också regeringens förslag om en höjning av den nedre gränsen för uttag av statlig inkomstskatt avvisas. Vänsterpartiet anser att de 3 miljarder kronor som förslaget kostar behövs till satsningar på välfärden.

Vänsterpartiet värnar principen om lika skatt vid lika inkomst och menar att vi måste tillbaka till en likformig inkomstbeskattning. För att ta ett steg i den riktningen avsätts 4 miljarder kronor för att sänka inkomstskatten för de grupper som hittills inte fått del av regeringens skattesänk-

ningar. Förslaget ger en inkomstförstärkning på drygt 500 kronor i månaden för en person som är långtidsarbetslös. Regeringens förslag om en sänkning av inkomstskatten för pensionärer välkomnas.

För att fler ska välja att organisera sig i facket satsas 3,8 miljarder kronor på en avdragsrätt för medlemskap i facklig organisation och medlemsavgift i a-kassa.

RUT-avdraget rivs upp eftersom det i första hand används av höginkomsttagare och kostar oerhört mycket för ett fåtal, lågproduktiva arbetstillfällen med djupt problematiska arbetsvillkor. Att läxhjälp subventioneras talar också för att avdraget ska slopas. Pengarna bör i stället satsas på förskolan. Inkomsterna ökar med 2,9 miljarder kronor.

Vänsterpartiet vill ta bort skattereduktionen för gåvor till ideella organisationer eftersom väl fungerande statliga och kommunala stöd till ideella organisationer är ett mer demokratiskt sätt att stödja denna sektor än skattereduktioner till enskilda givare. Detta ger 270 miljoner kronor.

Skatt på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.

Motionärerna motsätter sig att s.k. nystartszoner införs (+80 miljoner kronor) och avvisar regeringens förslag om avdrag på arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling (+580 miljoner kronor). Nedsättningen av socialavgifter för personer under 26 år tas bort eftersom den är ineffektiv (+14,4 miljarder kronor).

Skatt på kapitalägande – kapital och egendomsskatter

Regeringens förslag om ändringar av 3:12-reglerna innebär bl.a. att löneunderlagsregeln stramas åt i syfte att minska möjligheterna till inkomstomvandling. I avvaktan på en utvärdering står Vänsterpartiet bakom detta förslag. Övriga förslag till ändringar som ökar skattebortfallet från 3:12-reglerna avvisas (+180 miljoner kronor).

Investeraravdraget slopas av fördelningspolitiska skäl och eftersom det ökar risken för skatteplanering och skatteundandragande (+800 miljoner kronor).

Med utgångspunkt i dagens regler bör villor med ett taxeringsvärde på 3 miljoner kronor eller mer förutom fastighetsavgiften även beskattas med 1 procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 3 miljoner kronor. Det innebär att ca 8 procent av villorna får höjd skatt jämfört med dagens regler. Samtidigt behålls begränsningsregeln i fastighetsskatten och utvidgas till att omfatta alla som betalar fastighetsskatt. Ingen kommer därmed att betala mer än 4 procent av sin inkomst i fastighetsskatt, inklusive den s.k. kommunala fastighetsavgiften (+1,5 miljarder kronor).

Skattemässig neutralitet ska råda mellan olika kategorier av bostäder med olika upplåtelseformer. Vänsterpartiet satsar därför 1,6 miljarder kronor på att helt ta bort fastighetsskatten för hyreslägenheter. Förslaget inkluderar studentlägenheter.

Vänsterpartiet föreslår att det från 2015 införs en arvsbeskattning som betalas av dödsboet innan ett arv skiftas. Utformningen av en sådan skatt bör utredas väl. Utgångspunkten är att arv mellan makar och sambor undantas, liksom näringstillgångar vid företagsövertagande. Införandet av en sådan arvsbeskattning kräver också att det införs en skatt på gåvor, annars är risken för skatteundandragande stor (+4,4 miljarder kronor). Vänsterpartiet menar också att det bör finnas en förmögenhetsskatt.

Skatt på kapitalanvändning – företagsskatter

Bolagsskatten höjs till 26 procent. Den reella bolagsskatt som betalas efter olika typer av avdrag är låg och har av Skatteverket beräknats till 13,7 procent 2010. Den svenska bolagsskatten ska ta in en rimlig andel av vinsterna till samhälleliga investeringar och utgifter (+17,7 miljarder kronor).

Vänsterpartiet föreslår att regeringens förslag om skatteincitament för forskning och utveckling (+820 miljoner kronor) ersätts med ett stöd för forskning och utveckling i små och medelstora företag (–1,4 miljarder kronor).

Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

Koldioxidskatten är ett effektivt ekonomiskt styrmedel för att minska utsläppen av växthusgaser. Vänsterpartiet bedömer därför att det finns ett behov av att höja koldioxidskatten varje år fram till 2016. Koldioxidskatten höjs med 7 öre årligen. På tre år innebär höjningen en prisökning med ca 60 öre vid pump (+1,6 miljarder kronor).

Höjningar av drivmedelsskatterna skapar oönskade effekter för personer med låga inkomster och för boende på landsbygden. Fordonsskatten sänks därför med 60 miljoner kronor i ett trettiotal glesbygdskommuner. Med hjälp av bl.a. skattepolitiken får också kollektivtrafiken ett stöd.

Vänsterpartiet välkomnar förslaget om en förlängning av det nedsatta förmånsvärdet för beskattning av tjänstebilar som är miljöbilar. Förmånsbeskattningen av tjänstebilar bör dock bli ännu mer miljöinriktad.

En kilometerskatt bör införas för att motverka ytterligare ökning av den tunga trafiken och stimulera till bränsleeffektivare fordon. Regeringen bör skyndsamt återkomma med ett förslag. Inkomstberäkningen påverkas inte.

Även flyget ska bära sina egna kostnader för miljöpåverkan. I väntan på en ändring av det internationella regelverket föreslås en beskattning i form av en klimatskatt för inrikesflyget (+2 miljarder kronor 2015).

Regeringen bör skyndsamt återkomma med ett förslag om tonnageskatt.

Vänsterpartiet inför en skatt på handelsgödsel och höjer skatten på bekämpningsmedel (+400 miljoner kronor). Undantaget för kreosot tas bort (+120 miljoner kronor).

Skattereduktionen för mikroproducerad el avslås eftersom förslaget har brister som gör att det inte kan ersätta nettodebitering (+10 miljoner kronor 2015). Behovet av ett system för nettodebitering kvarstår därför.

Skatt på konsumtion m.m. – övriga punktskatter

Vänsterpartiet välkomnar regeringens förslag att höja alkoholskatten.

Skatt på konsumtion – mervärdesskatt

Restaurangmomsen bör återställas till 25 procent (+5,6 miljarder kronor). Siffror från SCB visar att sysselsättningseffekterna är mycket små eller kanske t.o.m. obefintliga.

Övriga motioner

Under den allmänna motionstiden 2012 väcktes det flera motioner med förslag om att avskaffa de enskilda idrottsklubbarnas och andra arrangörers skyldighet att ersätta polisens kostnader för ordningshållande. Sådana förslag finns i kommittémotionerna 2012/13:Ju373 (S) av Morgan Johansson m.fl. yrkandena 82–83 och 2012/13:Kr329 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 5 samt i motionerna 2012/13:Ju254 av Ylva Johansson (S), 2012/13: Ju266 av Peter Jeppsson och Suzanne Svensson (båda S) och 2012/13: Ju274 av Thomas Finnborg (M).

3.6 Ny lag om stöd vid korttidsarbete

De förslag som behandlas i detta avsnitt framgår inledningsvis i betänkandet under utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 2 f Ny lag om stöd vid korttidsarbete.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen antar förslaget till ny lag om stöd vid korttidsarbete (punkt 16). Regeringen föreslår i samband med detta att riksdagen antar förslag till lag om ändring i följande lagar: semesterlagen (1977:480) i punkt 19, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (punkt 28), lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet (punkt 34) och slutligen socialförsäkringsbalken (punkt 18, i denna del). Den nya lagen om stöd vid korttidsarbete och ändringarna i ovannämna lagar föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Regeringen föreslår att ett statligt subventionerat system (stöd vid korttidsarbete) införs med syfte att i mycket allvarliga konjunkturlägen bevara arbetstillfällen vid företag som möter en vikande efterfrågan genom att anställda tillfälligt går ned i arbetstid och lön. Tre parter – staten, arbetsgivarna och arbetstagarna – delar på kostnaden för arbetstidsminskningen.

Stöd vid korttidsarbete är ett statligt stöd som måste anmälas till EU-kommissionen för godkännande innan det genomförs. Under beredningen av anmälan till kommissionen har vissa justeringar gjorts av lagrådsremiss-

ens lagförslag i fråga om de närmare förutsättningarna för rätt till stöd som uppställs för arbetsgivare. Kommissionen har nu beslutat att stödåtgärden inte strider mot EU:s statsstödsregler.

Regeringens skäl

Regeringen anger flera skäl till att införa stöd vid korttidsarbete. När efterfrågan faller i en lågkonjunktur och behovet av arbetsinsatser generellt sjunker i företagen kan tillämpning av korttidsarbete leda till att sysselsättningen hålls uppe mer och att arbetslösheten ökar mindre än som annars hade varit fallet. Stödet kan därmed ses som en stabiliseringspolitisk åtgärd. Vidare underlättar stödåtgärden för företag att behålla kompetens under en lågkonjunktur. Vid en ekonomisk återhämtning kan korttidsarbete bidra till att företagen kan öka produktionen snabbare och effektivare utan att behöva nyrekrytera personal. Arbetsgivare undviker också de direkta kostnader som uppsägningar och nyrekryteringar medför. Ur den enskildes perspektiv innebär korttidsarbete att risken att bli arbetslös minskar. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv kan statligt stöd vid korttidsarbete leda till en jämnare inkomstfördelning under en lågkonjunktur men kan även på lång sikt ge positiva effekter på sysselsättningen. Under finanskrisen 2008 tillämpades ett liknande stöd i flera EU-länder. Utvärderingar av de olika stödåtgärderna talar för att de hade positiva effekter på sysselsättningen.

Regelverket om stöd vid korttidsarbete

Regeringen föreslår att stödet vid korttidsarbete ska regleras i en särskild lag. Skälen som anförs är stödets mycket speciella karaktär och att det har betydande budgeteffekter då stödet aktiveras. Regeringen föreslår att den ska meddela föreskrifter om att stöd ska lämnas med argument att det ska vara möjligt att med relativt kort varsel lämna föreskrifter för stöd vid korttidsarbete. Som grund för en sådan utformning står beredskapslagarna. Dessa innebär att regeringen har fullmakt att vid extraordinärt svåra förhållanden meddela föreskrifter i ämnen som enligt regeringsformen ska meddelas i lag. Gemensamt för beredskapslagarna är att regeringens föreskrifter ska överlämnas till riksdagen för godkännande. Regeringen anger dock att stöd vid korttidsarbete är en fråga som ligger inom ramen för regeringens s.k. restkompetens[1].

Förutsättningar för stödet

Två grundläggande förutsättningar måste vara uppfyllda för att regeringen ska få meddela föreskrifter om att stöd vid korttidsarbete lämnas. För det första måste det råda en synnerligen djup lågkonjunktur eller vara sannolikt att en sådan lågkonjunktur är nära förestående. För det andra ska stöd till korttidsarbete bedömas inte i beaktansvärd omfattning hindra en önsk-

[1] Det innebär att regeringen har en normgivningsmakt som enligt 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen inte i första hand tillkommer riksdagen.

värd strukturomvandling eller medföra andra betydande samhällsekonomiska nackdelar. Sådana typer av stöd kan t.ex. få oönskade effekter på lönebildningen eller leda till undanträngning, vilket innebär att individer med en anställning (s.k. insiders) får en starkare ställning än de som saknar anställning (s.k. outsiders). En annan oönskad effekt är s.k. dödviktseffekter, dvs. att stöd lämnas till företag som ändå skulle ha valt att behålla sin personal även i avsaknad av statlig subvention. I syfte att begränsa de samhällsekonomiskt oönskade effekterna av stödåtgärden framhåller regeringen att korttidsarbete endast ska tillämpas i mycket allvarliga konjunkturlägen. Om lågkonjunkturen orsakats av låg efterfrågan bör riskerna för undanträngningseffekter vara förhållandevis begränsade. Korttidsarbete kan i så fall antas vara motiverat av ett önskemål att möta en tillfälligt låg efterfrågan på arbetskraft. Om lågkonjunkturen i stället orsakats av, eller samverkar med, betydande strukturella problem kan stödåtgärden däremot leda till oönskade undanträngningseffekter i större utsträckning.

Sammantaget bör regeringens föreskrifter därför föregås av en sammanvägd bedömning av om de förutsättningar under vilka regeringen får meddela föreskrifter om att stöd vid korttidsarbete ska lämnas är uppfyllda. Regeringens bedömning av om förutsättningarna för stöd vid korttidsarbete är uppfyllda bör grundas på en bedömning från Konjunkturinstitutet. När den s.k. Barometerindikatorn är lägre än 80 bör Konjunkturinstitutet göra en bedömning av om förutsättningarna för stöd vid korttidsarbete är uppfyllda. Regeringen bedömer att den kan meddela föreskrifter om Konjunkturinstitutets bedömning och Barometerindikatorn.

Målgrupp för stödet och tillvägagångssätt för utbetalning

I den föreslagna lagen om stöd vid korttidsarbete anges vilka som omfattas av stödet och ett antal förutsättningar för att stödet ska kunna betalas ut. Arbetsgivare som kan ta del av stödet är fysiska personer som bedriver näringsverksamhet och juridiska personer. Lagen gäller inte offentligt finansierad verksamhet.

Regeringen föreslår via föreskrifter att stöd till korttidsarbete ska avse en tid av tolv kalendermånader med möjlighet till förlängning med tolv kalendermånader. Stödet får inte aktiveras på nytt innan det har förflutit en karenstid om 24 månader.

Staten, arbetsgivaren och arbetstagaren delar på kostnaderna för korttidsarbete. Staten bär en tredjedel av kostnaderna medan arbetsgivaren och arbetstagaren fördelar resten mellan sig vid följande tre nivåer av arbetstidsminskning (se följande tabell).

Tabell 3.4 Procentuell fördelning av kostnader för stöd till korttidsarbete vid tre nivåer av arbetstidsminskning

Arbetstidsminskning (%)	Arbetstagaren (löneminskning, %)	Arbetsgivaren (%)	Staten (%)
20	12	1	7
40	16	11	13
60	20	20	20

Preliminärt stöd vid korttidsarbete kan lämnas till såväl arbetsgivare som är bundna av kollektivavtal som arbetsgivare som inte är bundna av kollektivavtal. Ett antal krav måste vara uppfyllda för att en arbetsgivare i båda fallen ska ha rätt till preliminärt stöd. Kraven föreslås vara riktade beroende på om det finns kollektivavtal eller inte.

Regeringens förslag är att preliminärt stöd och ytterligare stöd vid korttidsarbete ska tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på arbetsgivarens skattekonto och att ärenden om stöd vid korttidsarbete handläggs av Skatteverket[2]. Om en arbetsgivare är återbetalningsskyldig ska Skatteverket besluta att återkräva beloppet. Skatteverket ska enligt förslaget granska verksamheten hos den arbetsgivare som har ansökt om eller fått stöd, med avseende på arbetsgivarens rätt till stöd och lämna de uppgifter som behövs för granskningen. Skatteverket bör även ges ett mer övergripande ansvar för att följa upp och utvärdera tillämpningen av stöd vid korttidsarbete. Regeringen kan meddela föreskrifter om ansvaret.

Aktivt SGI-skydd vid deltagande i korttidsarbete

Ett antal förslag lämnas om ersättningar från trygghetssystemen när det gäller arbetslöshetsförsäkringen och den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI). Regeringen föreslår att tiden då en arbetssökande har deltagit i korttidsarbete, för vilket preliminärt stöd har lämnats, räknas som överhoppningsbar tid i arbetslöshetsförsäkringen, om det är till fördel för den sökande. Vidare föreslås att arbetslöshetsersättning inte ska lämnas för tid då en arbetssökande deltar i korttidsarbete. En försäkrad som deltar i korttidsarbete som berättigar arbetsgivaren till preliminärt stöd enligt lagen om stöd vid korttidsarbete ska omfattas av ett s.k. aktivt skydd av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI-skydd) under den tid korttidsarbetet pågår. Regeringen menar att deltagande i korttidsarbete kan anses utgöra en särskilt skyddsvärd situation och att ett försäkringsskydd mycket väl kan inrymmas under principen om anknytning till förvärvslivet. Förslaget om ett aktivt SGI-skydd föranleder ändringar i socialförsäkringsbalken.

[2] Det statliga stödet för korttidsarbete ska lämnas som en kreditering till arbetsgivarens skattekonto. Tillvägagångssättet med en skattekreditering, i stället för en skattenedsättning, har valts av skattetekniska och administrativa skäl. I likhet med sjöfartsstöd och nystartsjobb ska dock korttidsarbetets anknytning till skattesystemet motivera att det redovisas på budgetens inkomstsida (prop. 2013/14:1 s. 393, not 118).

De offentligfinansiella effekterna av stödet

De offentligfinansiella effekterna av förslaget om stöd vid korttidsarbete, i termer av ett försämrat finansiellt sparande, beräknas uppgå till 4,7 miljarder kronor per tolvmånadersperiod. Det motsvarar 0,13 procent av BNP (2011). Effekterna är framför allt beroende av hur många som kommer att omfattas av åtgärden, hur mycket arbetstiden förkortas och i vilken utsträckning åtgärden tillämpas. Hur många som kommer att omfattas av korttidsarbete beror bl.a. på konjunkturen. Den kortsiktiga effekten på sysselsättningen av förslaget om stöd vid korttidsarbete kan uppskattas till att ungefär 18 000 fler personer behåller sin sysselsättning i stället för att bli arbetslösa.

Utgångspunkten för regeringens beräkningar är att stödet till arbetsgivaren motsvarar en tredjedel av kostnaden för arbetstidsminskningen. Regeringens förslag om stöd vid korttidsarbete innebär att parterna kan komma överens om arbetstidsminskning enligt någon av de tre föreslagna nivåerna på 20, 40 eller 60 procents arbetstidsminskning. Det kan antas att 75 procent av deltagarna i korttidsarbete kommer att omfattas av den första nivån, 15 procent av den andra nivån och 10 procent av den tredje nivån. Det innebär att den genomsnittliga arbetstidsminskningen uppgår till 27 procent.

Förslaget om stöd vid korttidsarbete har också ett antal indirekta effekter. En sådan är att skatteintäkterna minskar. Uppskattningsvis minskar inkomstskatteintäkterna med 1,1 miljard kronor per år vid korttidsarbete jämfört med om arbetslösheten i stället ökar. Att färre arbetstagare förlorar sitt arbete beräknas samtidigt minska utgifterna för arbetslöshetsersättningen med 2,7 miljarder kronor. Det beloppet är dock svårt att bedöma. Arbetsgivaravgifterna kan beräknas bli 0,3 miljarder kronor högre vid tillämpning av korttidsarbete jämfört med om korttidsarbete inte tillämpas och arbetslösheten ökar i motsvarande mån.

Sammantaget kan de direkta och indirekta effekterna beräknas leda till en minskning av de offentliga intäkterna med 5,5 miljarder kronor och av de offentliga utgifterna med 2,7 miljarder kronor. Den offentliga sektorns finansiella sparande uppskattas därmed bli 2,8 miljarder kronor lägre om korttidsarbete tillämpas jämfört med om korttidsarbete inte tillämpas och arbetslösheten ökar i motsvarande mån.

Stöd vid korttidsarbete bedöms påverka sysselsättning, arbetslöshet och BNP genom flera, delvis motverkande, kanaler. Regeringen gör ett generellt antagande om att ca 2,5 procent av arbetskraften, dvs. ca 116 000 individer, kan tänkas bli berörda av korttidsarbete per månad. Det motsvarar en störning av samma art och beskaffenhet som finanskrisen. Givet ett antagande om en genomsnittlig arbetsminskning om 27 procent kan den kortsiktiga effekten på sysselsättningen av förslaget om korttidsarbete uppskattas till att ungefär 18 000 fler personer behåller sin sysselsättning i stället för att bli arbetslösa. Uttryckt i procentuell förändring undviks en nedgång i sysselsättningen med 0,3 procentenheter, och en motsvarande

uppgång i arbetslöshet undviks med 0,4 procentenheter än vad som hade varit fallet utan stöd vid korttidsarbete. De kortsiktiga effekterna på BNP bedöms bli försumbara då den samlade effekten på efterfrågan inte bedöms påverkas. Regeringen menar att de långsiktiga nettoeffekterna på sysselsättning och BNP är svåra att dra några generella slutsatser om.

Motionerna

I Socialdemokraternas partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. yrkande 22 och kommittémotion 2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. yrkande 41 föreslås att regeringens förslag till lag om korttidsarbete ska antas av riksdagen med de ändringar som anges i respektive motion. Socialdemokraterna är positiva till regeringens initiativ men menar att ett system med korttidsarbete ska innehålla tydliga inslag av utbildning eller kompetensutveckling under den tid som arbetstagaren har nedsatt arbetstid.

3.7 Ålderspensionssystemets utgifter

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten omfattar ålderspension i form av inkomstpension, tilläggspension, premiepension samt administrationskostnader.

Det förslag som behandlas i detta avsnitt framgår inledningsvis i betänkandet under utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 2 g Ålderspensionssystemet utgifter.

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen (punkt 7) att riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 257,7 miljarder kronor 2014.

Motionerna

Oppositionspartierna har inga andra förslag än regeringen vad avser ålderspensionssystemets utgifter.

3.8 Yttranden från andra utskott över utgiftsramar och inkomster

Sammanlagt har tolv utskott yttrat sig över budgetpropositionens förslag till utgiftsramar och beräkning av statsinkomster och de motioner som väckts med anledning av propositionen. Två utskott, utrikesutskottet och försvarsutskottet, har avstått från att yttra sig. Tabell 3.5 ger en översiktlig sammanställning över de yttranden som lämnats. Av tabellen framgår om

regeringens förslag tillstyrks eller avstyrks i yttrandet och om yttrandena innehåller avvikande meningar eller särskilda yttranden. Yttrandena återfinns i sin helhet som bilagor i betänkandet. Av de tolv utskott som yttrat sig har samtliga tillstyrkt regeringens förslag.

Tabell 3.5 Yttranden med anledning av regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar och inkomstberäkning

Utskott/ yttrande	Yttrar sig över	Bilaga i betänkandet	Ställning till prop.	Avvikande meningar
KU (KU1y)	UO1	Bilaga 5	Tillstyrks	S, MP, SD, V
SkU (SkU1y och SkU2y)	UO3, inkomster	Bilaga 6, 7	Tillstyrks	S, MP, SD, V
JU (protokoll 2012/13:5)	UO4, inkomster	Bilaga 8	Tillstyrks	S, MP, SD, V
CU (CU1y)	UO18	Bilaga 9	Tillstyrks	S, MP, V
UU	Avstår			
FöU	Avstår			
SfU (SfU1y)	UO8, UO10, UO11, UO12, Ålderspensionssystemet, inkomster	Bilaga 10	Tillstyrks	S, MP, SD, V
SoU (SoU1y)	UO9	Bilaga 11	Tillstyrks	S, MP, SD, V
KrU (protokoll 2012/13:6)	UO17	Bilaga 12	Tillstyrks	S, MP, V
UbU (protokoll 2013/14:7)	UO15, UO16	Bilaga 13	Tillstyrks	S, MP, SD, V
TU (protokoll 2013/14:4)	UO22	Bilaga 14	Tillstyrks	S, MP, SD, V
MjU (MjU2y)	UO20, UO23, inkomster	Bilaga 15	Tillstyrks	S, MP, SD, V
NU (UO21, UO24)	UO19, UO21, UO24	Bilaga 16	Tillstyrks	S, MP, SD, V
AU (AU1y)	UO13, UO14, inkomster	Bilaga 17	Tillstyrks	S, MP, SD, V

Konstitutionsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (2013/14:KU1y) att ramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse fastställs till den nivå som regeringen föreslår och avstyrker Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Sverigedemokraternas respektive förslag till höjd ram samt Vänsterpartiets förslag till sänkt ram för utgiftsområdet. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, MP, SD, V).

Skatteutskottet tillstyrker i sitt yttrande (2013/14:SkU2y) att ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution fastställs till den nivå som regeringen föreslår och avstyrker Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets respektive förslag till höjd ram för utgiftsområdet. I sitt yttrande hänvisar skatteutskottet till det arbete som pågår på flera fronter, bl.a. i OECD, med att skapa bättre förutsättningar för att komma åt skattefusk och skatteflykt. I yttrandet finns två avvikande meningar (SD, V) och ett särskilt yttrande (S).

I sitt yttrande över skattefrågorna (2013/14:SkU1y) instämmer skatteutskottet i regeringens bedömning när det gäller inriktningen av skattepolitiken. Utskottet tillstyrker regeringens förslag på skatteområdet och har inte någon invändning mot de bedömningar och övriga ställningstaganden som regeringen redovisar. Utskottet tillstyrker följaktligen att regeringens inkomstberäkning godkänns. Motionsförslagen om en annan inriktning av

skattepolitiken och alternativa inkomstberäkningar avstyrks. När det gäller reklamskatten noterar utskottet att regeringen även i år gör bedömningen att det inte går att ta ytterligare steg i avskaffandet.

Under sin beredning av regeringens förslag om förändringar av reglerna om beskattning av fåmansföretag (de s.k. 3:12-reglerna) fick skatteutskottet ytterligare synpunkter från berörda företag och intresseorganisationer vid en offentlig utfrågning den 24 september 2013. En utskrift från utfrågningen är bifogad skatteutskottets yttrande.

Skatteutskottet konstaterar att det som framkommit under utskottets beredning visar att det finns en oro över att de föreslagna justeringarna kan komma att kringgås i syfte att undandra beskattning via fortsatt inkomstomvandling (se ESO-rapport 2012:4). Utskottet kan inte utesluta att det finns ett behov av ytterligare förändringar som motverkar möjligheterna till inkomstomvandling samtidigt som regelverket värnar gynnsamma villkor för företagande och risktagande. Utskottet utgår från att regeringen noga följer utvecklingen och vid behov skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag som ytterligare justerar regelverket. Skatteutskottet föreslår att riksdagen ger regeringen det anförda till känna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, MP, SD, V).

Justitieutskottet tillstyrker i sitt yttrande (2013/14:JU1y) att ramen ram för utgiftsområde fyra Rättsväsendet fastställs till den nivå som regeringen föreslår och avstyrker Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Sverigedemokraternas förslag till höjd ram samt Vänsterpartiets förslag till sänkt ram för utgiftsområdet. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, MP, SD, V).

Justitieutskottet välkomnar i yttrandet också regeringens lagförslag att avskaffa ersättningsskyldigheten i ordningslagen vid t.ex. idrottsevenemang. Justitieutskottet understryker vikten av att effekterna av förändringen utvärderas. Justitieutskottet överlämnar några motioner från allmänna motionstiden 2012 till finansutskottet. Motionerna rör ersättningsskyldigheten och är enligt justitieutskottets bedömning tillgodosedda genom regeringens lagförslag.

Civilutskottet tillstyrker i sitt yttrande (2013/14:CU1y) att ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik fastställs till den nivå som regeringen föreslår och avstyrker Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets respektive förslag till höjd ram för utgiftsområdet. Civilutskottet framhåller bl.a. att de senaste årens bostadspolitik i hög grad varit inriktad på att skapa förutsättningar för en sektor som fungerar utan statliga subventioner. I yttrandet finns tre avvikande meningar (S, MP, V).

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (2013/14:SfU1y) att ramen för utgiftsområde 8 Migration fastställs till den nivå som regeringen föreslår och avstyrker Sverigedemokraternas förslag till sänkt ram och Vänsterpartiets förslag till höjd ram för utgiftsområdet. I yttrandet finns två avvikande meningar i denna del (SD, V). Socialförsäkringsutskottet tillstyr-

ker vidare att ramen för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning fastställs till den nivå som regeringen föreslår och avstyrker Socialdemokraternas, Miljöpartiets, Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets respektive förslag till höjd ram för utgiftsområdet. I yttrandet finns fyra avvikande meningar i denna del (S, MP, SD, V). Socialförsäkringsutskottet tillstyrker också att ramen för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom fastställs till den nivå som regeringen föreslår och avstyrker Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets respektive förslag till höjd ram för utgiftsområdet. I yttrandet finns två avvikande meningar i denna del (SD, V).

Socialförsäkringsutskottet har inget att invända mot regeringens beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet.

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker också regeringens förslag till inkomstberäkning i de delar som rör Socialförsäkringsutskottets beredningsområde och avstyrker motionsförslag i motsvarande del. Bland annat framhåller utskottet en principiell hållning med innebörden att det ska vara tydligt att det finns tillräckligt med socialavgifter för att finansiera socialförsäkringarna innan avdrag eller nedsättningar ska kunna tillåtas. I yttrandet finns fyra avvikande meningar i denna del (S, MP, SD, V).

Socialutskottet tillstyrker i sitt yttrande (2013/14:SoU1y) att ramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg fastställs till den nivå som regeringen föreslår och avstyrker Socialdemokraternas, Miljöpartiets, Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets respektive förslag till höjd ram för utgiftsområdet. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, MP, SD, V).

Kulturutskottet tillstyrker i ett protokollsutdrag (2013/14:6) att ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid fastställs till den nivå som regeringen föreslår och avstyrker Socialdemokraternas, Miljöpartiets, Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets respektive förslag till höjd ram för utgiftsområdet. I yttrandet finns tre avvikande meningar (S, MP, V).

Utbildningsutskottet tillstyrker i ett protokollsutdrag (2013/14:7) att ramarna för utgiftsområde 15 Studiestöd och utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning fastställs till de nivåer som regeringen föreslår och avstyrker Socialdemokraternas, Miljöpartiets, Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets respektive förslag till höjda ramar för dessa utgiftsområden. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, MP, SD, V).

Trafikutskottet tillstyrker i ett protokollsutdrag (2013/14:4) att ramen för utgiftsområde 22 Kommunikationer fastställs till den nivå som regeringen föreslår och avstyrker Socialdemokraternas, Miljöpartiets, Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets respektive förslag till höjd ram för utgiftsområdet. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, MP, SD, V).

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (2013/14:MjU2y) att ramarna för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård och utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel fastställs till de nivåer som regeringen föreslår och avstyrker Socialdemokraternas, Miljö-

partiets, Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets respektive förslag till höjda ramar för dessa utgiftsområden. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, MP, SD, V).

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i yttrandet också regeringens lagförslag om kvotplikt för drivmedel och avstyrker de motioner som väckts med anledning av ärendet. Utskottet konstaterar att det genom bl.a. kvotpliktssystemet skapas goda villkor för biodrivmedel och ett långsiktigt instrument för fortsatt utveckling på detta område. I yttrandet finns tre avvikande meningar i denna del (S, SD samt S, MP och V gemensamt).

Näringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (2013/14:NU1y) att ramarna för utgiftsområde 19 Regional tillväxt, utgiftsområde 21 Energi och utgiftsområde 24 Näringsliv fastställs till de nivåer som regeringen föreslår. Utskottet avstyrker samtidigt Miljöpartiets, Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets respektive förslag till höjda ramar för utgiftsområde 19 Regional tillväxt samt Socialdemokraternas, Miljöpartiets, Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets respektive förslag till höjda ramar för utgiftsområde 21 Energi och utgiftsområde 24 Näringsliv. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, MP, SD, V).

Arbetsmarknadsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (2013/14:AU1y) att ramarna för utgiftsområde 13 Integration och utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv fastställs till de nivåer som regeringen föreslår och avstyrker Socialdemokraternas, Miljöpartiets, Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets respektive förslag till sänkta ramar för utgiftsområde 13 och höjda ramar för utgiftsområde 14. Enligt arbetsmarknadsutskottets bedömning är regeringens förslag det som har störst förutsättningar att motverka arbetslöshet och erbjuda nya vägar tillbaka till arbetsmarknaden för dem som befinner sig utanför den. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, MP, SD, V).

Arbetsmarknadsutskottet har inget att invända mot lagförslaget att avskaffa arbetslöshetsavgiften och anser att regeringens förslag bör tillstyrkas. Med anledning av de synpunkter som Lagrådet framfört gällande ikraftträdandet, delar arbetsmarknadsutskottet regeringens bedömning att ett beslut i riksdagen borde kunna fattas i sådan tid att ett ikraftträdande den 1 januari 2014 inte medför en för kort tid mellan det att författningen kommer ut från trycket och att den träder i kraft.

Arbetsmarknadsutskottet välkomnar regeringens förlag om ett statligt stöd för yrkesintroduktionsanställningar. Utskottet konstaterar att förslaget har ett brett stöd i riksdagen och att detta innebär att det finns en god grund för att systemet kan uppnå en hög grad av legitimitet och att parterna och andra aktörer på arbetsmarknaden uppfattar det som en långsiktigt hållbar väg in på arbetsmarknaden för unga. Utskottet framhåller att systemet kommer att vara under uppbyggnad under en tid framöver och att det kan finnas behov av att i detalj justera systemet efter hand. Utskottet tillstyrker det lagförslag som regeringen presenterar.

Arbetsmarknadsutskottet tillstyrker regeringens lagförslag om statligt stöd vid korttidsarbete. Utskottet anser bl.a. att förslaget möjliggör för arbetsgivare att i kristider snabbt sänka sina kostnader och bibehålla verksamheten. För arbetstagarna innebär systemet trygghet i form av att risken att bli arbetslös minskar.

3.9 Kompletterande information

Omläggning av hanteringen av studielån som påverkar statsbudgetens inkomster och utgifter

I propositionen redovisas bl.a. en omläggning av hanteringen av studielån. Omläggningen är motiverad av att budgetlagens (2011:203) bestämmelser om utlåning ska tillämpas på studielån fr.o.m. den 1 januari 2014. Syftet är att synliggöra statens totala kostnader för studielånen. Sedan budgetpropositionen överlämnades till riksdagen har det dock konstaterats att omläggningen inte har beaktats fullt ut i propositionen (se promemoria från Finansdepartementet 2013-10-15). Bland annat har inkomster från studiemedel tagits upp i budgeten, trots att CSN efter omläggningen ska disponera dessa inkomster. Inkomsttitel 2343 Ränteinkomster på studielån upptagna efter 1988 har således beräknats till 3 795 miljoner kronor, i stället för till 0 kronor. CSN ska använda ränteinkomsterna för att betala räntor och amorteringar till Riksgäldskontoret. Av beloppet motsvarar 1 595 miljoner kronor en genomförd minskning av anvisade anslag för studiemedelsräntor inom utgiftsområde 15 Studiestöd, medan 2 200 miljoner kronor skulle ha minskat Riksgäldskontorets nettoutlåning. I budgetpropositionen har vidare det nya anslaget 1:3 Avsättning för kreditförluster inom utgiftsområde 15 Studiestöd tillförts 1 037 miljoner kronor för att täcka förväntade förluster på nya lån. Beloppet avses föras till en kreditreserv i Riksgäldskontoret. Även denna överföring skulle ha minskat myndighetens nettoutlåning. Sammantaget innebär detta att statens beräknade inkomster i budgetpropositionen har angivits med 3 795 miljoner kronor för mycket och att statens utgifter, genom Riksgäldskontorets nettoutlåning, har angivits med 3 237 (2 200 + 1 037) miljoner kronor för mycket. Statsbudgetens saldo har därmed redovisats med 558 (–3 795 + 3 237) miljoner kronor för mycket. Omläggningen är dock i sin helhet saldoneutral eftersom det är fråga om interna transaktioner. Den offentliga sektorns finansiella sparande är således korrekt redovisat i propositionen, enligt finansdepartementet.

Effekter på statsbudgetens saldo och lånebehov m.m. av försäljningen av Nordea Bank AB

Den 25 september 2013 offentliggjordes att regeringen slutfört försäljningen av Nordea Bank AB. De totala intäkterna för statens kvarvarande ägarandel om 7 procent blev 21,6 miljarder kronor. Regeringen uppgav i samband med försäljningen att intäkterna kommer att användas för att reducera statsskulden. Enligt uppgifter som kansliet har fått från Finansdepartementet innebär Nordea-försäljningen att regeringen har genomfört försäljningar för 16,8 miljarder kronor mer än vad som prognostiserades i budgetpropositionen för 2014. Detta påverkar statsbudgetens saldo, statens lånebehov och statsskulden 2013. Statsbudgetens saldo förstärks med 16,8 miljarder kronor och lånebehovet och statsskulden vid årets slut minskar med samma summa. Enligt Finansdepartementet ger försäljningen inga följdeffekter för prognosen i budgetpropositionen för vare sig försäljningsintäkter, lånebehov eller statsskuld för budgetåret 2014. Det innebär bl.a. att det beräkningstekniska antagandet om 15 miljarder kronor för intäkter från försåld egendom i budgetpropositionen för 2014 (inkomsttyp 3000, se tabell 3.3) ligger kvar.

3.10 Finansutskottets ställningstagande till rambeslutet

Utgiftstak för staten

De utgiftstak för staten inklusive ålderspensionssystemet som regeringen föreslår att riksdagen ska fastställa för 2014–2015 skiljer sig från dem som riksdagen redan tidigare beslutat. Skillnaden består dock endast i tekniska justeringar av utgiftstaket, främst till följd av att regeringen i sitt budgetförslag neutraliserar effekten på kommunsektorns intäkter av förslagen om att höja det särskilda grundavdraget för pensionärer. De tekniska justeringarna innebär en höjning av utgiftstaken med 2 miljarder kronor respektive år 2014–2015 jämfört med de utgiftstak som riksdagen tidigare har beslutat. Även den nivå på utgiftstaket 2016 som anges i 2013 års ekonomiska vårproposition är 2 miljarder kronor högre till följd av dessa tekniska justeringar. Sammanfattningsvis föreslår regeringen utgiftstak på 1 107, 1 127 respektive 1 167 miljarder kronor för åren 2014, 2015 och 2016.

Socialdemokraterna föreslår utgiftstak som är 20 miljarder kronor högre än regeringens förslag 2014 och 2015 och 30 miljarder kronor högre 2016. Miljöpartiet föreslår i sin tur utgiftstak som är 30, 35 respektive 45 miljarder kronor högre 2014–2016. Sverigedemokraterna föreslår utgiftstak som är drygt 20 miljarder kronor högre än regeringens förslag 2014, drygt 15 miljarder kronor högre 2015 och närmare 10 miljarder kronor högre 2016. Slutligen föreslår Vänsterpartiet ett utgiftstak som är 64 miljarder kronor högre än regeringens förslag 2014. Vänsterpartiet föreslår vidare att regeringens förslag till utgiftstak 2015 och 2016 ska avslås.

Som framgått av utskottets ställningstagande till riktlinjerna i kapitel 2 anser utskottet att regeringens förslag till utgiftstak är väl avvägda. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag till utgiftstak för åren 2014–2016 och avstyrker oppositionspartiernas alternativa förslag till utgiftstak.

Utgiftsramar för 2013 per utgiftsområde

Utskottet noterar att samtliga utskott som yttrat sig över ramarna för sina respektive utgiftsramar tillstyrker regeringens förslag till utgiftsramar. Utskottet anser att regeringens förslag om fördelning av utgifter på utgiftsområden är väl förenliga med de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som regeringen föreslår och som utskottet ställt sig bakom i avsnitt 2. Förslagen syftar till att stödja tillväxt och sysselsättning, bidra till kunskap och stärkt konkurrenskraft, stärka välfärd och sammanhållning samt skydda miljö och klimat. Dessa prioriteringar står utskottet bakom. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag till utgifter på utgiftsområden för 2014 och avstyrker oppositionspartiernas alternativa förslag.

Övriga utgifter på statens budget

Beräkning av Riksgäldskontorets nettoutlåning

För budgetåret 2014 räknar regeringen i propositionen med att Riksgäldskontorets nettoutlåning kommer att uppgå till 13,8 miljarder kronor. Som en konsekvens av den information som utskottet under beredningen har fått från Finansdepartementet gällande omläggningen av hanteringen av studielån (som redogjorts för i avsnitt 3.9) reviderar utskottet beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning med –3,2 miljarder kronor i förhållande till propositionen. I stället för 13,8 miljarder kronor uppgår därmed beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning 2014 enligt utskottets förslag till 10,6 miljarder kronor, dvs. 3,2 miljarder kronor lägre än i propositionen.

Utskottets förslag till riksdagsbeslut för statsbudgetens inkomster och utgifter framgår av bilaga 2 i betänkandet. Utskottet tillstyrker därmed beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning enligt utskottets förslag i bilaga 2.

Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet föreslår samtliga ökningar i Riksgäldskontorets nettoutlåning som en följd av motionärernas respektive förslag om högre studielån. Sverigedemokraterna har även förslag om att påskynda återbetalningen från Stabilitetsfonden till statskassan, vilket minskar Riksgäldskontorets nettoutlåning jämfört med regeringens förslag. Sammantaget innebär Sverigedemokraternas förslag en lägre nettoutlåning jämfört med regeringens förslag. Motionärernas förslag till alternativa beräkningar av Riksgäldskontorets nettoutlåning avstyrks.

Anslagsbehållningar och kassamässig korrigering

Utskottet har inget att invända mot regeringens beräkningar av förändringen av anslagsbehållningar eller av den kassamässiga korrigeringen och tillstyrker därför regeringens beräkningar av dessa poster för 2014.

Beräkningen av inkomsterna på statens budget

Regeringen föreslår i propositionen att riksdagen ska godkänna beräkningen av inkomsterna på statens budget till sammanlagt 824,2 miljarder kronor. Som en konsekvens av den information som utskottet under beredningen har fått från Finansdepartementet gällande omläggningen av hanteringen av studielån (som redogjorts för i avsnitt 3.9) reviderar utskottet beräkningen av inkomsterna med –3,8 miljarder kronor i förhållande till propositionen. Den inkomsttitel som berörs är inkomsttitel *2343 Ränteinkomster på studielån upptagna efter 1988*, som i stället för 3,8 miljarder kronor bör uppgå till 0 kronor. I stället för 824,2 miljarder kronor uppgår därmed beräkningen av inkomsterna på statens budget 2014 enligt utskottets förslag till 820,4 miljarder kronor, dvs. 3,8 miljarder kronor lägre än i propositionen.

Utskottets förslag till riksdagsbeslut för statsbudgetens inkomster och utgifter framgår av bilaga 2 i betänkandet. Utskottet tillstyrker därmed beräkningen av inkomsterna på statens budget enligt utskottets förslag i bilaga 2.

Motionsyrkandena om att godkänna oppositionspartiernas respektive inkomstberäkningar avstyrks.

Ändringar i skatte- och avgiftsregler

Finansutskottet har i likhet med skatteutskottet, justitieutskottet, socialförsäkringsutskottet, miljö- och jordbruksutskottet och arbetsmarknadsutskottet inte någon invändning mot de förslag om ändrade skatte- och avgiftsregler som regeringen lägger fram.

Skatteutskottet och miljö- och jordbruksutskottet noterar i sina yttranden att regeringen har begärt att Europiska kommissionen godkänner förslaget om kvotplikt och beskattning av biodrivmedel och att det ännu inte föreligger något besked från kommissionen. Skatteutskottet konstaterar att situationen är sådan att det kan anses motiverat att riksdagen bemyndigar regeringen att bestämma när de föreslagna lagarna ska träda i kraft. Finansutskottet delar denna bedömning och föreslår därför att ikraftträdandebestämmelsen i förslaget (lagförslag 3.2) till lag om kvotplikt för biodrivmedel och förslaget (lagförslag 3.13) till lag om ändring i lagen om skatt på energi (1994:1776) ges den ändrade lydelse som framgår av förslaget till riksdagsbeslut. Eftersom de nya reglerna planeras träda i kraft den 1 maj 2014 bör ett besked från kommissionen kunna föreligga i god tid före det planerade ikraftträdandet. Finansutskottet tillstyrker vidare den rät-

telse i förslaget (lagförslag 3.9) till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200) som skatteutskottet föreslår. Rättelsen innebär att rubriken före den upphävda 13 kap. 28 b § tas bort. Vidare bör det införas en övergångsbestämmelse som anger att den äldre lydelsen av 4 kap 8 § fortfarande gäller för mervärdesskatt som avser tid före ikraftträdandet.

Finansutskottet återkommer i ett senare avsnitt till skatteutskottets förslag om en utvärdering av förslaget om ändringar i 3:12-reglerna (se avsnitt 6).

Med dessa justeringar tillstyrker utskottet regeringens förslag om ändrade skatte- och avgiftsregler.

Ny lag om stöd till korttidsarbete

En väl fungerande arbetsmarknad kännetecknas bl.a. av en god förmåga till omställning vid strukturomvandling och ekonomiska kriser. Företagen behöver ha ett stort mått av flexibilitet för att kunna anpassa sin produktion efter nya förutsättningar som snabbt kan uppstå på arbetsmarknaden. Förslaget möjliggör för arbetsgivare att i kristider snabbt sänka sina kostnader för att kunna upprätthålla verksamheten och därmed överleva en mycket djup lågkonjunktur. Samtidigt är det viktigt att värna arbetstagarnas behov av trygghet, förutsägbarhet och rättssäkerhet. För arbetstagarna innebär systemet med korttidsarbete trygghet i form av att risken att bli arbetslös minskar. Utskottet anser, i likhet med vad regeringen anför i propositionen, att sysselsättningspolitiken bl.a. har till uppgift att dämpa kraftiga ökningar av arbetslösheten i tider av lågkonjunktur och efterfrågefall. Ett sätt att möta de utmaningar som uppstår är att vidta åtgärder för att direkt stödja sysselsättningen i lågkonjunkturer. Regeringens förslag på ett statligt subventionerat system för korttidsarbete utgör en stabiliseringspolitisk åtgärd i den riktningen. Enligt utskottets mening kan ett system med statligt stöd vid korttidsarbete bidra till regeringens mål att skapa förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande.

Utskottet uppfattar förslaget om att införa ett system med statligt stöd vid korttidsarbete som en av flera åtgärder i regeringens strävan att få till stånd en bättre fungerande arbetsmarknad som är både inkluderande och flexibel. Trepartssamtal lämpar sig väl för att diskutera problem och lösningar för sysselsättningen vid djupa lågkonjunkturer.

Det är enligt utskottets mening viktigt att påpeka att förslaget innebär att statligt stöd vid korttidsarbete endast är tänkt att tillämpas vid mycket allvarliga konjunkturella situationer. De förutsättningar som enligt förslaget måste vara uppfyllda för att regeringen ska få meddela föreskrifter vid korttidsarbete är enligt utskottets mening en garanti för att de samhällsekonomiskt oönskade effekter som kan följa av en tillämpning av systemet i möjligaste mån hålls tillbaka.

Utskottet har i likhet med arbetsmarknadsutskottet inte något att erinra mot själva utformningen av regeringens lagförslag om stöd vid korttidsarbete eller de följdändringar som regeringen föreslår i semesterlagen (1977:480), lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och socialförsäkringsbalken. Den nya lagen om korttidsarbete och dess följdändringar ska träda i kraft i januari 2014. Av naturliga skäl ingår inte de beräknade direkta och indirekta effekterna av korttidsarbete i statsbudgeten för 2014, eftersom det krävs en aktivering av stödet för att dessa ska uppkomma. Utskottet noterar dock att regeringen inte redovisar någon inkomsttitel för stöd vid korttidsarbete i budgetpropositionens specifikation av budgetens inkomster (prop. 2013/14:1, bilaga 1). Utskottet anser att en inkomsttitel för korttidsarbete för tydlighets skull bör föras upp på statsbudgeten med summa noll för 2014. Inkomsttiteln bör vara 1286 Stöd vid korttidsarbete. Detta framgår av utskottets förslag till inkomstberäkning i bilaga 2.

Socialdemokraterna föreslår i sina yrkanden att regeringens förslag till lag om korttidsarbete ska antas, med den ändringen att systemet med korttidsarbete ska innehålla tydliga inslag av utbildning eller kompetensutveckling när arbetstagaren har nedsatt arbetstid. Utskottet delar regeringens bedömning att det finns risk för att krav på utbildning leder till att arbetsgivare avstår från att ansöka om stöd vid korttidsarbete. Utskottet anser även att den ökade administrativa bördan för Skatteverket som ett sådant krav skulle föra med sig måste beaktas. Av dessa skäl finner utskottet därför ingen anledning att införa utbildningskrav i ett system med korttidsarbete.

Utskottet tillstyrker, i likhet med arbetsmarknadsutskottet, regeringens förslag till lag om korttidsarbete och avstyrker motionerna.

Ålderspensionssystemets utgifter

Utskottet tillstyrker i likhet med socialförsäkringsutskottet regeringens beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2014. Oppositionspartierna har inga andra förslag än regeringen vad avser ålderspensionssystemets utgifter.

Effekter på statsbudgetens saldo och statens lånebehov av utskottets förslag till inkomster och utgifter

Den revidering av inkomstberäkningen och beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning som utskottet föreslår i förhållande till propositionen innebär att statsbudgetens saldo och statens lånebehov också revideras i förhållande till propositionen.

Ändringen i inkomstberäkningen (+3,8 miljarder kronor) och utgifterna (–3,2 miljarder kronor) leder till att statsbudgetens saldo blir 0,6 miljarder kronor lägre jämfört med beräkningen i propositionen. Genom att statsbudgetens saldo blir lägre ökar statens lånebehov med samma summa, dvs.

med 0,6 miljarder kronor 2014. Budgetsaldot och därmed lånebehovet framkommer som ett resultat av de delar som bygger upp budgeten. Riksdagen tar alltså ställning till de olika delarna och inte till saldot eller lånebehovet som sådant.

4 Fördelning av utgifter på utgiftsområden 2015, 2016 och 2017

Utskottets förslag i korthet
Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden i enlighet med regeringens förslag för 2015, 2016 och 2017 som riktlinje för regeringens budgetarbete.
Jämför reservationerna 9 (MP), 10 (SD) och 11 (V).

De förslag som behandlas i detta avsnitt framgår inledningsvis i betänkandet under utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 3 Preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden 2015, 2016 och 2017.

4.1 Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (punkt 8) att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015, 2016 och 2017 som riktlinje för regeringens budgetarbete. I tabellerna 4.1, 4.2 respektive 4.3 redovisas regeringens förslag till utgiftsramar för dessa år.

4.2 Motionerna

Förslag på en alternativ fördelning av utgifter på utgiftsområden för åren 2015, 2016 och 2017 framförs av Miljöpartiet i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 5 och Sverigedemokraterna i partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. yrkande 5. Vänsterpartiets förslag på en alternativ preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2015 och 2016 framförs i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 5. Avvikelserna jämfört med regeringens förslag redovisas i tabellerna 4.1, 4.2 respektive 4.3.

Tabell 4.1 Regeringens och oppositionens förslag till preliminär fördelning av utgifter per utgiftsområde 2015

Miljoner kronor

Utgiftsområde		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
			S	MP	SD	V
1	Rikets styrelse	12 434	–	+292	+16	−69
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	14 184	–	+1 335	+1 031	+1 640
3	Skatt, tull och exekution	10 649	–	±0	+374	+150
4	Rättsväsendet	41 240	–	+291	+2 402	−220
5	Internationell samverkan	2 021	–	±0	−122	±0
6	Försvar och samhällets krisberedskap	47 847	–	−1 803	+5 000	−1 150
7	Internationellt bistånd	33 644	–	+1 600	−8 801	+3 512
8	Migration	9 549	–	±0	−7 397	+630
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	61 731	–	+1 204	+4 153	+9 262
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	96 273	–	+2 310	+2 971	+5 718
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	37 880	–	±0	+5 335	+1 170
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	83 322	–	+422	+261	+4 923
13	Integration och jämställdhet	13 531	–	+24	−7 208	−246
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	67 306	–	+5 500	+2 243	+11 060
15	Studiestöd	20 077	–	+890	+126	+5 084
16	Utbildning och universitetsforskning	60 179	–	+5 138	+4 107	+10 255
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	12 848	–	+1 315	+310	+388
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 240	–	+158	±0	+2 145
19	Regional tillväxt	2 699	–	+220	+60	+50
20	Allmän miljö- och naturvård	5 138	–	+4 704	+220	+2 320
21	Energi	2 416	–	+1 015	+60	+659
22	Kommunikationer	48 598	–	+3 890	+4 932	+8 785
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	14 634	–	+1 042	+1 656	+1 005
24	Näringsliv	5 132	–	+2 195	+140	+1 181
25	Allmänna bidrag till kommuner	93 438	–	+9 546	+3 358	+5 682
26	Statsskuldsräntor m.m.	26 857	–	±0	±0	±0
27	Avgiften till Europeiska unionen	39 301	–	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden		**864 167**	–	–	**+15 227**	**+73 934**
Minskning av anslagsbehållningar		−2 766	–	–	±0	±0
Summa utgifter		**861 401**	–	–	**+15 227**	**+73 934**
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto		−1 016	–	–	−2 300	+1 818
Kassamässig korrigering		0	–	±0	±0	±0
Summa		**860 385**	–	**+41 288**	**+12 927**	**+75 752**

Källa: Budgetpropositionen för 2014 samt partimotionerna 2013/14:Fi319 (MP), 2013/14:Fi282 (SD) och 2013/14:Fi254 (V)

Tabell 4.2 Regeringens och oppositionens förslag till preliminär fördelning av utgifter per utgiftsområde 2016
Miljoner kronor

Utgiftsområde		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
			S	MP	SD	V
1	Rikets styrelse	12 586	–	+337	+31	−69
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	14 513	–	+1 265	+931	+1 750
3	Skatt, tull och exekution	10 850	–	±0	+374	+150
4	Rättsväsendet	41 965	–	+241	+2 758	−220
5	Internationell samverkan	2 025	–	±0	−122	±0
6	Försvar och samhällets krisberedskap	48 508	–	−1 841	+7 000	−1 153
7	Internationellt bistånd	35 772	–	+1 600	−9 440	+3 484
8	Migration	9 416	–	±0	−7 290	+610
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	62 672	–	+1 091	+4 609	+11 589
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	97 041	–	+2 460	+3 048	+6 718
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	36 199	–	±0	+5 382	+1 169
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	85 890	–	+394	−66	+5 311
13	Integration och jämställdhet	14 391	–	+24	−10 753	−301
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	64 932	–	+5 700	+2 046	+11 451
15	Studiestöd	19 766	–	+1 023	+7	+5 782
16	Utbildning och universitetsforskning	60 861	–	+6 096	+5 081	+11 229
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	12 973	–	+1 315	+313	+683
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 216	–	+160	±0	+3 145
19	Regional tillväxt	3 226	–	+220	+90	+50
20	Allmän miljö- och naturvård	5 109	–	+4 774	+320	+2 370
21	Energi	2 513	–	+1 115	+90	+659
22	Kommunikationer	50 723	–	+5 020	+5 974	+11 912
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	14 849	–	+1 242	+1 856	+905
24	Näringsliv	5 292	–	+2 195	+170	+1 180
25	Allmänna bidrag till kommuner	93 276	–	+9 906	−2 691	+9 207
26	Statsskuldsräntor m.m.	23 627	–	±0	±0	±0
27	Avgiften till Europeiska unionen	28 397	–	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden		**858 588**		–	**+9 717**	**+87 611**
Minskning av anslagsbehållningar		−1 219	–	±0	±0	±0
Summa utgifter		**857 369**	–	**+44 336**	**+9 717**	**+87 611**
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto		898	–	±0	−2 300	+1 586
Kassamässig korrigering		0	–	±0	±0	±0
Summa		**858 267**	–	**+44 336**	**+7 417**	**+89 197**

Källa: Budgetpropositionen för 2014 samt partimotionerna 2013/14:Fi319 (MP), 2013/14:Fi282 (SD) och 2013/14:Fi254 (V)

Tabell 4.3 Regeringens och oppositionens förslag till preliminär fördelning av utgifter per utgiftsområde 2017

Miljoner kronor

Utgiftsområde		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
			S	MP	SD	V
1	Rikets styrelse	12 802	–	+336	+31	–
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	14 950	–	+1 195	+931	–
3	Skatt, tull och exekution	11 083	–	±0	+374	–
4	Rättsväsendet	42 831	–	+240	+2 848	–
5	Internationell samverkan	2 031	–	±0	−122	–
6	Försvar och samhällets krisberedskap	49 635	–	−1 943	+9 000	–
7	Internationellt bistånd	37 645	–	+1 600	−10 045	–
8	Migration	9 476	–	±0	−7 355	–
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	64 044	–	+1 091	+5 059	–
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	97 270	–	+2 560	+3 127	–
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	35 204	–	±0	+5 330	–
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	88 874	–	+380	−797	–
13	Integration och jämställdhet	14 377	–	+24	−12 342	–
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	63 484	–	+5 800	+1 896	–
15	Studiestöd	20 108	–	+2 223	−112	–
16	Utbildning och universitetsforskning	61 352	–	+6 064	+7 840	–
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	13 141	–	+1 315	+331	–
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 226	–	+160	±0	–
19	Regional tillväxt	3 326	–	+220	+120	–
20	Allmän miljö- och naturvård	5 080	–	+4 774	+420	–
21	Energi	2 297	–	+1 165	+120	–
22	Kommunikationer	52 567	–	+5 240	+8 278	–
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	14 909	–	+1 242	+2 056	–
24	Näringsliv	5 337	–	+1 495	+200	–
25	Allmänna bidrag till kommuner	93 544	–	+10 201	−9 094	–
26	Statsskuldsräntor m.m.	21 913	–	±0	±0	–
27	Avgiften till Europeiska unionen	34 364	–	±0	±0	–
Summa utgiftsområden		**872 870**	–	–	**+8 094**	–
Minskning av anslagsbehållningar		−1 455	–	–	±0	–
Summa utgifter		**871 415**	–	**+45 382**	**+8 094**	–
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto		3 912	–	±0	−2 300	–
Kassamässig korrigering		0	–	±0	±0	–
Summa		**875 327**	–	**+45 382**	**+5 794**	–

Källa: Budgetpropositionen för 2014 samt partimotionerna 2013/14:Fi319 (MP) och 2013/14:Fi282 (SD)

4.3 Finansutskottets ställningstagande

Förslagen till fördelning av utgifter på utgiftsområden 2015, 2016 och 2017 utgår från motsvarande fördelning av utgifter på utgiftsområden 2014. Tidigare i betänkandet har utskottet avstyrkt oppositionspartiernas förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken och i linje med detta även avstyrkt oppositionens förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden 2014.

Utskottet tillstyrker därmed att den preliminära fördelningen på utgiftsområden för 2015, 2016 och 2017 godkänns i enlighet med regeringens förslag och avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

5 Bemyndiganden om lån och andra ekonomiska åtaganden

5.1 Bemyndigande om upplåning

Utskottets förslag i korthet
Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 ta upp lån enligt 5 kap. budgetlagen (2011:203)

De förslag som behandlas i detta avsnitt framgår inledningsvis i betänkandet under utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 4 Bemyndigande om utlåning.

Propositionen

För 2013 beräknas ett budgetunderskott på 152 miljarder kronor, vilket kan jämföras med budgetunderskottet på 25 miljarder kronor 2012. Underskottet för 2013 förklaras huvudsakligen av Riksbankens upplåning av ca 104 miljarder kronor genom Riksgäldskontoret för att förstärka valutareserven.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 ta upp lån enligt 5 kap. budgetlagen (2011:203) (punkt 9). Statens budgetsaldo visar statens lånebehov med omvänt tecken. För 2014 beräknas ett budgetunderskott på 45 miljarder kronor. Regeringen bedömer att budgetsaldot förstärks gradvis, med ett beräknat överskott på 82 miljarder kronor 2017.

Finansutskottets ställningstagande

Riksdagen ger enligt 5 kap. budgetlagen (2011:203) regeringen befogenhet att för ett år i taget ta upp lån för staten. Finansutskottet tillstyrker att regeringen ges det bemyndigande som begärs i finansplanen.

5.2 Lån för myndigheternas investeringar i anläggningstillgångar

Utskottets förslag i korthet
Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2014 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet upp till ett belopp av 38,6 miljarder kronor.

De förslag som behandlas i detta avsnitt framgår inledningsvis i betänkandet under utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 5 Lån för myndigheternas investeringar i anläggningstillgångar.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2014 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet upp till ett belopp av 38,6 miljarder kronor (punkt 12).

I budgetpropositionen för 2014 redovisas för varje utgiftsområde beräknade sammanlagda låneramar för investeringar i anläggningstillgångar i statens verksamhet för 2014. Den totala låneramen avser summan av lån för detta ändamål som regeringen via myndigheterna högst får ha i Riksgäldskontoret under 2014. Summan per utgiftsområde innefattar också tidigare tagna lån. Regeringen beräknar att det behövs en total låneram på 38,6 miljarder kronor för 2014, varav ca 0,1 miljarder kronor inledningsvis inte kommer att fördelas till myndigheterna.

Förslaget till låneram för 2014 innebär en ökning med 1,8 miljarder kronor eller med 4,9 procent jämfört med den låneram som riksdagen beslutat för 2013. Ökningen 2014 kan härledas till tre utgiftsområden: utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, 16 Utbildning och universitetsforskning samt 22 Kommunikationer. Den genomsnittliga ökningstakten för låneramen 2000–2013 har uppgått till ca 4,6 procent per år.

Myndigheternas totala skuld avseende investeringar i anläggningstillgångar uppgick vid halvårsskiftet 2013 till 29 miljarder kronor, vilket är ca 2 miljarder mer än vid samma tidpunkt 2012.

Lånevolymen har ökat med 14,3 miljarder kronor sedan 2002, medan nyttjandegraden har ökat med 12 procentenheter till 78 procent under 2013. Regeringens målsättning är att nyttjandegraden ska fortsätta öka, i enlighet med vad finansutskottet uttalat (bet. 2009/10:FiU1 s. 143).

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har tidigare noterat (bet. 2012/13:FiU1 s. 157) att regeringens målsättning är att nyttjandegraden ska fortsätta att öka i förhållande till den begärda låneramen. Utskottet står fast vid sin tidigare bedömning att låneramen ska vara väl avvägd i förhållande till lånebehovet.

Utskottet tillstyrker att regeringen för 2014 får besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet till ett belopp om högst 38,6 miljarder kronor.

5.3 Myndigheternas räntekontokrediter

Utskottets förslag i korthet
Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret till ett belopp av högst 17,6 miljarder kronor.

De förslag som behandlas i detta avsnitt framgår inledningsvis i betänkandet under utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 6 Myndigheternas räntekontokrediter.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2014 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret inklusive tidigare utnyttjade krediter, till ett belopp av högst 17,6 miljarder kronor (punkt 13). Cirka 0,1 miljarder kronor kommer inte att inledningsvis fördelas till myndigheterna. Den totala kreditramen föreslås minska med 50 miljoner kronor 2014 jämfört med den beslutade kreditramen för 2013.

Myndigheterna placerar överskottslikviditet och finansierar sitt behov av rörelsekapital i Riksgäldskontoret. Varje myndighet har för dessa ändamål ett räntekonto med kredit. Storleken på räntekontokrediten varierar, men ligger normalt i intervallet 5–10 procent av summan av respektive myndighets anslag, bidrag och avgiftsinkomster. De beräknade kreditramarna för 2014 redovisas per utgiftsområde (tabell 11.3), tillsammans med det totala saldot och bruttoskulden på räntekontona den 30 juni 2013. Vid beräkningen av bruttoskulden ingår endast de myndigheter som hade ett positivt saldo på räntekontot och som därmed utnyttjat sin kredit.

Flera myndigheter hade en betydande inlåning vid halvårsskiftet 2013. En anledning till detta kan vara det anslagssparande som flera myndigheter har byggt upp. Den omfattande inlåningen kan också bero på att det inom den avgiftsfinansierade verksamheten uppstår en likviditet som placeras på räntekontot. Endast 8 av de drygt 200 myndigheter som har räntekonton med kredit i Riksgäldskontoret utnyttjade sin kredit per den 30 juni 2013. Sammantaget har 31 myndigheter utnyttjat sin kredit någon gång under första halvåret 2013, vanligtvis strax före utbetalningarna till räntekontot. Merparten av myndigheterna har stadigvarande överskott på sina räntekonton.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har tidigare uttalat att regeringen bör undersöka möjligheterna att lämna en redovisning kommande år så att det framgår hur stort det maximala utnyttjandet av kreditramen för räntekontona är. Det är

också önskvärt, har utskottet angett, att redogöra för om kreditramen uppvisat ett negativt saldo på aggregerad nivå under året (bet. 2011/12:FiU1 s. 155). Några sådana redovisningar gavs inte i budgetpropositionen för 2013. Under beredningen av propositionen lämnade Finansdepartementet in kompletterande information för varje myndighet om utnyttjande av räntekontokreditramen. Det gick dock inte att härleda det maximala kreditutnyttjandet vid t.ex. en given tidpunkt på året.

Vidare har finansutskottet konstaterat att det maximala utnyttjandet av räntekreditramen ligger långt under den totala kreditramen, vilket har varit fallet under flera år (bet. 2012/13:FiU1 s. 159). Merparten av myndigheterna utnyttjar heller aldrig sin räntekontokredit. Utskottet ansåg därför att regeringen borde överväga om rådande praxis, dvs. att tilldela varje myndighet en räntekontokredit om 5–10 procent av myndighetens anslag, bidrag och avgiftsinkomster, är kostnadseffektiv och ändamålsenlig, och återkomma till utskottet i budgetpropositionen för 2014 med eventuella förslag till ändringar.

Regeringen återkopplar inte till finansutskottets synpunkter i budgetpropositionen för 2014. Några förslag ges inte heller i de skriftliga synpunkter från Finansdepartementet som har lämnats under ärendets beredning. Enligt Finansdepartementet prövas och tilldelas räntekontokrediten på behovsbasis. En prövning av räntekontokreditramen sker således i varje enskilt fall. Varje myndighet ska kunna få en lika stor chans att använda sin räntekontokredit vid behov. Detta för att undvika en situation som innebär att den totala kreditramen är förbrukad när en myndighet behöver nyttja en räntekredit. Finansdepartementet menar att det därför blir svårt att minska den generella ramen för räntekontokrediter på 5–10 procent.

Finansutskottet välkomnar regeringens försök att hitta långsiktiga alternativ för att minska skillnaden mellan kreditram och nyttjandegrad, men konstaterar samtidigt att den föreslagna räntekreditramen på 17,6 miljarder för 2014 förblir i stort sett oförändrad jämfört med 2013. De senaste årens resultat visar att myndigheter har ett begränsat kreditbehov som vida understiger den sammanlagda räntekreditramen. Det är enligt utskottets mening viktigt att regeringen på ett tydligt och konkret sätt redovisar ett balanserat samband mellan kreditram och nyttjandegrad.

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i finansplanen om myndigheternas räntekontokrediter i Riksgäldskontoret för 2014.

5.4 Bemyndigande att överskrida ramanslag

Utskottets förslag i korthet
Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 besluta att ett anslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om vissa villkor är uppfyllda.

De förslag som behandlas i detta avsnitt framgår inledningsvis i betänkandet under utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 7 Bemyndigande att överskrida ramanslag.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014, med de begränsningar som följer av 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen (2011:203), besluta att ett anslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om ett riksdagsbeslut om ändring av anslaget inte hinner inväntas och överskridandet ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten (punkt 14).

Enligt 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen får regeringen med riksdagens bemyndigande besluta att ett anslag får överskridas om det är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades eller för att ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget ska kunna uppfyllas.

För de flesta anslag kan oundvikliga utgiftsökningar i förhållande till anvisade medel rymmas inom den högsta tillåtna anslagskredit på 10 procent som föreskrivs i 3 kap. 8 § första stycket budgetlagen (2011:203). När det däremot gäller anslag som anvisats för regelstyrd verksamhet, icke påverkbara EU-relaterade utgifter och oförutsedda utgifter kan så stora förändringar inträffa att utgifterna inte ryms inom den högsta tillåtna anslagskrediten. Regeringen avser i sådana fall att i första hand återkomma till riksdagen med förslag om ändrade anslag. Förändringarna kan dock inträffa snabbt och betalningarna kan behöva göras utan dröjsmål. Regeringens avsikt är att även fortsättningsvis föreslå ändringar av berörda anslag som ersätter de medgivna överskridandena.

I regeringens skrivelse Årsredovisning för staten 2012 (skr. 2012/13:101 s. 60) lämnades en redovisning av vilka anslag som regeringen medgivit överskridanden för under 2012. Under 2013 har regeringen hittills inte medgivit några överskridanden som innebär att anslagen behöver tillföras ytterligare medel. Ett eventuellt utnyttjande av bemyndigandet senare under 2013 kommer att redovisas i årsredovisningen för staten 2013.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i finansplanen om bemyndigande att ett anslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas under 2014 om vissa villkor är uppfyllda.

6. Uppföljning av 3:12-reglerna

Utskottets förslag i korthet
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen noga bör följa utvecklingen av de nu föreslagna förändringarna av 3:12-reglerna och vid behov skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag som ytterligare justerar regelverket.

Utskottets ställningstagande

Skatteutskottet har under sin beredning av förslaget om förändringar av 3:12-reglerna inhämtat ytterligare synpunkter från berörda företag och intresseorganisationer vid en offentlig utfrågning den 24 september 2013. Utskriften från den offentliga utfrågningen finns som bilagor i skatteutskottets yttrande (Se bilaga 7). Skatteutskottet har dessutom inhämtat ytterligare information vid en uppvaktning på utskottssammanträdet den 22 oktober 2013. Finansutskottet har i likhet med skatteutskottet i det föregående tillstyrkt förslaget om ändringar av 3:12-reglerna. Finansutskottet har i likhet med skatteutskottet förståelse för regeringens ståndpunkt att det är nödvändigt att skyndsamt begränsa möjligheterna till ett överutnyttjande av 3:12-regelverket.

Finansutskottet utgår i likhet med skatteutskottet från att regeringen noga följer utvecklingen och vid behov skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag som ytterligare justerar regelverket. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 2), punkt 1 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Pia Nilsson (S), Bo Bernhardsson (S), Marie Nordén (S), Sven-Erik Bucht (S) och Agneta Karlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Socialdemokraterna föreslår i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1 och 17 samt
avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 1 och motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 1 och
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 1, 6, 11–21, 23–30, 32, 33 och 35–38.

Ställningstagande

Sverige är ett av världens bästa länder att leva i. Men flera tecken visar på att Sverige är på väg åt fel håll. Arbetslösheten är hög. Antalet långtidsarbetslösa har nära nog tredubblats sedan 2007 och ungdomsarbetslösheten är högre än i många jämförbara länder. Det är dags att tänka om. Sverige behöver en ny ekonomisk politisk inriktning för jobb och stärkt konkurrenskraft.

En ekonomisk politik som är förenlig med överskottsmålet

Vi delar inte regeringens syn på reformutrymmet eftersom den inte är förenlig med överskottsmålet. Förslagen i budgetpropositionen om stora ofinansierade skattesänkningar leder till att överskottsmålet inte nås. Vi bedömer att utrymmet är lägre än vad regeringen gör.

Det finanspolitiska ramverket har tjänat Sverige väl, och ordning och reda i statens finanser har varit en av Sveriges viktigaste konkurrensfördelar. Om ramverket nu ignoreras går denna fördel lätt förlorad. Regeringens politik har under många år fjärmat sig från överskottsmålet. Eventuella för-

ändringar i överskottsmålet bör utredas i god ordning och annonseras i god tid, inte smygas igenom i det tysta. Finanspolitiken bör därför vara något stramare och mer fokuserad på jobb och utbildning än vad regeringen föreslår. Ekonomin kommer därmed snabbare att närma sig en bana som är förenlig med överskottsmålet. Reformer ska genomföras i den takt som ekonomin tillåter. Att låna till ofinansierade skattesänkningar är oansvarigt och riskabelt.

Ett femte jobbskatteavdrag och en höjd nedre skiktgräns för statlig inkomstskatt bör därför inte införas. En höjd nedre skiktgräns för statlig inkomstskatt är dessutom en ineffektiv konjunkturpolitik. Ett femte jobbskatteavdrag vidgar ytterligare klyftan i beskattning mellan löntagare och andra, vilket vi anser är fel väg att gå. Vårt mål är att klyftan ska slutas genom att skatten för pensionärer sänks. En skatteväxling bör därför göras genom att nuvarande jobbskatteavdrag trappas av vid inkomster över 60 000 kronor per månad och skatten för pensionärer sänks.

Skattesystemet har dessutom gjorts mindre likformigt till följd av den sänkta mervärdesskatten på restaurang- och cateringtjänster, samtidigt som sysselsättningseffekten sannolikt är mycket svag. Sänkningen bör därför avskaffas, och i stället bör medel avsättas för att utveckla en bättre skola.

Fler jobb genom en aktiv näringspolitik

Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020. För att nå det målet krävs en aktiv näringspolitik. Genom strategisk samverkan stärks förutsättningarna för innovation, export och tillväxt hos små och medelstora företag. Ett litet exportberoende land som Sverige behöver ett väl utvecklat samarbete mellan politik, näringsliv, fackliga organisationer och akademi. Därför bör strategiska samverkansprogram startas för dessa grupper. För att lyfta upp det svenska innovationsarbetet bör ett nationellt innovationsråd inrättas samtidigt som en marknadskompletterande fond för finansiering i tidiga skeden skapas. För att fler företag ska kunna växa och anställa bör staten ta över ansvaret för den andra sjuklöneveckan. En stark export är avgörande för att skapa fler jobb och högre tillväxt. Förutsättningarna för att företag ska nå ut på nya och större marknader måste förbättras. Detta bör bl.a. ske genom att det på strategiskt viktiga tillväxtmarknader öppnas en utrikesrepresentation och genom att garantiavgifter subventioneras för förstagångsexportörer. Det behövs vidare fler jobb i hela landet. Landsbygden och dess näringsliv har drabbats hårt av ett minskat EU-stöd. Därför bör stimulanser införas inom ramen för landsbygdsprogrammen för att bl.a. bygga ut bredband i hela landet.

Stäng rekryteringsgapet på arbetsmarknaden

Dagens rekryteringsgap ska stängas och ungdomsarbetslösheten måste minska. Det kräver investeringar i mer och bättre utbildning. För oss socialdemokrater är den viktigaste uppgiften att bekämpa arbetslösheten. Genom att öka möjligheterna till utbildning, stöd till anställningar genom

yrkesintroduktionsavtal och genom ett brett engagemang från alla offentliga arbetsgivare sätter vi stopp för ungdomsarbetslösheten. Regeringens ineffektiva nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga bör avskaffas, och i stället bör bl.a. en 90-dagarsgaranti införas. Inom ramen för garantin införs ett utbildningskontrakt omfattande 10 000 platser inom komvux, yrkesvux och folkhögskola, 6 000 platser i högskola och yrkeshögskola samt 21 000 yrkesintroduktionsjobb i den privata och den offentliga sektorn. Med 90-dagarsgarantin läggs grunden för att unga ska jobba eller studera och inte vara långtidsarbetslösa. Matchningen på arbetsmarknaden måste bli bättre, varför det s.k. aktivitetsförbudet på Arbetsförmedlingen bör tas bort. Sysselsättningsfasen i jobb- och utvecklingsgarantin –fas 3–bör ersättas med statligt finansierade extratjänster inom vården, omsorgen och för upprustning av miljonprogrammens områden.

Vi är positiva till regeringens förslag till lag om korttidsarbete men menar att systemet med korttidsarbete ska innehålla tydliga inslag av utbildning eller kompetensutveckling under den tid som arbetstagaren har nedsatt arbetstid.

Vänd utvecklingen i skolan och höj Sveriges kompetens

Utbildning är nyckeln till framtidens jobb och konkurrenskraft, men också till människors frihet att forma sina egna liv. För att vi ska klara jobben och tillväxten i en allt hårdare global konkurrens krävs att Sverige behåller sin position som kunskapsnation. En god tillgång på kvalificerad arbetskraft är en av Sveriges viktigaste konkurrensfördelar. Internationella studier visar dock att resultaten i den svenska skolan har sjunkit. Vi kan inte möta framtiden med fallande kunskapsnivå. Ytterligare investeringar bör göras i skolan, förskolan och i människors möjligheter till vidareutbildning. Klasstorleken i skolorna bör minska, och det bör anställas fler specialpedagoger och speciallärare i skolan. Även barngrupperna i förskolan bör minskas. Skickliga lärare är det enskilt viktigaste för att elever ska lyckas i sin skolgång. Därför bör karriärmöjligheterna för läraryrket stärkas ytterligare samtidigt som kvaliteten på lärarutbildningen bör öka. För att skapa en mer likvärdig skola och vända den negativa utvecklingen bör skolan organisera läxhjälp. Detta ska inte bara vara förunnat de barn vars föräldrar har råd att köpa tjänsten.

Investera för framtiden

I dag råder både bristande kapacitet och låg robusthet inom det svenska järnvägssystemet. En väl fungerande infrastruktur är en förutsättning för jobb och tillväxt. Dessutom byggs det alldeles för lite bostäder i Sverige, vilket även det hämmar tillväxten och gör det svårare för människor att flytta till jobb och utbildning och att bilda familj. Ytterligare investeringar behöver därför göras på dessa områden för bl.a. underhåll av järnvägar och vägar. För att öka byggandet av studentlägenheter och små hyresrätter bör bl.a. en byggbonus införas. Konkurrensen på byggmarknaden behöver

också öka. Därför bör ett system med kreditgarantier utformas som skapar tillgång till en säkrare finansiering. Kreditgarantier bör också inrättas för renovering av hyresfastigheter i miljonprogrammen.

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. En aktiv klimatpolitik är en politik för framtidens jobb och därmed för framtidens välfärd. Genom mer investeringar i ny effektiv miljö- och klimatvänlig teknik stärks företagens konkurrenskraft samtidigt som det skapas nya företag, vilket innebär en ökad potential för handel och exportintäkter. Sverige bör gå före i omställningen. Våra företagare blir därmed världsledande i att utveckla den teknik och miljöprofil som världen efterfrågar i kampen mot klimatförändringarna. Ett klimatinnovationsprogram bör införas för en mer effektiv energianvändning. Det lokala engagemanget är också viktigt för att uppnå miljömålen, och därför bör en miljömålsmiljard tillföras för ett miljömålsinvesteringsprogram.

Mer tid för vård

Med dagens brister i svensk sjukvård är risken stor att vi inte kan möta framtidens utmaningar. En undersökning från Läkarförbundet visar att det fattas 1 400 allmänläkare i Sverige. SCB uppskattar att det kommer att fattas 30 000 sjuksköterskor 2030. Sjukvården behöver utvecklas så att patienter kan känna sig trygga och så att personal kan utföra sitt jobb på ett säkert sätt. En god arbetsmiljö är också en förutsättning för att vården ska vara en attraktiv arbetsplats där medarbetare stannar kvar och utvecklas. Vi anser att sjukvården är en framtidssektor för Sverige. De omedelbara vårdbehoven ökar och måste tillgodoses samtidigt som en säker och högkvalitativ utveckling inför framtiden måste tryggas. Då krävs det mer personal med hög kompetens som vill verka inom vården. I vårt budgetalternativ föreslår vi ökade medel för att bl.a. kunna öka personalstyrkan. Därigenom skapas mer tid för vård samtidigt som det möjliggör en kvalitetshöjning. Fokus på den ökade personalstyrkan i vården ska ligga på en sjukvård som utformas efter de äldres behov. Detta för att säkerställa en god och högkvalitativ vård och omsorg av våra äldre som blir allt fler och dessutom ställer högre krav på en bättre sjukvård.

Det behövs bättre administrativa rutiner för att sjukvården ska kunna fokusera på patienternas behov. Staten måste se över sina administrativa krav och regler för att frigöra mer tid för vård. Staten, landstingen och de fackliga vårdorganisationerna bör samlas och göra en nationell vårdrevision. Alla möjligheter att minska administrationen inom sjukvården bör ses över. Dagens vårdgaranti är också ett problem som vi anser kan lösas genom att patientkontrakt införs.

Den svenska modellen

Den generella välfärden är en grundläggande del av den svenska modellen. Idén är att allas framgång är Sveriges framgång. Generell välfärdspolitik handlar om mer än att bara korrigera orättvisor som skapats av det ekono-

miska livet. Det handlar om att öka människors makt över sina egna liv. I dag har den generella välfärden försvagats under trycket av en borgerlig regering. Ett tydligt exempel är sjunkande resultat i skolan. Ett annat är urholkningen av sjuk- och arbetslöshetsförsäkringens skydd. En bra arbetslöshetsförsäkring bidrar till omställning i ekonomin, lägger grunden för ordning och reda på arbetsmarknaden och är en viktig beståndsdel i ett modernt välfärdssamhälle. Taket och ersättningsnivån i dessa trygghetsförsäkringar bör därför höjas. Den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen ska tas bort samtidigt som rehabiliteringen stärks. Taket i den tillfälliga föräldrapenningen bör också höjas.

En viktig del av den generella välfärden och en av de bärande byggstenarna i vår familjepolitik är barnbidraget. Det har dock legat på samma nivå sedan 2005. I valet av olika alternativ när det gäller hur den inhemska efterfrågan kan stimuleras är ett höjt barnbidrag betydligt mer effektivt för jobbskapande än breda skattesänkningar. Barnbidraget bör höjas med 100 kronor per barn och månad. Även studiebidraget för gymnasieungdomar bör höjas.

Samhället har också en viktig roll i att tillhandahålla välfärdstjänster som möter dagens behov. Ytterligare medel ska tillföras så att fler kommuner kan tillhandahålla barnomsorg på kvällar, nätter och helger. Vi vill vidare bl.a. se ett mer kreativt Sverige där alla barn och unga har rätt till kultur och idrott. Ytterligare medel bör tillföras för detta.

Stärk kommunsektorns finanser

Regeringens misslyckade jobbpolitik försämrar kommunernas skatteintäkter. Dessutom har regeringen försämrat våra gemensamma försäkringar. Detta har inneburit att tiotusentals arbetslösa har fått klara sitt uppehälle genom försörjningsstöd. Resurser som skulle ha kunnat gå till skola, vård och omsorg har behövts för att ersätta dem som drabbats av regeringens politik. Detta är orimligt. Genom våra efterfrågestimulanser, bl.a. stärkt försäkringsskydd för dem som arbetar, minskar behovet av ekonomiskt bistånd, vilket stärker kommunernas ekonomi. Dessutom förstärks kommunsektorns ekonomi av att vi bl.a. tillför ytterligare medel för mindre klasser i skolan, fler specialpedagoger och barnomsorg på obekväm arbetstid.

Vi tillstyrker sammanfattningsvis Socialdemokraternas förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Regeringens förslag till riktlinjer avstyrks, likaså övriga oppositionspartiers riktlinjeförslag.

2. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 2), punkt 1 (MP)

av Per Bolund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Miljöpartiet föreslår i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 1, 6, 11–21, 23–30, 32, 33 och 35–38 samt
avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 1 och motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 1 och
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1 och 17.

Ställningstagande

Den svenska konjunkturen är fortfarande svag även om botten i den ekonomiska nedgången tycks passerad. Arbetslösheten är kvar på historiskt höga nivåer och resursutnyttjandet i svensk ekonomi är lågt. Trots en försiktig ljusning i konjunkturen står Sverige inför stora utmaningar. Det krävs en offensiv politik med investeringar i skola, klimat och välfärd för att möta de krav som finns på att driva en hållbar ekonomisk politik. Syftet med sådana investeringar är att uppnå en ekonomisk politik som skapar jobb på kort sikt, samtidigt som Sveriges ekonomi får en chans att stärkas långsiktigt. En förutsättning för att finansiera välfärden är att statens finanser inte urholkas ytterligare. I ett läge där vi redan har ett underskott i de offentliga finanserna är det därför direkt olämpligt med fortsatta skattesänkningar, då det riskerar att permanent försvaga de offentliga finanserna. Det som i stället behövs är omfattande investeringar i infrastruktur, skola och utbildning, klimatåtgärder, energieffektivisering samt investeringar i hälsa och välfärd. På kort sikt skapar sådana investeringar förutsättningar för cirka 30 000 nya jobb samtidigt som de ger 50 000 unga möjlighet att ta sig in på arbetsmarknaden. På lång sikt leder en ny arbetslinje och en tempoökning av miljö- och klimatarbetet till en förstärkning av Sveriges konkurrenskraft och bidrar därmed till en hållbar långsiktig ekonomisk tillväxt.

En ny arbetslinje

Den höga ungdomsarbetslösheten har blivit ett allvarligt samhällsproblem. Samtidigt har också den totala arbetslösheten ökat. Det ska löna sig att arbeta, men det måste även finnas trygghetssystem som stöder den som är

sjuk eller utan arbete. Därför anser jag att det behövs en ny arbetslinje som bidrar till nya jobb, och en arbetsmarknad där fler inkluderas men färre slits ut. Genom framtida investeringar i småföretag, äldrevård, skola, utbyggda järnvägssystem, förnybar energi och energieffektivisering av bostäder skapas nya jobb och med bl.a. säkrare energitillförsel och effektivare kommunikationer stärks den svenska konkurrenskraften.

En kraftfull jobbpolitik måste till för att bryta ungdomsarbetslösheten. Kommunernas ansvar för att arbeta med unga arbetslösa bör utökas. Unga bör erbjudas utbildning genom uppsökande verksamhet, och s.k. startcentraler ska fungera som lokala arbetsförmedlingar. Fler utbildningsplatser bör finnas i bl.a. komvux, folkhögskola, högskola samt i arbetsmarknadsutbildning, yrkeshögskola, yrkesvux och lärlingsutbildning. Även subventionerade anställningar bör erbjudas långtidsarbetslösa ungdomar. Jag vill därför att 50 000 ungdomar ges möjlighet att prova på jobb eller att de erbjuds utbildning. Vidare bör ungas kreativitet tas till vara. Detta kan åstadkommas genom satsningar som främjar ungt företagande.

Nyckeln till nya jobb finns hos Sveriges småföretagare och en politik som gynnar entreprenörskap, innovation och tillväxt. De senaste 20 åren har fyra av fem nya jobb skapats i företag med färre än 50 anställda. Det finns därför en poäng med att införa åtgärder som stöder en företagsvänlig politik som t.ex. sänkt arbetsgivaravgift för småföretag, ett slopat sjuklöneansvar för företag med upp till 10 anställda och en schablonmässig ersättning för företag med 11–49 anställda.

Nystart i klimat- och miljöarbetet

Sverige hör till de 23 länder i världen som enligt FN:s klimatkonvention måste minska utsläppen av växthusgas till en hållbar nivå. Tyvärr har Sverige en lång väg att gå för att uppfylla dessa löften. Med dagens takt i klimatarbetet kommer t.ex. EU:s klimatmål att nås först omkring år 2200, vilket är 150 år för sent. Det krävs därför ordning och reda i klimatpolitiken. För detta behövs både ett klimatpolitiskt ramverk för att sätta bindande mål för klimatarbetet och klimatinvesteringar för att åstadkomma betydande utsläppsminskningar. Sverige behöver även ta ett större internationellt ansvar i klimatfrågan genom att stödja klimatarbetet i fattiga länder.

Inrikes transporter svarar för en tredjedel av Sveriges koldioxidutsläpp. För att minska klimatpåverkan från inrikes transporter bör det finnas strategier för hur det ska gå till. Dessa kan vara att minska bilåkandet, effektivisera energianvändningen och öka andelen förnybara drivmedel. Det är även nödvändigt att avsätta ytterligare resurser på klimatsmart infrastruktur, däribland järnvägsunderhåll och större investeringar i regionala banor och spårvägar. Vidare bör Sverige sträva mot en minskad klimatpåverkan från vägtrafiken och flyget, vilket kan åstadkommas genom nya styrmedel och riktade åtgärder.

Att införa koldioxidskatter är en bärande del i arbetet med en klimatvänlig politik, liksom stöd till energieffektivisering i bostäder och fastigheter. Sedan år 2010 har stödet till förnybara energikällor minskat med 70 procent. Det behövs satsningar på förnybar energi som möjliggör klimatsmarta val. För att öka takten i utbyggnaden av förnybar energi bör t.ex. stöd ges till kommuner och regioner för klimatinvesteringar. Staten bör ta ett större ansvar för klimatanpassning genom att t.ex. kunna stå för hälften av de sammanlagda kostnaderna på 30 miljarder kronor för de åtgärder som behöver genomföras under de kommande 20 åren.

Sverige har, som en följd av regeringens minskade miljöambitioner, misslyckats med grundläggande miljömål som frisk luft, rent vatten och en giftfri miljö. Därför bör tempot i miljöarbetet växlas upp genom en stegvis upptrappning av anslagen till åtgärder för att nå miljömålen. Detta kan ske genom ökade anslag för att t.ex. stimulera ekologisk produktion, nya ekonomiska styrmedel för att bl.a. minska övergödningen och en ökad miljöhänsyn i gruvpolitiken som t.ex. en hållbar mineralutvinning.

En skola med kvalitet och en väl fungerande högre utbildning

Den svenska skolan står inför många utmaningar. Jämfört med andra länder har kunskapsresultaten och likvärdigheten försämrats under 2000-talet. Läs- och skrivkunskaperna har försämrats hos svenska skolelever, vilket kan få allvarliga konsekvenser på några års sikt. Satsningarna på skolan är begränsade. Sverige behöver agera för att kunna vända skolresultaten och uppnå en likvärdig skola för alla elever. Skolorna bör ha en ökad tillgång till bl.a. specialpedagoger och riktade insatser för att öka elevers läsutveckling. Målet är att alla elever ska få samma förutsättningar att lära sig läsa, skriva och räkna innan de lämnar årskurs tre.

En annan viktig målsättning är att alla elever ska klara skolan och kunna utvecklas enligt sina individuella förutsättningar. Som ett led i detta bör lärarnas pedagogiska befogenheter utökas genom en s.k. ordinationsrätt i syfte att effektivisera processen och ge elever rätt stöd i tid. Vidare bör lärarnas administrativa börda minska. Den nuvarande lärarlegitimationsreformen har brister när det gäller bl.a. behörighetsregler samt hur kostnaderna och finansieringen ska fördelas mellan staten och huvudmännen. Den nuvarande reformen behöver modifieras, t.ex. genom att den statliga finansieringen utökas och all pedagogisk personal inkluderas, även inom förskolor och fritidshem.

En väl fungerande högre utbildning och forskning är avgörande för Sveriges omställning till ett långsiktigt hållbart samhälle. Anslagen till grundutbildningen har minskat stort under de senaste 20 åren, och detta är en av de viktigaste orsakerna till att kvaliteten på den högre utbildningen brister. Även antalet helårsplatser på högskolan har blivit färre, vilket motarbetar en modern arbetslinje. Av den anledningen bör det finnas fler utbildningsplatser i högskolan och ökade resurser för t.ex. fler lärarledda timmar.

Välfärd och arbetslivstrygghet för alla

Sverige behöver ha goda välfärdsinstitutioner som erbjuder vård och omsorg när vi behöver det och trygghetssystem som stöder den som är sjuk eller utan arbete. Samtidigt blir det en allt tuffare utmaning att ge alla invånare lika goda förutsättningar oavsett var i landet de bor. Jag motsätter mig regeringens förslag om ett femte jobbskatteavdrag och anser i stället att det bör genomföras satsningar inom skola, vård och social omsorg. Det bör finnas fler förebyggande åtgärder för ökad folkhälsa och fler utbildade läkare. Det behövs även ökad bemanning, kompetensutveckling och arbetsförkortning i äldreomsorgen för att skapa en mer rimlig arbetssituation för personalen.

Villkoren i trygghetsförsäkringarna har försämrats kraftigt sedan de nya reglerna i sjukförsäkringen trädde i kraft fullt ut år 2010. Även arbetslöshetsförsäkringen har försämrats drastiskt, vilket slår särskilt hårt mot unga och utrikes födda. Att den differentierade avgiften nu återtas löser knappast de stora bristerna i försäkringen eller leder till att de närmare 500 000 personer som har lämnat arbetslöshetsförsäkringen kommer tillbaka. Sverige behöver en modell med s.k. arbetslivstrygghet som kombinerar en inkomstförsäkring med en gemensam grundtrygghet åt alla som inte kan arbeta på grund av sjukdom eller arbetslöshet. Det innebär en höjd sjukpenning och ett höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen.

Vidare kan konstateras att det politiska arbetet med jämställdhet har stannat av, vilket syns i ökade skillnader i nettoinkomster och sjukskrivningar. Alla, oavsett kön, ska omfattas av välfärd och trygghet. Jag anser att det bör införas en tredelad föräldraförsäkring samt en gemensam försäkring för både sjukdom och arbetslöshet. Det bör också införas ett golv i sjukförsäkringen, vilket skulle gynna främst kvinnor med sjukpenning.

Grön skatteväxling och satsningar på företagande och innovation

De skatter som behövs för att finansiera välfärden bör vara omfördelande och beräknas utifrån bärkraft på ett sätt som så långt det är möjligt undviker snedvridningar av ekonomin. Systemet måste samtidigt bidra till incitament för egen försörjning. Genom en s.k. grön skatteväxling kan miljöresurser och utsläpp beskattas samtidigt som sänkt skatt på arbete premieras för att på så sätt gynna både klimatet, jobben och ekonomin. Det kan ske t.ex. genom höjda koldioxid-, vattenkrafts- och kärnkraftsskatter.

För att öka incitamenten för arbete bör de senaste årens sänkningar av inkomstskatten för vanliga löntagare ligga kvar. Däremot bör det ske en avtrappning av det nuvarande jobbskatteavdraget. Jag avstyrker regeringens förslag om ett femte jobbskatteavdrag och en höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt. Nya jobb skapas inte genom skattesänkningar utan genom företagande, innovation och forskning. Detta kan understödjas genom riktade åtgärder, t.ex. en slopad egenavgift för unga som startar nya enmansföretag, sänkta arbetsgivaravgifter för småföretag och stöd till entreprenöriella verksamheter, s.k. inkubatorer.

Jag tillstyrker sammanfattningsvis Miljöpartiets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Regeringens förslag till riktlinjer avstyrks, likaså övriga oppositionspartiers riktlinjeförslag.

3. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 2), punkt 1 (SD)

av Sven-Olof Sällström (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Sverigedemokraterna föreslår i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 1 och
avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 1 och motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1 och 17 samt
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 1, 6, 11–21, 23–30, 32, 33 och 35–38.

Ställningstagande

Det finanspolitiska ramverket ska värnas. Under överskådlig framtid bör vi ha ett överskottsmål för den offentliga sektorns finanser motsvarande 1 procent av BNP över en konjunkturcykel. En expansiv finanspolitik är berättigad i det nuvarande ekonomiska läget, men det är oroväckande att regeringen tycks sakna en plan för hur överskottsmålet ska kunna uppnås. Jag anser att omfattande besparingar bör göras på asyl- och anhöriginvandringen och på utvecklingsbiståndet. Ökade resurser bör i stället läggas på bl.a. utbildning, vård och omsorg, landsbygdsutveckling och sänkt skatt för pensionärer.

Invandring och internationellt bistånd

Den utomeuropeiska asyl- och anhöriginvandringen bör minska med åtminstone 90 procent från de nuvarande nivåerna. Beviljandet av permanenta uppehållstillstånd inom asylinvandringen bör helt upphöra och anhöriginvandring och familjeåterförening ska följa ett väluppbyggt regelverk. De nuvarande reglerna för arbetskraftsinvandring bör ändras så att fokus ligger på högkvalificerad arbetskraft.

Genom en översyn av ineffektivt bistånd, en större koncentration av biståndet till de mindre utvecklade länderna och färre inriktningar kan en gradvis minskning av biståndet göras. 2015 bör biståndsramen ligga på 0,7

procent av BNI, vilket är i linje med FN:s rekommendationer. Samtidigt bör ett kris- och katastrofbistånd ges högre prioritet genom att mer resurser läggs på flyktingars närområden via UNHCR.

Ett Sverige med riktiga jobb

Sysselsättningspolitiken ska syfta till att göra det mer lönsamt att arbeta och billigare och enklare att anställa. Det är viktigt att komma till rätta med den bristande matchningen på arbetsmarknaden samt att minska överutbudet av okvalificerad invandrad arbetskraft. Ett femte jobbskatteavdrag bör införas, då detta skapar sysselsättning och stimulerar konsumtionen. I stället för generella sänkningar av arbetsgivaravgifterna bör ett arbetsgivaravdrag, som särskilt gynnar de mindre företagen, införas. Sjuklöneansvaret bör reformeras genom ett sjuklöneavdrag som innebär att småföretagens börda avsevärt lindras.

Ökade medel bör avsättas till komvux och till yrkeshögskolan för att finansiera sammanlagt 10 000 nya platser. Vidare bör lärartätheten öka i den högre utbildningen och högskolorna effektiviseras för att bättre matcha sitt utbildningsutbud med näringslivets kompetens.

För att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten bör det införas en särskild anställningsform med lärlingar, där arbetsgivaren helt slipper arbetsgivaravgifter, vilket bedöms kunna skapa 15 000 nya lärlingsjobb. Dessutom bör starta-eget-bidraget för unga utökas. Det är också motiverat med satsningar på senior-RUT, s.k. föreningsjobb och förbättrad arbetsmiljö.

Tillväxt och satsningar på en stark landsbygd

Det finns en oerhörd potential ute på landsbygden för jobbskapande och tillväxt. Genom ett landsbygdslyft kan förutsättningar skapas för 25 000 nya jobb på Sveriges landsbygd. Landsbygdslyftet innefattar bl.a. omfattande investeringar i infrastruktur. Bättre förutsättningar måste skapas för de näringar som kan dra nytta av landsbygdens fördelar, exempelvis skog, jordbruk, vattenbruk, besöksnäring, gruvor och mineraler samt natur- och kulturmiljöer. Bl.a. bör det genomföras en utbildningssatsning med inriktning på sådana näringar samt investeringar i vattenbruk och fiskeodlingar. Mot bakgrund av att EU:s medfinansiering av EU:s landsbygdsprogram sänkts för perioden 2014–2020 bör den svenska medfinansieringen öka så att landsbygdsprogrammets totala budget bibehålls. För att skapa en rörligare arbetsmarknad och sänka trösklarna på arbetsmarknaden för människor på landsbygden ska milersättningen höjas. Jag anser också att den allmänna värnplikten ska återinföras.

Sverige ska vara en framträdande kunskapsnation. Ett viktigt mål är att ligga i framkant inom områden som kärnfysik, genteknik, nanoteknik, informationsteknik, rymdteknik, mineralogi, geovetenskap och skogsforskning. Vidare bör forskningsanslagen inom högskolor och universitet höjas. Det finns också behov av en marknadskompletterande riskkapitalfond, som prioriterar de företag som har små möjligheter att söka kapital på den ordina-

rie marknaden. I det syftet bör det göras en extra vinstutdelning från Vattenfall på 5 miljarder kronor årligen under förutsättning att utrymmet finns.

Energipolitiken ska säkerställa en prisvärd och tillförlitlig energiförsörjning för såväl hushållen som näringslivet. Medel bör tillföras till forskning och utveckling av svensk kärnkraft. För att stimulera byggandet av nya reaktorer bör effektskatten, som inte utgår på andra energislag, avskaffas. Landets befintliga vattenkraftstationer bör underhållas och moderniseras samt resurser avsättas för forskning inom biobränslen och vidareutveckling av skogsråvara. Jag anser att elpriserna över lag är för höga och vill därför se en sänkning av energiskatten på el.

Förutsättningar måste skapas för ett välplanerat, energieffektivt och hållbart bostadsbyggande. Det bör vara skattefritt att hyra ut en del av sin bostad eller att hyra ut i andra hand, och reglerna för denna typ av uthyrning måste göras mer flexibla. Den kommunala fastighetsavgiften för studentbostäder bör avskaffas och byggnormerna förenklas. I syfte att skapa en långsiktig och hållbar lösning för upprustningsbehov och underhåll av bostadsbeståndet i Sverige bör skattefria underhållsfonder införas.

På infrastrukturområdet är det nödvändigt att avsätta medel för såväl utveckling som vidmakthållande av statens transportinfrastruktur under hela prognosperioden. Bl.a. bör en marknadspott för årliga investeringar införas med syftet att bygga bort flaskhalsar för investeringar i näringslivet.

Nationell, fysisk, ekonomisk och social trygghet

Den nationella tryggheten behöver stärkas och likaså den fysiska, ekonomiska och sociala tryggheten genom olika reformer och ökade anslag.

Grunden i ett tryggt samhälle är att kunna styra samhället efter egna preferenser och behov. Jag anser att det svenska EU-medlemskapet bör omförhandlas och att det bör utlysas en ny folkomröstning om Sveriges fortsatta deltagande i unionen.

Det är vidare nödvändigt med kraftigt höjda anslag till Försvarsmakten i syfte att inleda en återupprustning och ett återtagande av försvarsförmåga. På sikt måste flertalet nedlagda regementen och flottiljer återöppnas och JAS uppgraderas.

Straffen för den grova och upprepade brottsligheten måste skärpas. Prövning av utvisning bör vara obligatoriskt och utvisning normen i de fall utländska medborgare begår allvarliga eller upprepade brott. Dessutom bör ytterligare medel läggas på polisen, Åklagarmyndigheten, Sveriges domstolar, Kriminalvården och Brottsoffermyndigheten.

Arbetslöshetsförsäkringen behöver stärkas, dels genom höjt tak i försäkringen, dels genom en sammanslagning av arbetslöshetskassorna samtidigt som administrationen tas över av Försäkringskassan. På sikt bör Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen slås ihop.

Det är viktigt att öka familjers valfrihet och oberoende gentemot det offentliga. Ersättningsbeloppet i föräldrapenningen bör utökas men jämställdhetsbonusen i försäkringen avskaffas. För att förbättra den ekonomiska situationen för främst ensamstående med barn bör bostadsbidraget höjas. Reformen om vårdnadsbidrag behöver vidareutvecklas. Det kan ske genom att det lagstadgas att kommunerna måste erbjuda ett sådant bidrag och genom att maximibeloppet höjs. Vidare bör det införas en rätt till obetald tjänstledighet för s.k. förskoledagar samt ett återinförande av de s.k. kontaktdagarna för föräldrar med barn i åldern 6–12 år.

Ökade resurser till skola, vård och äldreomsorg

Skolan ska kännetecknas av trygghet och studiero, men också av kunskapsförmedling, förbättrade studieresultat samt ordning och reda. Staten bör åter ta över huvudmannaskapet för den svenska skolan, och lärarnas status måste höjas. Jag anser också att uttag av vinst i friskolor ska förhindras och s.k. kommunala avknoppningar förbjudas i lag. Härutöver är det nödvändigt att lägga mer fokus på kunskaper i svenska språket, på bättre studievägledning och på bättre skolmat. Förskoleklassen, som i dag är frivillig, bör bli en obligatorisk del av grundskolan, som då blir tioårig. Staten bör ta ett större ansvar för landets skollokaler och medel bör öronmärkas för en upprustningssatsning 2017. Jag avvisar regeringens tidigare aviserade och till viss del genomförda besparingar på gymnasieskolan.

Den svenska hälso- och sjukvården ska hålla en internationellt sett hög kvalitet. Tillgängligheten till vården behöver förbättras och ytterligare medel avsättas årligen för akutvård och tillgänglighet. Att komma till rätta med vårdplatsbristen är en av vårdens enskilt viktigaste frågor. Antalet vårdplatser måste utökas och gällande vårdgaranti kompletteras med rätten att vid behov garanteras en vårdplats på rätt klinik och bemannad med rätt kompetens. Det behövs motsvarande 20 000 nya helårsarbetskrafter inom den offentliga sektorn, varav huvuddelen inom vård och omsorg. Högkostnadsskyddet bör återställas till de tidigare lägre nivåerna. För att bekämpa psykisk ohälsa fordras bl.a. en förstärkning av barn- och ungdomspsykiatrin samt fler vårdplatser. Det bör vidare vara obligatoriskt med hälsoundersökningar för alla individer som söker svenskt uppehållstillstånd. Akutbils- och hembesöksverksamheten måste utvecklas och mobila tandvårdsenheter införas. Kommuners och landstings ansvar för palliativ vård behöver tydliggöras och förstärkas.

En rad åtgärder krävs för att underlätta livet och vardagen för äldre. Skatteskillnaden mellan lön och pension måste reduceras kraftigt genom att grundavdraget höjs för personer över 65 år. På sikt bör skatteskillnaden helt elimineras. Också garantipensionerna bör höjas med motsvarande 10 procent. Slutligen bör medel också tillföras för fler äldreboenden, utökad personalbemanning, starkare anhörigstöd och bättre mat. Dessutom bör s.k. äldrevårdscentraler införas.

Jämställdhet

Jag anser att den svenska jämställdhetsdebatten ofta förs utifrån felaktiga utgångspunkter. Politikens roll bör vara att motverka diskriminering, upprätthålla valfrihet och likhet inför lagen och försöka underlätta tillvaron för män och kvinnor i de livssituationer som de själva har valt.

Alla anställda inom den offentliga sektorn bör erbjudas möjlighet att arbeta heltid. Det skulle leda till omkring 25 000 nya helårsarbetskrafter inom vården, skolan och omsorgen. I första hand ska detta åstadkommas genom ett stimulansbidrag, men om inte det är tillräckligt kan lagstiftning övervägas. Dessutom bör även rätten att arbeta deltid utökas och arbetsmiljön förbättras inom den offentliga sektorn. Det bör även finnas tydligare karriärvägar och möjligheter till kompetensutveckling, vilket borgar för högre lönenivåer.

Sysselsättningseffekter

Jag står bakom Sverigedemokraternas budgetalternativ som sammanlagt bedöms skapa ytterligare 73 000 nya jobb mätt i helårsarbetskrafter. Det handlar om fler jobb genom landsbygdssatsningen, fler offentligt anställda, fler lärlingsanställningar, fler anställda inom försvarsmakten samt fler platser på yrkeshögskolan. Det s.k. arbetsgivaravdraget beräknas ge 20 000 fler årsarbetskrafter medan den höjda restaurang- och cateringmomsen samt avvisandet av höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt beräknas minska antalet årsarbetskrafter, jämfört med regeringens förslag.

Jag tillstyrker sammanfattningsvis Sverigedemokraternas förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Regeringens förslag till riktlinjer avstyrks, likaså övriga oppositionspartiers riktlinjeförslag.

4. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 2), punkt 1 (V)

av Ulla Andersson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Vänsterpartiet föreslår i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt
avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 1 och motionerna
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 1,
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1 och 17 samt
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 1, 6, 11–21, 23–30, 32, 33 och 35–38.

Ställningstagande

Sverige har massarbetslöshet och stora behov av samhällsnyttiga investeringar samtidigt som det med tanke på det ekonomiska läget är rimligt att föra en expansiv finanspolitik. Överskottsmålet bör därför överges till förmån för ett mål där de offentliga finanserna är i balans över en konjunkturcykel. Sverige har i dag en låg statskuld men andra stora problem. Därför är det dags att ompröva överskottsmålet, vilket vore rimligt till följd av de stora samhällsinvesteringar som måste till för att trygga välfärden, skapa jobb och ställa om ekonomin i en mer klimatvänlig riktning. En ändring av överskottsmålet bör dock göras öppet, vilket inte regeringen gör. Den för en politik som inte är förenlig med överskottsmålet. Samtidigt säger regeringen att målet ligger fast trots att de i praktiken övergett det.

Ekonomisk politik för bättre välfärd

Den svenska ekonomin lider av fyra huvudsakliga strukturproblem: hög arbetslöshet och försämrad matchning på arbetsmarknaden, sjunkande produktivitet i näringslivet, låga bostadsinvesteringar och sjunkande skolresultat. I stället för att rusta de arbetslösa för framtidens arbetsliv genom satsningar på kunskapshöjande insatser har regeringen de senaste åren satsat stort på passiva massåtgärder, inte minst inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantierna. Den passiva politiken har bidragit till längre arbetslöshetstider och en försämrad matchning på arbetsmarknaden.

Dessvärre kan det konstateras att även 2014 års budgetproposition är helt tom på förslag för att hantera strukturproblemen i den svenska ekonomin. Av regeringens reformutrymme på 24 miljarder kronor används 75 procent, dvs. 18 miljarder kronor, till att sänka skatter. Satsningarna på skolan uppgår till endast 500 miljoner kronor. På bostadsbyggandet och näringspolitiken lägger regeringen inga nya resurser alls och arbetsmarknadspolitiken tillförs ca 350 miljoner kronor. Regeringen fortsätter därmed på den inslagna vägen med ensidiga skattesänkningar som ger osäkra och i bästa fall små sysselsättningseffekter.

Regeringens politik har också resulterat i en kraftig ökning av den ekonomiska ojämlikheten. Ökad ojämlikhet riskerar att leda till en sämre fungerande arbetsmarknad och en minskad samhörighet och tillit mellan medborgarna. Därtill har också jämställdheten mellan kvinnor och män försämrats till följd av regeringens politik.

Det är tydligt att regeringens politik har nått vägs ände. Det är dags för en ny färdriktning och vi presenterar kraftfulla åtgärder för att nå vårt överordnade mål om full sysselsättning.

Stärkt kommunsektor

Sysselsättningen i kommunsektorn har utvecklats negativt de senaste sex åren. Under samma period har befolkningen ökat. Detta har resulterat i minskad personaltäthet och försämrad kvalitet inom en rad områden. Kom-

munsektorn behöver därför tillföras betydande resurser. Vänsterpartiet ökar därför medlen till kommunsektorn med drygt 26 miljarder kronor under 2014, dels genom att vi värdesäkrar de generella statsbidragen, dels genom en rad riktade insatser inom flera områden.

Vidare har utvecklingen inom skolområdet gått åt fel håll de senaste decennierna, och likvärdigheten i skolan har försämrats sedan slutet av 1990-talet. Skolan bör därför förstärkas successivt för att öka lärartätheten. Därtill bör 1 miljard kronor i öronmärkta statsbidrag riktas till de skolor och elever som har de största behoven av ytterligare resurser för att nå målen i läroplanen. Rätten för privata huvudmän att starta fristående skolor har varit den mest förödande reformen för skolan. Skolors vinstintresse står i motsättning till skolans övergripande uppdrag. Vinstsyftande bolag och utbildningskoncerner ska därför inte få driva skolor med offentliga bidrag.

Barnomsorgen bör i högre grad anpassas till föräldrarnas behov. Barnomsorg på obekväm arbetstid bör öka och barn till arbetslösa och föräldralediga ska ges rätt till förskola 30 timmar per vecka. Dessutom måste barngrupperna inom förskolan minska. Därför avsätts närmare 2 miljarder kronor till satsningar inom förskolan för 2014.

Vinstdriven hälso- och sjukvård bör inte vara tillåten. Vinstintressen leder till att vård inte ges efter behov. Sjukhus ska inte heller få säljas. Problemen inom sjukvården har ett samband med personalsituationen och bristen på vårdplatser. Därför föreslår Vänsterpartiet att anslagen till sjukvården höjs så att personaltätheten kan höjas och antalet vårdplatser utökas. Kostnadsfri vidareutbildning till specialistsjuksköterska ska införas och läkemedel till barn bör vara helt avgiftsfria.

En mänskligare sjukförsäkring

Regeringens förändringar inom sjukförsäkringen har lett till att sjuka står utan ekonomisk ersättning. Fyrkantiga tidsgränser har ansetts viktigare än huruvida personen har blivit tillräckligt frisk för att arbeta och många människor har utförsäkras. Sjukdom har därigenom kommit att innebära fattigdom för många. Sjukförsäkringen bör därför reformeras och individanpassas så att människor kan få ersättning i fler steg än med dagens system. Inkomsttaket för maximal sjukpenning bör också höjas. Förändringarna i sjukpenning och sjukersättning beräknas kosta drygt 4 miljarder kronor under 2014.

Bättre livsvillkor för unga

Unga vuxna tillhör 2000-talets stora förlorare. Det har blivit betydligt svårare för unga att få ett jobb. Arbetslösheten bland unga uppgår till 23,6 procent. Bostadsbristen gör det svårt för unga att flytta hemifrån, nästan var fjärde ung vuxen bor hemma. De försämrade trygghetssystemen har

gjort det i stort sett omöjligt för unga att kvalificera sig för arbetslöshetsersättning. Vi vill förbättra ungas livsvillkor och möjligheter genom åtgärder inom flera områden.

Det ska införas en absolut gräns för hur länge en person kan vara visstidsanställd innan han eller hon ges företräde till ett fast jobb. Tydliga kriterier för när en anställning får vara tidsbegränsad ska också införas. För att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten behövs en aktiv utbildnings- och arbetsmarknadspolitik. Unga måste tidigt få individuellt anpassade åtgärder hos Arbetsförmedlingen. Alla unga bör också ges rätt till en fullständig gymnasieutbildning. Generationsväxlingen i arbetslivet bör stimuleras genom utbildningsvikariat, traineeanställningar och lärlingsanställningar i yrken med stora rekryteringsbehov de kommande åren.

Studenters möjligheter att studera under rimliga former ska stärkas. Samtliga yrkesutbildningar ska ge högskolebehörighet; alla ska ha möjlighet att kunna läsa vidare. Studiemedlen bör höjas och bidragsdelen stegvis höjas för att stärka studenternas ekonomiska situation. Medel bör också tillföras för att inrätta ytterligare 6 200 högskoleplatser under 2014.

Den akuta bostadsbristen slår hårt, särskilt mot unga. Bostadsbyggandet, särskilt av hyresrätter, måste därför öka kraftigt, och ett investeringsstöd på 1 miljard för 2014 bör införas.

Investeringar för fler jobb

De offentliga investeringarna som andel av BNP har fallit de senaste 40 åren. Tunga instanser har på senare tid kritiserat regeringen för bristen på offentliga investeringar. Framför allt har de kommunala investeringarna minskat. Sambandet mellan nivån på de offentliga investeringarna och arbetslösheten är starkt och vi vill därför se en ökning av de offentliga investeringarna inom flera områden.

Investeringar i grön infrastruktur bidrar till att uppnå både miljö- och klimatmål. Vi vill avsätta 9 miljarder kronor under 2014 för större investeringar i grön infrastruktur. Huvuddelen av dessa medel riktas mot investeringar och underhåll i järnväg och lokal spårtrafik. Ett särskilt stöd till upprustning av välfärdslokaler samt ett tillgänglighetsstöd för att bygga bort hinder i offentliga miljöer bör också införas.

Ett hållbart arbetsliv med plats för fler

Arbetslösheten är hög och långtidsarbetslösheten har ökat kraftigt sedan regeringen tillträdde 2006. Regeringen konstaterar själv att matchningen på arbetsmarknaden tydligt har försämrats. En förklaring är att regeringen kraftigt minskat möjligheterna till omskolning och vidareutbildning. Detta måste ändras genom stora satsningar på fler utbildningsplatser på komvux, yrkesvux, yrkeshögskolan och inom arbetsmarknadsutbildningar. Drygt 12 miljarder kronor bör avsättas under 2014 för att finansiera 48 500 subventionerade anställningar, t.ex. traineeanställningar, lärlingsanställningar, över-

gångsjobb, utbildningsvikariat och lönebidragsanställningar. Regeringens förändringar av arbetslöshetsförsäkringen har fått till följd att en stor grupp arbetslösa i dag står utan ersättning från försäkringen.

Arbetslöshetsförsäkringen behöver ses över i sin helhet och reformeras i grunden. Ett antal nödvändiga förändringar som minskar de negativa effekterna av regeringens sabotage mot arbetslöshetsförsäkringen kan dock göras omgående utan föregående utredning. Vi lägger därför fram ett antal förslag som förbättrar den inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringen, bland annat höjningar av den lägsta och högsta dagpenningen samt en höjning av ersättningsnivån till 80 procent för hela ersättningsperioden. Den allmänna grundförsäkringen bör förstärkas genom införande av ett sökandevillkor som ger möjlighet för fler att kvalificera sig för ersättning från arbetslöshetsförsäkringen.

Rättvisa skatter

Skatter ska tas ut för att finansiera åtaganden som medborgarna anser vara gemensamma angelägenheter. Målsättningen med skattepolitiken är att trygga välfärden, få fler människor i arbete, minska inkomstskillnader och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Regeringens skattepolitik har främst gynnat höginkomsttagare. Vi vill genom våra förändringar öka rättvisan i skattesystemet.

Det nuvarande jobbskatteavdraget bör reduceras för inkomster på över 30 000 kronor i månaden. För inkomster på över 50 000 kronor i månaden ska man inte få något jobbskatteavdrag. Ytterligare jobbskatteavdrag bör inte genomföras och vi motsätter oss även en höjd skiktgräns för statlig skatt. En princip om lika skatt för lika inkomst ska vara vägledande och därför bör skatten sänkas för t.ex. sjuka, arbetslösa, föräldralediga och förtidspensionärer.

Skattereduktionen för hushållsnära tjänster och skattereduktionen för gåvor till ideella organisationer bör avskaffas. En avdragsrätt för medlemsavgiften till såväl fackförbund som arbetslöshetskassan bör införas.

Regeringens åtgärder med sänkta arbetsgivaravgifter har inte haft avsedd effekt och bör därför ändras. Vidare bör bolagsskatten höjas till 26 procent och restaurangmomsen till 25 procent.

Fastighetsbeskattningen bör också förändras så att de med värdefulla fastigheter betalar mer. Fastighetsskatten för hyreslägenheter bör avskaffas.

Höjd koldioxidskatt är ett effektivt medel för att minska utsläppen av växthusgaser. För att kompensera boende i glesbygd sänks fordonsskatten i 36 glesbygdskommuner.

Jämställdhet, inkludering och antidiskriminering

Politiken ska syfta till att omfördela makt och resurser så att kvinnor och män ges samma möjligheter. Att öka kvinnors deltagande i arbetslivet är viktigt för ökad jämställdhet och ger även positiva effekter på den ekonomiska utvecklingen. Den offentliga sektorns finanser skulle stärkas med 15

miljarder kronor om kvinnor förvärvsarbetade i samma utsträckning som män. Reformer som t.ex en individualisering av föräldraförsäkringen samt satsningar på vård, skola och omsorg är därför viktiga för att öka jämställdheten i arbetslivet.

Arbetslösheten är högre bland utomeuropeiska invandrare och de har svårare att få jobb som motsvarar deras utbildning och kvalifikationer. En förbättrad matchning på arbetsmarknaden är därför särskilt viktig för att öka invandrares deltagande i arbetslivet.

Vi tillstyrker sammanfattningsvis Vänsterpartiets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Regeringens förslag till riktlinjer avstyrks, likaså övriga oppositionspartiers riktlinjeförslag.

5. Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2014 (avsnitt 3 samt bilaga 2 och 3), punkt 2 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Pia Nilsson (S), Bo Bernhardsson (S), Marie Nordén (S), Sven-Erik Bucht (S) och Agneta Karlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2014 (avsnitt 3 samt bilaga 2 och 3)

a) Utgiftstak för staten

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan om statsbudgeten till 1 127 miljarder kronor för 2014, 1 147 miljarder kronor för 2015 och 1 197 miljarder kronor för 2016. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2 och

avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 2 och 3 samt motionerna

2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 6–8,

2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 2 och

2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 2.

b) Utgiftsramar för utgiftsområdena

Riksdagen beslutar om ramar för utgiftsområdena 2014 i enlighet med Socialdemokraternas förslag i tabell 3.2 i betänkandet. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 i denna del och

avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 5 och motionerna

2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 i denna del,

2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 4 och

2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4.

c) Övriga utgifter på statens budget

Riksdagen godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2014, beräkningen av Riksgäldens nettoutlåning för 2014 samt beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2014 enligt Socialdemokraternas förslag i tabell 3.2, med den ändringen att Riksgäldens nettoutlåning är 3 237 miljoner kronor lägre än i tabellen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 6 och 11, bifaller delvis proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 10 och motion

2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 i denna del och

avslår motionerna

2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 i denna del och

2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 6.

d) Beräkningen av inkomsterna på statens budget

Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2014 i enlighet med Socialdemokraternas alternativ i tabell 3.3 i betänkandet, med den ändringen att inkomsttitel 2000 Inkomster av statens verksamhet är 3 795 miljoner kronor lägre än i tabellen. Därmed bifaller riksdagen delvis motion

2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3 i denna del och

avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 4 och motionerna

2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 i denna del,

2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 3 i denna del och

2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del.

e) Ändringar i skatte- och avgiftsregler

Riksdagen antar regeringens lagförslag och tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör återkomma med förslag om förändringar i skatte- och avgiftsreglerna som överensstämmer med Socialdemokraternas beräkning av statsbudgetens inkomster. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 17, 18 i denna del, 20–27, 29–33 och 35–41 samt 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 1 och motion

2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 3 i denna del, 8–16 och 18–21,

bifaller delvis motionerna

2012/13:Ju254 av Ylva Johansson (S),

2012/13:Ju266 av Peter Jeppsson och Suzanne Svensson (båda S),

2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 82 och 83,

2013/14:Fi272 av Hannah Bergstedt (S) yrkandena 1 och 2,

2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 5–7,

2013/14:Fi317 av Bo Bernhardsson (S),
2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 4 och 5,
2013/14:T517 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 25 och
2013/14:A288 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 17 och
avslår motionerna
2012/13:Ju274 av Thomas Finnborg (M),
2012/13:Kr329 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 5,
2013/14:Fi243 av Josef Fransson (SD) yrkandena 1–4,
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 i denna del och 10–21,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 3 i denna del,
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 3 i denna del, 7, 8, 10, 22, 31 och 34,
2013/14:C431 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 11,
2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 46,
2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4 och
2013/14:A399 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 3, 9 och 11.

f) Ny lag om stöd vid korttidsarbete

Riksdagen antar regeringens lagförslag och tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör återkomma med förslag om förändringar i reglerna som överensstämmer med Socialdemokraternas förslag i motionerna.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 16, 18 i denna del, 19, 28 och 34 samt motionerna
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 22 och
2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 41.

g) Ålderspensionssystemets utgifter

=Utskottet.

Ställningstagande

Vi anser att Socialdemokraternas förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken bör ligga till grund för beslutet om utgiftstak, utgiftsramar och beräkningen av statsinkomster för 2014. Det innebär att utgiftstaken för staten 2014–2016 fastställs i enlighet med Socialdemokraternas förslag i tabell 3.1 i betänkandet. Fördelningen av utgifter för 2014 ska göras i enlighet med Socialdemokraternas förslag i tabell 3.2 i betänkandet, med den ändringen att posten Riksgäldskontorets nettoutlåning är 3 237 miljoner kronor lägre än i tabellen. Ändringen är en följd av en rättelse som gjorts under utskottets beredning och som rör en omläggning i hanteringen av studielån (se avsnitt 3.9 i betänkandet). Statsbudgetens inkomster ska beräknas i enlighet med Socialdemokraternas förslag i tabell 3.3 i betänkandet, med den ändringen att inkomsttitel 2000 Inkomster av statens verksamhet är 3 795 miljoner kronor lägre än i tabellen. Också denna ändring är en följd av den ovan redovisade rättelsen.

6. Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2014 (avsnitt 3 samt bilaga 2 och 3), punkt 2 (MP)

av Per Bolund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2014 (avsnitt 3 samt bilaga 2 och 3)

a) Utgiftstak för staten

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan om statsbudgeten till 1 137 miljarder kronor för 2014, 1 162 miljarder kronor för 2015 och 1 212 miljarder kronor för 2016. Därmed bifaller riksdagen motion
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 2 och
avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 2 och 3 samt motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 6–8,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 2 och
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2.

b) Utgiftsramar för utgiftsområdena

Riksdagen beslutar om ramar för utgiftsområdena 2014 i enlighet med Miljöpartiets förslag i tabell 3.2 i betänkandet. Därmed bifaller riksdagen motion
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4 och
avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 5 och motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 i denna del,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 4 och
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 i denna del.

c) Övriga utgifter på statens budget

=Utskottet.

d) Beräkningen av inkomsterna på statens budget

Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2014 i enlighet med Miljöpartiets alternativ i tabell 3.3 i betänkandet, med den ändringen att inkomsttitel 2000 Inkomster av statens verksamhet är 3 795 miljoner kronor lägre än i tabellen. Därmed bifaller riksdagen delvis motion
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del och
avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 4 och motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 i denna del,

2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 3 i denna del och
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3 i denna del.

e) Ändringar i skatte- och avgiftsregler

Riksdagen antar regeringens lagförslag och tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör återkomma med förslag om förändringar i skatte- och avgiftsreglerna som överensstämmer med Miljöpartiets beräkning av statsbudgetens inkomster. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 17, 18 i denna del, 20–27, 29–33 och 35–41 samt 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 1 och motion
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 3 i denna del, 7, 8, 10, 22, 31 och 34,
bifaller delvis motionerna
2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 46 och
2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4 och
avslår motionerna
2012/13:Ju254 av Ylva Johansson (S),
2012/13:Ju266 av Peter Jeppsson och Suzanne Svensson (båda S),
2012/13:Ju274 av Thomas Finnborg (M),
2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 82 och 83,
2012/13:Kr329 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 5,
2013/14:Fi243 av Josef Fransson (SD) yrkandena 1–4,
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 i denna del och 10–21,
2013/14:Fi272 av Hannah Bergstedt (S) yrkandena 1 och 2,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 3 i denna del,
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 3 i denna del, 5–16 och 18–21,
2013/14:Fi317 av Bo Bernhardsson (S),
2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 4 och 5,
2013/14:C431 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 11,
2013/14:T517 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 25,
2013/14:A288 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 17 och
2013/14:A399 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 3, 9 och 11.

f) Ny lag om stöd vid korttidsarbete

=Utskottet.

g) Ålderspensionssystemets utgifter
=Utskottet.

Ställningstagande

Vi anser att Miljöpartiets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken bör ligga till grund för beslutet om utgiftstak, utgiftsramar och beräkningen av statsinkomster för 2014. Det innebär att utgiftstaken för staten 2014–2016 fastställs i enlighet med Miljöpartiets förslag i tabell 3.1 i betänkandet. Fördelningen av utgifter för 2014 ska göras i enlighet med Miljöpartiets förslag i tabell 3.2 i betänkandet, med den ändringen att posten Riksgäldskontorets nettoutlåning är 3 237 miljoner kronor lägre än i tabellen. Ändringen är en följd av en rättelse som gjorts under utskottets beredning och som rör en omläggning i hanteringen av studielån (se avsnitt 3.9 i betänkandet). Statsbudgetens inkomster ska beräknas i enlighet med Miljöpartiets förslag i tabell 3.3 i betänkandet, med den ändringen att inkomsttitel 2000 Inkomster av statens verksamhet är 3 795 miljoner kronor lägre än i tabellen. Också denna ändring är en följd av den ovan redovisade rättelsen.

7. Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2014 (avsnitt 3 samt bilaga 2 och 3), punkt 2 (SD)

av Sven-Olof Sällström (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2014 (avsnitt 3 samt bilaga 2 och 3)

   a) Utgiftstak för staten
   Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan om statsbudgeten till 1 127,4 miljarder kronor för 2014, 1 142,2 miljarder kronor för 2015 och 1 176,7 miljarder kronor för 2016.
   Därmed bifaller riksdagen motion
   2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 2 och
   avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 2 och 3 samt motionerna
   2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 6–8,
   2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2 och
   2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 2.

b) Utgiftsramar för utgiftsområdena

Riksdagen beslutar om ramar för utgiftsområdena 2014 i enlighet med Sverigedemokraternas förslag i tabell 3.2 i betänkandet. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 4 och

avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 5 och motionerna

2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 i denna del,

2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 i denna del och

2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4.

c) Övriga utgifter på statens budget

Riksdagen godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2014, beräkningen av Riksgäldens nettoutlåning för 2014 samt beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2014 enligt Sverigedemokraternas förslag i tabell 3.2, med den ändringen att Riksgäldens nettoutlåning är 3 237 miljoner kronor lägre än i tabellen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 6 och 11, bifaller delvis proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 10 och motion

2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 6 och

avslår motionerna

2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 i denna del och

2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 i denna del.

d) Beräkningen av inkomsterna på statens budget

Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2014 i enlighet med Sverigedemokraterna alternativ i tabell 3.3 i betänkandet, med den ändringen att inkomsttitel 2000 Inkomster av statens verksamhet är 3 795 miljoner kronor lägre än i tabellen. Därmed bifaller riksdagen delvis motion

2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 3 i denna del och

avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 4 och motionerna

2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 i denna del,

2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3 i denna del och

2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del.

e) Ändringar i skatte- och avgiftsregler

Riksdagen antar regeringens lagförslag och tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör återkomma med förslag om förändringar i skatte- och avgiftsreglerna som överensstämmer med Sverigedemokraternas beräkning av statsbudgetens inkomster. Där-

med bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 17, 18 i denna del, 20–27, 29–33 och 35–41 samt 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 1 och motion
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 3 i denna del,
bifaller delvis motionerna
2012/13:Kr329 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 5,
2013/14:Fi243 av Josef Fransson (SD) yrkandena 1–4 och
2013/14:A399 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 3, 9 och 11 samt
avslår motionerna
2012/13:Ju254 av Ylva Johansson (S),
2012/13:Ju266 av Peter Jeppsson och Suzanne Svensson (båda S),
2012/13:Ju274 av Thomas Finnborg (M),
2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 82 och 83,
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 i denna del och 10–21,
2013/14:Fi272 av Hannah Bergstedt (S) yrkandena 1 och 2,
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 3 i denna del, 5–16 och 18–21,
2013/14:Fi317 av Bo Bernhardsson (S),
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 3 i denna del, 7, 8, 10, 22, 31 och 34,
2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 4 och 5,
2013/14:C431 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 11,
2013/14:T517 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 25,
2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 46,
2013/14:A288 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 17 och
2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4.

f) Ny lag om stöd vid korttidsarbete
=Utskottet.

g) Ålderspensionssystemets utgifter
=Utskottet.

Ställningstagande

Vi anser att Sverigedemokraternas förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken bör ligga till grund för beslutet om utgiftstak, utgiftsramar och beräkningen av statsinkomster för 2014. Det innebär att utgiftstaken för staten 2014–2016 fastställs i enlighet med Sverigedemokraternas förslag i tabell 3.1 i betänkandet. Fördelningen av utgifter för 2014 ska göras i enlighet med Sverigedemokraternas förslag i tabell 3.2 i betänkandet, med den ändringen att posten Riksgäldskontorets nettoutlåning är 3 237 miljoner kronor lägre än i tabellen. Ändringen är en följd av en rättelse som gjorts under utskottets beredning och som rör en omläggning i hanteringen av studielån (se avsnitt 3.9 i betänkandet). Statsbudge-

tens inkomster ska beräknas i enlighet med Sverigedemokraternas förslag i tabell 3.3 i betänkandet, med den ändringen att inkomsttitel 2000 Inkomster av statens verksamhet är 3 795 miljoner kronor lägre än i tabellen. Också denna ändring är en följd av den ovan redovisade rättelsen.

8. Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2014 (avsnitt 3 samt bilaga 2 och 3), punkt 2 (V)

av Ulla Andersson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2014 (avsnitt 3 samt bilaga 2 och 3)

   a) Utgiftstak för staten

   Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan om statsbudgeten till 1 171 miljarder kronor för 2014. Därmed bifaller riksdagen motion
   2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 6–8 och
   avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 2 och 3 samt motionerna
   2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 2,
   2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2 och
   2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 2.

   b) Utgiftsramar för utgiftsområdena

   Riksdagen beslutar om ramar för utgiftsområdena 2014 i enlighet med Vänsterpartiets förslag i tabell 3.2 i betänkandet. Därmed bifaller riksdagen motion
   2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 i denna del och
   avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 5 och motionerna
   2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 4,
   2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 i denna del och
   2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4.

   c) Övriga utgifter på statens budget

   Riksdagen godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2014, beräkningen av Riksgäldens nettoutlåning för 2014 samt beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2014 enligt Vänsterpartiets förslag i tabell 3.2, med den ändringen att Riksgäldens nettoutlåning är 3 237 miljoner kronor lägre än i tabellen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 6 och 11, bifaller delvis proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 10 och motion
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 i denna del och avslår motionerna
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 6 och
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 i denna del.

d) Beräkningen av inkomsterna på statens budget

Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2014 i enlighet med Vänsterpartiets alternativ i tabell 3.3 i betänkandet, med den ändringen att inkomsttitel 2000 Inkomster av statens verksamhet är 3 795 miljoner kronor lägre än i tabellen. Därmed bifaller riksdagen delvis motion
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 i denna del och avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 4 och motionerna
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 3 i denna del,
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3 i denna del och
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del.

e) Ändringar i skatte- och avgiftsregler

Riksdagen antar regeringens lagförslag och tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör återkomma med förslag om förändringar i skatte- och avgiftsreglerna som överensstämmer med Vänsterpartiets beräkning av statsbudgetens inkomster. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 finansplanen punkterna 17, 18 i denna del, 20–27, 29–33 och 35–41 samt 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 1 och motion
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 i denna del och 10–21,
bifaller delvis motion
2013/14:C431 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 11 och
avslår motionerna
2012/13:Ju254 av Ylva Johansson (S),
2012/13:Ju266 av Peter Jeppsson och Suzanne Svensson (båda S),
2012/13:Ju274 av Thomas Finnborg (M),
2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 82 och 83,
2012/13:Kr329 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 5,
2013/14:Fi243 av Josef Fransson (SD) yrkandena 1–4,
2013/14:Fi272 av Hannah Bergstedt (S) yrkandena 1 och 2,
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 3 i denna del,
2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 3 i denna del, 5–16 och 18–21,
2013/14:Fi317 av Bo Bernhardsson (S),

2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 3 i denna del, 7, 8, 10, 22, 31 och 34,
2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 4 och 5,
2013/14:T517 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 25,
2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 46,
2013/14:A288 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 17,
2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4 och
2013/14:A399 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 3, 9 och 11.

f) Ny lag om stöd vid korttidsarbete
=Utskottet.

g) Ålderspensionssystemets utgifter
=Utskottet.

Ställningstagande

Vi anser att Vänsterpartiets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken bör ligga till grund för beslutet om utgiftstak, utgiftsramar och beräkningen av statsinkomster för 2014. Det innebär att utgiftstaket för staten 2014 fastställs i enlighet med Vänsterpartiets förslag i tabell 3.1 i betänkandet. Regeringens förslag till utgiftstak för staten 2015 och 2016 avslås. Fördelningen av utgifter för 2014 ska göras i enlighet med Vänsterpartiets förslag i tabell 3.2 i betänkandet, med den ändringen att posten Riksgäldskontorets nettoutlåning är 3 237 miljoner kronor lägre än i tabellen. Ändringen är en följd av en rättelse som gjorts under utskottets beredning och som rör en omläggning i hanteringen av studielån (se avsnitt 3.9 i betänkandet). Statsbudgetens inkomster ska beräknas i enlighet med Vänsterpartiets förslag i tabell 3.3 i betänkandet, med den ändringen att inkomsttitel 2000 Inkomster av statens verksamhet är 3 795 miljoner kronor lägre än i tabellen. Också denna ändring är en följd av den ovan redovisade rättelsen.

9. Preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden 2015, 2016 och 2017 (avsnitt 4 och bilaga 4), punkt 3 (MP)

av Per Bolund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015, 2016 och 2017 i enlighet med vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 5 och
avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 8 och motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och

2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Jag anser att den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015, 2016 och 2017 ska göras i enlighet med Miljöpartiets förslag, vilket framgår av tabellerna 4.1, 4.2 och 4.3 i betänkandet. Därmed tillstyrker jag Miljöpartiets motion Fi319 i dessa delar. Regeringens förslag avstyrks i berörda delar liksom övriga här aktuella motionsyrkanden.

10. Preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden 2015, 2016 och 2017 (avsnitt 4 och bilaga 4), punkt 3 (SD)

av Sven-Olof Sällström (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015, 2016 och 2017 i enlighet med vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 5 och
avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 8 och motionerna
2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Jag anser att den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015, 2016 och 2017 ska göras i enlighet med Sverigedemokraternas förslag, vilket framgår av tabellerna 4.1, 4.2 och 4.3 i betänkandet. Därmed tillstyrker jag Sverigedemokraternas motion Fi282 i dessa delar. Regeringens förslag avstyrks i berörda delar liksom övriga här aktuella motionsyrkanden.

11. Preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden 2015, 2016 och 2017 (avsnitt 4 och bilaga 4), punkt 3 (V)

av Ulla Andersson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015 och 2016 i enlighet med vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och
avslår proposition 2013/14:1 finansplanen punkt 8 och motionerna
2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 5 och
2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Jag anser att den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015 och 2016 ska göras i enlighet med Vänsterpartiets förslag, vilket framgår av tabellerna 4.1 och 4.2 i betänkandet. Därmed tillstyrker jag Vänsterpartiets motion Fi254 i dessa delar. Regeringens förslag avstyrks i berörda delar liksom övriga här aktuella motionsyrkanden.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 finansplanen:

1. Riksdagen godkänner riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 1).
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till följd av tekniska justeringar till 1 107 miljarder kronor för 2014 och 1 127 miljarder kronor för 2015 (avsnitt 5.4).
3. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 167 miljarder kronor för 2016 (avsnitt 5.4).
4. Riksdagen godkänner beräkningen av budgetens inkomster för 2014 (avsnitt 7.1 och bilaga 1 avsnitt 2).
5. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2014 (avsnitt 8.1.1 och tabell 8.2).
6. Riksdagen godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2014 (avsnitt 8.1.1 tabell 8.2).
7. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2014 (avsnitt 8.1.1 tabell 8.2).
8. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015, 2016 och 2017 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 8.1.2 tabell 8.3).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 ta upp lån enligt 5 kap. budgetlagen (2011:203) (avsnitt 9.2.1).
10. Riksdagen godkänner beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning för 2014 (avsnitt 9.2.1 tabell 9.8).
11. Riksdagen godkänner beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2014 (avsnitt 9.2.1 tabell 9.8).
12. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2014 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 38 600 000 000 kronor (avsnitt 11.1.1).
13. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2014 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjade krediter uppgår till högst 17 600 000 000 kronor (avsnitt 11.1.2).

14. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014, med de begränsningar som följer av 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen (2011:203), besluta om överskridande av vissa anslag (avsnitt 11.4).
16. Riksdagen antar förslaget till lag om stöd vid korttidsarbete (avsnitt 3.1 och 6.17).
17. Riksdagen antar förslaget till lag om kvotplikt för biodrivmedel (avsnitt 3.2 och 6.19).
18. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (avsnitt 3.3, 6.14 och 6.17).
19. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i semesterlagen (1977:480) (avsnitt 3.4 och 6.17).
20. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152) (avsnitt 3.5 och 6.14).
21. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (avsnitt 3.6 och 6.4).
22. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. (avsnitt 3.7 och 6.14).
23. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617) (avsnitt 3.8 och 7.4.2).
24. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200) (avsnitt 3.9, 6.14 och 6.32).
25. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import m.m. (avsnitt 3.10 och 6.31).
26. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt (avsnitt 3.11 och 6.31).
27. Riksdagen antar regeringens förslag till
    1. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi (avsnitt 3.12, 6.19, 6.21 och 6.23),
    2. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi (3.13, 6.19, 6.21 och 6.23).
28. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (avsnitt 3.14 och 6.17).
29. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (avsnitt 3.15 och 7.4.1).
30. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter (avsnitt 3.16 och 6.31).
31. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) (avsnitt 3.17, 6.2, 6.3, 6.5, 6.6, 6.13, 6.14 och 6.15).
32. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980) (avsnitt 3.18, 6.9 och 6.14).
33. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter (avsnitt 3.19 och 6.9).

34. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet (avsnitt 3.20 och 6.17).
35. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980) (avsnitt 3.21 och 6.9).
36. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227) (avsnitt 3.22 och 6.24).
37. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt (avsnitt 3.23 och 6.24).
38. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) (avsnitt 3.25 och 6.14).
39. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1269) om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva (avsnitt 3.26 och 6.14).
40. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2012:681) om ändring i lagen (2010:1823) om ändring i lagen (2009:1497) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi (avsnitt 3.27 och 6.21).
41. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2012:797) om ändring i lagen (2009:1497) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi (avsnitt 3.28 och 6.23).

Proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 utgiftsområde 14:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden (avsnitten 2.1 och 4.5.11).

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:Ju254 av Ylva Johansson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att idrottsaktiebolag ska jämställas med ideella föreningar när det gäller kostnader för polisinsatser vid fotbollsmatcher.

2012/13:Ju266 av Peter Jeppsson och Suzanne Svensson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade kostnader i samband med krav på högre säkerhet vid fotbollsmatcher och andra publika arrangemang, såsom festivaler m.m.

2012/13:Ju274 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheten till en ändring av ordningslagen.

2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S):

82. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med en lagstiftning under 2013 som innebär att ideella föreningar och aktiebolag ska undantas på samma villkor från att betala polisbevakning vid idrottsarrangemang i enlighet med förslaget i SOU 2012:23.
83. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda polisens möjlighet att ta betalt vid festivaler och andra kulturarrangemang.

2012/13:Kr329 av Mattias Karlsson m.fl. (SD):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förändra lagstiftningen så att arrangörer av idrottsevenemang i framtiden befrias från betalningsansvar vid polisinsatser.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:Fi243 av Josef Fransson (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kraftigt sänka ambitionerna när det gäller biobränslen av typen etanol och biodiesel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avstå från att införa kvotplikt för låginblandning av biodrivmedel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa energiskatt och koldioxidskatt på biodrivmedel.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning för att klarlägga hur biodrivmedel påverkar olika motorer i fråga om slitage och haverier.

2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen beslutar att godkänna inriktningen på den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 6 i motionen).

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen på skattepolitiken (avsnitt 6.8 i motionen).
3. Riksdagen godkänner statsbudgetens inkomster för 2014 i enlighet med tabell 21 i bilaga 1 i motionen.
4. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter inom utgiftsområden för 2014 i enlighet med tabell 18 i avsnitt 9 i motionen.
5. Riksdagen beslutar om den preliminära fördelningen av utgifter inom utgiftsområden för 2015 och 2016 i enlighet med tabell 19 i avsnitt 9 i motionen.
6. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag att fastställa utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 107 miljarder kronor för 2014 och 1 127 miljarder kronor för 2015 (avsnitt 5.4 i propositionen).
7. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag att fastställa utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 167 miljarder kronor för 2016 (avsnitt 5.4 i propositionen).
8. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten vid sidan av ålderspensionssystemet till 1 171 miljarder kronor 2014 (avsnitt 10 i motionen).
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om en ändring av jobbskatteavdraget i enlighet med det ovan anförda.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den nedre skiktgränsen för uttag av statlig inkomstskatt inte bör höjas.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag i syfte att avskaffa RUT-avdraget.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag i syfte att ta bort skattereduktionen för gåvor till ideella organisationer.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag i syfte att ta bort nedsättningen av socialavgifter för unga.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bolagsskatten bör höjas till 26 procent.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om en ändring av restaurangmomsen.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om en ändring av fastighetsskatten.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om införande av arvsbeskattning.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om koldioxidskatten.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma med ett förslag på kilometerskatt på tung trafik.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en skatt på handelsgödsel bör införas och att skatten på bekämpningsmedel bör höjas.

2013/14:Fi272 av Hannah Bergstedt (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade ambitioner för kvotplikten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om övergångsregler för att säkerställa utvecklingen av biodrivmedel med högre miljökvalitet.

2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

1. Riksdagen beslutar att godkänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till följd av tekniska justeringar till 1 127 416 miljoner kronor, 1 242 227 miljoner kronor respektive 1 176 717 miljoner kronor för 2014, 2015 och 2016.
3. Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2014 enligt förslaget i motionen (rubrik 13.6).
4. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter för utgiftsområden för 2014 enligt förslaget i motionen (rubrik 13.7).
5. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015, 2016 och 2017 enligt förslaget i motionen (rubrik 13.7).
6. Riksdagen godkänner beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning för 2014 enligt förslaget i motionen (rubrik 13.7).

2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S):

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.

2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 127 miljarder kronor för 2014, 1 147 miljarder kronor för 2015 samt 1 197 miljarder kronor för 2016.
3. Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2014 i enlighet med tabellen i appendix 3.
4. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2014 i enlighet med tabellen i appendix 2.
5. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i 63 kap. 3 a §, 65 kap. 5 § och 67 kap. 7 och 24 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) och begär att regeringen återkommer med lagförslag i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:1269) om gåvomottagare vid skattereduktion för gåva.
7. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands boende.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen av skattepolitiken.
9. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om slopad generell nedsättning av arbetsgivaravgiften för unga i enlighet med vad som anförs i motionen.
10. Riksdagen avslår regeringens förslag om reducerad arbetsgivaravgift i nystartszoner.
11. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om förändringar i jobbskatteavdraget i enlighet med vad som anförs i motionen.
12. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om förändring av RUT-avdraget i enlighet med vad som anförs i motionen.
13. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om skatt på kreosot i enlighet med vad som anförs i motionen.
14. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om skatt på fluorerade gaser i enlighet med vad som anförs i motionen.
15. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om skatt på handelsgödsel i enlighet med vad som anförs i motionen.
16. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om slopad avdragsrätt för gåvor i enlighet med vad som anförs i motionen.
17. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om kreditgarantier för bostadsändamål i enlighet med vad som anförs i motionen.
18. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om höjd mervärdesskatt på restaurang- och cateringtjänster i enlighet med vad som anförs i motionen.

19. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om skatt på naturgrus i enlighet med vad som anförs i motionen.
20. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om skatt på bekämpningsmedel i enlighet med vad som anförs i motionen.
21. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om skatt på avfall i enlighet med vad som anförs i motionen.
22. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om korttidsarbete med de ändringar som anges i motionen.

2013/14:Fi317 av Bo Bernhardsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förslaget om nystartszoner och nedsättning av arbetsgivaravgifter i dessa zoner bör avslås.

2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP):

1. Riksdagen beslutar om nya riktlinjer för den ekonomiska politiken i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 137 miljarder 2014, 1 162 miljarder 2015, och att utgiftstaket för 2016 fastställs till 1 212 miljarder kronor.
3. Riksdagen godkänner beräkningen av budgetens inkomster för 2014 i enlighet med vad som anförs i motionen.
4. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden i enlighet med vad som anförs i motionen.
5. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015, 2016 och 2017 i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om övergången till en ekonomi som tar hänsyn till naturresurser, klimat och miljö.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkta arbetsgivaravgifter för småföretagen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om slopat sjuklöneansvar för företag med upp till 10 anställda och schablonmässig ersättning för företag med 11–49 anställda.
10. Riksdagen begär att regeringen återkommer med ett nytt förslag till 3:12-regler i enlighet med vad som anförs i motionen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ungt företagande.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram en flexjobbsmodell.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av ett klimatpolitiskt ramverk.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för 100 procent förnybar energi.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade satsningar på förnybar energi.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om karriärmöjligheter för lärare.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler utbildningsplatser på högskolan.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stärkta insatser för nyanlända.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en handlingsplan för jämställda löner.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av arbetslivstrygghet.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad trygghet för företagare.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att rusta upp miljonprogramsområdena.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av sociala investeringsfonder.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om familjecentraler.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell handlingsplan mot ekonomisk utsatthet bland barn och unga.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att omvandla den s.k. kömiljarden till en hälsomiljard.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att säkra kvaliteten i äldreomsorgen.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetstidsförkortning med bibehållen lön för personal i äldreomsorgen.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ersättning för de transsexuella som genomgått steriliserings mot sin vilja vid könsbyte.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra kulturen mer tillgänglig för alla.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler hyresbostäder till unga och studenter.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en giftfri vardag.

33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om landsbygdsprogrammet.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning i syfte att se över en avsevärd höjning av mineralavgiften, hur skattebasen kan breddas och nya ekonomiska styrmedel i mineralpolitiken.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om finansiering av klimatinsatser i syd utöver biståndet.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att minska samhällets sårbarhet för klimatförändringar.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt resurscentrum för normkritisk pedagogik och metoder för att motverka extremintolerans.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förstärkt stöd till kvinnojourer.

2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att företagsskattekommittén uppdras att utreda överutnyttjandet av inkomstomvandlingen genom 3:12-reglerna med utgångspunkt i bl.a. det som ESO-rapporten anfört samt föreslå åtgärder.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att följa upp effekterna av de ändrade 3:12-regler som regeringen föreslår.

2013/14:C431 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om upprustningsstöd.

2013/14:T517 av Anders Ygeman m.fl. (S):

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en kvotplikt för biodrivmedel.

2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP):

46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i samband med införandet av kvotplikt bör säkerställa biodrivmedlens klimatnytta genom att 1) i första hand ställa krav på att de biodrivmedel som ingår ska ha en klimateffektivitet på minst 50 procent (i enlighet med de EU-riktlin-

jer som träder i kraft först 2017) eller 2) i andra hand vidhålla kravet på att etanolen ska vara ”ren” (dvs. odenaturerad) fram till EU:s skarpare regler träder i kraft.

2013/14:A288 av Ylva Johansson m.fl. (S):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nystartszoner.

2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa egenavgifterna för alla unga som startar nya enmansföretag.

2013/14:A399 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jobbskatteavdrag.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetsgivaravdrag.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärlingsanställning.

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S):

41. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om korttidsarbete med de ändringar som anges i motionen.

BILAGA 2

Statsbudgetens inkomster och utgifter 2014

Utskottets förslag till utgiftsramar 2014

Tusental kronor

Utgiftsområde		Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1	Rikets styrelse	±0	12 896 040
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	±0	14 121 162
3	Skatt, tull och exekution	±0	10 515 523
4	Rättsväsendet	±0	40 291 647
5	Internationell samverkan	±0	2 018 087
6	Försvar och samhällets krisberedskap	±0	47 196 317
7	Internationellt bistånd	±0	31 830 988
8	Migration	±0	9 919 331
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	±0	62 160 768
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	±0	96 519 847
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	±0	39 012 596
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	±0	81 610 132
13	Integration och jämställdhet	±0	12 431 994
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	±0	70 374 895
15	Studiestöd	±0	21 005 141
16	Utbildning och universitetsforskning	±0	60 110 013
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	±0	12 880 425
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	±0	1 229 683
19	Regional tillväxt	±0	2 972 701
20	Allmän miljö- och naturvård	±0	5 155 997
21	Energi	±0	2 829 958
22	Kommunikationer	±0	45 427 646
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	±0	15 278 336
24	Näringsliv	±0	5 588 403
25	Allmänna bidrag till kommuner	±0	93 595 983
26	Statsskuldsräntor m.m.	±0	22 084 200
27	Avgiften till Europeiska unionen	±0	37 700 222
Summa utgiftsområden		**±0**	**856 758 035**
Minskning av anslagsbehållningar		±0	-1 660 236
Summa utgifter		**±0**	**855 097 799**
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto		-3 237 000	10 580 000
Kassamässig korrigering		±0	0
Summa		-3 237 000	**865 677 799**

Utskottets förslag till beräkning av inkomster per inkomsttitel 2014

Tusental kronor

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1100 Direkta skatter på arbete	**±0**	**531 337 782**
1110 Inkomstskatter	*±0*	*648 392 293*
1111 Statlig inkomstskatt	±0	45 459 085
1115 Kommunal inkomstskatt	±0	602 933 208
1120 Allmän pensionsavgift	*±0*	*104 256 727*
1121 Allmän pensionsavgift	±0	104 256 727
1130 Artistskatt	*±0*	*6 346*
1131 Artistskatt	±0	6 346
1140 Skattereduktioner	*±0*	*-221 317 584*
1141 Allmän pensionsavgift	±0	-104 725 776
1144 Fastighetsavgift	±0	-197 805
1151 Sjöinkomst	±0	-62 703
1153 Jobbskatteavdrag	±0	-99 245 737
1154 HUS-avdrag	±0	-16 815 563
1155 Gåvor till ideell verksamhet	±0	-270 000
1200 Indirekta skatter på arbete	**±0**	**460 905 361**
1210 Arbetsgivaravgifter	*±0*	*470 472 369*
1211 Sjukförsäkringsavgift	±0	60 382 363
1212 Föräldraförsäkringsavgift	±0	36 090 508
1213 Arbetsskadeavgift	±0	4 164 289
1214 Ålderspensionsavgift	±0	154 411 255
1215 Efterlevandepensionsavgift	±0	16 240 729
1216 Arbetsmarknadsavgift	±0	39 820 078
1217 Allmän löneavgift	±0	137 143 931
1218 Ofördelade avgifter	±0	0
1219 Nedsatta avgifter	±0	22 219 216
1240 Egenavgifter	*±0*	*14 164 525*
1241 Sjukförsäkringsavgift	±0	1 267 894
1242 Föräldraförsäkringsavgift	±0	1 157 080
1243 Arbetsskadeavgift	±0	133 284
1244 Ålderspensionsavgift, netto	±0	5 265 168
1245 Efterlevandepensionsavgift	±0	520 394
1246 Arbetsmarknadsavgift	±0	-1 228 151
1247 Allmän löneavgift	±0	4 397 373
1248 Ofördelade avgifter	±0	0
1249 Nedsatta avgifter	±0	2 651 483
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	*±0*	*-32 099 593*
1261 Avgifter till premiepensionssystemet	±0	-32 099 593

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1270 Särskild löneskatt	*±0*	*40 176 001*
1271 Pensionskostnader, företag	±0	33 941 227
1272 Pensionskostnader, staten	±0	3 347 889
1273 Förvärvsinkomster	±0	1 862 520
1274 Egenföretagare	±0	1 024 365
1275 Övrigt	±0	0
1280 Nedsättningar	*±0*	*-32 666 476*
1281 Sjöfartsstöd	±0	-1 773 805
1282 Arbetsgivaravgifter	±0	-22 219 216
1283 Egenavgifter, generell nedsättning	±0	-2 558 643
1284 Egenavgifter, regional nedsättning	±0	-92 840
1285 Nystartjobb	±0	-6 021 972
1286 Stöd vid korttidsarbete	–	±0
1290 Tjänstegruppliv	*±0*	*858 535*
1291 Tjänstegruppliv	±0	858 535
1300 Skatt på kapital	**±0**	**185 335 645**
1310 Skatt på kapital, hushåll	*±0*	*34 398 073*
1311 Skatt på kapital	±0	51 684 955
1312 Skattereduktion kapital	±0	-17 393 060
1313 Expansionsmedelsskatt	±0	106 178
1320 Skatt på företagsvinster	*±0*	*97 260 302*
1321 Skatt på företagsvinster	±0	97 260 302
1322 Skattereduktioner	±0	0
1330 Kupongskatt	*±0*	*4 448 606*
1331 Kupongskatt	±0	4 448 606
1340 Avkastningsskatt	*±0*	*9 936 684*
1341 Avkastningsskatt, hushåll	±0	235 893
1342 Avkastningsskatt, företag	±0	9 396 546
1343 Avkastningsskatt på individuellt pensionssparande	±0	304 245
1350 Fastighetsskatt	*±0*	*30 946 510*
1351 Fastighetsskatt, hushåll	±0	658 172
1352 Fastighetsskatt, företag	±0	14 318 990
1353 Kommunal fastighetsavgift, hushåll	±0	12 861 733
1354 Kommunal fastighetsavgift, företag	±0	3 107 615
1360 Stämpelskatt	*±0*	*8 345 470*
1361 Stämpelskatt	±0	8 345 470
1380 Arvsskatt	*±0*	*0*
1381 Arvsskatt	±0	0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	**±0**	**473 390 121**
1410 Mervärdesskatt	*±0*	*352 604 736*
1411 Mervärdesskatt	±0	352 604 736
1412 Skattelättnad för vissa byggtjänster	±0	0

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1420 Skatt på alkohol och tobak	*±0*	*24 682 564*
1421 Skatt på tobak	±0	11 524 550
1422 Skatt på etylalkohol	±0	4 280 673
1423 Skatt på vin	±0	5 115 185
1424 Skatt på mellanklassprodukter	±0	201 383
1425 Skatt på öl	±0	3 558 032
1426 Privatinförsel av alkohol och tobak	±0	2 741
1430 Energiskatt	*±0*	*41 612 972*
1431 Skatt på elektrisk kraft	±0	21 280 932
1432 Energiskatt bensin	±0	10 868 091
1433 Energiskatt oljeprodukter	±0	9 152 354
1434 Energiskatt övrigt	±0	311 595
1440 Koldioxidskatt	*±0*	*24 112 627*
1441 Koldioxidskatt bensin	±0	8 455 061
1442 Koldioxidskatt oljeprodukter	±0	14 796 797
1443 Koldioxidskatt övrigt	±0	860 769
1450 Övriga skatter på energi och miljö	*±0*	*6 059 640*
1451 Svavelskatt	±0	29 117
1452 Skatt på råtallolja	±0	0
1453 Särskild skatt mot försurning	±0	52 688
1454 Skatt på bekämpningsmedel	±0	99 283
1455 Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer	±0	4 227 816
1456 Avfallsskatt	±0	169 316
1457 Avgifter till Kemikalieinspektionen	±0	46 000
1458 Övriga skatter	±0	120 090
1459 Intäkter från EU:s handel med utsläppsrätter	±0	1 315 330
1470 Skatt på vägtrafik	*±0*	*17 017 997*
1471 Fordonsskatt	±0	11 786 131
1472 Vägavgifter	±0	801 715
1473 Trängselskatt	±0	1 625 000
1474 Skatt på trafikförsäkringspremier	±0	2 805 151
1480 Övriga skatter	*±0*	*7 299 585*
1481 Systembolaget AB:s överskott	±0	93 636
1482 Inlevererat överskott från Svenska Spel AB	±0	5 239 819
1483 Skatt på spel	±0	16 689
1484 Lotteriskatt	±0	1 373 790
1485 Lotteriavgifter	±0	25 532
1486 Skatt på annonser och reklam	±0	310 356
1488 Lokalradioavgifter	±0	129 979
1489 Avgifter avseende Myndigheten för radio och tv	±0	7 784
1491 Avgifter för telekommunikation	±0	102 000
1492 Försäljningsskatt på motorfordon	±0	0

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1500 Skatt på import	**±0**	**5 184 865**
1511 Tullmedel	±0	4 932 251
1512 Sockeravgifter	±0	252 614
1600 Restförda och övriga skatter	**±0**	**5 598 622**
1610 Restförda skatter	*±0*	*-6 263 792*
1611 Restförda skatter, hushåll	±0	-2 256 844
1612 Restförda skatter, företag	±0	-4 006 948
1620 Övriga skatter, hushåll	*±0*	*3 319 994*
1621 Omprövningar aktuellt taxeringsår	±0	27 792
1622 Omprövningar äldre taxeringsår	±0	1 000 000
1623 Anstånd	±0	500 000
1624 Övriga skatter	±0	1 520 759
1625 Skattetillägg	±0	174 710
1626 Förseningsavgifter	±0	96 733
1630 Övriga skatter företag	*±0*	*851 816*
1631 Omprövningar aktuellt taxeringsår	±0	-500 000
1632 Omprövningar äldre taxeringsår	±0	400 000
1633 Anstånd	±0	-1 000 000
1634 Övriga skatter	±0	529 951
1635 Skattetillägg	±0	1 231 804
1636 Förseningsavgifter	±0	190 061
1640 Intäkter som förs till fonder	*±0*	*7 690 604*
1641 Insättningsgarantiavgifter	±0	4 615 910
1642 Avgifter till Kärnavfallsfonden	±0	2 412 026
1644 Batteriavgifter	±0	5 624
1645 Kväveoxidavgifter	±0	657 044
Totala skatteintäkter	**±0**	**1 661 752 396**
1700 Avgående poster, skatter till EU	**±0**	**-7 818 532**
1710 EU-skatter	*±0*	*-7 818 532*
1711 EU-skatter	±0	-7 818 532
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	**±0**	**1 653 933 864**
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	**±0**	**-832 257 036**
1810 Skatter till andra sektorer	*±0*	*-832 257 036*
1811 Kommunala inkomstskatter	±0	-618 512 093
1812 Avgifter till AP-fonder	±0	-213 744 943
Statens skatteintäkter (periodiserat)	**±0**	**821 676 828**
1900 Periodiseringar	**±0**	**-9 864 712**
1910 Uppbördsförskjutningar	*±0*	*10 280 538*
1911 Uppbördsförskjutningar	±0	10 280 538
1920 Betalningsförskjutningar	*±0*	*-19 945 250*
1921 Kommuner och landsting	±0	-9 148 335
1922 Ålderpensionssystemet	±0	-699 272

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1923 Företag och hushåll	±0	-6 877 404
1924 Kyrkosamfund	±0	-761 549
1925 EU	±0	-2 458 690
1930 Anstånd	*±0*	*-200 000*
1931 Anstånd	±0	-200 000
1000 Statens skatteinkomster	**±0**	**811 812 116**
2100 Rörelseöverskott	**±0**	**4 157 000**
2110 Affärsverkens inlevererade överskott	*±0*	*482 000*
2114 Luftfartsverkets inlevererade överskott	±0	2 000
2116 Affärsverket Svenska Kraftnäts inlevererade utdelning och inleverans av motsvarighet till statlig skatt	±0	480 000
2118 Sjöfartsverkets inlevererade överskott	±0	0
2120 Övriga myndigheters inlevererade överskott	*±0*	*75 000*
2124 Inlevererat överskott av Riksgäldskontorets garantiverksamhet	±0	25 000
2126 Inlevererat överskott av statsstödd exportkredit	±0	50 000
2130 Riksbankens inlevererade överskott	*±0*	*3 600 000*
2131 Riksbankens inlevererade överskott	±0	3 600 000
2200 Överskott av statens fastighetsförvaltning	**±0**	**467 000**
2210 Överskott av fastighetsförvaltning	*±0*	*467 000*
2215 Inlevererat överskott av statens fastighetsförvaltning	±0	467 000
2300 Ränteinkomster	**±0**	**5 128 237**
2320 Räntor på näringslån	*±0*	*-475*
2314 Ränteinkomster på lån till fiskerinäringen	±0	18
2316 Ränteinkomster på vattenkraftslån	±0	0
2322 Räntor på övriga näringslån, Kammarkollegiet	±0	-712
2323 Räntor på övriga näringslån	±0	5
2324 Ränteinkomster på lokaliseringslån	±0	214
2340 Räntor på studielån	-3 795 000	44 000
2341 Ränteinkomster på statens lån för universitetsstudier och garantilån för studerande	±0	0
2342 Ränteinkomster på allmänna studielån	±0	44 000
2343 Ränteinkomster på studielån upptagna efter 1988	-3 795 000	0
2390 Övriga ränteinkomster	*±0*	*1 289 712*
2391 Ränteinkomster på markförvärv för jordbrukets rationalisering	±0	1
2392 Räntor på intressemedel	±0	0
2394 Övriga ränteinkomster	±0	81 611
2397 Räntor på skattekonto m.m., netto	±0	1 208 100
2400 Inkomster av statens aktier	**±0**	**18 000 000**
2410 Inkomster av statens aktier	*±0*	*18 000 000*
2411 Inkomster av statens aktier	±0	18 000 000

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
2500 Offentligrättsliga avgifter	**±0**	**8 170 809**
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	±0	827 282
2522 Fastställande av åldersgränser för framställning i film	±0	4 200
2525 Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor	±0	2 849 000
2526 Utjämningsavgift från arbetslöshetskassor	±0	0
2527 Avgifter för statskontroll av krigsmaterieltillverkning	±0	25 100
2528 Avgifter vid bergsstaten	±0	19 000
2529 Avgifter vid patent- och registreringsväsendet	±0	118 068
2531 Avgifter för registrering i förenings- m.fl. register	±0	2 538
2532 Avgifter vid kronofogdemyndigheterna	±0	1 385 000
2534 Avgifter vid Transportstyrelsen	±0	1 535 000
2535 Avgifter för statliga garantier	±0	0
2537 Miljöskyddsavgifter	±0	130 369
2539 Täktavgift	±0	0
2541 Avgifter vid Tullverket	±0	0
2542 Patientavgifter vid tandläkarutbildningen	±0	2 372
2548 Avgifter för Finansinspektionens verksamhet	±0	383 000
2551 Avgifter från kärnkraftverken	±0	290 000
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	±0	402 688
2553 Registreringsavgift till Fastighetsmäklarinspektionen	±0	16 900
2557 Avgifter vid statens internbank i Riksgäldskontoret	±0	4 551
2558 Avgifter för årlig revision	±0	129 704
2559 Avgifter för etikprövning av forskning	±0	27 617
2561 Efterbevaknings- och tillsynsavgifter	±0	18 420
2600 Försäljningsinkomster	**±0**	**55 000**
2624 Inkomster av uppbörd av felparkeringsavgifter	±0	55 000
2625 Utförsäljning av beredskapslager	±0	0
2627 Offentlig lagring, försäljningsintäkter	±0	0
2700 Böter m.m.	**±0**	**1 216 000**
2711 Restavgifter och dröjsmålsavgifter	±0	95 000
2712 Bötesmedel	±0	1 015 000
2713 Vattenföroreningsavgift m.m.	±0	3 000
2714 Sanktionsavgifter m.m.	±0	50 000
2717 Kontrollavgifter vid särskild skattekontroll	±0	53 000
2800 Övriga inkomster av statens verksamhet	**±0**	**11 920 000**
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	±0	11 920 000
2000 Inkomster av statens verksamhet	**±0**	**49 114 046**
3100 Inkomster av försålda byggnader och maskiner	**±0**	**0**
3120 Statliga myndigheters inkomster av försålda byggnader och maskiner	*±0*	*0*
3125 Fortifikationsverkets försäljning av fastigheter	±0	0
3200 Övriga inkomster av markförsäljning	**±0**	**0**

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
3211 Övriga inkomster av markförsäljning	±0	0
3300 Övriga inkomster av försåld egendom	**±0**	**15 000 000**
3311 Inkomster av statens gruvegendom	±0	0
3312 Övriga inkomster av försåld egendom	±0	15 000 000
3000 Inkomster av försåld egendom	**±0**	**15 000 000**
4100 Återbetalning av näringslån	**±0**	**2 000**
4120 Återbetalning av jordbrukslån	*±0*	*500*
4123 Återbetalning av lån till fiskerinäringen	±0	500
4130 Återbetalning av övriga näringslån	*±0*	*1 500*
4131 Återbetalning av vattenkraftslån	±0	0
4132 Återbetalning av lån avseende såddfinansiering	±0	0
4136 Återbetalning av övriga näringslån, Kammarkollegiet	±0	0
4137 Återbetalning av övriga näringslån, Statens jordbruksverk	±0	1 000
4138 Återbetalning av tidigare infriade statliga garantier	±0	0
4139 Återbetalning av lokaliseringslån	±0	500
4300 Återbetalning av studielån	**±0**	**910 100**
4311 Återbetalning av statens lån för universitetsstudier	±0	0
4312 Återbetalning av allmänna studielån	±0	100
4313 Återbetalning av studiemedel	±0	910 000
4500 Återbetalning av övriga lån:	**±0**	**141 000**
4516 Återbetalning av utgivna startlån och bidrag	±0	0
4525 Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor	±0	1 000
4526 Återbetalning av övriga lån	±0	140 000
4000 Återbetalning av lån	**±0**	**1 053 100**
5100 Avskrivningar och amorteringar	**±0**	**536 000**
5120 Avskrivningar på fastigheter	*±0*	*536 000*
5121 Amortering på statskapital	±0	536 000
5130 Uppdragsmyndigheters komplementkostnader	*±0*	*0*
5131 Uppdragsmyndigheters m.fl. komplementkostnader	±0	0
5200 Statliga pensionsavgifter	**±0**	**9 718 000**
5211 Statliga pensionsavgifter	±0	9 718 000
5000 Kalkylmässiga inkomster	**±0**	**10 254 000**
6100 Bidrag från EU:s jordbruksfonder	**±0**	**9 848 000**
6110 Bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	*±0*	*6 012 000*
6111 Gårdsstöd	±0	5 859 000
6112 Kompletterande åtgärder perioden 1995–1999	±0	0
6113 Övriga interventioner	±0	133 000
6114 Exportbidrag	±0	0
6115 Djurbidrag	±0	0
6116 Offentlig lagring	±0	12 000

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
6119 Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	±0	8 000
6120 Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen	*±0*	*3 836 000*
6121 Europeiska utvecklings- och garantifonden - utvecklingssektionen 1995–1999	±0	0
6122 Europeiska utvecklings- och garantifonden - utvecklingssektionen 2000–2006	±0	0
6123 Europeiska utvecklings och garantifonden - garantisektionen 2000–2006	±0	-1 000
6124 Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007–2013	±0	2 647 000
6125 Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2014-2020	±0	1 190 000
6200 Bidrag från EU till fiskenäringen	**±0**	**88 000**
6211 Bidrag från Fonden för fiskets utveckling 1995–1999	±0	0
6212 Bidrag från Fonden för fiskets utveckling 2000–2006	±0	0
6213 Bidrag från Europeiska fiskefonden 2007–2013	±0	70 000
6214 Bidrag från Europeiska havs- och fiskerifonden 2014–2020	±0	18 000
6300 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	**±0**	**1 191 000**
6311 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 1995–1999	±0	0
6312 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000–2006	±0	0
6313 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013	±0	1 021 000
6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020	±0	170 000
6400 Bidrag från Europeiska socialfonden	**±0**	**880 000**
6411 Bidrag från Europeiska socialfonden 1995–1999	±0	0
6412 Bidrag från Europeiska socialfonden 2000–2006	±0	0
6413 Bidrag från Europeiska socialfonden 2007–2013	±0	880 000
6414 Bidrag från Europeiska socialfonden 2014–2020	±0	0
6500 Bidrag till transeuropeiska nätverk	**±0**	**300 000**
6511 Bidrag till transeuropeiska nätverk	±0	300 000
6900 Övriga bidrag från EU	**±0**	**98 552**
6911 Övriga bidrag från EU	±0	98 552
6912 Bidrag till EU:s omstruktureringsfond för sockersektorn	±0	0
6000 Bidrag m.m. från EU	**±0**	**12 405 552**
7100 Tillkommande skatter	**±0**	**13 370 694**

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
7110 EU-skatter	*±0*	*10 277 222*
7111 Momsbaserad EU-avgift	±0	5 106 000
7112 Tullmedel	±0	4 919 272
7113 Jordbrukstullar och sockeravgifter	±0	251 950
7114 Avgifter till EU:s omstruktureringsfond för sockersektorn	±0	0
7120 Kommunala utjämningsavgifter	*±0*	*3 093 472*
7121 Utjämningsavgift för LSS-kostnader	±0	3 093 472
7200 Avräkningar	**±0**	**-88 790 190**
7210 Intäkter som förs till fonder	*±0*	*-7 690 604*
7211 Intäkter som förs till fonder	±0	-7 690 604
7220 Kompensation för mervärdesskatt	*±0*	*-81 099 586*
7221 Avräknad mervärdesskatt, statliga myndigheter	±0	-28 959 698
7222 Kompensation för mervärdesskatt, kommuner	±0	-52 139 888
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	**±0**	**-75 419 496**
8100 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	**±0**	**0**
8111 Anställningsstöd	±0	0
8123 Jämställdhetsbonus	±0	0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	**±0**	**0**
9000 Löpande redovisade skatter m.m.	**±0**	**0**
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	**-3 795 000**	**820 424 318**

BILAGA 3

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om stöd vid korttidsarbete

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Arbetsgivare har rätt till stöd vid korttidsarbete enligt bestämmelserna i denna lag.

Lagens innehåll

2 § I denna lag finns bestämmelser om
- vilka arbetsgivare som omfattas av lagen (3 §),
- innebörden av vissa uttryck i denna lag (4 §),
- när stöd vid korttidsarbete får lämnas (5–8 §§),
- förutsättningar för preliminärt stöd (9–16 §§),
- beräkning av preliminärt stöd (17 §),
- ansökan om preliminärt stöd (18 §),
- avstämning av preliminärt stöd (19–27 §§),
- anmälan om avstämning (28–30 §§),
- återbetalningsskyldighet för felaktiga utbetalningar (31 §),
- kreditering och debitering av skattekonto (32–34 §§),
- kontroll (35 och 36 §§),
- handläggande myndighet (37 §), och
- överklagande (38 §).

Vilka arbetsgivare som omfattas av lagen

3 § Lagen gäller arbetsgivare som är juridiska personer eller som är fysiska personer och bedriver näringsverksamhet.

Lagen gäller dock inte

1. staten, landsting, kommuner, kommunalförbund och samverkansorgan,

2. juridiska personer över vilka staten, landsting, kommuner, kommunalförbund och samverkansorgan, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande, såvida inte verksamheten avser affärsverksamhet, och

3. arbetsgivare i fråga om verksamhet som huvudsakligen är finansierad av allmänna medel och där det enligt en offentligrättslig reglering ankommer på det allmänna att tillhandahålla verksamheten.

Innebörden av vissa uttryck i denna lag

4 § Vid tillämpning av denna lag ska följande gälla:

1. *Ordinarie arbetstid* är den tid som en arbetstagare skulle ha arbetat, om han eller hon inte hade deltagit i korttidsarbete. Vid beräkning av den ordinarie arbetstiden ska det bortses från frånvaro.

2. *Ordinarie lön* är den regelmässigt utgående kontanta lön som arbetstagaren skulle ha haft under stödmånaden om han eller hon inte hade deltagit i korttidsarbete. I den ordinarie lönen ingår dock inte löneökningar som avser tid efter jämförelsemånaden. Inte heller ingår lön till den del som den överstiger det belopp som regeringen bestämmer. Vid beräkning av den ordinarie lönen ska det bortses från frånvaro. Om arbetstagaren har deltagit i korttidsarbete under endast en del av stödmånaden, utgör den ordinarie lönen motsvarande del.

3. *Korttidsarbete* är arbete där arbetstiden är kortare än den ordinarie arbetstiden, eller där partiell arbetsbefrielse införs med stöd av ett centralt kollektivavtal, under en begränsad period med anledning av en synnerligen djup lågkonjunktur och lönen därför är lägre än den ordinarie lönen.

4. *Stödperiod* är den tidsperiod när stöd vid korttidsarbete ska lämnas enligt 5–8 §§.

5. *Stödmånad* är den kalendermånad som arbetsgivaren begär preliminärt stöd för.

6. *Jämförelsemånad* är den kalendermånad som infaller tre månader före den månad då regeringen föreskriver att stöd vid korttidsarbete ska lämnas enligt 5 §.

När stöd vid korttidsarbete får lämnas

Regeringens föreskrifter om rätt till stöd vid korttidsarbete

5 § Regeringen får meddela föreskrifter om att stöd vid korttidsarbete ska lämnas.

Sådana föreskrifter får meddelas endast om

1. det råder en synnerligen djup lågkonjunktur eller är sannolikt att en sådan är nära förestående, och

2. stödet bedöms inte i beaktansvärd omfattning hindra en samhällsekonomiskt önskvärd strukturomvandling eller medföra andra betydande samhällsekonomiska nackdelar.

Tidsperiod

6 § Föreskrifter enligt 5 § ska avse en tid av tolv kalendermånader.

Förlängning av tidsperiod

7 § Om förutsättningarna i 5 § andra stycket är uppfyllda får den tidsperiod som anges i 6 § förlängas en gång med tolv kalendermånader.

Föreskrifter om förlängning får meddelas tidigast sex kalendermånader efter det att föreskrifter enligt 5 § meddelades.

Ny tidsperiod

8 § När en sådan tidsperiod som avses i 6 eller 7 § har löpt ut, får föreskrifter enligt 5 § avse en tidsperiod som infaller tidigast 24 kalendermånader från den tidpunkt när tidsperioden löpt ut.

Förutsättningar för preliminärt stöd – gemensamma bestämmelser

Registrering hos Skatteverket

9 § Preliminärt stöd får lämnas endast till arbetsgivare som var registrerad som arbetsgivare hos Skatteverket under jämförelsemånaden och som även är registrerad som sådan när ansökan om preliminärt stöd prövas.

Näringsförbud eller skatte- och avgiftsskulder

10 § Preliminärt stöd får inte lämnas till arbetsgivare som har näringsförbud eller skatte- och avgiftsskulder som har överlämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning, när ansökan om sådant stöd prövas. Är arbetsgivaren en juridisk person, får den eller de fysiska personer som har ett betydande inflytande i verksamheten inte ha näringsförbud.

Krav hänförliga till arbetstagare

11 § Preliminärt stöd får lämnas endast för arbetstagare

1. som var anställda hos arbetsgivaren under hela eller en del av jämförelsemånaden med samma eller högre sysselsättningsgrad som under stödmånaden,
2. för vilka arbetsgivaren för stödmånaden var skyldig att betala arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980), och
3. som inte tillhör arbetsgivarens familj.

Nivåer för arbetstids- och löneminskning

12 § För att ge rätt till preliminärt stöd ska en arbetstagares arbetstidsminskning vid deltagande i korttidsarbete under en avtalsperiod uppgå till

1. 20 procent av ordinarie arbetstid,
2. 40 procent av ordinarie arbetstid, eller
3. 60 procent av ordinarie arbetstid.

Har ett centralt kollektivavtal om partiell arbetsbefrielse ingåtts, ska arbetsbefrielsen motsvara arbetstidsminskningen enligt första stycket.

13 § För att ge rätt till preliminärt stöd ska en arbetstagares löneminskning vid deltagande i korttidsarbete under en avtalsperiod uppgå till

1. 12 procent av ordinarie lön, om arbetstidsminskningen är 20 procent,

2. 16 procent av ordinarie lön, om arbetstidsminskningen är 40 procent, eller
3. 20 procent av ordinarie lön, om arbetstidsminskningen är 60 procent.

Stöd lämnas inte för uppsägningstid

14 § Stöd får inte lämnas för korttidsarbete som är hänförligt till en arbetstagares uppsägningstid.

Förutsättningar för preliminärt stöd när det finns kollektivavtal

15 § För att en arbetsgivare ska ha rätt till preliminärt stöd ska, om inte annat följer av 16 §, följande förutsättningar vara uppfyllda:
1. Arbetsgivaren ska vara bunden av ett kollektivavtal om korttidsarbete som har slutits eller godkänts av en central arbetstagarorganisation.
2. De närmare förutsättningarna för tillämpningen av korttidsarbete och vilka arbetstagare som ska omfattas ska regleras i ett lokalt kollektivavtal.
3. Den arbetstids- och löneminskning som avtalats ska vara förenlig med 12 och 13 §§.

Om det inte finns någon lokal part på arbetstagarsidan, får ett avtal enligt första stycket 2 i stället ingås mellan arbetsgivaren och den centrala arbetstagarorganisationen.

Förutsättningar för preliminärt stöd när det inte finns kollektivavtal

16 § För att en arbetsgivare som inte är bunden av ett sådant kollektivavtal som avses i 15 § ska ha rätt till preliminärt stöd ska följande förutsättningar vara uppfyllda:
1. Arbetstagarens deltagande i korttidsarbete ska ha stöd i skriftligt avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Ett sådant avtal ska ha ingåtts efter det att korttidsarbete aktualiserats hos arbetsgivaren.
2. Minst 70 procent av de arbetstagare inom en driftsenhet som uppfyller kraven enligt 11 § ska delta i stödberättigat korttidsarbete under stödmånaden.
3. Den arbetstids- och löneminskning som har avtalats ska vara densamma för alla deltagande arbetstagare inom driftsenheten.
4. Den arbetstids- och löneminskning som har avtalats ska vara förenlig med 12 och 13 §§.

Beräkning av preliminärt stöd

17 § Underlaget för preliminärt stöd för en arbetstagare avseende en stödmånad ska beräknas på följande sätt. Arbetstagarens ordinarie lön ska multipliceras med den avtalade arbetstidsminskningen enligt 12 § för avtalsperioden. Detta resultat ska minskas i proportion till det antal hela dagar arbetstagaren har varit frånvarande från arbetet under den del av stödmånaden som arbetstagaren deltagit i korttidsarbete.

Preliminärt stöd betalas med ett belopp som motsvarar 43 procent av underlaget enligt första stycket.

Ansökan om preliminärt stöd

18 § En ansökan om preliminärt stöd ska ha kommit in till Skatteverket inom två kalendermånader från utgången av stödmånaden. I annat fall får stöd inte lämnas för stödmånaden.

Avstämning av preliminärt stöd

Arbetsgivarens skyldighet att göra en avstämning

19 § En arbetsgivare som har fått preliminärt stöd ska göra en avstämning enligt 20 §.

Avstämning ska ske vid utgången av tredje kalendermånaden från den tidpunkt då en stödperiod löpt ut. Om arbetsgivaren före denna tidpunkt under tre på varandra följande kalendermånader inte har ansökt om preliminärt stöd, uppkommer dock skyldigheten att göra en avstämning vid utgången av den tremånadersperioden. Den tidpunkt då skyldigheten att göra en avstämning uppkommit, är en avstämningstidpunkt.

En stödperiod eller den kortare period som skyldigheten att göra en avstämning avser, är en avstämningsperiod.

Vad avstämning innebär

20 § En avstämning innebär att arbetsgivaren ska, för varje arbetstagare som det preliminära stödet har avsett, bedöma om den genomsnittliga arbetstids- och löneminskningen som har tillämpats under respektive avtalsperiod som avstämningsperioden består av

1. motsvarar en och samma nivå enligt 12 och 13 §§, och
2. har stöd i avtal enligt 15 eller 16 §.

Tillämpad genomsnittlig arbetstidsminskning

21 § Den tillämpade genomsnittliga arbetstidsminskningen under en avtalsperiod är den minskning av arbetstiden som en arbetstagare har haft eller, om han eller hon har varit frånvarande, skulle ha haft under avtalsperioden.

Den tillämpade genomsnittliga arbetstidsminskningen anges i procent av ordinarie arbetstid.

22 § När den tillämpade genomsnittliga arbetstidsminskningen enligt 21 § fastställs för en arbetstagare, ska hänsyn tas endast till månader eller delar av månader under avtalsperioden för vilka preliminärt stöd har lämnats för honom eller henne.

Den tillämpade genomsnittliga arbetstidsminskningen ska anses motsvara en nivå enligt 12 § om den är minst lika stor som det procenttal som anges där för respektive nivå.

Tillämpad genomsnittlig löneminskning

23 § Den tillämpade genomsnittliga löneminskningen under en avtalsperiod är den minskning av lönen som en arbetstagare har haft eller, om han eller hon har varit frånvarande, skulle ha haft under avtalsperioden.

Den tillämpade genomsnittliga löneminskningen anges i procent av summan av ordinarie lön under avtalsperioden avrundat till närmaste heltal.

24 § När den tillämpade genomsnittliga löneminskningen enligt 23 § fastställs för en arbetstagare, ska hänsyn tas endast till månader eller delar av månader under avtalsperioden för vilka preliminärt stöd lämnats för honom eller henne.

Den tillämpade genomsnittliga löneminskningen ska anses motsvara en nivå enligt 13 § om den är lika stor som det procenttal som anges där för respektive nivå.

Återbetalningsskyldighet för allt preliminärt stöd i vissa fall

25 § Arbetsgivaren är skyldig att betala tillbaka allt preliminärt stöd som har betalats ut för en arbetstagare under en avtalsperiod, om tillämpad genomsnittlig arbetstids- och löneminskning beräknat på de månader eller delar av månader under avtalsperioden för vilka preliminärt stöd lämnats för arbetstagarens deltagande i korttidsarbete inte motsvarar en och samma nivå enligt 12 och 13 §§. Detsamma gäller om något av angivna förhållanden inte har stöd i avtal enligt 15 eller 16 §.

Beräkning av slutligt stöd om avtal justerats under avtalsperioden

26 § En arbetsgivare som har fått preliminärt stöd är skyldig att betala tillbaka skillnaden mellan preliminärt stöd och slutligt stöd, om det preliminära stödet för en stödmånad har beräknats på en större arbetstidsminskning än den som följer av det avtal som vid avstämningstidpunkten gäller för stödmånaden.

Slutligt stöd beräknas på motsvarande sätt som preliminärt stöd men baserat på den mindre arbetstidsminskningen.

27 § En arbetsgivare som har fått preliminärt stöd har rätt till ytterligare stöd motsvarande skillnaden mellan preliminärt stöd och slutligt stöd, om preliminärt stöd för en stödmånad har beräknats på en mindre arbetstidsminskning än den som följer av det avtal som vid avstämningstidpunkten gäller för stödmånaden.

Slutligt stöd beräknas på motsvarande sätt som preliminärt stöd men baserat på den större arbetstidsminskningen.

Ytterligare stöd får inte lämnas till en arbetsgivare som har näringsförbud eller skatte- och avgiftsskulder som har överlämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning, när frågan om sådant stöd prövas. Är arbetsgivaren en juridisk person, får den eller de fysiska personer som har ett betydande inflytande i verksamheten inte ha näringsförbud.

Anmälan om avstämning

28 § Arbetsgivaren ska ställa samman belopp som arbetsgivaren i förekommande fall är skyldig att betala tillbaka enligt 25 och 26 §§ och har rätt till enligt 27 § till ett nettobelopp.

29 § En arbetsgivare som är skyldig att göra en avstämning ska ge in en anmälan om avstämning. Anmälan ska ha kommit in till Skatteverket inom två kalendermånader från avstämningstidpunkten. I anmälan ska det anges om

arbetsgivaren är skyldig att betala tillbaka ett belopp efter sammanställning enligt 28 §.

En arbetsgivare som efter sammanställning enligt 28 § har rätt till ytterligare stöd ska begära detta i anmälan om avstämning. I annat fall betalas inte något ytterligare stöd ut för avstämningsperioden.

Om det finns särskilda skäl, ska anstånd med att ge in anmälan om avstämning medges. Om förhållandena har ändrats så att det inte längre finns förutsättningar för anståndet, ska anståndet återkallas.

30 § Om en anmälan om avstämning inte ges in inom rätt tid, är arbetsgivaren skyldig att betala tillbaka allt preliminärt stöd. Detsamma gäller en arbetsgivare som i anmälan inte anger återbetalningsskyldighet enligt 25 eller 26 § eller anger återbetalningsskyldighet med för lågt belopp.

Arbetsgivaren ska helt eller delvis befrias från sin återbetalningsskyldighet, om det är uppenbart oskäligt att arbetsgivaren ska betala tillbaka allt preliminärt stöd.

Återbetalningsskyldighet för felaktiga utbetalningar

31 § En arbetsgivare som genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att stöd lämnats på felaktig grund eller med ett för högt belopp, är återbetalningsskyldig för det som har betalats ut för mycket.

Om stöd i annat fall lämnats på felaktig grund eller med ett för högt belopp, är arbetsgivaren återbetalningsskyldig endast om denne har insett eller skäligen borde ha insett felet.

Kreditering och debitering av skattekonto

32 § Preliminärt stöd och ytterligare stöd ska tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på ett sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Stödet ska krediteras arbetsgivarens skattekonto den 12 i månaden efter det att beslut om utbetalning fattats, med undantag för januari då stödet i stället ska krediteras den 17 och i augusti den 12 eller 17.

33 § Om en arbetsgivare är återbetalningsskyldig enligt denna lag, ska Skatteverket besluta att återkräva beloppet. Ett sådant beslut ska innehålla uppgift om det belopp som arbetsgivaren ska betala tillbaka och när beloppet senast ska betalas.

Senaste betalningsdagen ska bestämmas till den 12 eller 26 i en månad, i januari den 17 eller 26, i augusti den 12, 17 eller 26 och i december den 12 eller 27, och tidigast 30 dagar efter beslutet.

Det belopp som arbetsgivaren är skyldig att betala tillbaka ska debiteras ett sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

34 § I fråga om stöd enligt denna lag gäller vad som sägs i skatteförfarandelagen (2011:1244) om

1. inbetalning till det särskilda kontot för skattebetalningar i 62 kap. 2 §,
2. avräkning i 62 kap. 11–14 §§,
3. vilken skatt eller avgift som är betald i 62 kap. 15 §,
4. inbetalda belopp som inte har kunnat tillgodoräknas någon i 62 kap. 19 §,
5. anstånd med betalning av skatter och avgifter i 63 kap. 2, 4–6, 8–10, 13, 15, 16, 22 och 23 §§,

6. återbetalning av skatter och avgifter i 64 kap. 2, 4, 9 och 10 §§,
7. ränta i 65 kap. 2–4, 7, 8, 13–16 och 18 §§,
8. besluts verkställbarhet i 68 kap. 1 §,
9. indrivning i 70 kap., och
10. övriga bestämmelser om verkställighet i 71 kap.

En fordran enligt denna lag ska vid tillämpningen av lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m. anses vara en sådan fordran som har påförts enligt skatteförfarandelagen.

Kontroll

35 § En arbetsgivare som har ansökt om eller fått stöd ska ge Skatteverket tillfälle att granska verksamheten med avseende på arbetsgivarens rätt till stöd och lämna de uppgifter som behövs för granskningen.

36 § Skatteverket får förelägga en arbetsgivare att fullgöra sina skyldigheter enligt 35 §.

Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande får dock inte förenas med vite om det finns anledning att anta att den som ska föreläggas har begått en gärning som är straffbelagd, och föreläggandet avser utredning av en fråga som har samband med den misstänkta gärningen.

Handläggande myndighet

37 § Frågor enligt denna lag, utom frågor som avses i 5–8 §§, prövas av Skatteverket.

Överklagande

38 § Beslut enligt denna lag överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Beslut enligt 5–8 §§ och beslut om sådant anstånd som avses i 63 kap. 23 § skatteförfarandelagen (2011:1244) får dock inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2 Förslag till lag om kvotplikt för biodrivmedel

Härigenom föreskrivs följande

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag reglerar inblandningen av biodrivmedel i bensin och i dieselbränsle.

2 § I denna lag betyder uttrycken

KN-nr: nummer i Kombinerade nomenklaturen enligt kommissionens förordning (EG) nr 2031/2001 av den 6 augusti 2001 om ändring av bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om gemensamma tulltaxan[1],

bensin: ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av KN-nr 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49, 2710 11 51 eller 2710 11 59,

biodrivmedel: vätskeformiga bränslen som framställs av biomassa och som är avsedda för motordrift,

dieselbränsle: ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av KN-nr 2710 19 41 eller 2710 19 45,

kvotpliktig volym: den mängd bensin, exklusive alkylatbensin enligt 5 § drivmedelslagen (2011:319), eller dieselbränsle, inklusive den volym biodrivmedel som blandats in eller ingår i bränslet, som den kvotskyldiges skattskyldighet har inträtt för under ett kalenderår enligt 5 kap. lagen (1994:1776) om skatt på energi.

3 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Kvotskyldighet

4 § Kvotskyldig är den som är skattskyldig enligt 4 kap. 1 § 1 och 2 lagen (1994:1776) om skatt på energi för kvotpliktiga volymer.

5 § Den som är kvotskyldig ska se till att det för varje kalenderår finns en viss andel biodrivmedel i den kvotpliktiga volymen bensin eller dieselbränsle.

6 § Andelen biodrivmedel i dieselbränsle ska uppgå till sammanlagt minst 9,5 volymprocent av den kvotpliktiga volymen varav minst 3,5 procentenheter ska bestå av särskilt anvisade biodrivmedel.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vad som avses med särskilt anvisade biodrivmedel och om hur andelen biodrivmedel i dieselbränsle ska beräknas och uppfyllas.

---

[1] EGT L 279, 23.10.2001, s.1 (Celex 32001R2031).

7 § Andelen biodrivmedel i bensin ska uppgå till minst 4,8 volymprocent av den kvotpliktiga volymen bensin. Från och med den 1 maj 2015 ska denna andel uppgå till minst 7 volymprocent av den kvotpliktiga volymen bensin.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om hur andelen biodrivmedel i bensin ska beräknas och uppfyllas.

8 § Kvotplikten får endast fullgöras med biodrivmedel som uppfyller hållbarhetskriterierna enligt lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

Redovisning av kvotplikt

9 § Den som är kvotskyldig ska varje år redovisa till tillsynsmyndigheten hur kvotplikten har uppfyllts under det föregående kalenderåret.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av kvotplikt.

Förseningsavgift och kvotpliktsavgift

10 § En förseningsavgift på 5 000 kronor ska tas ut av en kvotskyldig som inte lämnar en sådan redovisning som avses i 9 § i rätt tid.

Förseningsavgiften får sättas ned eller efterges om det finns synnerliga skäl.

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om förseningsavgiften.

11 § En kvotpliktsavgift ska tas ut av en kvotskyldig som inte har uppfyllt kvotplikten för ett kalenderår. Avgiften ska vara högst 20 kronor per liter biodrivmedel som saknas i den kvotpliktiga volymen.

Kvotpliktsavgiften får sättas ned eller efterges om det finns synnerliga skäl.

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om kvotpliktsavgiften.

12 § Tillsynsmyndigheten prövar frågor om förseningsavgift och om kvotpliktsavgift.

13 § Om en förseningsavgift eller en kvotpliktsavgift inte har betalats efter betalningsuppmaning, ska avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Skyldighet att spara uppgifter

14 § Den som är eller har varit kvotskyldig ska spara uppgifter som har betydelse för bedömning av hur kvotplikten har uppfyllts. Uppgifterna ska sparas i sju år från utgången av det kalenderår som uppgifterna avser.

Tillsyn

15 § Den som är eller har varit kvotskyldig ska på tillsynsmyndighetens begäran lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen.

16 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för tillsynen.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Överklagande

17 § Tillsynsmyndighetens beslut om förseningsavgift, om kvotpliktsavgift eller om föreläggande som har förenats med vite får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014.

2. År 2014 omfattar skyldigheten i 5 § tiden från och med maj till och med december.

3 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken

dels att 25 kap. 19 §, 26 kap. 9 § och 59 kap. 24 § samt rubriken närmast efter 26 kap. 8 § ska ha följande lydelse,

dels att det i balken ska införas en ny paragraf, 26 kap. 18 a §, samt närmast före 26 kap. 18 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
25 kap.	
19 §	
Som sjukpenninggrundande inkomst av anställning räknas inte ersättning som en idrottsutövare får från en *sådan* ideell förening som *avses* i 7 kap. *7 § första stycket* inkomstskattelagen (1999:1229) *och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet*, om ersättningen från föreningen under året kan antas bli mindre än ett halvt prisbasbelopp.	Som sjukpenninggrundande inkomst av anställning räknas inte ersättning som en idrottsutövare får från en ideell förening som *har till ändamål att främja idrott och som uppfyller kraven i 7 kap. 4–6 och 10 §§* inkomstskattelagen (1999:1229), om ersättningen från föreningen under året kan antas bli mindre än ett halvt prisbasbelopp.
26 kap.	
Sjukpenninggrundande inkomst vid *förvärvsavbrott* (SGI-skyddad tid)	**Sjukpenninggrundande inkomst vid *avbrott eller inskränkning av förvärvsarbete* (SGI-skyddad tid)**
9 §	
SGI-skydd innebär att den sjukpenninggrundande inkomsten för tid då den försäkrade *gör avbrott i sitt arbete* av något skäl som anges i 11–*18* §§ (SGI-skyddad tid) beräknas med utgångspunkt i förhållandena närmast före avbrottet, om den sjukpenninggrundande inkomsten därigenom blir högre än om den hade beräknats med beaktande av förhållandena under avbrottet.	SGI-skydd innebär att den sjukpenninggrundande inkomsten för tid då den försäkrade *avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete* av något skäl som anges i 11–*18 a* §§ (SGI-skyddad tid) beräknas med utgångspunkt i förhållandena närmast före avbrottet *eller inskränkningen*, om den sjukpenninggrundande inkomsten därigenom blir högre än om den hade beräknats med beaktande av förhållandena under avbrottet *eller inskränkningen*.
Det som föreskrivs i denna paragraf gäller dock inte när 7 § 1, 3 eller 4 är tillämplig.	
	Korttidsarbete
	18 a §
	SGI-skydd gäller under tid då den

försäkrade deltar i korttidsarbete som berättigar arbetsgivaren till preliminärt stöd enligt lagen (2013:000) om stöd vid korttidsarbete.

59 kap.
24 §

Som pensionsgrundande inkomst av anställning räknas inte ersättning som en idrottsutövare får från en *sådan* ideell förening som avses i 7 kap. *7 § första stycket* inkomstskattelagen (1999:1229) *och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet,* om ersättningen från föreningen under ett år är mindre än hälften av det för året gällande prisbasbeloppet.

Som pensionsgrundande inkomst av anställning räknas inte ersättning som en idrottsutövare får från en ideell förening som *har till ändamål att främja idrott och som uppfyller kraven i 7 kap. 4–6 och 10 §§* inkomstskattelagen (1999:1229), om ersättningen från föreningen under ett år är mindre än hälften av det för året gällande prisbasbeloppet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

4 Förslag till lag om ändring i semesterlagen (1977:480)

Härigenom föreskrivs att 7 och 13 §§ samt rubriken närmast före 13 § semesterlagen (1977:480) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7 §[1]	
Antalet semesterdagar med semesterlön beräknas på följande sätt. Från de dagar arbetstagaren har varit anställd hos arbetsgivaren under intjänandeåret (anställningstiden) subtraheras de dagar då arbetstagaren varit helt frånvarande från arbetet utan lön. Frånvaro som beror på semesterledighet, permittering eller ledighet som enligt 17–17 b §§ är semesterlönegrundande, liksom arbetsfria dagar som infaller under sådana frånvaroperioder, ska dock räknas in i anställningstiden. Differensen divideras med antalet dagar under intjänandeåret. Kvoten multipliceras med tjugofem. Om ett brutet tal då uppstår, avrundas detta till närmast högre hela tal.	Antalet semesterdagar med semesterlön beräknas på följande sätt. Från de dagar arbetstagaren har varit anställd hos arbetsgivaren under intjänandeåret (anställningstiden) subtraheras de dagar då arbetstagaren varit helt frånvarande från arbetet utan lön. Frånvaro som beror på semesterledighet, permittering, *korttidsarbete* eller ledighet som enligt 17–17 b §§ är semesterlönegrundande, liksom arbetsfria dagar som infaller under sådana frånvaroperioder, ska dock räknas in i anställningstiden. Differensen divideras med antalet dagar under intjänandeåret. Kvoten multipliceras med tjugofem. Om ett brutet tal då uppstår, avrundas detta till närmast högre hela tal.
Semesterledighet vid permittering	**Semesterledighet vid permittering *eller korttidsarbete***
13 §[2]	
Beslutar en arbetsgivare om permittering som arbetstagaren inte hade anledning att räkna med när besked lämnades enligt 8 §, har arbetstagaren rätt att avstå från utlagd semesterledighet utan semesterlön, om ledigheten sammanfaller med permitteringsperioden. *Detta gäller dock endast om arbetstagaren underrättar arbetsgivaren senast två veckor före ledighetens början. Får arbetstagaren*	Beslutar en arbetsgivare om permittering som arbetstagaren inte hade anledning att räkna med när besked lämnades enligt 8 §, har arbetstagaren rätt att avstå från utlagd semesterledighet utan semesterlön, om ledigheten sammanfaller med permitteringsperioden.

[1] Senaste lydelse 2009:1439.

[2] Senaste lydelse 2009:1439.

först senare kännedom om permitteringen, får arbetstagaren avstå från ledigheten om han eller hon utan dröjsmål underrättar arbetsgivaren. Har semesterledigheten då inletts, upphör ledigheten vid utgången av den dag då arbetsgivaren underrättades.

Har en arbetstagare lämnat besked enligt 8 § innan han eller hon fått information om hur arbetstiden ska läggas ut vid korttidsarbete, har arbetstagaren rätt att avstå från utlagd semesterledighet utan semesterlön, om semesterledigheten sammanfaller med tid då arbetstagaren ska vara helt frånvarande på grund av korttidsarbete.

Första och andra styckena gäller dock endast om arbetstagaren underrättar arbetsgivaren senast två veckor före semesterledighetens början. Får arbetstagaren först senare kännedom om permitteringen eller hur arbetstiden ska läggas ut vid korttidsarbete, får arbetstagaren avstå från semesterledigheten om han eller hon utan dröjsmål underrättar arbetsgivaren. Har semesterledigheten då inletts, upphör ledigheten vid utgången av den dag då arbetsgivaren underrättades.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

5 Förslag till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 kap.	
4 §[1]	
Byggnad samt tomtmark och övrig mark som hör till byggnaden samt markanläggning som hör till fastigheten ska undantas från skatte- och avgiftsplikt om fastigheten ägs av någon av följande institutioner och om den till övervägande del används i deras verksamhet såsom sådana:	
1. *kyrkor* samt barmhärtighetsinrättningar som avses i 7 kap. 15 § inkomstskattelagen (1999:1229) samt sådana särskilda rättssubjekt som avses i 10 § första stycket lagen (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan	1. *Kyrkor* samt barmhärtighetsinrättningar som avses i 7 kap. 15 § inkomstskattelagen (1999:1229) samt sådana särskilda rättssubjekt som avses i 10 § första stycket lagen (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan.
2. *stiftelser*, ideella föreningar och registrerade trossamfund som uppfyller kraven i 7 kap. *3 § första stycket respektive i 7 kap. 7 § första stycket* inkomstskattelagen	2. *Stiftelser som uppfyller kraven i 7 kap. 4–6 §§ samt* ideella föreningar och registrerade trossamfund som uppfyller kraven i 7 kap. *4–6 och 10 §§* inkomstskattelagen.
3. *akademier*, Nobelstiftelsen, stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond, Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m.m., stiftelsen Sveriges sjömanshus	3. *Akademier*, Nobelstiftelsen, stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond, Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m.m. *och* stiftelsen Sveriges sjömanshus.
4. *sådana* studentkårer, nationer och samarbetsorgan som avses i 7 kap. 16 § inkomstskattelagen och	4. *Sådana* studentkårer, nationer och samarbetsorgan som avses i 7 kap. 16 § inkomstskattelagen.
5. *utländska* staters beskickningar.	5. *Utländska* staters beskickningar.
Skatte- och avgiftsfriheten ska endast avse egendom, som enligt 4 kap. 5 § utgör annan typ av taxeringsenhet än lantbruksenhet.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014 och tillämpas första gången vid 2014 års fastighetstaxering.

---

[1] Senaste lydelse 2009:767.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7 §[1]	
Särskild inkomstskatt tas ut med *25* procent av skattepliktig inkomst. Särskild inkomstskatt tas dock ut med 15 procent av skattepliktig inkomst beträffande inkomster som avses i 5 § första stycket 12.	Särskild inkomstskatt tas ut med *20* procent av skattepliktig inkomst. Särskild inkomstskatt tas dock ut med 15 procent av skattepliktig inkomst beträffande inkomster som avses i 5 § första stycket 12.

Öretal som uppkommer vid beräkning av skatten bortfaller.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014 och tillämpas på inkomster som uppbärs efter utgången av år 2013.

[1] Senaste lydelse 2001:358.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	8 §[1]
Från skatteplikt enligt denna lag undantas	
1. frivilliga betalningar som gatumusikanter och liknande får,	
2. inkomst av näringsverksamhet som hänför sig till fast driftställe i Sverige,	
3. inkomst av royalty eller periodiskt utgående avgift för utnyttjande av materiella eller immateriella tillgångar,	
4. inkomst som är undantagen från beskattning på grund av bestämmelse i dubbelbeskattningsavtal,	
5. vederlag för nödvändig resa eller transport samt förmån av kost och logi i samband med inkomsternas förvärvande eller för styrkta kostnader härför,	
6. ersättning i annan form än kontanter och därmed likställt vederlag, om det sammanlagda värdet från en utbetalare under en redovisningsperiod uppgår till högst 0,03 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, avrundat till närmaste hundratal kronor,	
7. inkomster enligt 7 § andra stycket, om arrangören i allt väsentligt motsvarar en sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7 § inkomstskattelagen (1999:1229) och skattskyldighet enligt den lagen inte hade förelegat för inkomsterna om arrangören hade varit en sådan förening.	7. inkomster enligt 7 § andra stycket, om arrangören i allt väsentligt motsvarar en sådan ideell förening som *uppfyller kraven* i 7 kap. *4–6 och 10 §§* inkomstskattelagen (1999:1229) och skattskyldighet enligt den lagen inte hade förelegat för inkomsterna om arrangören hade varit en sådan förening.
Vid tillämpning av första stycket 3 ska ersättning från ljudradio eller television anses som inkomst av royalty eller periodvis utgående avgift till den del den inte avser förstagångssändning från sändare här i riket.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014 och tillämpas på inkomster som uppbärs efter utgången av 2013.

---

[1] Senaste lydelse 2010:1247.

8 Förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617)

Härigenom föreskrivs i fråga om ordningslagen (1993:1617)[1]
dels att 2 kap. 26 § ska upphöra att gälla,
dels att 2 kap. 11, 27 och 28 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 kap.	
11 §	
Beslut med anledning av en ansökan eller en anmälan enligt 6 § *skall* meddelas skyndsamt. Beslutet *skall* innehålla de villkor enligt 16 § andra stycket som polismyndigheten meddelar för sammankomsten eller tillställningen. *Vidare skall beslutet innehålla uppgift om det högsta belopp som anordnaren av en allmän sammankomst eller offentlig tillställning kan komma att bli tvungen att betala i ersättning för polisens kostnader för att hålla ordning.*	Beslut med anledning av en ansökan eller en anmälan enligt 6 § *ska* meddelas skyndsamt. Beslutet *ska* innehålla de villkor enligt 16 § andra stycket som polismyndigheten meddelar för sammankomsten eller tillställningen.
27 §	
Om anordnaren av en allmän sammankomst som anordnas i vinstsyfte eller av en offentlig tillställning inte har gjort ansökan eller anmälan som krävs enligt 4 eller 5 § eller inte har fullgjort ansöknings- eller anmälningsskyldigheten i sådan tid att beslut enligt 11 § har kunnat meddelas före sammankomsten eller tillställningen, *skall* polismyndigheten ålägga anordnaren att ersätta myndighetens kostnader för att hålla ordning vid sammankomsten eller tillställningen, i den mån kostnaderna beror på anordnarens försummelse. Detsamma gäller om anordnaren inte har följt de föreskrifter och villkor om ordning och säkerhet som har gällt för sammankomsten eller tillställningen.	Om anordnaren av en allmän sammankomst som anordnas i vinstsyfte eller av en offentlig tillställning inte har gjort ansökan eller anmälan som krävs enligt 4 eller 5 § eller inte har fullgjort ansöknings- eller anmälningsskyldigheten i sådan tid att beslut enligt 11 § har kunnat meddelas före sammankomsten eller tillställningen, *ska* polismyndigheten ålägga anordnaren att ersätta myndighetens kostnader för att hålla ordning vid sammankomsten eller tillställningen, i den mån kostnaderna beror på anordnarens försummelse. Detsamma gäller om anordnaren inte har följt de föreskrifter och villkor om ordning och säkerhet som har gällt för sammankomsten eller tillställningen.
Vad som sägs i första stycket gäller	

[1] Senaste lydelse av 2 kap. 26 § 1999:1282.

även i fråga om anordnare som inte är ersättningsskyldiga enligt 26 §.

Om de kostnader som beror på anordnarens försummelse inte kan beräknas med tillräcklig säkerhet, *skall* polismyndigheten uppskatta dem till ett skäligt belopp.

Om de kostnader som beror på anordnarens försummelse inte kan beräknas med tillräcklig säkerhet, *ska* polismyndigheten uppskatta dem till ett skäligt belopp.

Ersättningsskyldigheten får sättas ned eller efterges, om det finns särskilda skäl.

Regeringen får meddela föreskrifter om hur polismyndighetens kostnader för ordningshållning ska beräknas.

28 §[2]

Polismyndighetens beslut enligt detta kapitel får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Länsstyrelsens beslut enligt 8 § andra stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Länsstyrelsens beslut enligt 15 § andra stycket och Socialstyrelsens beslut enligt 19 § får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om inte något annat har beslutats gäller polismyndighetens beslut omedelbart utom när det är fråga om ersättningsskyldighet enligt *26 eller* 27 §.

Om inte något annat har beslutats gäller polismyndighetens beslut omedelbart utom när det är fråga om ersättningsskyldighet enligt 27 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som ägt rum före ikraftträdandet.

[2] Senaste lydelse 2005:68.

9 Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

Härigenom föreskrivs i fråga om mervärdesskattelagen (1994:200)[1]

dels att 13 kap. 28 b § ska upphöra att gälla,

dels att 3 kap. 3 §, 4 kap. 8 §, 9 kap. 1, 3, 4, 6–8 och 12 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	3 kap.
	3 §[2]
Undantaget enligt 2 § omfattar inte	
1. upplåtelse eller överlåtelse av verksamhetstillbehör,	
2. omsättning av växande skog, odling och annan växtlighet utan samband med överlåtelse av marken,	
3. upplåtelse eller överlåtelse av rätt till jordbruksarrende, avverkningsrätt och annan jämförlig rättighet, rätt att ta jord, sten eller andra naturprodukter samt rätt till jakt, fiske eller bete,	
4. rumsuthyrning i hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplatser och motsvarande i campingverksamhet,	
5. upplåtelse av parkeringsplatser i parkeringsverksamhet,	
6. upplåtelse för fartyg av hamnar eller för luftfartyg av flygplatser,	
7. upplåtelse av förvaringsboxar,	
8. upplåtelse av utrymmen för reklam eller annonsering på fastigheter,	
9. upplåtelse för djur av byggnader eller mark,	
10. upplåtelse för trafik av väg, bro eller tunnel samt upplåtelse av spåranläggning för järnvägstrafik,	
11. korttidsupplåtelse av lokaler och anläggningar för idrottsutövning, *och*	11. korttidsupplåtelse av lokaler och anläggningar för idrottsutövning,
12. upplåtelse av terminalanläggning för buss- och tågtrafik till trafikoperatörer.	12. upplåtelse av terminalanläggning för buss- och tågtrafik till trafikoperatörer, *och*
	13. upplåtelse till en mobiloperatör av plats för utrustning på en mast eller liknande konstruktion och tillhörande utrymme för teknisk utrustning som omfattas av upplåtelsen.
Undantaget enligt 2 § gäller inte heller när en fastighetsägare, ett konkursbo eller en sådan mervärdesskattegrupp som avses i 6 a kap. för stadigvarande användning i en verksamhet som medför skatt-	Undantaget enligt 2 § gäller inte heller när en fastighetsägare, ett konkursbo eller en sådan mervärdesskattegrupp som avses i 6 a kap. för stadigvarande användning i en verksamhet som medför skatt-

[1] Lagen omtryckt 2000:500

[2] Senaste lydelse 2012:386

skyldighet eller som medför rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1, 6, 9, 11, 11 e eller 12 § helt eller delvis hyr ut en sådan byggnad eller annan anläggning, som utgör fastighet. Uthyrning till staten, en kommun, ett kommunalförbund eller ett samordningsförbund som avses i 4 § lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser är skattepliktig även om uthyrningen sker för en verksamhet som inte medför *sådan skyldighet eller rätt*. Skatteplikt *föreligger* dock inte för uthyrning till en kommun, ett kommunalförbund eller ett samordningsförbund, om fastigheten vidareuthyrs av kommunen, kommunalförbundet eller samordningsförbundet för användning i en verksamhet som bedrivs av någon annan än staten, en kommun, ett kommunalförbund eller ett samordningsförbund och som inte medför skattskyldighet eller rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1, 6, 9, 11, 11 e eller 12 § *eller om uthyrningen avser stadigvarande bostad. Vad* som har sagts om uthyrning gäller även för upplåtelse av bostadsrätt.	skyldighet eller som medför rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1, 6, 9, 11, 11 e eller 12 § helt eller delvis hyr ut en sådan byggnad eller annan anläggning, som utgör fastighet. *Skatteplikt gäller dock inte om uthyrningen avser stadigvarande bostad.* Uthyrning till staten, en kommun, ett kommunalförbund eller ett samordningsförbund som avses i 4 § lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser är skattepliktig även om uthyrningen sker för en verksamhet som inte medför *skattskyldighet eller rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1, 6, 9, 11, 11 e eller 12 §*. Skatteplikt *gäller* dock inte för uthyrning till en kommun, ett kommunalförbund eller ett samordningsförbund, om fastigheten vidareuthyrs av kommunen, kommunalförbundet eller samordningsförbundet för användning i en verksamhet som bedrivs av någon annan än staten, en kommun, ett kommunalförbund eller ett samordningsförbund och som inte medför skattskyldighet eller rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1, 6, 9, 11, 11 e eller 12 §. *Det* som har sagts om uthyrning gäller även för upplåtelse av bostadsrätt.

Andra stycket tillämpas också

1. vid uthyrning i andra och tredje hand,
2. vid bostadsrättshavares upplåtelse av nyttjanderätt till fastighet som innehas med bostadsrätt, och
3. när en byggnad eller annan anläggning som utgör fastighet uppförs eller genomgår omfattande till- eller ombyggnad i syfte att anläggningen helt eller delvis ska kunna hyras ut för sådan verksamhet som avses i andra stycket.

I 9 kap. finns särskilda bestämmelser om skattskyldighet för sådan uthyrning, bostadsrättsupplåtelse och upplåtelse av nyttjanderätt som anges i andra och tredje styckena.

4 kap.

8 §[3]

Som ekonomisk verksamhet räknas inte en verksamhet som bedrivs av en ideell förening eller ett	Som ekonomisk verksamhet räknas inte en verksamhet som bedrivs av en ideell förening eller ett

[3] Senaste lydelse 2013:368.

registrerat trossamfund, när inkomsten av verksamheten utgör sådan inkomst av näringsverksamhet för vilken skattskyldighet inte föreligger för föreningen *enligt 7 kap. 7 § första och andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229)* eller *för* trossamfundet enligt 7 kap. *14* § *samma lag.*

registrerat trossamfund, när inkomsten av verksamheten utgör sådan inkomst av näringsverksamhet för vilken skattskyldighet inte föreligger för föreningen eller trossamfundet enligt 7 kap. *3* § *inkomstskattelagen (1999:1229).*

Vad som sägs i första stycket om ideella föreningar gäller också för sådan förening som omfattas av 4 kap. 2 § lagen (1999:1230) om ikraftträdande av inkomstskattelagen (1999:1229).

9 kap.

1 §[4]

Skyldigheten att betala skatt enligt 1 kap. 1 § första stycket 1 för sådan skattepliktig fastighetsuthyrning eller bostadsrättsupplåtelse som anges i 3 kap. 3 § andra stycket och tredje stycket 1 och 2 gäller endast *om Skatteverket har beslutat om detta efter ansökan* (frivillig skattskyldighet). *En sådan ansökan får göras av en* fastighetsägare, *en hyresgäst, en* bostadsrättshavare, *ett konkursbo eller av en sådan gupphuvudman som avses i 6 a kap. 4 §.*

Om den fastighet, hyresrätt eller bostadsrätt som ska omfattas av den frivilliga skattskyldigheten ägs eller innehas av en beskattningsbar person som ingår i en *sådan* mervärdesskattegrupp som avses i 6 a kap. 1 § *ska ansökan göras av gupphuvudmannen med samtycke av* den beskattningsbara person i mervärdesskattegruppen som äger fastigheten eller, i fråga om hyres-rätt eller bostadsrätt, av den beskattningsbara person som innehar hyresrätten eller bostadsrätten.

Frivillig skattskyldighet för uthyrning eller annan upplåtelse till

Skyldigheten att betala skatt enligt 1 kap. 1 § första stycket 1 för sådan skattepliktig fastighetsuthyrning eller bostadsrättsupplåtelse som anges i 3 kap. 3 § andra stycket och tredje stycket 1 och 2 gäller endast *för* fastighetsägare, *hyresgäster*, bostadsrättshavare, *konkursbon och mervärdesskattegrupper som har angett utgående skatt i en faktura för uthyrningen eller upplåtelsen* (frivillig skattskyldighet).

Om den fastighet, hyresrätt eller bostadsrätt som ska omfattas av den frivilliga skattskyldigheten ägs eller innehas av en beskattningsbar person som ingår i en mervärdesskattegrupp som avses i 6 a kap. 1 §, *blir mervärdesskattegruppen frivilligt skattskyldig om fakturan har utfärdats av* den beskattningsbara person i mervärdesskattegruppen som äger fastigheten eller, i fråga om *en* hyresrätt eller bostadsrätt, av den beskattningsbara person som innehar hyresrätten eller bostadsrätten. *Första stycket gäller även om fakturan har utfärdats i den beskattningsbara personens namn och för dennes räkning av köparen eller av en tredje person.*

Frivillig skattskyldighet för uthyrning eller annan upplåtelse till

[4] Senaste lydelse 2013:368

någon som har rätt till återbetalning av ingående skatt enligt 10 kap. 6 § gäller endast om upplåtaren *visar* ett intyg om att upplåtelsen sker till någon som har rätt till sådan återbetalning. Intyget ska vara utfärdat av Utrikesdepartementet.

någon som har rätt till återbetalning av ingående skatt enligt 10 kap. 6 § gäller endast om upplåtaren *har* ett intyg om att upplåtelsen sker till någon som har rätt till sådan återbetalning. Intyget ska vara utfärdat av Utrikesdepartementet.

En faktura som avses i första stycket ska ha utfärdats senast sex månader från den första dagen i den uthyrningsperiod eller upplåtelseperiod som fakturan avser. En fastighetsägare, en hyresgäst, en bostadsrättshavare, ett konkursbo eller en mervärdesskattegrupp ska inte anses ha blivit frivilligt skattskyldig enligt första stycket om hela skattebeloppet sätts ned i en kreditnota som avses i 11 kap. 10 §. Det gäller dock endast om kreditnotan utfärdas senast fyra månader från den dag då fakturan utfärdades.

3 §

Vad som härefter i detta kapitel sägs om fastighetsägare gäller även *annan* som är *skattskyldig* till följd av beslut enligt *1* eller 2 §.

Det som i fortsättningen i detta kapitel sägs om fastighetsägare gäller även *andra* som är *skattskyldiga för en uthyrning eller annan upplåtelse* enligt *1 §* eller *är skattskyldiga* till följd av beslut enligt 2 §.

Vad som härefter i detta kapitel sägs om fastighet gäller *fastighet* eller *del* av *fastighet* som är eller som kan vara föremål för sådan uthyrning eller annan upplåtelse som *är skattepliktig till följd av beslut* enligt 1 eller 2 §.

Det som i fortsättningen i detta kapitel sägs om fastighet gäller *fastigheter* eller *delar* av *fastigheter* som är eller som kan vara föremål för sådan uthyrning eller annan upplåtelse som *omfattas av skattskyldighet* enligt 1 eller 2 §.

4 §[5]

Skattskyldighet *till följd av beslut* enligt 1 *§* inträder den *dag då ansökan inkommer till Skatteverket eller den senare dag som sökanden angett,* dock tidigast den dag då hyresgästen eller bostadsrättshavaren enligt avtal tillträder den del av fastigheten som *ansökan* avser.

Skattskyldighet enligt 1 § inträder den *första dagen i den uthyrningsperiod eller upplåtelseperiod som fakturan avser,* dock tidigast den dag då hyresgästen eller bostadsrättshavaren enligt avtal tillträder den del av fastigheten som *uthyrningen eller upplåtelsen* avser.

Skattskyldighet till följd av beslut enligt 2 § inträder den dag då ansökan inkommer till Skatteverket eller den senare dag som sökanden angett.

[5] Senaste lydelse 2003:659

6 §[6]

Den frivilliga skattskyldigheten upphör

1. när fastighetsägaren övergår till att använda fastigheten för annat ändamål än för skattepliktig uthyrning eller annan upplåtelse, eller

2. när fastigheten inte längre kan hyras ut eller på annat sätt upplåtas på grund av brand eller av annan orsak som fastighetsägaren inte råder över eller på grund av rivning.

Skatteverket får, innan uthyrning eller annan upplåtelse påbörjats, besluta att frivillig skattskyldighet till följd av beslut enligt 2 § *skall* upphöra, om förutsättningar för sådan skattskyldighet *inte längre föreligger.*

Skatteverket *skall,* om en fastighet överlåts, besluta att frivillig skattskyldighet för uthyrning eller annan upplåtelse *skall* upphöra vid tillträdet om den tidigare och den *nye* ägaren gemensamt ansöker om detta före tillträdesdagen.

Skatteverket får, innan uthyrning eller annan upplåtelse påbörjats, besluta att frivillig skattskyldighet till följd av beslut enligt 2 § *ska* upphöra, om *det inte längre finns* förutsättningar för *en* sådan skattskyldighet.

Skatteverket *ska,* om en fastighet överlåts, besluta att frivillig skattskyldighet för uthyrning eller annan upplåtelse *ska* upphöra vid tillträdet om den tidigare och den *nya* ägaren gemensamt ansöker om detta före tillträdesdagen. *Det som nu sagts gäller endast om frivillig skattskyldighet har beslutats enligt 2 § och överlåtelsen sker innan skattepliktig uthyrning eller upplåtelse har påbörjats.*

Om en fastighet överlåts i andra fall än som avses i tredje stycket upphör den frivilliga skattskyldigheten vid tillträdet, om den tidigare och den nya ägaren före tillträdesdagen ingått ett skriftligt avtal om att den frivilliga skattskyldigheten inte ska övergå.

7 §[7]

En överlåtelse av fastighet *skall* anmälas till Skatteverket av både den tidigare och den *nye* ägaren.

En fastighetsägare är skyldig att till Skatteverket anmäla sådant förhållande som enligt 6 § första stycket medför att skattskyldigheten upphör.

En överlåtelse av *en* fastighet *ska* anmälas till Skatteverket av både den tidigare och den *nya* ägaren.

En fastighetsägare är skyldig att till Skatteverket anmäla *ett* sådant förhållande som enligt 6 § första stycket medför att skattskyldigheten upphör.

Första och andra styckena gäller endast om

1. frivillig skattskyldighet har beslutats enligt 2 §, och

2. överlåtelsen sker, eller det förhållande som avses i andra stycket

[6] Senaste lydelse 2003:659

[7] Senaste lydelse 2003:659

inträffar, innan skattepliktig uthyrning eller upplåtelse påbörjats.

8 §[8]

En fastighetsägare har rätt att göra avdrag för ingående skatt enligt bestämmelserna i 8 kap.

I stället för att korrigera den ingående skatten genom jämkning får fastighetsägaren göra avdrag om skattskyldighet *till följd av Skatteverkets beslut* enligt 1 § *har börjat gälla för honom* inom tre år från utgången av det kalenderår under vilket

1. *han* har utfört eller låtit utföra ny-, till- eller ombyggnad av *fastighet*, under förutsättning att den del av fastigheten som omfattas av ny-, till- eller ombyggnaden inte tagits i bruk efter åtgärderna, eller

I stället för att korrigera den ingående skatten genom jämkning får fastighetsägaren göra avdrag om skattskyldighet *som gäller* enligt 1 § *har inträtt eller, vid skattskyldighet till följd av beslut enligt 2 § om en skattepliktig uthyrning eller annan upplåtelse har påbörjats,* inom tre år från utgången av det kalenderår under vilket

1. *fastighetsägaren* har utfört eller låtit utföra ny-, till- eller ombyggnad av *fastigheten*, under förutsättning att den del av fastigheten som omfattas av ny-, till- eller ombyggnaden inte tagits i bruk efter åtgärderna, eller

2. en tidigare ägare har utfört eller låtit utföra ny-, till- eller ombyggnad av fastighet.

Avdragsrätt enligt andra stycket 2 gäller endast under förutsättning

– att den *nye* ägaren inte har avdragsrätt enligt 8 kap. 4 § första stycket 4,

– att den tidigare ägaren inte *medgetts frivillig skattskyldighet*, och

– att varken den tidigare eller den *nye* ägaren tagit den del av fastigheten som omfattas av ny-, till- eller ombyggnaden i bruk efter åtgärderna.

Avdrag enligt andra stycket 1 eller 2 får göras för den ingående skatt som hänför sig till byggarbetena och som motsvarar den skattepliktiga *uthyrning* som *anges i beslutet om* frivillig skattskyldighet.

– att den *nya* ägaren inte har avdragsrätt enligt 8 kap. 4 § första stycket 4,

– att den tidigare ägaren inte *varit frivilligt skattskyldig*, och

– att varken den tidigare eller den *nya* ägaren tagit den del av fastigheten som omfattas av ny-, till- eller ombyggnaden i bruk efter åtgärderna.

Avdrag enligt andra stycket 1 eller 2 får göras för den ingående skatt som hänför sig till byggarbetena och som motsvarar den skattepliktiga *upplåtelse* som *omfattas av* frivillig skattskyldighet. *Avdrag får inte göras för ingående skatt som det gjorts avdrag för efter beslut enligt 2 §.*

[8] Senaste lydelse 2007:1376

12 §

Bestämmelserna i 8 a kap. 12 § gäller även vid överlåtelse av fastighet som omfattas av frivillig skattskyldighet, även om den *nye* ägaren blir skattskyldig först vid tillträdet enligt 5 § andra stycket.

Om skattskyldighet upphör *till följd av beslut* enligt 6 § tredje stycket är den tidigare ägaren skyldig att jämka, om inte den *nye* ägaren övertar rättighet och skyldighet att jämka enligt 8 a kap. 12 §.

Bestämmelserna i 8 a kap. 12 § gäller även vid överlåtelse av fastighet som omfattas av frivillig skattskyldighet, även om den *nya* ägaren blir skattskyldig först vid tillträdet enligt 5 § andra stycket.

Om skattskyldighet upphör enligt 6 § tredje *eller fjärde* stycket är den tidigare ägaren skyldig att jämka, om inte den *nya* ägaren övertar rättighet och skyldighet att jämka enligt 8 a kap. 12 §.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för uthyrning eller upplåtelse som avser tid före ikraftträdandet.

3. Den som vid ikraftträdandet är skattskyldig enligt 9 kap. 1 § i den äldre lydelsen anses som skattskyldig enligt de nya bestämmelserna i 9 kap.

4. 9 kap. 8 § i den nya lydelsen tillämpas efter beslut enligt 9 kap. 2 § om skattepliktig uthyrning eller upplåtelse påbörjas efter ikraftträdandet.

5. Om en faktura som anger utgående skatt har ställts ut före ikraftträdandet och avser en uthyrningsperiod eller upplåtelseperiod efter ikraftträdandet tillämpas 9 kap. 1 § i sin äldre lydelse under förutsättning att frivillig skattskyldighet inte har inträtt för uthyrningen eller upplåtelsen före ikraftträdandet.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m.

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3 § lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

4 kap.
3 §[1]

Tull och skatt enligt 1 § ska tas ut med följande belopp.

	tull	skatt
Spritdryck	4 kr/liter	*253* kr/liter
Starkvin	2 kr/liter	*67* kr/liter
Vin	1 kr/liter	*30* kr/liter
Starköl	3 kr/liter	*16* kr/liter
Cigaretter	34 öre/styck	185 öre/styck
Cigarrer	86 öre/styck	207 öre/styck
Röktobak	428 kr/kg	2 285 kr/kg
Snus	104 kr/kg	680 kr/kg

Föreslagen lydelse

4 kap.
3 §

Tull och skatt enligt 1 § ska tas ut med följande belopp.

	tull	skatt
Spritdryck	4 kr/liter	*256* kr/liter
Starkvin	2 kr/liter	*72* kr/liter
Vin	1 kr/liter	*32* kr/liter
Starköl	3 kr/liter	*17* kr/liter
Cigaretter	34 öre/styck	185 öre/styck
Cigarrer	86 öre/styck	207 öre/styck
Röktobak	428 kr/kg	2 285 kr/kg
Snus	104 kr/kg	680 kr/kg

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

[1] Senaste lydelse 2011:1291.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt

Härigenom föreskrivs att 2–6 §§ lagen (1994:1564) om alkoholskatt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[1]	
Skatt ska betalas för öl som hänförs till KN-nr 2203 om alkoholhalten överstiger 0,5 volymprocent.	
Skatt ska även betalas för produkter innehållande en blandning av öl och icke-alkoholhaltig dryck hänförlig till KN-nr 2206 om alkoholhalten i blandningen överstiger 0,5 volymprocent.	
Skatt tas ut per liter med *1,66* kronor för varje volymprocent alkohol.	Skatt tas ut per liter med *1,78* kronor för varje volymprocent alkohol.
För öl med en alkoholhalt om högst 2,8 volymprocent tas skatt ut med 0 kronor.	
3 §[2]	
Skatt ska betalas för vin som hänförs till KN-nr 2204 och 2205 om alkoholhalten uppkommit enbart genom jäsning och	
1. alkoholhalten överstiger 1,2 volymprocent men uppgår till högst 15 volymprocent, eller	
2. alkoholhalten överstiger 15 volymprocent men uppgår till högst 18 volymprocent och vinet producerats utan tillsatser.	
Skatt tas ut per liter för	Skatt tas ut per liter för
drycker med en alkoholhalt över 2,25 men inte över 4,5 volymprocent med *7,58* kronor,	drycker med en alkoholhalt över 2,25 men inte över 4,5 volymprocent med *8,11* kronor,
drycker med en alkoholhalt över 4,5 men inte över 7 volymprocent med *11,20* kronor,	drycker med en alkoholhalt över 4,5 men inte över 7 volymprocent med *11,98* kronor,
drycker med en alkoholhalt över 7 men inte över 8,5 volymprocent med *15,41* kronor,	drycker med en alkoholhalt över 7 men inte över 8,5 volymprocent med *16,49* kronor,
drycker med en alkoholhalt över 8,5 men inte över 15 volymprocent med *21,58* kronor, och för	drycker med en alkoholhalt över 8,5 men inte över 15 volymprocent med *23,09* kronor, och för
drycker med en alkoholhalt över 15 men inte över 18 volymprocent med *45,17* kronor.	drycker med en alkoholhalt över 15 men inte över 18 volymprocent med *48,33* kronor.
För vin med en alkoholhalt om högst 2,25 volymprocent tas skatt ut med 0 kronor.	

[1] Senaste lydelse 2007:1386.

[2] Senaste lydelse 2007:1386.

4 §[3]

Skatt ska betalas för andra jästa drycker än vin eller öl som hänförs till KN-nr 2206 samt sådana drycker som hänförs till KN-nr 2204 och 2205 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 3 §, om alkoholhalten överstiger 1,2 men inte 10 volymprocent eller om alkoholhalten överstiger 10 men inte 15 volymprocent under förutsättning att alkoholhalten uteslutande har uppkommit genom jäsning.

Skatt tas ut per liter för

drycker med en alkoholhalt över 2,25 men inte över 4,5 volymprocent med *7,58* kronor,

drycker med en alkoholhalt över 4,5 men inte över 7 volymprocent med *11,20* kronor,

drycker med en alkoholhalt över 7 men inte över 8,5 volymprocent med *15,41* kronor, och för

drycker med en alkoholhalt över 8,5 men inte över 15 volymprocent med *21,58* kronor.

Skatt tas ut per liter för

drycker med en alkoholhalt över 2,25 men inte över 4,5 volymprocent med *8,11* kronor,

drycker med en alkoholhalt över 4,5 men inte över 7 volymprocent med *11,98* kronor,

drycker med en alkoholhalt över 7 men inte över 8,5 volymprocent med *16,49* kronor, och för

drycker med en alkoholhalt över 8,5 men inte över 15 volymprocent med *23,09* kronor.

För andra jästa drycker med en alkoholhalt om högst 2,25 volymprocent tas skatt ut med 0 kronor.

5 §[4]

Skatt *skall* betalas för mellanklassprodukter med en alkoholhalt över 1,2 men inte över 22 volymprocent som hänförs till KN-nr 2204, 2205 och 2206 men som inte beskattas enligt 2–4 §§.

Skatt tas ut per liter för

drycker med en alkoholhalt om högst 15 volymprocent med *27,20* kronor,

och för

drycker med en alkoholhalt över 15 volymprocent med *45,17* kronor.

Skatt *ska* betalas för mellanklassprodukter med en alkoholhalt över 1,2 men inte över 22 volymprocent som hänförs till KN-nr 2204, 2205 och 2206 men som inte beskattas enligt 2–4 §§.

Skatt tas ut per liter för

drycker med en alkoholhalt om högst 15 volymprocent med *29,10* kronor, *och för*

drycker med en alkoholhalt över 15 volymprocent med *48,33* kronor.

6 §[5]

Skatt *skall* betalas för varor hänförliga till KN-nr 2207 och 2208 med en alkoholhalt överstigande 1,2 volymprocent även om dessa ingår i en vara som hänförs till ett annat KN-kapitel. Skatt *skall* även betalas för drycker som hänförs till KN-nr 2204, 2205 och 2206 om

Skatt *ska* betalas för varor hänförliga till KN-nr 2207 och 2208 med en alkoholhalt överstigande 1,2 volymprocent även om dessa ingår i en vara som hänförs till ett annat KN-kapitel. Skatt *ska* även betalas för drycker som hänförs till KN-nr 2204, 2205 och 2206 om

[3] Senaste lydelse 2007:1386.

[4] Senaste lydelse 1998:595.

[5] Senaste lydelse 1998:595.

alkoholhalten överstiger 22 volymprocent.

Skatt tas ut med *501,41* kronor per liter ren alkohol.

alkoholhalten överstiger 22 volymprocent.

Skatt tas ut med *506,42* kronor per liter ren alkohol.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 § samt 6 a kap. 1 och 2 §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2 kap.

1 §[1]

Energiskatt och koldioxidskatt ska, om inte annat följer av andra stycket, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

	KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
			Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
1.	*2710 11 31,* 2710 11 41, 2710 11 45 eller 2710 11 49	Bensin som uppfyller krav för			
		a) miljöklass 1			
		– motorbensin	3 kr 13 öre per liter	2 kr 50 öre per liter	5 kr 63 öre per liter
		– alkylatbensin	1 kr 40 öre per liter	2 kr 50 öre per liter	3 kr 90 öre per liter
		b) miljöklass 2	3 kr 16 öre per liter	2 kr 50 öre per liter	5 kr 66 öre per liter
2.	2710 11 31, 2710 11 51 eller 2710 11 59	Annan bensin än som avses under 1	3 kr 91 öre per liter	2 kr 50 öre per liter	6 kr 41 öre per liter
3.	2710 19 21, 2710 19 25, 2710 19 41–2710 19 49 eller 2710 19 61–2710 19 69	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som			
		a) har försetts med märk- och färgämnen eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350°C,	817 kr per m^3	3 093 kr per m^3	3 910 kr per m^3
		b) inte har försetts med märk- och färgämnen och ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, tillhörig			
		miljöklass 1	1 762 kr per m^3	3 093 kr per m^3	4 855 kr per m^3
		miljöklass 2	2 031 kr per m^3	3 093 kr per m^3	5 124 kr per m^3
		miljöklass 3 eller inte tillhör någon miljöklass	2 172 kr per m^3	3 093 kr per m^3	5 265 kr per m^3

[1] Senaste lydelse 2012:680.

	KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
			Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
4.	2711 12 11– 2711 19 00	Gasol m.m. som används för			
		a) drift av motor- drivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 kg	2 603 kr per 1 000 kg	2 603 kr per 1 000 kg
		b) annat ändamål än som avses under a	1 050 kr per 1 000 kg	3 254 kr per 1 000 kg	4 304 kr per 1 000 kg
5.	2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för			
		a) drift av motor- drivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m^3	1 853 kr per 1 000 m^3	1 853 kr per 1 000 m^3
		b) annat ändamål än som avses under a	903 kr per 1 000 m^3	2 316 kr per 1 000 m^3	3 219 kr per 1 000 m^3
6.	2701, 2702 eller 2704	Kol och koks	621 kr per 1 000 kg	2 691 kr per 1 000 kg	3 312 kr per 1 000 kg

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 och 12 § 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt.

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

Energiskatt och koldioxidskatt ska, om inte annat följer av andra stycket, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

	KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
			Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
1.	2710 11 41, 2710 11 45 eller 2710 11 49	Bensin som uppfyller krav för			
		a) miljöklass 1			
		– motorbensin	3 kr 13 öre per liter	2 kr 50 öre per liter	5 kr 63 öre per liter
		– alkylatbensin	1 kr 40 öre per liter	2 kr 50 öre per liter	3 kr 90 öre per liter
		b) miljöklass 2	3 kr 16 öre per liter	2 kr 50 öre per liter	5 kr 66 öre per liter
2.	2710 11 31, 2710 11 51 eller 2710 11 59	Annan bensin än som avses under 1 *eller 7*	3 kr 91 öre per liter	2 kr 50 öre per liter	6 kr 41 öre per liter

	KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
			Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
3.	2710 19 21, 2710 19 25, 2710 19 41–2710 19 49 eller 2710 19 61–2710 19 69	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som			
		a) har försetts med märk- och färgämnen eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350°C,	817 kr per m^3	3 093 kr per m^3	3 910 kr per m^3
		b) inte har försetts med märk- och färgämnen och ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, tillhörig			
		miljöklass 1	1 762 kr per m^3	3 093 kr per m^3	4 855 kr per m^3
		miljöklass 2	2 031 kr per m^3	3 093 kr per m^3	5 124 kr per m^3
		miljöklass 3 eller inte tillhör någon miljöklass	2 172 kr per m^3	3 093 kr per m^3	5 265 kr per m^3
4.	2711 12 11–2711 19 00	Gasol m.m. som används för			
		a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 kg	2 603 kr per 1 000 kg	2 603 kr per 1 000 kg
		b) annat ändamål än som avses under a	1 050 kr per 1 000 kg	3 254 kr per 1 000 kg	4 304 kr per 1 000 kg
5.	2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för			
		a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m^3	1 853 kr per 1 000 m^3	1 853 kr per 1 000 m^3
		b) annat ändamål än som avses under a	903 kr per 1 000 m^3	2 316 kr per 1 000 m^3	3 219 kr per 1 000 m^3
6.	2701, 2702 eller 2704	Kol och koks	621 kr per 1 000 kg	2 691 kr per 1 000 kg	3 312 kr per 1 000 kg
7.	*2710 11 31*	*Flygbensin med en blyhalt om högst 0,005 gram per liter*	*3 kronor 16 öre per liter*	*2 kronor 50 öre per liter*	*5 kronor 66 öre per liter*

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 och 12 § 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt.

Nuvarande lydelse

6 a kap.
1 §[2]

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, ska helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavelskatt
---	---	---	---	---
17. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för framställning av värme i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen om handel med utsläppsrätter	Råtallolja och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i kraftvärmeproduktion		70 procent	100 procent	–
b) i annan värmeproduktion		–	6 procent	–

[2] Senaste lydelse 2012:796.

Föreslagen lydelse

6 a kap.
1 §

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, ska helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavelskatt
----------				
17. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för framställning av värme i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen om handel med utsläppsrätter	Råtallolja och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i kraftvärmeproduktion		70 procent	100 procent	–
b) i annan värmeproduktion		–	20 procent	–

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
6 a kap.	
2 §[3]	
Om råtallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9 b–11 medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 70 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.	
Om råtallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9 a eller 17 a, medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 100 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.	
Om råtallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 b, medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar *6* procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.	Om råtallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 b, medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar *20* procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

[3] Senaste lydelse 2012:798.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi att 7 kap. 3 a–3 d §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7 kap.	
3 a §[1]	
Om inte annat följer av 3 b–3 d §§ får en skattskyldig göra avdrag för energiskatt med 100 procent och för koldioxidskatt med 100 procent *på bränsle som den skattskyldige har förbrukat eller sålt som motorbränsle, upp till belopp som motsvarar* skatten på den andel av motorbränslet som utgörs av beståndsdel som framställts av biomassa.	*För annat bränsle än som avses i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 och som en skattskyldig förbrukat eller sålt som motorbränsle, får den skattskyldige* göra avdrag för energiskatt med 100 procent och för koldioxidskatt med 100 procent *av* skatten på den andel av motorbränslet som utgörs av beståndsdel som framställts av biomassa.
Första stycket gäller endast om motorbränslet eller beståndsdelen omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. 1 b § lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.	
Första stycket gäller dock inte för biogas *eller för den beståndsdel av motorbränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 1 eller 2 som utgörs av etanol.*	Första stycket gäller dock inte för biogas.
3 b §[2]	
Om ett bränsle som *framställts av biomassa utgör ett bränsle som avses i* 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3, *får den skattskyldige under respektive redovisningsperiod endast* göra avdrag *enligt 3 a § för skatt som motsvarar skatten* på den andel av *motorbränsle som bränslet utgör och till den del som uppgår till högst 15 volymprocent av den totala mängd motorbränsle som detta bränsle ingår i och för vilket den skattskyldige ska redovisa skatt under redovisningsperioden.*	*För* bränsle som *avses* i 2 kap. 1 § första stycket 1, 2 eller 3 *och som en skattskyldig förbrukat eller sålt som motorbränsle, får den skattskyldige* göra avdrag *för koldioxidskatt med 100 procent av koldioxidskatten* på den andel av *motorbränslet som utgörs av beståndsdel som framställts av biomassa.*
Med redovisningsperiod förstås här redovisningsperiod enligt 26 kap. 10 eller 17 § eller en händelse enligt	*Första stycket gäller endast om motorbränslet eller beståndsdelen omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt*

[1] Senaste lydelse 2012:798.

[2] Senaste lydelse 2012:798.

26 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244).	*3 kap. 1 b § lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.*

3 c §[3]

För bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 1 eller 2 och som *den skattskyldige* förbrukat eller sålt som motorbränsle får den skattskyldige göra avdrag för energiskatt med *89 procent och för koldioxidskatt med 100 procent* på den andel av *bränslet* som utgörs av *annan* beståndsdel som framställts av biomassa *än sådan som avses i 3 b §. Avdrag får dock under respektive redovisningsperiod endast göras för skatt motsvarande skatten på beståndsdelens andel av motorbränslet till den del som uppgår till högst 5 volymprocent av den totala mängd motorbränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 1 och 2 och för vilket den skattskyldige ska redovisa skatt under redovisningsperioden.*	För bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 1 eller 2 och som *en skattskyldig* förbrukat eller sålt som motorbränsle får den skattskyldige göra avdrag för energiskatt med *viss procentuell andel av energiskatten* på den andel av *motorbränslet* som utgörs av beståndsdel som framställts av biomassa.
Med redovisningsperiod förstås här period enligt 26 kap. 10 eller 17 § eller en händelse enligt 26 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244).	*Med procentuell andel i första stycket förstås 100 procent minskat med kvoten mellan energiinnehållet i beståndsdelen och 0,0326 GJ per liter.*

Första stycket gäller endast om motorbränslet eller beståndsdelen omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. 1 b § lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

Om beståndsdelen utgörs av etanol medges skattebefrielse enligt denna paragraf endast om den skattskyldige har framställt eller anskaffat denna etanol eller motsvarande mängd etanol, vilken vid import eller framställning inom EU har hänförts till KN-nr 2207 10 00 (odenaturerad etanol).

3 d §[4]

För bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 och som *den skattskyldige* förbrukat eller sålt som motorbränsle får den skattskyldige göra avdrag för energiskatt med *84 procent och för koldioxidskatt med*	För bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 och som *en skattskyldig* förbrukat eller sålt som motorbränsle får den skattskyldige göra avdrag för energiskatt med *viss procentuell andel av energiskatten* på

[3] Senaste lydelse 2012:798.

[4] Senaste lydelse 2012:798.

100 procent på den andel av *bränslet* som utgörs av *annan* beståndsdel som framställts av biomassa *än sådan som avses i 3 b §. Avdrag får dock under respektive redovisningsperiod endast göras för skatt motsvarande skatten på beståndsdelens andel av motorbränslet till den del som uppgår till högst 5 volymprocent av den totala mängd motorbränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 och för vilket den skattskyldige ska redovisa skatt under redovisningsperioden.*

Med redovisningsperiod förstås här period enligt 26 kap. 10 eller 17 § eller en händelse enligt 26 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

den andel av *motorbränslet* som utgörs av beståndsdel som framställts av biomassa.

Med procentuell andel i första stycket förstås 100 procent minskat med kvoten mellan energiinnehållet i beståndsdelen och 0,0359 GJ per liter.

Första stycket gäller endast om motorbränslet eller beståndsdelen omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt 3 kap. 1 b § lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

dels att 10, 13, 15 a och 17 a §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 16 d §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
10 §[1]	
Ersättning enligt denna lag lämnas inte till en sökande som	
1. deltar i utbildning,	
2. är permitterad utan lön,	
3. är tjänstledig utan lön, *eller*	3. är tjänstledig utan lön,
4. har rätt till etableringsersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.	4. har rätt till etableringsersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, *eller*
	5. deltar i korttidsarbete som berättigar arbetsgivaren till preliminärt stöd enligt lagen (2013:000) om stöd vid korttidsarbete.

Ersättning enligt grundförsäkringen lämnas inte till personer som enligt 37 § första stycket lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor har uteslutits från medlemskap under en tid av ett år från uteslutningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om undantag från första stycket samt om de villkor för rätt till ersättning som i sådana fall ska gälla.

13 §[2]

Som tid med förvärvsarbete anses även tid då den sökande

1. haft semester,

2. varit ledig med helt eller delvis bibehållen lön av någon annan anledning än sjukdom, tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller barns födelse, eller

3. på grund av anställningens upphörande får avgångsvederlag eller ekonomiskt skadestånd som motsvarar lön.

Tid med avgångsvederlag beräknas med utgångspunkt i avgångsvederlagets storlek i förhållande till den sökandes genomsnittliga inkomst per månad i anställningen under en viss period. Tid med ekonomiskt skadestånd som motsvarar lön beräknas till det antal månader som ersättningen avser. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om beräkningen.

Tid med arbetstidsminskning eller

[1] Senaste lydelse 2013:152.

[2] Senaste lydelse 2006:470.

partiell arbetsbefrielse som berättigar arbetsgivaren till preliminärt stöd enligt lagen (2013:000) om stöd vid korttidsarbete ska dock inte jämställas med förvärvsarbete enligt första stycket 2.

15 a §[3]

Med ramtid avses de tolv månader som närmast föregått den månad när den sökande anmält sig som arbetslös hos den offentliga arbetsförmedlingen. Om anmälningsmånaden innehåller förvärvsarbete, tid med föräldrapenning eller totalförsvarsplikt i sådan omfattning att den kan tillgodoräknas i ett arbetsvillkor, ska den dock ingå i ramtiden.

Av 16–17 a §§ följer att viss tid är överhoppningsbar vid fastställande av ramtiden.

En månad som innehåller förvärvsarbete, tid med föräldrapenning eller totalförsvarsplikt i sådan omfattning att den kan tillgodoräknas i ett arbetsvillkor är dock inte överhoppningsbar.

Tredje stycket gäller inte för en sökande som avses i 16 d §.

16 d §

När ramtid ska bestämmas räknas inte heller månader då den sökande har deltagit i korttidsarbete för vilket preliminärt stöd har lämnats enligt lagen (2013:000) om stöd vid korttidsarbete, om det inte är förmånligare för sökanden att sådan tid räknas med.

Om sökanden har deltagit i korttidsarbete under en sammanhängande period och arbetsgivaren har fått preliminärt stöd för någon del av denna period men ansökan om sådant stöd ännu inte har lämnats in eller prövats för aktuell månad, ska ramtid enligt första stycket bestämmas på samma sätt som när preliminärt stöd har lämnats för månaden.

17 a §[4]

Tid som enligt 16, 16 a, 16 b, 16 c, 17 eller 23 § inte ska räknas in i ramtiden får omfatta högst fem år.

Tid som enligt 16, 16 a, 16 b, 16 c, *16 d*, 17 eller 23 § inte ska räknas in i ramtiden får omfatta högst fem år.

Detta gäller dock inte för en sökande som avses i 16 c § första stycket 1.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

---

[3] Senaste lydelse 2010:2030.

[4] Senaste lydelse 2010:2031.

15 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor[1]
dels att 41 a, 48 a, 48 b och 94 f §§ ska upphöra att gälla,
dels att 41, 48 c, 49 och 87 §§ ska ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 48 § ska lyda ”Finansieringsavgift”[2].

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
41 §[3]	
En arbetslöshetskassa ska ta ut medlemsavgifter som i förening med andra inkomster får antas täcka kassans förvaltningskostnader, betalningen av finansieringsavgift och *arbetslöshetsavgift samt* övriga utgifter. En arbetslöshetskassa får besluta om olika medlemsavgifter för olika medlemskategorier, om det finns skäl för det. *En arbetslöshetskassa får dock inte för att täcka kostnaderna för arbetslöshetsavgiften ta ut* *1. någon avgift av en medlem som är arbetslös i den mening som avses i 41 a §, eller* *2. mer än 300 kronor i månaden i avgift per medlem av övriga medlemmar.*	En arbetslöshetskassa ska ta ut medlemsavgifter som i förening med andra inkomster får antas täcka kassans förvaltningskostnader, betalningen av finansieringsavgift och övriga utgifter. En arbetslöshetskassa får besluta om olika medlemsavgifter för olika medlemskategorier, om det finns skäl för det.
48 c §[4]	
En *finansierings- eller arbetslöshetsavgift* får inte ändras efter tolv månader från utgången av den kalendermånad som avgiften avser, om anledningen till ändringen är att de uppgifter som legat till grund för beräkningen av avgiften ändrats.	En *finansieringsavgift* får inte ändras efter tolv månader från utgången av den kalendermånad som avgiften avser, om anledningen till ändringen är att de uppgifter som legat till grund för beräkningen av avgiften ändrats.

[1] Senaste lydelse av
41 a § 2008:410
48 a § 2009:665
48 b § 2009:665
94 f § 2013:153.
[2] Senaste lydelse 2008:410.
[3] Senaste lydelse 2008:410.
[4] Senaste lydelse 2009:1438.

49 §[5]

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om när och på vilket sätt betalningarna enligt 48–*48 b §§* ska göras.	Regeringen får meddela närmare föreskrifter om när och på vilket sätt betalningarna enligt 48 § ska göras.

87 §[6]

För den kompletterande kassan gäller i övrigt bestämmelserna i denna lag med följande undantag.

Bestämmelserna i 1 § andra stycket och 5 § första stycket 2 om kassans verksamhetsområde, bestämmelsen i 3 § om minsta antal medlemmar, bestämmelsen i 8 § om att registrering i vissa fall får vägras samt bestämmelserna i 82–84 §§ om fusion gäller inte.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§ samt 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48–*48 b §§* om finansieringsavgift *och arbetslöshetsavgift*, i *94 f och* 94 g §§ om uppgiftsskyldighet, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Det som sägs om medlem i 31 och 61 §§ gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.	Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§ samt 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48 § om finansieringsavgift, i 94 g § om uppgiftsskyldighet samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Det som sägs om medlem i 31 och 61 §§ gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.
I stället för det som sägs i 17 § tredje stycket gäller för den kompletterande arbetslöshetskassan följande. Till *styrelseledamot* får utses medlemmar, förtroendevalda eller anställda i de organisationer som är medlemmar i föreningen. Styrelseledamöterna får inte vara styrelseledamöter, kassaföreståndare eller ombud vid föreningsstämma i en annan arbetslöshetskassa.	I stället för det som sägs i 17 § tredje stycket gäller för den kompletterande arbetslöshetskassan följande. Till *styrelseledamöter* får utses medlemmar, förtroendevalda eller anställda i de organisationer som är medlemmar i föreningen. Styrelseledamöterna får inte vara styrelseledamöter, kassaföreståndare eller ombud vid föreningsstämma i en annan arbetslöshetskassa.
Bestämmelserna i 51–54 §§ om val av ombud och valda ombud gäller i den kompletterande arbetslöshetskassan på motsvarande sätt ombud som utses av medlemsorganisationerna. För sådana ombud gäller det som sägs i fjärde stycket om *styrelseledamot* i den kompletterande kassan.	Bestämmelserna i 51–54 §§ om val av ombud och valda ombud gäller i den kompletterande arbetslöshetskassan på motsvarande sätt ombud som utses av medlemsorganisationerna. För sådana ombud gäller det som sägs i fjärde stycket om *styrelseledamöter* i den kompletterande kassan.

[5] Senaste lydelse 2009:665.

[6] Senaste lydelse 2013:153.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för arbetslöshetsavgift som avser tid före den 1 januari 2014.

3. Den upphävda 94 f § gäller fortfarande för uppgifter som avser tid före den 1 januari 2014.

16 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 a § lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 kap.	
5 a §[1]	
Saknas tillräckliga uppgifter för att fastställa skatten enligt 5 § första stycket får denna tas ut med	Saknas tillräckliga uppgifter för att fastställa skatten enligt 5 § första stycket får denna tas ut med
196 kronor/liter för spritdryck,	*198* kronor/liter för spritdryck,
45 kronor/liter för starkvin,	*48* kronor/liter för starkvin,
22 kronor/liter för vin,	*24* kronor/liter för vin,
8 kronor/liter för starköl,	*9* kronor/liter för starköl,
1 krona/styck för cigaretter,	1 krona/styck för cigaretter,
64 öre/styck för cigariller och cigarrer och	64 öre/styck för cigariller och cigarrer och
709 kronor/kg för röktobak.	709 kronor/kg för röktobak.

I denna bestämmelse förstås med

spritdryck: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 22 volymprocent,

starkvin: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 15 men inte 22 volymprocent,

vin: annat vin än starkvin samt annan alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 3,5 men inte 15 volymprocent och som inte är starköl,

starköl: öl med en alkoholhalt som överstiger 3,5 volymprocent och

cigarill: cigarrer med en högsta vikt av 3 gram per styck.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

---

[1] Senaste lydelse 2011:1292.

17 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)[1]

dels att 7 kap. 3–14 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 7 kap. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13 och 14 §§ samt rubrikerna närmast efter 7 kap. 2 och 6 §§ ska utgå,

dels att 1 kap. 7 §, 3 kap. 1 §, 7 kap. 1, 16, 18 och 21 §§, 11 kap. 17 och 47 §§, 33 kap. 3 §, 57 kap. 11, 16 och 19 §§, 63 kap. 3 a och 11 §§, 65 kap. 5 §, 67 kap. 7 och 24 §§ samt rubriken närmast före 63 kap. 11 § ska ha följande lydelse,

dels att punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2001:1175) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tio nya paragrafer, 7 kap. 3–11 §§ och 57 kap. 19 a § samt närmast före 7 kap. 3, 4, 5, 6 och 10 §§ och närmast efter 7 kap. 2 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
7 §[2]	
Juridiska personers skatt ska beräknas på den beskattningsbara inkomsten. Denna ska beräknas på följande sätt.	
Överskottet i inkomstslaget näringsverksamhet minskas med allmänna avdrag. Det återstående beloppet avrundas nedåt till helt tiotal kronor och är den fastställda och den beskattningsbara inkomsten.	
För sådana ideella föreningar och registrerade trossamfund som uppfyller kraven i 7 kap. *7 § första stycket* minskas den fastställda inkomsten med grundavdrag. Det belopp som återstår är den beskattningsbara inkomsten.	För sådana ideella föreningar och registrerade trossamfund som uppfyller kraven i 7 kap. *4–6 och 10 §§* minskas den fastställda inkomsten med grundavdrag. Det belopp som återstår är den beskattningsbara inkomsten.
3 kap.	
1 §	
Detta kapitel gäller för fysiska personer.	
Det finns bestämmelser om	
– obegränsat skattskyldiga i 3–16 §§,	
– begränsat skattskyldiga i 17–21 §§, och	
– skattskyldighet för överlåtna pensioner eller andra periodiska inkomster i 22 och 23 §§.	
För dödsbon finns särskilda bestämmelser i 4 kap.	

[1] Lagen omtryckt 2008:803.
Senaste lydelse av
7 kap. 6 § 2011:1271
7 kap. 10 § 2011:1271
7 kap. 11 § 2011:1256.

[2] Senaste lydelse 2011:1256.

I 7 kap. 21 § finns bestämmelser om att ägare av vissa fastigheter inte är skattskyldiga för inkomst av fastigheten.

7 kap.

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om undantag från skattskyldighet för
– staten, kommuner och pensionsstiftelser i 2 §,
– stiftelser *i 3–6 §§*,
– ideella föreningar *i 7–13 §§*,
– registrerade trossamfund i *14* §,
– vissa andra juridiska personer i 15–20 §§, och
– ägare av vissa fastigheter i 21 §.

– stiftelser, ideella föreningar *och* registrerade trossamfund i *3–11 §§*,

Vad som sägs om ett registrerat trossamfund gäller även för självständiga organisatoriska delar av ett sådant samfund.

I fråga om begränsat skattskyldiga gäller bestämmelserna de inkomster som de är skattskyldiga för enligt *3 eller* 6 kap.

I fråga om begränsat skattskyldiga gäller bestämmelserna de inkomster som de är skattskyldiga för enligt 6 kap.

Stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund

Skattskyldighet

3 §

Stiftelser som uppfyller ändamåls-, verksamhets- och fullföljdskraven i 4–6 §§ samt ideella föreningar och registrerade trossamfund som förutom dessa krav även uppfyller öppenhetskravet i 10 § är, med undantag för kapitalvinster och kapitalförluster, skattskyldiga bara för inkomst av sådan näringsverksamhet som avses i 13 kap. 1 §.

Föreningar och trossamfund som uppfyller kraven i 4–6 och 10 §§ är dock inte skattskyldiga för

1. sådan inkomst som kommer från en självständig näringsverksamhet eller en särskild förvaltningsenhet som avser fastighet, om inkomsten till huvudsaklig del kommer från

– verksamhet som är ett direkt led i främjandet av sådana ändamål som avses i 4 § eller som har annan naturlig anknytning till sådana ändamål, eller

– verksamhet som av hävd

utnyttjats som finansieringskälla för ideellt arbete, eller

2. inkomst från innehav av en fastighet som tillhör föreningen eller trossamfundet och som används i verksamheten på sådant sätt som anges i 3 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Ändamålskravet

4 §

Stiftelsen, den ideella föreningen eller det registrerade trossamfundet ska ha ett eller flera allmännyttiga ändamål. Med allmännyttigt ändamål avses ett ändamål som främjar

– idrott,
– kultur,
– miljövård,
– omsorg om barn och ungdom,
– politisk verksamhet,
– religiös verksamhet,
– sjukvård,
– social hjälpverksamhet,
– Sveriges försvar och krisberedskap i samverkan med myndighet,
– utbildning,
– vetenskaplig forskning, eller
– en annan likvärdig verksamhet.

Stiftelsens ändamål får inte vara begränsat till vissa familjer eller bestämda personer. Föreningens eller trossamfundets ändamål får inte vara begränsat till vissa familjers, medlemmars eller andra bestämda personers ekonomiska intressen.

Verksamhetskravet

5 §

Stiftelsen, den ideella föreningen eller det registrerade trossamfundet ska i den verksamhet som bedrivs under beskattningsåret uteslutande eller så gott som uteslutande främja ett eller flera sådana ändamål som anges i 4 §.

Om verksamhetskravet inte är uppfyllt under beskattningsåret, får hänsyn tas till hur kravet sammantaget har uppfyllts året före beskattningsåret, beskattningsåret samt det närmast följande beskattningsåret.

Fullföljdskravet

6 §

Stiftelsen, den ideella föreningen eller det registrerade trossamfundet ska under beskattningsåret i skälig omfattning använda sina intäkter för ett eller flera allmännyttiga ändamål enligt 4 §. Hänsyn får även tas till hur intäkterna sammantaget har använts under en period av flera beskattningsår.

Fullföljdskravet är uppfyllt även om stiftelsen, föreningen eller trossamfundet under beskattningsåret inte har använt sina intäkter i tillräcklig omfattning, om detta förhållande kan antas vara tillfälligt. Vid denna bedömning ska hänsyn tas till om kravet har uppfyllts de föregående beskattningsåren samt förutsättningarna för att det kommer att uppfyllas under det närmast följande beskattningsåret.

7 §

Vid bedömningen av om fullföljdskravet är uppfyllt ska sådana intäkter beaktas som enligt 3 § inte ska tas upp till beskattning, dock med undantag för schablonintäkter enligt 42 kap. 43 § och kapitalvinster. Även följande intäkter ska beaktas, om intäkterna inte ska tas upp till beskattning enligt denna lag:

1. Medlemsavgifter och andra avgifter för deltagande i den allmännyttiga verksamheten.

2. Stöd eller bidrag.

3. Förvärv genom testamente eller gåva.

Intäkter som avses i första stycket 2 och 3 ska dock beaktas bara om det framgår av omständigheterna att avsikten är att de ska användas direkt för verksamheten.

Intäkter som avses i första stycket ska minskas med kostnader för att förvärva och bibehålla dessa intäkter.

8 §

Skatteverket får medge undantag

från fullföljdskravet för en ideell förening eller ett registrerat trossamfund som avser att förvärva en fastighet eller annan anläggning som är avsedd för den ideella verksamheten. Detsamma gäller om en förening eller ett trossamfund avser att genomföra omfattande byggnads-, reparations- eller anläggningsarbeten på en fastighet som används av föreningen eller trossamfundet.

Beslutet får avse högst fem beskattningsår i följd. Det får förenas med villkor att föreningen eller trossamfundet ska ställa säkerhet eller liknande för den inkomstskatt som kan komma att påföras föreningen eller trossamfundet på grund av omprövning av besluten om slutlig skatt för de år som beslutet avser, om det upphör att gälla enligt 9 §.

Skatteverkets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

9 §

Om den ideella föreningen eller det registrerade trossamfundet inte inom föreskriven tid har genomfört den avsedda investeringen eller inte har iakttagit något annat villkor i beslutet, ska skattskyldigheten prövas som om undantaget inte hade medgetts.

Öppenhetskravet

10 §

En ideell förening eller ett registrerat trossamfund får inte vägra någon inträde som medlem, om det inte finns särskilda skäl för det med hänsyn till arten eller omfattningen av dess verksamhet, syfte eller annat.

11 §

Ideella föreningars central-, distrikts- eller samarbetsorganisationer anses som öppna om deras medlemmar utgörs av föreningar som uppfyller kravet i 10 §.

Ett registrerat trossamfund anses som öppet om den del av trossam-

fundet där medlemsantagning sker uppfyller kravet i 10 §.

16 §[3]

Följande juridiska personer är skattskyldiga bara för inkomst på grund av innehav av fastigheter:

– akademier,

– allmänna undervisningsverk,

– studentkårer vid statliga universitet och högskolor som avses i 4 kap. 8 § högskolelagen (1992:1434) och nationer vid Uppsala universitet eller Lunds universitet som avses i 4 kap. 15 § högskolelagen samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att sköta de uppgifter som sammanslutningarna enligt högskolelagen eller föreskrift som meddelats med stöd av högskolelagen ansvarar för,

– regionala utvecklingsbolag som med stöd av 1 § lagen (1994:77) om beslutanderätt för regionala utvecklingsbolag fått rätt att pröva frågor om stöd till näringsidkare samt moderbolag till sådana utvecklingsbolag,

– arbetslöshetskassor,

– personalstiftelser som avses i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. och vars ändamål uteslutande är att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom *eller* olycksfall,

– stiftelser som bildats enligt avtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagare med ändamål att lämna avgångsersättning till *friställda* arbetstagare eller främja åtgärder till förmån för arbetstagare som blivit *uppsagda* eller löper risk att bli *uppsagda till följd av driftsinskränkning, företagsnedläggning eller rationalisering av företags verksamhet* eller *med ändamål* att lämna permitteringslöneersättning, och

– bolag eller *annan juridisk person* som uteslutande har till uppgift att lämna permitteringslöneersättning.

– personalstiftelser som avses i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. och vars ändamål uteslutande är att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom, olycksfall *eller utbildning*,

– stiftelser som bildats enligt avtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagare med ändamål att lämna avgångsersättning till arbetstagare *som blivit arbetslösa* eller *att* främja åtgärder till förmån för arbetstagare som blivit eller löper risk att bli *arbetslösa eller att lämna understöd vid utbildning* eller att lämna permitteringslöneersättning, och

– bolag eller *andra juridiska personer* som uteslutande har till uppgift att lämna permitteringslöneersättning.

18 §

Bestämmelserna om begränsning i skattskyldigheten i 15–17 §§ tillämpas för stiftelser bara om fullföljdskravet i 6 § är uppfyllt. Om det finns särskilda krav när det gäller verksamheten eller liknande, tillämpas bestämmelserna om begränsning

Bestämmelserna om begränsning i skattskyldigheten i 15–17 §§ tillämpas för stiftelser bara om fullföljdskravet i 6 § är uppfyllt. *Vid tillämpning av fullföljdskravet ska stiftelserna anses främja ett allmännyttigt ändamål.*

[3] Senaste lydelse 2009:768.

i skattskyldigheten bara om stiftelserna i sin verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande uppfyller dessa krav. När det anges att stiftelserna uteslutande ska bedriva viss verksamhet gäller dock det.

Om det finns särskilda krav när det gäller verksamheten eller liknande, tillämpas bestämmelserna om begränsning i skattskyldigheten bara om stiftelserna i sin verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande uppfyller dessa krav. När det anges att stiftelserna uteslutande ska bedriva viss verksamhet gäller dock det.

21 §

Ägare av en sådan fastighet som avses i 3 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) är inte skattskyldig för inkomst från sådan användning av fastigheten som gör att byggnaden enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen ska anses som annan speciallbyggnad än kommunikationsbyggnad, distributionsbyggnad eller reningsanläggning.

Ägare av en sådan fastighet som avses i 3 kap. 3 § fastighetstaxeringslagen är inte skattskyldig för inkomst från sådan användning av fastigheten som avses i den paragrafen.

Annan ägare av en sådan fastighet som avses i 3 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen *än en sådan ideell förening eller ett sådant registrerat trossamfund som uppfyller kraven i 7 § första stycket* är inte skattskyldig för inkomst av fastigheten i den utsträckning den används för ändamål som avses i den paragrafen.

Ägare av en sådan fastighet som avses i 3 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) är inte skattskyldig för inkomst av fastigheten i den utsträckning den används för ändamål som avses i den paragrafen.

För sådan ideell förening eller registrerat trossamfund som uppfyller kraven i 4–6 och 10 §§ tillämpas dock i stället 3 § andra stycket 2.

11 kap.

17 §[4]

Förmån i form av utbildning eller annan åtgärd som är av *väsentlig* betydelse för att den skattskyldige ska kunna fortsätta att förvärvsarbeta ska inte tas upp hos den som *riskerar*

Förmån i form av utbildning eller annan åtgärd som är av betydelse för att den skattskyldige ska kunna fortsätta att förvärvsarbeta ska inte tas upp hos den som *blivit eller löper*

[4] Senaste lydelse 2007:1419.

att bli arbetslös på grund av omstrukturering, personalavveckling eller liknande i arbetsgivarens verksamhet.

risk att *inom fem år* bli arbetslös på grund av omstrukturering, personalavveckling eller liknande i arbetsgivarens verksamhet.

Första stycket gäller också om avsikten är att den skattskyldige ska få annat arbete hos arbetsgivaren.

Första *stycket* gäller inte förmån från fåmansföretag eller fåmanshandelsbolag, om den anställde är företagsledare eller delägare i företaget eller närstående till en sådan person. Om arbetsgivaren är en enskild näringsidkare, gäller första *stycket* inte förmån till sådana anställda som är närstående till arbetsgivaren.

Första *och andra styckena* gäller inte förmån från fåmansföretag eller fåmanshandelsbolag, om den anställde är företagsledare eller delägare i företaget eller närstående till en sådan person. Om arbetsgivaren är en enskild näringsidkare, gäller första *och andra styckena* inte förmån till sådana anställda som är närstående till arbetsgivaren.

47 §

Periodiska understöd eller liknande periodiska inkomster ska inte tas upp till den del givaren enligt 9 kap. 3 § eller 62 kap. 7 § inte får dra av det utbetalade beloppet.

Som inkomst ska inte heller tas upp sådana periodiska understöd som betalas ut från *en stiftelse* som är *undantagen* från skattskyldighet enligt 7 kap. 3–6 §§ *eller från en ideell förening som har till uppgift att främja de ändamål som anges i 7 kap. 4 §, om föreningen uppfyller övriga villkor i 7 kap. 7–13 §§ för undantag helt eller delvis från skattskyldighet.* Detta gäller dock bara om utbetalningen görs för att *fullfölja något av de* ändamål *som anges i* 7 kap. *4 §.*

Som inkomst ska inte heller tas upp sådana periodiska understöd som betalas ut från *stiftelser, ideella föreningar eller registrerade trossamfund* som är *undantagna* från skattskyldighet enligt 7 kap. 3 §. Detta gäller dock bara om utbetalningen görs för att *främja omsorg om barn och ungdom, social hjälpverksamhet, utbildning eller vetenskaplig forskning.*

33 kap.

3 §[5]

Ett positivt fördelningsbelopp beräknas genom att ett positivt kapitalunderlag för räntefördelning multipliceras med statslåneräntan vid utgången av november året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut ökad med *fem och en halv procentenhet.*

Ett positivt fördelningsbelopp beräknas genom att ett positivt kapitalunderlag för räntefördelning multipliceras med statslåneräntan vid utgången av november året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut ökad med *sex procentenheter.*

Ett *negativt fördelningsbelopp* beräknas genom att ett negativt kapitalunderlag för räntefördelning multipliceras med statslåneräntan vid samma tidpunkt ökad med en procentenhet.

[5] Senaste lydelse 2011:1272.

Om beskattningsåret omfattar längre eller kortare tid än tolv månader, ska fördelningsbeloppet justeras i motsvarande mån.

Hur kapitalunderlaget beräknas framgår av 8–20 §§.

57 kap.

11 §[6]

Årets gränsbelopp är

1. ett belopp som motsvarar två och tre fjärdedels inkomstbasbelopp fördelat med lika belopp på andelarna i företaget, eller

2. summan av

– underlaget för årets gränsbelopp multiplicerat med statslåneräntan ökad med nio procentenheter, och

– för andelar i fåmansföretag eller företag som avses i 6 § lönebaserat utrymme enligt 16–*19* §§.

För tillgångar som avses i 2 § andra stycket ska statslåneräntan i stället ökas med en procentenhet. Bestämmelserna i första stycket 1 och i 16–*19* §§ gäller inte för sådana tillgångar.

– för andelar i fåmansföretag eller företag som avses i 6 § lönebaserat utrymme enligt 16–*19 a* §§.

För tillgångar som avses i 2 § andra stycket ska statslåneräntan i stället ökas med en procentenhet. Bestämmelserna i första stycket 1 och i 16–*19 a* §§ gäller inte för sådana tillgångar.

Årets gränsbelopp beräknas vid årets ingång och tillgodoräknas den som äger andelen vid denna tidpunkt. Om en andel förvärvas genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt, inträder förvärvaren i den tidigare ägarens situation i fråga om beräkning av årets gränsbelopp.

16 §[7]

Det lönebaserade utrymmet är

– *25* procent av löneunderlaget enligt 17 och 18 §§, och

– *25 procent av det löneunderlag som överstiger ett belopp som motsvarar 60 inkomstbasbelopp.*

Det lönebaserade utrymmet fördelas med lika belopp på andelarna i företaget.

Det lönebaserade utrymmet är *50* procent av löneunderlaget enligt 17 och 18 §§ och *fördelas med lika belopp på andelarna i företaget.*

Om en andel ägts under del av året före beskattningsåret, ska bara ersättning som betalats ut under denna tid ingå i löneunderlaget vid beräkningen av det lönebaserade utrymmet för den andelen.

Det lönebaserade utrymmet för delägarens samtliga andelar får inte överstiga ett belopp som motsvarar 50 gånger sådan kontant ersättning som avses i 17 § första stycket och som delägaren eller någon närstående har fått från företaget och dess dotterföretag under året före beskattningsåret.

---

[6] Senaste lydelse 2011:1271.

[7] Senaste lydelse 2011:1271.

19 §[8]

Lönebaserat utrymme ska beräknas bara om andelsägaren eller någon närstående under året före beskattningsåret fått sådan kontant ersättning som avses i 17 § första stycket från företaget och dess dotterföretag med ett belopp som sammanlagt inte understiger det lägsta av

Lönebaserat utrymme ska beräknas bara om

1. andelsägaren äger andelar i företaget som motsvarar minst fyra procent av kapitalet i företaget, och

2. andelsägaren eller någon närstående under året före beskattningsåret fått sådan kontant ersättning som avses i 17 § första stycket från företaget och dess dotterföretag med ett belopp som sammanlagt inte understiger det lägsta av

– sex inkomstbasbelopp med tillägg för fem procent av den sammanlagda kontanta ersättningen i företaget och i dess dotterföretag, och

– *tio* inkomstbasbelopp.

– *9,6* inkomstbasbelopp.

19 a §

Vid tillämpning av 16–19 §§ ska det med dotterföretag avses ett företag där moderföretagets andel, direkt eller indirekt genom ett annat dotterföretag, överstiger 50 procent av kapitalet i företaget. Om företaget är ett svenskt handelsbolag eller en i utlandet delägarbeskattad juridisk person, ska det dock med dotterföretag avses ett företag där samtliga andelar, direkt eller indirekt, ägs av moderföretaget.

[8] Senaste lydelse 2008:1343.

63 kap.

Nuvarande lydelse

3 a §[9]

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

Fastställd förvärvsinkomst	*Särskilt belopp*
överstiger inte 0,99 prisbasbelopp	*0,567* prisbasbelopp
överstiger 0,99 men inte *1,01* prisbasbelopp	*0,785* prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger *1,01* men inte 2,72 prisbasbelopp	*0,674* prisbasbelopp minskat med *9* procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	*0,129* prisbasbelopp ökat med *11* procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 3,11 men inte *3,75* prisbasbelopp	*21* procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med *0,182* prisbasbelopp
överstiger *3,75* men inte *4,77* prisbasbelopp	*0,233* prisbasbelopp ökat med 10 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger *4,77* men inte 7,88 prisbasbelopp	*0,66* prisbasbelopp ökat med 1 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte *12,12* prisbasbelopp	*1,448* prisbasbelopp minskat med 9 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger *12,12* prisbasbelopp	*0,357* prisbasbelopp

[9] Senaste lydelse 2012:757.

Föreslagen lydelse

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

Fastställd förvärvsinkomst	*Särskilt belopp*
överstiger inte 0,99 prisbasbelopp	*0,682* prisbasbelopp
överstiger 0,99 men inte *1,105* prisbasbelopp	*0,880* prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger *1,105* men inte 2,72 prisbasbelopp	*0,753* prisbasbelopp minskat med *8,5* procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	*0,208* prisbasbelopp ökat med *11,5* procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 3,11 men inte *3,69* prisbasbelopp	*21,5* procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med *0,103* prisbasbelopp
överstiger *3,69* men inte *4,785* prisbasbelopp	*0,322* prisbasbelopp ökat med 10 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger *4,785* men inte 7,88 prisbasbelopp	*0,753* prisbasbelopp ökat med 1 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte *12,43* prisbasbelopp	*1,541* prisbasbelopp minskat med 9 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger *12,43* prisbasbelopp	*0,422* prisbasbelopp

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Ideella föreningar	**Ideella föreningar** ***och registrerade trossamfund***
11 §	
Ideella föreningar och registrerade trossamfund som uppfyller kraven i 7 kap. *7 § första stycket* har rätt till grundavdrag med 15 000 kronor.	Ideella föreningar och registrerade trossamfund som uppfyller kraven i 7 kap. *4–6 och 10 §§* har rätt till grundavdrag med 15 000 kronor.

65 kap.

5 §[10]

För fysiska personer är den statliga inkomstskatten på beskattningsbara förvärvsinkomster

– 20 procent av den del av den beskattningsbara förvärvsinkomsten som överstiger en nedre skiktgräns, och

– 5 procent av den del av den beskattningsbara förvärvsinkomsten som överstiger en övre skiktgräns.

Skiktgränserna bestäms med utgångspunkt i en nedre skiktgräns på *367 600* kronor för beskattningsåret *2009* och en övre skiktgräns på *526 200* kronor för beskattningsåret *2009*.	Skiktgränserna bestäms med utgångspunkt i en nedre skiktgräns på *435 900* kronor för beskattningsåret *2014* och en övre skiktgräns på *602 600* kronor för beskattningsåret *2014*.
För de därpå följande beskattningsåren uppgår skiktgränserna till skiktgränserna för det föregående beskattningsåret multiplicerade med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni året före beskattningsåret och prisläget i juni andra året före beskattningsåret plus två procentenheter. Skiktgränserna fastställs av regeringen före utgången av året före beskattningsåret och avrundas *nedåt* till helt hundratal kronor.	För de därpå följande beskattningsåren uppgår skiktgränserna till skiktgränserna för det föregående beskattningsåret multiplicerade med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni året före beskattningsåret och prisläget i juni andra året före beskattningsåret plus två procentenheter. Skiktgränserna fastställs av regeringen före utgången av året före beskattningsåret och avrundas *uppåt* till helt hundratal kronor.

Om en enskild näringsidkare enligt 1 kap. 13 § andra stycket har ett beskattningsår som inte sammanfaller med kalenderåret, ska de skiktgränser som gäller vid detta beskattningsårs utgång tillämpas.

[10] Senaste lydelse 2011:1256.

67 kap.

Nuvarande lydelse

7 §[11]

För dem som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt 65 år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

Arbetsinkomst som beskattas i Sverige	*Skattereduktion*
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	skillnaden mellan arbetsinkomsterna och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 0,91 men inte *2,72* prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 0,91 prisbasbelopp och *30,4* procent av arbetsinkomsterna mellan 0,91 och *2,72* prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger *2,72* men inte *7,00* prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av *1,461* prisbasbelopp och *9,50* procent av arbetsinkomsterna mellan *2,72* och *7,00* prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger *7,00* prisbasbelopp	skillnaden mellan *1,868* prisbasbelopp och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt

Föreslagen lydelse

7 §

För dem som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt 65 år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

Arbetsinkomst som beskattas i Sverige	*Skattereduktion*
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	skillnaden mellan arbetsinkomsterna och grundavdraget, multiplicerad

[11] Senaste lydelse 2009:1452.

	med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 0,91 men inte *2,94* prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 0,91 prisbasbelopp och *33,2* procent av arbetsinkomsterna mellan 0,91 och *2,94* prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger *2,94* men inte *8,08* prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av *1,584* prisbasbelopp och *11,1* procent av arbetsinkomsterna mellan *2,94* och *8,08* prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger *8,08* prisbasbelopp	skillnaden mellan *2,155* prisbasbelopp och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
24 §[12]	
Rätt till skattereduktion enligt 25 och 26 §§ har efter begäran de som	
1. vid beskattningsårets utgång har fyllt 18 år,	
2. är obegränsat skattskyldiga under någon del av beskattningsåret, och	
3. har haft utgifter för gåva avseende *hjälpverksamhet bland* behövande eller *främjande av* vetenskaplig forskning till en godkänd gåvomottagare eller ska ta upp värdet av sådan gåva som inkomst.	3. har haft utgifter för gåva avseende *främjande av social* hjälpverksamhet eller vetenskaplig forskning till en godkänd gåvomottagare eller ska ta upp värdet av sådan gåva som inkomst.
Sådan rätt till skattereduktion har efter begäran också de som är begränsat skattskyldiga enligt 3 kap. 18 § första stycket 1, 2 eller 3, om deras överskott av förvärvsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärvsinkomster i Sverige.	
Även dödsbon har efter begäran rätt till skattereduktion för gåva som har lämnats före dödsfallet.	
3.[13] Bestämmelserna i 61 kap. 8 a § andra och tredje styckena tillämpas till och med det beskattningsår som slutar den 31 december *2013*.	3. Bestämmelserna i 61 kap. 8 a § andra och tredje styckena tillämpas till och med det beskattningsår som slutar den 31 december *2016*.

[12] Senaste lydelse 2011:1271.

[13] Senaste lydelse 2011:1271.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014 och tillämpas på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2013.

2. Bestämmelserna i 22 kap. 5 § om beskattning vid uttag ur näringsverksamhet ska inte tillämpas om en stiftelse vid ikraftträdandet blir skattskyldig enligt bestämmelserna i 7 kap. till följd av den nya bestämmelsen i 7 kap. 4 §.

3. Vid tillämpningen av bestämmelsen i 57 kap. 19 § 2 andra strecksatsen ska för beskattningsår 2014 och 2015 i stället för 9,6 inkomstbasbelopp gälla tio inkomstbasbelopp.

18 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialavgiftslagen (2000:980)

dels att 2 kap. 19 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas sex nya paragrafer, 1 kap. 11–13 §§ och 2 kap. 29–31 §§, samt närmast före 1 kap. 11 och 13 §§ och 2 kap. 29 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	Forskning och utveckling
	11 §
	Med forskning avses i denna lag systematiskt och kvalificerat arbete med att i kommersiellt syfte ta fram ny kunskap.
	12 §
	Med utveckling avses i denna lag systematiskt och kvalificerat arbete med att i kommersiellt syfte använda resultatet av forskning för att utveckla nya varor, tjänster eller produktionsprocesser eller väsentligt förbättra redan existerande sådana.
	Koncern
	13 §
	Med koncern avses vid tillämpning av 2 kap. 31 § en koncern av sådant slag som anges i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554).
	2 kap.
	19 §[1]
En ersättning till en idrottsutövare från en *sådan* ideell förening som *avses* i 7 kap. *7–13* §§ inkomstskattelagen (1999:1229) *och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet* är avgiftsfri, om	En ersättning till en idrottsutövare från en ideell förening som *har till ändamål att främja idrott och som uppfyller kraven* i 7 kap. *4–6 och 10* §§ inkomstskattelagen (1999:1229) är avgiftsfri, om

[1] Senaste lydelse 2010:1282.

ersättningen från föreningen under året inte har uppgått till ett halvt prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

ersättningen från föreningen under året inte har uppgått till ett halvt prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

Avdrag för personer som arbetar med forskning eller utveckling

29 §[2]

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna ska avdrag göras enligt 31 §, om den avgiftsskyldige har utgett avgiftspliktig ersättning till en person som arbetar med forskning eller utveckling.

Med avgiftspliktig ersättning ska vid tillämpning av första stycket inte avses sådan ersättning på vilken avgifter ska betalas enligt 27 eller 28 §.

30 §[3]

Avdrag enligt 31 § får göras bara om personen under kalendermånaden har arbetat med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige under minst tre fjärdedelar och minst 15 timmar av sin faktiska arbetstid.

Om villkoren i första stycket inte är uppfyllda, får avdrag enligt 31 § ändå göras om avdrag enligt första stycket har fått göras under var och en av de närmast föregående fyra kalendermånaderna.

Avdrag enligt andra stycket får inte göras om orsaken till att villkoren enligt första stycket inte är uppfyllda är att personen har fått ändrade arbetsuppgifter.

31 §

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna på avgiftspliktig ersättning till en person som arbetar med forskning eller utveckling ska avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget för denna person. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 26 §. Det

[2] Tidigare 2 kap. 29 § upphävd genom 2006:1345.

[3] Tidigare 2 kap. 30 § upphävd genom 2006:1345.

sammanlagda avdraget för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige får inte överstiga 230 000 kronor.

Vid bedömningen av avdragsrätten enligt första stycket ska flera avgiftsskyldiga som ingår i samma koncern och som uppfyller villkoren för att få göra avdrag anses som en avgiftsskyldig. Avdraget ska i ett sådant fall i första hand göras av moderföretaget. Till den del avdraget inte kan utnyttjas av moderföretaget, får det utnyttjas av dotterföretagen i den ordning som moderföretaget bestämmer.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2. De nya bestämmelserna i 2 kap. 29–31 §§ tillämpas på ersättning som betalas ut efter den 31 december 2013.

19 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	11 §[1]
Influtna arbetsgivaravgifter ska fördelas mellan avgiftsändamålen enligt beslut om arbetsgivaravgifter som följer av 53 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244). Avdrag som görs enligt 5 § lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980) ska i första hand avse arbetsmarknadsavgiften och därefter sjukförsäkringsavgiften, föräldraförsäkringsavgiften, arbetsskadeavgiften och efterlevandepensionsavgiften.	Influtna arbetsgivaravgifter ska fördelas mellan avgiftsändamålen enligt beslut om arbetsgivaravgifter som följer av 53 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244). Avdrag som görs enligt *2 kap. 31 § socialavgiftslagen (2000:980) och avdrag som görs enligt* 5 § lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980) ska i första hand avse arbetsmarknadsavgiften och därefter *i angiven ordning* sjukförsäkringsavgiften, föräldraförsäkringsavgiften, arbetsskadeavgiften och efterlevandepensionsavgiften.

Bestämmelserna i första stycket ska tillämpas också på avgifts- och räntebelopp som betalas ut till arbetsgivare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om fördelningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

---

[1] Senaste lydelse 2011:1404.

20 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § och 2 kap. 3 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet[1] ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
1 §[2]	
Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och i verkets handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.	Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och i verkets handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter *och lagen (2013:000) om stöd vid korttidsarbete*, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Bestämmelserna i 4–6 och 8 §§ samt 2 kap. gäller även vid behandling av uppgifter om juridiska personer och avlidna.

2 kap.

3 §[3]

För de ändamål som anges i 1 kap. 4 § får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. en fysisk persons identitet, medborgarskap, bosättning och familjeförhållanden,
2. en juridisk persons identitet, säte, ägarförhållanden samt firmatecknare och andra företrädare,
3. registrering för skatter och avgifter,
4. underlag för fastställande av skatter och avgifter,
5. bestämmande av skatter och avgifter,
6. underlag för fastighetstaxering,
7. revision och annan kontroll av skatter och avgifter,

[1] Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:670.

[2] Senaste lydelse 2007:329.

[3] Senaste lydelse 2013:645.

8. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,

9. avgiftsskyldighet till ett registrerat trossamfund och medlemskap i fackförening,

10. yrkanden och grunder i ett ärende,

11. beslut, betalning, redovisning och övriga åtgärder i ett ärende,

12. uppgifter som behövs i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken, *och*

13. uppgifter som behövs vid hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige.

12. uppgifter som behövs i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken,

13. uppgifter som behövs vid hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige, *och*

14. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2013:000) om stöd vid korttidsarbete.

I databasen får även andra uppgifter behandlas som behövs för fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i databasen enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

21 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)[1]

dels att 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 7 §, samt närmast före 7 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	5 §[2]
Vid beräkning av den allmänna löneavgiften och arbetsgivaravgifterna ska från summan av dessa avgifter avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget. För den del av underlaget som arbetsgivaravgifterna beräknas på enligt 2 kap. 28 § socialavgiftslagen (2000:980) får avdraget inte medföra att dessa avgifter understiger ålderspensionsavgiften enligt 2 kap. 26 § samma lag. Sammanlagt får avdrag göras med högst 7 100 kronor. Avdraget ska i första hand göras från den allmänna löneavgiften.	Vid beräkning av den allmänna löneavgiften och arbetsgivaravgifterna ska från summan av dessa avgifter avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget. För den del av underlaget som arbetsgivaravgifterna beräknas på enligt 2 kap. 28 § socialavgiftslagen (2000:980) *eller som avdrag ska beräknas på enligt 2 kap. 31 § socialavgiftslagen,* får avdraget inte medföra att dessa avgifter understiger ålderspensionsavgiften enligt 2 kap. 26 § samma lag. Sammanlagt får avdrag göras med högst 7 100 kronor. Avdraget ska i första hand göras från den allmänna löneavgiften.
I avgiftsunderlaget för beräkning av avdraget enligt första stycket ska endast ingå sådan avgiftspliktig ersättning som avses i 2 § första stycket.	
Om flera avgiftsskyldiga ingår tillsammans i en koncern, ska de vid bedömningen av avdragsrätten enligt första stycket anses som en avgiftsskyldig. Avdraget ska i sådant fall i första hand göras av moderföretaget. Till den del avdraget inte kan utnyttjas av moderföretaget, får det utnyttjas av dotterföretagen i den ordning moderföretaget bestämmer.	*V*id bedömningen av avdragsrätten enligt första stycket *ska flera avgiftsskyldiga som ingår i samma koncern och som uppfyller villkoren för att få göra avdrag* anses som en avgiftsskyldig. Avdraget ska i *ett* sådant fall i första hand göras av moderföretaget. Till den del avdraget inte kan utnyttjas av moderföretaget, får det utnyttjas av dotterföretagen i den ordning *som* moderföretaget

[1] Senaste lydelse av lagens rubrik 2007:286.

[2] Senaste lydelse 2008:1268.

bestämmer.

Kombination av avdrag

7 §

Om avdrag ska göras både enligt denna lag och enligt 2 kap. 31 § socialavgiftslagen (2000:980), ska avdrag i första hand göras enligt 2 kap. 31 § socialavgiftslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

22 Förslag till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227)

Härigenom föreskrivs att det i vägtrafikskattelagen (2006:227) ska införas en ny paragraf, 1 kap. 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	6 a §
	Med skattepliktig för första gången avses den tidpunkt då ett fordon för första gången blir skattepliktigt enligt 2 kap. 1 § eller, om lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt är tillämplig, enligt 3 § den lagen.
	Om ett fordon har registrerats i ett annat land än Sverige före den tidpunkt som avses i första stycket, ska i stället med skattepliktig för första gången avses den tidpunkt då fordonet för första gången har registrerats i ett annat land enligt uppgift i vägtrafikregistret.
	Om det vid tillämpningen av andra stycket inte går att fastställa den tidpunkt då fordonet för första gången har registrerats i ett annat land, ska i stället med skattepliktig för första gången avses den 1 januari det år som utgör fordonsåret enligt 1 kap. 5 §.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2. Den nya bestämmelsen i 1 kap. 6 a § ska inte tillämpas vid befrielse från fordonsskatt enligt 2 kap. 11 a § om fordonet före ikraftträdandet var befriat från fordonsskatt.

3. I övrigt gäller fortfarande äldre bestämmelser för vägtrafikskatt som avser tid före den 1 januari 2014.

23 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt att 2 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 §
Vid tillämpningen av denna lag gäller 1 kap. 2–5, *7 och* 8 §§ samt 2 kap. 3 § vägtrafikskattelagen (2006:227). För personbilar klass I gäller även 2 kap. 11 § vägtrafikskattelagen.	Vid tillämpningen av denna lag gäller 1 kap. 2–5, *6 a*–8 §§ samt 2 kap. 3 § vägtrafikskattelagen (2006:227). För personbilar klass I gäller även 2 kap. 11 § vägtrafikskattelagen.

Med skattevikt avses tjänstevikten för personbilar klass I samt totalvikten för personbilar klass II, lätta bussar och lätta lastbilar.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för fordonsskatt som avser tid före den 1 januari 2014.

24 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 4 §, 30 kap. 4 § och 66 kap. 27 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
10 kap.	
4 §	
Skatteavdrag ska inte göras från ersättning för arbete om	
1. ersättningen understiger 100 kronor,	
2. det kan antas att den ersättning som utbetalaren sammanlagt kommer att betala ut till mottagaren under kalenderåret understiger 1 000 kronor,	
3. det kan antas att den ersättning som utbetalaren sammanlagt kommer att betala ut till mottagaren under kalenderåret understiger 10 000 kronor och	
a) utbetalaren är en fysisk person eller ett dödsbo,	
b) ersättningen inte utgör utgift i en näringsverksamhet som utbetalaren bedriver,	
c) utbetalaren och mottagaren inte har träffat en sådan överenskommelse som avses i 25 kap. 13 § 4 socialförsäkringsbalken om att ersättningen ska anses som inkomst av anställning, samt	
d) det inte är fråga om sådan ersättning till en förmyndare, god man eller förvaltare som avses i 12 kap. 16 § föräldrabalken, eller	
4. ersättningen betalas ut till en idrottsutövare av en *sådan* ideell förening som *avses* i 7 kap. *7 § första stycket* inkomstskattelagen (1999:1229) *och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet* och det kan antas att det som föreningen sammanlagt kommer att betala ut under kalenderåret understiger ett halvt prisbasbelopp.	4. ersättningen betalas ut till en idrottsutövare av en ideell förening som *har till ändamål att främja idrott och som uppfyller kraven* i 7 kap. *4–6 och 10 §§* inkomstskattelagen (1999:1229) och det kan antas att det som föreningen sammanlagt kommer att betala ut under kalenderåret understiger ett halvt prisbasbelopp.
30 kap.	
4 §[1]	
En inkomstdeklaration ska lämnas av	
1. aktiebolag, ekonomiska föreningar och sådana stiftelser, andra liknande subjekt eller andra tillgångsmassor som enligt stiftelseförordnande eller motsvarande bestämmelse har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss släkts, vissa släkters eller bestämda fysiska personers ekonomiska intressen,	
2. sådana ideella föreningar och registrerade trossamfund som avses i 7 kap. *7 och 14 §§* inkomstskattelagen (1999:1229), om intäkterna	2. sådana ideella föreningar och registrerade trossamfund som avses i 7 kap. *3 §* inkomstskattelagen (1999:1229), om intäkterna under

[1] Senaste lydelse 2011:1289.

under beskattningsåret har överstigit grundavdraget enligt 63 kap. 11 § den lagen,

beskattningsåret har överstigit grundavdraget enligt 63 kap. 11 § den lagen,

3. andra juridiska personer än sådana som avses i 1 och 2, med undantag för dödsbon och svenska handelsbolag, om de skattepliktiga intäkterna under beskattningsåret har uppgått till sammanlagt minst 200 kronor, och

4. andra juridiska personer än dödsbon för vilka underlag för statlig fastighetsskatt, kommunal fastighetsavgift, avkastningsskatt på pensionsmedel eller särskild löneskatt på pensionskostnader ska fastställas.

66 kap.

27 §[2]

Ett beslut om omprövning till nackdel för den som beslutet gäller av ett beslut om skatt eller avgift som avses i 2 kap. 2 § får meddelas inom sex år från utgången av det kalenderår då beskattningsåret har gått ut (*efterbeskattning*) om

1. ett beslut har blivit felaktigt eller inte fattats på grund av att den uppgiftsskyldige

a) under förfarandet har lämnat oriktig uppgift till ledning för egen beskattning,

b) har lämnat oriktig uppgift i ett mål om egen beskattning,

c) inte har lämnat en deklaration eller låtit bli att lämna en begärd uppgift, eller

d) inte har lämnat begärt varuprov,

2. en felräkning, felskrivning eller något annat uppenbart förbiseende ska rättas,

3. kontrolluppgift som ska lämnas utan föreläggande har saknats eller varit felaktig och den som uppgiften ska lämnas för inte har varit skyldig att lämna inkomstdeklaration,

4. det föranleds av ett beslut i ett ärende eller mål

a) om en annan skatt eller avgift som avses i 2 kap. 2 §, eller samma skatt eller avgift som avses i 2 kap. 2 §, men för en annan redovisningsperiod, ett annat beskattningsår eller en annan person,

b) om fastighetstaxering,

c) om utländsk skatt eller om obligatoriska utländska socialförsäkringsavgifter som avses i 62 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229),

d) enligt lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund,

e) om huruvida en inkomst ska beskattas enligt inkomstskattelagen eller enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta eller lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl., eller

f) om Skatteverkets prissättningsbesked enligt lagen (2009:1289) om prissättningsbesked vid internationella transaktioner eller beslut om ändring av sådant prissättningsbesked,

5. en förening eller ett registrerat trossamfund inte har genomfört en investering inom den tid som föreskrivs i ett sådant beslut som avses i

5. en förening eller ett registrerat trossamfund inte har genomfört en investering inom den tid som föreskrivs i ett sådant beslut som avses i

[2] Senaste lydelse 2012:387.

7 kap. *12* § inkomstskattelagen eller inte har följt ett annat villkor i beslutet, eller	7 kap. *9* § inkomstskattelagen eller inte har följt ett annat villkor i beslutet, eller

6. det föranleds av en uppgift om skalbolag enligt 31 kap. 14 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014 och tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2013.

25 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1269) om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva

Härigenom föreskrivs att 6–8 och 15 §§ lagen (2011:1269) om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
6 §	
En svensk stiftelse, en svensk ideell förening eller ett svenskt registrerat trossamfund ska efter ansökan godkännas som gåvomottagare under förutsättning att	
1. den sökande vid beslutet om slutlig skatt året före det år då ansökan görs är inskränkt skattskyldig enligt *bestämmelserna i* 7 kap. 3, *7 eller 14* § inkomstskattelagen (1999:1229),	1. den sökande vid beslutet om slutlig skatt året före det år då ansökan görs är inskränkt skattskyldig enligt 7 kap. 3 § inkomstskattelagen (1999:1229),
2. den sökande har som ändamål att *bedriva* hjälpverksamhet *bland behövande* eller *att främja* vetenskaplig forskning eller helt eller delvis bedriver sådan verksamhet,	2. den sökande har som ändamål att *främja social* hjälpverksamhet eller vetenskaplig forskning eller helt eller delvis bedriver sådan verksamhet,
3. det är sannolikt att den sökande	
a) även vid de två beslut om slutlig skatt som fattas efter det beslut som avses i 1 kommer att bli inskränkt skattskyldig enligt *de bestämmelser* som anges i samma punkt, och	a) även vid de två beslut om slutlig skatt som fattas efter det beslut som avses i 1 kommer att bli inskränkt skattskyldig enligt *den bestämmelse* som anges i samma punkt, och
b) kommer att använda gåvorna på det sätt givarna avsett,	
4. det av den sökandes bokföring eller räkenskaper är möjligt att avgöra vilka gåvor som har tagits emot och hur de har använts, och	
5. den sökande har minst en auktoriserad eller godkänd revisor.	
7 §	
För en sökande vars skattskyldighet prövas enligt någon annan bestämmelse i 7 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) än *de som anges i 6 § 1*, ska prövningen enligt 6 § 1 och 3 a gälla frågan om förhållandena är sådana att den sökande skulle ha blivit och skulle komma att bli inskränkt skattskyldig vid tillämpning av *någon av de bestämmelser som anges i 6 § 1*.	För en sökande vars skattskyldighet prövas enligt någon annan bestämmelse i 7 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) än *3 §*, ska prövningen enligt 6 § 1 och 3 a *denna lag* gälla frågan om förhållandena är sådana att den sökande skulle ha blivit och skulle komma att bli inskränkt skattskyldig vid tillämpning av *7 kap. 3 § inkomstskattelagen*.
8 §	

Som gåvomottagare ska efter ansökan godkännas även utländska sökande om förutsättningarna i 6 § är uppfyllda och den sökande hör hemma i en stat

1. inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller

2. med vilken Sverige har ingått ett skatteavtal som innehåller en artikel om informationsutbyte eller ett avtal om informationsutbyte i skatteärenden.

Prövningen enligt 6 § 1 och 3 a ska då gälla frågan om förhållandena är sådana att den sökande skulle ha blivit och skulle komma att bli inskränkt skattskyldig enligt *någon av de bestämmelser som anges i 6 § 1* om denne skulle beskattas i Sverige.	Prövningen enligt 6 § 1 och 3 a ska då gälla frågan om förhållandena är sådana att den sökande skulle ha blivit och skulle komma att bli inskränkt skattskyldig enligt *7 kap. 3 § inkomstskattelagen (1999:1229)* om denne skulle beskattas i Sverige.

För att den sökande ska kunna godkännas som gåvomottagare gäller dessutom att ett skriftligt åtagande enligt 23 kap. 7 § och 38 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha kommit in till Skatteverket.

15 §

Skatteverket ska återkalla ett godkännande som gåvomottagare om

1. innehavaren begär det,

2. förutsättningarna för godkännande inte längre är uppfyllda,

3. innehavaren vid ett beslut om slutlig skatt som fattats under den tid som avses i 10 § inte är inskränkt skattskyldig enligt *bestämmelserna i 7* kap. 3, *7 eller 14* § inkomstskattelagen (1999:1229) eller, när det gäller en svensk mottagare som är inskränkt skattskyldig enligt någon annan bestämmelse i 7 kap. inkomstskattelagen än 3, *7 eller 14* § eller en utländsk mottagare, inte skulle ha blivit inskränkt skattskyldig vid tillämpning av 7 kap. 3, *7 eller 14* § inkomstskattelagen,	3. innehavaren vid ett beslut om slutlig skatt som fattats under den tid som avses i 10 § inte är inskränkt skattskyldig enligt 7 kap. 3 § inkomstskattelagen (1999:1229) eller, när det gäller en svensk mottagare som är inskränkt skattskyldig enligt någon annan bestämmelse i 7 kap. inkomstskattelagen än 3 § eller en utländsk mottagare, inte skulle ha blivit inskränkt skattskyldig vid tillämpning av 7 kap. 3 § inkomstskattelagen,

4. innehavaren inte betalar en sådan avgift som avses i 12 § andra stycket,

5. innehavaren inte följer ett föreläggande enligt 14 §, eller

6. innehavaren inte lämnar kontrolluppgifter enligt 22 kap. 22 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Om det finns synnerliga skäl, får Skatteverket avstå från återkallelse enligt första stycket 2, 3 eller 6.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2. Vid tillämpning av 6 § 1, 7 §, 8 § andra stycket och 15 § första stycket 3 ska frågan om inskränkt skattskyldighet för år 2013 och tidigare år prövas i förhållande till 7 kap. 3, 7 eller 14 § inkomstskattelagen (1999:1229) i dessa paragrafers lydelse före den 1 januari 2014.

26 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:681) om ändring i lagen (2010:1823) om ändring i lagen (2009:1497) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 § lagen (1994:1776) om skatt på energi i stället för dess lydelse enligt lagen (2012:681) om ändring i lagen (2010:1823) om ändring i lagen (2009:1497) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2012:681

2 kap.
1 §

Energiskatt och koldioxidskatt ska, om inte annat följer av andra stycket, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

	KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
			Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
1.	*2710 11 31*, 2710 11 41, 2710 11 45 eller 2710 11 49	Bensin som uppfyller krav för			
		a) miljöklass 1			
		– motorbensin	3 kr 25 öre per liter	2 kr 60 öre per liter	5 kr 85 öre per liter
		– alkylatbensin	1 kr 46 öre per liter	2 kr 60 öre per liter	4 kr 6 öre per liter
		b) miljöklass 2	3 kr 28 öre per liter	2 kr 60 öre per liter	5 kr 88 öre per liter
2.	2710 11 31, 2710 11 51 eller 2710 11 59	Annan bensin än som avses under 1	4 kr 7 öre per liter	2 kr 60 öre per liter	6 kr 67 öre per liter
3.	2710 19 21, 2710 19 25, 2710 19 41–2710 19 49 eller 2710 19 61–2710 19 69	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som			
		a) har försetts med märk- och färgämnen eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350°C,	850 kr per m^3	3 218 kr per m^3	4 068 kr per m^3
		b) inte har försetts med märk- och färgämnen och ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, tillhörig			
		miljöklass 1	1 833 kr per m^3	3 218 kr per m^3	5 051 kr per m^3
		miljöklass 2	2 113 kr per m^3	3 218 kr per m^3	5 331 kr

	KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
			Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
					per m^3
		miljöklass 3 eller inte tillhör någon miljöklass	2 259 kr per m^3	3 218 kr per m^3	5 477 kr per m^3
4.	2711 12 11–2711 19 00	Gasol m.m. som används för			
		a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 kg	3 385 kr per 1 000 kg	3 385 kr per 1 000 kg
		b) annat ändamål än som avses under a	1 092 kr per 1 000 kg	3 385 kr per 1 000 kg	4 477 kr per 1 000 kg
5.	2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för			
		a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m^3	2 409 kr per 1 000 m^3	2 409 kr per 1 000 m^3
		b) annat ändamål än som avses under a	939 kr per 1 000 m^3	2 409 kr per 1 000 m^3	3 348 kr per 1 000 m^3
6.	2701, 2702 eller 2704	Kol och koks	646 kr per 1 000 kg	2 800 kr per 1 000 kg	3 446 kr per 1 000 kg

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 och 12 § 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt.

Föreslagen lydelse

2 kap.
1 §

Energiskatt och koldioxidskatt ska, om inte annat följer av andra stycket, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

	KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
			Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
1.	2710 11 41, 2710 11 45 eller 2710 11 49	Bensin som uppfyller krav för			
		a) miljöklass 1			
		– motorbensin	3 kr 25 öre per liter	2 kr 60 öre per liter	5 kr 85 öre per liter
		– alkylatbensin	1 kr 46 öre per liter	2 kr 60 öre per liter	4 kr 6 öre per liter
		b) miljöklass 2	3 kr 28 öre per liter	2 kr 60 öre per liter	5 kr 88 öre per liter
2.	2710 11 31, 2710 11 51 eller 2710 11 59	Annan bensin än som avses under 1 *eller 7*	4 kr 7 öre per liter	2 kr 60 öre per liter	6 kr 67 öre per liter

	KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
			Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
3.	2710 19 21, 2710 19 25, 2710 19 41–2710 19 49 eller 2710 19 61–2710 19 69	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som			
		a) har försetts med märk- och färgämnen eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350°C, b) inte har försetts med märk- och färgämnen och ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, tillhörig miljöklass 1	850 kr per m^3	3 218 kr per m^3	4 068 kr per m^3
		miljöklass 2	1 833 kr per m^3	3 218 kr per m^3	5 051 kr per m^3
		miljöklass 3 eller inte tillhör någon miljöklass	2 113 kr per m^3	3 218 kr per m^3	5 331 kr per m^3
			2 259 kr per m^3	3 218 kr per m^3	5 477 kr per m^3
4.	2711 12 11–2711 19 00	Gasol m.m. som används för			
		a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 kg	3 385 kr per 1 000 kg	3 385 kr per 1 000 kg
		b) annat ändamål än som avses under a	1 092 kr per 1 000 kg	3 385 kr per 1 000 kg	4 477 kr per 1 000 kg
5.	2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för			
		a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m^3	2 409 kr per 1 000 m^3	2 409 kr per 1 000 m^3
		b) annat ändamål än som avses under a	939 kr per 1 000 m^3	2 409 kr per 1 000 m^3	3 348 kr per 1 000 m^3
6.	2701, 2702 eller 2704	Kol och koks	646 kr per 1 000 kg	2 800 kr per 1 000 kg	3 446 kr per 1 000 kg
7.	*2710 11 31*	*Flygbensin med en blyhalt om högst 0,005 gram per liter*	*3 kr 28 öre per liter*	*2 kr 60 öre per liter*	*5 kr 88 öre per liter*

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 och 12 § 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt.

27 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:797) om ändring i lagen (2009:1497) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 6 a kap. 1 och 2 §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi i stället för dess lydelse enligt lagen (2012:797) om ändring i lagen (2009:1497) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2012:797

6 a kap.

1 §

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, ska helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavelskatt
- - - - - - - - - - - - - -				
17. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för framställning av värme i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen om handel med utsläppsrätter	Råtallolja och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i kraftvärmeproduktion		70 procent	100 procent	–
b) i annan värmeproduktion		–	6 procent	–

Föreslagen lydelse

6 a kap.
1 §

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, ska helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavelskatt
---	---	---	---	---
17. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för framställning av värme i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen om handel med utsläppsrätter	Råtallolja och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i kraftvärmeproduktion		70 procent	100 procent	–
b) i annan värmeproduktion		–	*20* procent	–

Lydelse enligt SFS 2012:797

6 a kap.
2 §

Om råtallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9 b–11 medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 40 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råtallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9 a eller 17 a, medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar 70 procent av den energiskatt och 100 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råtallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 b, medges befrielse från *eneskattrgien* med ett belopp som motsvarar *6* procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Föreslagen lydelse

Om råtallolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 17 b, medges befrielse från *energiskatten* med ett belopp som motsvarar *20* procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

28 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden samt 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Lag (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av *arbetsmarknadsmyndighet* och Rederinämnden	Lag (1991:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av *den offentliga arbetsförmedlingen* och Rederinämnden
1 §[1]	
Anställningsstöd, stöd till utbildningsvikariat *och* stöd till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare som beslutats av *arbetsmarknadsmyndighet* samt sjöfartsstöd som beslutats av Rederinämnden får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).	Anställningsstöd, stöd till utbildningsvikariat, stöd till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare *och stöd till yrkesintroduktion* som beslutats av *den offentliga arbetsförmedlingen* samt sjöfartsstöd som beslutats av Rederinämnden får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).
Regeringen meddelar närmare föreskrifter om *vilka* stöd som ska krediteras skattekontot.	Regeringen meddelar närmare föreskrifter om *de* stöd som ska krediteras skattekontot.

Denna lag träder i kraft den 15 januari 2014.

---

[1] Senaste lydelse 2011:1396.

BILAGA 4

Utskottets förslag till preliminär fördelning av utgifter 2015, 2016 och 2017

Utskottets förslag till preliminär fördelning av utgifter per utgiftsområde 2015

Miljoner kronor

Utgiftsområde		Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1	Rikets styrelse	±0	12 434
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	±0	14 184
3	Skatt, tull och exekution	±0	10 649
4	Rättsväsendet	±0	41 240
5	Internationell samverkan	±0	2 021
6	Försvar och samhällets krisberedskap	±0	47 847
7	Internationellt bistånd	±0	33 644
8	Migration	±0	9 549
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	±0	61 731
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	±0	96 273
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	±0	37 880
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	±0	83 322
13	Integration och jämställdhet	±0	13 531
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	±0	67 306
15	Studiestöd	±0	20 077
16	Utbildning och universitetsforskning	±0	60 179
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	±0	12 848
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	±0	1 240
19	Regional tillväxt	±0	2 699
20	Allmän miljö- och naturvård	±0	5 138
21	Energi	±0	2 416
22	Kommunikationer	±0	48 598
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	±0	14 634
24	Näringsliv	±0	5 132
25	Allmänna bidrag till kommuner	±0	93 438
26	Statsskuldsräntor m.m.	±0	26 857
27	Avgiften till Europeiska unionen	±0	39 301
Summa utgiftsområden		**±0**	**864 167**
Minskning av anslagsbehållningar		±0	−2 766
Summa utgifter		**±0**	**861 401**
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto		±0	−1 016
Kassamässig korrigering		±0	0
Summa		**±0**	**860 385**

Utskottets förslag till preliminär fördelning av utgifter per utgiftsområde 2016

Miljoner kronor

Utgiftsområde		Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1	Rikets styrelse	±0	12 586
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	±0	14 513
3	Skatt, tull och exekution	±0	10 850
4	Rättsväsendet	±0	41 965
5	Internationell samverkan	±0	2 025
6	Försvar och samhällets krisberedskap	±0	48 508
7	Internationellt bistånd	±0	35 772
8	Migration	±0	9 416
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	±0	62 672
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	±0	97 041
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	±0	36 199
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	±0	85 890
13	Integration och jämställdhet	±0	14 391
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	±0	64 932
15	Studiestöd	±0	19 766
16	Utbildning och universitetsforskning	±0	60 861
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	±0	12 973
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	±0	1 216
19	Regional tillväxt	±0	3 226
20	Allmän miljö- och naturvård	±0	5 109
21	Energi	±0	2 513
22	Kommunikationer	±0	50 723
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	±0	14 849
24	Näringsliv	±0	5 292
25	Allmänna bidrag till kommuner	±0	93 276
26	Statsskuldsräntor m.m.	±0	23 627
27	Avgiften till Europeiska unionen	±0	28 397
Summa utgiftsområden		**±0**	**858 588**
Minskning av anslagsbehållningar		±0	−1 219
Summa utgifter		**±0**	**857 369**
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto		±0	898
Kassamässig korrigering		±0	0
Summa		**±0**	**858 267**

Utskottets förslag till preliminär fördelning av utgifter per utgiftsområde 2017

Miljoner kronor

Utgiftsområde		Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1	Rikets styrelse	±0	12 802
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	±0	14 950
3	Skatt, tull och exekution	±0	11 083
4	Rättsväsendet	±0	42 831
5	Internationell samverkan	±0	2 031
6	Försvar och samhällets krisberedskap	±0	49 635
7	Internationellt bistånd	±0	37 645
8	Migration	±0	9 476
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	±0	64 044
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	±0	97 270
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	±0	35 204
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	±0	88 874
13	Integration och jämställdhet	±0	14 377
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	±0	63 484
15	Studiestöd	±0	20 108
16	Utbildning och universitetsforskning	±0	61 352
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	±0	13 141
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	±0	1 226
19	Regional tillväxt	±0	3 326
20	Allmän miljö- och naturvård	±0	5 080
21	Energi	±0	2 297
22	Kommunikationer	±0	52 567
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	±0	14 909
24	Näringsliv	±0	5 337
25	Allmänna bidrag till kommuner	±0	93 544
26	Statsskuldsräntor m.m.	±0	21 913
27	Avgiften till Europeiska unionen	±0	34 364
Summa utgiftsområden		**±0**	**872 870**
Minskning av anslagsbehållningar		±0	−1 455
Summa utgifter		**±0**	**871 415**
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto		±0	3 912
Kassamässig korrigering		±0	0
Summa		**±0**	**875 327**

BILAGA 5

Konstitutionsutskottets yttrande 2013/14:KU1y

Ram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 3 oktober 2013 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 24 oktober 2013 yttra sig över proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 om den ekonomiska politiken och förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor m.m. samt de motioner som kan komma att väckas med anledning av propositionen i de delar de berör respektive utskotts beredningsområde.

Konstitutionsutskottet begränsar sitt yttrande till att avse förslaget till ramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse 2014–2017 i propositionen yrkandena 5 i denna del och 8 i denna del samt partimotionerna 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4, 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5, 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 och 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i motsvarande delar.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i nu berörda delar och avstyrker motionerna. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, MP, SD, V).

Utskottets överväganden

Propositionen

I propositionen (prop. 2013/14:1) föreslås att ramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för 2014 ska uppgå till 12 896 040 000 kronor (tabell 8.2). Förslaget innebär en ökning med 926 198 000 kronor i förhållande till ramen för innevarande budgetår inklusive redan beslutade[1] och föreslagna[2] förändringar genom ändringsbudgetar på statsbudgeten för 2013. Ökningen av utgiftsramen beror främst på ökningen av anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* med knappt 600 miljoner kronor. Förutom bl.a. utgifter i samband med valen 2014 till Europaparlamentet och till riksdagen och kommun- och landstingsfullmäktige, ökar anslaget med 60 miljoner kronor för att genomföra insatser i syfte att få ett högt valdeltagande i valet till riksdagen och kommun- och landstingsfullmäktige.

Utgiftsramen för utgiftsområde 1 beräknas för 2015 till 12 434 miljoner kronor, för 2016 till 12 586 miljoner kronor och för 2017 till 12 802 miljoner kronor (tabell 8.3).

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i sin partimotion 2013/14:Fi308 att ramen för utgiftsområdet för 2014 ska öka med 56 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 4 i denna del). Den föreslagna ökningen avser anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* Anslagsökningen ska läggas på stärkt utlandsrepresentation, på att tillsätta en haverikommission som ska utreda Nuonaffären och på att aktivt arbeta för att Sverige ska få en plats i FN:s säkerhetsråd.

Miljöpartiet de gröna föreslår i sin partimotion 2013/14:Fi319 att ramen för utgiftsområdet för 2014 ska öka med ca 233 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 4 i denna del). Av motionen framgår att anslagen 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)* och 3:1 *Sametinget* ökas med 5 miljoner kronor respektive 10 miljoner kronor. Vidare föreslås att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ska öka med ca 212 miljoner kronor. Anslagsökningen ska enligt förslaget läggas på bl.a. djurskyddskontroller, regelförenklingsarbete och stöd till kvinnojourer. Vidare föreslås i motionen att anslaget 6:3 *Datainspektionen* tas bort helt mot bakgrund av förslaget om att inrätta en ny integritetsskyddsmyndighet under utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Därutöver föreslås att ett nytt anslag, *Ny tillsynsorganisation*, sätts upp inom utgiftsområdet och att anslaget och myndigheten tilldelas 10 miljoner kronor. Dessutom föreslås att anslaget 7:1 *Åtgärder*

[1] Jfr budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:FiU1, rskr. 2012/13:37) och propositionen om vårändringsbudgeten för 2013 (prop. 2012/13:99, bet. 2012/13:FiU21, rskr. 2012/13:287).

[2] Propositionen om höständringsbudgeten för 2013 (prop. 2013/14:2).

för nationella minoriteter ökas med 40 miljoner kronor. Slutligen lämnas i motionen förslag till riksdagsbeslut (yrkande 5) om den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområdet för 2015–2017.

Sverigedemokraterna föreslår i sin partimotion 2013/14:Fi282 att ramen för utgiftsområdet för 2014 ska öka med ca 16 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 4 i denna del). Ökningen av ramen motiveras av totalt fyra anslagsförändringar. I motionen föreslås att anslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* minskas med ca 17 miljoner kronor och att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med 45 miljoner kronor. I motionen anförs att länsstyrelserna bör få ett ökat stöd till uppdraget att intensifiera djurskyddskontrollerna. Därtill föreslås att anslaget 3:1 *Sametinget* ökas med 5 miljoner kronor och att anslaget 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* minskas med ca 17 miljoner kronor. Vidare lämnas i motionen förslag till riksdagsbeslut (yrkande 5) om den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområdet för 2015–2017.

Vänsterpartiet föreslår i sin partimotion 2013/14:Fi254 att ramen för utgiftsområdet för 2014 ska minska med 69 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 4 i denna del). I motionen föreslås besparingar på två anslag, 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* (med 12 miljoner kronor) och 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* (med 62 miljoner kronor). I motionen föreslås en ökning av anslaget 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)* med 5 miljoner kronor. Vidare lämnas i motionen förslag till riksdagsbeslut (yrkande 5) om den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområdet för 2015–2016.

I följande tabell redovisas propositionens och motionernas förslag till utgiftsramar för utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Förslag till ram för utgiftsområde 1
Miljoner kronor

		Avvikelser från propositionens ram			
År	Regeringen	S	MP	SD	V
2014	12 896	+56	+233	+16	–69
2015	12 434		+292	+16	–69
2016	12 586		+337	+31	–69
2017	12 802		+336	+31	

Not: Förslag om utgiftsramar för 2015–2017 saknas i partimotion 2013/14:Fi308 (S), och förslag om utgiftsramar för 2017 saknas i partimotion 2013/14:Fi254 (V).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker att riksdagen för budgetåret 2014 beslutar om utgiftsramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse i enlighet med vad som föreslås i budgetpropositionen. Ramen för utgifterna inom utgiftsområdet ska för 2014 alltså uppgå till 12 896 040 000 kronor. Vidare föreslår utskottet att finansutskottet tillstyrker att riksdagen för budgetåren 2015–2017 godkänner regeringens förslag till preliminära ramar

för utgiftsområde 1 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Dessa ramar beräknas således för 2015, 2016 respektive 2017 uppgå till 12 434 miljoner kronor, 12 586 miljoner kronor respektive 12 802 miljoner kronor.

Sammantaget föreslår utskottet att finansutskottet dels tillstyrker propositionen yrkandena 5 i denna del och 8 i denna del, dels avstyrker partimotionerna 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4, 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5, 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i motsvarande delar.

Stockholm den 24 oktober 2013

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Eriksson (MP), Per Bill (M), Björn von Sydow (S), Andreas Norlén (M), Helene Petersson i Stockaryd (S), Billy Gustafsson (S), Karl Sigfrid (M), Phia Andersson (S), Karin Granbom Ellison (FP), Hans Hoff (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Hans Ekström (S), Kajsa Lunderquist (M), Tuve Skånberg (KD), Jonas Åkerlund (SD), Mia Sydow Mölleby (V) och Cecilia Brinck (M).

Avvikande meningar

1. Avvikande mening (S)

Björn von Sydow (S), Helene Petersson i Stockaryd (S), Billy Gustafsson (S), Phia Andersson (S), Hans Hoff (S) och Hans Ekström (S) anför:

Riksdagen bör avslå regeringens förslag till dels utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för budgetåret 2014, dels preliminära ramar för utgiftsområde 1 för åren 2015–2017 i proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 om den ekonomiska politiken och förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor m.m. yrkandena 5 i denna del och 8 i denna del samt förslagen i partimotionerna 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5, 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i motsvarande delar. I stället bör riksdagen bifalla Socialdemokraternas förslag i partimotion 2013/14:Fi308 yrkande 4 i motsvarande del.

För 2014 uppgår därmed ramen för utgiftsområde 1 till 12 952 040 000 kronor.

2. Avvikande mening (MP)

Peter Eriksson (MP) anför:

Riksdagen bör avslå regeringens förslag till dels utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för budgetåret 2014, dels preliminära ramar för utgiftsområde 1 för åren 2015–2017 i proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 om den ekonomiska politiken och förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor m.m. yrkandena 5 i denna del och 8 i denna del samt förslagen i partimotionerna 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4, 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i motsvarande delar. I stället bör riksdagen bifalla Miljöpartiets förslag i partimotion 2013/14:Fi319 yrkandena 4 och 5 i motsvarande delar.

För 2014 uppgår därmed ramen för utgiftsområde 1 till 13 128 850 000 kronor,[1] och för 2015, 2016 respektive 2017 beräknas ramen till 12 726 miljoner kronor, 12 923 miljoner kronor respektive 13 138 miljoner kronor.

3. Avvikande mening (SD)

Jonas Åkerlund (SD) anför:

Riksdagen bör avslå regeringens förslag till dels utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för budgetåret 2014, dels preliminära ramar för utgiftsområde 1 för åren 2015–2017 i proposition 2013/14:1 Budgetpropo-

[1] Jfr kommittémotion 2013/14:K362 (MP).

sitionen för 2014 om den ekonomiska politiken och förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor m.m. yrkandena 5 i denna del och 8 i denna del samt förslagen i partimotionerna 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4, 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i motsvarande delar. I stället bör riksdagen bifalla Sverigedemokraternas förslag i partimotion 2013/14:Fi282 yrkandena 4 och 5 i motsvarande delar.

För 2014 uppgår därmed ramen för utgiftsområde 1 till 12 912 420 000 kronor,[2] och för 2015, 2016 respektive 2017 beräknas ramen till 12 450 miljoner kronor, 12 617 miljoner kronor respektive 12 833 miljoner kronor.

4. Avvikande mening (V)

Mia Sydow Mölleby (V) anför:

Riksdagen bör avslå regeringens förslag till dels utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för budgetåret 2014, dels preliminära ramar för utgiftsområde 1 för åren 2015–2017 i proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 om den ekonomiska politiken och förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor m.m. yrkandena 5 i denna del och 8 i denna del samt förslagen i partimotionerna 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4, 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 i motsvarande delar. I stället bör riksdagen bifalla Vänsterpartiets förslag i partimotion 2013/14:Fi254 yrkandena 4 och 5 i motsvarande delar.

För 2014 uppgår därmed ramen för utgiftsområde 1 till 12 827 040 000 kronor, och för 2015 respektive 2016 beräknas ramen till 12 365 miljoner kronor respektive 12 517 miljoner kronor.

[2] Jfr kommittémotion 2013/14:K354 (SD).

BILAGA 6

Skatteutskottets yttrande 2013/14:SkU1y

Skattefrågor i budgetpropositionen för 2014

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över avsnittet Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor i proposition 2013/14: 1 Budgetpropositionen för 2014 samt de motioner som kan komma att väckas i anslutning till detta avsnitt.

Utskottet har behandlat ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution i yttrande 2013/14:SkU2y Ramar för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution.

I detta yttrande behandlar utskottet övriga frågor i det aktuella avsnittet.

Sammanfattning

Utskottet instämmer i regeringens bedömning när det gäller inriktningen av skattepolitiken, tillstyrker de förslag som regeringen lägger fram i propositionen och har ingen invändning mot de bedömningar och övriga ställningstaganden som regeringen redovisar. Utskottet tillstyrker att regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster för 2014 godkänns. Utskottet föreslår ett tillkännagivande om att regeringen noga ska följa utvecklingen och vid behov återkomma till riksdagen med förslag som ytterligare justerar 3:12-reglerna.

Utskottets ställningstaganden innebär att bl.a. följande förändringar på skatteområdet beslutas eller aviseras.

Skatten på förvärvsinkomster sänks dels genom att jobbskatteavdraget förstärks med 12 miljarder kronor, dels genom att uttaget av den statliga inkomstskatten på beskattningsbara förvärvsinkomster begränsas till en kostnad av 3 miljarder kronor.

Det förhöjda grundavdraget för dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år förstärks med 2,5 miljarder kronor, genom att grundavdragsbeloppet höjs för dem med en fastställd förvärvsinkomst som överstiger 44 800 kronor per år.

Den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta sänks med 5 procentenheter till 20 procent för skattepliktiga inkomster som inte utgör sjöinkomst.

För att underlätta omställning på arbetsmarknaden utvidgas bestämmelserna om inskränkt skattskyldighet för vissa stiftelser. Vidare utvidgas samt förtydligas reglerna om skattefri förmån i form av utbildning vid personalavveckling.

Den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade bilar förlängs med tre år.

När det gäller förändringar i de s.k. 3:12-reglerna införs i löneunderlagsregeln ett kapitalandelskrav för lönebaserat utrymme. Vidare sänks det högsta löneuttagskravet från 10 inkomstbasbelopp till 9,6 inkomstbasbelopp. En definition av dotterföretag införs i inkomstskattelagen, och det lönebaserade utrymmet begränsas till att per år uppgå till högst 50 gånger den egna eller någon närståendes kontanta ersättning. Slutligen höjs det lönebaserade utrymmet från 25 till 50 procent av löneunderlaget. För att balansen i beskattningen av delägare i fåmansföretag och enskilda näringsidkare inte ska förskjutas höjs räntesatsen för den positiva räntefördelningen med 0,5 procentenheter.

Inkomstskattereglerna för den ideella sektorn reformeras och moderniseras. Med anledning av de nya reglerna görs också en följdändring i reglerna om skattereduktion för gåva.

Bestämmelserna om inkomstskattefrihet för inkomster från specialbyggnader och vissa lantbruksenheter slopas.

Skattereglerna för finansiella instrument kommer att utredas. Det kan gälla t.ex. optioner och andra aktierelaterade incitament som företagen ger till nyckelpersoner som en del av sin ägarstyrning.

För att åstadkomma ett långsiktigt hållbart och förutsägbart ramverk för att främja hållbara biodrivmedel införs ett kvotpliktsystem för låginblandning av biodrivmedel den 1 maj 2014. Systemet kombineras med en drivmedelsbeskattning som är långsiktigt hållbar gentemot unionsrätten. Höginblandade och rena biodrivmedel är fortsatt skattebefriade.

En skattereduktion införs för mikroproduktion av förnybar el vid en gräns om 20 000 kilowattimmar per år. Reglerna måste först godkännas av Europeiska kommissionen i statsstödshänseende och kan därför träda ikraft tidigast 1 juli 2014.

För att minska användningen av bly och bidra till att uppnå miljökvalitetsmålet sänks energiskatten på blyfri flygbensin.

Koldioxidskatten för bränslen som förbrukas vid viss värmeproduktion sänks från 94 procent till 80 procent av den generella koldioxidskattenivån för att undvika överkompensation.

För att undvika en skillnad i beskattningen mellan fordon som tidigare har varit registrerade utomlands och fordon som endast har varit registrerade i Sverige, införs en definition av vad som avses med ”skattepliktig för första gången” i vägtrafikskattelagen och i lagen med särskilda bestämmelser om fordonsskatt.

Punktskatten på öl, vin, andra jästa drycker och mellanklassprodukter höjs den 1 januari 2014 med ca 7 procent och på sprit med 1 procent.

Ansökan och anmälan till Skatteverket slopas i de flesta fall vid frivillig skattskyldighet för mervärdesskatt för upplåtelse av fastighet.

Regeringen bedömer att Skatteverket bör vara beskattningsmyndighet för mervärdesskatt vid import i stället för Tullverket. En ändring bör införas den 1 januari 2015. Syftet är att förbättra likviditeten och minska den administrativa bördan för företag som importerar varor till Sverige.

För att underlätta företagens skatteredovisning bedömer regeringen att tidpunkten för att lämna mervärdesskattedeklaration för hela beskattningsår bör samordnas med tidpunkten för att lämna inkomstdeklaration. Den framskjutna deklarationstidpunkten ska endast omfatta företag som inte bedriver handel med andra EU-länder.

För att förbättra kontrollen och motverka skattefusk inom uppskovsförfarandet för punktskatter avser regeringen föreslå ändrade regler för hantering av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet har lämnat var sin avvikande mening.

Utskottets överväganden

Öppen utfrågning

Utskottet höll den 24 september 2013 en öppen utfrågning om regeringens förslag om justeringar av 3:12-reglerna. En utskrift av utfrågningen bifogas, se bilagorna 1 och 2.

Riktlinjerna för skattepolitiken

Utskottets förslag i korthet
Utskottet instämmer i regeringens bedömning när det gäller inriktningen av skattepolitiken och föreslår att Socialdemokraternas, Miljöpartiets, Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets förslag om en annan inriktning avslås.

Jämför avvikande meningarna 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Regeringens främsta mål är full sysselsättning. Den utdragna internationella lågkonjunkturens konsekvenser för jobb och välfärd i Sverige ska motverkas även i fortsättningen. Styrkan i Sveriges offentliga finanser ska användas för att stödja tillväxt och sysselsättning och motverka att den höga arbetslösheten, som följt i finanskrisens spår, biter sig fast. Samtidigt ska uthålligheten i de offentliga finanserna värnas.

För att stärka hushållens ekonomi, öka den varaktiga sysselsättningen och antalet arbetade timmar samt göra det mer attraktivt att utbilda sig föreslås att jobbskatteavdraget förstärks ytterligare och att den nedre skiktgränsen för statlig inkomstskatt höjs. Pensionärernas ekonomiska situation förstärks genom en skattesänkning som är inriktad på de pensionärer som har de minsta ekonomiska marginalerna. Av förenklingsskäl och administrativa skäl sänks även skatten för utomlands bosatta. Förslagen innebär att hushållens ekonomi stärks med drygt 20 miljarder kronor 2014. Förstärkningen av jobbskatteavdraget bedöms öka antalet sysselsatta med ytterligare ca 13 000.

Som en del i trepartssamtalen utvidgas och förtydligas bestämmelsen om skattefri förmån i form av utbildning eller annan åtgärd vid personalavveckling. Personal- och kollektivavtalsstiftelser får möjlighet att lämna understöd vid utbildning, och för kollektivavtalsstiftelser genomförs ytterligare utvidgningar av de skattegynnade ändamålen.

Introduktionen av miljöanpassade bilar på marknaden underlättas genom att den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet för vissa miljöbilar förlängs med ytterligare tre år t.o.m. 2016.

För att främja entreprenörskap och jobbskapande investeringar i snabbväxande företag kommer regeringen att låta utreda skattereglerna för finansiella instrument, t.ex. optioner och andra aktierelaterade incitament, som företagen ger till nyckelpersoner som en del av sin ägarstyrning.

Ett investeraravdrag som ska stimulera investeringar i mindre företag och därigenom öka de mindre företagens tillgång till kapital har beslutats av riksdagen och träder i kraft den 1 december 2013.

De s.k. 3:12-reglerna kan användas för att omvandla tjänsteinkomster till lägre beskattade kapitalinkomster, när anställda med mycket litet ägande i ett fåmansföretag tillämpar regler som är avsedda för personer som genom sitt ägande tar risker. För att öka 3:12-reglernas legitimitet föreslår regeringen ett krav på en minsta kapitalandel på 4 procent för att få beräkna ett lönebaserat utrymme. Regeringen bedömer att det offentligfinansiella utrymme som frigörs främst ska omfördelas inom 3:12-systemet. Därför föreslås generella lättnader för att reglerna i högre grad än i dag ska stimulera delägarna i de mindre företagen och förstärka deras incitament att anställa. Det föreslås även en höjning av räntenivån för positiv räntefördelning för enskilda näringsidkare.

Den ideella sektorns inkomstskatteregler reformeras. Bestämmelserna om allmännyttiga ändamål blir gemensamma för stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund. Innebörden är framför allt att stiftelserna får ett utvidgat skattemässigt gynnande. Någon definition av begreppet allmännytta införs inte, utan nuvarande system med en exemplifiering behålls samtidigt som det moderniseras och utvidgas något. Skattefriheten för periodiska understöd begränsas till utbetalningar som görs för att fullfölja främjandet av omsorg om barn och ungdom, social hjälpverksamhet, utbildning eller vetenskaplig forskning i avvaktan på en närmare analys av effekterna av en utvidgning. Inkomstskattefrihet för fastighetsinkomster från specialbyggnader och vissa lantbruksenheter avskaffas eftersom reglerna inte är konkurrensneutrala och svåra att tillämpa.

Regeringen presenterar en strategi för utformningen av de ekonomiska styrmedlen på biodrivmedelsområdet. Ett kvotpliktssystem införs den 1 maj 2014 för att säkerställa låginblandade volymer av biodrivmedel på marknaden, och energibeskattningen av hållbara biodrivmedel som ingår i bensin och dieselbränsle läggs om så att den grundas på bränslets energiinnehåll. Biodrivmedel som inte ingår i eller utgörs av bensin eller dieselbränsle är fortsatt skattebefriade för att ge dessa biodrivmedel goda konkurrensförutsättningar. Kvotpliktsystemets införande skapar budgetutrymme att vidta åtgärder som skyndar på den positiva utvecklingen inom energi- och klimatområdet. Regeringen avser att presentera ytterligare styr-

medelsåtgärder som ger positiva incitament inom klimat- och energiskatteområdet. I det arbetet kommer det att vara viktigt med insatser för att reducera transportsektorns utsläpp och beroende av fossila bränslen.

En skattereduktion för mikroproducenter av el från förnybara energikällor aviseras som ett steg i regeringens politik för att öka andelen förnybar energi och stärka ställningen för de konsumenter som producerar förnybar el.

Koldioxidskatten sänks för bränslen som förbrukas vid viss värmeproduktion för att eliminera den överkompensation som uppkommit genom att mixade tjocka vegetabiliska och animaliska oljor och fetter är skattefria i värmeverk.

Skatten på flygbensin med mycket låga blyhalter sänks för att minska utsläppen av bly. Flygbensinen står i dag för 16 procent av Sveriges utsläpp av bly till luft. Vidare avser regeringen att tillsätta en särskild utredare för att analysera den roll som ekonomiska styrmedel kan spela för att minska förekomsten av eller risken för exponering och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen i t.ex. kläder eller hemelektronik.

Fordonsbeskattningen justeras genom att begreppet skattepliktig för första gången definieras.

Av folkhälsopolitiska skäl föreslår regeringen att punktskatterna på öl och vin höjs med ca 7 procent och att punktskatten på sprit höjs med 1 procent den 1 januari 2014. Vissa förfaranderegler avseende skatt på alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter ändras för att motverka fusk.

För att underlätta företagens skatteredovisning kommer regeringen att föreslå att tidpunkten för att lämna mervärdesskattedeklaration för hela beskattningsår samordnas med tidpunkten för att lämna inkomstdeklaration. Den framskjutna deklarationstidpunkten ska endast omfatta företag som inte bedriver handel med andra EU-länder. Ansöknings- och anmälningsförfarandet vid frivillig skattskyldighet för upplåtelse av fastighet slopas av förenklingsskäl. För att förbättra likviditeten och minska den administrativa bördan vid import av varor till Sverige avser regeringen att återkomma med ett förslag som innebär att Skatteverket ska vara beskattningsmyndighet för mervärdesskatt vid import i stället för Tullverket fr.o.m. 2015.

Som ett led i regeringens regelförenklingsarbete kommer möjligheten att införa en rak kontantmetod analyseras. Med dagens regler kan kontantmetoden inte tillämpas fullt ut eftersom regelverket ställer krav på redovisning av utestående fordringar och skulder vid räkenskapsårets utgång. Eftersom reglerna om internprissättning uppfattas som betungande av näringslivet har Skatteverket i uppdrag att utvärdera regelverket för att bedöma reglernas funktionalitet samt analysera möjligheten till förenklingar. Skatteverket har vidare i uppdrag att göra en förstudie för att undersöka möjligheten att utveckla ett system för ett effektivt uppgiftslämnande mellan ett företags dator och Skatteverkets it-system, liksom möjlig-

heten att på sin webbplats tillhandahålla ett enkelt redovisningssystem för att förenkla överföringen av data och elektronisk kommunikation för de minsta företagen.

Det internationella arbetet för att motverka skatteundandragande bedrivs numera i många internationella sammanhang, och med en ny beslutsamhet när det gäller att utveckla och effektivisera det internationella samarbetet. Regeringen följer och deltar i det internationella arbete som bedrivs.

Motionerna

Socialdemokraterna

Socialdemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. att riksdagen godkänner den inriktning av skattepolitiken som motionärerna redovisar.

Svenska hushåll ska ha stabila planeringsförutsättningar. Skatter kan bara sänkas i den takt ekonomin tillåter. Det är en riskabel strategi att låna till stora ofinansierade skattesänkningar. Sverige tjänar på att ha ett skattesystem som är logiskt utan alltför stora undantag.

Skatt ska betalas efter bärkraft. Välfärd ska fördelas efter behov. Den som har högre inkomster ska bidra med mer än den som har lägre. Men alla ska få del av välfärden oavsett inkomst. Detta minskar klyftorna. Skatten ska således höjas för dem som tjänar allra mest och sänkas för pensionärer. Skattesystemet ska inte användas för att styra människors och företags beteende. Ett undantag är miljöområdet där det kan vara klokt att använda skatterna för att styra beteenden.

Regeringens förslag om ett femte jobbskatteavdrag avslås.

Det nuvarande jobbskatteavdraget kvarstår fullt ut för löntagare med en lön upp till 60 000 kronor i månaden. Vid högre inkomster tas det bort steg för steg och är helt borta vid miljoninkomster. Den som har en månadsinkomst på 60 000 kronor får oförändrad skatt och den som tjänar 75 000 kronor får höjd skatt med ungefär 500 kronor i månaden. Den som har en månadsinkomst på 116 000 kronor får inget jobbskatteavdrag alls.

Pensionärernas skatt sänks med ett större belopp än i regeringens förslag. En garantipensionär får ca 150 kronor i månaden i sänkt skatt. Det långsiktiga målet är att skatteklyftan ska slutas genom att skatten för pensionärer sänks.

Regeringens förslag om höjd nedre skiktgräns i den statliga inkomstskatten avslås eftersom det innebär att hela svenska folket sätts i skuld för att de som tjänar bäst ska få sänkt skatt. Det är en olycklig fördelningspolitik och en ineffektiv konjunkturpolitik.

Förslaget om sänkt skatt för utomlands bosatta avslås eftersom det inte skapar några jobb i Sverige.

Skatteavdraget för dem som skänker pengar till vissa ideella organisationer avskaffas eftersom det gör skattesystemet krångligt. Det är inte rimligt att staten ska subventionera enskilda individers gåvor till ideella organisationer.

Avdraget för förvaltningsavgifter över 1 000 kronor slopas. Det kan inte anses prioriterat att privatpersoner som har stora utgifter för kapitalförvaltning ska beviljas avdrag för detta.

RUT-avdraget kvarstår men skattereduktionen begränsas till 25 000 kronor per år. Med ett halverat tak riktas avdraget mer till vanliga barnfamiljers och pensionärers behov av hushållsservice. Skattesubventionen för läxhjälp i hemmet tas bort. ROT-avdraget behålls eftersom det är en väletablerad skattereduktion som i dag utgör en stimulans för efterfrågan i byggsektorn.

Regeringens förslag till ändrade 3:12-regler är dåligt berett och löser inte de grundläggande problemen med inkomstomvandlingen. Det riskerar i stället att göra inkomstomvandlingen ännu mer lönsam för stora grupper. En förändring av regelverket borde ha lett till högre skatteinkomster, givet de ursprungliga utgångspunkterna om skärpning. Hela frågan borde från början ha hamnat i Företagsskattekommittén och där grundligt utretts så att ett mer samlande förslag kunde ha lagts fram. Regeringen måste följa upp och till riksdagen återrapportera effekterna av de ändrade 3:12-regler som föreslås. Företagsskattekommittén måste ges i uppdrag att utreda överutnyttjandet av inkomstomvandlingen genom 3:12-reglerna samt föreslå åtgärder.

Den lägre restaurangmomsen avskaffas. Skattesystemet bör ha relativt få undantag och särregler. Sysselsättningseffekten är sannolikt mycket svag.

Supermiljöbilspremien avvecklas till förmån för en statsfinansiellt neutral miljöbilspremie och registreringsavgift.

Flera miljöstyrande skatter har inte höjts sedan 2006. Det är lämpligt att dessa skatter följer med i den allmänna prisutvecklingen.

En skatt bör införas som stimulerar utbyte av fluorerade gaser i stora kyl- och frysanläggningar och luftkonditioneringsanläggningar.

En bekämpningsmedelsskatt införs på kreosot. Kreosot är uppsatt på EU:s lista över farliga kemikalier som ska förbjudas.

Jordbruket är i dag den största källan till kväveutsläpp till haven. Skatten på handelsgödsel återinförs och en del av intäkterna återförs till sektorn.

Miljöpartiet

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. att riksdagen beslutar om den inriktning av den ekonomiska politiken som redovisas i motionen.

Miljöpartiets mål för skattepolitiken är att de skatter som behövs för att finansiera välfärden ska tas in på ett rättvist och rättssäkert sätt. Skatten ska vara omfördelande och beräknas utifrån bärkraft på ett sätt som så långt som möjligt undviker oönskade snedvridningar av ekonomin. Samti-

digt är det viktigt att systemet bidrar till incitament för egen försörjning. Genom skatter på miljö- och hälsoskadliga varor och beteenden ska samhällskostnader som annars inte syns i priset synliggöras, för att styra konsumtion och investeringar i en mer hållbar riktning. Grön skatteväxling, dvs. ökad beskattning av miljöresurser och utsläpp i kombination med stimulanser som sänkt skatt på arbete, gynnar både klimatet, jobben och ekonomin och är ett viktigt långsiktigt mål för Miljöpartiets skattepolitik.

Miljöpartiet anser att det är viktigt att människor har goda och stabila förutsättningar för att kunna planera sin privatekonomi. Det är också positivt att stimulera sysselsättning och att skapa goda villkor för löntagare. Miljöpartiet anser i linje med detta att de senaste årens sänkningar av inkomstskatten för vanliga löntagare ska ligga kvar. För högre inkomster, över 40 000 kronor per månad, genomförs en avtrappning med 2,5 procent. Vid en månadslön på 45 000 kronor minskas jobbskatteavdraget med drygt 100 kronor i månaden. Jobbskatteavdraget är helt avtrappat vid en månadslön på 117 000 kronor.

Förslaget om ett femte steg i jobbskatteavdraget avslås eftersom det är mer prioriterat att investera i bl.a. skola, småföretagande och ett hållbart klimat. Det ses också som bekymmersamt att skillnaden mellan pensionärer och löntagare ökar med ett femte jobbskatteavdrag.

Regeringens förslag om en höjning av gränsen för uttag av statlig inkomstskatt avvisas.

Miljöpartiet motsätter sig också att skatten för utlandsbosatta sänks då skatten är lägre än den vanliga inkomstskatten och resurser behövs i andra delar av samhället.

För att underlätta för ensamstående föräldrar med barn föreslås en skattereduktion på 5 000 kronor per år för alla föräldrar som i sin skattedeklaration ansöker om skattereduktionen och kan styrka att deras barn bor hos dem hela eller delar av året.

För att ge en ordentlig skjuts i upprustning och energieffektivisering föreslår Miljöpartiet att ROT-avdraget breddas till reparation av maskiner och inventarier, energianpassas och utvidgas till ägare av hyreshus. Ett motsvarande stöd ska gå till skollokaler.

Miljöpartiet vill också genomföra en kraftig sänkning av fastighetsskatten på studentkorridorer genom att varje studentkorridor ses som en enda bostad.

Avdragsrätten för gåvor till ideella organisationer som bedriver hjälpverksamhet slopas eftersom den inte gäller idrottsföreningar och rättighets- eller miljöorganisationer.

Regeringens förslag om att förändra 3:12-reglerna innebär en kraftig försämring för företag som vill locka till sig medarbetare genom att erbjuda delägarskap. Företagsskattekommittén bör utreda och regeringen återkomma med ett nytt förslag som begränsar möjligheterna till skatteplanering utan att slå undan benen för småföretagen.

För att hålla uppe omvandlingstrycket i samhället höjs koldioxidskatten med 24 öre, vilket motsvarar ca 70 öre per liter på bensinpriset. Förslaget överensstämmer med Klimatberedningens förslag.

Effektskatten på kärnkraft höjs med 3 miljarder kronor och fastighetsskatten på vattenkraft med 1 miljard kronor. I avvaktan på en utsläppsbubbla för flyget införs en flygskatt från halvårsskiftet 2014 som kompenserar för den del av flygets klimatpåverkan som inte täcks av utsläppshandeln. Torv beskattas som andra fossila bränslen, skatten på konstgödsel återinförs, och en skatt införs på fluorerade växthusgaser. Skatten på bekämpningsmedel dubbleras. En särskild skatt införs på kreosot.

Miljöpartiet vill införa en skatt på förbränning av avfall för att stimulera källsortering och materialåtervinning och återinför den gamla skattemodellen i avvaktan på en utredning om nya styrmedel i avfallspolitiken. Skatten höjs på avfall som deponeras.

Miljöpartiet slopar uttagsbeskattningen av vindkraftverk.

Skatten på naturgrus höjs för att undvika en urholkning av styreffekten.

Miljöpartiet inför en lastbilsskatt på i genomsnitt 1,40 kronor per kilometer fr.o.m. 2015. Skatten differentieras på ett sätt som gör att den är lägre i områden där möjligheten till båt- eller järnvägstransporter saknas. Detta gäller inte minst skogsindustrins timmertransporter. Eurovinjettskatten slopas.

En avgiftsfinansierad snålbilstrappa införs. Systemet bygger på att bilar som släpper ut lite fossil koldioxid får en bonus som bekostas av bilar som släpper ut mycket koldioxid. Systemet utformas så att det är statsfinansiellt neutralt. Regeringens fordonsskattebefrielse fasas ut på ett sådant sätt att det inte drabbar dem som redan köpt bil under det nuvarande regelverket. Förmånsbeskattningen koldioxidrelateras.

Ett prisgolv införs på utsläppsrätter i den handlande sektorn. Systemet utformas i likhet med det system som införts i Storbritannien.

Energiskatten på diesel höjs med 20 öre per liter år 2015. Samtidigt sänks fordonsskatten för dieselbilar genom att bränslefaktorn reduceras.

Alkoholskatten höjs 50 procent mer än i regeringens förslag.

Miljöpartiet är positivt till den halverade momsen för restaurang- och cateringtjänster och vill att reformen breddas till att även omfatta reparation av cyklar, kläder och skor.

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. att riksdagen godkänner de riktlinjer som redovisas i motionen.

Sverigedemokraterna är ett modernt arbetarparti. Utgångspunkten är att politikens roll ska vara att skapa optimala förutsättningar för sysselsättning snarare än att försöka lindra symtomen av en i grunden felkonstruerad sysselsättningspolitik. Den grundläggande målsättningen är att ta bort hinder på arbetsmarknaden.

Sysselsättningspolitiken har ett antal övergripande syften. Sverigedemokraterna vill göra det mer lönsamt att arbeta, göra det billigare och enklare att anställa, komma till rätta med den bristande matchningen på arbetsmarknaden och minska överutbudet av okvalificerad invandrad arbetskraft.

En förnuftig sysselsättningsskapande politik bygger på att öka och skapa balans mellan arbetskraftsutbud och arbetstillfällen. Ett viktigt steg är således att skapa incitament för att människor ska vilja vara just sysselsatta. Ett andra är att säkra en konsumtion som håller igång produktion och tillväxt. Jobbskatteavdraget bidrar till bägge dessa faktorer, och Sverigedemokraterna förordar därmed en utveckling av jobbskatteavdraget i form av ett femte steg.

Sverigedemokraternas ambition är att kraftigt reducera skatteskillnaden mellan inkomstslagen tjänst och pension genom en höjning av det förhöjda grundavdraget för personer över 65 år. En genomsnittlig pensionär får en höjd nettoinkomst motsvarande 417 kronor per månad redan fr.o.m. 2014. Detta bedöms även leda till högre konsumtion bland landets pensionärer och påverkar således även sysselsättningen i positiv riktning. På sikt bör skatteskillnaden helt elimineras.

Sverigedemokraterna motsätter sig en höjning av den första brytpunkten för statlig skatt. Brytpunkten ligger för 2013 på 426 300 kronor per år och gynnar alltså enbart individer över det inkomstskiktet. Det kan alltså inte sägas minska trösklarna till arbetsmarknaden nämnvärt. Enligt regeringens egen utvärdering påverkas antalet sysselsatta över huvud taget inte av en höjning av brytpunkten.

Eftersom Sverigedemokraterna eftersträvar en arbetslinje höjs milersättningen för reseavdrag med totalt 4 kronor per mil. Milersättningen har legat still sedan 2008 samtidigt som bensinpriset stigit med närmare 3 kronor per liter.

Sverigedemokraterna är i grunden positiva till RUT-avdraget. Reformen har inte enbart haft sysselsättningsskapande effekter, den har även gett vanliga människor möjligheter att få mer tid över till annat än hushållsarbete. Sverigedemokraterna vill utveckla avdraget för personer som fyllt 67 år och helt ta bort den skatt som seniorer betalar på hushållstjänster.

För att Sverige ska kunna upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard vill Sverigedemokraterna föra en energipolitik som säkerställer en prisvärd och tillförlitlig energiförsörjning för såväl hushåll som näringsliv. Sverigedemokraterna strävar därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet och miljöansvar. För att stimulera byggandet av kärnkraftverk och skapa incitament för att förnya reaktorer slopas effektskatten på kärnkraftverk.

Elpriserna måste sänkas så att hushållen kan hålla sina boendekostnader på en rimlig nivå. Elskatten sänks därför med motsvarande 10 öre per kilowattimme 2014, vilket ger en villa med en förbrukning på ca 25 000 kilowattimmar per år en besparing på drygt 200 kronor per månad.

Sverigedemokraternas mål för området bostadsmarknad är att skapa förutsättningar för ett välplanerat, energieffektivt och hållbart bostadsbyggande för både ung och gammal. Sverigedemokraterna vill göra det skattefritt att hyra ut en del av bostaden men också skattebefria andrahandsuthyrningen och göra reglerna för denna typ av uthyrning mer flexibla. Den statsfinansiella kostnaden blir liten för dessa förändringar och det blir ett lågt pris att betala för att på kort tid lösgöra ett stort antal bostäder för unga och studenter.

Sverigedemokraterna anser att studentbostäder bör betraktas som elevhem. På så sätt avskaffas den kommunala fastighetsavgiften för studentbostäder.

En långsiktig och hållbar lösning vid upprustning och underhåll av bostadsbestånden i vårt land skapas genom skattefria underhållsfonder.

Regeringens sänkning av restaurang- och cateringmomsen var en oerhörd felprioritering. Den är väldigt kostsam och även om det är för tidigt att mäta resultatet av sänkningen har studier gjorts som bedömer att antalet jobb uppgår till som högst ett par tusen. Sverigedemokraterna vill återställa momssatsen till 25 procent eftersom det finns andra åtgärder som ger bättre utdelning, räknat i antal jobb per satsad krona.

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. att riksdagen godkänner de riktlinjer som redovisas i motionen.

Målsättningen är att trygga välfärden, få fler människor i arbete, minska inkomstskillnaderna och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. En hög sysselsättning är en förutsättning för att få resurser till den offentligt finansierade, generella välfärden. Skatt ska betalas efter bärkraft, och välfärd fördelas efter behov.

Skattesystemet måste vara utformat så att det är enkelt att förstå och tillämpa för den enskilda skattebetalaren. Vänsterpartiet betonar därför vikten av att eftersträva ett system som är enhetligt och likformigt och som har så få undantag som möjligt. På så sätt minimeras också möjligheterna till skatteplanering. Skattefusk ska bekämpas kraftfullt.

Skatter tas inte ut som något självändamål, utan för att betala för åtaganden som medborgarna anser vara samhälleliga angelägenheter. Med hjälp av skatteuttaget finansieras investeringar såsom utbildning, forskning och infrastruktur som är avgörande för att bygga Sveriges ekonomiska styrka och framgång på sikt. Motionärerna konstaterar att viljan att betala skatt är god om det finns en koppling till satsningar på t.ex. sjukvård, äldreomsorg och en bra skola.

Vänsterpartiet arbetar för att jobbskatteavdraget stegvis fasas ut till förmån för en rättvis och likformig beskattning. Det krävs en ökad progressivitet om skatteuttaget ska upplevas som rättvist. Beläggen för att jobbskatteavdraget skulle skapa några jobb är också mycket svaga. Jobb-

skatteavdraget trappas därför av från en månadsinkomst på 30 000 kronor. Om man tjänar mer än 50 000 kronor i månaden får man inget jobbskatteavdrag. Regeringens förslag om ett femte jobbskatteavdrag avvisas.

Regeringens förslag om en höjning av den nedre gränsen för uttag av statlig inkomstskatt avvisas. Vänsterpartiet anser att de 3 miljarder kronor som förslaget kostar behövs till satsningar på välfärden.

Vänsterpartiet värnar principen om lika skatt vid lika inkomst och menar att vi måste tillbaka till en likformig inkomstbeskattning. För att ta ett steg i den riktningen avsätts 4 miljarder kronor för att sänka inkomstskatten för de grupper som hittills inte fått del av regeringens skattesänkningar. Sjuka, arbetslösa, förtidspensionärer m.fl. berörs av förslaget. Förslaget ger en inkomstförstärkning på drygt 500 kronor i månaden för en person som är långtidsarbetslös. Regeringens förslag om sänkning av inkomstskatten för pensionärer välkomnas.

För att fler ska välja att organisera sig i facket införs en avdragsrätt för medlemskap i facklig organisation. Även medlemsavgiften i a-kassan görs avdragsgill.

RUT-avdraget rivs upp eftersom det i första hand används av höginkomsttagare och kostar oerhört mycket för ett fåtal, lågproduktiva arbetstillfällen med djupt problematiska arbetsvillkor. Att läxhjälp subventioneras talar också för att avdraget ska slopas. Pengarna bör i stället satsas på förskolan.

Vänsterpartiet vill ta bort skattereduktionen för gåvor till ideella organisationer eftersom väl fungerande statliga och kommunala stöd till ideella organisationer är ett mer demokratiskt sätt att stödja denna sektor än skattereduktioner till enskilda givare.

Bolagsskatten höjs till 26 procent. Den reella bolagsskatt som betalas efter olika typer av avdrag är låg och har av Skatteverket beräknats till 13,7 procent år 2010. Den svenska bolagsskatten ska ta in en rimlig andel av vinsterna till samhälleliga investeringar och utgifter.

Vänsterpartiet föreslår att det införs ett generöst stöd för forskning och utveckling i små och medelstora företag. För detta ändamål avsätts 1,4 miljarder kronor årligen. Fokus bör vara på gröna investeringar för miljö och klimat.

Restaurangmomsen bör återställas till 25 procent. Siffror från SCB visar att sysselsättningseffekterna är mycket små eller kanske t.o.m. obefintliga.

Regeringens förslag om förändringar av 3:12-reglerna innebär bl.a. att löneunderlagsregeln stramas åt i syfte att minska möjligheterna till inkomstomvandling. I avvaktan på en utvärdering står Vänsterpartiet bakom detta förslag. Övriga förslag till förändringar som ökar skattebortfallet från 3:12-reglerna avvisas.

Investeraravdraget slopas av fördelningspolitiska skäl och eftersom det ökar risken för skatteplanering och skatteundandragande.

Elva euroländer har inlett ett fördjupat samarbete för att kunna införa en skatt på finansiella transaktioner. Syftet är bl.a. att täcka kostnader för eurokrisen och att avskräcka ifrån transaktioner som inte förbättrar finansmarknadernas effektivitet. Vänsterpartiet vill att en sådan transaktionsskatt införs i Sverige i samband med att länderna i det fördjupade samarbetet gör det.

Vänsterpartiets principiella hållning är att fastigheter är tillgångar som ska beskattas. Fastigheter är också en viktig och stabil skattebas.

Med utgångspunkt i dagens regler bör villor med ett taxeringsvärde på 3 miljoner kronor eller mer förutom fastighetsavgiften även beskattas med 1 procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 3 miljoner kronor. Det innebär att ca 8 procent av villorna får höjd skatt jämfört med dagens regler. Samtidigt behålls begränsningsregeln i fastighetsskatten och utvidgas till att omfatta alla. Ingen kommer därmed att betala mer än 4 procent av sin inkomst i fastighetsskatt, inklusive den s.k. kommunala fastighetsavgiften.

Skattemässig neutralitet ska råda mellan olika kategorier av bostäder med olika upplåtelseformer. Vänsterpartiet föreslår därför att fastighetsskatten helt tas bort för hyreslägenheter. Förslaget inkluderar studentlägenheter.

Vänsterpartiet föreslår att det från 2015 införs en arvsbeskattning som betalas av dödsboet innan ett arv skiftas. Utformningen av en sådan skatt bör utredas väl. Utgångspunkten är att arv mellan makar och sambor undantas, liksom näringstillgångar vid företagsövertagande. Införandet av en sådan arvsbeskattning kräver också att det införs en skatt på gåvor, annars är risken för skatteundandragande stor.

På motsvarande sätt vet vi att den förra förmögenhetsskatten, trots sina brister, betalades av personer som tillhörde de övre inkomstskikten. Vänsterpartiet menar att det bör finnas en förmögenhetsskatt.

Skatter och avgifter är nödvändiga och viktiga styrmedel i klimat- och miljöomställningen. Vänsterpartiet menar att den som orsakar negativ miljö- och klimatpåverkan också ska stå för kostnaderna, enligt principen att förorenaren betalar.

Koldioxidskatten är ett effektivt ekonomiskt styrmedel för att minska utsläppen av växthusgaser. Vänsterpartiet bedömer därför att det finns ett behov av att höja koldioxidskatten varje år fram till 2016. Koldioxidskatten höjs med 7 öre årligen. På tre år innebär höjningen en prisökning med ca 60 öre.

Höjningar av drivmedelsskatterna skapar oönskade effekter för personer med låga inkomster och för boende på landsbygden. Fordonsskatten sänks därför i 36 glesbygdskommuner. Med hjälp av bl.a. skattepolitiken gynnas också kollektivtrafiken.

Vänsterpartiet välkomnar förslaget om en förlängning av det nedsatta förmånsvärdet för beskattning av tjänstebilar som är miljöbilar. Förmånsbeskattningen av tjänstebilar bör dock bli ännu mer miljöinriktad.

En kilometerskatt införs för tunga fordon. Förutom miljöperspektivet kan en kilometerskatt även bidra till kostnadsneutralitet mellan svenska och utländska åkare.

Även flyget ska bära sina egna kostnader för miljöpåverkan. I väntan på en ändring av det internationella regelverket föreslås en beskattning i form av en klimatskatt för inrikesflyget.

Regeringen bör skyndsamt återkomma med ett förslag om tonnageskatt.

Vänsterpartiet inför en skatt på handelsgödsel och höjer skatten på bekämpningsmedel. Undantaget för kreosot tas bort.

Skattereduktionen för mikroproducerad el avslås eftersom förslaget har brister som gör att det inte kan ersätta nettodebitering. Behovet av ett system för nettodebitering kvarstår därför.

Vänsterpartiet välkomnar regeringens förslag att höja alkoholskatten.

Utskottets ställningstagande

Styrkan i Sveriges offentliga finanser ska användas för att stödja tillväxt och sysselsättning och motverka att den höga arbetslösheten, som följt i finanskrisens spår, biter sig fast. Eftersom det förväntas ta tid innan det sker en tydlig återhämtning i omvärlden finns betydande risker för att arbetslösheten, som främst drabbar unga, personer med funktionsnedsättning och utrikes födda, biter sig fast på höga nivåer. Finanspolitiken bör därför inriktas mot att sysselsättningen ska öka också vid nuvarande svaga utveckling i omvärlden. Samhället måste hålla ihop – inte minst därför ska arbetslösheten fortsätta att pressas tillbaka och utanförskapet bekämpas. Fortsatta förstärkningar till hushållen är ett viktigt komplement till den ökade offentliga konsumtionen och de ökade offentliga investeringarna som genomförts under krisen.

Det är enligt utskottets mening viktigt att arbetet med att stärka arbetsutbudet fortsätter eftersom det är utbudet som långsiktigt bestämmer sysselsättningen. För många lönar det sig fortfarande inte tillräckligt att gå från utanförskap till arbete. För att stärka hushållens ekonomi ytterligare och på så vis stödja tillväxten och sysselsättningen och samtidigt stärka drivkrafterna till arbete bör jobbskatteavdraget därför förstärkas. Regeringens förslag innebär att en sjuksköterska i genomsnitt får sin skatt sänkt med ytterligare ca 330 kronor per månad. Det samlade jobbskatteavdraget innebär en total skattelättnad om ca 2 200 kronor per månad eller 26 200 kronor per år för samma person.

Det är även viktigt att skattesystemet är utformat så att det lönar sig för personer att genomgå en högre utbildning eller att vidareutbilda sig inom arbetslivet. Sänkta marginalskatter i form av sänkt statlig inkomstskatt leder till att utbildning lönar sig bättre och bidrar därmed till ökad produktivitet. Sänkta marginalskatter stimulerar också entreprenörskap. Med hänsyn till detta bör en sänkning även ske av den statliga inkomstskatten och sänkningen inriktas mot den nedre delen av den statliga inkomstskatteska-

lan för att öka drivkrafterna till större arbetssatsningar och högre produktivitet för så stora grupper av sysselsatta som möjligt. Det förslag som regeringen lägger fram innebär att andelen heltidsarbetande som betalar statlig inkomstskatt sänks från 29 procent till 26 procent. Åtgärden bedöms öka antalet arbetade timmar med motsvarande 4 000 årsarbetskrafter.

Många pensionärer har små ekonomiska marginaler. För att förbättra ekonomin för dem har regeringen vid fyra tillfällen, 2009, 2010, 2011 och 2013, sänkt skatten för personer som vid beskattningsårets ingång fyllt 65 år. Den samlade sänkningen, räknat vid respektive års ikraftträdande, motsvarar 13,95 miljarder kronor. Utskottet anser att det finns skäl att gå vidare i ambitionen att förbättra välfärden för dem som har fyllt 65 år. Regeringens förslag innebär en ytterligare skattelättnad på 2,5 miljarder kronor. För en garantipensionär innebär förslaget omkring 1 250 kronor i sänkt skatt.

Ytterligare åtgärder vidtas för att stödja tillväxten och öka sysselsättningen. På skatteområdet medför trepartssamtalen förändringar som rör förmånsbeskattningen och skattereglerna för stiftelser. Syftet är att förbättra omställningsförmågan och flexibiliteten på arbetsmarknaden. För att öka 3:12-reglernas legitimitet ställs ett krav på en minsta kapitalandel för att få tillgodoräkna sig ett lönebaserat utrymme, och det frigjorda utrymmet omfördelas inom 3:12-systemet.

Arbetet med enklare regler och ökad rättssäkerhet drivs vidare. Tidpunkten för deklaration av moms och inkomster samordnas för ett stort antal mindre företag. Ansöknings- och anmälningsförfarandet vid frivillig skattskyldighet för upplåtelse av fastighet slopas i de flesta fall. Likviditeten förbättras och den administrativa bördan minskas vid import av varor till Sverige. Möjligheten att införa en rak kontantmetod utan periodisering analyseras. Internprissättningsreglerna ses över i syfte att finna möjligheter till förenklingar. Möjligheten att utveckla ett system för ett effektivt uppgiftslämnande mellan ett företags dator och Skatteverkets it-system undersöks, liksom Skatteverkets möjlighet att på sin webbplats tillhandahålla ett enkelt redovisningssystem för att förenkla överföringen av data och elektronisk kommunikation för de minsta företagen. En utredning har i uppdrag att ta fram ytterligare förslag för att modernisera och effektivisera förvaltningsprocessen samt att stärka rättssäkerheten ytterligare (dir. 2013:49). Förhandsbeskedsinstitutet ses över, och frågan om behovet av någon kompletterande form av bindande besked i förväg i skattefrågor analyseras.

Skyddet för miljö och klimat förstärks. I syfte att säkerställa låginblandade volymer biodrivmedel på marknaden införs ett kvotpliktssystem för biodrivmedel med åtföljande justeringar av energiskatten. Kvotpliktssystemet skapar utrymme att vidta åtgärder som skyndar på den positiva utvecklingen inom energi- och klimatområdet. För att även fortsättningsvis stödja introduktionen av miljöanpassade bilar på marknaden förlänger regeringen den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet för vissa miljöbilar

med ytterligare tre år t.o.m. 2016. Som ett led i regeringens politik för att öka andelen förnybar energi och skapa ett tydligt regelverk för mikroproducenter av el, aviserar regeringen att en skattereduktion införs för mikroproducenter av el från förnybara energikällor under 2014. Skatten på flygbensin med låg blyhalt sänks. Regeringen avser att tillsätta en särskild utredare för att analysera den roll som ekonomiska styrmedel kan spela för att minska förekomsten av eller risken för exponering och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen i t.ex. kläder eller hemelektronik.

Utformningen av nationella skattesystem, hur de olika nationella skattesystemen samverkar och möjligheterna för framför allt multinationella företag att utnyttja olikheterna i systemen för att uppnå skattefördelar, är frågor som under det senaste året har diskuterats i många olika internationella sammanhang, bl.a. inom G20-länderna, OECD och Europeiska kommissionen. Regeringen arbetar aktivt i flera av dessa sammanhang och avser bl.a. att bidra med finansieringen till OECD:s arbete med att se över de internationella skatteprinciperna på centrala områden med syfte att motverka skattebaserosion och flyttning av vinster (Base Erosion and Profit Shifting, BEPS-projektet). Utskottet välkommar regeringens initiativ och följer arbetet med stort intresse.

Utskottet ställer sig bakom den inriktning av skattepolitiken som regeringen har förordat och avstyrker följaktligen de aktuella motionsyrkandena.

I det följande går utskottet närmare in på de skatteförslag och bedömningar som ingår i de olika budgetalternativen.

Förstärkt jobbskatteavdrag och sänkt statlig inkomstskatt m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en förstärkning av jobbskatteavdraget och en begränsning i uttaget av statlig inkomstskatt. Utskottet avstyrker motionsförslagen.

Jämför avvikande meningarna 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att skatten på förvärvsinkomster sänks dels genom att jobbskatteavdraget förstärks med 12 miljarder kronor, dels genom att uttaget av den statliga inkomstskatten på beskattningsbara förvärvsinkomster begränsas till en kostnad av 3 miljarder kronor.

Förstärkningen av jobbskatteavdraget innebär att nuvarande nivåer i jobbskatteavdraget höjs för dem som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt 65 år och som har arbetsinkomster som överstiger 0,91 prisbasbelopp. För-

stärkningen motsvarar en skattelättnad med upp till 4 044 kronor per år vid en genomsnittlig skattesats för kommunal inkomstskatt (31,73 procent för 2013).

Begränsningen av uttaget av den statliga inkomstskatten innebär dels att den nedre skiktgränsen höjs från 420 800 kronor till 435 900 kronor för beskattningsåret 2014 inklusive den årliga uppräkningen, dels att avrundningsregeln vid fastställande av skiktgränserna för uttag av statlig inkomstskatt justeras så att avrundningen görs uppåt i stället för nedåt till helt hundratal kronor.

I genomsnitt minskas skatten med ca 3 260 kronor per år för dem som omfattas av förslagen. För att få samma basår, dvs. beskattningsår 2014, vid efterföljande uppräkningar av skiktgränsen fastställs den övre skiktgränsen till 602 600 kronor för beskattningsåret 2014. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Motionerna

Socialdemokraterna framhåller i partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. yrkande 5 i denna del och 11, att det femte jobbskatteavdraget vidgar klyftan mellan löntagare och andra och hävdar att det är ineffektivt att undanhålla skattereduktionen från de mer konsumtionsbenägna grupper som inte får del av skattereduktionen i dag. Motionärerna föreslår att man ta bort jobbskatteavdraget steg för steg med 3,3 procent från 60 000 kronor i månaden. Den som har en månadsinkomst om 60 000 kronor eller mindre får en oförändrad skatt, den som tjänar 75 000 kronor får en höjd skatt med ungefär 500 kronor i månaden och om man har en månadsinkomst om 116 000 kronor får man inget jobbskatteavdrag.

Vidare menar motionärerna att regeringens förslag om höjd skiktgräns i den statliga inkomstskatten innebär att hela svenska folket sätts i skuld för att de som tjänar bäst ska få sänkt skatt.

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del, att jobbskatteavdraget avtrappas med 2,5 procent på månadsinkomster från 40 000 kronor. Enligt motionärernas förslag minskas jobbskatteavdraget med drygt 100 kronor i månaden vid en månadslön på 45 000 kronor och är helt avtrappat vid en månadslön på 117 000 kronor.

Motionärerna avvisar även regeringens förslag att höja brytpunkten för när man betalar statlig inkomstskatt.

Vidare framhåller motionärerna att ensamstående föräldrar med barn ofta lever i en ansträngd ekonomisk situation. För att underlätta den ekonomiska situationen föreslår man att en ny skattereduktion införs om 5 000 kronor per år för alla föräldrar som i sin skattedeklaration ansöker om skattereduktionen och kan styrka att deras barn bor hos dem hela eller delar av året.

Sverigedemokraterna skriver i partimotionerna 2013/14:Fi282 samt 2013/14:A399, båda av Jimmie Åkesson m.fl., yrkandena 3 i dessa delar, att man motsätter sig en höjning av den första brytpunkten för statlig skatt. En höjning gynnar enligt motionärerna enbart individer över det inkomstskiktet. Vidare framhåller man att ett femte steg i jobbskatteavdraget bör genomföras.

Vänsterpartiet avvisar regeringens föreslagna femte jobbskatteavdrag i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 3 i denna del och 10. Vidare föreslår man att nuvarande jobbskatteavdrag trappas av från en månadsinkomst på 30 000 kronor. För inkomster som är högre än så görs en avtrappning av jobbskatteavdraget. Om man tjänar mer än 50 000 kronor i månaden får man enligt förslaget inget jobbskatteavdrag.

Motionärerna skriver vidare att den nedre skiktgränsen för uttag av statlig inkomstskatt inte bör höjas.

Motionärerna påpekar också att man i sitt förslag avsätter 4 miljarder kronor för att sänka inkomstskatten för de grupper som hittills inte fått del av regeringens skattesänkningar, t.ex. sjuka, arbetslösa och förtidspensionärer.

Utskottets ställningstagande

Jobbskatteavdraget är en central del i regeringens ekonomiska politik för att varaktigt öka sysselsättningen. Avdraget gör det mer lönsamt att arbeta, vilket leder till att fler människor är en del av arbetskraften. Dessutom ökar incitamenten att söka arbete, vilket bidrar till att arbetslösheten blir lägre. Genom sänkta marginalskatter kan avdraget också bidra till ett ökat arbetsutbud bland dem som redan har ett arbete. Såväl svenska som internationella erfarenheter visar att en politik som gör det mer lönsamt att arbeta är viktigt för att varaktigt höja sysselsättningen och minska frånvaron på arbetsmarknaden. En lägre skatt på arbetsinkomster ökar därtill individernas självbestämmande över den egna inkomsten och gör att fler kan försörja sig på sin lön. Regeringen har redan vidtagit ett antal åtgärder för att få fler i arbete, t.ex. genom införandet av jobbskatteavdraget 2007 och genom att förstärka det vid tre tillfällen.

Fortfarande står dock många utanför arbetsmarknaden. En hög sysselsättning är en av de mest betydelsefulla bestämningsfaktorerna för uthållig tillväxt och uthålliga offentliga finanser. Den kommande demografiska förändringen riskerar att bromsa BNP-tillväxten och underminera välfärdssystemets finansiering. En minskad sysselsättning leder till såväl lägre skatteintäkter som högre utgifter i de offentliga trygghetssystemen. Om skattehöjningar och utgiftsbesparingar ska undvikas, krävs att befolkningen arbetar mer än vad som är fallet i dag.

Mot denna bakgrund är det angeläget att löpande mäta de ekonomiska drivkrafterna för arbete samt analysera hur dessa påverkas av regeländringar i skatte- och transfereringssystemen. Ett alltför begränsat ekono-

miskt utbyte av ökat arbetsutbud eller av att vara rörlig på arbetsmarknaden reducerar utrymmet för privat och offentlig konsumtion. Skatte- och transfereringssystemens effekter på arbetsutbudet beror på hur dessa system påverkar de ekonomiska drivkrafterna samt hur känsligt arbetsutbudet är för dessa drivkrafter. En förstärkning av jobbskatteavdraget och en begränsning av uttaget av den statliga inkomstskatten på beskattningsbara förvärvsinkomster förstärker drivkrafterna för arbete. Jobbskatteavdrag gör det mer lönsamt att arbeta och förväntas därför leda till att fler söker sig till arbetskraften. Jobbskatteavdraget och sänkt statlig inkomstskatt leder vidare till sänkta marginalskatter för stora grupper, vilket kan bidra till ett ökat arbetsutbud bland dem som redan har ett arbete. Begränsat uttag av statlig inkomstskatt ökar incitamenten till utbildning och kan därför på sikt leda till högre produktivitet.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag om ytterligare förstärkning av jobbskatteavdraget samt begränsning i uttagandet av statlig inkomstskatt. Utskottet avstyrker i övrigt motionärernas förslag om förändringar av beskattningen av förvärvsinkomster.

Sänkt skatt för pensionärer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om förhöjt grundavdrag för personer som är över 65 år eller äldre vid beskattningsårets ingång.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om ytterligare förhöjda grundavdrag för denna grupp.

Jämför avvikande meningarna 1 (S) och 3 (SD).

Bakgrund

Rätt till grundavdrag har fysiska personer som är obegränsat skattskyldiga under någon del av beskattningsåret och som har haft förvärvsinkomst. Obegränsat skattskyldig är i princip den som är bosatt eller vistas stadigvarande i Sverige eller som har väsentlig anknytning hit och som tidigare har varit bosatt här (se 3 kap. 3 § inkomstskattelagen). Även begränsat skattskyldiga har i vissa fall rätt till grundavdrag.

Grundavdraget får inte överstiga den skattskyldiges sammanlagda överskott av tjänst och aktiv näringsverksamhet sedan allmänna avdrag gjorts. Särskilda regler finns för hur överskottet av tjänst och allmänna avdrag ska beräknas i vissa speciella fall (se 63 kap. 5 § inkomstskattelagen).

Bestämmelserna om det förhöjda grundavdraget för personer som har fyllt 65 år återfinns i 63 kap. 3 a § inkomstskattelagen. Regleringen innebär att grundavdraget för fysiska personer som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år, uppgår till grundavdragsbeloppet enligt 3 § med tillägg av ett särskilt belopp som anges för vissa inkomstintervall.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att det förhöjda grundavdraget för dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år förstärks med 2,5 miljarder kronor. Detta sker genom att grundavdragsbeloppet höjs för alla med en fastställd förvärvsinkomst som överstiger 44 800 kronor per år.

När det gäller utformningen av förstärkningen bedöms det som lämpligt att behålla den utformning av det förhöjda grundavdraget som infördes 2011 där grundavdraget trappas upp i ett inledande intervall. Upptrappningen innebär att marginalskatten blir lägre i detta intervall, vilket skapar incitament till att arbeta mer i arbetsför ålder. På detta sätt mildras de negativa effekter på arbetsutbudet som förväntas uppstå till följd av att det förhöjda grundavdraget ökar den arbetsfria inkomsten.

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. yrkande 5 i denna del, att skatten för pensionärer ska sänkas med ett större belopp än i regeringens alternativ. Förslaget innebär att en garantipensionär får ca 150 kronor i månaden i sänkt skatt nästa år.

Sverigedemokraterna framhåller i partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. yrkande 3 i denna del, att de betraktar pension som huvudsakligen uppskjuten lön. Ambitionen är att kraftigt reducera skatteskillnaden mellan inkomstslagen tjänst och pension genom en höjning av det förhöjda grundavdraget för personer över 65 år. En helt genomsnittlig pensionär får en höjd nettoinkomst motsvarande 417 kronor per månad redan fr.o.m. 2014.

Utskottets ställningstagande

Pensionärer är ingen enhetlig grupp. Somliga har god ekonomi och god hälsa, medan andra har små marginaler och kanske behöver en trygg omsorg för att få vardagen att fungera. Regeringens politik syftar till att människor ska känna att Sverige är ett bra och tryggt land att åldras i. Som ett led i denna politik har regeringen sänkt skatten för personer som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år hittills vid fyra tillfällen – 2009, 2010, 2011 och 2013.

Det finns i dag ca 1,8 miljoner personer i Sverige som är 65 år eller äldre. Inom de närmaste tio åren beräknas antalet öka till närmare 2 miljoner. Medellivslängden har de senaste åren stigit med mellan 30 och 40

dagar per år. Det finns därmed allt fler pensionärer högre upp i åldrarna, varav en stor del är ensamstående. Kvinnor lever i genomsnitt längre än män och utgör därmed en större andel av ålderspensionärerna ju högre upp i åldrarna man kommer.

Den genomsnittliga åldern för uttag av ålderspension är ca 65 år och har i princip inte ändrats trots stigande medellivslängd. År 2005 fick drygt hälften av alla ålderspensionärer garantipension till någon del. Av dem som i dag beviljas ålderspension får ca 40 procent garantipension till någon del. Den genomsnittliga disponibla inkomsten för pensionärer understiger den genomsnittliga disponibla inkomsten för personer som är under 65 år.

Regeringen aviserar nu att det finns utrymme i de offentliga finanserna för en skattesänkning för pensionärerna med sammanlagt 2,5 miljarder kronor. Utskottet ser positivt på att regeringen går vidare med en femte sänkning av pensionärernas skatter och har ingen invändning mot förslaget. Utskottet delar även regeringens bedömning att metoden – en förstärkning av grundavdraget – är lämplig eftersom detta går att utforma på ett fördelningsmässigt fördelaktigt sätt.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag om ytterligare höjning av det förhöjda grundavdraget för pensionärer, och avstyrker i övrigt motionärernas förslag.

Särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om sänkt särskild inkomstskatt för skattepliktiga inkomster som inte utgör sjöinkomst. Utskottet avstyrker motionsförslagen.

Jämför avvikande meningarna 1 (S) och (3) MP.

Bakgrund

Tjänsteinkomster i Sverige som uppbärs av fysiska personer som är bosatta utomlands beskattas enligt bestämmelserna i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK), dock med undantag för artister och idrottsmän. Med bosatt utomlands avses en fysisk person som är begränsat skattskyldig enligt inkomstskattelagen (1999:1229). För inkomster i form av pension, sjukersättning och aktivitetsersättning som betalas ut från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten gäller ett gemensamt fribelopp på 0,77 prisbasbelopp.

Den särskilda inkomstskatten är en statlig definitiv källskatt som betalas in av utbetalaren av ersättningen. Detta innebär att den skattskyldige inte behöver deklarera inkomsten och att administrationen underlättas för Skatteverket. Skatten tas ut med 25 procent av den skattepliktiga inkomsten med undantag för sjöinkomst där skatten tas ut med 15 procent.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta sänks med 5 procentenheter till 20 procent för skattepliktiga inkomster som inte utgör sjöinkomst.

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. yrkande 7 i denna del, att riksdagen avslår regeringens förslag. Motionärerna framhåller att regeringen väljer att sänka den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta, men denna skattesänkning skapar inga jobb i Sverige varför motionärerna säger nej till förslaget.

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del, också avslag på regeringens förslag. Motionärerna anför att SINK-skatten redan är lägre än den vanliga inkomstskatten och man anser att de resurser som regeringen använder till skattesänkningar behövs i andra delar av samhället.

Utskottets ställningstagande

Skatt enligt SINK tas ut med 25 procent av skattepliktiga inkomster som inte utgör sjöinkomst. Inga kostnadsavdrag får göras. Inte heller ges jobbskatteavdrag och grundavdrag vid en beskattning enligt SINK. Eftersom det i vissa fall kan vara till nackdel för den skattskyldige att beskattas enligt SINK finns det en möjlighet att i stället välja att få sina svenska tjänsteinkomster beskattade enligt inkomstskattelagen. Skattskyldiga som gör detta val och som uteslutande eller så gott som uteslutande uppbär sin totala förvärvsinkomst från Sverige har också rätt till bl.a. jobbskatteavdrag och grundavdrag.

Syftet med SINK är att underlätta för den skattskyldige och förenkla hanteringen för Skatteverket. Således bör det för utomlands bosatta endast undantagsvis vara mer förmånligt att välja att beskattas enligt inkomstskattelagen framför en beskattning enligt SINK. Detta kan annars komma att medföra en inte obetydlig ökning av personer som väljer att beskattas enligt inkomstskattelagen. Vid ytterligare förstärkningar av jobbskatteavdraget och det förhöjda grundavdraget för pensionärer samt vid förändring av uttaget av statlig inkomstskatt delar utskottet regeringens bedömning att

det av förenklingsskäl och administrativa skäl finns anledning att sänka den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta med skattepliktiga inkomster som inte utgör sjöinkomst.

Mot bakgrund av det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag och avstyrker de aktuella motionerna.

Inkomstskatteändringar för att underlätta omställning på arbetsmarknaden

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker förslagen om åtgärder som underlättar omställning på arbetsmarknaden.

Bakgrund

Hösten 2011 bjöd regeringen in arbetsmarknadens parter till s.k. trepartssamtal. Syftet är att finna gemensamma lösningar på svåra problem på arbetsmarknaden. Regeringens målsättning med trepartssamtalen är att finna åtgärder som sänker jämviktsarbetslösheten och ökar den varaktiga sysselsättningen. Trepartssamtal pågår också vad gäller olika omställningsfrågor relaterade till Föreningen Svenskt Näringslivs och Privattjänstemannakartellens, förkortad PTK:s, förhandlingar om ett nytt omställningsavtal.

Förhandlingarna tar sikte på åtgärder som förbättrar möjligheterna till utbildning och kompetensutveckling genom livet och som därigenom stärker individers anställningsbarhet och arbetsmarknadens omställningsförmåga. Inom ramen för trepartssamtalen har Föreningen Svenskt Näringsliv och PTK framfört önskemål om ändringar i bestämmelsen i 7 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. Det har också framhållits vissa tillämpningssvårigheter när det gäller bestämmelsen i 11 kap. 17 § IL.

Budgetpropositionen

Regeringen lämnar nu förslag på inkomstskatteändringar för att underlätta omställning på arbetsmarknaden, i form av inskränkt skattskyldighet för vissa stiftelser och utvidgad samt förtydligad skattefri förmån i form av utbildning vid personalavveckling.

För kollektivavtalsstiftelser utvidgas bestämmelsen i 7 kap. 16 § IL om inskränkt skattskyldighet för stiftelser som bildats enligt avtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagare så att den också omfattar ändamålen att

– lämna avgångsersättning till arbetstagare som blivit uppsagda på grund av personliga skäl eller till arbetstagare vars tidsbegränsade anställningar har upphört

- främja åtgärder till förmån för arbetstagare som blivit eller löper risk att bli uppsagda på grund av personliga skäl eller till förmån för arbetstagare vars tidsbegränsade anställningar kommer att upphöra eller har upphört
- lämna understöd vid utbildning.

För personalstiftelser utvidgas bestämmelsen i 7 kap. 16 § IL om inskränkt skattskyldighet så att den också omfattar ändamålet att lämna understöd vid utbildning.

Väsentlighetskravet i 11 kap. 17 § IL om skattefri förmån i form av utbildning eller annan åtgärd vid personalavveckling slopas.

Slutligen förtydligas samma bestämmelse så att det klart framgår att bestämmelsen omfattar en utbildning eller någon annan åtgärd som sätts in inom fem år före en eventuell uppsägning, att den som redan blivit arbetslös omfattas av bestämmelsen, och att bestämmelsen blir tillämplig också om avsikten är att den skattskyldige ska få annat arbete hos arbetsgivaren.

Den offentligfinansiella kostnaden för förslaget om utvidgad inskränkt skattskyldighet för vissa stiftelser bedöms uppgå till 30 miljoner kronor per år. Förslagen om att utvidga och förtydliga bestämmelsen om skattefri förmån i form av utbildning eller någon annan åtgärd vid personalavveckling bedöms få försumbara offentligfinansiella effekter. Förslagen medför inte någon ökad administrativ börda för företagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att de föreslagna åtgärderna underlättar omställning på arbetsmarknaden och tillstyrker förslagen.

Nedsatt förmånsvärde för vissa miljöanpassade bilar

Utskottets förslag i korthet
Utskottet delar regeringens bedömning att den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet för miljöanpassade bilar bör förlängas och tillstyrker förslaget. Utskottet avstyrker motionsförslagen om att ersätta nedsättningen av förmånsvärdet för miljöanpassade bilar med en ”snålbilstrappa”.

Jämför avvikande mening 2 (MP).

Bakgrund

De nuvarande reglerna om nedsättning av förmånsvärdet för miljöanpassade bilar består av två delar och tillämpades första gången vid 2000 års taxering. Reglerna finns i 61 kap. 8 a § inkomstskattelagen (1999:1229).

Den första delen består av en permanent nedsättning som innebär att förmånsvärdet för en bil som helt eller delvis är utrustad med teknik för drift med elektricitet eller med mer miljöanpassade drivmedel än bensin eller dieselolja sätts ned till en nivå som motsvarar förmånsvärdet för en jämförbar bensin- eller dieseldriven bil.

Den andra delen består av tidsbegränsade regler som infördes första gången den 1 januari 2002. Dessa regler ger en tidsbegränsad möjlighet till ytterligare nedsättning av förmånsvärdet för vissa typer av miljöanpassade bilar. Syftet med denna nedsättning var att ytterligare underlätta introduktionen av miljöanpassade bilar och få beståndet av dessa fordon att öka. Reglerna innebär att förmånsvärdet för en bil som – helt eller delvis – är utrustad med teknik för drift med elektricitet eller med mer miljöanpassade drivmedel än bensin och dieselolja som därför har ett nybilspris som är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan sådan teknik, ska sättas ned till en nivå som motsvarar förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Det innebär att för bilar som är utrustade med teknik för drift med elektricitet eller med annan gas än gasol görs nedsättning till ett värde som motsvarar 60 procent av förmånsvärdet för närmast jämförbara konventionella bil (dock maximalt med 16 000 kronor per år), och för bilar som är utrustade med teknik för drift med alkohol görs motsvarande nedsättning till 80 procent av förmånsvärdet för närmast jämförbara konventionella bil (maximalt med 8 000 kronor per år).

Den tidsbegränsade nedsättningen har förlängts vid fyra tillfällen, senast efter regeringens förslag i proposition 2011/12:1. För närvarande gäller en gemensam tidsgräns för eldrivna bilar och för alkohol- och gasdrivna (undantaget gasol) bilar t.o.m. det beskattningsår som slutar den 31 december 2013 (prop. 2011/12:1).

Budgetpropositionen

Den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade bilar förlängs med tre år. Ändringen träder i kraft den 1 januari 2014.

Kostnaden för en förlängning av den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade bilar är beroende av hur bilförmånsparkens storlek och sammansättning utvecklas. Denna utveckling är i sin tur beroende av ett flertal faktorer, t.ex. den allmänna ekonomiska utvecklingen och den incitamentsstruktur som råder. Det är vidare särskilt svårt att göra en bedömning av hur många förmånsbilar som kommer att vara laddhybrider, eftersom det för närvarande är fråga om en teknik som ännu så länge finns i liten utsträckning på marknaden. En bedömning kan dock grunda sig på att introduktionen av laddhybrider liknar den för elhybrider. Mot denna bakgrund beräknas skatteintäkterna minska med 0,17, 0,23 respektive 0,24 miljarder kronor för åren 2014–2016.

Motionen

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del att man ersätter miljöbilssystemet med ett system som kan skynda på omställningen av den svenska bilparken. Systemet, ”snålbilstrappan”, bygger på att bilar som släpper ut lite fossil koldioxid får en bonus som bekostas av bilar som släpper ut mycket koldioxid. Samtliga bilar som säljs i Sverige graderas enligt en skala beroende på energiåtgång och bränsle. På de bilar som är värst för klimatet läggs en avgift som sedan minskar med minskad klimatpåverkan. På samma sätt får de allra koldioxidsnålaste bilarna en hög bonus, medan de något mindre effektiva bilarna får en mindre bonus. Varje år förskjuts skalan så att kraven skärps för att få en kontinuerlig teknikutveckling. En komponent som beaktar olika bränslens påverkan på luftkvaliteten kan också behövas. Systemet utformas så att det är statsfinansiellt neutralt. Motionärerna vill koldioxidrelatera förmånsbeskattningen så att den likt snålbilstrappan premierar den som väljer en förmånsbil med låga fossila koldioxidutsläpp och missgynnar den som väljer en med höga utsläpp.

Utskottets ställningstagande

När reglerna om den tidsbegränsade nedsättningen infördes var avsikten att de endast skulle gälla ett fåtal år. Reglerna har därefter förlängts i olika omgångar, bl.a. för att det funnits behov av att stimulera utvecklingen av teknik, drivmedel och infrastruktur. Frågan är dock om den tidsbegränsade nedsättningen bör förlängas ytterligare.

De senaste årens ökning av andelen miljöanpassade förmånsbilar visar att nedsättningen har de effekter som eftersträvas. Regeringen bedömer därför att förslaget ökar både företagens och de anställdas intresse av att vilja ha miljöanpassade förmånsbilar. Dessutom medför det kvardröjande effekter i bilparken när bilarna säljs vidare.

Utskottet delar regeringens bedömning att den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet för miljöanpassade bilar bör förlängas och tillstyrker förslaget. Motionärernas förslag om att ersätta dagens system med en ”snålbilstrappa” avstyrks.

Slopad skattereduktion för gåvor till ideella föreningar

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslagen om slopad skattereduktion för gåvor till ideella föreningar.

Jämför avvikande meningar 1 (S), 2 (MP) och 4 (V).

Bakgrund

Den 1 januari 2012 infördes en skattereduktion för penninggåvor till ideell verksamhet (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:FiU1, yttr. 2011/12:SkU1y). Skattereduktionen är 25 procent och uppgår till högst 1 500 kronor för ett beskattningsår. För att den enskilde ska kunna få skattereduktion måste varje gåva uppgå till minst 200 kronor, och årets sammanlagda gåvor får inte understiga 2 000 kronor. Detta motsvarar ett underlag för skattereduktion om 6 000 kronor per år. Understiger underlaget 2 000 kronor ett år görs ingen skattereduktion. Förmån i form av lämnad gåva och gåvor som utdelningsbeskattas ska också berättiga till skattereduktion.

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. yrkande 16 att skattereduktionen för gåvor till ideella föreningar slopas.

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del att skattereduktionen slopas. Motionärerna anser bl.a. att skattereduktionen är olyckligt utformad eftersom avdragsrätten är begränsad till de organisationer som bedriver hjälpverksamhet och därmed inte gäller andra organisationer, såsom idrottsföreningar, rättighetsorganisationer eller miljöorganisationer.

Även *Vänsterpartiet* föreslår i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 13, att skattereduktionen för gåvor till ideella organisationer tas bort.

Utskottets ställningstagande

Frågan om skattereduktion för gåvor till ideella föreningar behandlades senast av utskottet i yttrande 2012/13:SkU1y. Då fann utskottet med hänvisning till att regeringen vid reglernas införande den 1 januari 2012 uttalat att en utvärdering av reglerna efter en tids tillämpning är naturlig (prop. 2011/12:1 s. 448), att man bör avvakta en sådan utvärdering innan man överväger att förändra reglerna. Utskottet står kvar vid denna bedömning och avstyrker motionerna under denna punkt.

Skattereduktion för HUS-arbete

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om förändringar i reglerna om skattereduktion för HUS-arbete.

Jämför avvikande meningarna 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Bakgrund

Den 1 juli 2007 infördes en skattereduktion för fysiska personer som har haft utgifter för hushållsarbete (prop. 2006/07:94, bet. 2006/07:SkU15). Det hushållsarbete som omfattas av skattereduktionen kan avse städarbete, vård av kläder, matlagning, omsorg och tillsyn som en fysisk person behöver, barnpassning inklusive hämtning och lämning av barn på förskola m.m. Även snöskottning och skötsel av tomter eller trädgårdar i form av häck- och gräsklippning, krattning och ogräsrensning kan omfattas. Den 1 januari 2013 infördes ett förtydligande av reglerna så att de också inkluderar skattereduktion för husarbete för den som anlitar någon att hjälpa barn i grundskolan och gymnasiet med läxor och annat skolarbete. Regeln har införts i en egen punkt, se 67 kap. 13 § 8. IL.

Skattereduktionen för hushållsarbete omfattar sedan den 30 juni 2009 även reparationer, underhåll samt om- och tillbyggnad av vissa bostäder (s.k. ROT-arbeten). Det huvudsakliga syftet till införandet var att motverka svartarbete inom byggsektorn och öka arbetsutbudet. För att skattereduktion ska kunna medges ska ROT-arbetet avse ett småhus, ägarlägenhet eller en bostadsrätt som ägs respektive innehas av den som ansöker om eller begär skattereduktion. Skattereduktion ges bara för arbetskostnaden. Den totala skattereduktionen för hushållsarbete och ROT-arbete är 50 000 kronor per beskattningsår och person.

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. yrkande 12, att RUT-avdraget kvarstår, men att skattereduktionen begränsas till 25 000 kronor per år. Det innebär att taket för köp ska vara 50 000 kronor per år, att jämföra med i dag där taket är 100 000 kronor per år. Med ett halverat tak riktas avdraget mer till vanliga barnfamiljers och pensionärers behov av hushållsservice.

Vidare anser motionärerna inte att verksamhet som i huvudsak är privatundervisning i hemmet ska omfattas av skattereduktionen. Individuell undervisning i hemmet av kvalificerad personal är inte kostnadseffektivt och bör inte betalas av staten. Motionärerna anser att alla barn ska erbjudas läxhjälp.

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del, att det befintliga ROT-avdraget utvidgas och energianpassas. Det nya ROT-avdraget ska också kunna gå till skollokaler, och denna satsning görs på utgiftssidan. Dessutom vill man att det befintliga ROT-avdraget breddas till att även omfatta reparation av maskiner och inventarier. Motionärerna föreslår också att ROT-avdraget breddas till att gälla flerbostadshus och uppmuntra till energieffektiviseringar.

Vidare föreslår motionärerna att RUT-avdraget för läxhjälp slopas eftersom hjälp med läxorna inte ska vara förunnat bara några barn.

Sverigedemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. yrkande 3 i denna del att avdraget för personer som fyllt 67 år utvecklas, och man vill helt ta bort den skatt som seniorer betalar på hushållstjänster.

Sverigedemokraterna vill också införa ett särskilt riktat ROT-avdrag för renoveringsarbete på byggnader av kulturhistoriskt värde.

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 12 att skattereduktionen för hushållsnära tjänster, det s.k. RUT-avdraget, rivs upp.

Vidare föreslår motionärerna att ROT-avdraget för villor och bostadsrätter tidsbestäms så att det finns kvar t.o.m. utgången av 2016. Man avser återkomma med krav på energieffektiviseringar så att ROT-stödet används till klimatanpassningsåtgärder. Av fördelningspolitiska skäl föreslår man att den maximala skattereduktionen sänks till 15 000 kronor 2015 och 2016.

Utskottets ställningstagande

En utgångspunkt för utformningen av skattereduktionen för HUS-arbeten har varit att skattereduktionen ska ges för tjänster som hushållen utför själva eller som de har köpt svart i större omfattning. Den reducerade skatten på HUS-arbeten har ökat arbetsutbudet och gjort det lättare för den vita marknaden på området att konkurrera med den svarta marknaden. Grupper med en svag ställning på arbetsmarknaden kan få vita arbeten med allt vad det innebär i form av pensionsrätt, sjukpenning etc. Det handlar enligt utskottets mening om en långsiktig och strukturell åtgärd som är nödvändig om man som utskottet ser allvarligt på svartarbete och dess följder i form av otrygga jobb, brister i försäkringsskydd, obefintligt konsumentskydd etc. Utvidgningen av det permanenta HUS-avdraget till ROT-arbete och övergången till den s.k. fakturamodellen har förstärkt effekterna ytterligare.

Utskottet anser att möjligheten till skattereduktion för utgifter som omfattas av HUS-avdraget har visat sig ha stora fördelar för såväl samhället som hushållen. Skattereduktionen är riktad till hushållen och avser arbeten som är utförda i bostaden. Utskottet anser inte att ytterligare tjänster ska föras in i systemet med skattereduktion för HUS-arbeten som därmed skulle komma att utvidga det nuvarande systemet ytterligare.

När det gäller frågan om vem som kan få skattereduktion för ROT-arbete har utskottet tidigare uppmärksammat att regeringen har tillsatt en utredning, Översyn av beskattning av hyresrätter och vissa andra boendeformer (dir. 2012:32), som ska se över beskattningen av bostäder som upplåts med hyresrätt, bostadsrätt i oäkta bostadsföreningar eller kooperativ hyresrätt. Kommittén ska bl.a. lämna förslag på förbättring av den skattemässiga ställningen för bostäder som upplåts med hyresrätt, och uppdraget ska redovisas senast den 15 januari 2014. Utskottet finner ingen

anledning att förekomma den pågående beredningen av hur beskattningen av bl.a. hyresrätter ska komma att ändras. Någon utvidgning av kretsen avdragsberättigade är således inte aktuell.

Utskottet anser inte att det finns skäl att vare sig avskaffa, utöka eller på annat sätt förändra reglerna för HUS-avdrag. Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden som behandlas under detta avsnitt.

Fackföreningsavgift och a-kasseavgift

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslaget om avdragsrätt för medlemskap i facklig organisation och a-kassa.
Jämför avvikande mening 4 (V).

Motionen

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 3 i denna del att avdragsrätt för medlemskap i facklig organisation samt för medlemsavgiften i a-kassan införs. Motionärerna anför att den svenska arbetsmarknadsmodellen bygger på att det finns starka parter på arbetsmarknaden. De fackliga organisationerna är de viktigaste aktörerna i arbetet för att förbättra villkoren i arbetslivet och öka arbetstagarnas inflytande på arbetsplatserna.

Utskottets ställningstagande

Skattereduktionerna för fackföreningsavgift och avgift till arbetslöshetskassa avskaffades fr.o.m. den 1 januari 2007. Slopandet var en del i finansieringen av jobbskatteavdraget och har således finansierat en kraftig sänkning av inkomstskatten för framför allt låg- och medelinkomsttagare. Därefter har regeringen vidtagit åtgärder för att det ska vara enklare och billigare att bli medlem i en a-kassa genom att det tidigare kravet på viss arbetad tid togs bort. Numera kan därför även föräldralediga, sjuka eller arbetslösa bli medlemmar i en a-kassa.

Enligt utskottets mening finns det därför ingen anledning att överväga att införa skattereduktionen för fackföreningsavgift eller medlemsavgift i a-kassa. Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandet.

Utredning om optioner till nyckelpersoner i företag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att skattereglerna för finansiella instrument, t.ex. optioner och andra aktierelaterade incitament som företagen ger till nyckelpersoner som en del av sin ägarstyrning, bör utredas.

Utskottet avstyrker motionsförslaget om att beskatta personaloptioner som inkomst av kapital i stället för inkomst av tjänst.

Jämför avvikande mening 2 (MP).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att skattereglerna för finansiella instrument, t.ex. optioner och andra aktierelaterade incitament, som företagen ger till nyckelpersoner som en del av sin ägarstyrning utreds. Syftet med utredningen är att förbättra skattereglerna för optioner och andra aktierelaterade incitament som framför allt snabbväxande företag erbjuder sina anställda. I detta arbete ska grundläggande skatterättsliga principer beaktas.

Motionen

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del att personaloptioner ska beskattas som inkomst av kapital i stället för inkomst av tjänst, med 25 procent i likhet med onoterade aktier.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att de ändringar av skattereglerna för företagande och investeringar som har genomförts sedan regeringsskiftet 2006 visar på ett målmedvetet förändringsarbete som syftar till att ge människor goda förutsättningar att starta och utveckla företag som kan bidra till en varaktigt hög sysselsättning. Internationella jämförelser visar att det svenska företagsklimatet är bland de bästa i världen. Företagens villkor ska även fortsättningsvis förbättras genom en företagsvänlig skattepolitik, regelförenkling och minskad administrativ börda, satsningar på utbildning, forskning, innovation, teknikutveckling och infrastruktur samt förbättringar av arbetsmarknadens funktionssätt. Stärkt konkurrenskraft handlar därför om att säkerställa och utveckla Sveriges starka sidor samt att värna ett dynamiskt näringsliv i hela landet.

En strategisk del av arbetet med att förbättra skattevillkoren för företagande utförs av Företagsskattekommittén (dir. 2011:1). Kommitténs huvuduppdrag är att göra villkoren för finansiering med eget kapital och lån mer lika. Företagsskattekommitténs slutbetänkande ska redovisas senast den 31 mars 2014 (dir. 2012:115).

För att främja entreprenörskap och jobbskapande investeringar i snabbväxande företag kommer regeringen nu att låta utreda skattereglerna för finansiella instrument, t.ex. optioner och andra aktierelaterade incitament, som företagen ger till nyckelpersoner som en del av sin ägarstyrning. Utskottet delar regeringens bedömning att dessa regler bör utredas.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker samtidigt utskottet motionen i frågan.

HUS-avdrag för arbeten utförda utomlands

Utskottets förslag i korthet
Utskottet delar regeringens bedömning att en begränsning av HUS-avdraget till arbeten utförda inom landets gränser skulle strida mot EU:s regler om fri rörlighet

Budgetpropositionen

Riksdagen har tillkännagett för regeringen som sin mening att det finns skäl att ompröva det tidigare ställningstagandet att avdrag ska ges för HUS-arbeten utförda utomlands. Vid införandet av HUS-avdraget gjorde regeringen bedömningen att en skattereduktion som endast omfattar tjänster som utförs i Sverige med största sannolikhet strider mot EU:s regler om fri rörlighet.

Mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande har Finansdepartementet också efterfrågat Europeiska kommissionens inställning i frågan. Kommissionen framhåller i sitt svar till Finansdepartementet att kommissionen, med hänvisning till EU-domstolens praxis, kommer att genomföra en närmare granskning av den svenska lagstiftningen om den ändras så att HUS-avdrag inte ges för arbeten utförda utanför Sveriges gränser. Regeringen gör mot denna bakgrund bedömningen att en begränsning av HUS-avdraget till arbeten utförda inom landets gränser skulle strida mot EU:s regler om fri rörlighet. Det finns därför inte skäl att ompröva det tidigare ställningstagandet att HUS-avdrag ska ges för arbeten utförda utomlands.

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av Europeiska kommissionens uttalande delar utskottet regeringens bedömning att en begränsning av HUS-avdraget till arbeten utförda inom landets gränser skulle strida mot EU:s regler om fri rörlighet.

Löneunderlagsregeln i 3:12-reglerna och reglerna om räntefördelning

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker ändringarna i de s.k. 3:12-reglerna som innebär att det införs ett kapitalandelskrav om 4 procent innebärande att löneunderlagsregeln bara får tillämpas av delägare som äger en viss minsta andel av kapitalet i företaget. Det lönebaserade utrymmet begränsas också till att per år uppgå till högst 50 gånger den egna eller närståendes kontanta ersättning samtidigt som det höjs från 25 till 50 procent av underlaget. En sänkning av löneuttagskravet till 9,6 inkomstbasbelopp införs. En definition av dotterföretag införs. Slutligen höjs den positiva räntefördelningsräntan.

Jämför avvikande meningar 1 (S), 2 (MP) och 4 (V).

Bakgrund

De särskilda reglerna för beskattning av utdelning från ett fåmansföretag och kapitalvinst vid avyttring av andelar i ett sådant företag tillkom vid 1990 års skattereform. Syftet är primärt att förhindra att arbetsinkomst omvandlas till lägre beskattad kapitalinkomst. Utgångspunkten var att inkomster som härrör från ägarens egna arbetsinsatser i företaget ska beskattas på ungefär samma nivå som anställdas löneinkomster. De särskilda skattereglerna, som brukar kallas 3:12-reglerna, återfinns i 57 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL.

Alla delägare som är verksamma i betydande omfattning i ett företag ska enligt 57 kap. 3 § IL betraktas som en enda delägare vid bedömningen av om ett företag är ett fåmansföretag eller inte.

För att en ägare ska beröras av de särskilda reglerna ska hon eller han ha varit verksam i fåmansföretaget i betydande omfattning under beskattningsåret eller något av de fem föregående beskattningsåren. Andelarna anses då kvalificerade enligt 57 kap. 4 § första stycket IL.

Utgångspunkten vid utformningen av reglerna var fåmansföretag med ett begränsat antal ägare. Enligt de nuvarande bestämmelserna är dock det antal verksamma delägare i ett företag som kan omfattas av reglerna i praktiken obegränsat.

Reglerna gäller inte löneuttag, utan tar sikte på belopp som ägaren lyfter som utdelning eller tillgodogör sig som kapitalvinst vid försäljning av aktier i fåmansbolaget. Syftet är att inkomsterna för delägare som är verksamma i betydande omfattning i det företag de också är delägare i ska delas upp mellan inkomst som är hänförlig till delägarens arbetsinsats och inkomst som är hänförlig till avkastning på satsat kapital. Inkomster som beror av delägarens arbetsinsats ska beskattas progressivt som arbetsinkoms-

ter och inte proportionellt som kapitalinkomster. Detta sker genom att den del av inkomsten som ska räknas som kapitalavkastning beräknas genom att ett s.k. gränsbelopp fastställs. Utdelning och kapitalvinster som ryms inom gränsbeloppet beskattas som kapitalinkomst.

Under vissa villkor räknas en större inkomst än enligt huvudregeln som kapitalavkastning genom att delägaren utöver detta får lägga ett lönebaserat utrymme till sitt gränsbelopp (den s.k. löneunderlagsregeln), 57 kap. 11 § IL. Löneunderlagsregeln innebär således att en andel av vissa kontanta ersättningar läggs till årets gränsbelopp. Enligt 57 kap. 16 § IL ska 25 procent av löneunderlaget enligt 57 kap. 17 och 18 §§ upp till 60 inkomstbasbelopp (IBB) och 50 procent av löneunderlaget därutöver läggas till årets gränsbelopp. Ett av villkoren är dock att delägaren uppfyller det s.k. löneuttagskravet i 57 kap. 19 § IL. Detta krav innebär att ägaren eller någon närstående måste ta ut en lön om minst sex IBB med tillägg för 5 procent av den sammanlagda kontanta ersättningen i företaget och i dess dotterföretag alternativt minst tio IBB (566 000 kronor för 2013) året före beskattningsåret för att kunna utnyttja löneunderlagsregeln. Gränsbeloppet är det belopp som vid utdelning och kapitalvinst ska beskattas som inkomst av kapital med 20 procent. Den del av gränsbeloppet som inte utnyttjas kan sparas till nästa år.

Löneunderlagsregeln reformerades den 1 januari 2006. I förarbetena angavs att syftet med reformen bl.a. var att förbättra regelverkets effekter på risktagande i näringslivet. Det utrymme som kunde tas ut som kapitalbeskattad inkomst utvidgades. Det infördes också en schablonregel, den s.k. förenklingsregeln, med tanke främst på företagare som har ett litet kapital och ett fåtal anställda, t.ex. nystartade företag. I stället för att beräkna utrymme för kapitalbeskattning enligt de ordinarie mer komplicerade reglerna tilläts en ägare av en kvalificerad andel att använda ett belopp motsvarande 1,5 inkomstbasbelopp som gränsbelopp, dvs. det utrymme som anger hur mycket det är möjligt att ta ut ur bolaget till endast 20 procent kapitalinkomstskatt. Därefter har schablonbeloppet höjts vid tre tillfällen, först till 2 inkomstbasbelopp från ingången av 2007, sedan till 2,5 inkomstbasbelopp från ingången av 2009 och nu senast till 2,75 inkomstbasbelopp fr.o.m. den 1 januari 2012. Syftet med höjningarna av schablonbeloppet har varit att stimulera nyföretagande och förenkla för företagare som har ett litet kapital och ett fåtal anställda.

År 2006 infördes också i 57 kap. 22 § IL en takregel för hur mycket som ska beskattas i inkomstslaget tjänst. Denna s.k. 100-basbeloppsregel innebär att en kapitalvinst inte ska tas upp som inkomst av tjänst till den del det skulle medföra att den skattskyldige och närstående under avyttringsåret och de fem föregående beskattningsåren har tagit upp högre belopp än motsvarande 100 inkomstbasbelopp sammanlagt i inkomstslaget tjänst från ett företag. Kapitalvinst härutöver beskattas utan kvotering till 30 procent i inkomstslaget kapital.

Det maximala löneuttagskravet sänktes från 15 till 10 inkomstbasbelopp den 1 januari 2009.

Från och med den 1 januari 2012 finns även en takregel för beskattning av utdelning i inkomstslaget tjänst som reglerar till vilken del utdelning under ett och samma beskattningsår ska beskattas som inkomst av tjänst. Regeln innebär att utdelning inte ska tas upp i inkomstslaget tjänst till den del det skulle medföra att den skattskyldige och närstående som inräknas i samma närståendekrets under beskattningsåret har tagit upp utdelning med högre belopp än motsvarande 90 inkomstbasbelopp sammanlagt i inkomstslaget tjänst från ett företag. Den del av utdelningen som överstiger gränsbeloppet och takbeloppet ska beskattas på samma sätt som gäller för kapitalvinstbeskattningen, dvs. till 30 procent i inkomstslaget kapital.

Budgetpropositionen

Dagens löneunderlagsregel har använts på ett sätt som inte var avsett. Det finns därför ett behov av att ändra löneunderlagsregeln så att den inte medför en överkompensation till delägare i stora fåmansföretag med många delägare och med många anställda. Därutöver finns det behov av att begränsa storleken på de lönebaserade utrymmena.

Av denna anledning föreslås ett krav på en minsta kapitalandel på 4 procent i företaget för att få utnyttja löneunderlagsregeln i 3:12-reglerna.

Vidare föreslås generella lättnader för att reglerna i högre grad än i dag ska stimulera delägarna i de mindre företagen och förstärka deras incitament att anställa.

I propositionen föreslås även en höjning av räntenivån för positiv ränteördelning för enskilda näringsidkare för att upprätthålla neutraliteten vid beskattningen av olika företagsformer.

När det gäller beskattningen av delägare i fåmansföretag kommer regeringen i enlighet med vad som tidigare anförts i budgetpropositionen för 2013 även att se över beskattningen vid överlåtelser av kvalificerade andelar i samband med generationsskiften i fåmansföretag.

De föreslagna reformerna beräknas fr.o.m. 2016 varaktigt kosta 10 miljoner kronor.

Kapitalandelskrav

Kombinationen av en förmånlig löneunderlagsregel och bestämmelsen i 57 kap. 3 § IL har gjort det lönsamt att bilda stora företag av verksamheter i vilka det finns många anställda och många verksamma ägare. Genom det spridda ägandet sprids även risktagandet samtidigt som det inte ställs något krav på viss minsta ägarandel i företaget och inte heller krav på viss minsta kapitalinsats.

Med hänsyn till de skäl som låg bakom införandet av löneunderlagsregeln anser regeringen att det finns skäl att begränsa möjligheterna att tillämpa regeln för delägare som bara äger en mindre kapitalandel i företa-

get. För att upprätthålla regelsystemets preventiva funktion, dvs. förhindra skattemässig inkomstomvandling, föreslås därför att löneunderlagsregeln bara får tillämpas av delägare som äger en viss minsta andel av kapitalet i företaget (kapitalandelskravet).

Kapitalandelskravet innebär att lönebaserat utrymme bara ska beräknas om delägaren äger en andel i företaget som motsvarar minst 4 procent av kapitalet i företaget. Den föreslagna åtgärden breddar skattebasen och minskar möjligheten att omvandla högt beskattad tjänsteinkomst till lägre beskattad kapitalinkomst för vissa delägare i fåmansföretag.

Förslaget beräknas förstärka de offentliga finanserna med 0,3 miljarder kronor 2014. År 2015 beräknas skatteintäkterna öka med 0,47 miljarder kronor, för 2016 med 0,51 miljarder kronor och för 2017 med 0,60 miljarder kronor. Varaktigt beräknas effekten till 0,65 miljarder kronor. Den successiva ökningen beror på att en del av de berörda delägarna har kvar sparade utdelningsutrymmen att utnyttja under en övergångsperiod.

Regeringen föreslår att ändringarna träder i kraft den 1 januari 2014. Förslaget begränsar även ökningen av sparade utdelningsutrymmen.

Löneuttagskrav

Enligt 57 kap. 19 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, ska ett lönebaserat utrymme bara beräknas om andelsägaren eller någon närstående under året före beskattningsåret fått sådan kontant ersättning från företaget och dess dotterföretag som sammanlagt inte understiger det lägsta av 6 IBB med tillägg för 5 procent av den sammanlagda kontanta ersättningen i företaget och dess dotterföretag, och 10 IBB. De nuvarande 3:12-reglerna omfattar även stora företag med många anställda, vars kontanta ersättningar i form av lön skapar stora utrymmen för kapitalbeskattad utdelning med beskattning till 20 procent för sina delägare. De lönebaserade utrymmen som genereras är obegränsade enligt den nuvarande lagstiftningen, vilket innebär att den utdelning som lämnas från vissa företag i många fall i sin helhet ryms inom det belopp som ska beskattas i inkomstslaget kapital med 20 procent (gränsbeloppet) för respektive delägare.

Ett lönebaserat utrymme ska enligt förslaget bara beräknas om andelsägaren eller någon närstående under året före beskattningsåret fått sådan kontant ersättning från företaget och dess dotterföretag som sammanlagt inte understiger det lägsta av 6 IBB med tillägg för 5 procent av den sammanlagda kontanta ersättningen i företaget och dess dotterföretag, och 9,6 IBB.

Regeringen föreslår således att bestämmelserna om krav på löneuttag för att få beräkna lönebaserat utrymme (löneuttagskrav) ändras på så sätt att det högsta löneuttagskravet sänks från dagens 10 inkomstbasbelopp till 9,6 inkomstbasbelopp.

Sänkningen ska gälla från och med beskattningsåret 2016 och beräknas leda till en minskning av de totala skatteintäkterna med 0,35 miljarder kronor om året fr.o.m. beskattningsåret 2015.

Definition av dotterföretag

Inkomstskattelagen innehåller ingen egen definition av vad som avses med moderföretag och dotterföretag. Utgångspunkten vid tillämpning av bestämmelserna i 57 kap. 16–19 §§ IL är i stället sådana koncernbegrepp som definieras i lagstiftningen och bl.a. finns i 1 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551), 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar och 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554). Enligt dessa definitioner är det möjligt att skapa dubbla koncerntillhörigheter. Ett dotterföretag kan därmed ha flera moderföretag.

För att det inte ska vara möjligt att kringgå den regel som regeringen nu har föreslagit om ett kapitalandelskrav om ett fyraprocentigt ägande finns det därför anledning att införa en definition av dotterföretag i 57 kap. IL.

Regeringen föreslår därför att vid tillämpning av 57 kap. 16–19 §§ IL ska med dotterföretag avses ett företag i vilket moderföretaget, direkt eller indirekt genom ett annat dotterföretag, äger mer än 50 procent av kapitalet i företaget. Om företaget är ett svenskt handelsbolag eller en i utlandet delägarbeskattad juridisk person ska dock med dotterföretag avses ett företag i vilket samtliga andelar, direkt eller indirekt, ägs av moderföretaget.

Även det mellanliggande företaget vid indirekt ägande bör vara ett dotterföretag, varför regeringen har justerat det ursprungliga förslaget så att det nu framgår att det företag som det indirekta ägandet sker genom också måste uppfylla kraven för att vara ett dotterföretag enligt den föreslagna definitionen. I det fall ett dotterföretag har fler än ett moderföretag bortfaller löneunderlaget om moderföretaget inte äger mer än 50 procent av kapitalet i dotterföretaget.

Regeringens avsikt är att definitionen ska användas vid tillämpning av samtliga bestämmelser i 57 kap. 16–19 §§ IL om exempelvis löneuttagskrav, beräkning av löneunderlag och lönebaserat utrymme. För att förtydliga detta införs en uttrycklig hänvisning till 57 kap. 16–19 §§ IL i förslaget. Avsikten med förslaget är att löneunderlaget i ett företag endast ska kunna utnyttjas av delägare i företag som ingår i en och samma koncern.

Lönetaket

Storleken på det lönebaserade utrymme som en delägare kan erhålla begränsas av storleken på delägarens andel av löneunderlaget i företaget. Det finns dock ingen övre gräns för hur stort detta utrymme kan bli per år, utan det är i praktiken obegränsat. Detta kan få till följd att det i vissa fåmansföretag, trots att det finns stora utdelningsbara medel varje år som i sin helhet ryms inom gränsbeloppet, ändå kvarstår stora gränsbelopp varje år som kan sparas. Det lönebaserade utrymmet kan vara så stort att delägarna i praktiken aldrig kommer att kunna utnyttja detta i sin helhet.

De höga sparade utdelningsutrymmena leder till höga krediter i skattesystemet som inte är motiverade, varken ekonomiskt eller i förarbetena till reglerna. För att komma till rätta med ökningen av sparade utdelningsut-

rymmen föreslås därför att det lönebaserade utrymmet begränsas till att per år uppgå till högst 50 gånger den egna eller någon närståendes kontanta ersättning. Det aktuella förslaget medför att problematiken med höga skattekrediter i systemet på sikt kommer att avta.

Eftersom det är möjligt för en närstående att uppfylla löneuttagskravet enligt 57 kap. 19 § IL är det rimligt att en närståendes ersättning även kan ligga till grund för beräkningen av taket för storleken på det lönebaserade utrymmet. Regeringen föreslår därför att taket även ska få beräknas på en närståendes ersättning. En delägare kan alltså välja om det ska vara den egna eller någon närståendes ersättning som ska ligga till grund för beräkningen. I praktiken kommer sannolikt samtliga delägare att beräkna taket på den högsta ersättningen som någon närstående fått.

Förslaget innebär inte att sparade utdelningsutrymmen från tidigare år kommer att gå förlorade utan endast att värdet av nya lönebaserade utrymmen begränsas.

Ett införande av ett tak per år på 50 gånger den egna, eller någon närståendes, kontanta ersättning bedöms främst ha en återhållande effekt på ökningen av de sparade utdelningsutrymmena och inte på den faktiska beskattningen av utdelning. Förslaget bedöms därför inte ha några offentligfinansiella konsekvenser.

Höjning av det lönebaserade utrymmet

Regeringen föreslår att det lönebaserade utrymmet höjs från 25 till 50 procent av löneunderlaget. Förslaget innebär att det lönebaserade utrymmet ökar med 25 procent av löneunderlag som understiger 60 IBB. Detta ökar gränsbeloppen för alla delägare som använder löneunderlagsregeln, vilket innebär att större belopp kan tas ut som lågt beskattad utdelning.

Höjningen av det lönebaserade utrymmet skapar utrymme för en större andel kapitalbeskattad utdelning, som om det inte kan utnyttjas under innevarande år kan sparas och utnyttjas ett senare år. Förslaget innebär en regelförenkling eftersom endast en procentsats behöver användas vid beräkning av det lönebaserade utrymmet.

Skattebortfallet till följd av utnyttjande av de nya gränsbeloppen beräknas till ca 70 miljoner kronor årligen under 2014–2017. Varaktigt beräknas dock den offentligfinansiella kostnaden uppgå till 0,2 miljarder kronor.

Höjning av räntenivån för positiv räntefördelning

För att upprätthålla neutraliteten vid beskattningen av olika företagsformer föreslår regeringen att räntesatsen för positiv räntefördelning för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag höjs med 0,5 procentenheter, dvs. att räntesatsen för positiv räntefördelning höjs från statslåneräntan ökad med 5,5 procentenheter till statslåneräntan ökad med 6 procentenheter.

För att de föreslagna ändringarna i de s.k. 3:12-reglerna för delägare i fåmansföretag inte ska leda till att balansen i beskattningen av delägare i fåmansföretag och enskilda näringsidkare förskjuts anser regeringen att det finns skäl att höja räntesatsen för positiv räntefördelning med 0,5 procentenheter, vilket innebär att räntesatsen efter höjningen föreslås uppgå till statslåneräntan ökad med 6 procentenheter.

För att den sammantagna offentligfinansiella effekten av förslagen i så hög utsträckning som möjligt ska vara neutral för 2014 föreslår regeringen, till skillnad från i promemorian, att höjningen av räntesatsen för positiv räntefördelning ska tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2013.

Förslaget beräknas varaktigt minska skatteintäkterna med 0,11 miljarder kronor.

Motionerna

S*ocialdemokraterna* anför i kommittémotion 2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. yrkandena 4 och 5 att 3:12-reglerna bör stramas upp för att värna om det som de ursprungligen var till för – att ge goda villkor för riktiga företag som bidrar till jobbtillväxten. Man kan inte acceptera att fåmansföretag använder sig av aggressiva 3:12-upplägg, dvs. systematiskt omvandlar förvärvsinkomster (lön) till kapitalinkomster (aktieutdelning) för att undvika skatt och för att konkurrera ut andra företag som i stället bygger sin verksamhet på anställda med lön. Regeringens förslag till ändrade 3:12-regler är dock dåligt beredda och hanterade. Förslaget löser inte de grundläggande problemen med inkomstomvandlingen. Frågan borde ha utretts av Företagsskattekommittén så att ett mer samlat förslag kunde ha lagts fram. Regeringen måste också följa upp och till riksdagen återrapportera effekterna av de ändringar i 3:12-reglerna som nu föreslås.

Vidare anför motionärerna att Företagsskattekommittén måste ges i uppdrag att utreda överutnyttjandet av inkomstomvandlingen genom 3:12-reglerna med utgångspunkt i bl.a. det som anförs i rapporten om 3:12-reglerna från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) och att föreslå åtgärder.

I *Miljöpartiets* partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 10 anförs att motionärerna är emot regeringens förslag om att kraftigt begränsa ägarmöjligheterna för de s.k. 3:12-reglerna. De anför att regeringens förslag innebär att anställda i fåmansbolag med mindre än 4 procents ägarandel drabbas av ett kraftigt ökat skatteuttag. Det är ett dråpslag mot många vanliga företagare i Sverige och innebär en kraftig försämring för företag som vill locka till sig medarbetare genom att erbjuda delägarskap. Regeringens syfte bör kunna uppnås även utan att införa ägarbegränsningar. Företagsskattekommittén måste ges i uppdrag att utreda ett överutnyttjande av inkomstomvandlingen genom 3:12-reglerna samt föreslå nödvändiga förändringar. Regeringen bör efter att ha tillfrågat Företagsskat-

tekommittén återkomma med ett nytt förslag till 3:12-regler som inte slår undan benen för dessa småföretag men som samtidigt begränsar möjligheterna till skatteplanering.

I *Vänsterpartiets* partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 3 i denna del anförs att Vänsterpartiet alltmer ifrågasätter hur de s.k. 3:12-reglerna används för att slippa undan skatt. Reglerna för beskattning av ägare av fåmansföretag, ofta familjeföretag, syftar till att förvärvsinkomster ska beskattas lika oavsett om de kommer från lönearbete eller från arbetsinsats i ett eget aktiebolag. Syftet är också att förhindra att det som ska betraktas som tjänsteinkomster omvandlas till lägre beskattade kapitalinkomster. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) publicerade i juni 2012 en rapport om 3:12-reglerna. ESO-rapporten pekar enligt motionärernas uppfattning på avsevärda problem med dagens lagstiftning. Motionärerna föreslår därför att det ska göras en grundlig utvärdering av regelverket.

I avvaktan på en utvärdering står Vänsterpartiet bakom den föreslagna ändringen i löneunderlagsregeln men avvisar övriga förslag till förändringar som ökar skattebortfallet från 3:12-reglerna.

Utskottets ställningstagande

Utformningen av löneunderlagsregeln har medfört att delägare i personalintensiva fåmansföretag trots relativt låga löneuttag kan ta ut en stor andel av resultatet som lågt beskattad utdelning. Dessutom har kombinationen av en förmånlig löneunderlagsregel och bestämmelsen i 57 kap. 3 § IL, som innebär att även företag med många verksamma delägare faller in under 3:12-reglerna, gjort att ersättningen för risk och avkastningen på insatt kapital inte står i proportion till den avkastning som kan erhållas i form av kapitalbeskattad utdelning. Detta har fått den effekten att det kan vara förmånligt att träda in som delägare och ta ut ersättning för nedlagt arbete i form av utdelning i stället för som lön.

Reglernas utformning har därmed medfört att verksamma delägare i stora fåmansföretag med många anställda har kunnat tillgodoräkna sig mycket stora lönebaserade utrymmen. Trots att 3:12-reglernas syfte är att motverka inkomstomvandling har tillämpningen av löneunderlagsregeln till och med möjliggjort en förmånligare beskattning av utdelning i inkomstslaget kapital än vad som gäller för andra ägare av andelar i onoterade företag.

Utskottet anser att det är viktigt att förtroendet för skattesystemet bibehålls och att 3:12-reglernas legitimitet inte ytterligare undergrävs. De synpunkter och den kritik som framförts mot förslaget har främst riktat sig mot införandet av ett kapitalandelskrav och mot att det medför en snedvridning av konkurrensen. Även motionärerna i ärendet har framfört liknande invändningar.

Utskottet inhämtade ytterligare synpunkter från berörda företag och intresseorganisationer vid en offentlig utfrågning den 24 september 2013. Därutöver inhämtades ytterligare information vid en uppvaktning på utskottssammanträdet den 22 oktober 2013.

Utskottet har förståelse för regeringens ståndpunkt att det är nödvändigt att skyndsamt begränsa möjligheterna till ett överutnyttjande av 3:12-regelverket, varför utskottet tillstyrker de föreslagna ändringarna. Under utskottets beredning har det dock framkommit en oro över att de föreslagna justeringarna kan komma att kringgås i syfte att undandra beskattning via fortsatt inkomstomvandling, beskriven t.ex. i ESO-rapport 2012:4. Utskottet kan inte utesluta att det finns ett behov av ytterligare förändringar och återkommer i det följande med frågan om en uppföljning av de förändringar som genomförs av 3:12-reglerna (se avsnittet Uppföljning av 3:12-reglerna).

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna och tillstyrker regeringens förslag om ändringar i 3:12-reglerna.

Reformerade inkomstskatteregler för den ideella sektorn

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker regeringens förslag om reformerade inkomstskatteregler för den ideella sektorn.

Bakgrund

Bestämmelserna om beskattning av allmännyttiga stiftelser är såväl till sitt materiella innehåll som till den lagtekniska utformningen i stort sett oförändrade sedan de infördes 1942 (prop. 1942:134, bet. 1942:BevU21, SFS 1942:274). Dessa bestämmelser bygger dessutom delvis på äldre lagstiftning. Förutsättningarna för att en stiftelse ska omfattas av dessa regler om undantag från beskattning uppfattas i dag många gånger som otidsenliga, och de är trots en relativt omfattande praxis svåra att tillämpa.

Stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund är, i likhet med andra svenska juridiska personer, i princip skattskyldiga för alla sina inkomster. Inkomstskatten är statlig och tas ut med 22 procent av den beskattningsbara inkomsten. Det finns emellertid särskilda beskattningsregler på inkomstbeskattningens område som gäller stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund. De innebär att det under vissa förutsättningar görs undantag från vad som annars skulle gälla skattemässigt. Undantagsreglerna finns i 7 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. Dessa subjekt kan enligt undantagsreglerna vara antingen helt eller delvis skattebefriade. Pensionsstiftelser enligt lagen (1967:531)

om tryggande av pensionsutfästelser m.m. är helt befriade från skatt enligt inkomstskattelagen, och stiftelser som förvaltas av stat och kommun kan enligt praxis också vara helt skattebefriade. Stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund med vissa allmännyttiga ändamål kan om de uppfyller särskilda krav befrias från att betala skatt på vissa inkomster.

De subjekt som är delvis skattebefriade är endast skattskyldiga för inkomst av sådan näringsverksamhet som avses i 13 kap. 1 § IL, dock med undantag för kapitalvinster och kapitalförluster. Med näringsverksamhet enligt denna paragraf avses förvärvsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt och självständigt. Innehav av näringsfastighet räknas alltid till näringsverksamhet.

Vid sidan av de mer generellt utformade reglerna i 7 kap. IL om inskränkt skattskyldighet för stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund finns även i lagen en uppräkning av subjekt som ges en relativt långtgående skattefrihet. Vissa kategorier av subjekt kan enligt 7 kap. 15 och 16 §§ IL vara skattskyldiga antingen endast för inkomst på grund av innehav av fastighet eller endast för inkomst av sådan inkomst av näringsverksamhet som avses i 13 kap. 1 § IL.

En stiftelse kan vara inskränkt skattskyldig enligt bestämmelserna i 7 kap. 3–6 §§ IL, om den främjar ett kvalificerat allmännyttigt ändamål (ändamålskravet), tillgodoser ändamålet i sin verksamhet (verksamhetskravet) och använder sin avkastning för ändamålet (fullföljdskravet). Uppfyller en stiftelse dessa krav är den skattskyldig endast för sådan näringsverksamhet som avses i 13 kap. 1 § IL. En stiftelse som uppfyller kraven är dock inte skattskyldig för kapitalvinster och kapitalförluster.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att enhetliga bestämmelser ska införas om allmännyttiga ändamål för stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund.

De juridiska skillnaderna mellan de olika slagen av subjekt utgör inte någon egentlig svårighet. Skillnaderna i den faktiska verksamheten utgör inte heller något betydande hinder mot gemensamma regler. Till detta kommer att gemensamma regler ger förutsättningar för neutrala skattekonsekvenser mellan stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund. Enhetliga ändamålsbestämmelser bör därför införas.

Regeringens förslag innebär även en förändring av förutsättningarna för att bli godkänd som gåvomottagare vid skattereduktion för gåva.

Begreppet *allmännyttigt ändamål* är inte definierat i lagtexten och är svävande till sin innebörd. Även om det är eftersträvansvärt med en legaldefinition finns det svårigheter med att finna en tillräckligt konkret definition. Systematiken med en exemplifierande uppräkning i lagtexten behålls. För att ett ändamål ska kunna betraktas som allmännyttigt i lagens mening måste vissa krav ställas på ändamålets karaktär. Ändamålet ska avse ett

direkt eller indirekt främjande av verksamhet som är av sådan karaktär att det är av samhällelig natur och bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på.

För att tillämpningen av ändamålskravet ska bli mer modern ändras utöver de nya ändamålen även vissa av de ändamål som uppräknas i dag. Det redogörs inte särskilt för ändamålen att främja idrott, politisk verksamhet och religiös verksamhet. Någon förändring av innebörden av dessa begrepp är dock inte avsedd.

Vissa begrepp utmönstras ur lagstiftningen. Ändamålet *nordiskt samarbete* ska inte ingå i uppräkningen av allmännyttiga ändamål eftersom föreningar som främjar nordiskt samarbete vanligtvis omfattas av de allmänna skattefrihetsgrunderna.

Inte heller *huvudsaklighetskriteriet* har någon praktisk innebörd och utmönstras ur lagstiftningen eftersom verksamhetskravet i 7 kap. 5 och 9 §§ IL ställer krav på att stiftelsen, föreningen eller trossamfundet i den verksamhet som bedrivs uteslutande eller så gott som uteslutande ska tillgodose ett allmännyttigt ändamål. Verksamhetskravet måste vara uppfyllt för att inskränkt skattskyldighet ska föreligga oberoende av om ändamålskravet är förenat med ett huvudsaklighetskriterium eller inte.

De nya reglerna ska träda i kraft den 1 januari 2014. Bestämmelserna om beskattning vid uttag ur näringsverksamhet ska inte tillämpas om en stiftelse vid ikraftträdandet blir inskränkt skattskyldig till följd av det förändrade ändamålskravet.

Sammantaget beräknas förslagen minska skatteintäkterna med 0,15 miljarder kronor 2014.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det är viktigt att enhetliga bestämmelser införs för allmännyttiga ändamål för stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund.

Förslagen innebär att en gemensam nivå av skattegynnande införs för samtliga allmännyttiga ideella organisationer som uppfyller de krav som ställs. Innebörden av dessa förslag är framför allt att stiftelserna kommer att få ett utvidgat skattemässigt gynnande genom att ett vidgat ändamålskrav föreslås.

Med enhetliga bestämmelser uppnås också en förenkling för de ideella organisationerna och deras företrädare, vilket också förenklar samarbetet mellan olika ideella organisationer och främjandet av verksamhet i andra organisationer. Förslaget innehåller också, när det gäller ändamålet ”social hjälpverksamhet”, en betydande förenkling jämfört med i dag.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om reformerade inkomstskatteregler för den ideella sektorn.

Slopad skattefrihet för inkomster från specialbyggnader m.m.

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker regeringens förslag om slopande av skattefrihet för inkomster från specialbyggnader.

Budgetpropositionen

I 7 kap. 21 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, behandlas skattskyldighet för inkomst från fastighet som avses i 3 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152), förkortad FTL, dvs. specialbyggnader. Vad som menas med specialbyggnad framgår av 2 kap. 2 § FTL.

Specialbyggnadstyp bestäms med hänsyn till det ändamål som byggnaden till övervägande del (dvs. mer än 50 procent) används för. Ägare av de fastigheter det gäller är inte skattskyldiga för inkomst från sådan användning av fastigheten som gör att fastigheten vid fastighetstaxeringen ska indelas som specialbyggnad. Enligt rättspraxis krävs för skattebefrielse att ägaren själv bedriver verksamheten i fråga. Endast typisk fastighetsinkomst som kan hänföras till lokalutnyttjandet är skattefri.

I 7 kap. 21 § andra stycket IL behandlas ägare av fastigheter som avses i 3 kap. 3 § FTL, dvs. vissa lantbruksenheter. En ägare av en sådan fastighet är inte skattskyldig för inkomst av fastigheten, om ägaren själv bedriver den verksamhet som gör att kraven för skattefrihet vid fastighetstaxeringen uppfylls. Inkomsterna av skattefria lantbruksfastigheter ska, vid blandad användning, proportioneras på en skattefri och en skattepliktig del. Synsättet är i det sammanhanget detsamma som för specialbyggnader.

Regeringen föreslår att skattefriheten för fastighetsinkomster från specialbyggnader och vissa lantbruksenheter ska slopas. De gällande undantagsreglerna för specialbyggnader är svårtillämpade och har föranlett många frågor och rättsprocesser.

Det finns inte mycket information om specialbyggnader. En uppskattning rörande den offentligfinansiella effekten har därför gjorts. Bedömningen är att skatteunderlaget till följd av förslaget ökar med ca 0,75 miljarder kronor, vilket vid en bolagsskatt på 22 procent ger en skatteintäkt på ca 0,17 miljarder kronor.

Förslaget ska träda i kraft den 1 januari 2014 och tillämpas på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2013.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det är viktigt och nödvändigt att modernisera lagstiftningen. Det är heller inte lämpligt att ha regler som inte är konkurrensneutrala.

Utskottet ställer sig därmed bakom regeringens förslag om att slopa skattefriheten för inkomster från specialbyggnader.

Bolagsskatten

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslaget om en höjning av bolagsskatten till 26 procent.

Bakgrund

Juridiska personer betalar endast statlig inkomstskatt. Skatten för juridiska personer uppgår sedan den 1 januari 2013 till 22 procent. Den senaste sänkningen av bolagsskatten genomfördes den 1 januari 2013, från 26,3 procent till 22 procent. Dessförinnan gjordes en sänkning 2009, från 28 procent till 26,3 procent och 1993, då skattesatsen sänktes från 30 procent till 28 procent.

Motionen

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 15 att bolagsskatten höjs till 26 procent. Vänsterpartiet anser att bolagsskatten var konkurrenskraftig redan innan den sänkning som genomfördes föregående år. Enligt OECD låg bolagsskatten i Sverige nära genomsnittet i just OECD, och Sverige hade redan då lägre bolagsskatt än våra tio största handelspartner.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den nominella bolagsskatten är av central betydelse för företagens investerings- och lokaliseringsbeslut. Företagens hemmamarknad är numera hela EU-området. Detta gör det möjligt även för mindre företag som tidigare enbart verkat på den nationella marknaden att expandera verksamheten över de nationella gränserna. Bolagsskattens relativa nivå är en av de faktorer som företagen beaktar. Genom internprissättning och vinstöverföringar påverkar skattereglerna dessutom i vilket land företagen väljer att redovisa sina vinster. En sänkt bolagsskatt värnar den svenska skattebasen genom att göra det relativt mer förmånligt att beskatta vinsterna i Sverige och reducera incitamenten att skatteplanera. Därutöver kan en lägre formell bolagsskatt sänka företagens kapitalkostnad, vilket i sådana fall ökar kapitalinvesteringarna och BNP. Detta kan i sin tur leda till en högre sysselsättning.

Goda skattemässiga villkor för investeringar är en förutsättning för att svenska företag även i framtiden ska kunna bidra till hög ekonomisk tillväxt. Med hänsyn till bolagsbeskattningens betydelse för investeringar, tillväxt och sysselsättning i Sverige och för lokalisering och redovisning av vinster i Sverige finns det skäl att ha en konkurrenskraftig bolagsskatt. En bolagsskatt på nuvarande nivå bidrar till ett mer symmetriskt skattesystem med en större likabehandling av eget kapital och lån i bolagssektorn och värnar den svenska skattebasen.

Med det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandet om en höjning av bolagsskatten.

Investeraravdraget

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslaget om att inte införa investeraravdraget.

Bakgrund

Investeraravdraget är en skattelättnad i form av ett avdrag för fysiska personer som förvärvar andelar i ett företag av mindre storlek i samband med företagets bildande eller vid en nyemission. Avdraget får göras med hälften av betalningen för andelarna i inkomstslaget kapital. Avdrag ges med högst 650 000 kronor per person och år, vilket motsvarar förvärv av andelar för 1,3 miljoner kronor. Investerarnas sammanlagda betalning för andelar i ett och samma företag får uppgå till högst 20 miljoner kronor per år. För att få investeraravdrag ska bl.a. följande villkor vara uppfyllda. Det ska vara fråga om ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller motsvarande utländskt bolag som har fast driftställe i Sverige, under förutsättning att det utländska bolaget hör hemma i en stat inom EES eller i en stat med vilken Sverige har ingått ett skatteavtal som innehåller en artikel om informationsutbyte. Företaget ska vara ett företag av mindre storlek som uteslutande eller så gott som uteslutande bedriver rörelse. Företag av mindre storlek är företag där medelantalet anställda inklusive delägare som arbetar i företaget är färre än 50 personer och vars nettoomsättning eller balansomslutning uppgår till högst 80 miljoner kronor. Företaget får inte vara i ekonomiska svårigheter och ska ha ett löneunderlag om minst 300 000 kronor. Särskilda bestämmelser införs också för att förhindra att transaktioner genomförs enbart av skatteskäl.

Reglerna om investeraravdrag träder i kraft den 1 december 2013.

Motionen

Vänsterpartiet anför i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 3 i denna del att de avvisar investeraravdraget som ska införas den 1 december 2013. Skälen till detta är den ökade risken för skatteplanering och skatteundandragande samt fördelningspolitiska skäl.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrkte i sitt betänkande (bet. 2013/14:SkU2) införandet av ett investeraravdrag. Utskottet uttalade bl.a. följande.

Det finns enligt utskottet ett behov av att främja tillgången till kapital för mindre företag och tillväxtföretag. Rätt utformade och rätt riktade incitament som ökar investeringarna i företag kan bidra till att stärka Sveriges konkurrenskraft genom att fler samhällsekonomiskt lönsamma investeringar finansieras. Konkurrenskraftiga skatteregler är en förutsättning för att fler jobb ska skapas och full sysselsättning nås. Vidare är företagens roll central för utveckling av innovationer, ett dynamiskt näringsliv och en långsiktigt hållbar tillväxt. Det är viktigt att man underlättar möjligheterna att finna extern finansiering för nystartade och unga företag samt för expansiva och innovativa företag.

Investeraravdraget kommer att ge tillväxtföretagen goda villkor att växa, utvecklas och anställa i Sverige. Genom att skapa incitament att tillföra eget kapital i dessa företag ökar soliditeten i företagen, vilket gör dem mer robusta och livskraftiga. Vidare bidrar investeraravdraget till att den skattemässiga behandlingen av investeringar som finansieras med eget respektive lånat kapital jämnas ut och sänker småföretagens kapitalkostnader. Genom att skattelättnaden ges redan vid investeringstillfället får investeraren en säker avkastning i form av en skattesänkning oavsett investeringens utfall. Det kommer medföra att externa investerares benägenhet att investera ökar. En skattelättnad vid investeringstillfället ger vidare investerare med begränsat kapital möjlighet att satsa ett större belopp, vilket ger företaget en tidig likviditetsförstärkning. Investeraravdraget kommer öka tillgången till kapital i mindre tillväxtföretag som på grund av de stora risker som är förknippade med investeringar i sådana företag annars kan ha svårt att attrahera kapital. På så sätt förstärks förutsättningarna för entreprenörer i Sverige.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motionen.

Tonnageskatt

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslaget om införande av tonnageskatt i kombination med en omställningsfond för klimat och miljö samt att en kväveoxidfond enligt norsk modell bör utredas.

Bakgrund

Tonnagebeskattning innebär att inkomsten för sjöfartsnäringen bestäms schablonmässigt utifrån fartygens nettodräktighet (lastförmåga). Det innebär att rederierna betalar skatt med utgångspunkt i denna schabloninkomst i stället för i de faktiska inkomsterna. Förutsättningarna för att införa ett system med tonnageskatt har utretts av Tonnageskatteutredningen (SOU 2006:20 Tonnageskatt). Vid beredningen av betänkandet framkom att både utredningens analys och de förslag som lagts fram på grundval av analysen var bristfälliga. Beslutsunderlaget liksom utredningens förslag bedömdes därför inte kunna ligga till grund för lagstiftning.

Det finns ett tillkännagivande från riksdagen från 2007 (bet. 2006/07: SkU11) om att arbetet med en lagstiftning om tonnageskatt måste påskyndas. Regeringen ser det dock som nödvändigt att frågan om tonnageskatt analyseras i ett bredare perspektiv där även övriga stöd till sjöfarten beaktas. I dag är sjöfartsnäringen en skattemässigt gynnad bransch som får ett omfattande sjöfartsstöd och som har byggt upp stora latenta skatteskulder genom överavskrivningar av fartyg. Den samlade effekten av sjöfartsstödet och de skattevillkor som gäller för sjöfarten får inte utformas så att andra branscher missgynnas.

Regeringen beslutade den 24 januari 2013 att tillsätta en utredning om tonnageskatt och andra stöd för sjöfartsnäringen (dir. 2013:6). En särskild utredare ska analysera möjligheten att införa ett system med tonnageskatt i Sverige. I detta sammanhang ska utredaren även se över andra befintliga stöd för sjöfartsnäringen. Utredaren ska redovisa uppdraget senast den 15 november 2014.

Motionen

Miljöpartiet anför i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del att det bör ske fler satsningar som gör det möjligt för sjöfarten att bli en del av klimatomställningen. Motionärerna föreslår därför införande av tonnageskatt i kombination med en omställningsfond för klimat och miljö samt att en kväveoxidfond enligt norsk modell bör utredas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis betona att det i riksdagen finns en samstämmig uppfattning om att det är angeläget att frågan om tonnageskatt snart får sin lösning. Utskottet har förståelse för att regeringen vid en beredning av en lagstiftning om tonnageskatt ytterligare behöver utreda närliggande frågor som har samband med rederinäringens arbetsförutsättningar, bl.a. hur det gällande sjöfartsstödet påverkas av en tonnageskatt. Utskottet ser positivt på att regeringen den 24 januari 2013 tillsatte utredningen Tonnageskatt och andra stöd för sjöfartsnäringen (dir. 2013:6) som ska utreda förutsättningarna för att införa tonnageskatt i Sverige och även se över andra befintliga stöd för sjöfartsnäringen. Utredaren, som bl.a. ska analysera möjligheten att införa ett system med tonnageskatt i Sverige, ska redovisa uppdraget senast den 15 november 2014. När det gäller den kommande utredningen ser utskottet gärna att även ett hållbarhetsperspektiv beaktas.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen.

Uttagsbeskattning av vindkraftskooperativ

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslaget om slopande av uttagsbeskattning för vindkraftskooperativ.

Bakgrund

I 22 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, finns bestämmelser om beskattning vid uttag av en tillgång eller en tjänst ur näringsverksamheten. Med uttag avses att den skattskyldige tillgodogör sig en tillgång från näringsverksamheten för privat bruk eller för överföring till en annan näringsverksamhet (22 kap. 2 § IL). Med uttag avses bl.a. också att den skattskyldige överlåter en tillgång utan ersättning eller mot en ersättning som understiger marknadsvärdet utan att detta är affärsmässigt motiverat (22 kap. 3 § IL). Uttag av en tillgång eller en tjänst ska behandlas som om den avyttras mot en ersättning som motsvarar marknadsvärdet. Det är detta som kallas uttagsbeskattning (22 kap. 7 § IL). Beskattning av uttag är inte begränsad till någon särskild företagsform eller typ av verksamhet.

Uttagsbeskattning är ett nödvändigt inslag i skattesystemet för att upprätthålla systemets grundläggande funktion att finansiera det allmännas åtaganden och välfärden. Utan uttagsbeskattning skulle ägare till företag kunna ta ut hela eller delar av värdet av det egna företagets produktion för sin privata konsumtion och därigenom undvika beskattning av företagets inkomster.

Motionen

Miljöpartiet yrkar i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del att uttagsbeskattningen för vindkraft ska slopas. När Skatteverket bestämde att lägga en extra skatt på kooperativ vindkraft, s.k. uttagsskatt, föll intresset för att bli delägare i ett kooperativt vindkraftverk som en sten. Miljöpartiet vill därför utreda begreppet marknadspris för kooperativ el, vilket avgör om elen ska uttagsbeskattas eller inte.

Utskottets ställningstagande

Juridiska personer dubbelbeskattas i ekonomisk mening genom att inkomsterna först beskattas i den juridiska personen med 22 procent bolagsskatt och sedan hos ägaren, som beskattas för utdelning med 30 procent eller den lägre skattesats som gäller för utdelning av onoterade andelar, 25 procent, och utdelning upp till viss nivå i fåmansbolag, 20 procent. Kooperativa föreningar är till skillnad från andra juridiska personer enkelbeskattade. I en konsumentkooperativ verksamhet blir skattebelastningen ungefär hälften av skattebelastningen för andra företagsformer. En slopad uttagsbeskattning av en förening för medlemmarnas privata elförbrukning skulle öppna en möjlighet till inkomstskattefrihet för elproduktion som drivs i form av en kooperativ förening. Detta skulle innebära ett långtgående avsteg från det neutralitets- och likformighetstänkande som har varit utgångspunkten för skattereformen. Det skulle dessutom ur ett EU-perspektiv bli problematiskt från statsstödssynpunkt. Undantag från uttagsbeskattning är av denna anledning inte en framkomlig väg i den mån vindkraftsproducerad el ska ges ytterligare samhälleligt stöd utöver det som redan ges för framställning av förnybar energi via systemet med elcertifikat.

Problemet med att vid uttagsbeskattning fastställa ett rimligt pris när förhållandena är sådana att något bestämt marknadspris inte kan fixeras uppmärksammades 1998 i samband med att nya skatteregler vid omstrukturering av företag antogs (prop. 1998/99:15 s. 293). Enligt motivuttalandet får man då nöja sig med en uppskattning av ett intervall inom vilket marknadspriset rimligen bör ligga. Vid uttagsbeskattning bör tillgången anses ha avyttrats till det lägsta pris som kan anses ligga i intervallet. Den nuvarande lagstiftningen innehåller följaktligen riktlinjer för värderingen när ett bestämt marknadspris inte kan läggas till grund för uttagsbeskattningen. Det är en fråga för rättstillämpningen att avgöra hur priset ska bestämmas utifrån förutsättningarna i varje enskilt fall. Utskottet följer utvecklingen i rättspraxis. Med det anförda avstyrker utskottet motionen.

Skattefria underhållsfonder

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslaget om införande av skattefria underhållsfonder för att skapa en långsiktig och hållbar lösning vad gäller underhåll och upprustning av bostadsbeståndet i Sverige.

Bakgrund

Innehav av hyresbostäder utgör näringsverksamhet, vilket utöver fastighetsavgiften medför en löpande konventionell beskattning i form av skatt på näringsverksamheten. Medel som sparas eller sätts av för framtida underhåll beskattas med 22 procent. I det system för beskattning av näringsverksamhet som gällde före skattereformen 1990 fanns ett flertal möjligheter att bilda obeskattade reserver, och vissa näringsidkare hade möjlighet att på ett mer omfattande sätt jämna ut sina inkomster skattemässigt. Det system för beskattning av näringsverksamhet som infördes genom skattereformen byggde på sänkta skattesatser och marginalskatter med generöst utformad allmän reserveringsmöjlighet, numera i form av periodiseringsfond, och kraftigt inskränkta reserveringsmöjligheter i övrigt.

Vid beräkning av näringsverksamhet kan avdrag göras för avsättning till periodiseringsfond. Enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i svenska handelsbolag får göra avdrag med högst 30 procent av inkomsten. Juridiska personer får göra avdrag med högst 25 procent.

Motionen

Sverigedemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. yrkande 3 i denna del att man ska skapa en långsiktig och hållbar lösning vad gäller upprustningsbehov och underhåll för bostadsbestånden i vårt land. Motionärerna vill därför införa skattefria underhållsfonder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid tidigare behandling av olika motionsförslag om utbyggda skattefria reserveringsmöjligheter avstyrkt förslag om reservering av obeskattade medel till underhållsfonder i hyreshus med hänvisning till principerna bakom 1990 års skattereform. Utskottet vidhåller detta ställningstagande.

Fastighetsskatten

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslagen om förändringar av fastighetsbeskattningen genom bl.a. införandet av en fastighetsskatt på bostäder med taxeringsvärde över 3 miljoner kronor samt slopad fastighetsskatt för hyresbostäder och studentbostäder.

Bakgrund

Den statliga fastighetsskatten på småhus och bostadsdelen i hyreshus ersattes den 1 januari 2008 av en kommunal fastighetsavgift (prop. 2007/08: 27, bet. 2007/08:SkU10, rskr. 2007/08:90). För småhus bestämdes fastighetsavgiften till 6 000 kronor per värderingsenhet, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften för bostadsdelen i hyreshus bestämdes till 1 200 kronor per bostadslägenhet, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften ska årligen räknas upp med utvecklingen av inkomstbasbeloppet. Uttaget av kommunal fastighetsavgift har begränsats för pensionärer och personer som får sjuk- eller aktivitetsersättning (prop. 2007/08:156, bet. 2008/09:SkU3). Genom riksdagens beslut hösten 2009 (prop. 2009/10:33, bet. 2009/10:SkU15) utvidgades systemet med kommunal fastighetsavgift den 1 januari 2010 till att även omfatta fastigheter med småhus som saknar byggnadsvärde, dvs. hus för vilka värdet understiger 50 000 kronor, och tomtmark för småhus som är bebyggd med småhus på ofri grund, t.ex. bostadshus på en tomt som arrenderas. Utvidgningen finansieras genom att taket för uppskovsbelopp sänktes från 1,6 till 1,45 miljoner kronor den 1 januari 2010.

Den kommunala fastighetsavgiften sänktes den 1 januari 2013. Ändringarna innebar dels att beloppet per bostadslägenhet sänktes till 1 210 kronor, dels att den procentsats av taxeringsvärdet med vilken beloppen jämförs sänktes från 0,4 till 0,3 procent av taxeringsvärdet.

Vidare har regeringen tillsatt en utredning Översyn av beskattning av hyresrätter och vissa andra boendeformer (dir. 2012:32). Kommittén har tagit namnet Bostadsbeskattningskommittén. Utredningen ska se över beskattningen av bostäder som upplåts med hyresrätt, bostadsrätt i oäkta bostadsföretag eller kooperativ hyresrätt. Kommittén ska bl.a. lämna förslag på förbättring av den skattemässiga ställningen för bostäder som upplåts med hyresrätt. Utredningstiden har förlängts och ska nu redovisas senast den 15 januari 2014.

Motionerna

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del att fastighetsskatten för studentkorridorer förändras så att varje studentkorridor beskattas som en bostad i stället för att det

som nu tas ut en avgift för varje rum. Motionärerna tycker inte att det är rimligt att ett studentrum beskattas på samma sätt som en hyreslägenhet. Det innebär att en stor lägenhet har samma avgift som ett litet studentrum – närmare 1 300 kr om året.

Även *Sverigedemokraterna* föreslår i partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. yrkande 3 i denna del att den kommunala fastighetsavgiften för studentbostäder avskaffas. Motionärerna anser att det är orimligt att studentbostäder inte betraktas som elevhem, vilka man gör undantag för i fastighetstaxeringslagen, med slopad fastighetsavgift som följd.

I *Vänsterpartiets* partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 17 anförs att fastigheter är en viktig och stabil skattebas varför dessa tillgångar ska beskattas. Marknadsvärdet bör tillåtas slå igenom mer i beskattningen av ägda bostäder. Med utgångspunkt i dagens regler föreslår vi att småhus med ett taxeringsvärde på 3 miljoner kronor eller mer förutom fastighetsavgiften beskattas med 1 procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 3 miljoner kronor. Samtidigt begränsas fastighetsskatten så att ingen betalar mer än 4 procent av sin inkomst. Motionärerna föreslår vidare att skattemässig neutralitet ska råda mellan olika kategorier av bostäder med olika upplåtelseform. I dag är hyresrätten missgynnad. Fastighetsavgiften för hyreslägenheter inklusive studentlägenheter bör slopas helt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla att de målsättningar som har formulerats för bostadspolitiken bl.a. utgår från att det är viktigt med en mångfald av boendeformer. Flera av de skatteförändringar för bostadssektorn som beslutats sedan regeringsskiftet 2006 har förbättrat de boendes skattemässiga situation. Skatteuttaget för egna hem, bostadsrätter, kooperativa hyresrätter och andra hyresrätter har sänkts. Det är enligt utskottet av mycket stor vikt att samtliga upplåtelseformer ges goda skattemässiga villkor.

Schablonavdraget för andrahandsuthyrning har höjts under 2011, 2012 och 2013. Det höjda schablonavdraget syftar bl.a. till att stimulera utbudet av bostäder till studenter.

Fastighetsavgiften för hyreshus med studentbostäder beräknas på samma sätt som för andra hyreshus, dvs. utifrån antalet bostadslägenheter. Vad som menas med bostadslägenhet knyter an till definitionen av bostadslägenhet i jordabalken. Att bryta ut vissa bostäder från denna definition skulle enligt utskottets mening innebära en lång rad nya gränsdragningsproblem och dessutom innebära ett avsteg från principen om en likformig beskattning.

Utskottet är inte berett att tillstyrka motionsförslagen om att införa olika former av särregleringar i syfte att skattebefria vissa typer av bostäder.

I avvaktan på förslag från Bostadsbeskattningskommittén genomfördes förändringarna av den kommunala fastighetsavgiften för hyresenheter den 1 januari 2013. Både taket och procentsatsen sänktes.

Den generellt sänkta beskattningen av bostäder i hyreshus har på detta sätt fått genomslag även för hyreshus med studentbostäder.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna.

Skatt på förmögenhet, arv och gåva

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslaget om införande av skatt på förmögenhet, arv och gåva.

Bakgrund

Förmögenhetsskatten slopades den 1 januari 2007 (bet. 2007/08:SkU15). Dessförinnan togs förmögenhetsskatt ut med 1,5 procent av den skattepliktiga förmögenheten över ett fribelopp om 1,5 miljoner kronor för enskilda fysiska personer och 3 miljoner kronor för sambeskattade par. Sambeskattade föräldrar respektive ensamföräldrar sambeskattades med sina hemmavarande barn under 18 år. Juridiska personer var med några få undantag inte skattskyldiga till förmögenhetsskatt.

Riksdagen beslutade slopa arvs- och gåvoskatten vid utgången av 2004 (bet. 2004/05:SkU18). I samband med tsunamikatastrofen julen 2004 antog riksdagen en lag som innebar att arvs- och gåvoskatt inte skulle tas ut om skattskyldigheten inträtt mellan den 17 och 31 december 2004 (bet. 2004/05: FiU29). Vid arvsbeskattningen kunde fysiska personer göra ett grundavdrag på 70 000 kronor och vid gåvobeskattningen på 10 000 kronor. Juridiska personer hade rätt till grundavdrag på 21 000 kronor respektive 10 000 kronor. Skatten var progressiv efter en skala som innehöll skattesatserna 10, 20 respektive 30 procent. Skiktgränserna varierade beroende på vilken klass mottagaren tillhörde.

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 18 att det från 2015 införs en arvsbeskattning som betalas av dödsboet innan ett arv skiftas. Motionärerna anför att den tidigare arvs- och gåvoskatten hade en utjämnande effekt på inkomst- och förmögenhetsfördelningen. Utformningen av en sådan skatt bör utredas väl. Utgångspunkten är att arv mellan makar och sambor undantas, liksom näringstillgångar vid företagsövertagande. En preliminär bedömning är att skattesatsen sätts till 10 procent och att det medges ett grundavdrag på 200 000 kronor. Införandet av en sådan arvsskatt kräver också att det införs en skatt på gåvor,

annars är risken för skatteundandragande stor. Regeringen bör återkomma med förslag om införande av arvsbeskattning i enlighet med det ovan anförda.

Vidare föreslår motionärerna att det ska införas en förmögenhetsskatt. Den förra förmögenhetsskatten betalades trots sina brister av personer som tillhörde de övre inkomstskikten. Slopandet av förmögenhetsskatten har bidragit till att inkomstklyftorna i Sverige har ökat. Vänsterpartiet menar att det bör finnas en förmögenhetsskatt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare vid ett flertal tillfällen avstyrkt liknande motionsyrkanden. En viktig åtgärd för att främja tillgången på kapital, inte minst för de mindre företagen, var beslutet 2006 att slopa förmögenhetsskatten. Skatten uppmuntrade till skatteplanering och orationella transaktioner. Förmögenhetsskatten gav även upphov till problem för boende i egnahem med snabbt stigande taxeringsvärden och för människor som betalat av sina huslån. Även arvs- och gåvoskatten var starkt kritiserad innan den avskaffades i slutet av 2004. Det handlade om olikheter i värderingen av aktier som medförde att bolag av skatteskäl flyttade från börsens A-lista till O-listan. Generationsövergångar i småföretag skapade problem. Kritiken gällde också möjligheterna till skatteplanering och möjligheterna att på ett lagligt sätt minska skatten. Skatterna var också relativt kostsamma att administrera. Att lösa problemen med ändrade regler ansågs inte möjligt. Mot den bakgrunden tillstyrkte ett enigt skatteutskott att arvs- och gåvoskatten skulle avskaffas. Utskottet har inte ändrat uppfattning i frågan. Utskottet avstyrker därmed motionen.

Kvotplikt och beskattning av biodrivmedel

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om ett kvotpliktssystem för inblandning av biodrivmedel i bensin och diesel och om beskattningen av biodrivmedel.

Utskottet delar regeringens bedömningar om en långsiktig strategi för att främja hållbara drivmedel, om den skattemässiga hanteringen av beståndsdelarna i bensin och dieselbränsle och om beskattningen av biodrivmedel som inte ingår i bensin eller dieselbränsle.

Utskottet avstyrker motionsförslag om högre ambitioner för kvotpliktssystemet, krav på höjda kvoter och krav på ingående biodrivmedels klimateffektivitet samt förslag om att avstå från ett kvotpliktssystem och att sänka ambitionerna för konventionella biobränslen.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att en lag om kvotplikt för biodrivmedel införs den 1 maj 2014. Enligt regeringens bedömning utgör ett kvotpliktssystem för ökad låginblandning av biodrivmedel, i kombination med en drivmedelsbeskattning som är långsiktigt hållbar gentemot unionsrätten samt fortsatt skattebefrielse för höginblandade och rena biodrivmedel, ett långsiktigt hållbart och förutsägbart ramverk för främjande av hållbara biodrivmedel.

Enligt förslaget ska den som är kvotskyldig se till att det för varje kalenderår finns en viss andel biodrivmedel i den kvotpliktiga volymen bensin eller dieselbränsle. Andelen biodrivmedel i dieselbränsle ska uppgå till sammanlagt minst 9,5 volymprocent av den kvotpliktiga volymen, varav minst 3,5 procentenheter ska bestå av särskilt anvisade biodrivmedel. Andelen biodrivmedel i bensin ska uppgå till minst 4,8 volymprocent av den kvotpliktiga volymen bensin. Från och med den 1 maj 2015 ska denna andel uppgå till minst 7 volymprocent.

Med biodrivmedel avses vätskeformiga bränslen som framställs av biomassa och som är avsedda för motordrift. Kvotskyldig är den som är skattskyldig enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, för kvotpliktiga volymer. Kvotpliktig volym är den mängd bensin, exklusive alkylatbensin enligt drivmedelslagen eller dieselbränsle inklusive den volym biodrivmedel som blandats in eller ingår i bränslet, för vilken skattskyldighet har inträtt under kalenderåret.

Enligt förslaget får kvotplikten endast fullgöras med biodrivmedel som uppfyller hållbarhetskriterierna enligt lagen om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

När det gäller principerna för och utformningen av koldioxidskatten bedömer regeringen bl.a. att denna skatt ska baseras på bränslenas innehåll av fossilt kol. Detta innebär att ingen koldioxidskatt tas ut på bränslen som framställs av biomassa eftersom de inte innehåller fossilt kol.

Regeringen föreslår att energiskatten för hållbara biodrivmedel som ingår i bensin eller dieselbränsle tas ut med belopp som motsvarar energiskattesatsen för jämförbart fossilt drivmedel, omräknat efter energiinnehåll. Detta åstadkoms genom avdrag i punktskattedeklaration eller särskild skattedeklaration.

För hållbara biodrivmedel som ingår i bensin eller dieselbränsle tas inte heller i fortsättningen koldioxidskatt ut, vilket åstadkoms genom avdrag i punktskattedeklaration eller särskild skattedeklaration.

För icke hållbara biodrivmedel som ingår i bensin eller dieselbränsle behålls nuvarande regler om att koldioxidskatt och energiskatt tas ut med samma belopp per liter respektive kubikmeter som för jämförbart fossilt drivmedel.

Regeringen bedömer att biodrivmedel som inte ingår i bensin eller dieselbränsle även i fortsättningen ska ges full befrielse från energiskatt, utöver att koldioxidskatt inte tas ut för dessa bränslen. Den nuvarande skattebefrielsen för höginblandade och rena biodrivmedel (såsom ED95, E85 och biogas) behålls även efter 2013. Avsikten är att den framtida skattenedsättningen för dessa bränslen ska fortsätta vara lika stor som i dag.

Det är enligt regeringen angeläget att främja ny och mer effektiv teknik med minskade utsläpp av växthusgaser. HVO, producerad av t.ex. skogsråvara, är ett exempel på sådan teknik. För att säkerställa marknaden för sådana drivmedel ska minst 3,5 volymprocent av kvoten uppfyllas med särskilt anvisade biodrivmedel. Alla kvotskyldiga aktörer måste alltså säkerställa att minst 3,5 volymprocent av deras kvotpliktiga dieselvolym utgörs av HVO eller andra biodrivmedel med särskilda fördelar.

Eftersom beskattningen av etanol i bensin föreslås utformas på ett sådant sätt att den inte innebär statsstöd medför det att dagens s.k. tullvillkor för etanol försvinner eftersom villkoret syftar till att motverka överkompensation.

Genom förslaget beräknas skatteintäkterna öka med 0,51 miljarder kronor 2014, 0,65 miljarder kronor 2015 och 0,60 miljarder kronor 2016.

Förslaget beräknas medföra att koldioxidutsläppen minskar med ca 0,15 miljoner ton 2014 (helårseffekt) och ca 0,27 miljoner ton 2015 (helårseffekt). Vidare innebär förslaget att måluppfyllelsen för andelen förnybar energi i transportsektorn överträffas. Måluppfyllelsen beräknas uppgå till 14,4 procent 2014 och 14,9 procent 2015.

Kommissionens statsstödsbeslut för den nuvarande utformningen av skattereglerna för biodrivmedel i bensin och dieselbränsle löper ut den 31 december 2013. Regeringen avser att ansöka om förlängning av detta godkännande för perioden 1 januari–30 april 2014, dvs. fram till dess att de nya skattereglerna för dessa drivmedel träder i kraft den 1 maj 2014.

Även kommissionens statsstödsbeslut för den nuvarande utformningen av skattereglerna för höginblandade biodrivmedel och drivmedel utan fossilt innehåll som uppfyller hållbarhetskriterierna löper ut den 31 december 2013. Regeringen avser att ansöka om ett förlängt statsstödsgodkännande för energiskattebefrielsen för de aktuella bränslena med sex år.

Motionerna

I motion 2013/14:Fi272 av Hannah Bergstedt (S) yrkandena 1 och 2 föreslås ett tillkännagivande om att ambitionen för kvotplikten bör vara högre. Den nivå som anges för kvotplikten är alldeles för låg. För att efterfrågan ska öka och investeringar ska vara lönsamma måste politiken våga mer, anser motionären.

Enligt motionen behövs det vidare övergångsregler för att säkerställa utvecklingen av biodrivmedel med högre miljökvalitet. Reglerna bör gälla fram till 2017 då EU-direktivet om skärpt minimikrav på etanolens CO_2-reduktion till 50 procent börjar gälla. Risken är annars att drivmedel med bättre miljökvalitet konkurreras ut.

I kommittémotion 2013/14:T517 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 25 föreslås ett tillkännagivande om att kvotplikten bör höjas till minst 11 volymprocents inblandning av biodrivmedel i diesel och att andelen biodrivmedel med särskilda fördelar bör höjas till 5 volymprocent i ett första steg.

I kommittémotion 2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 46 anförs att regeringen vid införande av kvotplikt bör säkerställa biodrivmedlens klimatnytta genom att i första hand ställa krav på att ingående biodrivmedel har en klimateffektivitet på minst 50 procent (i enlighet med de EU-riktlinjer som träder i kraft 2017) eller vidhålla kravet på att etanolen ska vara ”ren” dvs. odenaturerad fram till dess att EU:s skarpare regler träder i kraft.

I motion 2013/14:Fi243 av Josef Fransson (SD) yrkandena 1–3 anförs att ambitionerna när det gäller konventionella biobränslen av typen etanol och biodiesel bör sänkas kraftigt. Regeringen bör enligt motionen avstå från planerna på att införa kvotplikt för inblandning av biodrivmedel. Motionärerna anser slutligen att konventionella biodrivmedel bör ha samma energi- och koldioxidskatt som bensin och diesel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med regeringen att ett kvotpliktssystem för biodrivmedel och den föreslagna skattemässiga hanteringen av biodrivmedel bör vara grunden för en långsiktig strategi för att främja hållbara biodrivmedel.

I några motioner (S, MP, V) efterfrågas högre ambitioner för kvotpliktssystemet och krav på höjda kvoter samt krav på ingående biodrivmedels klimateffektivitet. I en motion (SD) föreslås att förslaget om kvotplikt inte ska genomföras. Förslagen återfinns inte i respektive partis inkomstberäkning.

Utskottet anser att de föreslagna förändringarna är ett första steg som när det gäller beskattningen skapar en beskattning som är hållbar i förhållande till unionsrätten och genom införandet av kvotpliktssystemet höjer andelen förnybar energi till en nivå som motsvarar vad som är praktiskt genomförbart. Utskottet utgår från att kvotpliktssystemet kommer att utvecklas över tiden och att andelen hållbara biodrivmedel successivt ökar, med inriktning mot biodrivmedel med extra fördelar. I det sammanhanget bör olika drivmedels klimatnytta också beaktas.

Det s.k. tullvillkoret i skattelagstiftningen syftar till att motverka överkompensation och är ett villkor för den nuvarande skattebefrielsen för biodrivmedel. Utskottet anser i motsats till motionären att det inte finns något skäl att som krav införa ett motsvarande villkor eftersom beskattningen enligt förslaget utformas på ett sådant sätt att den inte utgör statsstöd. Vilka effekterna blir av ett slopat tullvillkor för svensk etanol med bättre miljöprestanda är svårt att exakt bedöma.

Möjligheten att importera etanol till en lägre tull för låginblandning torde öka konkurrensen på etanolmarknaden och ge ett lägre etanolpris i Sverige. Å andra sidan medför kvotpliktssystemet att efterfrågan på etanol kommer att öka då kvoten för bensin höjs i maj 2015. En successivt ökad inblandning bör stärka förutsättningarna för produktion av sådana biodrivmedel som kan blandas in i bensin. Den kommande skärpningen av kravet på växthusgasreduktion till 50 volymprocent enligt förnybartdirektivet bör också gynna produktion av hållbara biodrivmedel.

Utskottet tillstyrker med det anförda regeringens förslag i avsnitt 6.19 Kvotplikt och beskattning av biodrivmedel. Utskottet delar även de bedömningar regeringen redovisar i avsnittet. Utskottet avstyrker de aktuella motionerna i motsvarande delar.

Regeringen har begärt kommissionens godkännande eftersom det gällande statsstödsgodkännandet går ut vid årsskiftet och eftersom grunderna för beskattningen av biodrivmedel ändras genom budgetpropositionens lagförslag 3.2 Förslag till lag om kvotplikt för biodrivmedel och lagförslag 3.13 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Lagarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2014. Det är osäkert om ett godkännande från kommissionen föreligger vid det föreslagna ikraftträdandet.

Enligt utskottets mening är situationen sådan att det kan anses motiverat (se yttr. 2001/02:KU4y Ikraftträdande av lag) att riksdagen bemyndigar regeringen att bestämma när de föreslagna lagarna ska träda i kraft.

Skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el

Utskottets förslag i korthet
Utskottet delar regeringens bedömning att privatpersoners och företags investeringar i produktion av el från förnybara källor för egen förbrukning kan underlättas med en skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el. Utskottet delar även regeringens bedömning att gränsen för den elförbrukning som kan komma att ge skattereduktion kan sättas vid 20 000 kilowattimmar per år, förutsatt att regeringens förslag godkänns av Europeiska kommissionen i statsstödshänseende.

Bakgrund

Regeringen tillsatte den 26 april 2012 en utredning, Utredningen om nettodebitering av el, med uppdrag att ta fram lagförslag om införandet av ett system för nettodebitering som även omfattar kvittning av energi- och mervärdesskatt och lämna lagförslag om vem som bör vara skattskyldig för energiskatt på el. Utredningens betänkande Beskattning av mikroproducerad el m.m. (SOU 2013:46) överlämnades den 14 juni 2013. Betänkandet var på remiss t.o.m. den 9 oktober 2013. I utredningen bedöms att ett system med s.k. nettodebitering av el som omfattar kvittning av energi- och mervärdesskatt strider mot rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdeskatt. Mot denna bakgrund föreslår utredningen att det i stället införs en skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el. Den av utredningen föreslagna skattereduktionen ska ges till mikroproducenter av förnybar el som har en säkring om högst 63 ampere. Underlaget för skattereduktionen är den el som matats in på elnätet under ett kalenderår, om motsvarande mängd el har köpts tillbaka och tagits ut i samma anslutningspunkt. Underlaget för skattereduktionen får varken överstiga 10 000 kilowattimmar per skattskyldig eller per anslutningspunkt. Både privatpersoner och företag ska kunna få skattereduktion.

Budgetpropositionen

För att underlätta för privatpersoner och företag att investera i produktion av el från förnybara källor för egen förbrukning, har regeringen för avsikt att gå vidare med utredningens förslag såvitt avser skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el. För att ytterligare stödja mikroproduktion av förnybar el och den miljönytta som den medför, anser regeringen emellertid att gränsen för den elförbrukning som kan ge skattereduktion bör kunna fördubblas, dvs. höjas från 10 000 till 20 000 kilowattimmar per år.

De offentligfinansiella effekterna av det aviserade förslaget bedöms medföra minskade skatteintäkter med ca 3 miljoner kronor för 2014 och med ca 8 miljoner kronor för 2015. Regeringen avser att återkomma till riksdagen under riksmötet med ett förslag. Innan det aviserade förslaget kan träda i kraft bedöms emellertid att det behöver anmälas till och godkännas av Europeiska kommissionen i statsstödshänseende. Mot denna bakgrund bedöms ett förslag kunna träda i kraft tidigast den 1 juli 2014.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att privatpersoners och företags investeringar i produktion av el från förnybara källor för egen förbrukning kan underlättas med en skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el. Utskottet delar även bedömningen att den elförbrukning som kan ge skattereduktion bör kunna höjas från utredningens förslag om 10 000 till 20 000 kilowattimmar per år, om detta godkänns av Europeiska kommissionen i statsstödshänseende.

Sänkt energiskatt för blyfri flygbensin

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att sänka energiskatten på blyfri flygbensin.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att energiskatten för flygbensin som används för privat ändamål och som har en blyhalt om högst 0,005 gram per liter sänks till 3 kronor och 16 öre per liter. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Flygbensin står för ca 16 procent av Sveriges utsläpp av bly till luft. Miljökvalitetsmålet Giftfri miljö innebär att användningen av bly och andra särskilt farliga ämnen så långt som möjligt ska ha upphört 2020. För att minska användningen av bly och därigenom bidra till att uppnå miljökvalitetsmålet bör energiskatten sänkas för flygbensin med mycket låga blyhalter, s.k. blyfri flygbensin.

Energiskattedirektivet ger medlemsstaterna rätt att tillämpa differentierade skattesatser, förutsatt att skattesatserna är direkt kopplade till produktens kvalitet och att medlemsstaterna iakttar minimiskattenivåerna i direktivet. Differentieringen av energiskatten på flygbensin utifrån bränslets blyegenskaper är därför förenlig med bestämmelserna i energiskattedirektivet. Förslaget bedöms inte vara av sådan beskaffenhet att en anmälan till EU-kommissionen för statsstödsprövning aktualiseras.

För 2014 beräknas skatteintäkterna minska med 1 miljon kronor. Varaktigt beräknas skatteintäkterna minska med 2 miljoner kronor, när all flygbensin för privata ändamål är blyfri.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker att energiskatten för blyfri flygbensin sänks i syfte att minska användningen av bly och bidra till att miljökvalitetsmålet uppnås.

Europadiesel

Utskottets förslag i korthet
Utskottet delar regeringens bedömning att skatteskillnaden mellan dieselbränsle av miljöklass 1 och miljöklass 3 bör kvarstå.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att den nuvarande skatteskillnaden mellan dieselbränsle av miljöklass 1 och dieselbränsle av miljöklass 3 (där Europadiesel ingår) bör kvarstå eftersom effekterna på utsläppen av miljö- och hälsopåverkande ämnen är svåröverblickbara.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att skatteskillnaden mellan dieselbränsle av miljöklass 1 och miljöklass 3 bör kvarstå.

Ändrad beskattning av bränslen för viss värmeproduktion

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att sänka koldioxidskatten för bränslen som förbrukas vid viss värmeproduktion för att undvika överkompensation.

Utskottet avstyrker motionsförslaget om att koldioxidskatten ska bibehållas.

Jämför avvikande mening 2 (MP).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att koldioxidskatten sänks från 94 till 80 procent av den generella koldioxidskattenivån för bränslen som förbrukas vid annan värmeproduktion inom EU:s system för handel med utsläppsrätter än som sker i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i kraftvärmeproduktion. Ändringarnas föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Befrielse från energiskatt och koldioxidskatt gäller för vegetabiliska och animaliska oljor och fetter, biogas samt vissa andra bränslen som framställts av biomassa och som förbrukats eller sålts som bränsle för uppvärmning. Skattebefrielsen utgör ett driftsstöd enligt EU:s regler om statligt stöd. Enligt gällande statsstödsbeslut är regeringen skyldig att årligen rapportera till EU-kommissionen att någon överkompensation inte sker genom den skattelättnad som ges till dessa flytande biobränslen alternativt att agera så snart som möjligt för att åtgärda överkompensationen.

Övervakningsrapporten för 2012 visar en överkompensation för mixade tjocka vegetabiliska och animaliska oljor och fetter i värmeverk. Orsaken var ökat pris för tjock eldningsolja under året, medan kostnaderna för de tjocka vegetabiliska och animaliska oljorna och fetterna legat i nivå med 2011. Övrig användning av biobränslen som omfattas av statsstödsbeslutet överkompenserades inte under 2012.

Risken för överkompensationen kan minskas på två sätt. Antingen genom att införa energiskatt efter energiinnehåll på samtliga flytande biobränslen för uppvärmning på en sådan nivå att överkompensationen hävs, eller genom att minska koldioxidskatten för fossila bränslen som används i värmeverk inom EU:s system för handel med utsläppsrätter och därigenom minska kostnaderna för fossila bränslen i jämförelse med kostnaderna för jämförbara biobränslen.

Det som talar för valet att minska koldioxidskatten på fossila bränslen i värmeverk inom EU:s system för handel med utsläppsrätter är att det är en lagtekniskt enkel åtgärd som är möjlig att genomföra så snabbt som det bedöms vara nödvändigt för att kommissionen ska anse att den överkompensation som har uppkommit har åtgärdats tillräckligt snabbt. Att höja energiskatten på de aktuella biobränslena skulle riskera att påverka användningen av vegetabiliska oljor och fetter i kraftvärmeproduktion.

Den skattelättnad som i dag ges för bränslen som förbrukas i värmeverk inom EU:s system för handel med utsläppsrätter är ett driftsstöd som faller under artikel 107 i EU-fördraget. Genom förslaget ökar det befintliga stödet. Huvudregeln i sådana fall är att kommissionen måste pröva och godkänna åtgärdens förenlighet med den gemensamma marknaden innan den kan träda i kraft. Den ökning av budgeten för det befintliga stödet som följer av förslaget är av en sådan omfattning att en anmälan inte krävs.

Med utgångspunkt från uppgifter från Statens energimyndighet om förbrukningen av fossila bränslen i värmeverk beräknas skatteintäkterna minska med ca 10 miljoner kronor 2014.

Motionen

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del att koldioxidskatten ska bibehållas i värmeproduktionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med regeringen att åtgärder måste vidtas för att åtgärda den överkompensation som konstaterats för 2012 för tjocka vegetabiliska oljor och fetter som används i värmeverk.

Det är viktigt att skatteregler och åtgärder är hållbara och försvarbara i ett EU-rättsligt perspektiv. Det är också viktigt att ge stabila villkor för inblandade aktörer. Om en konstaterad överkompensation inte åtgärdas kan de företag som överkompenseras bli skyldiga att betala tillbaka den del av skattebefrielsen som motsvarar överkompensationen tillsammans med ränta.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att sänka koldioxidskatten för bränslen som förbrukas vid viss värmeproduktion för att undvika överkompensation. Utskottet avstyrker motionsförslaget om att koldioxidskatten ska bibehållas i värmeproduktionen.

Definition av begreppet ”skattepliktig för första gången” inom fordonsbeskattningen

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att en definition av vad som avses med ”skattepliktig för första gången” införs i vägtrafikskattelagen och i lagen med särskilda bestämmelser om fordonsskatt.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att en definition av vad som avses med ”skattepliktig för första gången” införs i vägtrafikskattelagen och i lagen med särskilda bestämmelser om fordonsskatt. Enligt förslaget ska ändringarna träda i kraft den 1 januari 2014.

Vad som avses med skattepliktig för första gången har inte definierats i lagstiftningen. Under vissa förutsättningar kan det uppstå en skillnad i beskattningen mellan fordon som tidigare har varit registrerade utomlands och fordon som endast har varit registrerade i Sverige. En definition bör därför införas för att förtydliga regelverket och för att åstadkomma en mer enhetlig beskattning.

Med skattepliktig för första gången ska som huvudregel avses den tidpunkt då ett fordon har registrerats i vägtrafikregistret för första gången. När det gäller fordon som har varit registrerade utomlands innan de har registrerats i Sverige ska i stället avses den tidpunkt då fordonet för första gången har registrerats i ett annat land. Om det inte går att fastställa den tidpunkt då fordonet för första gången registrerats i ett annat land, ska i sista hand avses den 1 januari det år som är antecknat som fordonsår i vägtrafikregistret.

Den nya bestämmelsen ska inte tillämpas vid befrielse från fordonsskatt för fordon med bättre miljöegenskaper om fordonet före lagens ikraftträdande var befriat från fordonsskatt. I övrigt ska äldre bestämmelser fortfarande gälla för vägtrafikskatt som avser tid före ikraftträdandet.

Utskottets ställningstagande

För att undvika en skillnad i beskattningen mellan fordon som tidigare har varit registrerade utomlands och fordon som endast har varit registrerade i Sverige anser utskottet att en definition av vad som avses med ”skattepliktig för första gången” bör införs i vägtrafikskattelagen och i lagen med särskilda bestämmelser om fordonsskatt. Utskottet tillstyrker förslaget.

Övriga förslag om fordonsskatter

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslagen om ett nytt miljöbilssystem, sänkt fordonsskatt för dieselbilar och sänkt fordonsskatt i vissa glesbygdskommuner samt om kilometerskatt för tunga fordon

Jämför avvikande meningarna 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. yrkande 3 i denna del att supermiljöbilspremien avvecklas till förmån för ett system med miljöbilspremie/registreringsavgift. Det stärker de offentliga finanserna med 100 miljoner kronor.

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del att fordonsskatten för dieselbilar sänks genom att bränslefaktorn sänks från 2,40 till 2,24.

I motionen föreslås också att en lastbilsskatt för tunga fordon införs från halvårsskiftet 2015 med 1,40 kr per kilometer. Den nuvarande vinjettskatten slopas. Enligt motionen ska lastbilstrafikens miljökostnader synas i priset på transporter. Förslaget minskar samtidigt snedvridningen mellan transportslagen.

I motionen föreslås vidare att ett nytt miljöbilssystem införs enligt modellen bonus–malus samtidigt som den nuvarande fordonsskattebefrielsen fasas ut. Systemet påskyndar omställningen av bilparken. Förslaget beräknas ge 170 miljoner kronor i skatteintäkter.

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 3 i denna del och yrkande 20 att en kilometerskatt för tunga fordon införs. Förslaget motverkar en ytterligare ökning av den tunga trafiken och stimulerar till bränsleeffektivare fordon.

I motionen föreslås vidare att fordonsskatten sänks i 36 glesbygdskommuner till en kostnad av 60 miljoner kronor för att kompensera höjda drivmedelsskatter. Bidrag ges till efterkonvertering av äldre fordon, och kollektivtrafiken gynnas genom bl.a. skattepolitiken.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen antog hösten 2012 en ny skärpt miljöbilsdefinition (bet. 2012/13: FiU1, yttr. 2012/13:SkU1y). Personbilar, lätta lastbilar och lätta bussar som tas i bruk för första gången efter den 1 januari 2013 befrias från fordonsskatt under fem år om bilens koldioxidutsläpp inte överstiger ett beräknat högsta koldioxidutsläpp i förhållande till fordonets tjänstevikt. Beräkningen bygger på ett högsta tillåtet koldioxidutsläpp om 95 gram koldioxid per kilometer. Kraven för skattebefrielse för bilar som är utrustade med teknik för drift med etanolbränsle och annat gasbränsle än gasol, elbilar och laddhybrider ändrades också. Förutom kraven på koldioxidutsläpp ska en bil för att få skattebefrielse även uppfylla de senaste obligatoriska utsläppskraven.

I samband med att riksdagen antog de skärpta miljöbilskraven avvisades oppositionens förslag om s.k. bonus–malus-system för nya personbilar.

Sedan den 1 januari 2012 betalas en supermiljöbilspremie enligt regler i förordningen (2011:1590) om supermiljöbilspremie i syfte att öka försäljningen och användningen av nya bilar med låg klimatpåverkan. Premien omfattar personbilar med mycket låga utsläpp av växthusgaser, max 50 gram koldioxid per kilometer, vilket främst är laddhybrider och rena elbilar. Premien uppgår till högst 40 000 kronor per bil och betalas av Transportstyrelsen.

Utskottet anser att en skattebefrielse med viktrelaterade koldioxidutsläppskrav, i kombination med drivmedelsbeskattningen och supermiljöbilspremien, är ett verkningsfullt styrmedel för att minska koldioxidutsläppen från nya bilar och för att stimulera till inköp av bränslesnåla bilar.

Utskottet påminner om att riksdagen de senaste åren har sänkt bränslefaktorn för dieselbilar successivt till följd av höjningar av energiskatten på dieselolja. Efter förslag i budgetpropositionen för 2013 justerades fordonsskatten, bl.a. sänktes bränslefaktorn från 2,4 till 2,33. Utskottet ser inte

någon anledning att, som Miljöpartiet föreslår, ytterligare sänka bränslefaktorn för dieselbilar. Förslaget är en följd av att partiet vill höja energiskatten på dieselbränsle.

Utskottet påminner om att fordonsskatten för personbilar som hör hemma i vissa kommuner i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län är nedsatt och betalas endast till den del den överstiger 384 kronor. Utskottet motsätter sig ytterligare subventioner av fordonsskatten.

Riksdagen har i olika sammanhang, bl.a. vid beredningen av budgeten för 2013, avslagit oppositionens förslag om att införa ett system med kilometerskatt för tunga fordon, av Miljöpartiet kallat lastbilsskatt.

En kilometerskatt är dyr att administrera både för företagen och för Skatteverket eftersom den kräver utrustning för att registrera var och när ett fordon kör. Utskottet anser därför att det inte finns tillräcklig grund för att införa en kilometerskatt eftersom samhällsvinsten inte påtagligt överstiger administrationskostnaderna. Utskottet anser vidare att en kilometerskatt skulle fördyra vägtransporterna utan att ge några reella miljövinster eftersom det ofta saknas alternativa transportsätt. Skatten slår t.ex. mot skogsindustrin och alla som är beroende av vägtransporter, och inte minst drabbas boende på landsbygden av kostnadsökningar.

Utskottet avstyrker med det anförda de aktuella motionerna i motsvarande delar.

Egenförbrukning av el vid värmeföretags industrileveranser

Utskottets förslag i korthet
Utskottet delar regeringens bedömning att energibeskattningen av el som förbrukas av värmeföretag för produktion av värme som levereras till industrin och de areella näringarna bör ses över.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att energibeskattningen av el som förbrukas av värmeföretag för produktion av värme som levereras till industrin och de areella näringarna bör ses över.

För närvarande har energibolag som levererar värme till industrin möjlighet att genom återbetalning av skatt på fossila bränslen som använts vid värmeproduktionen få samma skattemässiga situation som om dessa bränslen använts av industrin själv för att producera värmen. Detsamma gäller för leveranser till jordbruk, skogsbruk och vattenbruk. I möjligaste mån bör konkurrenssnedvridningar undvikas mellan värmeproduktion inom industrin och värmeföretag, när produktionen sker för samma ändamål. En

energiskatt om 0,5 öre per kilowattimme tas ut för den el som industrin och de areella näringarna förbrukar. Högre energiskatt gäller för viss el som används av värmeföretag i samband med produktion av värme som levereras till industrin eller de areella näringarna. Denna beskattning bör ses över.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att energibeskattningen av el som förbrukas av värmeföretag för produktion av värme som levereras till industrin och de areella näringarna bör ses över.

Utredning om ekonomiska styrmedel för kemikalier

Utskottets förslag i korthet
Utskottet delar regeringens bedömning att en särskild utredare bör tillsättas för att analysera den roll som ekonomiska styrmedel kan spela för att minska förekomsten av eller risken för exponering och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att en särskild utredare bör tillsättas för att analysera den roll som ekonomiska styrmedel kan spela för att minska förekomsten av eller risken för exponering och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen i t.ex. kläder och hemelektronik.

Rätt utformade skatter och andra ekonomiska styrmedel har stor potential att på ett kostnadseffektivt sätt bidra till att de uppsatta målen på miljöområdet kan nås. Ett område, där regeringen särskilt ser behovet av att närmare analysera förutsättningarna för att gå vidare med ekonomiska styrmedel, är direkt exponering och diffus spridning av hälsofarliga ämnen från olika varugrupper.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att en särskild utredare bör tillsättas för att analysera den roll som ekonomiska styrmedel kan spela för att minska förekomsten av eller risken för exponering och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen.

Koldioxid- och energiskattesatser

Utskottets förslag i korthet

Utskottet har inte något att invända mot det som regeringen har anfört om att koldioxid- och energiskattesatserna för bränslen och energiskattesatserna för el för 2014 bör räknas om motsvarande förändringen av konsumentprisindex.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om ytterligare höjningar av koldioxidskatten och energiskatten på bränslen, om sänkt energiskatt på el och om att torv ska beläggas med koldioxidskatt.

Jämför avvikande meningarna 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Budgetpropositionen

Regeringen anför att riksdagen under hösten 2009 beslutade om ändringar i LSE av koldioxid- och energiskattesatserna för bränslen för 2011, 2013 och 2015 (prop. 2009/10:41, bet. 2009/10:SkU21). Av praktiska skäl ansågs då inte att den årliga indexomräkningen av skattesatser, för de år då sådana förändringar genomförs, borde göras av regeringen genom en förordning. I stället tog man hänsyn till prognostiserade förändringar i konsumentprisindex redan i samband med att koldioxid- och energiskattesatserna för 2011, 2013 och 2015 lades fast i LSE.

Några ändrade skattesatser för bränslen som ska träda i kraft 2012, 2014 och 2016 har däremot inte beslutats i LSE. Detsamma gäller för energiskattesatserna för el för 2011 och framåt. För dessa år görs alltså en indexomräkning av skattebeloppen genom en förordning som utfärdas av regeringen senast i november året innan respektive kalenderår.

Koldioxid- och energiskattesatserna för bränslen för 2013 framgår av 2 kap. 1 § LSE i dess lydelse enligt SFS 2012:680. Beräkningen av 2014 års skattesatser görs utifrån den faktiska förändringen i konsumentprisindex under perioden juni 2012 till juni 2013. Index har under perioden minskat med 0,15 procent. För 2014 medför indexomräkningen att skatten på bensin i miljöklass 1 inte ändras på grund av avrundningsregler. Skatten på dieselbränsle i miljöklass 1 sänks med 0,8 öre per liter (1,0 öre inklusive mervärdesskatt).

Energiskattesatserna för el framgår av förordningen (2012:700) om fastställande av omräknade belopp för energiskatt på elektrisk kraft för år 2013. Beräkningen av 2014 års skattesatser görs utifrån den faktiska förändringen i konsumentprisindex under perioden juni 2009 till juni 2013 och tillämpas på de skattesatser som anges i LSE. Index har under perioden ökat med 4,60 procent. Indexomräkningen av energiskattesatserna för el medför att dessa skattesatser är oförändrade 2014 jämfört med 2013 på grund av avrundningsregler.

Motionerna

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del att koldioxidskatten höjs med 24 öre förutom indexering. Förslaget beräknas ger 5,5 miljarder kronor i ökade skatteintäkter och syftar till att hålla uppe omvandlingstrycket i samhället och ge signaler om att klimatomställningen är prioriterad.

I motionen föreslås också att energiskatten på diesel höjs med 20 öre per liter eftersom utfasningen av energiskattesubventionen på diesel enligt motionen bör fortsätta.

I motionen föreslås vidare att torv beläggs med koldioxidskatt, vilket beräknas ge 200 miljoner kronor. Motionärerna anför att torv bör beskattas som andra fossila bränslen.

Miljöpartiet föreslår slutligen ett prisgolv på utsläppsrätter, enligt den modell som finns i Storbritannien, för att öka omvandlingstrycket i industrin och förstärka handelssystemet. Förslaget beräknas ge 700 miljoner kronor i ökade intäkter.

Sverigedemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. yrkande 3 i denna del att energiskatten på el sänks med 10 öre per kilowattimme till en kostnad av 4,2 miljarder kronor. Enligt motionen finns det ett behov av att sänka elpriserna för att hushållen ska få rimliga kostnader.

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 3 i denna del och yrkande 19 att koldioxidskatten höjs med 7 öre årligen till 2016. Det beräknas ge 1,8 miljarder kronor för 2014. Enligt motionen är koldioxidskatten ett effektivt styrmedel för att minska utsläppen av växthusgaser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot det som regeringen har anfört om att koldioxid- och energiskattesatserna för bränslen och energiskattesatserna för el för 2014 bör räknas om motsvarande förändringen av konsumentprisindex.

Utskottet vill med anledning av motionsförslagen om ytterligare höjningar av koldioxidskatten och energiskatten på bränslen påminna om att riksdagen hösten 2009 (bet. 2009/10:SkU21) beslutade om förändrade energi- och koldioxidskatter för 2010–2015. Beslutet innebar bl.a. att energiskatten på dieselolja höjdes med 20 öre per liter den 1 januari 2011 och den 1 januari 2013. Vid behandlingen av budgetpropositionen för 2011 ansåg riksdagen att koldioxidskatten inte behövde höjas under mandatperioden utöver redan fattade beslut och normal inflationsjustering (bet. 2010/11:FiU1, yttr. 2010/11:SkU1y). Riksdagen har i dessa och andra sammanhang avvisat Miljöpartiets och Vänsterpartiets förslag om höjda koldioxid- och energiskatter som utgör en del av partiernas budgetalternativ.

Utskottet avstyrker återigen dessa skattehöjningar.

Miljöpartiets förslag om ett prisgolv på utsläppsrätter enligt engelsk modell torde innebära att man öppnar för att införa koldioxidskatt i den handlande sektorn. Utskottet har hittills inte förordat dubbla styrmedel i den handlande sektorn.

Riksdagen avvisade redan i samband med behandlingen av budgeten för 2013 ett förslag från Sverigedemokraterna om sänkt energiskatt på hushållsel med drygt 4 miljarder kronor. Utskottet anser att riksdagen bör avslå även det nu framlagda förslaget.

Riksdagen har vid flera tillfällen avslagit förslag om att behandla torv som biodrivmedel (se t.ex. bet. 2010/11:MJU12). Torv berättigar sedan 2004 till tilldelning av elcertifikat och är därmed i stort sett likställt med biobränslen i det nationella elcertifikatssystemet. Torven är befriad från energi- och koldioxidskatt vid förbränning, men är belastad med svavelskatt och ingår även i EU:s system för handel med utsläppsrätter. I handelssystemet har torven tilldelats en relativt hög emissionsfaktor baserad på dess innehåll av kol utan beaktande av främst torvbrukets inverkan på naturliga flöden av metan. Ett arbete pågår vad gäller torvens roll i systemet med utsläppsrätter.

Utskottet är inte berett att förorda någon ytterligare åtgärd med anledning av motionsförslaget om att belägga torv med koldioxidskatt.

Utskottet avstyrker de aktuella motionerna i motsvarande delar.

Reklamskatt

Utskottets förslag i korthet
Utskottet noterar regeringens bedömning att det för närvarande inte går att ta ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att det för närvarande inte finns förutsättningar att finansiera ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten.

Presstödskommittén överlämnade sitt betänkande den 11 september 2013. Där bedömde man att reklamskatten bör avskaffas i enlighet med riksdagens tillkännagivande från 2002. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Även i årets budgetberedning har frågan om ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten prövats. Regeringen anser, liksom tidigare, att den resterande reklamskatten bör avskaffas. Regeringen har dock, mot bakgrund av den ekonomiska situationen och de utmaningar som den svenska samhällsekonomin står inför, fortsatt att prioritera andra skatteändringar före ytterligare sänkning eller avskaffande av reklamskatten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar regeringens bedömning att det för närvarande inte går att ta ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten.

Höjd skatt på alkohol

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att punktskatten på öl, vin, andra jästa drycker och mellanklassprodukter höjs med 7 procent och på sprit med 1 procent.

Utskottet avstyrker motionsförslag om en ytterligare skattehöjning med 50 procent.

Jämför avvikande mening 2 (MP).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att punktskatten på öl, vin, andra jästa drycker och mellanklassprodukter höjs den 1 januari 2014 med ca 7 procent och på sprit med 1 procent.

Skatten på öl höjs från 1,66 kronor per volymprocent till 1,78 kronor per volymprocent alkohol och liter.

Skatten på vin och andra jästa drycker än vin och öl höjs

- för drycker med en alkoholhalt över 2,25 men inte över 4,5 volymprocent från 7,58 kronor till 8,11 kronor
- för drycker med en alkoholhalt över 4,5 men inte över 7 volymprocent från 11,20 kronor till 11,98 kronor
- för drycker med en alkoholhalt över 7 men inte över 8,5 volymprocent från 15,41 kronor till 16,49 kronor
- för drycker med en alkoholhalt över 8,5 men inte över 15 volymprocent från 21,58 kronor till 23,09 kronor
- för vin med en alkoholhalt över 15 men inte över 18 volymprocent från 45,17 kronor till 48,33 kronor per liter.

Skatten på mellanklassprodukter med en alkoholhalt om högst 15 volymprocent höjs från 27,20 till 29,10 kronor och för drycker med en alkoholhalt över 15 volymprocent från 45,17 kronor till 48,33 kronor.

Skatten på etylalkohol, sprit, höjs från 501,41 kronor till 506,42 kronor per liter ren alkohol.

Den skatt som i vissa fall tas ut vid privat import av alkohol från ett tredjeland eller vid punktskattekontroll av transporter justeras på motsvarande sätt.

Regeringen anför att i den tidigare remitterade promemorian Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen för 2012 föreslogs en höjning av skatten på öl, vin, andra jästa drycker än vin och öl samt mellanklassprodukter

med 12,7 procent, medan skatten på sprit föreslogs höjas med 5 procent. För att inte riskera en väsentligt ökad resandeinförsel och smuggling föreslås att skatten på öl, vin, andra jästa drycker än vin och öl samt mellanklassprodukter höjs med ca 7 procent. En höjning med 1 procent föreslås för skatten på sprit. Sprit är en priskänslig vara. Stora prishöjningar riskerar att minska efterfrågan på registrerad sprit väsentligt. Höjd skatt på sprit med 1 procent bedöms vara en marginell höjning som inte påverkar konsumenternas val mellan registrerad och oregistrerad sprit. Höjningen av alkoholskatten kan ses som ett sätt att motverka den reala skattesänkning som skett under senare år samtidigt som åtgärden är ett led i att förbättra folkhälsan.

Förslaget medför ökade skatteintäkter på 0,73 miljarder kronor 2014. Höjningen av skatten på öl, vin, andra jästa drycker än vin och öl samt mellanklassprodukter medför ökade skatteintäkter på 0,71 miljarder kronor 2014. Höjningen av skatten på spritdrycker medför ökade skatteintäkter på 0,02 miljarder kronor 2014. De ökade skatteintäkterna inkluderar även ökade intäkter från mervärdesskatt.

Sammantaget beräknas förslagen medföra att priset på en burk med 50 cl 5,3-procentig starköl som i dag kostar 15,60 kronor ökar till 15,98 kronor, inklusive mervärdesskatt. Priset på en flaska med 75 cl vin med en alkoholhalt över 8,5 men inte över 15 volymprocent som i dag kostar 58 kronor beräknas öka till 59,42 kronor, inklusive mervärdesskatt.

Priset på en flaska med 70 cl spritdryck med 37,5 procent alkohol som i dag kostar 188 kronor beräknas öka till 189,65 kronor, inklusive mervärdesskatt.

Motionen

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 att skatten på alkohol ska höjas med 50 procent i förhållande till regeringens förslag. Det genererar ytterligare 365 miljoner kronor i skatteintäkter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringens föreslagna höjningar av alkoholskatterna är väl avvägda mot bakgrund av risken för att stora skatteshöjningar leder till en ökad legal och illegal införsel av alkoholdrycker till Sverige. Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionen i denna del.

Frivillig skattskyldighet vid uthyrning av verksamhetslokaler

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att ansökan och anmälan till Skatteverket ska slopas i de flesta fall vid frivillig skattskyldighet för upplåtelse av fastighet. Utskottet delar de bedömningar som regeringen redovisar i avsnittet.

Bakgrund

Uthyrning av byggnader och anläggningar är som huvudregel i dag en verksamhet som inte medför skattskyldighet till mervärdesskatt. Detta kan vara en nackdel om hyresgästen bedriver en verksamhet som medför skattskyldighet till mervärdesskatt. För att motverka detta finns en möjlighet att ansöka om och beviljas frivillig skattskyldighet för den som hyr ut byggnader och anläggningar. En hyresvärd som blir skattskyldig kan göra avdrag för ingående skatt på ny-, till- eller ombyggnader, reparationer, underhåll m.m. Reglerna syftar till att undanröja bristande neutralitet i beskattningen mellan skattskyldiga som bedriver verksamhet i egna lokaler och sådana som bedriver verksamhet i hyrda lokaler.

En ansökan om frivillig skattskyldighet kan göras bl.a. av en fastighetsägare eller en hyresgäst. För skatteplikt krävs att en fastighetsägare helt eller delvis hyr ut en byggnad eller annan anläggning, som utgör en fastighet, för stadigvarande användning i en verksamhet som medför skattskyldighet. Kravet på stadigvarande har tillkommit för att undvika ideliga förändringar i skattskyldigheten.

I en hemställan om förändrade regler som kommit in till regeringen anges bl.a. att reglerna vid frivillig skattskyldighet vid uthyrning behöver förenklas och att kostnaderna för företagen att administrera en frivillig skattskyldighet är höga.

I departementspromemorian Mervärdesskatt för den ideella sektorn, m.m. (Ds 2009:58) finns en redogörelse för olika problem med de nuvarande reglerna. Redogörelsen avser såväl administration som materiella regler. Flera remissinstanser pekade på svårigheter med de nuvarande reglerna i sina remissvar. Skatteverket tar också upp frågor om administrativa problem och svåra materiella regler i den förstudie som verket gjorde under våren 2012 på uppdrag av regeringen. Skatteverket framför bl.a. att reglerna om ansökan, anmälan, beslut och meddelanden medför ett stort administrativt arbete för såväl företagen som Skatteverket. Det är dock enligt verket de materiella reglerna om den frivilliga skattskyldigheten som gör regelverket svårt och medför att fel begås. Skatteverket uppger också

att de flesta felaktigheter som de upptäcker vid kontroller är oavsiktliga. Reglerna upplevs som krångliga, och det är enligt Skatteverket lätt att göra fel av misstag.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att ansökan och anmälan till Skatteverket ska slopas i de flesta fall vid frivillig skattskyldighet för upplåtelse av fastighet.

Frivillig skattskyldighet föreslås gälla om mervärdesskatt anges i en faktura för uthyrningen eller upplåtelsen. Den frivilliga skattskyldigheten inträder den första dagen i den hyresperiod eller upplåtelseperiod som fakturan avser. Vid en överlåtelse av en fastighet upphör skattskyldigheten om den tidigare och den nya ägaren före tillträdet ingått ett skriftligt avtal om att den frivilliga skattskyldigheten inte ska övergå.

Frivillig skattskyldighet ska inte kunna omfatta uthyrning eller upplåtelse som avser en stadigvarande bostad.

Regeringen bedömer att förfarandet med ansökan, beslut och anmälan bör finnas kvar vid frivillig skattskyldighet under den tid en byggnad uppförs eller genomgår en omfattande till- eller ombyggnad. Det bör även i fortsättningen vara en förutsättning för frivillig skattskyldighet att hyresgästens verksamhet medför skattskyldighet eller rätt till återbetalning. Det bör också även i fortsättningen finnas ett krav på stadigvarande användning för att uthyrning eller upplåtelse ska omfattas av frivillig skattskyldighet.

Det finns både för- och nackdelar med att avskaffa ansöknings- och anmälningsförfarandet. En fördel är att man undviker problem med missad eller för sen ansökan och redovisningsskyldigheten innan beslut. Det är också en fördel att administrationen minskar för de företag som hyr ut verksamhetslokaler. Ett avskaffande av ansöknings- och anmälningsförfarandet ger därutöver förenklingsvinster både för företagen och för Skatteverket. Nackdelarna är t.ex. av att det blir svårare för Skatteverket att göra kontroller. Skatteverket får också sämre möjligheter att upptäcka misstag i ett tidigt skede. Vid en sammanvägd bedömning anser regeringen att fördelarna med att avskaffa ansöknings- och anmälningsförfarandet väger över.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för uthyrningar och upplåtelser som avser tid före ikraftträdandet.

Förslaget bedöms leda till fler oavsiktliga fel vid redovisningen av mervärdesskatt. Utifrån en förstudie från Skatteverket beräknas förslaget om slopat anmälningsförfarande innebära ett skattebortfall på 0,1 miljarder kronor 2014. Den varaktiga effekten beräknas till 0,09 miljarder kronor.

Skatteverket har analyserat effekterna av ett slopat ansöknings-, beslutsoch anmälningsförfarande i en förstudie. Förenklingsvinsten för företagen har utifrån Skatteverkets remissvar samt följdjusteringar beräknats till ca 2,5 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot att ansökan och anmälan till Skatteverket slopas i de flesta fall vid frivillig skattskyldighet för upplåtelse av fastighet. Utskottet tillstyrker förslagen i avsnitt 6.32 Frivillig skattskyldighet vid uthyrning av verksamhetslokaler. Utskottet delar även de bedömningar som regeringen redovisar i avsnittet.

Utskottet noterar att det av förbiseende blivit ett smärre fel i ingressen till lagförslag 3.9 Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200). Enligt lagförslaget ska 13 kap. 28 b § upphöra att gälla. Eftersom bestämmelsen är den enda som finns kvar under rubriken Redovisning av utgående och ingående skatt vid beslut om frivillig skattskyldighet, bör även rubriken utgå.

Förändrad hantering av mervärdesskatt vid import

Utskottets förslag i korthet
Utskottet delar regeringens bedömning att Skatteverket ska vara beskattningsmyndighet för mervärdesskatt vid import.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att Skatteverket bör vara beskattningsmyndighet för mervärdesskatt vid import i stället för Tullverket. På så sätt förbättras likviditeten och minskas den administrativa börda som uppkommer för företag som importerar varor till Sverige. Detta bör gälla när en importör är registrerad till mervärdesskatt i Sverige och agerar i egenskap av beskattningsbar person vid importen.

En ändring bör införas den 1 januari 2015.

Ändringen bedöms leda till en uppbördsförskjutning som medför att en räntekostnad uppstår för staten. Netto uppgår räntekostnaden till 0,11 miljarder kronor 2015. Den varaktiga effekten uppgår till 0,11 miljarder kronor. Regeringen avser att i höst återkomma till riksdagen med ett förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att Skatteverket i stället för Tullverket ska vara beskattningsmyndighet för mervärdesskatt vid import.

Deklarationstidpunkten för mervärdesskatt

Utskottets förslag i korthet
Utskottet delar regeringens bedömning att tidpunkten för att lämna mervärdesskattedeklaration för hela beskattningsår bör samordnas med tidpunkten för att lämna inkomstdeklaration.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att för att underlätta företagens skatteredovisning bör tidpunkten för att lämna mervärdesskattedeklaration för hela beskattningsår samordnas med tidpunkten för att lämna inkomstdeklaration. Den framskjutna deklarationstidpunkten ska endast omfatta företag som inte bedriver handel med andra EU-länder.

En ändring bör införas den 1 januari 2014.

En ändring bedöms leda till en uppbördsförskjutning som medför att en räntekostnad uppstår för staten. Netto beräknas räntekostnaden uppgå till 31 miljoner kronor för 2014. Den varaktiga effekten beräknas till 31 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att tidpunkten för att lämna mervärdesskattedeklaration för hela beskattningsår bör samordnas med tidpunkten för att lämna inkomstdeklaration.

Mervärdesskatt på restaurang- och cateringtjänster

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslagen om att höja restaurangmomsen till 25 procent. Utskottet avstyrker också förslag om att mindre reparationstjänster ska omfattas av reducerad moms.

Jämför avvikande meningarna 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Motionerna

Socialdemokraterna anför i partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. yrkande 3 i denna del och yrkande 18 att restaurangmomsen höjs till 25 procent, vilket beräknas ge 5,6 miljarder kronor i ökade skatteintäkter. Den sänkta restaurangmomsen har gjort skattesystemet mindre likformigt, och sysselsättningseffekten är sannolikt mycket svag. Motionärerna anser att det ekonomiska utrymmet bör användas för att genomföra väsentligt mer effektiva reformer.

Miljöpartiet anför i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del att man ställer sig positiv till den halverade momsen för restaurang- och cateringtjänster och vill att reformen breddas till att även omfatta reparation av cyklar, kläder och skor.

Någon inkomstberäkning av förslaget framgår inte av motionen.

Sverigedemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. yrkande 3 i denna del att momsen på restaurangtjänster höjs till 25 procent. Det beräknas öka skatteintäkterna med 5,6 miljarder kronor 2014. Enligt motionen var sänkningen av restaurang- och cateringmomsen en oerhörd felprioritering. Åtgärden är väldigt kostsam, och studier visar att antalet nya jobb uppgår till högst ett par tusen, anför motionärerna.

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 3 i denna del och yrkande 16 att restaurangmomsen höjs till 25 procent. Det beräknas ge 5,6 miljarder kronor i ökade skatteintäkter 2014. Regeringen bör återkomma med ett ändringsförslag. Ett enhetligt och likformigt regelsystem med få undantag förhindrar inlåsningseffekter och snedvriden konkurrens. Siffror från Statistiska centralbyrån (SCB) visar att sysselsättningseffekterna av att sänka restaurangmomsen är mycket små eller kanske t.o.m. obefintliga, enligt motionen.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen avslog motsvarande förslag från oppositionspartierna om höjd mervärdesskatt på restaurangtjänster respektive om att reparationer av cyklar, kläder och skor ska omfattas av sänkt mervärdesskatt, som en del i partiernas budgetalternativ, i samband med behandlingen av budgeten för 2013.

Utskottet påminner på nytt om att tre myndigheter har fått i uppdrag att följa upp sänkningen av restaurangmomsen.

Konjunkturinstitutet ska följa upp effekterna på priser, löner och sysselsättning. Uppdraget ska slutredovisas den 1 januari 2016. Delredovisningarna ska redovisa det kortsiktiga prisgenomslaget respektive utöver prisgenomslaget även effekter på sysselsättningen. Slutredovisningen ska innehålla en bedömning av de långsiktiga effekterna av reformen på priser och sysselsättning.

Skatteverket ska senast den 1 januari 2014 redovisa effekterna när det gäller fusk och annat skatteundandragande inom restaurang- och cateringbranschen.

Tillväxtanalys ska redovisa effekterna när det gäller företagande, t.ex. med avseende på nyföretagande, vinstmarginaler och överlevnadsgrad samt effekterna av regelförenklingen. Uppdraget ska slutredovisas den 1 januari 2016 med en delredovisning den 1 januari 2014.

Utskottet anser att det mesta talar för att sänkningen av mervärdesskattesatsen för restaurang- och cateringtjänster sammantaget hittills har haft en positiv inverkan och förbättrat förutsättningarna att minska ungdomsarbets-

lösheten samt minskat de administrativa kostnaderna för företagen. Utskottet ser därför inte någon anledning att slopa sänkningen av mervärdesskattesatsen för restaurang- och cateringtjänster.

Utredningen om sänkt moms på vissa tjänster bedömde i sitt betänkande Sänkt moms på vissa tjänster? (SOU 2011:70) att mervärdesskatten på mindre reparationstjänster inte bör sänkas eftersom man inte kan förvänta sig några positiva effekter på den varaktiga sysselsättningen, den samhällsekonomiska effektiviteten eller den administrativa bördan. Utskottet anser mot den bakgrunden att mindre reparationstjänster inte, som Miljöpartiet föreslår, bör omfattas av en reducerad momssats.

Utskottet avstyrker de aktuella motionerna i motsvarande delar.

Moms på bilpoolstjänster

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslaget om att sänka momsen på bilpoolstjänster till 6 procent.
Jämför avvikande mening 2 (MP).

Motionen

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del att momsen på bilpoolstjänster sänks. Motionärerna anför att man vill göra det möjligt för bilpooler att växa i städer och att målsättningen bör vara att det ska finnas dubbelt så många användare i Sverige inom tre år. Förändringen har inkomstberäknats som en kostnad på 20 miljoner kronor för 2014.

Utskottets ställningstagande

Utskottet uppfattar motionen så att momsen på bilpoolstjänster bör sänkas från 25 till 6 procent för att motsvara andra transporttjänster.

Momsreglerna är harmoniserade inom EU. I EU:s momsdirektiv finns en lista över vilka varor och tjänster som medlemsstaterna får ha en reducerad moms på. Bilpoolernas verksamhet finns inte med på listan, och därmed kan redan av formella skäl förslaget om att sänka momsen på bilpooler inte genomföras.

Utskottet avstyrker den aktuella motionen i denna del.

Övriga förslag om miljöskatter m.m.

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslagen om att införa skatt på handelsgödsel, fluorerade växthusgaser, avfallsförbränning, inrikesflyg, kreosot och att höja skatten på bekämpningsmedel, naturgrus, avfallsdeponering, kärnkraftverk och vattenkraftverk. Utskottet avstyrker också motionsförslag om att slopa effektskatten på kärnkraftverk.

Jämför avvikande meningarna 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. följande förändringar av miljöskatter:

Bekämpningsmedelsskatt på kreosot införs (yrkande 13). Det ger enligt motionen 120 miljoner kronor i skatteintäkter. Kreosot ska förbjudas i EU, och en beskattning driver snabbare fram ersättningsprodukter.

Skatt på fluorerade växthusgaser införs (yrkande 14). Det stimulerar till byte av köldmedium och beräknas ge 100 miljoner kronor i skatteintäkter.

Skatt på handelsgödsel införs (yrkande 15). Det beräknas ge 120 miljoner kronor i ökade intäkter. Jordbruket är den största källan till kväveutsläpp, och förslaget ger incitament att minska utsläppen.

Naturgrusskatten höjs från 13 kronor till 15 kronor per ton (yrkande 19). Det beräknas ge 10 miljoner kronor.

Bekämpningsmedelsskatten höjs från 30 kronor till 33,50 kronor per kilo (yrkande 20). Det beräknas ge ytterligare 10 miljoner kronor i intäkter.

Avfallsskatten, slutligen, höjs från 435 kronor till 500 kronor per ton (yrkande 21). Det beräknas enligt motionen ge 30 miljoner kronor i ökade skatteintäkter.

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 3 i denna del följande förändringar av miljöskatter:

En skatt på handelsgödsel införs. Det beräknas ge 300 miljoner kronor i ökade skatteintäkter.

En skatt på fluorerade växthusgaser införs, vilket beräknas ge 180 miljoner kronor.

Skatten på bekämpningsmedel fördubblas. Det beräknas ge 90 miljoner kronor. Enligt motionen är användningen av bekämpningsmedel för hög och utvecklingen bör brytas. Undantaget för kreosot slopas för att påskynda att användningen av kreosot upphör. Det beräknas ge 120 miljoner kronor.

En skatt på avfallsförbränning införs för att stimulera källsortering och materialåtervinning. Det beräknas ge 100 miljoner kronor.

Naturgrusskatten höjs från 13 kronor till 15 kronor per ton, vilket beräknas ge 30 miljoner kronor.

Skatten på avfallsdeponering höjs motsvarande 30 miljoner kronor för att minska deponeringen av avfall.

Miljöpartiet föreslår slutligen i motionen att effektskatten på kärnkraftverk höjs med 3 miljarder kronor och att fastighetsskatten på vattenkraftverk höjs med 1 miljard kronor. Höjningarna motiveras med att kraftbolagen har gjort stora vinster på att sälja el som producerats till låga kostnader.

Sverigedemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. yrkande 3 i denna del att effektskatten slopas på reaktorer som installeras efter den 1 januari 2014. Efter budgetperiodens utgång beräknas kostnaden till 1,6 miljarder kronor. Förslaget ska stimulera byggande och ge incitament att förnya reaktorer.

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 3 i denna del och yrkande 21 att en klimatskatt på inrikesflyg införs i avvaktan på att en energi- och koldioxidskatt på flygfotogen kan införas.

I motionen föreslås också att en skatt på handelsgödsel införs och att skatten på bekämpningsmedel höjs. Intäkterna beräknas till 400 miljoner kronor. Med hänsyn till kreosotens giftighet föreslår motionärerna slutligen att skattefriheten för kreosot slopas, vilket beräknas ge 120 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid flera tillfällen, bl.a. i samband med behandlingen av budgeten för 2013, avvisat motsvarande förslag från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet om att införa eller höja de nu aktuella miljöskatterna som en del av partiernas budgetalternativ. Detsamma gäller förslagen om höjd effektskatt på kärnkraftverk och höjd fastighetsskatt på vattenkraftverk. Utskottet avstyrker återigen dessa skattehöjningar.

Utskottet avstyrker också Sverigedemokraternas förslag om att slopa effektskatten för reaktorer som eventuellt kan komma att installeras efter den 1 januari 2014.

Träskyddsmedel är undantagna från bekämpningsmedelsskatt. Undantaget infördes för att undvika negativa konsekvenser för den svenska träimpregneringsindustrin.

Bekämpningsmedel som innehåller kreosot måste godkännas av Kemikalieinspektionen för att få användas i Sverige. Kemikalieinspektionen redovisar på sin webbplats bl.a. att

- en viss användning av kreosot är acceptabel under förutsättning att de särskilda bestämmelser som anges i tillståndsbeslutet tillämpas
- inget alternativ till kreosot är bättre ur miljösynpunkt
- en undersökning visar på att det skulle uppstå allvarliga socioekonomiska konsekvenser om kreosot skulle förbjudas
- EU-kommissionen 2011 meddelade att kreosot är möjlig att använda i ytterligare fem år fr.o.m. den 1 maj 2013.

Utskottet anser att en eventuell ändring av lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel i syfte att införa en skatt på kreosot bör föregås av sedvanlig beredning. Utan ett sådant underlag är utskottet inte berett att uttala sig om en ändring av lagstiftningen.

Utskottet avstyrker med det anförda de aktuella motionerna i motsvarande delar.

Vissa förfaranderegler för alkoholskatt, tobaksskatt och energiskatt

Utskottets förslag i korthet
Utskottet delar regeringens bedömning om behovet av att förbättra kontrollen och motverka skattefusk inom uppskovsförfarandet för punktskatter genom att ändra reglerna för hantering av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter.

Budgetpropositionen

Alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter får enligt förfarandebestämmelserna i lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt och lagen (1994:1776) om skatt på energi hanteras inom det s.k. uppskovsförfarandet. Detta innebär att varorna kan förvaras och flyttas utan att skyldighet att betala punktskatt uppkommer. Skyldigheten att betala skatt uppkommer dock när varorna lämnar uppskovsförfarandet. Enligt regeringen har det har framkommit att det förekommit fusk med betalning av skatter inom uppskovsförfarandet.

För att förbättra kontrollen inom uppskovsförfarandet för punktskatter och motverka skattefusk bedömer regeringen att det bör göras vissa ändringar av bestämmelserna för hantering av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter. Det datoriserade transportkontrollssystemet (EMCS) bör användas även vid flyttningar av alkohol- och tobaksvaror inom Sverige samt vid vissa flyttningar av energiprodukter i samband med import. Skatten bör vidare efterskänkas på vissa alkohol- och tobaksvaror som omhändertagits av Tullverket och inte lämnas ut. Samtidigt bör möjligheten att återutföra sådana varor från Sverige tas bort.

De kommande förslagen bör träda i kraft till viss del den 1 januari 2014 och i övrigt den 1 april 2014.

Förslagen bedöms innebära ökade intäkter med 0,14 miljarder kronor 2014.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det finns behov av att förbättra kontrollen och motverka skattefusk inom uppskovsförfarandet för punktskatter genom ändrade regler för hantering av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter.

Utgifter som ges som krediteringar på skattekonto

Utskottets förslag i korthet
Utskottet avstyrker motionsförslagen om att ett antal nya stödformer ska krediteras på skattekonto.
Jämför avvikande mening 4 (V).

Bakgrund

Under inkomsttypen Utgifter som ges som krediteringar på skattekonto redovisas stöd som enligt nationalräkenskaperna är att likställa med utgifter. Redovisningen syftar till att öka riksdagens möjligheter att granska statens budget.

Även om det är möjligt att använda skattekontot för utbetalning av statligt stöd bör det noteras att sådana utbetalningar ut mottagarens synpunkt inte kan jämställas med en direkt utbetalning av stöd (jfr prop. 2010/11: 165 Skatteförfarandet avsnitt 19.2 del 3 s. 518 f.).

Motionen

Vänsterpartiet lägger i partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. fram en rad förslag om kreditering på skattekonto. Motionärerna avsätter 1 500 miljoner kronor för upprustningsstöd för flerfamiljshus, 2 000 miljoner kronor för ombyggnad för ökad tillgänglighet, 3 000 miljoner kronor för stöd till upprustning av välfärdslokaler, 500 miljoner kronor för kollektivtrafik i glesbygd och 11 064 miljoner kronor för utbildningsvikariat, övergångsjobb, lärlingar och traineer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i det föregående ställt sig bakom den inriktning av skattepolitiken som regeringen föreslår och ser därför inget skäl att tillstyrka motionärernas förslag om att införa en rad olika stödåtgärder som utbetalas genom kreditering på skattekonto.

Lagförslagen

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker att regeringens lagförslag antas med vissa justeringar.
Jämför avvikande mening 1 (S).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag (punkterna 20–22, 24–26, 27.1, 27.2, 30, 31, 32 i denna del och 36–41).

Motionen

Socialdemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. delvis avslag på förslaget (3.17) till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) och helt avslag på förslaget (3.26) till lag om ändring i lagen (2011: 1269) om gåvomottagare vid skattereduktion för gåva och förslaget (3.6) till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands boende.

Utskottets ställningstagande

Regeringens lagförslag och motionsyrkandena om avslag helt eller delvis på regeringens lagförslag i motion Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) har behandlats i sak genom de ställningstaganden som redovisas i de tidigare avsnitten.

Regeringens förslag (3.9) till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200) bör tillföras en ändring som innebär att rubriken före den upphävda paragrafen 13 kap. 28 b § tas bort.

Regeringens förslag till lag om kvotplikt för biodrivmedel (lagförslag 3.2) och regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi (lagförslag 3.13) är beroende av en pågående statsstödsprövning och kan behöva ändras om något godkännande från kommissionen inte föreligger när ärendet justeras hos finansutskottet. Utskottet hänvisar här till vad som anförs i avsnittet Kvotplikt och beskattning av biodrivmedel.

Utskottet tillstyrker att regeringens lagförslag antas med dessa lagtekniska justeringar och avstyrker nu aktuella motionsyrkanden.

Offentliga sektorns skatteintäkter

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker regeringens inkomstberäkning och avstyrker motionsförslagen om att godkänna Socialdemokraternas, Miljöpartiets, Sverigedemokraternas respektive Vänsterpartiets inkomstberäkning.

Jämför avvikande meningarna 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den beräkning av statsbudgetens inkomster för 2014 som regeringen redovisar.

Motionerna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och *Vänsterpartiet* föreslår i sina partimotioner att riksdagen godkänner den inkomstberäkning som redovisas i respektive motion. Sådana yrkanden framställs i partimotionerna 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S), 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP), 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) och 2013/14:Fi254 yrkande 3 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i de föregående avsnitten tillstyrkt regeringens förslag och godtagit de bedömningar och övriga ställningstaganden som regeringen redovisat.

Utskottet föreslår att regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster för 2014 godkänns. Oppositionspartiernas inkomstberäkningar avstyrks.

Uppföljning av 3:12-reglerna

Utskottets förslag i korthet
Utskottet föreslår ett tillkännagivande om att regeringen noga bör följa utvecklingen efter att de nu föreslagna förändringarna av 3:12-reglerna har genomförts och vid behov skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag som ytterligare justerar regelverket.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har under sin beredning av förslaget om förändringar av 3:12-reglerna inhämtat ytterligare synpunkter från berörda företag och intresseorganisationer vid en offentlig utfrågning den 24 september 2013. Utskriften från den offentliga utfrågningen finns i bilagorna 1 och 2 till detta yttrande.

Utskottet har inhämtat ytterligare information vid en uppvaktning på ett utskottssammanträde den 22 oktober 2013.

Utskottet har i det föregående tillstyrkt förslaget om ändringar av 3:12-reglerna. Utskottet har förståelse för regeringens ståndpunkt att det är nödvändigt att skyndsamt begränsa möjligheterna till ett överutnyttjande av 3:12-regelverket.

Under utskottets beredning har det framkommit en oro över att de föreslagna justeringarna kan komma att kringgås i syfte att undandra beskattning via fortsatt inkomstomvandling, beskriven t.ex. i ESO-rapport 2012:4. Utskottet kan inte utesluta att det finns ett behov av ytterligare förändringar som motverkar möjligheterna till inkomstomvandling samtidigt som regelverket värnar gynnsamma villkor för företagande och risktagande. Utskottet utgår från att regeringen noga följer utvecklingen och vid behov skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag som ytterligare justerar regelverket. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 5 november 2013

På skatteutskottets vägnar

Henrik von Sydow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik von Sydow (M), Leif Jakobsson (S), Ulf Berg (M), Hannah Bergstedt (S), Lena Asplund (M), Christina Oskarsson (S), Fredrik Schulte (M), Hans Olsson (S), Gunnar Andrén (FP), Peter Persson (S), Karin Nilsson (C), Anders Karlsson (S), Maria Abrahamsson (M), Mats Pertoft (MP), Lars Gustafsson (KD), Thoralf Alfsson (SD) och Jacob Johnson (V).

Avvikande meningar

1. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2014 (S)

Leif Jakobsson (S), Hannah Bergstedt (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Peter Persson (S) och Anders Karlsson (S) anför:

Svenska hushåll ska ha stabila planeringsförutsättningar. Skatter kan bara sänkas i den takt ekonomin tillåter. Det är en riskabel strategi att låna till stora ofinansierade skattesänkningar. Sverige tjänar på att ha ett skattesystem som är logiskt utan alltför stora undantag.

Skatt ska betalas efter bärkraft. Välfärd ska fördelas efter behov. Den som har högre inkomster ska bidra med mer än den som har lägre. Men alla ska få del av välfärden oavsett inkomst. Detta minskar klyftorna. Skatten ska således höjas för dem som tjänar allra mest och sänkas för pensionärer. Skattesystemet ska inte användas för att styra människors och företags beteende. Ett undantag är miljöområdet där det kan vara klokt att använda skatterna för att styra beteenden.

Det femte jobbskatteavdraget som regeringen inför vidgar klyftan mellan löntagare och andra, och det är ineffektivt att undanhålla skattereduktionen från de mer konsumtionsbenägna grupper som inte får del av skattereduktionen i dag. Vi tar bort jobbskatteavdraget steg för steg så att det är helt borta vid miljoninkomster. Avtrappningen görs med 3,3 procent från 60 000 kronor i månaden. Det betyder att den som har en månadsinkomst på 60 000 kronor eller mindre får en oförändrad skatt, den som tjänar 75 000 kronor får en höjd skatt med ungefär 500 kronor i månaden och vid en månadsinkomst på 116 000 kronor får man inget jobbskatteavdrag.

Regeringens förslag om *höjd skiktgräns i den statliga inkomstskatten* innebär att hela svenska folket sätts i skuld för att de som tjänar bäst ska få sänkt skatt. Det är en olycklig fördelningspolitik, och en ineffektiv konjunkturpolitik.

Vi vill att pension ska beskattas som lön. Vi är kritiska till att regeringen har skapat en klyfta i beskattningen mellan löntagare och pensionärer. Regeringens förslag i budgetpropositionen för 2014 om en *skattesänkning för pensionärer* må vara ett steg i rätt riktning. Men den undandrar inte regeringen från ansvaret för att ha infört den skillnad i beskattning som nu etablerats. Skatten för pensionärer ska enligt vårt förslag sänkas med ett större belopp än i regeringens alternativ och innebär att en garantipensionär får ca 150 kronor i månaden i sänkt skatt nästa år.

Regeringen väljer att sänka *den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta*, men denna skattesänkning skapar inga jobb i Sverige, varför vi säger nej till förslaget.

Den borgerliga regeringen har infört *en skattereduktion för gåvor till vissa ideella organisationer*. Systemet med avdrag gör skattesystemet krångligt. Det är dessutom inte rimligt att staten ska subventionera enskilda individers gåvor till ideella organisationer, varför vi slopar denna skattereduktion.

Vi föreslår att *RUT-avdraget* kvarstår men att skattereduktionen begränsas till 25 000 kronor per år. Det innebär att taket för köp ska vara 50 000 kronor per år, att jämföra med i dag då taket är 100 000 kronor per år. Med ett halverat tak riktas avdraget mer till vanliga barnfamiljers och pensionärers behov av hushållsservice.

Vi anser däremot inte att *läxhjälp*, en verksamhet som i huvudsak är privatundervisning i hemmet, ska omfattas av skattereduktionen. Individuell undervisning i hemmet av kvalificerad personal är inte kostnadseffektivt och bör inte betalas av staten. Vi anser att alla barn ska erbjudas läxhjälp.

Vi avvisar regeringens förslag på förändringar i *3:12-reglerna*. Reglerna bör stramas upp för att värna om det som de ursprungligen var till för – att ge goda villkor för riktiga företag som bidrar till jobbtillväxten. De förändringar som gjorts av den borgerliga regeringen sedan 2006 har lett till att alltmer av tjänsteinkomster har kunnat omvandlas till lägre beskattade kapitalinkomster.

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) publicerade i juni 2012 en rapport om 3:12-reglerna där man kom fram till att inkomstomvandlingen har ökat markant och att det främst är höginkomsttagare som utför inkomstomvandlingen. Detta ökar inkomstskillnaderna efter skatt. Författarna till rapporten menade också att det var tveksamt i vilken utsträckning de borgerliga förändringarna av 3:12-reglerna har varit positiva för nyföretagande och sysselsättning. Regeringen kastade i april 2013 fram ett förslag till ändrade 3:12-regler som gavs en kort remisstid. Regeringens förslag handlade först om att åtgärda bortfall av skatteinkomster men har nu i budgetpropositionen ändrats till ett förslag som i stället ökar skattebortfallet samtidigt som det stökar om i regelverket. De problem som togs upp i ESO-rapporten har inte lösts.

Vi kan inte acceptera att fåmansföretag använder sig av aggressiva 3:12-upplägg, dvs. systematiskt omvandlar förvärvsinkomster (lön) till kapitalinkomster (aktieutdelning), för att undvika skatt och för att konkurrera ut andra företag som i stället bygger sin verksamhet på anställda med lön. Samtidigt ska staten givetvis uppmuntra entreprenörskap och gemensamt ägda småföretag. Staten ska inte reglera hur många delägare företagen ska ha.

Regeringens förslag till ändrade 3:12-regler finner vi dåligt beredda och hanterade. Hela frågan borde från början ha hamnat i Företagsskattekommittén och där grundligt utretts så att ett mer samlande förslag kunde ha lagts fram. Regeringen måste följa upp och återrapportera till riksdagen om effekterna av de ändrade 3:12-reglerna som föreslås. Företagsskattekom-

mittén måste ges i uppdrag att utreda överutnyttjandet av inkomstomvandlingen genom 3:12-reglerna med utgångspunkt i bl.a. det som ESO-rapporten anfört samt föreslå åtgärder.

Vi föreslår att nedsättningen av *restaurangmomsen* avskaffas och att det ekonomiska utrymmet används för att genomföra väsentligt mer effektiva reformer. Vi vill investera i mindre klasser, bättre villkor för lärare och högre kvalitet i skolan.

Ambitionen för det föreslagna systemet för *kvotplikt för biodrivmedel* bör vara högre. För att efterfrågan ska öka och investeringar ska vara lönsamma måste politiken våga mer. Det behövs också övergångsregler för att säkerställa utvecklingen av biodrivmedel med högre miljökvalitet, som bör gälla fram till 2017 då EU skärper kraven på biodrivmedlens klimatnytta.

Flera miljöstyrande skatter har inte höjts sedan 2006. Det är lämpligt att dessa skatter följer med den allmänna prisutvecklingen.

Skatten på *handelsgödsel* avskaffades – i strid med regeringens egna expertmyndigheters rekommendationer – och bör återinföras.

Skatten på *avfall* bör höjas från 435 kronor till 500 kronor per ton. Förslaget ger 30 miljoner kronor.

Skatten på *bekämpningsmedel* bör höjas från 30 kronor till 33,50 kronor per helt kilo verksam beståndsdel. Förslaget ger en ökad intäkt om 10 miljoner kronor.

En bekämpningsmedelsskatt bör införas på *kreosot*. Kreosot är uppsatt på EU:s lista över farliga kemikalier som ska förbjudas. Genom en skatt drivs ersättningsprodukter och ämnen fram snabbare.

Skatten på *naturgrus* bör höjas från 13 kronor till 15 kronor per ton. Förslaget ger en ökad intäkt om 30 miljoner kronor.

En skatt på *fluorerade växthusgaser* bör införas i enlighet med Klimatberedningens förslag för att stimulera utbyte av stora kyl- och frysanläggningars och luftkonditioneringsanläggningars köldmedium. Förslaget ger en ökad intäkt om 100 miljoner kronor.

En skatt på *handelsgödsel* bör införas. Jordbruket är i dag den största källan till kväveutsläpp till haven. Det finns behov av att ha en beskattning som ger incitament till minskade utsläpp. En del av intäkterna från en återinförd skatt på handelsgödsel återförs till sektorn. Förslaget ger en ökad intäkt om 300 miljoner kronor.

Vi vill slutligen avveckla *supermiljöbilspremien* till förmån för en statsfinansiellt neutral miljöbilspremie och registreringsavgift. Denna avveckling stärker de offentliga finanserna med 100 miljoner kronor 2014.

Med detta föreslår vi att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Socialdemokraternas förslag. Vi tillstyrker partimotion 2013/14:Fi308 (S).

Vi står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motionen.

2. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2014 (MP)

Mats Pertoft (MP) anför:

Miljöpartiets mål för skattepolitiken är att de skatter som behövs för att finansiera välfärden ska tas in på ett rättvist och rättssäkert sätt. Skatten ska vara omfördelande och beräknas utifrån bärkraft på ett sätt som så långt som möjligt undviker oönskade snedvridningar av ekonomin. Samtidigt är det viktigt att systemet bidrar till incitament för egen försörjning. Genom skatter på miljö- och hälsoskadliga varor och beteenden ska samhällskostnader som annars inte syns i priset synliggöras, för att styra konsumtion och investeringar i en mer hållbar riktning. Grön skatteväxling, dvs. ökad beskattning av miljöresurser och utsläpp i kombination med stimulanser som sänkt skatt på arbete, gynnar både klimatet, jobben och ekonomin och är ett viktigt långsiktigt mål för Miljöpartiets skattepolitik.

Miljöpartiet anser att det är viktigt att människor har goda och stabila förutsättningar för att kunna planera sin privatekonomi. Det är också positivt att stimulera sysselsättning och att skapa goda villkor för löntagare.

Vi föreslår en avtrappning av *jobbskatteavdraget* med 2,5 procent på månadsinkomster från 40 000 kronor. De med en månadslön på upp till 40 000 kronor behåller alltså hela jobbskatteavdraget och berörs inte av detta förslag. Vid en månadslön på 45 000 kronor minskas jobbskatteavdraget med drygt 100 kronor i månaden. Jobbskatteavdraget är helt avtrappat vid en månadslön på 117 000 kronor. Vi motsätter oss den nya inkomstskattesänkningen, det s.k. *femte jobbskatteavdraget*. Vi anser att det är mer prioriterat att använda pengarna till att investera i bl.a. skola, småföretagande och klimatet, vilket skapar nya jobb. Vi avvisar även regeringens förslag att *höja brytpunkten för när man betalar statlig inkomstskatt*, från dagens 36 158 kronor i månaden till 37 417 kronor.

Ensamstående föräldrar med barn lever ofta i en ansträngd ekonomisk situation, vilket inte minst drabbar barnen. För att underlätta deras ekonomiska situation föreslår Miljöpartiet att en *ny skattereduktion* införs. Den ska vara 5 000 kronor per år och ska betalas ut till alla föräldrar som i sin skattedeklaration ansöker om skattereduktionen och kan styrka att deras barn bor hos dem hela eller delar av året. En skattereduktion enligt denna modell är ett träffsäkert sätt att förbättra för ensamstående samtidigt som man undviker att skapa negativa marginaleffekter.

Vi motsätter oss en *sänkning av SINK-skatten* då denna redan är lägre än den vanliga inkomstskatten. Vi anser att de resurser som regeringen använder till skattesänkningar behövs i andra delar av samhället.

Det är nu dags att ersätta miljöbilssystemet med ett system som kan skynda på omställningen av den svenska bilparken. Systemet bygger på att bilar som släpper ut lite fossil koldioxid får en bonus som bekostas av bilar som släpper ut mycket koldioxid. Samtliga bilar som säljs i Sverige graderas enligt en skala beroende på energiåtgång och bränsle. På de bilar som är värst för klimatet läggs en avgift som sedan minskar med minskad klimatpåverkan. På samma sätt får de allra koldioxidsnålaste bilarna en

hög bonus, medan de något mindre effektiva bilarna får en mindre bonus. Varje år förskjuts skalan så att kraven skärps för att få en kontinuerlig teknikutveckling. En komponent som beaktar olika bränslens påverkan på luftkvaliteten kan också behövas. Systemet utformas så att det är statsfinansiellt neutralt. Eftersom vi inför ett annat system för att stimulera bränslesnåla bilar fasas *regeringens fordonsskattebefrielse* ut. Reformen fasas ut på ett sådant sätt att det inte drabbar dem som redan köpt bil under det nuvarande regelverket.

Vi föreslår att det befintliga *ROT-avdraget* utvidgas och energianpassas. Vi föreslår även att ett energismart ROT-avdrag införs för ägare av flerfamiljshus. Det nya ROT-avdraget ska också kunna gå till skollokaler, och denna satsning återfinns på utgiftssidan. Vi vill också att det befintliga ROT-avdraget breddas till att även omfatta reparation av maskiner och inventarier.

Vi anser att *hjälp med läxorna* inte ska vara förunnat bara några barn, utan alla barn ska erbjudas läxhjälp. Om elever kan få hjälp med läxorna ska inte avgöras av om de har föräldrar som har förmågan att hjälpa dem eller vid varje tillfälle tidsmässigt får ihop det.

För att skapa gynnsammare förutsättningar för innovation och entreprenörskap föreslår vi en kraftig *skattelättnad för personaloptioner* för innovationsföretag i uppstartsfasen. Personaloptioner ska beskattas som inkomst av kapital i stället för inkomst av tjänst, med 25 procent likt onoterade aktier.

Vi fortsätter att avvisa *avdragsrätten för gåvor till ideella organisationer som bedriver hjälpverksamhet*. Regeringens förslag är olyckligt utformat eftersom avdragsrätten är begränsad till de organisationer som bedriver hjälpverksamhet och därmed inte gäller andra organisationer, såsom idrottsföreningar och rättighetsorganisationer eller miljöorganisationer. Vi är också oroliga för att förslaget kan få till följd att föreningsstödet på sikt dras ned.

Vi motsätter oss regeringens förslag om att kraftigt begränsa ägarmöjligheterna genom de föreslagna ändringarna i de s.k. *3:12-reglerna*. Regeringens förslag innebär att anställda i fåmansbolag med mindre än fyra procents ägarandel drabbas av ett kraftigt ökat skatteuttag. Det är ett dråpslag mot många vanliga företagare i Sverige och innebär en kraftig försämring för företag som vill locka till sig medarbetare genom att erbjuda delägarskap. Vi anser att regeringens syfte med de föreslagna ändringarna, att minska skatteplaneringen, bör kunna uppnås även utan att ägarbegränsningen införs. Vi anser även att frågan om ändrade 3:12-regler från början borde ha skickats till Företagsskattekommittén och där grundligt utretts så att ett mer samlat förslag kunde ha lagts fram. Vi föreslår därför att riksdagen begär att regeringen efter tillfrågande av Företagsskattekommittén återkommer med ett nytt förslag till 3:12-regler som inte slår undan benen för dessa småföretag men som samtidigt begränsar möjligheterna till skatteplanering.

Vi vill se fler satsningar som möjliggör att sjöfarten blir en del av klimatomställningen. Därför föreslår vi en koldioxiddifferentiering av farledsavgifter, införande av *tonnageskatt* i kombination med en omställningsfond för klimat och miljö samt att en kväveoxidfond enligt norsk modell utreds.

Miljöpartiet anser att uttagsbeskattningen för kooperativ vindkraft ska slopas. För att lösa problemet med den extra skatten på *kooperativ vindkraft*, s.k. uttagsskatt, vill vi utreda begreppet marknadspris för kooperativ el, vilket avgör om elen ska uttagsbeskattas eller inte.

Vi föreslår att *fastighetsskatten för studentkorridorer* förändras så att varje studentkorridor beskattas som en bostad. Ett rum i en studentkorridor beskattas i dag på samma sätt som en hyreslägenhet, vilket innebär att en stor lägenhet har samma avgift som ett litet studentrum – närmare 1 300 kronor om året. Vi tycker inte att det är rimligt. Vi tycker att varje studentkorridor ska beskattas som en bostad i stället för att som nu en avgift tas ut för varje rum. En sådan beskattning skulle innebära en sänkt hyra för den enskilde men framför allt ge bättre ekonomiska förutsättningar för byggande av fler studentbostäder.

Vi är positiva till förslaget om att höja *alkoholskatterna*, men vi föreslår en större höjning.

Det föreslagna *kvotpliktssystemet* riskerar att försämra biodrivmedels klimatnytta genom att öppna upp för import av fuletanol. Klimatnyttan borde ha säkerställts genom krav på klimateffektivitet i enlighet med de EU-riktlinjer som träder i kraft 2017 eller att etanolen ska vara odenaturerad fram till dess att EU-reglerna träder i kraft.

För att hålla uppe omvandlingstrycket i samhället och ge tydliga signaler om att en fortsatt klimatomställning är prioriterad bör *koldioxidskatten* höjas med 24 öre 2014. Detta motsvarar ca 70 öre per liter på bensinpriset. Förslaget överensstämmer med det förslag som Klimatberedningen lade fram och som alla sju partierna i beredningen var överens om. Precis som Klimatberedningen vill vi också räkna upp koldioxidskatten med BNP-utvecklingen för att styreffekten inte ska minska.

Vi föreslår att det införs ett *prisgolv på utsläppsrätter* i Sverige, enligt den modell som finns i Storbritannien, för att öka omvandlingstrycket i industrin och förstärka handelssystemet.

Kraftbolagen har sedan länge gjort stora vinster genom att sälja el med låga kostnader från svensk vattenkraft för ett pris som vida överstiger produktionskostnaderna. *Effektskatten* på kärnkraft bör höjas så att nettointäkten för staten blir 3 miljarder kronor årligen. *Fastighetsskatten på vattenkraft* bör höjas så att nettointäkten för staten blir 1 miljard kronor årligen.

Sverige bör verka för att flyget ges en särskild utsläppsbubbla, vid sidan av industrin. I väntan på en sådan lösning bör en *flygskatt* införas från halvårsskiftet 2014 i syfte att kompensera för den del av flygets klimatpåverkan som inte täcks av utsläppshandeln. Skatten kan med fördel göras avståndsbaserad för att bättre spegla flygets klimatpåverkan. Efter-

som en flygskatt utreds inom utredningen om en fossiloberoende fordonsflotta bör i dagsläget bara en flygskatt av samma modell som beslutades av den socialdemokratiska regeringen 2006 införas. Vi är öppna för att flygskatten kan komma att utformas på ett mer träffsäkert och rättvisande sätt efter att utredningen presenterat sitt förslag.

Torv är i dag undantagen från koldioxidskatt trots att torven är ett fossilt bränsle. Undantaget bör slopas så att torv beskattas på samma sätt som andra fossila bränslen.

Konstgödselskatten bör återinföras på samma nivå som den var innan den avskaffades. Skatten behövs för att minska utsläppen av näringsämnen och miljögifter från jordbruket. Medlen ska återföras till näringen i form av ersättning för miljöåtgärder.

Ett av Klimatberedningens förslag var att införa en ny skatt på *fluorerade växthusgaser* för att stimulera utbyte av stora kyl- och frysanläggningars och luftkonditioneringsanläggningars köldmedium. Vi föreslår att en miljöskatt för dessa fluorerade växthusgaser införs.

Användningen av *bekämpningsmedel* är fortsatt för hög i landets jordbruk. För att bryta denna utveckling vill vi dubblera skatten på bekämpningsmedel. På så sätt får näringen betala kostnaden för sin miljöpåverkan och övergången till ekologiskt lantbruk stimuleras. Impregneringsmedlet *kreosot* är i dag undantaget från bekämpningsmedelsskatt, trots att det är klassificerat som cancerframkallande och innehåller ämnen som är giftiga, långlivade och svårnedbrytbara. Vi vill införa en skatt på kreosot för att påskynda avvecklingen av kreosot. Åtgärden skapar dessutom jobb genom att gynna svensk tillverkning av bättre alternativ.

Återvinning och återanvändning av material är mycket mer energibesparande än att elda upp det. Vi vill införa en skatt på *förbränning av avfall* för att stimulera källsortering och materialåtervinning. Den tidigare skattemodellen bör tills vidare återinföras i avvaktan på en förutsättningslös och grundlig utredning om nya styrmedel i avfallspolitiken.

Skatten på *naturgrus* bör höjas från 13 kronor per ton till 15 kronor per ton för att behålla skattens styrande effekt. Naturgrus är en ändlig resurs, och skattens syfte är att hålla nere användningen.

Alla materialflöden måste slutas i kretslopp. Avfallshierarkin, som innebär att avfall ska behandlas i prioritetsordningen minimering, återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och *deponering*, syftar till att nå det målet. Deponering av avfall är en sista utväg. För att minska deponeringen av avfall föreslår vi därför att skatten höjs.

Vi vill införa en *lastbilsskatt* på i genomsnitt 1,40 kronor per kilometer från den 1 juli 2015. Skatten låter den tunga vägtrafiken betala de kostnader som inte täcks in av koldioxidskatten, i form av t.ex. vägslitage, olyckor och buller. Samtidigt minskas den konkurrenssnedvridning som finns mellan transportslagen. En skatt ska differentieras på ett sätt som gör

att den är lägre i områden där möjligheten för båt- eller järnvägstransporter saknas. Det gäller inte minst skogsindustrins timmertransporter. Den nuvarande vinjettskatten bör avskaffas.

Det är dags att ersätta *miljöbilssystemet* med ett system som kan skynda på omställningen av den svenska bilparken. Vårt förslag innebär att bilar som släpper ut lite fossil koldioxid får en bonus som bekostas av bilar som släpper ut mycket koldioxid. Kraven bör skärpas varje år för att bidra till en kontinuerlig teknikutveckling. Systemet utformas så att det är statsfinansiellt neutralt. Den nuvarande fordonsskattebefrielsen bör fasas ut på ett sådant sätt att det inte drabbar dem som redan köpt bil under det nuvarande regelverket.

Energiskatten på diesel är i dag lägre än den på bensin. Ett slopande av energiskattesubventionen inleddes 2011, och vi vill ta ytterligare steg i den riktningen och föreslår att *energiskatten på diesel* höjs med 20 öre per liter. Samtidigt bör *fordonsskatten* sänkas för dieselbilar.

Vi är positiva till den halverade restaurangmomsen och vill att reformen breddas till att även omfatta *reparationer av cyklar, kläder och skor*.

Momsen på *bilpoolstjänster* bör sänkas för att göra det möjligt för bilpooler att växa i städer, och målsättningen bör vara att det ska finnas dubbelt så många användare i Sverige inom tre år.

Med detta föreslår jag att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Miljöpartiets förslag. Jag tillstyrker partimotion 2013/14:Fi319 (MP).

Jag står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi303.

3. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2014 (SD)

Thoralf Alfsson (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett modernt arbetarparti. Utgångspunkten är att politikens roll ska vara att skapa optimala förutsättningar för sysselsättning snarare än att försöka lindra symtomen av en i grunden felkonstruerad sysselsättningspolitik. Den grundläggande målsättningen är att ta bort hinder på arbetsmarknaden.

Sysselsättningspolitiken har ett antal övergripande syften. Sverigedemokraterna vill göra det mer lönsamt att arbeta, göra det billigare och enklare att anställa, komma till rätta med den bristande matchningen på arbetsmarknaden och minska överutbudet av okvalificerad invandrad arbetskraft.

Jag motsätter oss en höjning av den första brytpunkten för statlig skatt. Brytpunkten ligger för 2013 på 426 300 kronor per år och gynnar alltså enbart individer över det inkomstskiktet. Enligt regeringens egen utvärdering påverkas antalet sysselsatta över huvud taget inte av en höjning av brytpunkten.

Det ska vara lönsamt att arbeta. Jag inför ett *femte steg i jobbskatteavdraget* som ger 196 kronor netto mer i plånboken per månad för exempelvis en undersköterska.

Pension är huvudsakligen uppskjuten lön. Det finns därmed varken logik eller rättvisa i att pensionärer ska straffbeskattas i den utsträckning som i dag sker jämfört med vanliga löntagare. Vår ambition är att kraftigt reducera skatteskillnaden mellan inkomstslagen tjänst och pension genom en höjning av *det förhöjda grundavdraget för personer över 65 år*. En helt genomsnittlig pensionär får en höjd nettoinkomst motsvarande 417 kronor per månad redan fr.o.m. 2014. Detta bedöms även leda till högre konsumtion bland landets pensionärer och påverkar således också sysselsättningen i positiv riktning.

Vi vill utveckla avdraget för personer som fyllt 67 år och helt ta bort den skatt som seniorer betalar på *hushållstjänster*. Senior-RUT är inte tänkt att vara ett substitut åt hemtjänst utan snarare ett komplement. Förslaget skulle också bidra till fler arbetstillfällen. Redan i nuläget utförs en fjärdedel av alla RUT-tjänster åt äldre.

En viktig del av vårt kulturarv är de byggnader som bedöms vara av kulturhistoriskt värde. De fyller inte minst funktionen av att lyfta fram kulturarvet i det svenska vardagliga samhället. Vi vill införa ett särskilt riktat *ROT-avdrag* för renoveringsarbete på byggnader av kulturhistoriskt värde.

Vi vill att man ska skapa en långsiktig och hållbar lösning vad gäller upprustningsbehov och underhåll för bostadsbestånden i vårt land. Vi vill därför införa *skattefria underhållsfonder*.

Vi vill avskaffa den kommunala fastighetsavgiften för studentbostäder. Det är orimligt att studentbostäder inte betraktas som elevhem, vilket man gör undantag för i fastighetstaxeringslagen, med slopad fastighetsavgift som följd.

Sänkningen av *restaurangmomsen* var en oerhörd felprioritering. Åtgärden är kostsam, och även om det är för tidigt att mäta resultatet av sänkningen har studier gjorts som bedömer att antalet jobb uppgår till som högst ett par tusen. Vi prioriterar annorlunda och avser att återställa momssatsen till 25 procent. Det finns andra åtgärder som ger bättre utdelning, räknat i antal jobb per satsad krona.

Kärnkraften står i dag för nästan hälften av Sveriges elproduktion och kommer inom en överskådlig framtid att utgöra grunden för svensk energiförsörjning. Vi vill satsa på kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjningssituation för i första hand Sverige. För att stimulera byggandet och skapa incitament för att förnya reaktorer vill vi slopa *effektskatten* på reaktorer som installeras efter den 1 januari 2014. Reformen bedöms inte ha några budgeteffekter för kommande budgetperiod.

Elpriserna måste sammantaget sänkas så att hushållen kan hålla sina boendekostnader på en rimlig nivå. Vi föreslår att *elskatten* sänks med motsvarande 10 öre per kilowattimmar per år från den 1 januari 2014. Det ger en villaägare med en förbrukning på 25 000 kilowattimmar per år en besparing på drygt 200 kronor per månad.

Med detta föreslår jag att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Sverigedemokraternas förslag. Jag tillstyrker partimotion 2013/14:Fi282 (SD).

Jag står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi282.

4. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2014 (V)

Jacob Johnson (V) anför:

Målsättningen är att trygga välfärden, få fler människor i arbete, minska inkomstskillnaderna och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. En hög sysselsättning är en förutsättning för att få resurser till den offentligt finansierade, generella välfärden. Skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov.

Skattesystemet måste vara utformat så att det är enkelt att förstå och tillämpa för den enskilda skattebetalaren. Vänsterpartiet betonar därför vikten av att eftersträva ett system som är enhetligt och likformigt och som har så få undantag som möjligt. På så sätt minimeras också möjligheterna till skatteplanering. Skattefusk ska bekämpas kraftfullt.

Skatter tas inte ut som något självändamål, utan för att betala för åtaganden som medborgarna anser vara samhälleliga angelägenheter. Med hjälp av skatteuttaget finansieras investeringar såsom utbildning, forskning och infrastruktur som är avgörande för att bygga Sveriges ekonomiska styrka och framgång på sikt. Viljan att betala skatt är god om det finns en koppling till satsningar på t.ex. sjukvård, äldreomsorg och en bra skola.

Vi tycker att den enskilt största posten i regeringens ensidiga skattesänkarpolitik är *jobbskatteavdraget*. I budgetpropositionen föreslår regeringen att 12 miljarder kronor satsas på ett femte steg i jobbskatteavdraget. Det innebär att kostnaden för jobbskatteavdraget kommer att uppgå till hela 99 miljarder kronor år 2014.

Det främsta syftet med jobbskatteavdraget är att hålla lönerna nere. Genom lägre inkomstskatt, som ger mer pengar i plånboken, är tanken att kraven på löneökningar ska minska och arbetsgivarnas efterfrågan på arbetskraft öka. Vänsterpartiet arbetar därför för att jobbskatteavdraget stegvis fasas ut till förmån för en rättvis och likformig beskattning.

Jobbskatteavdraget ger större skattesänkningar vid höga inkomster och gynnar därmed män framför kvinnor. Beläggen för att jobbskatteavdraget skulle skapa några jobb är också mycket svaga. Förra året presenterade Institutet för arbetsmarknadspolitisk utredning (IFAU) en rapport[1] som visar att det i princip är omöjligt att utvärdera jobbskatteavdragets effekt på sysselsättningen. Trots detta hävdar regeringen envist att jobbskatteavdraget totalt kommer att ge 119 000 nya jobb. Vänsterpartiet menar att även om regeringens egna beräkningar av jobbeffekterna skulle stämma så innebär detta en kostnad om mer än 800 000 kronor per jobb. Slutligen

[1] Jobbskatteavdraget, Rapport 2012:2 IFAU.

innebär jobbskatteavdraget att man betalar olika mycket i skatt på sin inkomst beroende på om inkomsten utgörs av t.ex. pension, föräldrapenning eller lön.

Skatteuttaget måste upplevas som rättvist för att få acceptans. Därför menar vi att det krävs en ökad progressivitet i systemet och föreslår höjd skatt vid högre inkomster. Vi föreslår att det nuvarande jobbskatteavdraget trappas av från en månadsinkomst på 30 000 kronor. För inkomster som är högre än så görs en avtrappning av jobbskatteavdraget. Om man tjänar mer än 50 000 kronor i månaden får man inget jobbskatteavdrag. Vänsterpartiet avvisar dock regeringens föreslagna femte jobbskatteavdrag i sin helhet. Regeringen bör återkomma med förslag om ändring av jobbskatteavdraget i enlighet med det ovan anförda. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I budgetpropositionen föreslår regeringen också att skatten sänks för höginkomsttagare genom att *den nedre skiktgränsen för uttag av statlig inkomstskatt* höjs. Vi anser att de 3 miljarder kronor som förslaget kostar istället behövs till satsningar på välfärden och avvisar därför förslaget. Den nedre skiktgränsen för uttag av statlig inkomstskatt bör inte höjas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet värnar principen om lika skatt vid lika inkomst och menar att vi måste tillbaka till en likformig inkomstbeskattning. För att ta ett steg i den riktningen avsätter vi 4 miljarder kronor för att *sänka inkomstskatten för de grupper som hittills inte fått del av regeringens skattesänkningar*. Sjuka, arbetslösa, förtidspensionärer m.fl. berörs av förslaget. Vi uppskattar att förslaget ger en inkomstförstärkning på drygt 500 kronor i månaden för en person som är långtidsarbetslös. Vi välkomnar regeringens förslag till sänkning av inkomstskatten för pensionärer.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen bygger på att det finns starka parter på arbetsmarknaden. De fackliga organisationerna är de viktigaste aktörerna i arbetet för att förbättra villkoren i arbetslivet och öka arbetstagarnas inflytande på arbetsplatserna. För att fler ska välja att organisera sig i facket inför vi *avdragsrätt för medlemskap i fackliga organisationer*. Vi inför också *avdragsrätt för medlemsavgiften i a-kassan*.

Vi vill riva upp *skattereduktionen för hushållsnära tjänster, det s.k. RUT-avdraget*, som drar undan alltmer skatteintäkter för varje år som går. Det används i första hand av höginkomsttagare och kostar oerhört mycket för ett fåtal, lågproduktiva arbetstillfällen med djupt problematiska arbetsvillkor. Att vi med gemensamma skattemedel numera också subventionerar läxhjälp till barn vars föräldrar har råd att köpa den, stärker vår övertygelse ytterligare. Vi vill i stället använda pengarna till satsningar på förskolan, bl.a. till minskade barngrupper och till barnomsorg som är tillgänglig på kvällar, nätter och helger då allt fler småbarnsföräldrar faktiskt jobbar. Regeringen bör återkomma med förslag i syfte att avskaffa RUT-avdraget. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet vill också ta bort *skattereduktionen för gåvor till ideella organisationer*. Vi har en positiv syn på ideell verksamhet som vi menar utvecklar demokratin. Vi anser att väl fungerande statliga och kommunala stöd till ideella organisationer är ett mer demokratiskt sätt att stödja denna sektor än skattereduktioner till enskilda givare. Regeringens syfte att stärka välgörenhetsarbetet på bekostnad av den generella välfärden blir alltmer tydligt. Regeringen bör återkomma med förslag i syfte att ta bort skattereduktionen för gåvor till ideella organisationer. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vi ifrågasätter alltmer hur de s.k. *3:12-reglerna* används för att slippa undan skatt. Reglerna för beskattning av ägare av fåmansföretag, ofta familjeföretag, syftar till att förvärvsinkomster ska beskattas lika oavsett om de kommer från lönearbete eller från arbetsinsats i ett eget aktiebolag. Syftet är också att förhindra att det som ska betraktas som tjänsteinkomster omvandlas till lägre beskattade kapitalinkomster. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) publicerade i juni 2012 en rapport om 3:12-reglerna. ESO-rapporten pekar på avsevärda problem med dagens lagstiftning. Vi föreslår därför att det ska göras en grundlig utvärdering av regelverket. I avvaktan på en utvärdering står vi bakom den av regeringen föreslagna ändringen i löneunderlagsregeln. Vi avvisar övriga förslag till förändringar som ökar skattebortfallet från 3:12-reglerna.

Den svenska bolagsskatten ska ta in en rimlig andel av vinsterna till samhälleliga investeringar och utgifter. Samtidigt ska den fungera i en öppen ekonomi med internationell konkurrens. När *bolagsskatten* sänktes vid årsskiftet från 26,3 procent till 22 procent var huvudargumentet att den tidigare skattenivån inte var internationellt konkurrenskraftig. Vi menar att bolagsskatten var konkurrenskraftig redan innan sänkningen. Enligt OECD låg bolagsskatten i Sverige nära genomsnittet i just OECD, och Sverige hade redan då lägre bolagsskatt än våra tio största handelspartner, däribland Tyskland och Norge. Om man dessutom tar den reella bolagsskatt som betalas efter olika typer av avdrag så är den svenska bolagsskatten än mer fördelaktig. Vi föreslår därför att bolagsskatten höjs till 26 procent.

Vi avvisar *investeraravdraget* som ska införas den 1 december 2013. Anledningarna till detta är den ökade risken för skatteplanering och skatteundandragande samt avdragets fördelningspolitiska konsekvenser.

Vänsterpartiets principiella hållning är att fastigheter och tillgångar ska beskattas. Fastigheter är en viktig och stabil skattebas. Marknadsvärdet bör tillåtas slå igenom mer i *fastighetsbeskattningen* av ägda bostäder. Med utgångspunkt i dagens regler föreslår vi att villor med taxeringsvärde på 3 miljoner kronor eller mer förutom fastighetsavgiften beskattas med 1 procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 3 miljoner kronor. Samtidigt föreslår vi att begränsningsregeln i fastighetsskatten ska finnas kvar, vilket innebär att ingen kommer att betala mer än 4 procent av sin inkomst i fastighetsskatt, inklusive den s.k. kommunala fastighetsavgiften.

Vi anser också att skattemässig neutralitet ska råda mellan olika kategorier av bostäder med olika upplåtelseformer. I dag är hyresrätten missgynnad. Vi föreslår därför att fastighetsskatten helt tas bort för hyreslägenheter, vilket skulle sänka bostadskostnaden för hyresgästerna. Förslaget inkluderar studentlägenheter.

Den tidigare *arvs- och gåvoskatten* hade en inkomstutjämnande effekt på inkomst- och förmögenhetsfördelningen. Vi anser därför att det från 2015 borde införas en arvsskatt som betalas av dödsboet innan det skiftas. Utformningen av en sådan skatt bör utredas väl. Utgångspunkten är att arv mellan makar och sambor undantas, liksom näringstillgångar vid företagsövertagande. Införandet av en sådan arvsbeskattning kräver också att det införs en skatt på gåvor, annars är risken för skatteundandragande stor.

Vi vill också att det ska införas en *förmögenhetsskatt*. Den förra förmögenhetsskatten – trots sina brister – betalades av personer som tillhörde de övre inkomstskikten. Slopandet av förmögenhetsskatten har bidragit till att inkomstklyftorna i Sverige har ökat.

Vänsterpartiet välkomnar regeringens förslag om att höja *alkoholskatterna*.

Vi vill höja *restaurangmomsen* till 25 procent. Regelsystemet bör vara enhetligt och likformigt med få undantag. Det förhindrar inlåsningseffekter och snedvriden konkurrens. Siffror från SCB visar emellertid att sysselsättningseffekterna av att sänka restaurangmomsen är mycket små eller kanske t.o.m. obefintliga. Även Finanspolitiska rådet anser att momssänkningens beräknade effekter på arbetslösheten och sysselsättningen är överdrivna, och att reformen snarast har karaktären av ett branschstöd.

Skatter och avgifter är nödvändiga och viktiga styrmedel i klimat- och miljöomställningen. Vi menar att den som orsakar negativ miljö- och klimatpåverkan också ska stå för kostnaderna, enligt principen att förorenaren betalar. Priset på transporter ska t.ex. inkludera kostnader för miljöskador, hälsoeffekter, trafikolyckor och andra samhällsekonomiska kostnader.

Koldioxidskatten är ett effektivt ekonomiskt styrmedel för att minska utsläppen av växthusgaser. Vi bedömer därför att det finns ett behov av att höja koldioxidskatten varje år fram till 2016 med 7 öre årligen. För den som tankar betyder vårt förslag att literpriset på bensin blir ca 20 öre högre per år. På tre år innebär höjningen en prisökning med ca 60 öre. Regeringen bör återkomma med förslag om koldioxidskatten i enlighet med det ovan anförda.

Höjningar av drivmedelsskatterna skapar oönskade effekter för personer med låga inkomster och för boende på landsbygden. Därför är det viktigt att hitta kompensatoriska åtgärder för dessa grupper. Vi föreslår bl.a. *sänkt fordonsskatt* i ett trettiotal glesbygdskommuner och bidrag till efterkonvertering av äldre fordon så att de kan köras på mer hållbara bränslen. Med hjälp av bl.a. skattepolitiken vill vi också gynna kollektivtrafiken och

verka för ett ökat utbud såväl i städer som på landsbygden. Bra transportmöjligheter är en nödvändighet för både enskilda och företag, och en förutsättning för en fungerande arbetsmarknad.

Lastbilstransporterna står för den största delen av trafikökningen på vägarna. För att motverka ytterligare ökning av den tunga trafiken och stimulera till bränsleeffektivare fordon krävs åtgärder. Vi vill därför införa en *kilometerskatt för tunga fordon*. Förutom miljöperspektivet kan en kilometerskatt även bidra till kostnadsneutralitet mellan svenska och utländska åkare. Regeringen bör skyndsamt återkomma med ett förslag på kilometerskatt på tung trafik.

Även flyget ska bära sina egna kostnader för miljöpåverkan. Vår utgångspunkt är att nivån på koldioxid- och energiskatt på flygfotogen ska motsvara den nivå som gäller för bensin för bilar. Detta försvåras dock av internationella konventioner varför vi i väntan på en ändring av det internationella regelverket föreslår en beskattning i form av en *klimatskatt för inrikesflyget*.

Halterna av *bekämpningsmedel* ökar i vattendrag, sjöar och hav, vilket påverkar det marina ekosystemet negativt. Inte minst Östersjön är övergödd av näringsämnen från jordbruk och avlopp. Därför anser Vänsterpartiet att det är nödvändigt att införa en skatt på *handelsgödsel* och höja skatten på bekämpningsmedel.

Kreosot är befriat från den skatt på bekämpningsmedel som annars gäller. Skattefriheten bör tas bort. Ämnet är klassificerat som cancerframkallande och innehåller flera substanser med hälsofarliga egenskaper.

Med detta föreslår jag att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Vänsterpartiets förslag. Jag tillstyrker partimotionen 2013/14:Fi254 (V).

Jag står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi250.

BILAGA 1

Öppen utfrågning om föreslagna justeringar av 3:12-reglerna – utskrift

Skatteutskottets öppna utfrågning om föreslagna justeringar av 3:12-reglerna

Tid: Tisdagen den 24 september 2013 kl. 10.00–12.00

Lokal: Förstakammarsalen

Inbjudna

Enhetschef Tomas Algotsson, Skatteverket

Statssekreterare Mikael Lundholm, Finansdepartementet

Generalsekreterare Anne Ramberg, Advokatsamfundet

Generalsekreterare Dan Brännström, FAR

Chef för skatteavdelningen Krister Andersson, Svenskt Näringsliv

Docent Annette Alstadsæter, Oslo universitet

Ledamöter

Henrik von Sydow (M), *ordförande*

Leif Jakobsson (S), *vice ordförande*

Ulf Berg (M)

Hannah Bergstedt (S)

Lena Asplund (M)

Christina Oskarsson (S)

Fredrik Schulte (M)

Hans Olsson (S)

Gunnar Andrén (FP)

Karin Nilsson (C)

Maria Abrahamsson (M)

Mats Pertoft (MP)

Thoralf Alfsson (SD)

Jacob Johnson (V)

Lars Beckman (M)

Teres Lindberg (S)

Anette Åkesson (M)

Anders Sellström (KD)

Ordföranden: Klockan är 10.00. God morgon! Jag förklarar sammanträdet med riksdagens skatteutskott öppnat. Mitt namn är Henrik von Sydow. Jag har uppdraget som ordförande i riksdagens skatteutskott. Till vänster om mig sitter utskottets vice ordförande Leif Jakobsson, till höger om mig utskottets kanslichef Ann-Marie Wallin. Jag vill starta med att hälsa föredragshållare, gäster, tv-tittare och utskottets ledamöter mycket välkomna till dagens sammanträde, som sker i form av en öppen utfrågning med anledning av regeringens förslag i budgetpropositionen om justeringar av det så kallade 3:12-regelverket.

Uttrycket 3:12 syftar ursprungligen på 3 kap. 12 § i lagen om beskattning av fåmansbolag. Det är i dag ett regelverk som återfinns i inkomstskattelagen och syftar till en korrekt beskattning för delägare som är verksamma i fåmansbolag. Det är en lagstiftning som enkelt uttryckt delar upp utdelning och inkomster för delägare verksamma i fåmansbolag mellan beskattning av inkomst av tjänst och beskattning i inkomstslaget kapital. Inkomst av lön kan beskattas upp till 57 procent, men inkomst av kapital beskattas i dessa fall med ned till 20 procent.

I diskussionen om justeringar av 3:12-regelverket ryms flera frågeställningar som återkommande är av intresse för skatteutskottet. Hur åstadkommer vi drivkrafter för fler anställningar i små och växande företag? Hur kommer vi till rätta med överutnyttjande av regelverk? Och kopplat till detta: Hur värnar vi skattesystemets legitimitet?

Skatteutskottet har nu att yttra sig över den budgetproposition som regeringen den 18 september överlämnade till riksdagen och har att bereda ett förslag till ny skattelagstiftning. Utskottet har som en del i det arbetet bjudit in företrädare från Finansdepartementet, Skatteverket, akademi och intresse- och branschorganisationer för att från olika utgångspunkter belysa det aktuella lagförslaget. Först kommer sammanhanget och förslaget till skattelagstiftning att presenteras ordentligt. Därefter kommer inbjudna gäster att få möjlighet att under tio minuter var presentera synpunkter, perspektiv och kommentarer. Efter de inledande presentationerna vidtar en frågestund som i första hand riktar sig till utskottets ledamöter och suppleanter.

Jag vill inledningsvis också säga att det här är en öppen utfrågning som tv-sänds i SVT Forum och på riksdagens webbplats. Därtill upptecknas den stenografiskt, så att det finns möjlighet att ta del av utfrågningen även i efterhand. Vi har för avsikt att vara klara med utfrågningen senast kl. 12, då utskottets sammanträde också avslutas.

Förste talare är Tomas Algotsson från Skatteverket. Han är enhetschef vid rättsavdelningen och arbetar med företagsbeskattning. Han ska visa på regelverkets syfte, sätta in det i ett sammanhang och peka på några tendenser i tillämpningen. Välkommen och varsågod!

Tomas Algotsson: Tack för att vi fick komma hit! Det är jättespännande att få delta i det här arbetet. Jag tänkte kort kommentera de gällande reglerna och titta lite på utvecklingen av de regler som är aktuella att förändra nu. Slutligen har jag lite iakttagelser om vad som hänt sedan den stora förändringen 2006.

Det finns vissa särskilda problem som är kopplade till fåmansföretag. Man är självbestämmande, och det saknas ett egentligt tvåpartsförhållande i vissa avtal. Sedan har man möjlighet att själv styra om det är arbetsinkomst eller utdelning, vilket avviker från hur det är i andra typer av företag. Vi har i Sverige det duala systemet, det vill säga att vi beskattar kapitalinkomster lägre än tjänsteinkomster. Av den anledningen har vi 3:12-reglerna, för att med schabloner på ett förhållandevis rättvist sätt fördela inkomsterna mellan inkomstslagen kapital och tjänst. Henrik talade om det här på ett alldeles föredömligt sätt, så jag lägger inte så mycket mer tid på det.

Det är två regler som berörs av de förändringar som vi ska göra framöver. Den ena är en förenklingsregel som på sitt sätt är väldigt enkel att tillämpa. Det handlar i princip om ett fast belopp, och det är det beloppet inklusive belopp som man sparat sedan tidigare år som man kan ta ut som kapitalbeskattad utdelning, det vill säga enligt den lägre beloppssatsen, oftast 20 procent. Varje år kan man räkna upp det man sparar med statslåneräntan plus 3 procent, så det växer. Man kan lägga på hög, vilket jag återkommer till senare. Det är en enkel regel som i princip tickar och går. Den är enkel att tillämpa för företagen.

Den andra är huvudregeln, som kanske är den som är föremål för mest diskussion i de här sammanhangen. Den har sin grund i viljan att uppmuntra anställningar. Man använder lönen som utgångspunkt för utdelning med 20 procents beskattning. Regeln består av tre delar. Först gäller det normalavkastning. Man har köpt aktierna för ett visst belopp, och ca 11 procent av det beloppet kan man ta som utdelning för beskattning till 20 procent. Man kan ha sparat sedan tidigare år även enligt den här regeln. Sedan får man lägga till de löner man har betalat ut: 25 procent upp till ca 3,4 miljoner och 50 procent av det som är däröver. Detta gynnar större fåmansföretag, där man kan få ett större underlag för lågbeskattad utdelning. Resterande del beskattas som inkomst av tjänst. Detta är så att säga *the bottom line*. De här reglerna styr vad som ska beskattas med 20 procent. I huvudregeln finns också ett krav på löneuttag. Man måste ta ut en viss lön som beskattas under inkomst av tjänst, vid sidan av utdelningen.

Vi har gjort en resa med 3:12-reglerna, som har förändrats på olika sätt. Jag har valt att lyfta fram några exempel i den här debatten. Bland annat handlar det om utvidgningen av fåmansföretagsbegreppet 2001. Även företag med väldigt många delägare kan räknas som fåmansföretag och kvalificera sig för 3:12-reglerna i den mån delägarna är verksamma i företaget i

betydande omfattning. Om man är hundratals delägare men alla är verksamma, till exempel i ett konsultföretag, kan det fortfarande vara ett fåmansföretag. Detta fanns med i skattereformen.

Några andra exempel: År 2006 sänkte vi kapitalskatten från 30 procent till 20. Vi har också fått en löneunderlagsregel. Man har ökat andelen från 20 procent. Över ca 3,4 miljoner är det 50 procent. Den regeln förändrade man ytterligare 2009. Schablonbeloppet i förenklingsregeln infördes 2006, men har sedan förändrats i omgångar och ligger nu på 2,75. Det är det fasta belopp som beskattas som inkomst av kapital med 20 procent.

Jag tänkte inte lägga mer tid på regelområdet utan göra en liten utblick med hjälp av siffror som vi har sett vi i vår verksamhet om hur det har gått med beskattningen de senaste åren och vilka belopp det har blivit. Beskattningen på 20 procent har haft en stigande omfattning. Huvudregeln är det dominerande inslaget, det vill säga det här med löneunderlaget. Det ligger per 2012 på närmare 20 miljarder. Men förenklingsregeln har också ökat starkt, med drygt 100 procent sedan 2006.

Vi har också tittat lite på hur mycket det är som beskattas till 20 procent. Sammantaget blir det rejäla belopp jämfört med tjänstebeskattningen. Vi hade som syfte med reglerna att fördela det mellan tjänst och kapital, men vi kan se att den absoluta majoriteten beskattas under kapital. Det är 52 miljarder, jämfört med 2 miljarder under inkomst av tjänst, och det är ständigt stigande, medan tjänstebeloppet är sjunkande.

En annan del som jag vill peka på handlar om det sparade utdelningsutrymmet. Det är den del av utdelningsutrymmet som man inte kan utnyttja ett visst år. Denna kan man då spara till kommande år och det året ansamlat ta ut en större andel beskattat till 20 procent. Det är en stadig ökning där också. Det finns ett ansamlat utdelningsutrymme i företagen på närmare 500 miljarder för 20 procents beskattning, i den mån det genereras vinst för utdelning. Vissa av de här företagen kanske inte har möjlighet till det fullt ut. Den årliga uppräkningen gör att det sparade utdelningsutrymmet ökar – med 23 miljarder 2012 och med 27 miljarder 2013. Det är närmare 30 miljarder per år enbart i uppräkning för 20-procentigt beskattat belopp. För 2011 hade vi inga siffror som vi tyckte att vi kunde lita på, men man kan ändå i staplarna se en klar trend för vartåt det lutar.

3:12 var inledningsvis ett system som man kanske ville hålla sig utanför, för det hade begränsande regler, stoppregler och annat. Numera får vi en bild av att det snarare är så att man vill tillhöra detta system. Vi har ett ökat antal K10-blanketter, det vill säga 3:12-företag. En bedömning kan vara att man ser 3:12 som ett fördelaktigt system och vill kunna utnyttja de regler som finns inom ramen för detta. Det är väldigt många blanketter som inte ens innehåller utdelning; där är det bara det rullade sparade utdelningsutrymmet som finns med. Under 2012 var det 145 000 K10-blanketter som deklarerade utdelning.

De budskap jag valde att lyfta fram här var att det är en stor övervikt för huvudregeln för kapitalbeskattat belopp, 52 jämfört med 2 miljarder, att det finns stora sparade utdelningsutrymmen på ca 500 miljarder, som växer med 30 miljarder per år per automatik, och att antalet K10-blanketter har ökat i och med att det finns en vilja att vara med i systemet.

Ordföranden: Tack så mycket, Tomas Algotsson från Skatteverket, för inledningen och en kort presentation av regelverket och de tendenser som vi kan se i tillämpningen av detta.

Vi går vidare till Mikael Lundholm, statssekreterare på Finansdepartementet. Han ska närmare presentera det lagförslag som nu ligger på riksdagens bord.

Mikael Lundholm, Finansdepartementet: Tack till utskottet och presidiet och dess ledamöter för den här möjligheten att diskutera regeringens förslag till förändringar av 3:12-systemet!

Jag ska säga någonting kort om behovet av ändringarna som både ordföranden och Tomas Algotsson har varit inne på tidigare. Det är självklart att i ett dualt inkomstskattesystem, där vi har den här spänningen mellan lågt beskattade kapitalinkomster och högt beskattade tjänsteinkomster, kommer det alltid att finnas ett behov av en schablonisering av de inkomster som uppstår i ett fåmansbolag där man har inflytande över vad som är antingen inkomst av tjänst eller inkomst av kapital.

Jag vill säga något om vad ett fåmansbolag egentligen är. Det måste finnas en definition av det i regelverket. Det finns två olika typer av kriterier som kan vara uppfyllda. Bolaget kan vara det som man skulle kunna uppfatta som ett fåmansbolag i en allmän mening, alltså att det är ganska få som är ägare. Men så finns också den så kallade konsultregeln där bolaget kan komma in under det här regelverket trots att det är väldigt många delägare.

När det gäller behovet av den här konsultregeln ska man komma ihåg att regelverket, som vi har sett, har förändrats över tiden. Det har successivt blivit alltmer förmånligt och har gått från att vara ett regelverk som man kanske inte ville vara med i till att nu vara väldigt fördelaktigt.

För konsultföretag var det i själva verket inte fördelaktigt att vara med, utan det fanns i stället ett starkt skäl att slå sig samman i ett bolag för att kunna vara utanför fåmansreglerna och få ut sina inkomster uteslutande som kapitalinkomster. Konsultregeln har införts för att förhindra det här. Skälet är naturligtvis att i ett sådant här företag har man ett avgörande inflytande över sin verksamhet.

I diskussionen det senaste halvåret kring förslagen om ändringar av 3:12 har möjligheten att ta bort konsultregeln framkommit, men det skulle alltså öppna den här möjligheten igen, och det vore inte alls bra.

Varför behöver 3:12-reglerna ändras? Vi har kunnat se, vilket Tomas Algotsson redogjorde för, att de har blivit mycket mer förmånliga – så pass förmånliga att möjligheter till skatteuttag som kapitalinkomst inte utnyttjas utan sparas av företagen.

Det har också särskilt gynnat företagsstrukturer som definieras som fåmansbolag enligt konsultregeln och som samtidigt har många anställda. Då är det den här löneunderlagskomponenten som har varit särskilt gynnande.

Regeringens uppfattning är att det här gynnandet har fått en proportion som inte var avsedd från början och gör bedömningen att det utgör ett överutnyttjande av de här skattereglerna. Det har inneburit ett skattegynnande av de här företagen som har snedvridit konkurrensen både gentemot noterade företag som är verksamma i samma bransch och gentemot verksamhet i offentlig sektor.

För privata företag handlar det både om konkurrens om pris för de tjänster och varor som man erbjuder sina kunder och om möjligheten att konkurrera när det gäller lön för anställda. När det gäller konkurrens gentemot offentlig sektor handlar det framför allt om lönekonkurrens.

Regeringens uppfattning är att det finns ett behov av att ändra de här reglerna. Det gäller att bevara legitimiteten i skattesystemet, därför att när det gäller den här typen av uttag sticker proportionen mellan kapitalinkomstdelen och tjänsteinkomstdelen för mycket i ögonen. Det gäller också att skydda skattebaserna och återställa balansen i konkurrensförhållandena.

Låt mig ge ett exempel som kan illustrera vad det är för typ av överutnyttjande som regeringen vill komma åt. I det här räkneexemplet har vi en delägare som har gått in i företaget och äger ½ procent, och det omkostnadsbelopp som den här delägaren har är helt nominellt 250 kronor. Det är ett stort företag med 1 500 anställda, och det finns 1 miljard i lönesumma i företaget, vilket ger ett ganska stort lönebaserat utrymme för den här delägaren på 2 ½ miljon kronor.

Om man då tittar på vad huvudregeln ger ser man att schablonen när det gäller avkastningen på omkostnadsbeloppet är ganska stor, det är alltså 9 procent plus statslåneräntan och runt 11–12 procent. 11–12 procent är en hög avkastning, och den får man ta ut till 20 procent. I det här fallet är det bara 12 procent på 250 kronor, så det är klart att det är en liten summa. Här är det då det lönebaserade utrymmet som ger avkastningen. Det handlar alltså om att genom att gå in med 250 kronor kan man sänka sin skatt med ¾ miljon.

Regeringen föreslår några skärpningar, och jag ska kort nämna dem. Den viktigaste är att det införs ett 4-procentskrav för att man ska få använda sig av lönebaserat utrymme. Konsekvensen av det är att om jag har gått in i ett företag, har satsat kapital och har ett omkostnadsbelopp – jag ska återkomma till det alldeles strax – får jag fortfarande ta ut mina 9 procent plus statslåneräntan till 20 procents beskattning. Men är min ägarandel mindre än 4 procent får jag inte använda lönebaserat utrymme.

Det införs också ett tak för det lönebaserade utrymmet och en uppstramning när det gäller definitionen av dotterbolag. Det görs för att hindra kringgående.

Det här förslaget ger en del pengar, och i budgetpropositionen finns det också förslag på lättnader i 3:12-systemet. De två viktigaste lättnaderna är att värdet av det lönebaserade utrymmet utökas för de lönesummor som är lägst, alltså upp till 60 inkomstbasbelopp – då ökar värdet från 25 till 50 procent. Dessutom sänks det högsta löneuttagskravet från 10 till 9,6 inkomstbasbelopp.

Det här är det förslag som har lagts fram till riksdagen i budgetpropositionen. Det har varit ute på remiss i form av en skattepromemoria, och det har också varit i Lagrådet.

Lagrådet kritiserade kapitalandelskravet men ansåg inte att någon form av konstruktion liknande detta var orimlig. Regeringens bedömning är att det är rimligt att gå vidare med ett kapitalandelskrav just därför att det handlar om beskattning av kapitalinkomster – då ska det också finnas ett krav på insatt kapital.

Det har också varit diskussion om en annan komponent som inte nu längre finns med i det slutliga förslaget, och det var ett ökat löneuttagskrav. Det har regeringen dragit tillbaka, och det finns alltså inte med i förslaget.

Sedan fanns det också en diskussion hos Lagrådet om svårigheten att genomskåda förslaget, att det skulle ha funnits motstridiga effekter och att det därför skulle vara svårt att överblicka de fulla konsekvenserna.

Regeringen gör nu bedömningen att när förslaget nu är förenklat så att den viktigaste komponenten är kvalifikationen för att använda lönebaserat utrymme är det en konsekvens som berör *en* grupp av ägare, och de andra förändringarna berör andra delägare. Därför görs bedömningen att förslaget nu är enklare och lätt att genomskåda.

Varför är det då rimligt med ett kapitalandelskrav? Vi har kunnat se att delägare med mycket små ägarandelar samtidigt har varit kopplade till en väldigt liten kapitalinsats, och det har, som i det exempel jag visade tidigare, lett till stora summor i lågt beskattad kapitalinkomst. Regeringen anser att det inte är motiverat i företag med många ägare, ett spritt ägande, och därmed också ett litet risktagande, att man får använda sig av den här regeln för lönebaserat utrymme.

Jag vill återkomma till det som jag har sagt ett par gånger. Det finns fortfarande möjlighet att ta ut 9 procent plus statslåneräntan till 20 procents beskattning om man har gjort en kapitalinsats. Den möjligheten påverkas inte.

Vilka företag och vilka delägare berörs nu av regeringens förslag? Det är väldigt få företag som har delägare som berörs. Det finns drygt 300 000 aktiebolag exklusive offentligt ägda företag i landet, och av dem är ungefär två tredjedelar, drygt 200 000, fåmansbolag. Av de här drygt 200 000 företagen finns det nästan 28 000 företag som har delägare som tjänar på det här förslaget. De delägare som berörs av 4-procentskravet återfinns i 400 företag. Det är alltså ungefär 1 promille av det totala antalet företag.

På delägarnivå är det ungefär 300 000 delägare i de här företagen som inte berörs över huvud taget. Antalet delägare som berörs positivt, alltså framför allt genom det ökade värdet av löneunderlaget men också det minskade löneuttaget, rör sig om 50 000. De som påverkas negativt är 3 600 personer.

Vad är det då för typ av företag som berörs? Antalet delägare i de företag som saknar delägare som är berörda av förslaget är väldigt få. Medianen är två delägare i den gruppen. Men bland de företag som berörs av det här är medianen 91 delägare. Hälften av de här företagen har alltså fler delägare än 91. Det handlar alltså om ett spritt ägande.

Den andra viktiga egenskapen är att dessa företag beter sig helt olika när det gäller att hantera sin vinst. Kommer den att återinvesteras i företagen eller kommer den att delas ut? Om det finns delägare som berörs negativt innebär det att i genomsnitt 80 procent av vinsten delas ut varje år. Företagen töms på vinstmedel som inte återinvesteras. Detta har vi kunnat läsa om i olika sammanhang den senaste tiden i tidningarna.

De företag som inte har berörda delägare beter sig på ett helt annat sätt. Där är proportionerna i stort sett omvända. Ungefär 70 procent av vinsten återinvesteras i företagen.

Dessa företag är helt olika när det gäller storlek i termer av antal anställda. De företag som får förutsättningar för sänkt skatt enligt regeringens förslag återfinns bland företag som har lönesummor på upp till ungefär 20 miljoner, medan de företag som har delägare som får höjd skatt återfinns bland företag som har mycket stora lönesummor.

Det handlar alltså om spritt ägande, många delägare, att falla in under konsultregeln och dessutom personalintensitet med många anställda. Det är dessa företag som tjänar på förslaget. Det blir mer lönsamt för de företagen att anställa fler personer.

Låt mig avsluta med att säga något om de ekonomiska konsekvenserna på delägarnivå.

Den här bilden visar ett räkneexempel baserat på uppgifter från Praktikertjänst. Det här ska motsvara en genomsnittlig delägare i Praktikertjänst. Det finns tre kolumner. ”Nuvarande regler” gäller enligt regeringens förslag även efter den 1 januari 2014 för dem som äger mer än 4 procent. Förslaget omfattar alltså dem som äger mindre än 4 procent. Det jämförs med en anställd. En anställd kan i det här fallet vara en landstingsanställd läkare. Konsekvensen är att under nuvarande regler skulle läkaren i Praktikertjänst ha en genomsnittlig beskattning på 48 procent. Nu talar vi om bolagsskatt, socialförsäkringsavgifter och de olika inkomstskatterna. Regeringens förslag innebär att den här personen får en höjd skatt med i genomsnitt 6 procentenheter. Skillnaden blir alltså 54 procent i genomsnittlig skatt med förslaget jämfört med den anställde som har 59. Det är en skillnad på 50 000 kronor jämfört med i dag då skillnaden är nästan 100 000 kronor.

Vilka konsekvenser får lättnaderna? Det är svårt att säga. Det beror på hur mycket man delar ut. Vi har sett från Tomas Algotssons redogörelse att många av de lönebaserade utrymmena inte används för utdelning.

Låt oss se vad det blir totalt sett med reglerna. Med ett fåmansföretag med fyra delägare, ett anskaffningsvärde på ungefär 100 000 kronor och ett tiotal anställda kommer den maximala skattesänkningen med regeringens förslag för företagen att bli nästan 70 000 kronor om det finns möjlighet att utnyttja hela det lönebaserade utrymmet.

Det har i debatten framkommit att en oönskad konsekvens av regeringens förslag är att det blir svårare att rekrytera nyckelpersoner. Remissvaren på den promemoria som vi skickade ut i våras är lite roliga. Det finns de som säger att detta är ett problem, och det finns de som säger att detta inte sker, att reglerna över huvud taget inte används på detta sätt. Vår bedömning är att den typen av fenomen har förekommit. 3:12-reglerna har förekommit för att sänka skatten för personer som i realiteten har varit anställda genom att i nominell mening göra dem till delägare.

Fyraprocentskravet för att använda löneunderlaget stoppar den möjligheten. Det är ett viktigt problem för många företag att under viss tid kunna knyta nyckelpersoner till sig. Därför har regeringen aviserat att vi ska göra en översyn när det gäller skattereglerna för optioner och andra typer av aktierelaterade instrument som används i incitamentsprogram och se hur de kan förbättras. Förberedelserna för det utredningsarbetet pågår nu i Regeringskansliet.

Som avslutande kommentar vill jag konstatera några saker. Givet det duala inkomstskattesystemet finns det även i fortsättningen ett behov av ett 3:12-regelverk. Incitamenten för inkomstomvandling i fåmansbolag ligger inbyggda i skattesystemet. Det är ett ständigt pågående arbete att se hur systemet fungerar och hur det används. Vi kommer att följa utvecklingen noga. Det har befarats att reglerna kan kringgås. Det är inte omöjligt att det är så. Om det sker och det blir en oönskad konsekvens av reglerna avser regeringen att titta närmare på den frågan och överväga vad som kan göras åt problemet.

Skattesystemen har karaktären att det inte går att se alla konsekvenser och hur alla regler kan samverka. Man måste ständigt följa hur de används och se över dem. Syftet är helt enkelt att systemets legitimitet måste bevaras. Det måste vara legitimt för alla medborgare. Här finns ett fenomen som har stuckit mycket i ögonen på ett sätt som regeringen vill ändra på.

Ordföranden: Tack, Mikael Lundholm, statssekreterare vid Finansdepartementet. Mikael var delvis inne på de synpunkter som har lyfts fram mot förslaget. Låt oss gå vidare där och lämna ordet till en av dem som tidigt och tydligt har framfört synpunkter på lagförslaget. Jag hälsar Anne Ramberg, generalsekretare i Advokatsamfundet, välkommen till skatteutskottet och den öppna utfrågningen.

Anne Ramberg, generalsekreterare Advokatsamfundet: Herr ordförande och ärade utskottsledamöter! Ett stort tack för att vi har inbjudits hit för att få ge våra synpunkter på regeringens förslag till justerade regler för 3:12.

När jag lyssnade på statssekreteraren insåg jag att de tio minuter som vi övriga har fått oss till del inte räcker för att bemöta vad statssekreteraren har anfört. Den omständigheten att vi har fått förmånen att få komma hit tillsammans med FAR är inte ett uttryck för att det är advokater och konsulter som närmast berörs av förslaget. Det berör faktiskt alla delägarägda tjänsteföretag. Arkitekter, reklambyråer, it-konsulter och till exempel Praktikertjänst har nämnts.

Låt mig också inledningsvis understryka att den kritik som vi har lämnat inte tar sin utgångspunkt i att vi inte tycker att man ska betala mer skatt utan det tar uteslutande sin utgångspunkt i hur förändringen genomförs och de skadliga konsekvenser som vi bedömer förslaget kommer att få.

Statssekreteraren hänvisade till tidningsartiklar. Ja, i Svenska Dagbladet i fredags kunde man läsa att ett antal revisorer i KPMG hade tjänat 40 miljoner kronor under tre år utan att betala någon nämnvärd inkomstskatt. Man kunde också läsa att det fanns 100 delägare som hade ”plockat ut” 600 miljoner kronor i utdelning. Det var enligt finansministern just den typen av åtgärder som förslaget skulle angripa.

Förslaget kommer inte att innebära att dessa personer inte kommer att kunna fortsätta att ”plocka ut” vinstmedel till låg beskattning, precis som har skett de senaste åren. Om man har mer än 4 procent av aktierna, vilket en del av de i artikeln omnämnda revisorerna har, kommer de på precis samma sätt som under senare år att kunna fortsätta att ”plocka ut” pengar. Av dem som har under 4 procent beskattas endast utdelningarna understigande 5 miljoner som inkomst av tjänst. Utdelningar överstigande det kommer alltjämt att beskattas som inkomst av kapital. Det handlar om lönsamma företag.

Förslaget löser därför inte de missbruksproblem som regeringen vill åtgärda. Det drabbar i stället ett stort antal hårt arbetande entreprenörer för att komma åt ett mycket fåtal personer som använder sig av systemet.

Det finns sätt att lösa problemen på. Vi och andra remissinstanser har lämnat en rad olika förslag. Ett sådant förslag är att införa en multipel, det vill säga en proportioneringsregel av innebörd att det lönebaserade utrymmet maximalt får uppgå till en viss procent av den lön som man har tagit ut från företaget. En sådan regel skulle inte föra med sig de skadliga effekter som vi har pekat på, och den skulle heller inte leda till ett kringgående genom att dela upp företag i mindre enheter.

Varför är vi då så kritiska? Vi gör bedömningen att tillväxten av medarbetarägda företag starkt kommer att hämmas. Det är ingenting man behöver göra sig lustig över. Det gjorde statssekreteraren. Både statsministern och finansministern har gjort det.

Företag som står i begrepp att anställa eller rekrytera nya delägare kommer givetvis att få stora problem om de har närmat sig sina 25 delägare, och de kommer att göra det långt innan. Alla insiktsfulla personer inser att de inte kommer att ges möjlighet att bli delägare i företaget utan att hamna i det predikamentet att man får betala en helt annan skatt än sina äldre delägare, som då kommer i åtnjutande av skattelättnaden därför att man har sina 4 procent.

Konkurrensen snedvrids på ett alldeles orimligt sätt. Det mindre företaget, som i allra högsta grad behövs i Sverige – vi behöver både små och stora företag – får i det här hänseendet en konkurrensfördel i jämförelse med det stora företaget med flera delägare. Det behövs stora välfungerande tjänsteföretag i Sverige inom starkt specialiserade områden. De behövs för utvecklingen och för att bibehålla konkurrensen.

Det var intressant när statssekreteraren sade att förslaget går ut på att återställa balansen i konkurrensen. Det är lite svårt att ta till sig.

Förslaget skadar enligt vår uppfattning svenska företags internationella konkurrenskraft. Jag vill då ta exemplet från de affärsjuridiska advokatbyråerna. De har redan utsatts för en betydande konkurrens från utlandet, särskilt från engelska advokatbyråer. Om vi i fortsättningen ska kunna tillhandahålla advokatbyråer med hög kvalitet, hög specialisering, tillräcklig bredd och hög tillgänglighet när svenska företag ska genomföra större transaktioner med utlandet eller utländska företag ska investera i Sverige eller staten behöver hjälp, krävs stora bärkraftiga advokatbyråer och andra tjänsteföretag. Det krävs att infrastrukturen medger detta.

Vi gör bedömningen att kompetensförsörjningen inom tjänstesektorn försvåras. Det gör också generationsskiftena – av naturliga skäl.

Samgåenden hindras, och drivkrafter att dela upp verksamheten skapas.

Ja, herr statssekreterare, incitamenten att skatteplanera ökar. Det finns en reell överhängande risk att välfungerande och lönsamma företag kommer att splittras. Då säger man från regeringens sida att ja, det är en bekräftelse på att tillväxten är skattedriven. Det är en retorik som inte är riktigt hederlig, tycker jag. Bortsett från att ni har fel är det som händer att en ändring av skattereglerna får strukturella effekter, om än oönskade. Det leder till en kapitalförstöring.

Flera av de argument som här åberopas till stöd för förslaget är delvis svåra att ta till sig och en del är också felaktiga. Regeringen påstår till exempel att det inte är motiverat att delägare med små ägarandelar och en liten kapitalinsats, trots att de är väldigt personalintensiva, ska få tillgodoräkna sig det lönebaserade utrymmet eftersom de inte tar någon risk. Var har man fått det ifrån? Vad är det som gör att risken i ett företag med 25 delägare plötsligt skulle vara större eller mindre? Hur tänker man då? Ett färskt exempel, för att åter knyta till revisorerna, är det miljardskadestånd som PWC och en av dess delägare just har ålagts av hovrätten. Om det inte är risktagande då vet inte jag vad man menar med det.

Regeringen är också upprörd över att delägare med små ägarandelar och liten kapitalinsats har tagit ut utdelning i stället för att återinvestera i verksamheten. Tjänsteföretag är inte tung tillverkningsindustri. Tjänsteföretag är inte särskilt kapitalintensiva. Expansionen styrs av helt andra krafter. Om man ackumulerade vinstmedel i onödan skulle det, bortsett från inlåsningseffekten, medföra uteblivna skatteintäkter, och upptagandet av nya delägare och nyckelpersoner skulle starkt försvåras eftersom de då måste köpa in sig i en hög substans. Det har de inte råd till. Det har inte unga människor råd till. Det vore förödande för alla unga begåvade medarbetare och för tillväxten. Till det kommer att även Finansdepartementet och Skatteverket, såvitt jag förstår, anser att man ska betala ett avkastningsvärde på förvärvet.

Sedan måste jag säga att argumentationen är otroligt märklig, särskilt eftersom regeringen faktiskt inte föreslår något kapitalkrav. Det talas mycket om att det plockas ut vinstmedel, utan att man samtidigt föreslår ett kapitalkrav. Vad man föreslår är att den som köper 3 procent av ett företag för 20 000 kronor kommer att betraktas som en icke-aktiv delägare vars intäkter kommer att tjänstebeskattas medan den som köper 4 procent i samma företag, för samma belopp, kommer att kunna tillgodogöra sig skattelättnaden. Den ekvationen kräver mer än retorik för att förklara.

Man påstår att företag har gjort anställda till delägare för att de ska komma i åtnjutande av kapitalbeskattningen. Jag vet inte var man fått det ifrån. Upptagande av delägare i konsultföretag är en mycket omsorgsfull process, och jag vågar påstå att inte en enda advokat har upptagits som delägare i en svensk advokatbyrå för att komma i åtnjutande av kapitalbeskattning. Det är trams att påstå det. Jag tillåter mig att tro att det är likadant i andra konsultbranscher. De svenska advokatbyråerna har haft samma struktur så länge jag kan överblicka. Den modellen har inte påverkats av 3:12-reglerna. Och, herr statssekreterare, andelen delägare i förhållande till antalet anställda inom advokatbranschen har inte ökat. Den har tvärtom minskat. Påståendet att advokater kraftigt överutnyttjar 3:12-reglerna kräver faktiskt en förklaring.

Mannheimer Swartling är Sveriges största advokatbyrå. Den sysselsätter 600 personer, varav 400 är jurister. Av dessa är 86 delägare. Delägarna tar ut en vinstutdelning i häradet ett till två. Anser regeringen att det är ett illojalt överutnyttjande? Var går gränsen för att man i Sverige inte riskerar att av regeringen bli utpekad som missbrukare när man tillämpar de schablonregler som lagstiftningen anvisar? Det är anmärkningsvärt, tycker jag, att regeringen inte har lyssnat på den massiva kritiken mot införandet av kapitalandelskravet på 4 procent. Det löser inga problem, det säkrar inte legitimiteten i skattelagstiftningen och det ger inga pengar till statskassan. Men det får allvarliga konsekvenser, skadliga effekter för tjänsteföretag.

Låt mig också säga, beträffande att statssekreteraren hänvisar till Lagrådets yttrande och säger att de har åberopat att det är lämpligt med kapitalandelskrav, att nej, det har de inte gjort. De har talat om ett kapitalkrav.

Jag tycker att man kan utgå från att Finansdepartementet vet skillnaden mellan ett kapitalkrav och ett kapitalandelskrav. Det vilar därför, ärade utskottsledamöter, ett särskilt ansvar på riksdagen att noga överväga det förslag som regeringen har valt att inkorporera i budgetpropositionen i stället för att bereda det som ett sedvanligt lagstiftningsärende. Jag uppmanar er därför att utnyttja den möjlighet ni har och lyfta ut det förslaget ur budgeten. Det har nämligen ingenting med en budgetprocess att göra.

Tack för att ni lyssnade!

Ordföranden: Vi tackar Anne Ramberg. Det gjordes flera referenser till statssekreterare Mikael Lundholm och det finns därför skäl att återkomma till det vid frågestunden. Vi går vidare och säger välkommen till Dan Brännström från FAR, Föreningen Auktoriserade Revisorer.

Dan Brännström, generalsekreterare FAR: Jag vill börja med att tacka för den här möjligheten. Det är alldeles utmärkt att skatteutskottet erbjuder möjligheten att belysa olika konsekvenser, eftersom förändringar i 3:12 är mycket viktiga. Utformningen av 3:12 har, som ni alla vet, stor påverkan på företagandet, inte minst för utvecklingen av alla de nya branscherna och de nya företagen. Vi får inte glömma den dimensionen i den här diskussionen, som blir lite väl skatteteknisk kan jag tycka.

Låt mig betona att vi från FAR:s sida tycker att det är bra att 3:12-reglerna ses över. Vi har hela tiden sagt att de är väl generösa, men förändringar som ska göras måste ske på ett sätt som inte skadar företagandet och som inte hämmar tillväxt och konkurrens. Tvärtom tycker jag att fokus skulle vara på att hitta ett regelsystem som uppmuntrar fortsatt företagande och ytterligare risktagande. Det behöver vi.

Jag har tio minuter till mitt förfogande och kommer att tala om tre saker. Allra först vill jag lite kort säga något om revisions- och rådgivningsbranschen. Anne Ramberg talade mycket om revisorer så jag kanske ska tala om advokater i stället. Nej, jag ska nog hålla mig till min bransch. Sedan kommer jag att kommentera konsekvenser av regeringens förslag samt kort belysa FAR:s alternativa förslag och även säga några ord om vägen framåt.

Jag står här i egenskap av FAR:s generalsekreterare, men jag vill vara väldigt tydlig på en punkt: Det är inte bara revisorer och advokater som berörs av förändringen, vilket redan nämnts, utan våra medlemmar, oavsett om de är revisorer, redovisningskonsulter eller rådgivare, får samtal från många oroliga företagare. Det är långt över de 400 företagen som vi hörde talas om som nu undrar hur nya 3:12 kommer att slå i samband med förvärv eller generationsskifte. FAR kontaktas även direkt av entreprenörer, vilket är ganska unikt. De vill veta vart den här frågan håller på att ta vägen.

Nu ska jag kort kommentera hur vår bransch ser ut. Inte helt överraskande erbjuder vi tjänster inom revision, redovisning och rådgivning. Beroende på hur man avgränsar branschen är antalet anställda ungefär 20 000. Omkring hälften av dessa finns hos några av de sju största aktörerna. Det som är lite unikt för Sverige är att de finns över hela landet. De

av er som kommer från orter runt om i landet känner nog till att PWC, KPMG och allt vad de heter finns på mindre orter. Så är det inte i andra länder, det är viktigt att komma ihåg.

Låt mig också kommentera antalet delägare. Ni kan på bilden som visas på skärmen se hur det har utvecklats på senare tid. Andelen delägare hos de sju stora är 8 procent. För några år sedan, 2005 när 3:12 senast ändrades på ett avgörande sätt, var andelen 10 procent. Inte heller i vår näring stämmer alltså den bild som regeringen ger, att antalet delägare skulle öka och systemet användas för att premiera medarbetare.

Som ni ser av bilden som visas är vi den största rekryteraren av ekonomer. Vi har också en omfattande utbildningsverksamhet. Vi tar vid, kan man säga, där skolan slutar. Det sker en enorm satsning på kompetensutveckling inom revisions- och rådgivningsbranschen. Men det finns ett naturligt flöde av medarbetare, och många går vidare till näringsliv och samhälle. Ni har säkert vid middagsbord och i andra sammanhang träffat på många som jobbat vid någon av revisionsbyråerna. Man kan alltså säga att vi är en viktig förmedlare av kompetens, kompetensförsörjning.

Branschen är liten, men den bidrar i hög grad till förtroende och effektivitet i näringsliv och samhälle och till många av de funktionssätt som vi tar för givna. Att man ska kunna lita på bokslut och årsredovisningar är en otroligt viktig uppgift som vi har. Annars skulle det vara mycket dyrare och krångligare att göra affärer, mycket dyrare att till exempel låna pengar. Det ställs, och ska ställas, höga krav på att vi i branschen levererar kvalitet och därför sker stora satsningar på kompetensutveckling och konkret kvalitetsarbete ute på byråerna.

För att uthålligt och långsiktigt utveckla byråernas verksamhet erbjuds ett antal personer att bli delägare. Men då krävs att de lever upp till mycket tuffa kriterier och är beredda att ta ansvar och verkligen driva verksamheten framåt. Jag upplever att det med tiden har blivit svårare att bli delägare i branschen. Jag vill särskilt betona att ingen blir delägare av skatteskäl, inte någon. Som jag nämnde tidigare sjunker andelen delägare. Tyvärr beskriver regeringen verkligheten på motsatt sätt, att 3:12 skulle användas som ett sätt att premiera medarbetare. Så är det inte. Det är, som vi hörde av Anne Ramberg, en betydande risk att vara delägare i en stor revisionsbyrå. Prosolviadomen visar det, och det finns andra case i närtid som visar på samma sak.

Jag ska så gå in på konsekvenserna av regeringens förslag. Till att börja med konstaterar vi att förslaget träffar blint och det träffar brett. I stor utsträckning träffar det delägare i mindre fåmansföretag, vilka ju inte riktigt var regeringens måltavla. Under sommaren har vi på FAR tillsammans med ekonomer vid Copenhagen Economics studerat hur förslaget slår mot det svenska företagandet. Vi konstaterar att när det gäller kravet på 4 procent är det endast 26 procent av dem som träffas av det som faktiskt jobbar i de större fåmansföretagen. Det är alltså många i mindre företag som drabbas.

En sådan tröskel som 4-procentskravet leder till får många ekonomiska konsekvenser som också är olyckliga från samhällsekonomisk synpunkt. Det finns forskning från många länder som visar på det. Vi behöver inte gå särskilt långt för att förstå att det är så det fungerar. Företag kommer att anpassa sig till tröskeln. De kommer att begränsa sin tillväxt, skära ned verksamheten eller dela upp sig i mindre enheter. Allt det kostar, och framför allt försämrar det dynamiken i näringslivet, vilket vi tycker är mycket allvarligt.

Så till konkurrensen. Det går inte en dag utan att jag funderar på varför Konkurrensverket inte kommenterade detta. Möjligen hann myndigheten inte svara på remissen, vilket i så fall är ytterst beklämmande. Det här förslaget påverkar nämligen konkurrensen i hög grad. Regeringen säger att det inte påverkar konkurrensen för företagen utan bara rör delägarnas skattevillkor. Men dessa företag är i mångt och mycket ägarna, så visst har det stor påverkan på konkurrensen. Jag tänker här visa en bild för att belysa detta. Den heter Snedvriden konkurrens; hela bilden är faktiskt lite sned. Platsen som visas på bilden kan ligga i Östersund eller varför inte i Halmstad. De fyra företagen A, B, C och D bedriver likadan verksamhet. Företaget A har 10 delägare, företaget B har 20 delägare, företaget C har 30 delägare och företaget D har 10 delägare men ingår i en nationell verksamhet med sammanlagt 100 delägare. Vad verksamheten består i spelar inte så stor roll; det kan vara en bilverkstad, mc-verkstad, arkitektbyrå, itbyrå, revisionsbyrå eller ett kafé.

Då är frågan vad som händer efter 2014 om förslaget blir verklighet. Det visar sig nämligen att företaget A och företaget B behöver göra investeringar för att klara konkurrenskraften. För att få större resurser till det behöver de gå samman. Tror ni att de kommer att göra det? De hade alltså 10 respektive 20 delägare.

I företaget C har man länge funderat på att förvärva företaget A eftersom det är mycket lönsamt. Men tror ni att de 10 delägarna i företaget A är intresserade av att gå till ett företag som redan har 30 delägare? Ni får svara själva.

En väl så viktig fråga är: Kommer företaget C över huvud taget att bestå?

Sedan har vi företaget D som är en nationell verksamhet som finns lokalt i Halmstad. För delägarna där blir det mer intressant att faktiskt gå till företaget A eller B. Till företaget C är det ingen som går.

Här ser ni vilken påverkan dessa regler kommer att få redan vid årsskiftet. Slutsatsen är att det är långt fler än dessa 400 företag som vi hörde talas om som kommer att drabbas. Man får inte ha en sådan statisk bild när man tittar på detta förslag, utan man måste se till dynamiken. Företag behöver gå samman och växa hela tiden. Det är det som måste analyseras ordentligt innan man går till beslut.

Jag talade om företaget D, och här ser jag en risk att större företag kommer att koncentrera sin verksamhet till större orter. Då försvinner den mångfald av arbetsgivare som jag tror är jätteviktigt på det lokala planet.

Här vill jag också hänvisa till en ESO-rapport som kom i våras och där det pekas just på att det för sysselsättningen är viktigt med en mångfald arbetsgivare. Jag menar att det här faktiskt finns ett samhällsintresse i att de stora tjänsteföretagen finns ute i landet. Tyvärr har finansministern gett uttryck för rakt motsatt uppfattning, nämligen att det inte skulle finnas ett sådant samhällsintresse.

FAR har under sommaren, som sagt, jobbat med Copenhagen Economics och vi har tittat på vad man kan göra eftersom vi tycker att denna 4-procentsregel skapar en tröskel med skadliga effekter.

För att ändå utgå från regeringens förslag sade vi att för delägare under 4 procent skulle man erbjuda en multipel som vi satte till 2 för att den skulle vara tillräckligt uppmuntrande för att man ska vilja driva företag och ta risk och för att man samtidigt ska skapa legitimitet för reglerna. Detta förslag tar alltså sikte på att slipa ned tröskeln. Men naturligtvis är det allra bäst om vi helt får bort en sådan tröskel.

När det gäller vägen framåt hoppas jag att vi inte stannar i den öken som visas på bilden. Vi har från FAR:s sida hela tiden försökt vara konstruktiva och komma med lösningar. Som vi har hört här finns det flera tänkbara lösningar. Denna tröskel på 4 procent är absolut inte den bästa, utan man kan tänka sig kapitalkrav, och man kan tänka sig en multipel för alla delägare så att vi slipper sådana här tröskeleffekter.

Diskussionen går nu vidare, och skatteutskottet ska bereda detta. Vi hoppas på fortsatt dialog. Det är otroligt viktigt inte minst för morgondagens företag att dessa regler får rätt utformning. Som ni har förstått av all min argumentation hoppas och tror vi från FAR:s sida att skatteutskottet vill ta ett initiativ här och bryta ut detta förslag från budgetpropositionen och göra de utredningar och de ändringar som faktiskt måste göras innan riksdagen går till beslut.

Tack.

Ordföranden: Vi tackar för dessa synpunkter från Dan Brännström från FAR. Vi hörde att det inte är bara advokater och revisorer som har haft synpunkter på förslaget.

Vi hälsar nu Krister Andersson, chef för skatteavdelningen på Svenskt Näringsliv, välkommen.

Krister Andersson, chef för skatteavdelningen på Svenskt Näringsliv: Jag tackar för inbjudan till denna öppna utfrågning i skatteutskottet. Det är mycket positivt.

Jag tänkte börja med att gå tillbaka lite till utvecklingen av regelverket. Vi har hört lite om detta tidigare från Tomas Algotsson. Som framgår av bilden har regelverket historiskt sett haft ett begränsande syfte. Men detta syfte byttes 2006 med den socialdemokratiska regeringen, och syftet blev att förstärka till ytterligare företagande och verksamhet. Sedan har allians-regeringen vid tre tillfällen ökat på det förstärkande och främjande syftet.

År 2006 införde den socialdemokratiska regeringen en 20-procentig skatt på utdelning och större lönebaserat utrymme. År 2007, 2009 och 2012 utökade Alliansen det enkelbeskattade utrymmet, det lönebaserade utrymmet, genom en höjning från 20 till 25 procent i nedre delen. Man slopade förbudet att räkna på ägarens egen lön, man slopade bottenavdraget på lönesumman, och man sänkte maxkravet från 15 inkomstbasbelopp till 10 med mera.

Nu verkar tyvärr pendeln ha svängt åt andra hållet, och nu handlar det åter om saker i begränsande syfte.

Vad har man egentligen uppnått med alla dessa förändringar med olika regeringsförslag? Jag tycker att man kan vara ganska stolt över det som man har uppnått från alla dessa regeringars sida.

Vi har fått en utveckling där utdelningen till ägare, som tidigare låg på kanske 10 miljarder kronor per år, har stigit till 30–40 miljarder kronor per år.

Tjänsteinkomsterna har stigit, även om det i budgetpropositionen talas om minskade inkomster av tjänst. Så är det inte, utan tjänsteinkomsterna har stigit. Någon kan möjligen undra hur detta går ihop med den bild som Tomas Algotsson visade inledningsvis. Nu tror jag inte att statistiksammanställning är Skatteverkets starkaste gren, och det kanske det inte ska vara heller, utan det ska vara att tillämpa de regler som finns och se till att vi får likabehandling i taxeringen. Jag anser att Tomas Algotsson visade den del av utdelningarna som blev tjänstebeskattade. Men här finns ett löneuttag från företagen, och de har stigit mycket kraftigt. Man har inte urholkat och bara tagit ut utdelning. Man tar ut mer i lön också.

I själva verket har lönerna till 3:12-företagare vuxit i takt med, eller till och med aningen snabbare än, lönesumman för hela ekonomin.

Vad är då problemet som ska åtgärdas? Naturligtvis ska rent konstlade upplägg och manipulationer av systemet åtgärdas och beivras. Detta med klyvning mellan inkomster av tjänst respektive inkomster av kapital är en genuint svår fråga. Det finns inget självklart svar på hur man delar upp vad som är tjänsteinkomst och vad som är kapitalinkomst.

Det finns dock i detta nya förslag ingen analys av hur man ska se på klyvningsfrågan. Konsekvensanalyser av effekter är mycket ofullständiga. Det visar sig att föreliggande förslag har mycket allvarliga och icke avsedda effekter, och det har vi hört från tidigare talare också.

Regeringens upprördhet över 3:12-reglerna kan kanske även till viss del bero på rena missuppfattningar. Det har tidigare framförts uppgifter om att det har skett en kraftig urholkning och inkomstskiftning i denna del av ekonomin. Jag tror att vi får höra mer om detta i nästa anförande. Men i den studie som ESO rapporterade om var det en helt orimlig statistik som man baserade undersökningen på. Man hade inte tagit bort extremvärden, och de fick mycket stor betydelse för resultatet. Då fick man fram att det hade skett en betydande inkomstskiftning.

Det har förts en debatt om detta i tidskriften Ekonomisk Debatt, och jag hänvisar de intresserade till att följa debatten där.

Vilka företag är det som drabbas, och hur allvarligt är regeringens förslag? Vi har hört Praktikertjänst nämnas i detta sammanhang, och man har framfört att det är problem med löne- och tjänstebeskattningen för delägare. Det är faktiskt så att man inom Praktikertjänst har högre tjänsteinkomster än landstingsanställda läkare och motsvarande kategorier. Snittet för satsat kapital inom Praktikertjänst är faktiskt en halv miljon kronor, och vissa har satsat så mycket som upp till 3 miljoner kronor.

Det finns totalt över 30 000 anställda i företag som har minst en delägare som drabbas av det förslag som nu föreligger. Medianvärdet för de drabbade företagen är elva anställda. 90 procent av de drabbade företagen har mindre än tio delägare. Finansministerns uppgift nyligen om att de drabbade företagen skulle ha 90 delägare som medianvärde förefaller helt orimlig.

Drabbade företag finns i alla branscher, och det är inte ett fåtal företag. Färre än hälften finns inom företagstjänster och det som har diskuterats i tidigare anföranden här i dag. Företag inom tillverkning, bygg, transport, handel, vård och omsorg har fler anställda som drabbas av detta förslag än de som påverkas inom företagstjänster.

Det som har sagts om att man skulle satsa ett par hundralappar stämmer absolut inte med majoriteten av dessa drabbade företag. Var tredje drabbad delägare har satsat mer än 100 000 kronor, och var femte har satsat mer än 200 000 kronor.

Jag skulle vilja överlämna en rapport, *Företagare om regeringens 3:12-förslag*, till ledamöter och suppleanter i skatteutskottet och till övriga intresserade. Här finns beskrivningar av hur olika företag av kött och blod påverkas av detta förslag. Jag överlämnar den till kanslichefen efter min presentation, och det finns rapporter tillgängliga här framme.

Låt mig säga något om effekterna av förslaget. Först och främst är det en mycket negativ signal som man nu skickar till landets företagare. Tyvärr är det för första gången en återgång i retorik till vad vi hade på 70-talet. Det känns mycket trist att behöva säga detta. Jag tycker att vi har utvecklats oerhört mycket i vår syn på företagande, och vi har en ökad förståelse för företagande. Men nu har vi kommit tillbaka till en retorik som vi inte har sett sedan 70-talet, och jag hoppas att detta blir en engångsföreteelse.

Förslaget kommer att leda till ökat krångel och ökad osäkerhet. Det innebär ett tak vid 25 delägare – 4 procent. Det hämmar expansion och samgåenden, som vi har hört tidigare. Det stimulerar dessutom passivt ägande jämfört med aktivt ägande. Det gynnar till exempel vissa riskkapitalbolag framför engagerade företagare. De kan få 25 procent skatt på satsat kapital. Men en anställd och delägare kan få 57 procent. Jag förstår inte riktigt varför man ska ha denna snedsits. Det blir också mycket svårare att rekrytera nyckelpersoner, inte minst ute i landet. De måste för-

värva upp till 4 procent av kapitalet, och det måste de göra till marknadsvärde. Med en 4-procentsregel kan det handla om mycket stora belopp, och då har man satsat väldigt mycket kapital.

Vilka lösningar finns det på detta? Vi har redan tidigt efter att detta presenterades pekat på möjligheter att med större precision och mindre skada åstadkomma det som regeringen säger sig vilja uppnå. Här finns parametrar att använda sig av. Vi har inte sagt vilken av dem som är bäst, utan det finns möjligheter. Det kan vara lönebaserat utrymme på 50 procent av lönesumman, då 50 procent ändå framstår som högt. Det kan vara utdelningstak vid 50 gånger egen lön, vilket framstår som högt.

Sedan tycker jag att vi måste kräva att man ska kunna skilja på kapitalandelskrav och kapitalkrav. Jag förstår inte varför regeringen har fastnat för kapitalandel. Varför ska man göra systemet beroende av hur stort bolaget är? Man säger att de ska ha satsat kapital, men ange då ett kapitalkrav på ett antal hundra tusen kronor. Då har man gjort det oberoende av storleken på bolag. Syftet med lagstiftningen måste väl ändå vara att komma åt dem som inte har satsat något kapital. Sätt då ett kapitalkrav. Svårare än så är det inte.

Regeringen har backat tre gånger efter massiv kritik, inte minst från Lagrådet. Det har varit en undermålig beredning av detta ärende. För mig är det orimligt hur man har kunnat hamna på ett kapitalandelskrav. Jag hoppas att man kan gå vidare och komplettera kapitalandelskravet med ett kapitalkrav. Sedan får väl nästa regering, oavsett kulör, ta tag i denna problematik på ett lite mer fundamentalt sätt.

Ordföranden: Tack, Krister Andersson, från Svenskt Näringsliv och tack också för att du puffade för nästa föredragshållare, Annette Alstadsæter, som är Assistant Professor vid Oslo universitet. Hon har arbetat med 3:12-regelverket och skrivit om det som kallas för inkomstomvandling i en ESO-rapport som tidigare varit uppe på skatteutskottet. Du är välkommen hit, Annette, för att ge dina synpunkter på diskussionen och på förslaget.

Annette Alstadsæter, Oslo universitet: Tack för att jag har fått komma hit!

Jag får väl känna mig hedrad av att Svenskt Näringsliv är så oroade över vad jag kommer att säga att de försöker försvaga min trovärdighet precis innan jag startar. Svenskt Näringsliv vet mycket väl att deras kritik är felaktig. Inga av resultaten i vår rapport försvagas genom det som Svenskt Näringsliv påstår är felaktiga sifferuppgifter. Siffrorna är riktiga. Svenskt Näringsliv har visat väldigt dålig ekonomisk intuition i sin kritik av rapporten. Nu är detta sagt.

Låt mig nu börja med det jag hade tänkt säga. Jag hade egentligen tänkt stödja en del av det som Svenskt Näringsliv säger, så det var ingen vits med att börja kritisera mitt arbete innan jag ens sagt något.

Det har varit mycket detaljer i diskussionen här i dag, och en hel del av det som föregående talare har sagt har varit exempel och anekdoter. Det talas om vilken typ av företag som förlorar och vilka som vinner, och då mister man överblicken totalt. Låt oss därför gå tillbaka och få överblick

och se vad detta egentligen handlar om. Vi behöver få den stora bilden och se på principerna. Sedan ska jag komma tillbaka till vad som är de strukturella problemen i 3:12-reglerna och som man kanske inte kommer till rätta med genom dessa förslag.

Vi har i Sverige en dual inkomstbeskattning där man har hög marginalskatt på arbete och låg marginalskatt på kapital. Det är en spänning som gör att man kan önska att reklassificera arbetsinkomst som kapitalinkomst för att reducera sin skatt.

Det man ofta glömmer i debatten är att det finns dubbel beskattning av både arbete och kapital. Lönen beskattas också på företagsnivå, liksom också utdelning, för man ska beskatta företagsinkomst. Tar man med detta ökar beskattningen.

Man har i Sverige en mycket hög socialförsäkringsbeskattning, arbetsgivaravgift, på över 30 procent. Det är mycket högt. Så har man en företagsbeskattning som har blivit sänkt de senaste åren. Ser man på helheten har beskattningen av arbete ökat relativt konstant medan det har blivit en sänkning av beskattningen av kapital.

Ser man på den totala marginalskatten om en ägare tar ut något som lön respektive som utdelning under gränsbeloppet är skillnaden jättestor. Man kan spara 30 procentenheter i skatt genom att göra uttag i form av utdelning och inte i form av lön.

Denna utveckling kommer bara att förstärkas om man skulle reducera företagsbeskattningen ytterligare, vilket det ju är en internationell trend att göra. Denna spänning i det duala skattesystemet är grunden till hela problemet.

Låt oss så se på principerna. Jag ska upprepa något av det som Tomas Algotsson sade. Vilka företag är det som omfattas av 3:12-reglerna? Egentligen är det där hela problemet ligger.

Det finns två krav. Först ska det vara ett fåmansföretag. Det följer den internationella utvecklingen att man har specialregler för att gynna små, växande företag med koncentrerat ägarskap. Detta gäller när det är fyra personer eller färre som äger majoriteten av företaget.

Sedan finns det specialregler som säger att nära familjemedlemmar räknas som en person när man ska definiera ett fåmansföretag. Så har man konsultregeln, som säger att alla aktiva ägare räknas som en person. Det är detta som gör att man kan få extremt många ägare i ett så kallat fåmansföretag. Det största företaget år 2011 hade 1 700 delägare och räknades ändå som fåmansföretag!

Men detta är inte nog. Man kan också ha passiva ägare i ett fåmansföretag, men för att som ägare ska omfattas av 3:12-reglerna ska man vara aktiv. Vad är då en aktiv ägare? Det finns ingen operationell definition av det i skattelagstiftningen, och det är ett problem.

En aktiv ägare är verksam i företaget i betydande omfattning. I praxis betyder det att personens arbetsinsats har varit av stor betydelse för resultatet, för den genererade vinsten. Vad menar man då med ”stor betydelse”?

Det är inte definierat, och det är svårt att finna vad som egentligen avses. Det är i hög grad egendefinierat – en ägare lämnar in en K10-blankett och definierar sig därigenom som aktiv ägare. Egendefinierade storheter skapar stort utrymme för missbruk eller kringgående av regler. Det är en allmän insikt i skattelitteraturen.

Dagens problem härrör i stort sett från konsultreglerna. Det är de som uppmärksammas i medierna och som är de stora exemplen som man nu försöker göra något åt. De kom med 2006-reformen. Då gjordes tre stora ändringar som bidrog till att skapa utrymme för utnyttjande av konsultreglerna. Man reducerade skatten på utdelning med 10 procentenheter. Man ökade det lönebaserade gränsbeloppet kraftigt, så att de flesta fick ett ökat gränsbelopp, alltså mer lågt beskattad utdelning. En stor förändring som gynnar de så kallade konsulterna – advokaterna och revisorerna – är att ägarlön nu ingår i basen för beräkningen av löneunderlaget.

Här ligger ett problem för de arbetsintensiva tjänsteföretagen. Ägarna tar ut stor lön till sig själva, och när det är många ägare kommer alla ägares lön att ingå. Här får man ett stort lönebaserat utrymme.

Det har inte heller varit någon kontroll över prissättningen på aktier. Man har i princip kunnat köpa en aktie för 100 kronor och få en utdelning på 1 miljon. Felprissättningen med ett lägre pris för aktien är i verkligheten en kompensation för arbetsinsats, och den vinst man gör genom att köpa en lågt prissatt aktie ska beskattas som lön. Här finns alltså en felaktig prissättning, vilket inte har något med 3:12-reglerna att göra. Detta har varit mycket fördelaktigt för konsultföretag, som härigenom kan distribuera det som i verkligheten är en arbetsintäkt som en lågt beskattad utdelning. Detta bör man göra något åt.

Det finns ca 160 000 så kallade fåmansbolag med minst en aktiv ägare som omfattas av 3:12-reglerna. Bland de bolag som har många ägare var det år 2011 bara 54 bolag som hade fler än 25 aktiva ägare. Nio bolag hade mer än 100 aktiva ägare. Maximum var 1 700 ägare. Det är inte många bolag vi talar om, så här gör vi stora regeländringar som bara berör ett fåtal bolag.

Detta är tjänstebolag som har litet realkapital. Det mesta kapitalet är finanskapital. De finns i olika branscher. Det är inte bara advokater eller revisorer, utan det finns ganska många från restaurangbranschen, hotellbranschen och detaljhandeln. Det kan verka som ett slags franchising där man utnyttjar detta för att låta franchisetagaren ta ut en lågt beskattat uttag. Det är alltså inte bara konsulterna det gäller.

Majoriteten av de anställda är också ägare. Låt oss titta på vad det betyder. Hur många anställda har man per aktiv ägare under 3:12-reglerna? Om man bara har en aktiv ägare i bolaget är det i genomsnitt 2,5 anställda per aktiv ägare. Även om vi ökar antalet aktiva ägare – det kan vara mellan 1 och 25 aktiva ägare – är det likafullt bara 1,3 anställda per aktiv ägare. I genomsnitt är alltså en majoritet av de anställda också ägare.

Här kommer problemet med det lönebaserade gränsbeloppet in. Ägarlönen kommer att ingå i löneunderlaget. Om den inte gör det skulle man inte ha problemen med konsultbolagen.

Löser de föreslagna ändringarna i 3:12-reglerna problemen med *income shifting* under huvudregeln? Nej. De löser inte problemen, även om de reducerar dem i viss grad. 4-procentsregeln begränsar antalet aktiva ägare som kan använda löneunderlaget till max 25. Det begränsar utnyttjandet av 3:12-reglerna men skärper beskattningen för aktiva småägare, alltså för dem som äger mindre än 4 procent.

Om man äger mindre än 4 procent räknas man fortfarande som aktiv ägare, men man får ett begränsat gränsbelopp, för man får bara beräkna gränsbeloppet på kapitalet.

Är detta ett problem? I branscherna säger man att det är ett jättestort problem att man inte kan knyta till sig nyckelpersoner om man inte kan ge dem delägarskap. Om man då har en väldigt liten ägarandel, är man då aktiv, eller är man i realiteten passiv?

Man kan i hög grad välja själv om man vill vara aktiv eller passiv. Det har inte kontrollerats av Skatteverket. Man kan alltså välja. Kan man då tro att många av dessa kommer att välja att vara passiva? Då kan de göra uttag som utdelning med 25 procents beskattning och undgår alltså hela den lönebaserade beskattningen.

Man kan också fråga sig om en vanlig anställd med 1 procents ägarandel i bolaget bidrar till att generera vinst i betydlig grad. Det är ju det som är kravet för att räknas som aktiv ägare.

Det finns miljarder i outnyttjade gränsbelopp hos 3:12-ägarna som har redovisats för Skatteverket. Jag har utmärkta erfarenheter av Skatteverkets kompetens när det gäller att ta fram statistik, så jag tror på siffran 500 miljarder som Skatteverket har tagit fram. Det finns alltså 500 miljarder i outnyttjade, sparade gränsbelopp som kan generera ränta. De som man försöker komma åt genom regelförändringen – advokater och konsulter som har stora lönebaserade gränsbelopp och antagligen också har sparat mycket, så de har stort löneutrymmen – kommer att kunna utnyttja dessa ackumulerade gränsbelopp under lång tid framöver. Det tar alltså lång tid innan de man önskar komma åt verkligen drabbas av någon skattehöjning.

Hur ska man då implementera 4-procentsregeln? Det är lätt att göra regler men svårt att tillämpa dem. Man har egenrapporterade ägarandelar från aktiva ägare. Skatteverket vet inte vem som äger vilka aktier i onoterade bolag. Martin Jacob och jag har i en artikel visat att det finns en stor felrapportering av ägarandelar när man använder K10-blanketten enligt förenklingsregeln. Det var 5 procent i vårt urval som felrapporterade, och många gjorde det medvetet. Händelsevis skedde en ökning av felrapporteringen när man började tjäna på det genom höjd marginalskatt.

För att det ska bli möjligt att tillämpa 4-procentsregeln bör det inrättas ett aktieägarregister, så att Skatteverket får möjlighet att kontrollera ägarandelarna och också vet vem som äger onoterade aktier. Så gör man i Norge. Ett sådant register är också ett fantastiskt material för forskare och myndigheter, så jag rekommenderar starkt att man inför det i Sverige också.

Låt mig sammanfatta vilka de strukturella problemen med 3:12-reglerna är. Huvudproblemet är frågan vem som ska omfattas av 3:12-reglerna. Vad är ett fåmansföretag? I många länder finns det specialregler för småföretag som man anser önskvärda. Utvecklingen 2006, med ökat lönebaserat utrymme och ökat gränsbelopp, var en politiskt styrd utveckling för att stärka entreprenörskap och tillväxt. Det är bra, men vem är det som ska gynnas?

FAR och Advokatsamfundet talade mycket om behovet av stora företag i Sverige. De behövs. Man behöver stora företag i alla länder, men de ska inte nödvändigtvis vara fåmansbolag. De ska inte klassificeras som närägda. Det är fint med stora företag, men låt dem beskattas som riktiga företag, vilket de är.

Hur definierar man ”aktiv ägare”? I dag kan man i stort bestämma själv vad som är mest gynnsamt att definiera sig som. Det bör finnas en operationell definition av aktiv ägare.

Ska ägarlön gå in i löneunderlaget? Det skapar problem i tjänstesektorn. I Norge hade vi tidigare specialregler för så kallade liberala yrken, det vill säga tjänsteyrken där insatsen var arbetsintensiv och där alltså humankapitalet var insatsen. Där var reglerna strängare för att det som egentligen var avkastning på arbetsinsatsen inte skulle kunna omvandlas till kapitalinkomst. Det kan alltså vara en möjlig lösning att inte låta egen lön ingå i löneunderlaget för så kallade liberala yrken.

Till sist vill jag ta upp något som inte har nämnts tidigare i dag. Vi har dokumenterat en stor tillväxt i så kallade holdingbolag, bolag som inte har aktivitet och inga anställda men där ägarna likafullt är aktiva och sparar gränsbeloppet med ränta varje år inför framtiden. Det är en skattefri option på framtida reducerad skatt som förefaller utnyttjas en hel del. Det kan vara en bra idé att ställa upp ett aktivitetskrav på bolagsnivå när man ska spara gränsbelopp för att förhindra att gränsbelopp ackumuleras när det inte finns aktivitet i bolaget.

Ordföranden: Tack, Annette Alstadsæter från Oslo universitet, och tack alla för presentationer och synpunkter!

Leif Jakobsson (S): Det har varit en spännande resa med den här frågan. Jag tog upp den med finansministern för ungefär ett år sedan och fick då veta att det var socialdemokratins problem eftersom vi hade infört de här reglerna 2006. Jag tog upp frågan eftersom jag känner en stor oro för att det vi egentligen vill gynna, det vill säga entreprenörskap och risktagande, är på väg att åka ut med badvattnet genom det sätt på vilket reglerna kan överutnyttjas och blir överutnyttjade.

Det är bra att regeringen, trots att man sade något annat, har tagit sig samman och försökt göra någonting. Men jag ska inte kommentera det nu.

Jag riktar mig nu till Mikael Lundholm. Inte minst den sista föredragningen handlar om en lång rad andra problem som inte alls adresseras i förslaget. Det handlar om begreppet aktiv och passiv näringsverksamhet. Det handlar om underlag för alla de uppskjutna skatter som ligger latent och kan hota skatteintäkterna framöver. Det berör ni inte.

Vi är överens om att överutnyttjandet har inneburit att skatteintäkterna har blivit lägre än de borde ha blivit. Jag skulle vilja ha ett svar från Mikael Lundholm på varför ni då lägger fram ett förslag som inte innebär högre skatteintäkter. Det underliga med debatten är att nästan ingen företrädare för dem som har berörts har sagt att skatten är för hög utan har snarare erbjudit sig att betala högre skatt. Men ni lägger fram ett förslag som innebär att man visserligen tar in pengar från några men skickar i väg mer pengar till andra. Vad är vitsen med detta?

Mikael Lundholm: Motivet är helt enkelt att regeringen har velat gynna entreprenörskap och företagande. Därför har pengarna använts på det sättet för att med de här förbättringsförslagen genom löneunderlaget göra det mer lönsamt för dem som har de lägsta lönesummorna.

Fredrik Schulte (M): Jag tycker att det kan vara värt att lite principiellt – kanske politiskt – reflektera över syftet med att ha ett dualt skattesystem när vi utifrån Annettes analys har kunnat konstatera att det är påtagliga skillnader i skattesatserna. Syftet med det duala skattesystemet är just att vi vill gynna investeringar och kapitalbildning som är drivande för produktion och tillväxtökningar. Vi vill också gynna dels företagande människor som kanske säger upp sig från jobbet och lever på små marginaler och kanske inte investerar så mycket pengar i sitt nystartade företag – vilket gör att Svenskt Näringslivs förslag på kapitalkrav kanske inte är särskilt korrekt riktat – dels människor som pantsätter hus och hem. Det är dem vi vill gynna med bland annat 3:12-regelverket.

Mikael Lundholm har varit inne på att detta innebär påtagliga skattesänkningar för 150 000 företagare. Det är inte så att vi principiellt motiverar det duala skattesystemet med att man med olika typer av affärsmodeller ska kunna tillskansa sig lägre skatt genom att köpa aktier för 250 kronor och inte ta den risk det innebär att starta ett företag och expandera ett företag med anställda. Detta har skapat stora obalanser som gör att vi har en orättvisa.

Det är flera som har påtalat att det inte är säkert att detta förslag kommer att innebära att vi löser alla problem. Därför skulle jag vilja ställa en fråga till Mikael Lundholm. Det är inte första gången som politiker och skatteexperter leker en katt-och-råtta-lek där man genom politiken fattar beslut, och sedan hittar experter sätt att kringgå reglerna. Ser du en risk för att detta kringgående kommer att fortsätta? Jag antar att regeringen kommer att hålla ett öga på och bevaka utvecklingen för att säkerställa att man kan korrigera sådana eventuella smithål.

Mikael Lundholm: Svaret är helt kort: Ja. Med ett sådant schabloniserat system kommer det alltid att finnas möjligheter att genomföra inkomstomvandling.

Vi har i föredragen sett andra exempel på inkomstomvandling som inte har varit föremål för regeringens förslag den här gången. Jag utesluter inte att vi kan komma att titta närmare på andra aspekter av 3:12-systemet, men självklart kommer vi att nogsamt följa vad som händer när det gäller de föreslagna förändringarna och hur de nya reglerna utnyttjas.

Mats Pertoft (MP): Jag blir lite brydd när jag nu och under hela tiden sedan regeringen först kom med sitt förslag hör företrädare för branschen i princip plädera för regler för hårdare beskattning. Regeringssidan och departementet pratar om att gynna företagande, nyföretagande och så vidare. Vi hör samtidigt hur förslagen slår ganska hårt mot ökad delaktighet i ägande. Det är knappast sådant som gynnar ökat företagande i Sverige.

Jag skulle vilja ställa frågor till två personer. Jag börjar med att rikta mig till Tomas Algotsson från Skatteverket. Vi har ganska tydligt hört om en påtagligt ökad risk för ökad skatteplanering med de nya reglerna. Har du några kommentarer till risken med ökad skatteplanering med dessa nya regler?

Sedan skulle jag vilja ställa en fråga till departementsråd Mikael Lundholm. Jag blir ärligt talat inte klok på förslaget. Vi hör hela tiden att grundproblematiken egentligen handlar om att skärpa beskattningsreglerna. Vi har pratat om proportionerliga fördelningar, multiplar etcetera. Hela kritiken handlar om regleringen av antalet ägare. Jag har svårt att förstå varför regeringen på detta sätt låser sig vid antalet ägare när man kan, tycker jag, hitta mycket enklare och mer logiska kopplingar till just fördelningen mellan lön och utdelning i stället för att låsa sig på 4 procent.

Jag skulle vilja höra några kommentarer från departementet när det gäller de två konkreta förslag som vi har hört, dels från FAR, dels från Svenskt Näringsliv. Vad är anledningen till att departementet å ena sidan talar väl om ökat företagande och å andra sidan gör tvärtemot i sitt förslag och vill inskränka ägandet så tydligt?

Tomas Algotsson: Det finns väl en reell risk med skatteplanering. Vi ser att bland andra de branscher som är representerade i den här typen av transaktioner har en stor kreativitet i sin yrkesmässighet. Så det finns nog en risk för att man till exempel delar upp företag eller delar av företag till mindre delar så att man då kan kringgå detta krav.

I vårt remissvar hade vi ett förslag på att man skulle ta bort konsultdefinitionen från dem som får använda huvudregeln, vilket skulle slå på ett annat sätt. Man får nog i och för sig fortsätta utreda vad det skulle kunna vara för några problem, men man skulle i varje fall komma ifrån den här uppdelningen.

Mikael Lundholm: När det gäller flera av de förslag som har framförts som alternativ till 4-procentsregeln kan jag konstatera att många av dem är av karaktären att man ska skärpa reglerna generellt för gruppen fåmansbolag, alltså även för de delägare som äger mer än 4 procent. Det har inte varit aktuellt för regeringen.

När det gäller alternativ har det pratats om multiplar och hur man ska få ta del av det lönebaserade utrymmet även om man har under 4 procent, olika trappsteg och så vidare. Jag konstaterar att motivet för det lönebaserade utrymmet var att man skulle belöna risktagande. Om man inför någon form av multipel eller liknande får man en mekanism för ren och skär inkomstomvandling som inte är kopplad till risktagande.

Till sist vill jag kommentera kapitalkrav. Insatt kapital belönas i huvudregeln. Man får ut 9 procent plus statslåneräntan beskattad till 20 procent. Om man då skulle införa ett kapitalkrav för att kvalificera sig för att använda sig av löneunderlaget skulle man alltså belöna kapitalinsatsen ytterligare en gång. I det läget tycker jag att man kanske skulle överväga om man i sådana fall vill belöna kapitalinsatsen med att justera 9-procentsräntesatsen plus statslåneräntan. Det har dock inte varit aktuellt nu.

Karin Nilsson (C): Herr ordförande! Jag ser att Urban Rydin, skattechef på LRF, finns närvarande i lokalen, och jag känner att det för min del vore relevant att höra vad en företrädare för en så stor arbetsgivarorganisation skulle kunna bidra med i det här sammanhanget. Jag hoppas alltså på att få ställa en fråga utanför ledet av föredragshållare om det går bra som undantagsfall.

Urban Rydin: Jag ber att få tacka för analysen från vårt naboland. Om en minut kommer ni att förstå varför jag tackar för den.

Det säger sig självt att 25–30 procents lägre skatt är väldigt lockande. Det är det vi ser resultatet av här.

Sker det ett överutnyttjande? Svaret är ja! Vad beror det på? Jo, det beror på systemets konstruktion. LRF håller fullständigt med regeringen om att vi måste göra något åt det här, att säkra skattebasen. Men vi får inte heller glömma neutraliteten mot anställda.

Kommer regeringen att lyckas med det här förslaget? Det har ställts en hel del frågor om det. Nej, det kommer den inte att göra. I en helsidesannons i Dagens Industri står det om hur man blir vinnare med 3:12. Det kommer inte att lyckas det minsta, utan vi kommer att få se en enorm skatteplanering. Jag känner till byråer med 27 personer i dag som är på väg mot 25. Ni kan själva räkna ut varför.

Hur ska man då göra? Jo, gå tillbaka till grundsyftet för 3:12-reglerna – att identifiera en kapitalinkomst. Då ska vi inte glömma att det mervärde, den vinst, som anställda genererar i ett bolag är en kapitalinkomst. Den ska beskattas med 37,6 procent. Men att ta bort den egna lönen från löneunderlaget måste vara feltänkt. Vad vi också kan fundera på är en ny väg. Det bör man utreda vidare.

Krister Andersson var inne på räntenivåerna. Kapitalunderlaget består av tre delar: 11 procent, 5 procent, och löneunderlaget 50 procent, 25 procent. Det är en jättestor skillnad. Där har ni roten till det onda. Då kan man säga att man vill gynna anställningar och så vidare. Ja, men då finns det nog betydligt bättre sätt. Sänk de sociala avgifterna! Då är det inte bara 15 procent av fåmansföretagarna som kan göra det. Med en sådan lösning – och det finns ju alternativ; det kan naturligtvis också vara multipel på lön – kan ni sänka lönekravet och stoppa andelskravet på 4 procent, och det behövs ingen ny dotterföretagsdefinition.

Jacob Johnson (V): Huvudproblemet här är det duala skattesystemet med stora skillnader i skattesats. Jag anser att hela den här frågan bör tas in i en större översyn av det svenska skattesystemet. Jag kan hålla med Lagrådet om att helheten av 3:12-reglerna är närmast omöjlig att överblicka, även för oss som sitter i skatteutskottet. Även 3:12-reglerna som sådana anser jag bör utvärderas i sin helhet.

Men jag vill ta upp frågan om kopplingen mellan 3:12-reglerna och legitimiteten i vårt skattesystem och de fördelningspolitiska effekterna. I den redogörelse som regeringen har lämnat i budgeten varje år har man själv påpekat att inte minst 3:12-reglerna har bidragit till ökningen av de inkomstskillnader som finns i Sverige i dag. Den statistik som Skatteverket redovisade här, med de kraftigt ökade utdelningarna som beskattas till bara 20 procent, förstärker det intrycket.

Jag skulle vilja höra hur Mikael Lundholm kommenterar detta, och även hur till exempel Krister Andersson från Sveriges Näringsliv ser på legitimiteten i de ökade inkomstskillnaderna. Till slut skulle jag vilja höra Dan Brännström kommentera annonsen vi fick se alldeles nyss med tanke på att vi ska ha ett legitimt skattesystem.

Mikael Lundholm: Jag kan bara kommentera på följande sätt när det gäller legitimiteten: Här finns ju flera olika målsättningar. Vi har det duala inkomstskattesystemet. Syftet med det var när det infördes och är fortfarande att det ska finnas en progressivitet och en omfördelning. Det skapar den här spänningen mellan kapitalinkomster och tjänsteinkomster. Samtidigt vill vi ha ett bra företagsklimat och bra skatteregler för företagare. Det ska gå lätt att starta och driva företag, och det ska inte vara skattemässigt komplicerat.

Nu sitter vi i en situation där vi måste ha de schabloniserade reglerna, vilket i sin tur skapar problemet med inkomstomvandling som späder på spänningarna i systemet. I stället för att bara vara ett sätt för företag att få definierat vad som är inkomst av kapital och inkomst av tjänst har vi en mekanism i skattesystemet som leder till inkomstomvandling. Den spär på spänningen och minskar legitimiteten i systemet. Förslaget från regeringen ska vi se i perspektivet att det ska försöka öka legitimiteten.

Det kan också bli aktuellt att återkomma med andra förslag om vi ser att det finns andra typer av oönskad användning.

Krister Andersson: Ordförande! När det gäller de fördelningspolitiska aspekterna på förslaget och effekterna av reformeringen av 3:12 sedan 2006 kan man konstatera att den reformen har lett till ökade skatteintäkter på mellan 3 och 5 miljarder per år. Det finns en utmärkt möjlighet att använda de medlen till fördelningspolitiska åtgärder. Jag tror det var missriktat att bedriva fördelningspolitiken i huvudsak genom att ändra regelverket i 3:12 för att göra det mindre inriktat på entreprenörskap. Det tror jag minskar antalet arbetstillfällen och ger en negativ effekt på inkomstfördelningen. Men det finns 3–5 miljarder per år att använda till följd av reformeringen.

Låt mig också kommentera kapitalkravet jämfört med kapitalandelskravet. Statssekreteraren hänvisade till att man inte kan ha ett kapitalkrav eftersom det skulle vara en skärpning av reglerna. Det behöver det inte bli om man har kvar kapitalandelskravet men kompletterar det med en ellersats – *eller* att man har satsat x hundratusen kronor. Då är det inte en skärpning för någon. Om det behöver finansieras har vi pekat på möjligheter. Jag pekade på det i mitt anförande också.

Dan Brännström: Jag måste ärligt säga att jag inte blev glad när jag såg annonsen. På något sätt bekräftade den våra farhågor att förslaget leder till denna tröskel som kommer att leda till en massa skatteplanering och ett alltför skattestyrt företagande. Det är också därför vi pläderar för en lösning som helst är helt fri från en tröskel. Det vore mycket bättre. Då slapp vi se de här annonserna.

Gunnar Andrén (FP): Herr ordförande! Denna diskussion visar framför allt att vi har ett problem i Sverige: Vi har bara julafton en gång om året. Det är ett stort problem.

Både Anne Ramberg och Dan Brännström sade att detta inte har någonting med rekryteringspolitiken att göra. Där har väl diskussionen som vi har tagit del av, åtminstone från andra branscher, varit något annorlunda. Jag skulle i detta sammanhang vilja rikta mig till Krister Andersson, för här finns ett annat förslag som inte tar upp detta. Karin Boye var långt framme med det här: Det gör ont när knoppar brister. Det är ju vad det handlar om i dag. Men hur ser Svenskt Näringsliv på optionsmöjligheterna i delägarföretag som en ytterligare möjlighet just när det gäller rekryteringen?

Krister Andersson: Herr ordförande! Jag antar att Gunnar Andrén med optionsmöjligheter avser möjligheten att främja delägarskap och rekrytering genom att ställa ut optioner i någon form. Det är klart att det skulle kunna vara en framkomlig väg, och jag förstår att det finns planer på att få direktiv till en utredning och att få en utredning tillsatt på detta område. Det är naturligtvis väldigt välkommet från näringslivets sida att man utreder frågan. Men det kan knappast användas som argumentation för att man ska göra det mer negativt med dagens 3:12-regler. Det är två skilda frågor, så jag tycker inte att man kan använda en tänkt framtida förbättring som motvikt till en mer eller mindre bestämd försämring redan i dag.

Anders Sellström (KD): Ordförande! Jag har två frågor. Den första går till Krister Andersson, Svenskt Näringsliv. Missuppfattade jag er, eller vill ni justera det lönebaserade utrymmet så att många fler delägare ska få höjd skatt? Var det så jag skulle tolka ditt anförande?

Fråga två går till Anne Ramberg, Advokatsamfundet. Jag tyckte mig höra att hur ni har organiserat er är oväsentligt utifrån 3:12-reglernas aspekter. Innebär det, med de förändringar som nu ligger på bordet, att ni inte kommer att omorganisera er någonting? Ni kommer alltså inte att ta hänsyn till det, utan ni fortsätter att jobba som ni alltid har gjort. Eller har jag också missuppfattat det?

Krister Andersson: Herr ordförande! Jag pekade på möjligheter att finansiera en förbättring av systemet och pekade då på bland annat 50 procent av lönebaserat utrymme som högt. Jag tror att den synen delas av väldigt många. Vi hörde också förslag i dag när det gäller egen lön. Här är det 50 gånger egen lön. Jag tror att det nämndes i debatten här i dag en faktor på 2. Det tror jag vore att gå alldeles för långt.

Vår ambition är inte att höja skatten för företag, men det finns betydande sparade belopp. Jag tror att som en helhetslösning vore det bra att få ett kapitalkrav, för det är egentligen det man avser med kapitalandelskravet. Då får man nog vara beredd att titta på andra delar av systemet.

Anne Ramberg: Som jag sade har advokatbyråerna haft samma struktur så lång tid som jag kan överblicka, och andelen delägare har inte blivit större i förhållande till andelen anställda. Det är ju det som görs gällande i budgetpropositionen och som finansministern har sagt flera gånger. Tvärtom har andelen delägare sjunkit något.

Om förslaget går igenom med bibehållen struktur tror jag att det finns en risk att byråer delar sig. Det kan vara geografiskt, och det kan vara inom olika områden. Det handlar inte om något skattedrivet upplägg, utan det handlar om en verklighet. Det är väl så att när man lagstiftar får det strukturella effekter. Det kommer det att få även på advokatbyråerna, men jag tror inte att advokatbyråerna i någon mån kommer att ändra struktur och göra om till en större procentuell andel delägare eller tvärtom. Jag tror att det kommer att vara precis likadant som det har varit.

Hannah Bergstedt (S): Herr ordförande! I regeringens förslag till ändring av 3:12-reglerna från 2009 lyftes det höga lönekravet fram som ett problem. I förslaget i april fanns en höjning av detsamma men som nu har plockats bort. Det ger ju onekligen ett intryck av att vara ganska hastigt och lustigt framtaget, och näringslivet har bland annat anklagat regeringen för att vara populister och för att ha slarvat för att framstå som handlingskraftiga, dessutom med en ganska kort remisstid.

Nu har vi fått höra av statssekreteraren att det är väldigt få som kommer att omfattas av förslaget och förändringen. Då ställer jag frågan: Varför sådan brådska att det finns risk att det nya regelverket får oönskade

effekter, som vi har fått höra om i dag, och dessutom kringgås? Varför inte ge ett sådant komplicerat och komplext system en lite seriösare hantering?

Ulf Berg (M): Herr ordförande! 3:12-reglerna är ju krångliga, och efter den här dagen kanske de är förvirrande på en något högre nivå, för vi har ju hört många olika budskap. Men en fundering är att 3:12 med det här förslaget ska skapa 50 000 vinnare. Det är inget vi ska sticka under stol med; det är en medveten politik. Sedan är det 3 600 som ska få höjd skatt. Om man frågar svenska folket om de är beredda att satsa 250 kronor för att få behålla 80 kronor av hundralappen i stället för 40 behöver man nog inte kalla in Sifo för att få veta svaret.

Min fråga går till Krister Andersson och Mikael Lundholm. Det har ju skett en otroligt positiv utveckling både på kapital- och lönesidan, som Krister Andersson visade. Kommer den positiva utvecklingen att fortsätta nu när företag som vill investera förhoppningsvis återinvesterar på ett helt annat sätt? Kommer vi att få se en fortsatt positiv trend med det här förslaget?

Krister Andersson: Herr ordförande! Det är väldigt svårt, Ulf Berg, att sia om framtiden och hur utvecklingen kommer att bli. Jag tror dock att det skickar en så pass negativ signal till svenska företag, inte minst skrivningarna i underlaget, att vi inte kommer att få samma gynnsamma utveckling som hittills. Att den helt skulle knäckas av förslaget tror jag dock inte.

Vi argumenterar inte för att 250 kronor i satsat kapital ska vara skäl att få kapitalbeskattad utdelning, utan vi tycker att det ska vara betydligt större belopp – hundratusentals kronor, kanske. Jag förstår inte varför man inte kan korrigera det förslag som finns. Det är en enkel bisats. Andelskravet kompletteras med ett kronbelopp. Då tror jag att man skulle få en betydligt bättre utveckling framöver. Det skulle undanröja det tvivel som man har sått med det här förslaget.

Mikael Lundholm: När det gäller Ulf Bergs fråga tror jag att regeringens sammanhållna förslag innebär väldigt stora förbättringar för väldigt många fåmansföretag. Jag ser därför ingen anledning till att de positiva tendenserna skulle brytas. De åtstramningar av förslaget som finns berör ett litet antal företag och ett litet antal delägare.

När det gäller Hannah Bergstedts fråga håller jag inte med om att beredningen har gått snabbt och varit slarvig. Svaret på frågan är egentligen att det här hör samman med det som Jacob Johnson frågade om. Det handlar om legitimiteten i systemet. Är det så att det blir tydligt att det finns ett överutnyttjande i systemet som inte var avsett från början gäller det att man, för att hålla ihop skattesystemet, har alla med på resan. Då gäller det att den här typen av överutnyttjande stäms i bäcken. Det är skälet till att det är angeläget att göra någonting.

Ordföranden: Jag vill som ordförande rikta ett stort tack än en gång till föredragshållarna. Utskottet kommer att fortsätta att bereda frågan i god ordning. Hearingen är ett uttryck för önskemålet att göra just detta.

Vice ordförande Leif Jakobsson (S): Vi socialdemokrater tog tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet det oortodoxa greppet att begära en hearing innan regeringens budgetförslag var lagt, men det beror naturligtvis på den oortodoxa hanteringen av denna viktiga fråga. Vi har ju inga remissvar på det slutliga förslaget. Därför var det den enda möjligheten att samla in åsikter om det.

Vi har hört under hearingen att det finns stora farhågor om vad förslaget ska innebära. Vi har också hört att mycket av det som berör 3:12-lagstiftningens oönskade konsekvenser inte alls behandlas, vilket naturligtvis också innebär att det här absolut inte är sista gången frågan kommer att behandlas. Vi har ju en sittande företagsskatteutredning, och jag förväntar mig att det här inte går spårlöst förbi den. De förändringar som eventuellt genomförs enligt regeringens förslag måste naturligtvis få konsekvenser.

För oppositionens del kommer det att framgå av våra budgetmotioner hur vi ställer oss till regeringens framlagda förslag.

Ordföranden: Tack för det och med detta är utskottssammanträdet och den öppna utfrågningen avslutad.

BILAGA 2

Öppen utfrågning om föreslagna justeringar av 3:12-reglerna – bilder

Syftet med 3:12-reglerna: Rätt skatt för aktiva delägare

- Inkomster till verksamma delägare i fåmansföretag består av såväl avkastning på kapital som ersättning för arbete i företaget.
- Det är olika skattesatser för arbetsinkomster och kapitalinkomster.
- 3:12-reglerna ska hindra att arbetsinkomster omvandlas till lägre beskattade kapitalinkomster.
- 3:12-reglerna delar med hjälp av schabloner upp inkomsterna, för delägare som är verksamma i företaget, mellan inkomstslagen tjänst och kapital.

Skatteverket

Dagens regler för vad som får beskattas som inkomst av kapital

Förenklingsregeln:
•155 650 kr/år (2,75 inkomstbasbelopp (IBB)) plus
•Sparat utdelningsutrymme från tidigare år som får räknas upp

Huvudregeln:
•Viss procent av anskaffningskostnaden (ca 11 procent)
•Sparat utdelningsutrymme från tidigare år som får räknas upp plus
•Utbetalda löner (löneunderlagsregeln)
- 25 % av lönerna upp till 3 396 000 kr (60 IBB)
- 50 % av lönerna över 3 396 000 kr

Utdelning upp till detta belopp beskattas med 20 procent överskjutande (max 90 IBB) beskattas som arbetsinkomst (tjänst).

Skatteverket

3:12-reglerna har succesivt ändrats

- Utvidgade fåmansföretagsbegreppet infördes (2003)
- Kapitalskatten sänktes från 30 till 20 procent (2006)
- Löneunderlagsregeln fick mycket större betydelse (2006)
- Möjligheten att använda löneunderlagsregeln utökades (2009)
- Schablonbeloppet i förenklingsregeln infördes (2006)
  - Från början 1,5 IBB
  - Har sedan höjts i omgångar (3 gånger) och är nu 2,75 IBB

Skatteverket

Belopp som beskattas med 20 procent

Utveckling 2007 – 2012

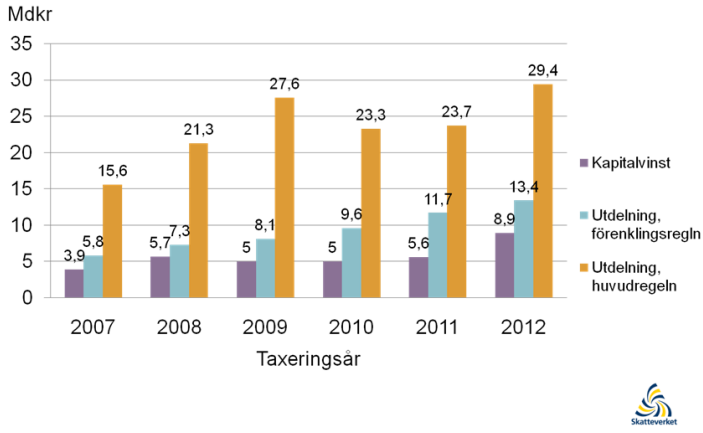

Totalt belopp med 20 procents beskattning respektive tjänstebeskattning

Utveckling 2007 – 2012

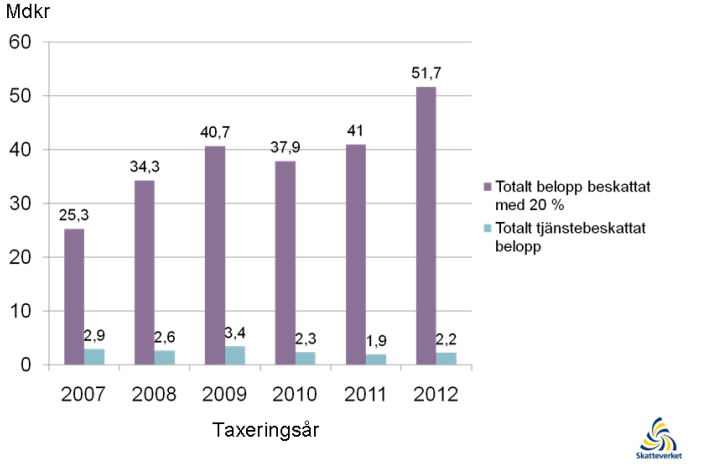

Sparade utdelningsutrymmen

Utveckling 2007 – 2012

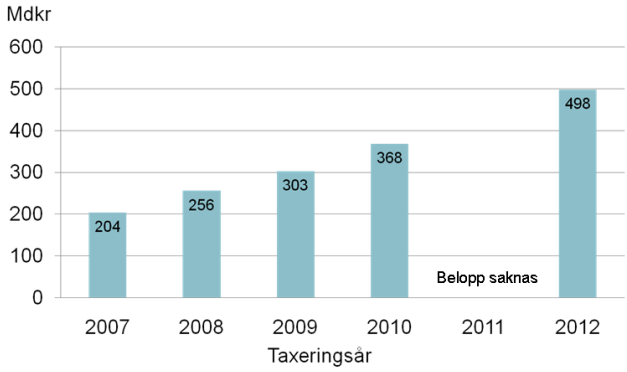

Antal K10-blanketter

Utveckling 2007 – 2012

Om regeringens förslag att ändra de s.k. 3:12-reglerna
(56 och 57 kap. inkomstskattelagen, IL)

Statssekreterare Mikael Lundholm

Skatteutskottet 24 september 2013

Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

Behovet av 3:12-regler

- **Det duala inkomstskattesystemet skapar incitament för inkomstomvandling**
- **Inkomstomvandling kan främst ske i fåmansföretag där ägaren själv är verksam och kan påverka både egen lön och utdelning**
- **3:12-reglerna schabloniserar vad som är aktiva delägares inkomst av tjänst och inkomst av kapital i fåmansföretag**
- **Vad är ett fåmansföretag?**
  - Ett företag där fyra eller färre fysiska personer äger mer än 50 procent av rösterna
  - Delägare som är verksamma i betydande omfattning ska anses som en delägare vid bedömningen av om företaget är ett fåmansföretag (den s.k. konsultregeln)

Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

Varför infördes ”konsultregeln”?

- **När 3:12-reglerna infördes var de inte alls lika gynnsamma som i dag**
- **I de flesta fall var det mer förmånligt att inte bli klassificerat som fåmansföretag**
- **”Konsultregeln” infördes för att förhindra att många enskilda ”konsulter” annars skulle kunna slå sig samman och därigenom undvika att behandlas som fåmansföretag**
- **Avsaknaden av en konsultregel skulle innebära att delägare i dessa företag med många verksamma delägare skulle kunna ta ut all ersättning som inkomst av kapital**

Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

Varför behöver 3:12-reglerna ändras?

- **Successivt har 3:12-reglerna blivit mer förmånliga**
- **Särskilt företagsstrukturer som definieras som fåmansföretag enligt konsultregeln och samtidigt har många anställda har gynnats på ett sätt som inte var avsett**
- **Konsekvensen är**
  - överutnyttjande av skattereglerna
  - skattegynnandet har snedvridit konkurrensen gentemot noterade företag både om kunder och personal
  - även konkurrensen gentemot offentlig sektor om personal har snedvridits
- **Reglerna behöver ändras för att**
  - bevara legitimiteten i skattesystemet
  - skydda skattebaserna
  - balansera konkurrensen

Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

Räkneexempel för delägare som överutnyttjar löneunderlagsregeln

- Anskaffningsvärde 250 kr, kapitalandel 0,5 %
- Lönesumma i företaget: 1 000 000 000 kr (ca 1 500 anställda)
- Lönebaserat utrymme: 2 500 000 kr
- Ägaren måste ta ut en kontant lön på 10 IBB (566 000 kr)

- Beräkning

- Anskaffningsvärde 250 x 12%	+	30 kr
- Sparat gränsbelopp 0 x 6%	+	0 kr
- Lönebaserat utrymme	+	2 500 000 kr

Summa utrymme för lågt beskattad utdelning	=	2 500 030 kr
Minskad skatt vid maximalt nyttjande, per år	=	740 000 kr

Finansdepartementet REGERINGSKANSLIET

Förslag på skärpningar

- Krav på 4 procents kapitalandel för att få beräkna ett lönebaserat utrymme
- Tak för lönebaserat utrymme på 50 gånger eget eller närståendes löneuttag per år
- Dotterföretagsdefinition för att förhindra kringgående av kapitalandelskravet

Finansdepartementet REGERINGSKANSLIET

Förslag på lättnader

- **Höjt lönebaserat utrymme från 25 till 50 procent av lönesumman upp till 60 IBB för att stimulera fåmansföretagare att anställa**
- **Det högsta löneuttagskravet sänks från 10 till 9,6 IBB**

Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

Lagrådets synpunkter

- **Lagrådet kritiserar kapitalandelskravet, men anser att det inte framstår som onaturligt med ett kapitalkrav**
  - Det införs ett kapitalandelskrav
- **Lagrådet kritiserar det höjda löneuttagskravet**
  - Förslaget om höjt löneuttagskrav slopas
- **Lagrådet anser att delförslagen är enkla och lätta att förstå men att helheten är närmast omöjlig att överblicka**
  - Eftersom det höjda löneuttagskravet nu slopas blir förslagen enklare och slår inte i olika riktningar

Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

Varför ett kapitalandelskrav?

- Delägare med mycket små ägarandelar och liten kapitalinsats har kunnat ta ut stora belopp som lågt beskattad utdelning
- Det är inte motiverat att delägare i företag med spritt ägande och litet risktagande får beräkna ett lönebaserat utrymme
- Den som satsat kapital i företaget kan fortfarande ta ut kapitalbeskattad utdelning motsvarande SLR + 9 procentenheter på det satsade kapitalet

Finansdepartementet REGERINGSKANSLIET

Få företag berörs – de flesta positivt

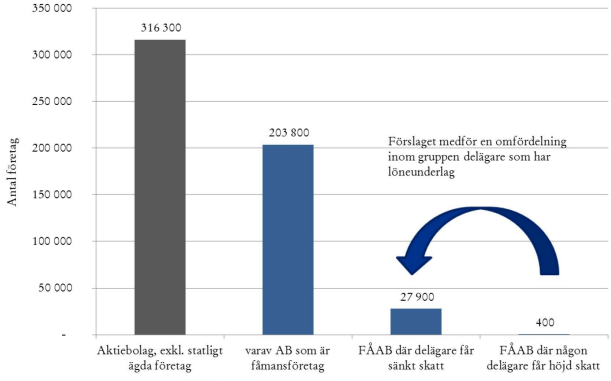

Finansdepartementet REGERINGSKANSLIET

Ca 50 000 personer får sänkt skatt och ca 3 600 får höjd skatt

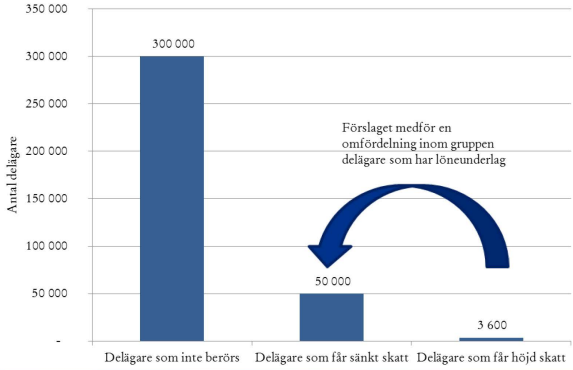

Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

Nuvarande regler har använts för att fylla på plånboken i stället för att investera

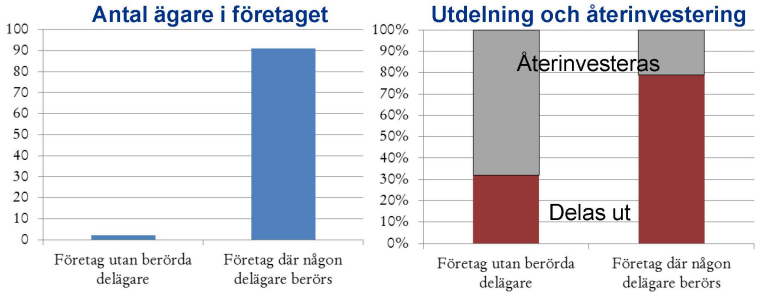

Företag utan berörda delägare är företag där ingen delägare äger mindre än 4%. Företag där någon delägare berörs är företag där någon delägare äger mindre än 4%. Vänster figur visar medianantalet delägare i respektive kategori.

Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

De påverkade delägarna återfinns i ett litet antal företag med stora lönesummor

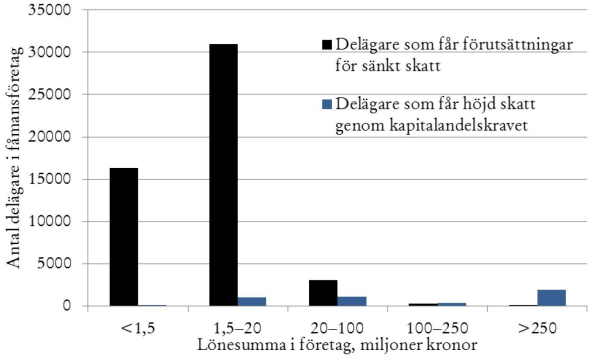

Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

Minskade skillnader i skatt vid olika ersättningsformer

	Delägare med mindre än 4 %		
	Nuvarande regler	Förslag	Anställd
Inkomst	832 000	832 000	832 000
Lön	546 000	546 000	832 000
Genomsnittlig skatt lön, inkl. soc. avg.	54 %	54 %	59 %
Utdelning	286 000	286 000	0
varav utdelning gränsbelopp	*286 000*	*132 000*	*0*
varav utdelning i tjänst	*0*	*154 000*	*0*
Genomsnittlig skatt utdelning, inkl. bolagsskatt	38 %	53 %	0 %
Skillnad i skatt mellan anställd och delägare	-93 500	-49 100	
Genomsnittlig skatt på total inkomst, inkl. bolagsskatt och soc. avg.	**48 %**	**54 %**	**59 %**

SLR=3%, omkostnadsbelopp: 1,1 miljoner kronor, delägarens lönebaserade utrymme: 600 000 kr. Den anställdes lön motsvarar delägarens lön+utdelning. Socialavgifterna räknas i sin helhet som skatt.

Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

Lättnader för delägare i mindre fåmansföretag

- 4 delägare med en kapitalandel på 25% vardera
- Anskaffningsvärde per delägare: 100 000 kr
- Företagets lönesumma: 4 528 000 kr (8-12 anställda inkl. delägare)

	Dagens regler	Förslaget
Lönebaserat utrymme totalt i företaget	1 415 000	2 264 000
Gränsbelopp från omkostnadsbelopp	12 000	12 000
Summa utrymme för lågbeskattad utdelning	365 750	578 000
Maximal skattesänkning		62 800

Sänkt löneuttagskrav

	Dagens regler	Förslaget
Löneuttagskrav	566 000	543 360
Skattesänkning då löneminskningen tas ut som utdelning		6 700

Maximal skattesänkning: 69 500 kr/delägare och år

Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

Frågor som ska ses över

- 3:12-reglerna har använts på ett icke-avsett sätt för att ge nyckelpersoner sänkt skatt genom att de har fått eller förvärvat små ägarandelar.
- De föreslagna förändringarna stoppar nu denna möjlighet.
- Hur ska företag kunna binda nyckelpersoner till sig som kan bidra till värdetillväxten i företaget?
- Regeringen har aviserat att den avser att låta utreda hur skattereglerna för optioner och andra aktierelaterade instrument ska kunna förbättras.
- Frågan bereds nu i Regeringskansliet.

Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

Systemvård

- Incitamenten för inkomstomvandling kvarstår
- Det finns därför skäl att noga följa utvecklingen
- Om nya upplägg för inkomstomvandling skulle uppträda får man överväga vad som kan vara lämpligt för att motverka dessa
- Skattesystemet måste ständigt ses över för att säkra skattebaserna och systemets legitimitet

Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

Entreprenörsskatt eller tillväxt?

Dan
Brännström
2013

FAR AKADEMI

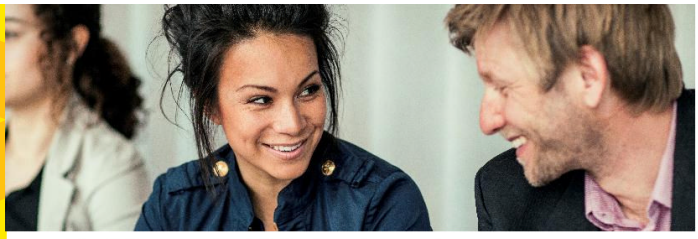

Revisions- och rådgivningsbranschen

- Revision, redovisning och rådgivning
- Antalet anställda är ca 20 000
- Drygt 10 000 är anställda hos någon av de sju stora aktörerna
- Antalet delägare hos de sju stora är 816 (2012: 8%, 2005: 10%)
- Branschen rekryterar årligen ca 2 000 nya medarbetare
- 2/3-delar är nyutexaminerade
- Branschen bedriver omfattande utbildning
- Branschen försörjer näringsliv och samhälle med kompetens

Dan
Brännström
2013

FAR AKADEM

Kravet på ägarandel om minst 4% skapar problem:

- Träffar blint och brett – i stor utsträckning även delägare i små fåmansföretag
- Skapar effektivitetsförluster och omställningskostnader för företagen
- Snedvrider konkurrensen på ett sätt som är svårt att överblicka

Dan Brännström

2013

FAR AKADEM

FARs förslag

- Kapitalandelskravet på 4% kompletteras med en multipel som gör att lågbeskattad utdelning begränsas i relation till delägarens löneuttag
- Multipeln bör sättas tillräckligt högt för att uppmuntra till nyföretagande och risktagande
- FARs bedömning är att en multipel på två ggr lönen är en rimlig avvägning

Dan Brännström

2013

FAR AKADEM

SVENSKT NÄRINGSLIV

Öppen utfrågning om 3:12-reglerna

Skatteutskottet 24 september 2013

Krister Andersson, Svenskt Näringsliv

3:12-regelverkets utveckling

SVENSKT NÄRINGSLIV

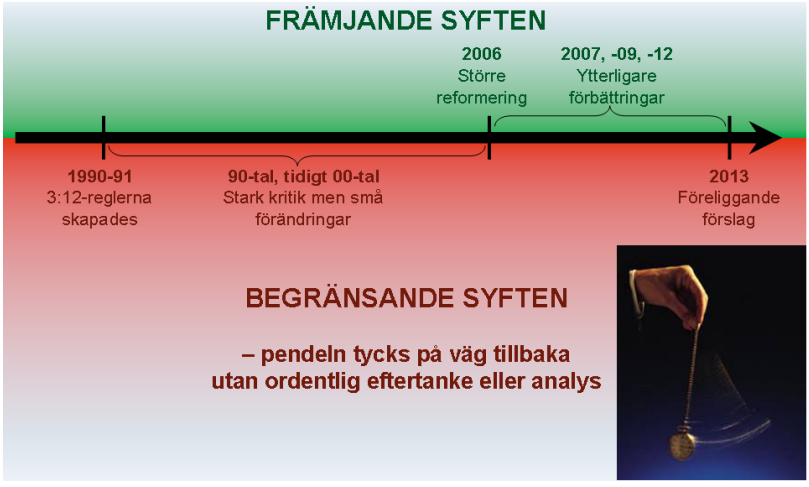

Effekter av regelförändringar -ökade skatteintäkter med 3-5 miljarder/år

SVENSKT NÄRINGSLIV

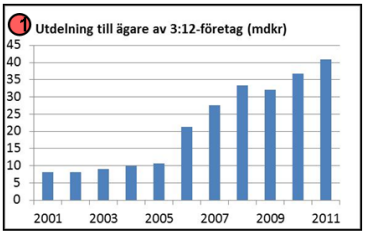

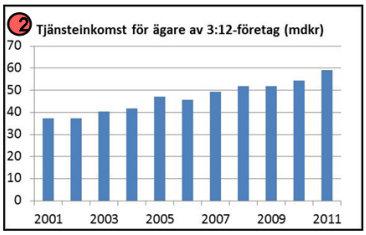

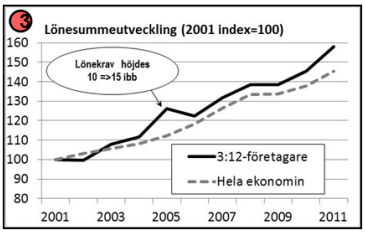

1. Utdelningarna var ca 10 mdkr/år före 2006. Då sänktes skatten till 20% och utdelningsnivån steg till 30-40 mdkr/år. Från 2006 har också andra 3:12-regler blivit rimligare.
2. I budgetpropositionen talas om minskad inkomst av tjänst. Stämmer inte, tjänsteinkomsterna hos 3:12-företagare har ökat från 47 mdkr 2005 till 59 mdkr 2011.
3. Lönerna till 3:12-företagare har vuxit i takt med, eller t.o.m. aningen snabbare än, lönesumman för hela ekonomin.

Vad är problemet?

SVENSKT NÄRINGSLIV

- Rent konstlade upplägg ska naturligtvis beivras
- Det regeringen säger sig vilja åstadkomma behöver åtgärdas med avsevärt större precision
- Klyvningen mellan inkomst av tjänst respektive inkomst av kapital är en genuint svår fråga
- Föreliggande förslag saknar analys av klyvningsfrågan
- Konsekvensanalys av effekter i övrigt också ofullständig och det visar sig att föreliggande förslag får allvarliga och icke-avsedda effekter

- Regeringens 3:12-upprördhet kan även bero på missuppfattningar
- Tidigare framförda uppgifter har visat sig bero på orimlig statistik som inte rensats för extremvärden (Ekonomisk Debatt 2013:3)

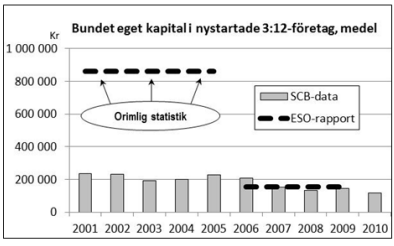

Företagare som drabbas

SVENSKT NÄRINGSLIV

En ögonblicksbild – axplock ur tillgänglig statistik

•Totalt finns över 30.000 anställda i de företag som har minst en drabbad delägare

•I median har de drabbade företagen 11 anställda

•90% av de drabbade företagen har mindre än 10 delägare. Finansministerns uppgift om att de drabbade företagen skulle ha 90 st delägare i median förefaller orimlig.

•Drabbade företag finns i ***alla*** branscher – inte ett ”fåtal”
- färre än hälften inom ”företagstjänster”
- Drabbade inom tillverkning, bygg, transport, handel, vård och omsorg har fler anställda än drabbade inom ”företagstjänster”

•Påståenden om aktier för ”ett par 100 kr” stämmer inte för den absoluta majoriteten drabbade företag

•Var tredje drabbad delägare har satsat mer än 100.000 kr och var femte har satsat mer än 200.000 kr

•”Företagare om regeringens 3:12-förslag” – rapport med mer info

Effekter av föreliggande förslag

SVENSKT NÄRINGSLIV

- Negativ signal till företagare – återgång till retorik från 1970-talet
- Ökat krångel och osäkerhet
- Innebär tak för antal delägare (25 st/4%)
- Hämmar expansion och samgåenden
- Stimulerar passivt ägande framför aktivt
  - Gynnar därmed ex.vis riskkapitalbolag framför engagerade företagare
  - Svårt rekrytera nyckelpersoner, inte minst i landsorten
- Begränsar/stoppar möjligheten att engagera medarbetare genom delägarskap
- Snedvrider konkurrensen
- Alla dessa frågor saknar ordentlig konsekvensanalys

Lösningar

- Svenskt Näringsliv har redan i maj pekat på flera möjligheter att med större precision och mindre skada åstadkomma vad regeringen säger sig vilja uppnå

Följande parametrar är exempel på tillgängliga verktyg

- Lönebaserat utrymme på 50% av lönesumman – 50% framstår som högt
- Utdelningstak vid 50 gånger egen lön – 50 gånger framstår som högt
- Skilj på kapitalandelskrav och kapitalkrav – komplettera 4% med ett belopp

Innspill til offentlig utspørring om foreslåtte endringer i 3:12 reglane

Skatteutskottet, Sveriges Riksdag
24.09.2013

Annette Alstadsæter

Associate Professor, Universitetet i Oslo

Hvorfor har man 3:12-reglene?

→ For å unngå income shifting.

Topp marginale skattesatser etter inntektstype:

	Lønn			Utdelning		
	Person	**Företag**	**Totalt**	Person (innenfor gränsbeloppet)	**Företag**	**Totalt** (innenfor gränsbeloppet)
2006	56.6	**32.3**	**67,2**	20	**28**	**42,4**
2013	56.7	**31.4**	**67**	20	**22**	**37,6**

Utdelning utover beregnet gränsbelopp blir skattlagt som lønn.

2

Hvem kommer under 3:12-reglene?

1. Fåmansföretag: 4 eller færre personer eier 50% eller mer av aksjene
   - Nære familiemedlemmer teller som en «person»
   - Alle aktive eiere teller som en «person» (konsultregeln)
2. Aktiv eier: har vært "verksam i företaget i betydande omfattning"
   - Personens arbeidsinnsats har vært av *stor betydning for resultatet*
   - *Er i stor grad egendefinert, ved at aksjonæren leverer inn K10-skjema*

3

2006-reformen skapted dagens problemer med income shifting med 3:12-reglene:

1. Redusert skatt på utdelning med 10 p.p.
2. Lønnsbasert gränsbelopp øker.
3. Eierlønn inngår i löneunderlaget.
4. Manglende kontroll med prising av aksjer til ansatte.

→ Gavepakke til konsulentselskaper etc. som kan bruke lavt prisede aksjer til å distribuere det som i realiteten er arbeidsinntekt som lavt beskattet utdelning.

4

Hvem er selskapene med mange aktive eiere? → Tall for 2011, fra FRIDA-database, SCB

- Ca. 160,000 selskap med minst en aktiv eier
- 54 selskaper har mer enn *25 aktive* eiere
- 9 selskaper har mer enn *100 aktive* eiere
- Lav realkapital i selskapet
- Fra ulike bransjer
- Majoriteten av de ansatte er også eiere

Antall ansatte per aktiv eier, gjennomsnitt etter antall aktive eiere:

Antall aktive eiere	1	>1 & <=25	>25 & <=100	>100
Ansatt / Akt.eier	2,5	1,3	1,1	1,3

5

Løser de foreslåtte endringene i 3:12-reglene problemet med income shifting under hovedregeln?

→ Nei.

- 4% begrenser antall aktive eiere som kan bruke löneunderlagsregeln til maks 25.
- Begrenser utnyttingen av 3:12 reglene, men skjerper beskatning for aktive småeiere.

  → Bli regnet som passive eiere?
- Milliarder av kroner i akkumulerte, ubenyttede gränsbelopp blant 3:12 aksjonærene.

  → Innskjerpingen har ikke effekt før om flere år for mange av dagens aktive eiere.

6

Hvordan skal man overholde 4% regelen?

- *Selvrapporterte* eierandeler for aktive eiere i unoterte selskaper
- Alstadsæter og Jacob (2013) dokumenterer utstrakt feilrapportering av eierandeler i K10-skjema som ikke blir fanget opp av Skatteverket

  http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2319837

→ Behov for et Aksjonærregister

7

Strukturelle problemer med 3:12-reglene

1. Hvem skal 3:12-reglende gjelde for?
   - → Definisjon av fåmansföretag
   - → Definisjon av aktiv eier
2. Skal eierlønn gå inn i löneunderlaget?
   - → Unntak for såkalte liberale yrker?
3. Skal man opptjene gränsbelopp under förenklingsregeln uten aktivitet i selskapet?

8

BILAGA 7

Skatteutskottets yttrande 2013/14:SkU2y

Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över avsnittet Förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor i proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 samt de motioner som kan komma att väckas i anslutning till detta avsnitt.

Utskottet behandlar skattefrågorna och beräkningen av statsbudgetens inkomster i yttrande 2013/14:SkU1y Skattefrågor i budgetpropositionen för 2014.

I detta yttrande behandlar utskottet ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution.

Sammanfattning

Skatteutskottet tillstyrker att ramen för 2014 års utgifter inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution fastställs till den nivå som regeringen föreslår och att riksdagen godkänner de preliminära ramar för åren 2015, 2016 och 2017 som regeringen föreslår som riktlinje för regeringens budgetarbete. Motionsförslagen om större ramar avstyrks.

I avvikande meningar från Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet föreslås att ramarna för utgiftsområdet bestäms till en högre nivå. Socialdemokraterna har lämnat ett särskilt yttrande.

Utskottets överväganden

Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ramar för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution och avstyrker motionsförslagen om större ramar.

Jämför avvikande meningarna 1 (SD) och 2 (V) samt särskilt yttrande (S).

Utgiftsområdet

Målet för utgiftsområdet är att säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn och bidra till ett väl fungerande samhälle för medborgare och näringsliv samt att motverka brottslighet.

Kärnan i utgiftsområdet utgörs av beskattning, uppbörd av skatt, tull och avgifter samt verkställighet och indrivning av skatter och avgifter. Nära knutna till och starkt integrerade med beskattning och uppbörd finns verksamheter som folkbokföring, ID-kort, fastighetstaxering, bouppteckningar, gränsskydd och verkställighet av enskildas betalningsanspråk. Inom skatte-, tull- och exekutionsområdet bedrivs även brottsbekämpning.

Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket är förvaltningsmyndigheter för respektive huvuduppgift. Kustbevakningen bedriver viss verksamhet inom utgiftsområdet genom att medverka i övervaknings- och kontrollverksamheten och ansvara för tullkontrollen till sjöss.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 5 delvis och punkt 8 delvis) att riksdagen beslutar om en fördelning av utgifter på utgiftsområden som innebär att ramen för utgiftsområde 3 bestäms till 10 515 523 000 kronor för 2014 och att riksdagen som riktlinje för regeringens budgetarbete godkänner en preliminär fördelning på utgiftsområden som innebär ramarna för utgiftsområde 3 bestäms till 10 649 miljoner kronor för 2015, 10 850 miljoner kronor för 2016 och 11 083 miljoner kronor för 2017. I förhållande till 2013 års vårproposition ökar ramen för utgiftsområde 3 med 16 miljoner år 2014, 3 miljoner år 2015, 24 miljoner år 2016 och 17 miljoner år 2017 till följd av förslag om nya reformer, förändrade makroekonomiska förutsättningar och övriga faktorer.

Regeringen understryker betydelsen av det fortsatta förenklingsarbetet och att myndigheterna aktivt bidrar med att utarbeta förslag till förenklingar av de nationella och internationella regelverken. Det är vidare

viktigt att säkerställa att systemen inte utnyttjas på icke avsett sätt. Kontroller och sanktioner ska syfta till att förstärka och upprätthålla normer och att se till att regelverken följs.

Fortsatta förändringar och rationaliseringar är nödvändiga för att klara av framtidens krav. Standardisering och automatisering av arbetsflöden liksom utveckling av e-tjänster för att effektivisera är av stor betydelse. Utvecklingen måste ske tillsammans med de insatser som görs för att förbättra servicen till allmänheten och företagen och i lämpliga delar bygga på gemensamma lösningar för statsförvaltningen.

Myndigheterna ska kontinuerligt följa samhällets utveckling och styra resurserna till prioriterade områden. Myndigheterna ska kunna möta de krav som ställs på dem på både kort och lång sikt. I myndigheternas uppgift ligger att organisera sig på ett sätt som bidrar till att förstärka förutsättningarna för en effektiv verksamhet. Det är av stor betydelse att myndigheterna har ändamålsenliga interna system för att löpande följa upp verksamheten och bedöma enhetlighet, kvalitet, produktivitet och effektivitet.

Skatteverkets anslag minskas med 8 respektive 2,2 miljoner kronor eftersom de engångsvisa medlen för arbetet med förbättrad ärendehantering för stärkt rättssäkerhet samt införandet av EU:s direktiv om sanktioner mot arbetsgivare upphör. Under posten övrigt tillförs Skatteverket planenligt 15,4 miljoner kronor för 2009 års effekter av kostnadsmässig avräkning. Anslaget minskas med ca 9,9 miljoner kronor fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt genomförs i statsförvaltningen.

Skatteverkets anslag får enligt ändamålsbestämmelsen användas för bidrag till vissa internationella organisationer inom skatteområdet. Här avses OECD och den översyn av de internationella skatteprinciperna som OECD genomför med starkt stöd av G20-länderna. Syftet att är motverka skattebaserosion och flyttning av vinster (Base Erosion and Profit Shifting; BEPS-projektet). Regeringen stöder detta arbete, och avsikten är att Sverige ska bidra till finansieringen (se avsnitt 6.39). Uppgiften att bidra till skatteforskning upphör (se avsnitt 6.40).

Tullverkets anslag minskas planenligt med ca 0,5 miljoner kronor för 2009 års effekter av kostnadsmässig avräkning. Till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt genomförs i statsförvaltningen minskas Tullverkets anslag med ca 2,4 miljoner kronor fr.o.m. 2014. År 2015 beräknas anslaget minska planenligt med ca 5,2 miljoner kronor då de tidsbegränsade medlen (2012–2014) för arbete mot grov organiserad brottslighet upphör.

En ny unionstullkodex (UCC) inom EU innebär genomgripande förändringar för Tullverket. Myndigheten behöver enligt en EU-gemensam tidsplan utarbeta nya effektiva arbetsprocesser, bygga nya it-system och samtidigt byta ut det gamla tulldatasystemet. Det är en tidspressad och tvingande systemutveckling som måste starta redan innevarande år och

som därför medför behov av ytterligare medel. Tullverkets anslag ökas engångsvis med 10 miljoner kronor på höständringsbudgeten. Dessutom ökas myndighetens anslag tillfälligtvis med 16 miljoner kronor 2014, 16 miljoner kronor 2015, 34 miljoner kronor 2016 och 26 miljoner kronor 2017.

Kronofogdens anslag minskas med ca 2,5 miljoner kronor fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt genomförs i statsförvaltningen.

Motionerna

Sverigedemokraterna höjer i partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. ramen med 374 miljoner kronor åren 2014–2017 för att skapa utrymme för en ökning av anslaget till Skatteverket med 150 miljoner kronor och anslaget till Tullverket med 224 miljoner kronor. Syftet är att intensifiera arbetet mot skattebortfall och öka kontrollerna vid de svenska gränserna. På sikt vill motionärerna flytta Tullverket till Justitiedepartementet för att tydliggöra att Tullverket i första hand är en brottsbekämpande myndighet.

I Vänsterpartiets partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. höjs ramen med 150 miljoner kronor åren 2014–2016. Avsikten är att öka anslaget till Skatteverket med 75 miljoner kronor och anslaget till Tullverket med 75 miljoner kronor. Motionärerna anför att Skatteverket har en nyckelroll i arbetet med att bekämpa skattefusk, svartjobb och social dumpning och att det krävs ytterligare resurser, tydlig lagstiftning och större befogenheter för att komma till rätta med problemen på området. Tullverket behöver mer resurser för att kunna genomföra fler kontroller så att de kan stoppa olaglig införsel av vapen, alkohol, narkotika och tobak.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till ramar för utgiftsområde 3 och de förändringar som föreslås av Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet framgår av följande tabell.

Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution
Miljoner kronor

År	Regeringen	SD	V
2014	10 516	+374	+150
2015	10 649	+374	+150
2016	10 850	+374	+150
2017	11 083	+374	–

Motionärernas förslag syftar till att ge Skatteverket och Tullverket ytterligare resurser för arbetet med att motverka skattefusk och skatteflykt samt för ökade gränskontroller.

Enligt utskottet är arbetet med att motverka skattefusk och skatteflykt och att förebygga och motverka brottslighet ett viktigt inslag i myndigheternas arbete med att säkra målet för utgiftsområdet.

Av Skatteverkets resultatredovisning framgår att kontrollverksamheten ska riktas mot områden där risken för skattefel är högst. Områdena är internationella transaktioner, skatteupplägg och avancerat skattefusk som hotar seriösa företag och undergräver förtroendet för skattesystemet.

Under 2012 har inriktningen mot att kontrollera hela företaget i stället för enskilda händelser fortsatt, vilket gör det enklare och mindre tidskrävande för företaget. Samtidigt ställs stora krav på en bredare kompetens och samarbete mellan Skatteverkets handläggare. Kontrollerna inriktas i första hand mot avsiktliga fel, men Skatteverket rättar också många oavsiktliga fel, även till deklarantens fördel. Under året ledde 81 procent av revisionerna och 86 procent av skrivbordsutredningarna till ändring.

Under 2012 har kontrollen av kassaregister inriktats mer mot det avsiktliga fusket. Kontrollen av personalliggare har i möjligaste mån genomförts i samband med kassaregisterkontroller. Antalet påförda kontrollavgifter ökade kraftigt, vilket sannolikt var konsekvensen av ett riskbaserat urval där kontrollerna riktade sig mot dem som avsiktligt fuskade.

Kontrollerna av ansökningarna om skattereduktion för ROT- och RUT-arbete ligger fortfarande på en hög nivå.

Skatteverket har fortsatt sin satsning mot svartarbete. Insatserna har koncentrerats till arbetskraftsintensiva branscher som bygg-, transport-, lager- och städbranscherna. Åtgärderna mot grov ekonomisk och organiserad brottslighet har omfattat 509 revisioner och 541 skrivbordsutredningar, och den debiterade skatten har ökat med 1 119 miljoner kronor, exklusive skattetillägg.

Nya informationsutbytesavtal har lett till utökade kontrollmöjligheter för Skatteverket. Myndighetens information om detta och om möjligheten till frivillig rättelse har lett till beslut om höjd skatt med 401 miljoner kronor 2012.

Skatteverket deltar i den myndighetsgemensamma satsningen mot grov organiserad brottslighet. Myndigheten har bl.a. bidragit genom att kontrollera avancerat skattefusk i utredningar och revisioner samt initiera betalningssäkringar.

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är viktigt att kontroll och sanktioner är inriktade på att stärka och upprätthålla normer. Kontroller ska i huvudsak riktas mot att upptäcka och åtgärda avsiktliga fel, och träffsäkerheten måste därför vara hög. För att öka de allmänpreventiva effekterna ska sådana områden prioriteras där det finns allvarliga fel och där fusket är särskilt förtroendeskadligt. För att öka den individualpreventiva effekten ska kontrollen ske tidigt och följas upp genom återkommande kontroller.

När det gäller Tullverket och motionskravet på ökade gränskontroller bör det framhållas att Tullverket inom ramen för sin brottsbekämpande verksamhet prioriterar arbetet mot grov organiserad brottslighet, storskalig brottslighet och ekonomisk brottslighet. Att förhindra att narkotika kommer in i Sverige ska även fortsättningsvis vara den högst prioriterade uppgiften. Hög prioritet ska ges till att förhindra den storskaliga och frekventa illegala införseln av alkohol och tobak.

Kronofogdemyndigheten har väsentligt utökat sin delaktighet i samarbetet mot grov organiserad brottslighet med övriga deltagande myndigheter. Arbetet har lett till att 42 miljoner kronor kunnat säkras i dessa ärenden vilket kan jämföras med 2,5 miljoner kronor under 2011. Kronofogdemyndighetens jourverksamhet har fortsatt att vara öppen så att övriga myndigheter, utanför ordinarie öppettider, kan få hjälp med att säkerställa fordringar i tillgångar som påträffats hos gäldenärer som misstänks för grov organiserad brottslighet.

Det finns enligt utskottet anledning att påminna om det arbete som pågår på flera olika fronter med att skapa bättre förutsättningar för att komma åt skattefusk och skatteflykt.

OECD har sedan länge bedrivit arbete på området men har – med starkt stöd av G20-länderna – under våren 2013 påbörjat ett nytt stort och övergripande arbete med att se över de internationella skatteprinciperna på centrala områden med syfte att motverka skattebaserosion och flyttning av vinster (Base Erosion and Profit Shifting, BEPS-projektet). OECD:s skattekommitté antog i slutet på juni 2013 en handlingsplan för arbetet med BEPS. I planen beskrivs 15 olika åtgärdsområden som man ska arbeta vidare med och en tidsplan för arbetet. Sverige deltar aktivt i de olika arbetsgrupper som utför det konkreta arbetet. Utskottet ser positivt på att Sverige kommer att bidra till finansieringen av OECD:s viktiga arbete med att överväga och reformera internationella skatteprinciper på centrala områden.

OECD har också börjat utveckla en världsomspännande standard för automatiskt utbyte av information på skatteområdet. Motiven för att utveckla en internationell standard för automatiskt utbyte av skatterelaterad information har stärkts betydligt sedan USA har antagit lagstiftning som innebär att man kommer att kräva avtal, antingen med finansinstitut direkt eller med enskilda stater, om att automatiskt lämna information om kapitaltillgångar och kapitalinkomster som amerikanska personer har i finansinstitut utanför USA (Foreign Account Tax Compliance Act, FATCA). Sådana s.k. FATCA-avtal har ingåtts eller kommer att ingås av flera länder. Förenade Kungariket, Tyskland, Frankrike, Spanien och Italien har tillsammans med USA upprättat en modell för sådana avtal. FATCA-avtalen utgör en betydelsefull pusselbit för det arbete som bedrivs inom OECD med att ta fram en internationell standard för automatiskt informationsutbyte.

På mervärdesskattens område enades Ekofinrådet den 21 juni 2013 om ett paket med åtgärder för att motverka fusk. Paketet innehåller en snabbmekanism för att införa omvänd skattskyldighet och utvidga medlemsstaternas möjligheter att tillämpa omvänd skattskyldighet på vissa varor och tjänster som är särskilt känsliga för bedrägeri. Direktiven trädde i kraft i augusti 2013.

Utredningen om stärkt rättssäkerhet i skatteförfarandet (dir. 2012:14) har lämnat sitt betänkande den 12 september 2013, SOU 2013:62. Utredningen föreslår ändrade bestämmelser om skattetillägg och skattebrott samt tulltillägg och tullbrott. Utredningen föreslår bl.a. att sanktionerna ska samordnas när en felaktighet eller passivitet kan leda till både en administrativ och en straffrättslig påföljd. Samordningen föreslås ske genom att åklagaren i allmän domstol ska yrka att skattetillägg eller tulltillägg ska tas ut i samband med att åtal väcks för skattebrottet eller tullbrottet. Om åklagaren inte inleder någon förundersökning föreslås att Skatteverket eller Tullverket får meddela beslut om skattetillägg respektive tulltillägg.

Utskottet har inte några invändningar mot de bedömningar som regeringen redovisar och anser att de ramar som regeringen föreslår för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution är väl avvägda.

Utskottet tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker de förslag om utökade ramar som läggs fram i motionerna Fi282 (SD) och Fi254 (V).

Stockholm den 24 oktober 2013

På skatteutskottets vägnar

Henrik von Sydow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik von Sydow (M), Leif Jakobsson (S), Ulf Berg (M), Hannah Bergstedt (S), Lena Asplund (M), Hans Olsson (S), Gunnar Andrén (FP), Peter Persson (S), Karin Nilsson (C), Anders Karlsson (S), Mats Pertoft (MP), Lars Gustafsson (KD), Thoralf Alfsson (SD), Jacob Johnson (V), Lars Beckman (M), Teres Lindberg (S) och Anette Åkesson (M).

Avvikande meningar

1. Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (SD)

Thoralf Alfsson (SD) anför:

Sverigedemokraterna tillför Tullverket 224 miljoner kronor för ökade gränskontroller. Den ökade globaliseringen innefattar även en ökad rörlighet för kriminella nätverk, och Sveriges gränser står numera – i och med medlemskapet i EU – närmast oskyddade. Tullen har förlorat en del av sina befogenheter, och passkontroller är i dag förbjudna mellan Schengenländer. I detta klimat frodas människo-, narkotika- och vapensmuggling samtidigt som kriminella individer kan röra sig fritt inom området. Det är viktigt att tullen ges de verktyg den behöver för att kunna möta dessa nya förutsättningar. Eftersom EU förbjuder tullen att utföra en väsentlig del av sitt arbete är det på lång sikt Sverigedemokraternas ambition att återvinna vår nationella suveränitet på detta område. På kortare sikt vill vi se en möjlighet för Sverige att införa temporära gränskontroller när det bedöms behövas.

Sverigedemokraterna anser att Skatteverket behöver ytterligare medel för sitt arbete med att motverka skattefusk och skattebortfall och tillför därför Skatteverket 150 miljoner kronor.

För att skapa utrymme för dessa satsningar föreslår jag att ramen för utgiftsområdet höjs med 374 miljoner kronor åren 2014–2017.

På sikt bör Tullverket flyttas från Finansdepartementet till Justitiedepartementet för att tydliggöra att verket i första hand är en brottsbekämpande myndighet.

2. Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (V)

Jacob Johnson (V) anför:

Skatteverket har en nyckelroll i arbetet med att bekämpa skattefusk, svartjobb och social dumpning. Enligt Skatteverkets beräkningar går samhället miste om drygt 133 miljarder kronor i uteblivna skatteinkomster (det s.k. skattefelet). För att komma till rätta med problemen krävs tydlig lagstiftning och en rad åtgärder som ger myndigheter större befogenheter. Vänsterpartiet har en rad förslag på det här området som vi utvecklar mer i motion 2013/14:Sk376 Skattefusk, svartjobb och social dumpning. För detta, och för arbetet mot den grova organiserade brottsligheten, bör anslaget till Skatteverket ökas med 75 miljoner kronor 2014.

Sverige upplever i dag en mängd problem som är förknippade med olaglig införsel av alkohol, tobak, narkotika och vapen. Tullverket har en ansträngd ekonomi, bl.a. beroende på stora kostnader för införandet av en ny tullkodex och e-tullar som en följd av Sveriges EU-medlemskap. Tullverkets kärnverksamhet i form av brottsbekämpning och effektiv handel är

personalintensiv, och Vänsterpartiet anser att Tullverket måste kunna genomföra fler kontroller – inte färre – så att de kan stoppa olaglig införsel av vapen, alkohol, narkotika och tobak. Vänsterpartiet föreslår därför att Tullverkets anslag ökas med 75 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2014.

För att skapa utrymme för våra anslagsökningar föreslår jag att ramen för utgiftsområdet höjs med 150 miljoner kronor åren 2014–1016.

Särskilt yttrande

Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (S)

Leif Jakobsson (S), Hannah Bergstedt (S), Hans Olsson (S), Peter Persson (S), Anders Karlsson (S) och Teres Lindberg (S) anför:

Vi lägger i motion 2013/14:Sk409 av Leif Jakobsson m.fl. (S) förslag om att Skatteverkets resurser ska omdisponeras för att skapa ett slagkraftigare arbete mot skattefusk och skattebrott efter dansk förebild. Resurser tas från arbetet med att administrera olika nedsättningar och undantag och från satsningen på rättssäkerhet. Administrativa förändringar och nya tekniska lösningar används också för att frigöra resurser.

Vi återkommer i denna fråga.

BILAGA 8

Justitieutskottets yttrande 2013/14:JuU1y

Ramen för utgiftsområde 4 och ändring i ordningslagen

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett övriga utskott tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) och motioner i de delar de berör respektive utskotts beredningsområde.

Justitieutskottet yttrar sig till att börja med över förslagen i budgetpropositionen och motionerna om utgiftsramen för 2014 för utgiftsområde 4 Rättsväsendet och de beräknade ramarna för samma utgiftsområde för budgetåren 2015–2017. Justitieutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till ram för utgiftsområde 4. Vidare bör finansutskottet tillstyrka regeringens förslag till preliminär fördelning av utgifter till utgiftsområde 4 för 2015, 2016 och 2017 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Motstående motionsförslag i dessa delar bör avstyrkas.

I yttrandet finns i denna del avvikande meningar från S-, MP-, SD- och V-ledamöterna till förmån för respektive partis förslag till utgiftsram och beräkningar av utgifter för kommande budgetår.

Justitieutskottet yttrar sig också över regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617). I anslutning till detta överlämnar justitieutskottet – under förutsättning att finansutskottet samtycker – ett antal motioner från den allmänna motionstiden 2012 till finansutskottet. Motionerna har enligt justitieutskottet en sådan anknytning till lagförslaget att de bör behandlas tillsammans med detta.

I denna del föreslår ett enigt justitieutskott att finansutskottet ska tillstyrka regeringens lagförslag och avstyrka samtliga motioner.

Justitieutskottets överväganden

Utgiftsramen

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 4 Rättsväsendet för 2014 och den preliminära fördelningen av utgifter till utgiftsområdet för åren 2015–2017. Utskottet avstyrker motstående motionsförslag.

Jämför avvikande meningarna 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Inledning

Det övergripande och långsiktiga målet för rättsväsendet är den enskildes rättstrygghet och rättssäkerhet. Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet.

Huvuddelen av resurserna inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet avser kriminalpolitiskt inriktad verksamhet. I övrigt är rättsväsendets verksamhet inriktad på att avgöra rättsliga tvister mellan enskilda och mellan enskilda och det allmänna samt att handlägga olika typer av ärenden. Den kriminalpolitiskt inriktade verksamheten syftar till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, förebygga brott, utreda brott, se till att den som har begått brott lagförs, verkställa påföljder och rättsliga anspråk och ge stöd till dem som har drabbats av brott.

Utgiftsområde 4 innefattar myndigheter inom polis- och åklagarväsendena, Sveriges Domstolar samt Kriminalvården. Dessutom ingår Rättsmedicinalverket, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Gentekniknämnden och Domarnämnden.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen fastställer ramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet för 2014 till 40 291 647 000 kronor.

Regeringen föreslår också att riksdagen godkänner en preliminär fördelning av utgifter till utgiftsområden för 2015–2017 som riktlinje för regeringens budgetarbete. För utgiftsområde 4 innebär regeringsförslaget en ram på 41 240 miljoner kronor för 2015, 41 965 miljoner kronor för 2016 och 42 831 miljoner kronor för 2017.

Regeringen framhåller i budgetpropositionen (s. 44–45) att ett väl fungerande rättsväsende är en viktig förutsättning för att befolkningen ska känna trygghet. Regeringen har därför genom stora resurstillskott kraftigt förstärkt rättsväsendets kapacitet. Mer behöver dock göras för en effektiv brottsbekämpning. I propositionen redogör regeringen för ett antal vid-

tagna och planerade åtgärder. Regeringen framhåller bl.a. att Sverige nu har fler poliser än någonsin, vilket är en viktig förutsättning i arbetet med att bekämpa brottsligheten och öka tryggheten. En mycket betydelsefull åtgärd för att förbättra förutsättningarna för polisens effektivitet är att de 21 polismyndigheterna kommer att övergå i en samlad organisation 2015.

Motionerna

I fyra partimotioner har det lagts fram förslag om andra nivåer för 2014 års ram för utgiftsområde 4.

I partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 (delvis) föreslås det att ramen för utgiftsområde 4 fastställs till ett belopp som är 100 miljoner kronor högre än vad regeringen har föreslagit. I motionen föreslås det bl.a. särskilda satsningar mot den organiserade brottsligheten och den ekonomiska brottsligheten. Vidare föreslås en nationell samordnare för det brottsförebyggande arbetet, och Brottsoffermyndigheten får extra medel att dela ut till brottsofferjourerna.

I partimotion 2013/14:Fi399 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4 (delvis) föreslås det att ramen för utgiftsområde 4 fastställs till ett belopp som är 291 miljoner kronor högre än vad regeringen har föreslagit. I yrkande 5 (delvis) föreslås det att de beräknade utgiftsramarna för rättsväsendet ökas med 291 miljoner kronor under 2015, med 241 miljoner kronor under 2016 och med 240 miljoner kronor under 2017 jämfört med regeringens förslag. I motionen föreslås bl.a. särskilda satsningar för att motverka brottslighet bland unga och utbilda rättsväsendets aktörer i frågor om diskriminering och rasism.

I partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 4 (delvis) föreslås det att ramen för utgiftsområde 4 fastställs till ett belopp som är 2,497 miljarder kronor högre än vad regeringen har föreslagit. I yrkande 5 (delvis) föreslås det att de beräknade utgiftsramarna för rättsväsendet ökas med 2,402 miljarder kronor under 2015, med 2,758 miljarder kronor under 2016 och med 2,848 miljarder kronor under 2017 jämfört med regeringens förslag. I motionen föreslås det bl.a. kraftiga straffskärpningar, en statlig garanti för skadestånd till brottsoffer och särskilda satsningar för att öka vittnesskyddet och säkerheten i domstolar.

I partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 (delvis) föreslås det att ramen för utgiftsområde 4 fastställs till ett belopp som är 80 miljoner kronor lägre än vad regeringen har föreslagit. I yrkande 5 (delvis) föreslås det att de beräknade utgiftsramarna för rättsväsendet minskas med 220 miljoner kronor per år under 2015 och 2016 jämfört med regeringens förslag. I motionen föreslås bl.a. att det ska inrättas en fångombudsman, en integritetsskyddsmyndighet och en särskild myndighet som ska utreda brott då den misstänkte är polis.

Sammanfattning av förslagen

De ovan beskrivna förslagen i budgetpropositionen och motionerna om ramar för utgiftsområde 4 Rättsväsendet under 2014–2017 kan sammanfattas i följande tabell.

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till ramar för utgiftsområde 4 Rättsväsendet 2014–2017
Beloppen anges i miljoner kronor

	2014	2015	2016	2017
Regeringen	40 292	41 240	41 965	42 831
S	+100	–	–	–
MP	+291	+291	+241	+240
SD	+2 497	+2 402	+2 758	+2 848
V	–80	–220	–220	–

Utskottets ställningstagande

Sedan regeringen tillträdde 2006 har en omfattande satsning på rättsväsendet genomförts. Hela rättsväsendet, från polisen till kriminalvården, har förstärkts kraftigt. Genom det förstärkta resursläget har rättsväsendets förutsättningar att bekämpa brottsligheten och öka tryggheten förbättrats väsentligt. Regeringen har bl.a. genomfört satsningar för att öka polisens närvaro, säkerställa en effektiv åklagarverksamhet, värna kvaliteten i den dömande verksamheten, utveckla innehållet i verkställigheten och stärka brottsofferperspektivet i hela rättskedjan.

Det är enligt utskottet angeläget att arbetet för att effektivisera och modernisera rättsväsendet fortsätter. Som regeringen framhåller i budgetpropositionen är en mycket betydelsefull åtgärd i det avseendet att de 21 polismyndigheterna från och med 2015 kommer att övergå i en samlad organisation. Utskottets förhoppning är att sammanslagningen av polismyndigheterna kommer att ge betydligt bättre förutsättningar att bedriva en effektiv polisverksamhet med hög kvalitet.

Den utgiftsram för rättsväsendet som regeringen föreslår för 2014 är enligt utskottet väl avvägd. Regeringens medelstilldelning bör ge goda förutsättningar för ett framgångsrikt effektiviserings- och moderniseringsarbete inom rättsväsendet. Det kan konstateras att oppositionspartiernas olika motförslag till utgiftsram inom utgiftsområde 4 skiljer sig väsentligt från varandra såväl i den rättspolitiska inriktningen som i medelstilldelningen. Det finns alltså inte något gemensamt alternativ till regeringens förslag till utgiftsram inom utgiftsområde 4.

Justitieutskottet förordar således regeringens förslag. Det innebär att justitieutskottet föreslår att finansutskottet, när det gäller utgiftsområde 4 Rättsväsendet, tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för 2014 och den preliminära utgiftsfördelningen för 2015–2017. Finansutskottet bör avstyrka motionerna 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4, 2013/14:Fi319 (MP)

yrkandena 4 och 5, 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14: Fi254 (V) yrkandena 4 och 5, allt i de delar som avser utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Ersättningsskyldigheten för polisens kostnader för ordningshållning avskaffas

Utskottets förslag i korthet
Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617) och avstyrker motioner som tillgodoses genom lagändringen.

Propositionen

I budgetpropositionen föreslår regeringen bl.a. en ändring i ordningslagen (1993:1617) som bedöms påverka beräkningen av statens inkomster. Lagförslaget går ut på att bestämmelsen i 2 kap. 26 § ordningslagen ska upphöra att gälla. Detta innebär att man avskaffar den nuvarande skyldigheten för den som i vinstsyfte anordnar en offentlig tillställning eller allmän sammankomst att ersätta polisens kostnader för att hålla ordning.

Regeringen anför bl.a. att frågan om ersättning för polisbevakning ytterst handlar om huruvida kostnaderna för polisens insatser ska bäras av det allmänna eller av den som ger upphov till dem (s. 552 f.). Regeringen redogör vidare för att den nuvarande regleringen ger upphov till avgränsnings- och tillämpningsproblem. Ersättningsskyldigheten genererar ett relativt litet tillskott till statskassan, och det framstår enligt regeringen inte som motiverat att behålla skyldigheten enbart av statsfinansiella skäl. Regeringen framhåller också att det inte bara är företrädare för idrottsrörelsen som är kritiska till den nuvarande ordningen. Regleringen ifrågasätts av flera olika skäl och av skilda intressenter.

Vid en samlad bedömning finner regeringen att övervägande skäl talar för att ersättningsskyldigheten bör avskaffas. Regeringen föreslår därför att bestämmelsen om ersättningsskyldighet i 2 kap. 26 § ordningslagen upphävs.

Regeringen betonar att detta inte innebär någon förändring av ansvarsfördelningen när det gäller ordningshållningen. Huvudansvaret för ordning och säkerhet ska även i fortsättningen ligga på anordnaren. Det får inte förekomma att polisens resurser tas i anspråk för uppgifter som kan anförtros annan personal, t.ex. entrévärdar eller ordningsvakter.

För att säkerställa att avskaffandet av ersättningsskyldigheten inte får oönskade konsekvenser, t.ex. att anordnare övervältrar sina skyldigheter på polisen, bör effekterna utvärderas. Det bör också övervägas om det behövs några ändringar i lagstiftningen för att långsiktigt förhindra att ansvaret förskjuts på ett sådant sätt.

Enligt regeringens förslag ska en försumlig anordnare även i fortsättningen kunna åläggas att ersätta de kostnader som polisen har vållats till följd av försumligheten (2 kap. 27 § ordningslagen).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Motionerna

Under den allmänna motionstiden 2012 väcktes det flera motioner med förslag om att avskaffa de enskilda idrottsklubbarnas och andra arrangörers skyldighet att ersätta polisens kostnader för ordningshållande. Sådana förslag finns i kommittémotionerna 2012/13:Ju373 (S) av Morgan Johansson m.fl. yrkandena 82–83 och 2012/13:Kr329 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 5 samt i motionerna 2012/13:Ju254 av Ylva Johansson (S), 2012/13: Ju266 av Peter Jeppsson och Suzanne Svensson (båda S) och 2012/13: Ju274 av Thomas Finnborg (M).

Utskottets ställningstagande

Justitieutskottet har flera gånger tidigare behandlat motionsyrkanden med olika förslag när det gäller polisens rätt att ta ut ersättning för ordningsinsatser vid t.ex. idrottsarrangemang, senast i betänkande 2011/12:JuU15 (s. 37–39). I det ärendet avstyrkte utskottet samtliga motionsyrkanden eftersom man inte ville föregripa den då pågående utredningen Nationell samordning för att motverka brottslighet i samband med idrottsarrangemang (Ku 2011:03).

Regeringens förslag att avskaffa ersättningsskyldigheten i 2 kap. 26 § ordningslagen har inte mött några invändningar i följdmotioner. Utskottet konstaterar att företrädare såväl på kulturområdet som inom idrottsrörelsen har påtalat att det nuvarande kostnadsansvaret är betungande, och ersättningsskyldigheten i ordningslagen får alltså stora ekonomiska konsekvenser för dem som anordnar t.ex. festivaler och idrottsarrangemang. Med hänsyn till detta, och av de skäl som i övrigt förs fram i propositionen, välkomnar justitieutskottet regeringens förslag att avskaffa ersättningsskyldigheten. Liksom regeringen vill utskottet dock betona att detta inte innebär någon förskjutning av ansvaret för ordningshållningen; huvudansvaret ska även i fortsättningen ligga på anordnaren. Justitieutskottet vill också särskilt understryka vikten av att effekterna av denna förändring utvärderas. Utskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen har för avsikt att se till att så sker.

De ovan angivna motionsyrkandena gäller samma sak som regeringens lagförslag, och de bör enligt justitieutskottet behandlas tillsammans med lagförslaget. Justitieutskottet överlämnar därför, under förutsättning av finansutskottets medgivande, motionerna till finansutskottet. Enligt justitieutskottets bedömning är samtliga motionsyrkanden tillgodosedda genom regeringens lagförslag.

Sammanfattningsvis föreslår justitieutskottet att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617) och avstyrker motionerna 2012/13:Ju373 (S) yrkandena 82–83, 2012/13:Kr329 (SD) yrkande 5, 2012/13:Ju254 (S), 2012/13:Ju266 (S) och 2012/13:Ju274 (M).

Stockholm den 24 oktober 2013

På justitieutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Jan R Andersson (M), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Patrick Reslow (M), Maria Ferm (MP), Richard Jomshof (SD), Lena Olsson (V), Carl-Oskar Bohlin (M), Jan Ertsborn (FP) och Stefan Svanström (KD).

Avvikande meningar

1. Utgiftsramen (S)

Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S) och Arhe Hamednaca (S) anför:

Vi står bakom Socialdemokraternas budgetalternativ och anser således att ramen för utgiftsområde 4 för 2014 bör vara 100 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Finansutskottet bör alltså tillstyrka det förslag till utgiftsram för 2014 för utgiftsområdet som lämnas i motion 2013/14: Fi308 (S). Finansutskottet bör avstyrka såväl regeringens som de övriga oppositionspartiernas förslag till utgiftsram och preliminära utgiftsfördelningar för utgiftsområdet.

Socialdemokraternas budgetalternativ innebär bl.a. en särskild satsning mot grov organiserad brottslighet och ekonomisk brottslighet. Kampen mot den organiserade brottsligheten måste prioriteras, och polisens arbete mot denna brottslighet behöver därför förstärkas centralt. Socialdemokraterna vill se en nationell spjutspetsorganisation på detta område inom ramen för Rikskriminalpolisen och ökar därför polisens resurser.

Den ekonomiska brottsligheten kostar samhället långt mer pengar än den traditionella brottsligheten. Den skadar konkurrensen, göder svartjobb och drabbar hederliga företagare hårt. Förtroendet för skattesystemet bygger på att människor uppfattar att det fungerar och att alla gör rätt för sig. Socialdemokraterna vill förstärka ansträngningarna mot den ekonomiska brottsligheten och ökar därför resurserna till Ekobrottsmyndigheten.

Trots kraftigt ökade resurser finns det fortfarande stora brister i polisens effektivitet. Alltför få vardagsbrott klaras upp. Problemen har funnits under lång tid och har påvisats av bl.a. Riksrevisionen och Statskontoret. Ändå har regeringen inte lyckats åtgärda bristerna eller ens vidtagit tillräckliga initiativ för att identifiera dem. Socialdemokraterna menar att det saknas tillräcklig kunskap om polisverksamheten och dess effektivitet för att kunna styra verksamheten. Regeringen har på detta område brustit genom att inte ställa tydliga och relevanta krav på redovisningen av polisens resursanvändning. Regeringen har inte heller tydligt angett vilka resultat man förväntar sig. För att stärka polisens möjlighet att bygga sin verksamhet på vetenskap och beprövad erfarenhet och därmed förbättra effektiviteten vill Socialdemokraterna skapa en särskild utvecklings- och analysfunktion. Funktionen ska ha till uppgift att utvärdera polisverksamheten samt leda och styra verksamhetsutvecklingen. Detta skulle både förbättra kvalitetsgranskningen och bidra till en effektivare polis. Socialdemokraterna ökar resurserna till polisen för detta ändamål.

Socialdemokraterna vill förstärka brottsoffrens ställning. Brottsofferjourerna är i starkt behov av utökade resurser, inte minst när det gäller arbetet mot våld i nära relationer. I det socialdemokratiska budgetalternativet förstärks resurserna till Brottsoffermyndigheten, som får möjlighet att dela ut det ekonomiska tillskottet till brottsofferjourerna.

Det bästa sättet att minska skadeverkningarna av brott är att hindra att brott begås. Två grundläggande förutsättningar för att kriminaliteten ska avta är att klyftorna i samhället minskar och att välfärdssystemen fungerar. Det behövs dock även mer specifika brottsförebyggande åtgärder. Det brottsförebyggande arbetet behöver förstärkas på olika sätt, inte minst genom bättre samordning och ökad kunskap. Socialdemokraterna vill tillsätta en nationell samordnare för det brottsförebyggande arbetet och avsätter särskilda medel för detta ändamål.

2. Utgiftsramen (MP)

Maria Ferm (MP) anför:

Jag står bakom Miljöpartiets budgetalternativ och anser således att ramen för utgiftsområde 4 för 2014 bör vara 291 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Finansutskottet bör alltså tillstyrka det förslag till utgiftsram för 2014 för utgiftsområdet som lämnas i motion 2013/14:Fi319 (MP). Vidare bör finansutskottet tillstyrka förslaget i samma motion om den preliminära fördelningen av utgifter till utgiftsområdet för kommande år. Finansutskottet bör avstyrka såväl regeringens som de övriga oppositionspartiernas förslag till utgiftsram och preliminära utgiftsfördelningar för utgiftsområdet.

Trots att polisväsendet nu har 4 000 fler poliser än 2002, och trots att de brottsbekämpande myndigheterna har fler hemliga tvångsmedel till sitt förfogande än någonsin, klaras inte en högre andel brott upp. Fler poliser är inte den enda lösningen på polisväsendets utmaningar.

Miljöpartiets budgetalternativ ger förutsättningar för krafttag mot brottsligheten bland unga män och kvinnor. Miljöpartiet föreslår att Brottsförebyggande rådet får i uppdrag att, tillsammans med universitet och högskolor, ta fram vetenskapligt baserade metoder för att minska brottsligheten bland unga, särskilt unga män. Miljöpartiet anser vidare att unga som döms för brott så långt som möjligt ska få andra påföljder än fängelse eller särskild ungdomsvård.

Miljöpartiet föreslår vidare att man ska utvärdera vilka effekter det ökande användandet av straffregisterutdrag får för dem som har avtjänat sina straff och deras möjligheter att rehabiliteras. Rehabiliteringen av dömda till frihetsberövande påföljder ska förbättras genom obligatoriska verkställighetsplaner, och Kriminalvården ska ge klienter verktyg för egen försörjning.

Oroligheterna i vissa förorter till de större städerna visar ett ökande gap mellan kunskap och attityder hos rättsväsendets aktörer om dessa områden. Miljöpartiet föreslår en särskild satsning för att utbilda poliser och åkla-

gare om diskrimineringens och rasismens grunder. Ordningspoliserna ska få en särskild utbildning om polisens värdegrund och mänskliga fri- och rättigheter.

Inom Miljöpartiet är vi övertygade om att de anställda inom polismyndigheterna kan utföra ett ännu bättre arbete om de får rätt verktyg och förutsättningar. Miljöpartiet föreslår därför bl.a. att polisutbildningen blir högskolebaserad med forskningsmöjligheter.

Miljöpartiet föreslår särskilda satsningar på projekt som syftar till att öka förståelsen mellan polisen och medborgarna. Rättsväsendets statliga företrädare, dvs. polis, åklagare och domare, bör få genomgå obligatoriska utbildningar i mångfalds- och diskrimineringsfrågor. Miljöpartiet föreslår också en särskild utbildningssatsning för rättsväsendets aktörer med fokus på att upptäcka och åtgärda diskriminerande strukturer inom rättssystemet.

3. Utgiftsramen (SD)

Richard Jomshof (SD) anför:

Jag står bakom Sverigedemokraternas budgetalternativ och anser således att ramen för utgiftsområde 4 för 2014 bör vara 2,497 miljarder kronor högre än regeringens förslag. Finansutskottet bör alltså tillstyrka det förslag till utgiftsram för 2014 för utgiftsområdet som lämnas i motion 2013/14: Fi282 (SD). Vidare bör finansutskottet tillstyrka förslaget i samma motion om den preliminära fördelningen av utgifter till utgiftsområdet för kommande år. Finansutskottet bör avstyrka såväl regeringens som de övriga oppositionspartiernas förslag till utgiftsram och preliminära utgiftsfördelningar för utgiftsområdet.

I Sverigedemokraternas budgetalternativ föreslås omfattande reformer på det rättspolitiska området. Sverigedemokraterna vill skifta fokus i kriminaldebatten från vård- och rehabiliteringstanken mot ett upprätthållande av lag och ordning där straffen står i samklang med den allmänna rättsuppfattningen. Samhället måste sätta laglydiga medborgares intressen främst och tydligt markera mot den som skadar andra.

För att minska brottsoffrens lidande och frustration föreslår Sverigedemokraterna ett system där staten betalar ut utdömda skadestånd till brottsoffren. Därefter får staten kräva in pengarna från gärningsmännen. Ett sådant system borde vara självklart i en rättsstat.

Sverigedemokraterna föreslår också ett kraftigt utökat stöd till vittnesskyddet – det kan handla om polisskydd, hjälp med bostadsbyte och andra säkerhetsåtgärder. Därutöver ska permanenta säkerhetskontroller införas i anslutning till domstolsentréer i förebyggande syfte.

Sverigedemokraterna vill vidare se kraftiga straffskärpningar för bl.a. våldsbrott och flerfaldig brottslighet. Inte minst minimistraffen måste höjas rejält. Dessutom föreslås en möjlighet att utdöma fängelse på livstid utan möjlighet till benådning. För vissa typer av brott införs vidare en särskild straffskärpningsregel om ”tredje gången gillt”.

Sverigedemokraterna föreslår vidare att det blir obligatoriskt att pröva frågan om utvisning när en utlänning har begått ett brott i Sverige. Utvisning ska som huvudregel ske på livstid.

Sverigedemokraterna vill också sjösätta en riktad satsning för att få ut fler poliser på gator och torg.

4. Utgiftsramen (V)

Lena Olsson (V) anför:

Jag står bakom Vänsterpartiets budgetalternativ och anser således att ramen för utgiftsområde 4 för 2014 bör vara 80 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. Finansutskottet bör alltså tillstyrka det förslag till utgiftsram för 2014 för utgiftsområdet som lämnas i motion 2013/14:Fi254 (V). Vidare bör finansutskottet tillstyrka förslaget i samma motion om den preliminära fördelningen av utgifter till utgiftsområdet för kommande år. Finansutskottet bör avstyrka såväl regeringens som de övriga oppositionspartiernas förslag till utgiftsram och preliminära utgiftsfördelningar för utgiftsområdet.

Vänsterpartiet vill bl.a. införa en villkorad halvtidsfrigivning för förstagångsdömda, vilket innebär en besparing på utgiftsområde 4 med 580 miljoner kronor per helår. Dessa medel satsar Vänsterpartiet bl.a. på en förbättrad verksamhet för utbildning och återanpassning i Kriminalvården. Vänsterpartiet föreslår även särskilda satsningar på att inrätta en fångombudsman, en ny integritetsskyddsmyndighet och en särskild myndighet som ska utreda brott då den misstänkte är polis. Detta utvecklas närmare i Vänsterpartiets budgetmotion på utgiftsområde 4 (partimotion 2013/14:Ju362), som justitieutskottet kommer att behandla i nästa steg i budgetprocessen.

BILAGA 9

Civilutskottets yttrande 2013/14:CU1y

Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett övriga utskott tillfälle att yttra sig över proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 om den ekonomiska politiken och förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor m.m. med motioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Civilutskottet behandlar i detta yttrande de förslag i budgetpropositionen och motstående motioner som rör utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Sammanfattning

Civilutskottet förordar att finansutskottet föreslår att riksdagen beslutar om en ram för utgiftsområde 18 under budgetåret 2014 enligt regeringens förslag och även godkänner regeringens förslag om preliminär ram för budgetåren 2015–2017. Motstående förslag i de aktuella partimotionerna avstyrks således.

Avvikande meningar från S, MP respektive V har lämnats till förmån för förslagen om utgiftsområde 18 i respektive partimotion.

Utskottets överväganden

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen beslutar om en fördelning av utgifter på utgiftsområden som innebär att ramen för utgiftsområde 18 fastställs till 1 229 683 000 kronor för 2014. Riksdagen föreslås vidare godkänna en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för åren 2015, 2016 och 2017 som riktlinje för regeringens budgetarbete. För utgiftsområde 18 innebär förslagen en ram om 1 240 miljoner kronor för 2015, 1 216 miljoner kronor för 2016 och 1 226 miljoner kronor för 2017.

Motionerna

Förslag om andra nivåer för ramen för utgiftsområde 18 läggs fram i partimotioner från Socialdemokraterna, Miljöpartiet respektive Vänsterpartiet. I Sverigedemokraternas partimotion 2013/14:Fi282 föreslås ingen ändring av ramen för utgiftsområde 18 i förhållande till regeringsförslagen.

Socialdemokraterna föreslår i sin partimotion 2013/14:Fi308 att ramen för utgiftsområde 18 för budgetåret 2014 ska fastställas till ett belopp som är 1 006 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit. För åren 2015–2017 lämnas inget ramförslag för utgiftsområdet. Den utökade ramen för 2014 ska användas till ett nytt anslag för en byggbonus för studentlägenheter och små hyresrätter (1 000 miljoner kronor). Därutöver föreslås att 6 miljoner kronor tillförs anslaget för bostadspolitisk utveckling. Dessa medel ska användas till ett kansli för en samordnare kopplad till en nationell byggpakt. Förslaget innebär att en partssammansatt och parlamentarisk kommitté tillsätts med uppdrag att föreslå nödvändiga förändringar.

Enligt förslaget i Miljöpartiets partimotion 2013/14:Fi319 bör ramen för utgiftsområde 18 utökas med 145 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget för 2014 och 158, 160 respektive 160 miljoner kronor under åren 2015–2017. Ramförslagen utgår från att anslaget för Boverket årligen utökas med 120 miljoner kronor. Dessa medel ska användas för en miljömålsanknuten samhällsplaneringssatsning (100 miljoner kronor), bulleråtgärder (10 miljoner kronor) och en fond för fukt- och mögelskador (10 miljoner kronor). Vidare föreslås att anslaget för åtgärder mot radon i bostäder utökas med 5 miljoner kronor. Konsumentverket föreslås genom ett höjt anslag få medel för tillsyn och marknadskontroller (10 miljoner kronor) samt utbildning och information (10 miljoner kronor). Anslaget för stöd till fristående konsumentorganisationer föreslås bli höjt med 15 miljoner kronor. Miljöpartiets ramförslag utgår också från att anslaget Stöd gällande utveckling i strandnära lägen avvecklas.

I Vänsterpartiets partimotion 2013/14:Fi254 föreslås att ramen för budgetåret 2013 fastställs till ett belopp som är 1 145 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit. Ramen för budgetåren 2015 och 2016 föreslås bli utökad med 2 145 respektive 3 145 miljoner kronor. Ramförslagen utgår från att det införs ett nytt investeringsstöd för hyresrätter. För 2014 förutsätts anslaget för detta ändamål uppgå till 1 000 miljoner kronor, för att öka till 2 000 miljoner kronor 2015 och 3 000 miljoner kronor 2016. Vidare föreslås att det inrättas ett särskilt anslag för ett nytt hissbidrag (100 miljoner kronor). Konsumentverkets anslag föreslås bli höjt med 45 miljoner kronor för stimulans av kommunal konsumentvägledning.

De ovan beskrivna förslagen i budgetpropositionen och i partimotionerna om ram för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik under 2014–2017 kan sammanfattas i följande tabell.

Förslag om ram för utgiftsområde 18
Förslagen i partimotionerna redovisas som avvikelse från regeringens förslag. Beloppen anges avrundade till miljoner kronor.

	2014	2015	2016	2017
Regeringen	1 230	1 240	1 216	1 226
S	+1 006	–	–	–
MP	+145	+158	+160	+160
SD	+/-0	+/-0	+/-0	+/-0
V	+1 145	+2 145	+3 145	–

Utskottets ställningstagande

Utgiftsområde 18, Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik, är beloppsmässigt statsbudgetens minsta utgiftsområde. Samtidigt innefattar det områden som har avgörande betydelse för människors dagliga liv. Dessa områden har det gemensamt att en rad olika aktörer är involverade i utvecklingen och att ansvarsfrågorna ibland är komplexa. Vidare utmärks framför allt bostadsfrågorna av att det politiska ansvaret fördelas på flera nivåer och att de politiska beslutens genomslag förutsätter en medverkan av övriga berörda parter.

En väl fungerande bostadsmarknad är en av förutsättningarna för en god ekonomisk tillväxt. Förhållandena på bostadsmarknaden har ett starkt samband med bl.a. arbetsmarknad och infrastruktur. Under senare år har flera åtgärder vidtagits för att skapa förutsättningar för en bättre fungerande marknad där bostadsbyggandet svarar mot efterfrågan och bostadsbeståndet utnyttjas mer effektivt. Det står emellertid klart att ytterligare åtgärder kommer att krävas om en balanserad bostadsmarknad ska kunna uppnås inom överskådlig tid.

Den statliga bostadspolitiken bör inriktas på att skapa bättre förutsättningar för kommuner, byggare och fastighetsägare att var och en på sitt sätt bidra till en god bostadsförsörjning. Förslag om den kommunala bostadsförsörjningsplaneringen behandlas av riksdagen under denna höst. Därutöver kan flera förslag till riksdagen förväntas efter beredningen av ett antal pågående eller nyligen avslutade utredningar. Utredningsförslagen är till stor del inriktade på att undanröja olika hinder för ett ökat bostadsbyggande och skapa förutsättningar för ett bättre utnyttjande av bostadsbeståndet. Däremot gäller de inte åtgärder som innebär en återgång till tidigare årtiondens omfattande statliga subventioner inom bostadssektorn. Denna fråga aktualiseras emellertid genom två av motionsförslagen om ram för utgiftsområde 18 som utskottet tar ställning till nedan.

Inom konsumentpolitikens område är flera aktuella åtgärder inriktade på att stärka konsumentskyddet och att förbättra konsumenternas möjlighet att göra egna välgrundade val. En lättillgänglig konsumentupplysning är viktig för att konsumenterna ska kunna agera aktivt och väl avvägt. Ett flertal instanser deltar i arbetet med att stödja konsumenterna i deras val. Konsumentverket är den centrala myndigheten för konsumentfrågor, men flera andra statliga myndigheter ger information till konsumenter. De kommunala konsumentvägledningarna har en viktig roll i stödet till enskilda konsumenter, men även flera branschfinansierade konsumentbyråer ger opartiskt stöd. I budgetpropositionen föreslår regeringen att en särskild satsning görs för en samordning av det oberoende konsumentstödet.

Civilutskottet kan konstatera att de åtgärder som behövs inom de politikområden som anslagsmässigt faller under utgiftsområde 18 inte kommer att kräva någon kraftig utvidgning av den aktuella ramen under de närmaste budgetåren. Däremot kan vissa riktade satsningar komma att krävas för att den allmänna inriktningen av bostads- och konsumentpolitiken ska få bättre genomslag. Inom bostadspolitiken har regeringen därför beräknat anslaget till Boverket så att det ger utrymme för flera angelägna satsningar, bl.a. utbildning i plan- och bygglagstiftningen och ett stöd till inventering av bostadsbeståndet ur tillgänglighetssynpunkt. Vidare föreslås ett nytt anslag för ett statligt bidrag till utvecklingsprojekt för jämställda offentliga rum. Inom konsumentpolitiken har regeringen beräknat anslaget till Konsumentverket bl.a. så att en ny konsumentupplysningstjänst per telefon och en webbaserad informationstjänst ska kunna inrättas och upprätthållas.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 1 230 miljoner kronor 2014. I jämförelse med de anvisade medlen för 2013 ökar ramen för utgiftsområdet med 33 miljoner kronor.

Alternativa förslag till ram för utgiftsområde 18 läggs fram i partimotioner från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Både Socialdemokraterna och Vänsterpartiet föreslår en kraftigt utvidgad ram i syfte att återinföra den typ av byggsubvention som tidigare skapade en bidrags-

beroende bygg- och bostadsmarknad. Vänsterpartiets budgetförslag innebär successivt ökade subventioner för byggande av hyresrätter. Socialdemokraternas förslag är inriktat på student- och ungdomsbostäder.

Civilutskottet vill framhålla att de senaste årens bostadspolitik i hög grad har varit inriktad på att skapa förutsättningar för en sektor som fungerar utan statliga subventioner. När det däremot gäller själva sakfrågan om behovet av fler hyresrätter respektive student- och ungdomslägenheter råder det inga delade meningar. Under de senaste åren har flera åtgärder vidtagits i syfte att skapa bättre förutsättningar för bostadsbyggande och för att bättre utnyttja bostadsbeståndet. Det framgår av budgetpropositionen att det pågår överväganden om ytterligare åtgärder som kan undanröja olika hinder i plan- och byggprocessen och därigenom leda till ett ökat bostadsbyggande. Vad gäller riktade åtgärder som kan leda till fler bostäder för unga och studenter har regeringen aviserat en proposition till december 2013.

Miljöpartiets ramförslag för utgiftsområde 18 innebär en väsentligt mindre utvidgning av utgiftsområde 18 än de övriga motionsförslagen. Utvidgningen av ramen med 145 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag utgår främst från en höjning av anslaget till Boverket. Huvuddelen av dessa medel är avsedda för miljömålsarbetet, vilket redan har hög prioritet hos regeringen och vid de berörda myndigheterna. Ramförslaget från Miljöpartiet förutsätter också att den statliga satsningen på landsbygdsutveckling i strandnära lägen avbryts, vilket utskottet inte vill medverka till. Vidare föreslår Miljöpartiet medel till Konsumentverket för att stärka arbetet med konsumentinformation. Utskottet vill i denna fråga erinra om att regeringens beräkning av anslaget till Konsumentverket inbegriper medel för att inrätta en ny konsumentupplysningstjänst per telefon och en webbaserad informationstjänst.

Civilutskottets sammanvägda bedömning är att den av regeringen föreslagna ramen för utgiftsområde 18 bör ge tillräckligt utrymme för de anslag inom bostads- och konsumentpolitiken som utskottet senare i höst har att ta ställning till. De förslag om nya anslag eller anslagshöjningar som bildar utgångspunkt för ramförslagen från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet ger således inte utskottet anledning att föreslå någon förändring av regeringens förslag om ramen för utgiftsområde 18.

Civilutskottet förordar att finansutskottet föreslår att riksdagen beslutar om en ram för utgiftsområde 18 under budgetåret 2014 enligt regeringens förslag och även godkänner regeringens förslag om preliminär ram för budgetåren 2015–2017. Motstående förslag i de aktuella partimotionerna avstyrks således.

Stockholm den 24 oktober 2013

På civilutskottets vägnar

Veronica Palm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S), Nina Lundström (FP), Oskar Öholm (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Carina Ohlsson (S), Marta Obminska (M), Hillevi Larsson (S), Margareta Cederfelt (M), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Yilmaz Kerimo (S), Jessika Vilhelmsson (M), Jan Lindholm (MP), Roland Utbult (KD), Markus Wiechel (SD), Marianne Berg (V) och Anders Åkesson (C).

Avvikande meningar

1. Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik (S)

Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Hillevi Larsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S) och Yilmaz Kerimo (S) anför:

Inom utgiftsområde 18 hanteras de anslag som syftar till att understödja den statliga bostads- och konsumentpolitiken. När det gäller bostadspolitiken har även utformningen av olika skatter och avdragsmöjligheter på statsbudgetens inkomstsida stor betydelse.

På det bostadspolitiska området är det mest akuta problemet den utbredda bristen på bostäder. Särskilt allvarligt är att denna brist inte har mötts av ett ökat bostadsbyggande. Under det nu sjuåriga borgerliga regeringsinnehavet har bostadsbyggandet hela tiden legat på en väsentligt lägre nivå än under tiden före regeringsskiftet. Denna låga nybyggnadstakt har inte föranlett några verksamma åtgärder från regeringens sida. Den borgerliga bostadspolitiken har i stället präglats av ett stort antal utrednings- och myndighetsuppdrag som hittills endast resulterat i ett fåtal förslag till riksdagen.

Det finns ett klart samband mellan bostadsmarknaden och den ekonomiska samhällsutvecklingen i övrigt. Bristen på bostäder och det knappa bostadsbyggandet är ett allvarligt hinder för tillväxt och en fungerande arbetsmarknad. Bostadsbristen hindrar också studerande att välja utbildningsort och unga hushåll att skaffa sitt första egna boende. För att möta bostadsefterfrågan och tillgodose arbetsmarknadens behov behövs en aktiv bostadspolitik. Detta är också utgångspunkten för Socialdemokraternas förslag om ram för utgiftsområde 18 och för de bostadspolitiska förslag som vi i övrigt lagt fram under årets allmänna motionstid.

Det är nödvändigt att snabbt få i gång en bostadsproduktion som möjliggör för unga människor att flytta till jobb och utbildning. Socialdemokraterna föreslår att det för 2014 avsätts en byggmiljard till små hyresrätter och studentlägenheter. Avsikten är att det ska kunna ges ett investeringsstöd utifrån ett regelverk liknande dem som tillämpades i början av 2000-talet för byggande av hyresrätter och studentbostäder. Dessa stöd har utvärderats och slutsatsen är att de ledde till en markant ökad produktionsnivå.

Det är naturligtvis nödvändigt att även få i gång den bostadsproduktion som inte är särskilt inriktad på vissa grupper. Vi menar att det behöver vidtas olika åtgärder som kan leda till en snabbare och enklare process för bostadsbyggande. Regeringen lade 2010 fram ett förslag om en ny plan- och bygglag som sades ha denna inriktning. Såväl Lagrådet som en samlad opposition i riksdagen ansåg emellertid att förslaget hade stora brister. Att så verkligen var fallet har nu visat sig sedan lagen varit i kraft under

drygt två år. Vi föreslår därför att det snabbt tas fram förslag till nödvändiga förändringar i lagen. Ett sätt att få till stånd förändringar som är väl förankrade är att kalla samman en partssammansatt och parlamentarisk kommitté. I vårt budgetförslag avsätter vi medel för en sådan nationell byggpakt där alla större offentliga, kooperativa och privata aktörer bjuds in att delta. Dessa medel ska användas för att inrätta ett kansli för en nationell samordnare inom byggpakten.

För att få i gång bostadsproduktionen krävs vidare att det finns säkra system för finansiering av projekten. Vi föreslår därför att en statlig förhandlingsperson ges i uppdrag att i dialog med bostadsmarknadens parter och centrala aktörer på finansmarknaden se över förutsättningarna för hur ett kreditgarantisystem skulle kunna understödja ett ökat bostadsbyggande till lägre byggkostnader. Ett ökat statligt ansvarstagande krävs också när det gäller att skapa bättre förutsättningar för finansieringen av en nödvändig upprustning av framför allt miljonprogrammets bostadsbestånd. Vi föreslår därför att det inrättas ett system med statliga kreditgarantier riktade mot hyresfastigheter i detta bestånd. Garantier bör kunna ställas ut inom en ram på totalt 20 miljarder kronor.

Inom det konsumentpolitiska området föreslår vi inga anslagsförändringar i förhållande till regeringsförslaget. Däremot anser vi att målet för den statliga konsumentpolitiken behöver förtydligas och att det krävs åtgärder för att komma till rätta med ett antal problem på konsumentområdet. Det gäller bl.a. frågor om sms-lån, skydd för småföretagare, reklam och överskuldsättning.

Sammantaget innebär Socialdemokraternas förslag för utgiftsområde 18 att ramen för budgetåret 2014 behöver utvidgas med 1 006 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Vi anser att riksdagen bör bifalla vårt förslag och avslå regeringsförslaget samt övriga motionsförslag om ramen för utgiftsområde 18.

2. Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik (MP)

Jan Lindholm (MP) anför:

Insatser inom de två politikområden som faller inom utgiftsområde 18, dvs. bostads- och konsumentpolitiken, kan ha stor betydelse för människors livsvillkor. Det innebär även att frånvaron av nödvändiga insatser kan ha stor betydelse. De senaste årens utveckling av bostadsmarknaden är ett belysande exempel på vad frånvaron av ett politiskt ansvarstagande kan få för konsekvenser. Den successivt ökande bostadsbristen i stora delar av landet har utvecklats till en bostadskris medan utredningar har tillsatts och presenterats utan att leda till konkreta åtgärder från regeringens sida. Inte heller på konsumentområdet har regeringen agerat i tillräcklig utsträckning för att tillgodose behovet av konsumentinformation och konsumentskydd.

Miljöpartiet har i sitt budgetalternativ lagt fram ett antal förslag till åtgärder som kan påverka bostads- och konsumentpolitiken i rätt riktning. Dessa förslag återfinns inom flera olika utgiftsområden. Det handlar också i hög utsträckning om åtgärder som inte har direkta budgeteffekter utan bl.a. innebär att lagar och bestämmelser samt olika myndighetsuppdrag ses över för att kunna bidra till ett mer hållbart samhälle. Här behandlas emellertid endast de förslag som påverkar anslagen inom utgiftsområde 18 och därmed även den behövliga ramen under de närmaste budgetåren.

Förslaget i Miljöpartiets partimotion 2013/14:Fi319 om utgiftsområde 18 innebär att ramen behöver utökas med 145 miljoner kronor 2014 och med 158, 160 respektive 160 miljoner kronor för de tre därpå följande budgetåren. Den utökade ramen ska användas för de satsningar som kortfattat beskrivs nedan.

Anslaget för Boverket bör höjas med 120 miljoner kronor per år. Huvuddelen av dessa medel, 100 miljoner kronor, ska satsas på ett miljömålsanknutet kunskapsutvecklingsprogram för fysisk planering. Det finns en mycket stor potential att lägga om och utveckla samhällsplaneringen så att åtgärder inom olika sektorer samverkar och bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen. Det gäller planering och strategiska åtgärder för bl.a. bostäder, trafik, service, näringsliv och grönområden. Vidare ska 10 miljoner kronor användas för att stärka arbetet med bullerfrågor i samhällsplaneringen. För att nå uppsatta mål är det nödvändigt att vidta åtgärder i den byggda miljön som bl.a. minskar inslaget av bilism.

Inom Boverkets anslag bör också 10 miljoner kronor anslås för att återinrätta en fond för fukt- och mögelskador. Felkonstruerade hus och allvarliga fukt- och mögelskador är fortfarande ett stort problem som kräver insatser från samhällets sida. Medlen är avsedda som ett startkapital för att bygga upp en organisation och en strategi för att bemöta problemet, men målet bör vara en medfinansiering från branschen.

Ytterligare ett inomhusproblem som alltför ofta glöms bort är de höga radonhalter som finns i en stor del av det svenska bostadsbeståndet. Beräkningar från Strålsäkerhetsmyndigheten har visat att 200 lungcancerfall per år skulle kunna förhindras om samtliga bostäder med radonhalter över gällande riktvärden blir åtgärdade. Miljöpartiet föreslår mot denna bakgrund att anslaget till åtgärder mot radon i bostäder höjs med 5 miljoner kronor.

På det bostadspolitiska området föreslår vi även att anslaget som benämns Stöd gällande utveckling i strandnära lägen avvecklas. Från detta anslag bekostas vissa planeringsinsatser som i praktiken syftar till att avskaffa strandskyddet i delar av Sverige.

På det konsumentpolitiska området innebär Miljöpartiets budgetförslag en resursförstärkning till Konsumentverket för att verket tidigt ska kunna upptäcka konsumentproblem och samverka med näringslivet i proaktivt syfte samt förstärka tillsynsinsatserna. Mot denna bakgrund ska 10 miljoner kronor per år användas för en förbättring av arbetet med tillsyn och marknadskontroller. Vidare ska 10 miljoner kronor årligen användas för en

förstärkning av arbetet med kunskapshöjande insatser riktade mot såväl konsumenter som näringsidkare. Informations- och utbildningsinsatser riktade till barn och ungdomar bör ha hög prioritet.

Miljöpartiets ramförslag innebär också att anslaget Åtgärder på konsumentområdet kan höjas med 15 miljoner kronor per år under perioden 2014–2017. Dessa medel ska användas för stöd till fristående konsumentorganisationer såsom Sveriges Konsumenter samt till återupprättande av Kilen eller motsvarande organisation med ansvar för stöd till människor som är drabbade av läkemedelsberoende och andra läkemedelsbiverkningar samt till kunskapsspridning i ämnet.

För att möjliggöra de angelägna satsningar som kortfattat beskrivits ovan behöver ramen för utgiftsområde 18 utvidgas i enlighet med förslaget i Miljöpartiets partimotion 2013/14:Fi319. Jag anser att detta förslag bör vinna riksdagens bifall. Regeringsförslaget och förslagen i övriga partimotioner bör således avslås.

3. Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik (V)

Marianne Berg (V) anför:

Sverige behöver en ny bostadspolitik. Alla människor ska ha möjlighet att leva i bra bostäder till rimliga kostnader i en trygg boendemiljö. Sverige behöver också en bra konsumentpolitik. Konsumenterna ska kunna vara trygga och inte utlämnade till marknadskrafterna. Vänsterpartiet lägger i ett antal motioner fram förslag som syftar till en omläggning av politiken på dessa områden i en hållbar riktning. I vår budgetmotion finns förslag som möjliggör anslagsförstärkningar inom utgiftsområde 18, men även flera av våra förslag som påverkar inkomstberäkningen är inriktade på bostadspolitiska satsningar.

Det råder i dag akut bostadsbrist i stora delar av Sverige. Särskilt allvarlig är bristen på hyresrätter. Den slår hårt mot människor med begränsade ekonomiska förutsättningar och innebär bl.a. att ungdomar har svårt att skaffa sig en egen bostad, att invandrare inte kan etablera sig i det svenska samhället, att studenter inte kan påbörja sin utbildning och att arbetslösa inte kan flytta till orter som erbjuder arbetstillfällen. En totalt passiv statlig bostadspolitik behöver ersättas med en politik som är inriktad på att bygga bort bostadsbristen. Vänsterpartiet föreslår att det sätts upp ett mål om att det årligen ska byggas 40 000 bostäder, varav en majoritet ska vara hyresrätter.

För att snabbt få till stånd en ökad nyproduktion krävs det statliga insatser. Vänsterpartiet föreslår därför att det inrättas ett investeringsstöd för att stimulera bostadsbyggande med inriktning mot hyresrätter med rimliga hyror, låg energiförbrukning och bästa möjliga miljöhänsyn. Även kooperativa hyresrätter ska omfattas av stödet. Stödet ska riktas mot tillväxtorter och orter där bristen på ändamålsenliga och efterfrågade bostäder är särskilt stor.

I Vänsterpartiets budgetförslag avsätts ett anslag på 1 miljard kronor för detta ändamål budgetåret 2014. Därefter bör anslaget höjas till 2 miljarder kronor 2015 och till 3 miljarder kronor 2016.

De omfattande problemen på bostadsmarknaden gäller emellertid inte bara den otillräckliga nyproduktionen. Även upprustningen av det befintliga bostadsbeståndet är kraftigt eftersatt i framför allt miljonprogrammets bostadsområden. Det finns ett stort behov av att rusta upp detta bestånd till moderna, funktionella bostäder med god tillgänglighet och låg energiförbrukning. Vänsterpartiet föreslår därför att det införs ett upprustningsprogram för flerbostadshus. I vår budgetmotion avsätts 1,5 miljarder kronor för detta ändamål 2014 och därefter 3 miljarder kronor årligen. Detta stöd ska utgå i form av skattekreditering och påverkar därför inte utgiftsområde 18. Inom utgiftsområdet föreslår vi emellertid att det inrättas ett särskilt anslag på 100 miljoner årligen för installation av hiss i befintliga bostadshus. Stödet ska förutom hissinstallation täcka in sådana tillgänglighetsskapande åtgärder som har betydelse för tillgängligheten i fastigheten i övrigt.

Vänsterpartiet anser vidare att det nuvarande ROT-avdraget för villor och bostadsrätter bör tidsbestämmas till utgången av 2016 och inriktas på klimatanpassningsåtgärder. Den maximala skattereduktionen bör bestämmas till 15 000 kronor under 2015 och 2016.

På det konsumentpolitiska området är bristen på en god konsumentvägledning ett av de stora problemen. Vänsterpartiets förslag om utgiftsområde 18 innebär en anslagsökning på 45 miljoner kronor till Konsumentverket som ger möjlighet till en nödvändig satsning på den kommunala konsumentvägledningen. De tillkommande medlen ska användas för ett stimulansbidrag riktat till kommunerna. I ett första steg ska Konsumentverket se till att det finns tillgång till konsumentvägledning i de största kommunerna.

De ovan beskrivna satsningarna innebär att ramen för utgiftsområde 18 bör utvidgas med 1 145 miljoner kronor för 2014, 2 145 miljoner kronor för 2015 och 3 145 miljoner kronor för 2016. Därutöver innebär Vänsterpartiets förslag att medel reserveras för upprustning av flerbostadshus inom den del av statsbudgeten som inte bereds av civilutskottet.

Jag anser sammanfattningsvis att riksdagen bör ställa sig bakom förslaget i Vänsterpartiets partimotion 2013/14:Fi254 om ram för utgiftsområde 18 under perioden 2014–2016 samt övriga budgetförslag med bostadspolitisk inriktning. Motsvarande förslag i budgetpropositionen och i övriga partimotioner bör avslås.

BILAGA 10

Socialförsäkringsutskottets yttrande 2013/14:SfU1y

Ramar för utgiftsområdena 8 och 10–12

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 3 oktober 2013 att bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 om den ekonomiska politiken och förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor m.m. samt de motioner som kan komma att väckas med anledning av propositionen i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

De delar av propositionen som utskottet yttrar sig över är regeringens förslag till dels fördelning av utgifterna för 2014 och preliminär fördelning av utgifterna för 2015–2017 inom utgiftsområdena 8, 10, 11 och 12, dels beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, dels beräkning av budgetens inkomster i de delar som avser utskottets beredningsområde samt lagförslagen 3.3, 3.18, 3.19 och 3.21.

Utskottet yttrar sig vidare över motsvarande delar i partimotionerna

2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 3, 4, 9 och 10,

2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 3, 4, 5 och 7,

2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 3, 4 och 5 samt

2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3, 4, 5 och 14.

Utskottet yttrar sig även över kommittémotion 2013/14:A288 (S) yrkande 17, motion 2013/14:Fi317 (S), partimotion 2013/14:A398 (MP) yrkande 4 samt partimotion 2013/14:A399 (SD) yrkande 11.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i nu berörda delar och avstyrker samtliga motioner. I ärendet finns fyra avvikande meningar (S, MP, SD och V).

Utskottets överväganden

Utgiftsområde 8 Migration

Propositionen

Regeringen föreslår en utgiftsram för 2014 på 9 919 miljoner kronor. Den preliminära fördelningen av utgifterna inom utgiftsområde 8 för 2015–2017 beräknas till 9 549, 9 416 och 9 476 miljoner kronor.

Utgifterna inom utgiftsområde 8 Migration beräknas bli högre 2013 än 2012 på grund av ett ökat antal asylsökande. Antalet nya asylsökande i Sverige 2012 var det högsta sedan Balkankriget i mitten av 1990-talet, och antalet asylsökande förväntas förbli högt under hela prognosperioden. Situationen i Syrien och dess närområde, samt fortsatt svåra förhållanden i t.ex. Afghanistan, Iran och Somalia, driver många människor på flykt. Det har också börjat ske mer omfattande sekundära förflyttningar inom Europa till följd av den ekonomiska krisen. Utgifterna för asylmottagningen beräknas följaktligen stiga kraftigt under prognosperioden. För utgiftsområde 8 Migration beräknas utgifterna öka från drygt 8 miljarder kronor 2012 till drygt 9 miljarder kronor 2017.

Antalet asylsökande 2014 och framåt bedöms bli 7 000 fler årligen i förhållande till vad som prognostiserades i samband med budgetpropositionen för 2013. Regeringen föreslår därför en ökning av anslaget Migrationsverket. På så sätt kan handläggningstiderna för asylärenden begränsas, vilket möjliggör minskade anslag för ersättningar och bostadskostnader för asylsökande jämfört med nuvarande dimensionering. Migrationsverket har fått utvidgade möjligheter att anvisa asylsökande ensamkommande barn till en kommun som inte har en överenskommelse med verket om mottagande. Regeringen har med anledning av reformen för avsikt att se över ersättningarna till kommuner med inriktning mot en ökad schablonisering varför anslaget kan minskas. Förslag om att etableringsplanens start ska flyttas fram för personer boende i anläggningsboende medför att dagersättning enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. utgår så länge personen är inskriven i Migrationsverkets mottagande. Som en följd av detta föreslås att anslaget Ersättningar och bostadskostnader ökas. En ny fond inom asyl-, integrations- och migrationsområdet inrättas för perioden 2014–2020, inom ramen för EU:s fleråriga budgetram. Regeringen beräknar därför en ökning av anslaget Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar.

Motionerna

Sverigedemokraterna

I partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5 föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en minskning av utgiftsramen för 2014 med 4 099 miljoner kronor och för 2015–2017 en minskning med 7 397, 7 290 och 7 355 miljoner kronor. Ambitionen är att minska asyl- och anhöriginvandringen med totalt 90 procent och att därmed kraftigt minska samhällskostnaderna.

Vänsterpartiet

I partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2014 med 640 miljoner kronor och för 2015 och 2016 en ökning med 630 och 610 miljoner kronor. Motionärerna föreslår en höjning av dagersättningen för asylsökande med 30 kronor per dag. Vidare föreslås att dagersättningen ska värdesäkras genom att den knyts till konsumentprisindex. Motionärerna föreslår också att det införs en bostadsersättning till asylsökande i eget boende med 500 kronor för ensamstående och 1 000 kronor för sammanboende. Anslaget för offentligt biträde tillförs 100 miljoner kronor för ökade kostnader.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har att ta ställning till dels förslaget till utgiftsram för 2014, dels förslaget till preliminär fördelning av utgifterna för 2015–2017. Förslagen framgår av tabellen nedan.

Miljoner kronor

År	Regeringen	S	MP	SD	V
2014	9 919			–4 099	+640
2015	9 549			–7 397	+630
2016	9 416			–7 290	+610
2017	9 476			–7 355	

Utskottet anser att Sverige ska ha en human asylpolitik och vara en fristad för den som flyr undan förföljelse och förtryck. Särskild hänsyn ska tas till barns bästa. Sverige erbjuder skydd i större utsträckning än vad internationella överenskommelser kräver. Denna politik har ett starkt stöd i riksdagen. Målet är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser, främjar arbetskraftsinvandring, tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.

Sverigedemokraterna föreslår besparingar för 2014 inom utgiftsområde 8 med 4 099 miljoner kronor och för åren 2015–2017 med 7 397, 7 290 och 7 355 miljoner kronor. Som utskottet angett tidigare (yttr. 2012/13: SfU1y) avfärdar utskottet Sverigedemokraternas förslag till åtgärder för att kraftigt minska asyl- och anhöriginvandringen och avfärdar därför också förslaget om en kraftigt reducerad ram för utgiftsområdet. Förslaget innebär sammantaget mer än en halvering av anslagen inom utgiftsområdet, vilket i praktiken skulle göra det omöjligt för Migrationsverket att bedriva sin verksamhet på ett rättssäkert sätt och i överensstämmelse med folkrättsliga konventioner, såsom FN:s flyktingkonvention, FN:s tortyrkonvention och FN:s barnkonvention. Vidare ifrågasätter utskottet det realistiska i att kunna genomföra de utgiftsminskningar som föreslås, eftersom detta förutsätter omfattande personalneddragningar och lokalavyttringar av såväl kontorslokaler som boenden för asylsökanden. Den utgiftsminskande effekten av sådana åtgärder kan inte uppnås på helårsbasis med hänsyn tagen till uppsägningstider för såväl personal som lokaler.

Bostadsersättning vid eget boende ges sedan den 1 mars 2005 endast i särskilda fall. Utskottet angav i sitt betänkande 2004/05:SfU7 bl.a. att möjligheten för de asylsökande att själva ordna sitt boende har många nackdelar, t.ex. att asylsökande utnyttjas på bostadsmarknaden och att eget boende kan leda till trångboddhet som framför allt är negativt för barn. Bostadsersättning ska kunna ges i särskilda fall för att uppmuntra eget arbete och självförsörjning, vilket kan vara fallet när den asylsökande får erbjudande om arbete på en annan ort där Migrationsverket inte har något anläggningsboende. Utskottet har inte ändrat ståndpunkt i denna fråga och ställer sig inte bakom förslag om att införa en ersättning vid eget boende. Utskottet ställer sig inte heller bakom förslag om en generell höjning av dagersättningen till asylsökande eller ökade utgifter för offentligt biträde.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag om dels ramen för utgiftsområdet för 2014, dels preliminär fördelning av utgifterna för 2015–2017. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Propositionen

Regeringen föreslår en utgiftsram för 2014 på 96 520 miljoner kronor. Den preliminära fördelningen av utgifterna inom utgiftsområde 10 för 2015–2017 beräknas till 96 273, 97 041 och 97 270 miljoner kronor.

Den sammantagna sjukfrånvaron minskar alltsedan 2003. Ohälsotalet, som visar hur många heldagar per år befolkningen mellan 16–64 år i genomsnitt uppbär sjukpenning, rehabiliteringspenning samt sjuk- och aktivitetsersättning, var 26,8 dagar i juni 2013. Ohälsotalet är närmare 40 procent lägre i juni 2013 jämfört med juni 2003.

Antalet personer som uppbär sjukpenning, mätt med sjukpenningtalet, var som lägst 6,0 dagar i december 2010. Därefter har sjukpenningtalet ökat. I maj 2013 var det 8,0 dagar. Sjukpenningtalets ökning under 2011 kännetecknas av att personer som haft sjukpenning eller tidsbegränsad sjukersättning i maximalt antal dagar har återvänt till sjukförsäkringen och således påbörjat en ny sjukperiod. Avskaffandet av förmånen tidsbegränsad sjukersättning har medfört att ca 10 000 fler personer i stället har sjukpenning. Sjukpenningtalets ökning sedan 2012 kännetecknas av dels ett ökat inflöde av nya sjukfall, dels av att sjukfallen har blivit längre.

Från den 1 januari 2010, då de första försäkrade nådde tidsgränsen för maximal tid i sjukförsäkringen, till den sista december 2012 har 90 200 personer nått den bortre gränsen för antalet dagar som ersättning kan betalas ut. Försäkringskassan har särskilt följt de 76 507 personer som till den sista december 2011 har nått den bortre tidsgränsen. Av Försäkringskassans uppföljning (”Uppföljning av sjukförsäkringens utveckling”, juni 2013) framgår att i genomsnitt ca 15 procent av dessa personer har gått till arbete eller försörjer sig på annat sätt än via Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Cirka 25 procent är inskrivna hos Arbetsförmedlingen och ca 55 procent har återvänt till sjukförsäkringen och beviljats antingen sjukpenning eller sjukersättning. Därutöver har en del personer fyllt 65 år och övergått till ålderspension.

Antalet personer som har sjukersättning har minskat dramatiskt de senaste åren. Det faktum att det är färre långa sjukfall minskar inflödet till sjukersättning. Detta i kombination med att relativt stora kullar lämnar ersättningen för att de fyller 65 år, och därmed övergår till ålderspension, har medfört ett minskat antal personer som uppbär sjukersättning.

Den nuvarande nedgången av ohälsotalet beror på att antalet personer med sjukersättning minskat betydligt. Under 2012 beviljades totalt 17 000 personer sjuk- eller aktivitetsersättning. Det kan jämföras med 2006 då motsvarande antal var 48 000 personer och 2004 då antalet var 73 000 personer. Den nuvarande utgiftsutvecklingen påverkas således i hög grad av att många lämnar sjukersättningen för att de fyller 65 år, i kombination med att nybeviljandet är lågt i förhållande till utflödet.

Arbetsgivaren spelar en mycket viktig för att göra det möjligt för en enskild anställd att återgå i arbete efter sjukfrånvaro. För att fler enskilda ska få bättre möjlighet till stöd anser regeringen att det finns behov av att stödja arbetsgivare att ta sitt rehabiliteringsansvar. Tyvärr har företagshälsovårdssatsningen inte blivit det stöd till arbetsgivare som var avsikten. En anledning kan vara att satsningen inte har gått direkt till arbetsgivarna, vilket i sin tur kan ha bidragit till att avsatta medel inte använts. För att

förbättra stödet till arbetsgivare avser regeringen att ersätta nuvarande bidrag till företagshälsovården med ett bidrag direkt till arbetsgivare, så att den anställdes arbetsförmåga tidigt kan tillvaratas på arbetsplatsen och på så sätt öka möjligheterna till att tidigt återgå i arbete. För 2014 beräknas utgifterna till 30 miljoner kronor. För 2015–2017 beräknas utgifterna till 50, 100 respektive 100 miljoner kronor. Med anledning av detta förslag föreslås att anslaget Bidrag för sjukskrivningsprocessen minskas med 334 miljoner kronor 2014. Anslaget beräknas till följd av förslagen minskas med 314 miljoner kronor 2015 samt med 264 miljoner kronor både 2016 och 2017.

Försäkringskassan har en ansträngd ekonomi, bl.a. till följd av ett ökat inflöde av ärenden inom ohälsoområdet, föräldraförmånerna och aktivitetsstödet. I syfte att undvika negativa verksamhetskonsekvenser i form av exempelvis försämrad tillgänglighet, längre handläggningstider, sänkta kontrollnivåer och minskat förtroende, föreslår regeringen att anslaget Försäkringskassan ökas med 170 miljoner kronor 2014. För 2015 beräknas anslaget öka med 150 miljoner kronor och fr.o.m. 2016 med 100 miljoner kronor.

Vidare föreslås lagändringar i socialförsäkringsbalken beträffande sjukpenninggrundande inkomst (SGI), som bl.a. innebär att SGI-skydd inte bara gäller vid avbrott utan även vid inskränkning av förvärvsarbete. Vidare föreslås ett nytt lagrum i balken som anger att den minskning av arbetstid som sker under s.k. korttidsarbete ska anses som en inskränkning av förvärvsarbete enligt den nya definitionen av SGI-skydd (lagförslag 3.3).

Motionerna

Socialdemokraterna

I partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2014 med 5 610 miljoner kronor.

I syfte att underlätta för företagen att växa och för småföretag att våga anställa föreslår motionärerna att den andra sjuklöneveckan slopas och att ett nytt anslag, ”Slopad andra sjuklönevecka”, inrättas.

Motionärerna anser att sjukförsäkringen måste utformas så att den ger både ekonomisk trygghet och erbjuder rehabilitering för att komma tillbaka i arbete. Mot bakgrund av detta föreslås att taket i sjukförsäkringen höjs till åtta prisbasbelopp 2014, att sjukpenning utges med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten under hela sjukperioden, att den bortre tidsgränsen i sjukpenningen tas bort samt att rehabiliteringen stärks.

Motionärerna avsätter 170 miljoner kronor direkt till företagshälsovården och riktar de 30 miljoner kronorna som regeringen avsätter till en ny insats för arbetsgivare, direkt till företagshälsovården. Tillsammans motsvarar det använda medel under 2012.

Miljöpartiet de gröna

I partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 4 och 5 föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2014 med 2 160 miljoner kronor och för 2015–2017 en ökning med 2 310, 2 460 och 2 560 miljoner kronor.

Motionärerna föreslår att sjuklöneansvaret för företag med upp till tio anställda slopas. En sådan åtgärd skulle öka företagens möjligheter att utvecklas och nyanställa samtidigt som företagens administrativa börda skulle minska. För företag med 11–49 anställda föreslås att en schablonersättning ska utgå motsvarande den ersättning företag med tio anställda får.

När det gäller sjukförsäkringen föreslås att sjukpenning utges med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten under hela sjukperioden, att den bortre tidsgränsen i sjukpenningen slopas och att det införs en grundersättning eller ett golv i sjukförsäkringen motsvarande golvet i arbetslöshetsförsäkringen, dvs. 229 kronor per dag.

Som en följd av förslaget om höjt tak i arbetslöshetsersättningen föreslår motionärerna att anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. ökas med 700 miljoner kronor.

Motionärerna vill dessutom slopa den s.k. sjukskrivningsmiljarden och rehabiliteringsgarantin.

Vidare föreslås att Försäkringskassan får medel (40 miljoner kronor) för att administrera en av Miljöpartiet de gröna aviserad förskolegaranti, en s.k. väntepeng.

Sverigedemokraterna

I partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5 föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2014 med 2 994 miljoner kronor och för 2015–2017 en ökning med 2 971, 3 048 och 3 127 miljoner kronor.

För att göra det både billigare och enklare för företagen att anställa föreslår motionärerna att varje företag ska få göra avdrag för sina sjuklönekostnader motsvarande sjuklönekostnaden för en genomsnittlig anställd. Detta ska gälla upp till ett maxtak på tio anställda. I detta syfte föreslås att ett nytt anslag, ”Sjuklön för små företag”, inrättas.

Med anledning av förslaget om höjt tak i arbetslöshetsersättningen föreslås även att det sjukpenningbelopp som kan utges till en arbetslös höjs från 486 till 643 kronor per dag. Anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. ökas därmed med 896 miljoner kronor.

Utgifter för sjuk- och aktivitetsersättningar respektive handikappersättningar minskar med 1 500 000 kronor respektive 400 000 kronor på grund av Sverigedemokraternas politik om minskad invandring.

Vänsterpartiet

I partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2013 med 5 488 miljoner kronor och för 2015 och 2016 en ökning med 5 718 och 6 718 miljoner kronor.

Eftersom sjuklöneansvaret kan vara betungande för många företag föreslår motionärerna att mindre företag med upp till tio anställda helt ska slippa att betala sjuklön. För företag med 11–15 anställda ska en avtrappning ske. Ett nytt anslag, ”Sjuklön för småföretag”, inrättas.

Vidare föreslås att staten ska överta ansvaret för sjuklön för den som varit sjukskriven längre än 60 dagar och därefter återgått i arbete. Detta föreslås gälla under det första anställningsåret.

Motionärerna vill också att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen avskaffas, att taket i sjukpenningen höjs till åtta prisbasbelopp, att sjukpenning ska utges med 80 procent under hela sjukperioden samt att minskningen med faktorn 0,97 vid utbetalning av sjukpenning avskaffas.

Eftersom förslaget om förändring av arbetslöshetsersättningen får effekter för sjukförsäkringen föreslås att anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. ökas med 1 miljard kronor 2014.

Motionärerna motsätter sig dels att bidraget till företagshälsovården ska ersättas med ett bidrag till arbetsgivare, dels den föreslagna nedskärningen med 334 miljoner kronor. Sjuktalen ökar igen och företagshälsovården är viktig både för att förebygga ohälsa på arbetet och för att erbjuda rehabiliteringsinsatser.

Därtill föreslås att ersättningsnivån i sjuk- och aktivitetsersättningen höjs från 64 procent av antagandeinkomsten till 67 procent och att bostadstillägget till sjuk- och aktivitetsersättningen höjs med 340 kronor per månad.

I övrigt föreslås att den s.k. sjukskrivningsmiljarden slopas och att ett rehabiliteringsregister införs.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har att ta ställning till dels förslag till utgiftsram för 2014, dels förslag till preliminär fördelning av utgifterna för 2015–2017. Förslagen framgår av tabellen nedan.

Miljoner kronor

År	Regeringen	S	MP	SD	V
2014	96 520	+5 610	+2 160	+2 994	+5 488
2015	96 273		+2 310	+2 971	+5 718
2016	97 041		+2 460	+3 048	+6 718
2017	97 270		+2 560	+3 127	

En av de viktigaste frågorna för regeringen när den tillträdde i oktober 2006 var att minska det omfattande utanförskapet från arbetsmarknaden. Starkt bidragande till denna utveckling var en passiv sjukskrivningsprocess. Syftet med den genomförda sjukförsäkringsreformen har varit att genom tidiga och aktiva insatser säkerställa att den sjukskrivnes arbetsförmåga tas till vara i så stor utsträckning och i ett så tidigt skede som möjligt.

Antalet sjukpenningdagar minskade under 2003–2006 medan antalet personer med sjuk- och aktivitetsersättning fortsatte att öka. Från 2007 minskade volymerna i båda systemen. Utskottet noterar att antalet personer som fick sjukpenning i augusti 2006 var 213 755 och i augusti 2013 146 095.

Sedan slutet av 2010 har antalet ersatta sjukdagar ökat. En förklaring till ökningen är att personer återvänder till sjukförsäkringen efter att ha uppnått maximal tid med antingen sjukpenning eller tidsbegränsad sjukersättning. En ytterligare förklaring är ett ökat inflöde av sjukfall sedan 2012 och att sjukfallen har blivit längre. Av propositionen framgår att det framför allt är kvinnors sjukfrånvaro som har ökat och att de psykiska diagnoserna svarar för en stor del av ökningen. I augusti 2013 var kvinnors sjukpenningtal 78 procent högre än mäns.

När det gäller sjukersättningen framgår av propositionen att utgiftsutveckling i hög grad påverkas av att många lämnar sjukersättningen för att de fyller 65 år, i kombination med att nybeviljandet är lågt i förhållande till utflödet. Den del av sjukfrånvaron som ersätts med sjukpenning bedöms dock enligt regeringen öka de närmaste åren. Detta förväntas också påverka utgifterna för sjukersättning och aktivitetsersättning, eftersom en viss andel av personer med sjukpenning övergår till dessa förmåner. Nedgången av utgiftsutvecklingen beräknas dock fortsätta under hela prognosperioden t.o.m. 2017 med ca 5 miljarder kronor. Utskottet noterar att antalet personer med sjuk- och aktivitetsersättning i september 2006 uppgick till 552 092 personer. I september 2013 var antalet 364 979.

I mars 2013 presenterades en rapport från OECD om psykisk ohälsa i det svenska arbetslivet i vilken man bedömer att och arbetslivet bedömt att de senaste årens stora reformer av sjukförsäkringen har burit frukt när det gäller vuxnas sjukfrånvaro. OECD konstaterar dock att utmaningar återstår, framför allt att hjälpa människor med psykiska problem in i eller tillbaka till arbetslivet.

Utskottet noterar att regeringen för att få en fördjupad kunskap om sjukfrånvarons utveckling har gett Försäkringskassan i uppdrag att analysera förändringar i sjukfrånvaron över tid. Vidare har olika uppdrag getts till Försäkringskassan och Karolinska Institutet som syftar till att närmare undersöka frågan om könsskillnader i sjukfrånvaron efter första barnets födelse. Regeringen har även gett olika uppdrag till Försäkringskassan och Inspektionen för socialförsäkringen som syftar till att öka förståelsen för psykisk ohälsa inom ramen för sjukförsäkringen. Regeringen avser också

att ge Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd i uppdrag att göra en kunskapsöversikt om sambanden mellan arbetsmarknad, psykisk ohälsa och sjukfrånvaro.

Utskottet konstaterar att de reformer som har genomförts inom sjukförsäkringen, bl.a. den s.k. rehabiliteringskedjan, striktare kriterier för beviljande av sjukersättning och avskaffandet av den tidsbegränsade sjukersättningen, i stor utsträckning har bidragit till att fler är i arbete. Detta har fått positiva konsekvenser för både den enskilde och samhällsekonomin. Under 2006 uppgick anslagen Sjukpenning och rehabilitering m.m. och Aktivitets- och sjukersättningar m.m. sammantaget till ca 110,8 miljarder kronor. Under 2012 uppgick de till ca 79,4 miljarder kronor. Det är därför viktigt att sjukförsäkringsreformernas goda resultat vårdas, inte minst mot bakgrund av att inflödet i sjukpenningen nu ökar. Utskottet ser det som mycket angeläget att kunskaperna ökas dels om de bakomliggande orsakerna till skillnaderna mellan kvinnors och mäns ohälsa, dels om den psykiska ohälsan som nu har tagit över som det dominerande ohälsoproblemet i arbetslivet. Utskottet noterar därför med tillfredställelse att regeringen nu fokuserar på dessa frågor.

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömning av utgifternas storlek 2014 eller regeringens förslag till preliminär fördelning av utgifterna för 2015–2017. Utskottet föreslår därför att finansutskottet tillstyrker dels den föreslagna ramen för utgiftsområdet för 2014, dels förslaget till preliminär fördelning av utgifterna för 2015–2017. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4, 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5, 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Utskottet har heller inget att erinra mot regeringens förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken om sjukpenninggrundande inkomst utan föreslår att de tillstyrks.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Propositionen

Regeringen föreslår en utgiftsram för 2014 på ca 39 013 miljoner kronor. Den preliminära fördelningen av utgifterna för 2015–2017 beräknas till 37 880, 36 199 och 35 204 miljoner kronor.

Antalet pensionärer är i dag drygt 2 000 000 och ökar påtagligt till följd av stora årskullar som lämnar förvärvslivet samtidigt som medellivslängden stiger. Allt fler pensionärer har en tillräcklig intjänad inkomstrelaterad pension och är därmed inte beroende av grundskyddet i form av garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

För att stimulera till arbete även under pensionstiden föreslår regeringen att arbetsinkomster i betydligt mindre utsträckning ska påverka det inkomstprövade bostadstillägget för en ålderspensionär. Förslaget innebär att ett

fribelopp på arbetsinkomster införs med 24 000 kronor per år. Det innebär att det blir betydligt mer lönsamt att arbeta för en ålderspensionär som har bostadstillägg.

Motionerna

Sverigedemokraterna

I partimotion 2012/13:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5 föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2014 med ca 5 388 miljoner kronor. För åren 2015–2017 föreslås att den preliminära fördelningen av utgifterna ökas med 5 335, 5 382 och 5 330 miljoner kronor. För att säkerställa att de som har de lägsta inkomsterna får en förbättrad ekonomi föreslår motionärerna att garantipensionen ska höjas med 10 procent fr.o.m. 2014, vilket uppges motsvara 790 kronor per månad för ogifta och 705 kronor per månad för gifta. Som en följdeffekt kan anslaget Bostadstillägg till pensionärer minskas eftersom färre personer blir i behov av bostadstillägg.

Anslagen Efterlevandepension till vuxna och Äldreförsörjningsstöd minskas med 100 000 kronor respektive ca 11 miljoner kronor till följd av minskad invandring.

Vänsterpartiet

I partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2014 med 1 184 miljoner kronor. Även för 2015 och 2016 föreslås en ökning med 1 170 miljoner kronor och 1 169 miljoner kronor för respektive år. Motionärerna föreslår en höjning av garantipensionen med 150 kronor i månaden fr.o.m. 2014 för att höja den ekonomiska standarden för de pensionärer som har lägst inkomst. Regeringens förslag om fribelopp bör avslås eftersom det bara berör en mycket liten grupp. Då många äldre inte kan få ett arbete eller saknar arbetsförmåga skulle det vara en godtycklig förmån. Detta medför en minskning av anslaget Bostadstillägg till pensionärer med 16 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har att ta ställning till dels förslag till utgifter för 2014, dels förslag till preliminär fördelning av utgifterna 2015–2017. Förslagen framgår av tabellen nedan.

Miljoner kronor

År	Regeringen	S	MP	SD	V
2014	39 013			+5 388	+1 184
2015	37 880			+5 335	+1 170
2016	36 199			+5 382	+1 169
2017	35 204			+5 330	

Bostadstillägget till pensionärer har höjts i olika omgångar de senaste åren. Regeringen föreslår nu att ålderspensionärer med bostadstillägg ska kunna ha arbetsinkomster på upp till 24 000 kr per år utan att det påverkar bostadstilläggets storlek. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att arbetslivet behöver förlängas till följd av en ökad medellivslängd. Det är viktigt att ha ett regelsystem som stimulerar till arbete. Förslaget medför att fler pensionärer kommer att kunna kombinera arbetsinkomst med bostadstillägg. Eftersom det är de pensionärer med minst marginaler som kan komma att gynnas av förslaget är utskottet positivt till införandet av ett fribelopp för arbetsinkomster. Utskottet vill även framhålla det positiva med att Pensionsmyndighetens handläggning av bostadstillägget förenklas då små arbetsinkomster inte längre behöver hanteras. Vidare noterar utskottet att den ekonomiska standarden för pensionärer har förbättrats genom skattesänkningar de senaste åren och att regeringen nu föreslår ytterligare en skattesänkning för pensionärer. Att utöver införandet av ett fribelopp för arbetsinkomster höja garantipensionerna, som föreslås i motionerna, är enligt utskottets mening inte aktuellt.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag om dels ramen för utgiftsområdet för 2014, dels preliminär fördelning av utgifterna för 2015–2017. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Propositionen

Regeringen föreslår en utgiftsram för 2014 på 81 610 miljoner kronor. Den preliminära fördelningen av utgifterna för 2015–2017 beräknas till 83 322, 85 890 och 88 874 miljoner kronor.

För att stärka ekonomin för de barnfamiljer som har lägst ekonomisk standard föreslår regeringen en höjning av det särskilda bidraget i bostadsbidraget fr.o.m. den 1 januari 2014. Höjningen innebär att det särskilda bidraget höjs med 200 kronor till 1 500 kronor per månad för ett barn, med 250 kronor till 2 000 kronor per månad för två barn och med 300 kronor till 2 650 kronor per månad för tre eller flera barn. Anslaget Bostadsbidrag ökas enligt förslaget med 466 miljoner kronor 2014.

Enligt vad som anges i propositionen avser regeringen att föreslå att åldersgränsen för att ta ut föräldrapenning höjs från åtta till tolv år samt att högst 20 procent av de dagar för vilka det kan lämnas föräldrapenning ska kunna sparas till efter barnets fyraårsdag.

Vidare aviseras en förändring av barnbidraget för föräldrar med gemensam vårdnad så att förmånen som huvudregel betalas ut med hälften till vardera föräldern. Om barnet bor växelvis hos båda föräldrarna ska barnbidraget betalas med hälften till vardera föräldern. Regeringen avser också att återkomma med förslag till hur föräldrar kan ges bättre stöd för att i större utsträckning reglera underhåll till barn och vilken instans som kan bistå föräldrar med sådant stöd. Slutligen avser regeringen återkomma till frågan om att ta bort anmälningsplikten från första dagen och ge föräldrar ökade möjligheter att få föräldrapenning i samband med inskolning och besök på mödravårdscentralen samt att avskaffa anmälningsskyldigheten för flerbarnstillägg när barn är över 16 år.

I övrigt anger regeringen att Försäkringskassans utredningar om att ge studerande möjlighet att överlåta tillfällig föräldrapenning till någon annan som stannar hemma från arbetet för att vårda ett sjukt barn respektive ett borttagande av anmälningsplikten från första vårddagen inom den tillfälliga föräldrapenningen bereds inom Regeringskansliet. Vidare pågår en interdepartemental översyn av bilstödet, handikappersättningen och vårdbidraget som ska redovisas hösten 2014.

Motionerna

Socialdemokraterna

Mikael Damberg m.fl. (S) föreslår i partimotion 2013/14:Fi308 yrkande 4 en – i förhållande till regeringens förslag – ökning av utgiftsramen för 2014 med 2 200 miljoner kronor.

Motionärerna påpekar att barnbidraget är en av de bärande byggstenarna i familjepolitiken och en viktig del av den generella välfärden. Det ger föräldrar och barn ett välbehövligt ekonomiskt tillskott. Barnbidraget har inte höjts sedan 2005. Motionärerna föreslår därför en höjning med 100 kr per barn och månad. De påpekar även att det i ekonomiskt oroliga tider är viktigt att barnfamiljerna får förstärkt köpkraft.

Motionärerna vill även höja taket i den tillfälliga föräldrapenningen och i graviditetspenningen till tio prisbasbelopp. I ett första steg föreslås en höjning till åtta prisbasbelopp 2014. Vidare föreslås att underhållsstödet, som inte har höjts sedan 2006, höjs med 50 kronor per barn och månad.

Som en följd av förslag om höjd arbetslöshetsersättning inom utgiftsområde 14 föreslås en minskning av anslaget Bostadsbidrag.

Miljöpartiet de gröna

Gustav Fridolin m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 yrkandena 4 och 5 en – i förhållande till regeringens förslag – ökning av utgiftsramen för 2014 med 449 miljoner kronor och för 2015–2017 en ökning med 422, 394 och 380 miljoner kronor.

Motionärerna anser att det finns bättre sätt att åstadkomma ett jämställt uttag av föräldrapenning än jämställdhetsbonusen. De föreslår därför att bonusen slopas. Eftersom underhållsstödet bara höjts med 100 kronor per månad sedan 1994 föreslår de en höjning med 250 kronor per månad. Vidare föreslås att den övre gränsen för bostadskostnad i bostadsbidraget höjs med 140 kronor per månad. Med en sådan höjning får ca 4 000 fler bostadsbidrag jämfört med i dag.

Sverigedemokraterna

Jimmie Åkesson m.fl. (SD) föreslår i partimotion 2013/14:Fi282 yrkandena 4 och 5 en – i förhållande till regeringens förslag – ökning av utgiftsramen för 2014 med 1 041 miljoner kronor och för 2015 och 2016 en ökning med 426 och 99 miljoner kronor. För 2017 föreslås en minskning av ramen med 632 miljoner kronor.

För att underlätta för föräldrarna att engagera sig i barnens skolgång vill motionärerna att varje förälder ska få rätt till en kontaktdag per barn och år för barn i åldern 6 till 12 år. Vidare vill de stegvis höja nivån för föräldrapenningen. Som ett första steg föreslår de en höjning med 1 procentenhet 2014. De vill även avskaffa jämställdhetsbonusen eftersom den begränsar föräldrarnas handlingsfrihet.

Motionärerna föreslår vidare en satsning på graviditetspenningen så att andelen gravida som beviljas förmånen uppgår till en tredjedel samt att den sorgepeng som kan utges i samband med att barn avlider utökas från tio dagar till en månad.

Dessutom föreslår motionärerna att underhållsstödet höjs med ca 10 procentenheter och bostadsbidraget med ca 5 procentenheter. Detta framför allt för att stärka barnhushåll med ensamstående föräldrar.

Vänsterpartiet

Jonas Sjöstedt m.fl. (V) föreslår i partimotion 2013/14:Fi254 yrkandena 4 och 5 en – i förhållande till regeringens förslag – ökning av utgiftsramen för 2014 med 2 336 miljoner kronor och för 2015 och 2016 en ökning med 4 923 och 5 311 miljoner kronor.

Motionärerna föreslår att ersättningsnivåerna i föräldraförsäkringen återställs till 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI), dvs. utan att SGI multipliceras med beräkningsfaktorn 0,97. De vill också höja grundnivån i föräldraförsäkringen med 25 kronor till 250 kronor per dag samt avskaffa jämställdhetsbonusen.

Vidare föreslår de en stegvis höjning av taket i den tillfälliga föräldrapenningen, inklusive pappans tio dagar, och i graviditetspenningen. Som ett första steg föreslås en höjning till åtta prisbasbelopp.

Dessutom föreslås höjt underhållsstöd med 400 kronor per barn för barn 0–12 år och med ytterligare 200 kronor per barn för barn 13–19 år liksom en värdesäkring av underhållsstödet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har att ta ställning till dels förslag till utgiftsram för budgetåret 2014, dels förslag till preliminär fördelning av utgifterna för 2015–2017. Förslagen redovisas i tabellen nedan.

Miljoner kronor

År	Regeringen	S	MP	SD	V
2014	81 610	+2 200	+449	+1 041	+2 336
2015	83 322		+422	+426	+ 4 923
2016	85 890		+394	+99	+ 5 311
2017	88 874		+380	–632	

Utskottet ställer sig bakom regeringens politiska inriktning vad gäller den ekonomiska familjepolitiken.

Utskottet välkomnar att regeringen i syfte att förstärka ekonomin för barnhushåll som har lägst ekonomisk standard har föreslagit att det särskilda bidraget i bostadsbidraget höjs fr.o.m. den 1 januari 2014.

Däremot kan utskottet inte ställa sig bakom vare sig krav på andra förändringar inom utgiftsområdet eller, som några partier föreslagit, ett avskaffande av jämställdhetsbonusen.

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömning av utgifternas storlek. Utskottet föreslår därför att finansutskottet tillstyrker dels den föreslagna ramen för utgiftsområdet för 2014, dels förslaget till preliminär fördelning av utgifterna för 2015–2017. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4, 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5, 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14: Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Utskottet vill tillägga att regeringen i proposition 2013/14:4 Nya åldersgränser och ökad flexibilitet i föräldraförsäkring har föreslagit en ändring i föräldraförsäkringen fr.o.m. den 1 januari 2014 som innebär att maximalt 96 av totalt 480 föräldrapenningdagar ska kunna sparas till efter barnets fyraårsdag. Vidare har regeringen föreslagit att den övre åldersgränsen för uttag av föräldrapenning höjs från åtta till tolv år eller den senare tidpunkt då barnet slutar femte klass. De nya bestämmelserna ska tillämpas på barn födda den 1 januari 2014 eller senare. Syftet med reformen är bl.a. att underlätta etableringen på arbetsmarknaden för nyanlända utrikes födda kvinnor.

Vidare har regeringen i proposition 2013/14:6 Utbetalning av barnbidrag och flerbarnstillägg föreslagit att barnbidraget, när föräldrarna har gemensam vårdnad om ett barn, fr.o.m. den 1 mars 2014 ska betalas ut med hälften till vardera föräldern, om föräldrarna inte har anmält vem som ska vara bidragsmottagare. Bor barnet växelvis hos båda föräldrarna betalas barnbidraget med hälften till vardera föräldern. Syftet är bl.a. att föräldrarna ska få ökade möjligheter att själva bestämma hur barnbidraget ska betalas ut.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Propositionen

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten omfattar fördelningssystemet (inkomstpension och tilläggspension) och premiepensionssystemet (premiepension).

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner beräkningen av utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2014. Enligt regeringen uppgår det beräknade beloppet till 257 728 miljoner kronor.

År 2012–2017 är avgiftsinkomsterna lägre än pensionsutbetalningarna, vilket framför allt förklaras av att de stora årskullarna födda på 1940-talet går i pension. År 2012 var dock direktavkastningen på AP-fondernas tillgångar tillräckligt stor för att täcka avgiftsunderskottet. I år väntas avgiftsunderskottet öka med ca 13 miljarder kronor och bedöms då vara så stort att kapitalavkastningen inte räcker för att täcka underskottet. Detta innebär att det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet väntas bli negativt. När skulderna är större än tillgångarna åtgärdas obalansen genom reglerna för automatisk balansering. Under en balansering följer pensionerna ett särskilt balansindex i stället för inkomstindex och säkrar på så sätt att systemets skulder på sikt aldrig överskrider systemets tillgångar. Under en balansering kommer balanstalet både höja och sänka de årliga pensionsomräkningarna. När balansindex når inkomstindex upphör balanseringen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag till beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2014.

Statsbudgetens inkomster

Propositionen

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner beräkningen av budgetens inkomster för 2014. Intäkterna från de indirekta skatterna på arbete, där arbetsgivar- och egenavgifterna utgör den huvudsakliga delen, beräknas uppgå till 460 900 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att det införs ett skatteincitament för forskning och utveckling (FoU) som ska ges i form av ett avdrag vid beräkningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling (lagförslag 3.18, 3.19 och 3.21). Regeringen anser att eftersom det företag som står för kostnaden för forskning och utveckling inte kan tillgodogöra sig hela avkastningen av investeringen finns det en risk för att forskning och utveckling inte bedrivs i förhållande till vad som är samhällsekonomiskt optimalt.

Vid beräkningen av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning och utveckling ska avdrag kunna göras med 10 procent av avgiftsunderlaget för dessa personer, dock högst med 230 000 kronor per år och koncern. Avdraget får inte medföra att de avgifter som ska betalas understiger ålderspensionsavgiften om 10,21 procent. En förutsättning för avdraget är att personerna har arbetat med forskning och utveckling i en viss utsträckning och att de vid årets ingång har fyllt 26 men inte 65 år. Om avdrag skulle göras även för personer under 26 år skulle utrymmet för avdrag vara mycket begränsat, eftersom ålderspensionsavgiften inte får tas i anspråk. För personer som vid årets ingång har fyllt 65 år betalas endast ålderspensionsavgiften och i vissa fall ingen avgift alls. Det är därför inte möjligt att ytterligare sätta ned avgifterna för dessa personer. Med forskning och utveckling ska enligt förslaget avses systematiskt och kvalificerat arbete med att i kommersiellt syfte ta fram ny kunskap (forskning) eller använda resultatet av forskning för att utveckla nya varor, tjänster och produktionsprocesser eller väsentligt förbättra redan existerande sådana (utveckling). De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

I budgetpropositionen aviserar regeringen förslag om dels nedsatta socialavgifter i s.k. nystartszoner, dels en förstärkt nedsättning av egenavgifterna, dels vissa ändringar gällande nedsättningen av socialavgifterna för unga. Förslagen beräknas träda i kraft under 2014.

Motionerna

Socialdemokraterna

I partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) begärs i yrkande 3 att riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2014 enligt vad som anges i motionen. Motionärerna anser att halva nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för unga ska avskaffas 2014 som ett första steg (yrkande 9). Åtgärden är ineffektiv och motionärerna

satsar i stället på jobb för unga. Vidare motsätter sig motionärerna inrättandet av s.k. nystartszoner (yrkande 10) och ytterligare nedsättning av egenavgifterna.

I kommittémotion 2013/14:A288 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 17 och motion 2013/14:Fi317 av Bo Bernhardsson (S) begärs tillkännagivanden om att nystartszoner inte bör inrättas.

Miljöpartiet de gröna

I partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) begärs i yrkande 3 att riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2014 i enlighet med vad som anförs i motionen. Motionärerna anser att halva nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga ska slopas 2014. Förslag om ytterligare nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga avvisas. Vidare motsätter motionärerna sig förslagen om en ytterligare nedsättning av egenavgifterna och inrättande av s.k. nystartszoner. Motionärerna föreslår att alla unga som startar nya enmansföretag ska befrias från egenavgifter under de två första verksamhetsåren. Slutligen föreslår motionärerna att arbetsgivaravgifterna sänks med 10 procentenheter upp till en lönesumma om 720 000 kronor (yrkande 7).

I partimotion 2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om att avskaffa egenavgifterna under de två första verksamhetsåren för alla unga som startar nya enmansföretag.

Sverigedemokraterna

I partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 2 begärs att riksdagen godkänner beräkningen av budgetens inkomster för 2014 enligt förslag i motionen. Motionärerna föreslår att den tidigare genomförda generella sänkningen på 1 procent ska slopas och att arbetsgivaravgiften därmed ska återställas till 32,42 procent. I stället föreslås att det införs ett arbetsgivaravdrag motsvarande 71 648 kronor av arbetsgivaravgifterna som ska gälla lika för alla företag och oberoende av antalet anställda och att lärlingsjobb inrättas och befrias från socialavgifter under ett år. Vidare bör nedsättningen av avgifter för unga tas bort.

I partimotion 2013/14:A399 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) begärs i yrkande 11 ett tillkännagivande om att lärlingsanställningar ska befrias från arbetsgivaravgifter under ett år.

Vänsterpartiet

I partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) begärs i yrkande 3 att riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2014 i enlighet med motionen. Motionärerna motsätter sig att s.k. nystartszoner införs och avvisar regeringens förslag om avdrag på arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling. Vidare begärs ett

tillkännagivande om att ta bort nedsättningen av socialavgifter för personer under 26 år (yrkande 14). Motionärerna påpekar att nedsättningen är ineffektiv och därför bör tas bort.

Utskottets ställningstagande

Sverige baserar mer än de flesta andra länder sin ekonomi på en hög kunskapsnivå i samhället och näringslivet. Goda förutsättningar för forskning och utveckling (FoU) är av stor betydelse för Sverige för att skapa tillväxt i en globaliserad ekonomi. Utskottet noterar att riksdagen har behandlat frågor om forsknings- och innovationspolitikens inriktning under perioden 2013–2016 (prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151). Vidare vill utskottet peka på att anslagen för forskning och utveckling behandlas inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Där anges bl.a. som mål för forskning och utveckling att Sverige ska vara en framstående forskningsnation, där forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft.

Utskottet har vid åtskilliga tillfällen framhållit vikten av att det finns ett samband mellan socialförsäkringsförmåner och socialavgifter liksom att avgifter i möjligaste mån bör betalas för eller av den som omfattas av socialförsäkringssystemet. Socialförsäkringsutskottets principiella inställning är att det ska vara tydligt att det finns tillräckligt med socialavgifter för att finansiera socialförsäkringarna innan avdrag eller nedsättningar ska kunna tillåtas. Den allmänna löneavgiften i arbetsgivaravgifterna är inte kopplad till socialförsäkringarna utan dessa ska i första hand täckas av de specifika socialavgifterna sjukförsäkringsavgift, föräldraförsäkringsavgift, arbetsskadeavgift m.fl. Den beräknade kostnaden för det aktuella förslaget om forskning och utveckling uppgår till 820 miljoner kronor. Utskottet konstaterar att den allmänna löneavgiften i arbetsgivaravgifterna i budgeten för 2014 är prognostiserad till ca 137 000 miljoner kronor. Det finns således ett betydande överskott i arbetsgivaravgifterna. Utskottet noterar även att det aktuella avdraget enligt förslaget inte får medföra att avgifterna kommer att understiga den allmänna pensionsavgiften. Utskottet har därmed inget att erinra mot att förslaget genomförs.

För att skapa arbetstillfällen och öka sysselsättningen i områden där utanförskapet är utbrett har regeringen aviserat ett förslag om införande av ett system med nystartszoner, där företag inom nystartszonerna ska få göra avdrag vid beräkningen av socialavgifter. Förslaget beräknas kunna träda i kraft tidigast den 1 juli 2014 och medföra minskade inkomster för staten med 80 miljoner kronor för 2014 och därefter med 160 miljoner per år. Av samma skäl som angivits beträffande avdrag för personer som arbetar med forskning och utveckling bedömer utskottet att det finns utrymme för att införa nystartszoner. Utskottet noterar att det ännu inte föreligger något förslag från regeringen i frågan.

Den 1 juli 2007 sänktes det samlade uttaget av arbetsgivar- och egenavgifter liksom den allmänna löneavgiften för personer som fyllt 18 men inte 25 år. Nedsättningen innebar att avgifterna, med undantag för ålderspensionsavgiften, halverades. Den 1 januari 2009 utvidgades åldersgruppen till att omfatta alla som vid årets ingång inte fyllt 26 år samtidigt som avgifterna sänktes ytterligare. De nya lägre avgifterna omfattar numera hela ålderspensionsavgiften men endast en fjärdedel av de övriga avgifterna. De sänkta socialavgifterna har ökat incitamenten för arbetsgivare att anställa ungdomar och även att behålla unga i arbete. De har således bidragit till ökad sysselsättning bland unga. Utskottet anser inte att nedsättningen ska avskaffas eller halveras. Det skulle göra det dyrare att anställa unga och därmed svårare att behålla dem i arbete. Arbetslösheten bland unga skulle därmed riskera att öka.

Utskottet noterar att regeringen har aviserat förslag om att bara ålderspensionsavgiften ska betalas för personer som vid årets ingång inte har fyllt 23 år. För personer som vid årets ingång har fyllt 25 år bör nedsättningen slopas. För personer som vid årets ingång har fyllt 23 men inte 25 år bör nuvarande regler fortsatt gälla. Förslaget beräknas träda i kraft den 1 juli 2014 och minska statens inkomster med 140 miljoner kronor 2014 och 270 miljoner kronor 2015. Utskottet anser att det i och för sig finns utrymme för att införa den förstärkta nedsättningen men noterar att det ännu inte föreligger något förslag i frågan.

För att ytterligare förbättra de mindre företagens förutsättningar för utveckling och tillväxt har regeringen i proposition 2013/14:14 Förstärkt nedsättning av egenavgifter föreslagit att avdraget vid beräkningen av egenavgifter höjs med 2,5 procentenheter till 7,5 procent och att det maximala avdragsbeloppet höjs med 5 000 kronor till 15 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att egenavgifterna understiger ålderspensionsavgiften. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2014 och beräknas minska statens inkomster med 510 miljoner kronor 2014 och därefter med 450 miljoner kronor per år. Den allmänna löneavgiften i egenavgifterna är prognostiserad till ca 4 400 miljoner kronor och egenavgifterna till ca 11 500 miljoner kronor efter nedsättningar varav ålderspensionsavgiften uppgår till ca 5 300 miljoner kronor. Det innebär att det, enligt utskottets mening, finns utrymme att genomföra den föreslagna nedsättningen av egenavgifterna.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom förslagen i motionerna om ett höjt generellt avgiftsuttag, slopad egenavgift för unga som startar enmansföretag, sänkta arbetsgivaravgifter för företag eller att lärlingsjobb ska befrias från arbetsgivaravgifter.

Med det anförda anser utskottet att regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster när det gäller socialavgifterna för 2014, liksom förslagen om nedsättning av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning och utveckling, bör tillstyrkas. Finansutskottet bör därmed avstyrka motionerna 2013/14:Fi308 (S) yrkande 3, 9 och 10, 2013/14:A288 (S)

yrkande 17, 2013/14:Fi317 (S), 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 3 och 7, 2013/14:A398 (MP) yrkande 4, 2013/14:Fi282 (SD) yrkande 3, 2013/14: A399 (SD) yrkande 11 samt 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 3 och 14 i berörda delar.

Stockholm den 22 oktober 2013

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (M), Tomas Eneroth (S), Lars-Arne Staxäng (M), Eva-Lena Jansson (S), Finn Bengtsson (M), Kurt Kvarnström (S), Hans Backman (FP), Shadiye Heydari (S), Solveig Zander (C), Jasenko Omanovic (S), Gunilla Nordgren (M), Gunvor G Ericson (MP), Emma Henriksson (KD), David Lång (SD), Wiwi-Anne Johansson (V), Eva Lohman (M) och Tomas Nilsson (S).

Avvikande meningar

1. Avvikande mening (S)

Tomas Eneroth (S), Eva-Lena Jansson (S), Kurt Kvarnström (S), Shadiye Heydari (S), Jasenko Omanovic (S) och Tomas Nilsson (S) anför:

Utgiftsområde 10

I syfte att förbättra för företagen att växa och för småföretag att våga anställa bör arbetsgivarens kostnadsansvar för den andra sjuklöneveckan slopas och ett nytt anslag, ”Slopad andra sjuklönevecka”, inrättas.

Sjukförsäkringen måste utformas så att den ger både ekonomisk trygghet och erbjuder rehabilitering så att människor kan komma tillbaka i arbete. Taket i sjukförsäkringen bör därför på sikt höjas till tio prisbasbelopp. Som ett första steg föreslår vi att taket höjs till åtta prisbasbelopp 2014. Vidare bör sjukpenning utges med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten under hela sjukperioden och den bortre tidsgränsen för sjukpenning tas bort. Dessutom bör rehabiliteringen stärkas.

Företagshälsovården är en viktig beståndsdel för att minska och förebygga ohälsa i arbetslivet. Regeringen tar nu bort bidraget till företagshälsovården. Samtidigt avsätts ett betydligt mindre belopp, 30 miljoner kronor för 2014, i en ny insats som riktas till arbetsgivare. Detta är inte acceptabelt. Vi anser att 200 miljoner kronor ska gå direkt på företagshälsovården, vilket motsvarar använda medel under förra året.

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4 i berörd del.

Utgiftsområde 12

Barnbidraget är en av de bärande byggstenarna i familjepolitiken och en viktig del av den generella välfärden. Det ger föräldrar och barn ett välbehövligt ekonomiskt tillskott. Barnbidraget har inte höjts sedan 2005. Barnbidraget bör därför höjas med 100 kr per barn och månad. I ekonomiskt oroliga tider är det dessutom viktigt att barnfamiljerna får förstärkt köpkraft.

Att taket i den tillfälliga föräldrapenningen är lågt, 7,5 prisbasbelopp, försvårar för familjer som vill men inte har råd att dela på vården av ett sjukt barn. Taket i den tillfälliga föräldrapenningen liksom i graviditetspenningen bör därför på sikt höjas till tio prisbasbelopp, dvs. som i föräldrapenningen. I ett första steg bör taket höjas till åtta prisbasbelopp 2014. Vidare bör underhållsstödet, som inte har höjts sedan 2006, höjas med 50 kronor per barn och månad.

Som en följd av förslaget om höjd arbetslöshetsersättning inom utgiftsområde 14 bör anslaget Bostadsbidrag minskas.

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4 i berörd del.

Statsbudgetens inkomster

Regeringens huvudsakliga lösning på den höga ungdomsarbetslösheten har varit att halvera socialavgifterna för unga som redan har arbete. Reformen har dock inte fungerat utan arbetslösheten bland unga har fortsatt att stiga. Enligt vår uppfattning bör nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga slopas. Som ett första steg föreslår vi att halva nedsättningen tas bort 2014.

Vi motsätter oss att nystartszoner inrättas. Det är en ineffektiv åtgärd som bl.a. kan leda till en mer skiktad och segregerad arbetsmarknad. Vi motsätter oss även att en ytterligare nedsättning av egenavgifterna genomförs som även den är en ineffektiv åtgärd.

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2013/14:Fi308 (S) yrkandena 3 i berörd del, 9 och 10 samt kommittémotion 2013/14:A288 yrkande 17 och motion 2013/14:Fi317.

2. Avvikande mening (MP)

Gunvor G Ericson (MP) anför:

Utgiftsområde 10

För att underlätta för småföretag bör sjuklöneansvaret för företag upp till tio anställda slopas. En sådan åtgärd ökar företagens möjligheter att utvecklas och nyanställa samtidigt som företagens administrativa börda minskar. För företag med 11–49 anställda föreslås att en schablonersättning ska utgå motsvarande den ersättning företag med tio anställda får. Därmed motverkas tröskeleffekten när företag övergår från tio till elva anställda.

När det gäller sjukförsäkringen bör sjukpenning utges med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten under hela sjukperioden och den bortre tidsgränsen i sjukpenningen slopas helt. För att nå dem med lägst inkomster eller dem som helt saknar inkomster bör en grundersättning eller ett golv införas i sjukförsäkringen motsvarande golvet i arbetslöshetsförsäkringen, dvs. 229 kronor per dag. Som en följd av partiets förslag om höjt tak i arbetslöshetsersättningen bör anslaget Sjukpenning och rehabilitering m.m. ökas med 700 miljoner kronor.

Regeringens satsningar på den s.k. sjukskrivningsmiljarden och rehabiliteringsgarantin fungerar inte. De bör därför avskaffas.

Försäkringskassan bör få medel (40 miljoner kronor) för att kassan ska administrera ett av partiet aviserat förslag om en förskolegaranti, s.k. väntepeng.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Utgiftsområde 12

Jämställdhetsbonusen bör slopas. Det finns bättre sätt att åstadkomma ett jämställt uttag av föräldrapenning, t.ex. en tredelning av föräldraförsäkringen.

Underhållsstödet har bara höjts med 100 kronor per månad sedan 1994, vilket kraftigt urholkat dess värde. Detta har främst drabbat ensamstående kvinnor med barn. Underhållsstödet bör därför höjas med 250 kronor per månad från 2014.

Vidare bör den övre gränsen för bostadskostnad i bostadsbidraget höjas med 140 kronor per månad. Med en sådan höjning kommer ca 4 000 fler att få bostadsbidrag jämfört med i dag.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Statsbudgetens inkomster

Sveriges företagare anser att den höga arbetsgivaravgiften är ett av de två största hindren för att nyanställa. Därför föreslås att arbetsgivaravgiften sänks med 10 procentenheter på en lönesumma upp till maximalt 760 000 kronor. En motsvarande nedsättning av egenavgiften görs för egenföretagare. Förslaget gynnar alla företag, oavsett storlek, men har en utformning som särskilt underlättar för de mindre företagen. Regeringens förslag om en ytterligare nedsättning av egenavgifterna bör inte genomföras. Däremot bör alla unga som startar enmansföretag befrias från egenavgifter under de två första verksamhetsåren. Skillnaden mellan viljan att vara företagare och det faktiska företagandet är som störst bland unga personer. Potentialen bland de unga är dock mycket stor och måste tas till vara på ett bättre sätt.

Regeringens nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga under 26 år fungerar inte. Den är dyr, har dålig träffsäkerhet och höga dödviktseffekter. Samtidigt är det viktigt att inte göra för snabba förändringar för näringslivet. Därför föreslås att de nedsatta arbetsgivaravgifterna för unga tas bort i två lika stora steg 2014 och 2015. Regeringens aviserade förslag om ytterligare nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga avvisas. Vidare bör det aviserade förslaget om inrättande av nystartszoner inte genomföras. Geografiska differentieringar av socialavgifter har visat sig inte fungera.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotionerna 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 3 i berörd del och 7 samt 2013/14:A398 (MP) yrkande 4.

3. Avvikande mening (SD)

David Lång (SD) anför:

Utgiftsområde 8

En mer ansvarsfull invandringspolitik måste bedrivas med ambitionen att minska asyl- och anhöriginvandringen med 90 procent och därmed kraftigt minska samhällskostnaderna. Ett kraftigt fallande asyltryck beräknas leda till stora besparingar inom de flesta anslagen, med partiell effekt under det första budgetåret och full effekt från 2015.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Utgiftsområde 10

För att göra det både billigare och enklare för företagen att anställa bör varje företag få göra avdrag för sina sjuklönekostnader motsvarande sjuklönekostnaden för en genomsnittlig anställd. Detta ska gälla upp till ett maxtak på tio anställda. Ett genomsnittligt småföretag skulle därmed få dra av sjuklönekostnader upp till 22 658 kronor per år. Ett nytt anslag,”Sjuklön för små företag”, bör inrättas.

Med anledning av partiets förslag om höjt tak i arbetslöshetsersättningen bör även det sjukpenningbelopp som kan utges till en arbetslös höjas från 486 till 643 kronor per dag.

Sverigedemokraternas politik om minskad invandring medför minskade utgifter i anslagen Aktivitets- och sjukersättningar m.m. med 1 500 000 kronor och Handikappersättningar med 400 000 kronor.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Utgiftsområde 11

För att säkerställa att de som har de lägsta inkomsterna får en förbättrad ekonomi bör garantipensionerna höjas med motsvarande 10 procent. En ogift garantipensionär med full garantipension får därmed en ökad pension med 790 kronor per månad från 2014 och gifta får en ökning med 705 kronor per månad.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Utgiftsområde 12

För att underlätta för föräldrarna att engagera sig i barnens skolgång bör varje förälder få rätt till en kontaktdag per barn och år för barn i åldern 6 till 12 år med en ersättning på sjukpenningnivå. Vidare bör nivån för föräldrapenningen höjas stegvis. Som ett första steg bör en höjning göras med 1 procentenhet 2014. För att öka föräldrarnas handlingsfrihet bör jämställdhetsbonusen avskaffas.

En satsning bör också göras på graviditetspenningen så att andelen gravida som beviljas förmånen uppgår till ca en tredjedel. Därtill bör den sorgepeng som kan utges i samband med att barn avlider utökas från tio dagar till en månad.

Dessutom bör underhållsstödet höjas med ca 10 procentenheter och bostadsbidraget med ca 5 procentenheter. Detta framför allt att för att stärka barnhushåll med ensamstående föräldrar.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Statsbudgetens inkomster

Den tidigare genomförda generella sänkningen av arbetsgivaravgifterna på 1 procentenhet är alltför dyr mätt i antal jobb som skapas av denna. Den bör därför slopas. Vidare är nedsättningen av socialavgifter för unga en alltför bred, dyr och ineffektiv åtgärd och bör också slopas. I stället bör satsningarna riktas mot småföretag genom att det införs ett arbetsgivaravdrag motsvarande 71 648 kronor av arbetsgivaravgifterna. Det ska gälla lika för alla företag och oberoende av antalet anställda. Därtill bör lärlingsjobb befrias från socialavgifter under ett år, vilket syftar till att bryta ungdomsarbetslösheten och stärka ungdomars konkurrenskraft på arbetsmarknaden.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotionerna 2013/14:Fi282 (SD) yrkande 3 i berörd del och 2013/14:A399 (SD) yrkande 11.

4. Avvikande mening (V)

Wiwi-Anne Johansson (V) anför:

Utgiftsområde 8

Det är nödvändigt att höja och värdesäkra dagersättningen för asylsökande och att införa en bostadsersättning för asylsökande vid eget boende. Anslaget för offentliga biträden bör ökas för att på så sätt uppnå rättssäkerhetskraven inom asylprocessen.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2013/2014:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Utgiftsområde 10

För mindre företag kan sjuklöneansvaret ofta vara betungande. Mindre företag med upp till tio anställda bör därför helt slippa betala sjuklön. En avtrappning bör ske i företag med 11–15 anställda. Ett nytt anslag, ”Sjuklön för småföretag”, bör därför inrättas.

Vidare bör staten överta ansvaret för sjuklön för den som varit sjukskriven längre än 60 dagar och därefter har återgått i arbete. Detta bör gälla under det första anställningsåret.

Eftersom man inte ska behöva lämna sjukförsäkringen av det enda skälet att ett visst antal dagar har förflutit bör den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen avskaffas. Vidare bör taket i sjukpenningen höjas till nio prisbasbelopp 2016. Som ett första steg bör taket höjas till åtta prisbasbelopp 2014. Sjukpenning bör utges med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten under hela sjukperioden, och minskningen med faktorn 0,97 vid utbetalning av sjukpenning bör avskaffas. Eftersom partiets förslag om förändring av arbetslöshetsersättningen får effekter för sjukförsäkringen föreslås att anslaget Sjukpenning och rehabilitering m.m. ökas med 1 miljard kronor 2014.

Bidraget till företagshälsovården bör inte skäras ned och ersättas med ett bidrag till arbetsgivare. Sjuktalen ökar igen och företagshälsovården är viktig både för att förebygga ohälsa på arbetet och för att erbjuda rehabiliteringsinsatser.

Sjukvårdens arbete bör styras av människors behov, inte av ett system som håller sjuka borta från sjukvården och försvårar människors möjligheter att återhämta sig och tillfriskna. Den s.k. sjukskrivningsmiljarden som går till landstingen bör därför avskaffas. Vidare bör ett rehabiliteringsregister införas för att bygga upp kunskapen om rehabiliteringens effekter.

De som får sjuk- eller aktivitetsersättning har en ekonomiskt mycket svår situation Därför bör ersättningsnivån i sjuk- och aktivitetsersättningen höjas från 64 procent av antagandeinkomsten till 67 procent och bostadstillägget till sjuk- och aktivitetsersättning höjas med 340 kronor per månad.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2012/13:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Utgiftsområde 11

För att höja den ekonomiska standarden för de pensionärer som har det sämst ställt föreslås en ökning av garantipensionen med 150 kronor från 2014.

Det av regeringen föreslagna högre fribeloppet bör avstyrkas. Det är en godtycklig förmån som rör ett mycket litet antal personer.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Utgiftsområde 12

Ersättningsnivåerna i föräldraförsäkringen bör återställas till 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI), dvs. utan att SGI multipliceras med beräkningsfaktorn 0,97. Även grundnivån i föräldraförsäkringen bör höjas med 25 kronor till 250 kronor per dag samt jämställdhetsbonusen avskaffas.

Vidare bör taket i den tillfälliga föräldrapenningen höjas stegvis, inklusive pappans tio dagar, och i graviditetspenningen. Som ett första steg bör taket höjas till åtta prisbasbelopp.

Dessutom bör underhållsstödet, som urholkats kraftigt, höjas med 400 kronor per barn för barn 0–12 år och med ytterligare 200 kronor per barn för barn 13–19 år samt en värdesäkring av underhållsstödet ske.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i berörda delar.

Statsbudgetens inkomster

Nedsättningen av socialavgifter för personer under 26 år bör slopas. Utvärderingar har visat att den är ineffektiv och har haft en mycket begränsad effekt på sysselsättningen. Vidare avvisas regeringens förslag om avdrag

på arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling. Vänsterpartiet har ett generösare förslag som omfattar inte bara kostnader för personal. Slutligen avvisas det aviserade förslaget om nystartszoner. Att sänka socialavgifterna inom ett visst geografiskt område har visat sig vara ett ineffektivt verktyg för att skapa jobb.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2013/14:Fi254 (V) yrkande 3 i berörd del och yrkande 14.

BILAGA 11

Socialutskottets yttrande 2013/14:SoU1y

Ramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 3 oktober 2013 att ge bl.a. socialutskottet tillfälle att lämna yttrande över proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 om den ekonomiska politiken och förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor m.m. samt de motioner som väckts med anledning av propositionen i de delar de berör respektive utskotts beredningsområde.

Socialutskottet begränsar sitt yttrande till förslagen rörande utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg i propositionen samt partimotionerna 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 (delvis), 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4 (delvis), 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 4 (delvis) och 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 (delvis) i de delar motionerna rör detta utgiftsområde.

I propositionen lämnar regeringen sitt förslag till statens budget för 2014 och föreslår att riksdagen beräknar inkomster och beslutar om utgifter för staten i enlighet med de specifikationer som fogats till förslaget. Vidare presenteras förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, förslag till utgiftstak och förslag till hur utgifterna ska fördelas på utgiftsområden.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i nu berörda delar och avstyrker motionerna. I ärendet finns fyra avvikande meningar.

Utskottets överväganden

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Propositionen

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 9 ska uppgå till 62 160 768 000 kronor 2014 (tabell 8.2). För 2015 beräknas utgiftsramen till 61 731 000 kronor, för 2016 till 62 672 000 kronor och för 2017 till 64 044 000 kronor (tabell 8.3 i propositionen).

I propositionen presenterar regeringen olika reformer för 2014–2017 inom utgiftsområde 9 (s. 575–577). Reformerna innebär till viss del besparingar och att medel flyttas till andra utgiftsområden, vilket innebär att utgifterna totalt sett minskar i omfattning.

Regeringen föreslår bl.a. att anslaget Bidrag till folkhälsa och sjukvård ökas med 50 miljoner kronor 2014 i syfte att förbättra vården för personer med långvarig eller kronisk sjukdom.

För att säkerställa en långsiktig kostnadskontroll och fortsatt god tillgång till kostnadseffektiva läkemedel har Socialdepartementet och Läkemedelsindustriföreningen kommit överens om att utveckla den svenska takprismodellen för äldre läkemedel och om att Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket ska utveckla den värdebaserade prissättningen. Mot denna bakgrund gör regeringen bedömningen att anslaget Bidrag för läkemedelsförmånerna ska minskas med 470 miljoner kronor 2014. Samtidigt anser regeringen att det behövs åtgärder som syftar dels till att främja god tillgång till kostnadseffektiva läkemedel, dels till att stimulera forskning och innovation. Med anledning av detta föreslår regeringen ett tillskott på 54 miljoner kronor 2014, varav en stor del går till anslaget Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket.

Regeringen föreslår att en ny myndighet – E-hälsomyndigheten – ska inrättas den 1 januari 2014. Den verksamhet som det statliga bolaget Apotekets Service AB bedriver gentemot apoteksaktörerna kommer fortsättningsvis att bedrivas av den nya myndigheten. Myndigheten ska få ett förvaltningsanslag för framför allt sådan verksamhet som bolaget i dag driver med medel från statens budget. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att anslaget Bidrag till folkhälsa och sjukvård minskas med 93 miljoner kronor 2014 och det nya anslaget E-hälsomyndigheten, som föreslås föras upp på budgeten 2014, ökas med motsvarande belopp. En annan ny myndighet – Folkhälsomyndigheten – ska inrättas den 1 januari 2014. Myndigheten tar över de verksamheter som i dag utförs av Smittskyddsinstitutet och Statens folkhälsoinstitut samt vissa verksamheter vid Socialstyrelsen. I samband med detta avvecklas Smittskyddsinstitutet och

Statens folkhälsoinstitut. Regeringen föreslår att dessa myndigheters anslagsmedel, motsvarande 335 miljoner kronor per år, förs till det nya anslaget Folkhälsomyndigheten.

I propositionen anförs att kostnaden för att anpassa bilar för personer med funktionsnedsättning har ökat. För att kunna möta den väntade efterfrågan på bilstöd 2014 behöver ytterligare medel tillföras anslaget Bilstöd till personer med funktionsnedsättning. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 80 miljoner kronor 2014.

Regeringen har beslutat att räkna upp schablonbeloppet för assistansersättningen med 5 kronor från 2013 års belopp. Uppräkningen är lägre än vad som tidigare prognostiserats. Regeringen föreslår därför att anslaget Kostnader för statlig assistansersättning minskas med 248 miljoner kronor för 2014.

I syfte att förbättra möjligheterna för barn i ekonomiskt utsatta hushåll att delta i fritidsaktiviteter avser regeringen vidare att under 2014 införa en fritidspeng. Regeringen föreslår därför att anslaget Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. ökas med 41 miljoner kronor 2014 och med 81 miljoner kronor fr.o.m. 2015. Reformen finansieras genom att anslaget Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken minskas med 41 miljoner kronor 2014.

Slutligen föreslår regeringen en förstärkning av det sista året av den samlade ANDT-strategin för 2011–2015. Till följd av detta beräknas anslaget Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak, samt spel ökas med 185 miljoner kronor 2015, samtidigt som anslaget Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken minskas med 185 miljoner kronor 2015.

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till ramar för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 2014–2017
Belopp i miljoner kronor

	2014	**2015**	**2016**	**2017**
Regeringen	62 161	61 731	62 672	64 044
S	+2 000	*Ingen uppgift*	*Ingen uppgift*	*Ingen uppgift*
MP	+1 098	+1 204	+1 091	+1 091
SD	+3 555	+4 153	+4 609	+5 059
V	+6 023	+9 262	+11 589	*Ingen uppgift*

Motionerna

I partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 (delvis) anvisas 2 000 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit inom utgiftsområde 9 för 2014. Motionärerna avsätter 2 miljarder kronor till sjukvården i en riktad satsning för att ge mer tid för vård och höja kvaliteten genom att öka personalstyrkan. Särskilt fokus ska ligga på en sjukvård som utformas efter de äldres behov. Det inbegriper en särskild satsning på att systematiskt samordna äldresjukvården.

Motionärerna föreslår vidare patientkontrakt som omfattar alla delar i hälso- och sjukvården. Patientkontraktet ska fungera som en vårdgaranti som säkerställer att patientens sammanlagda tid för undersökning och behandling blir kort.

Motionärerna vill återinföra den statliga satsningen Ett kontrakt för livet och avsätter 20 miljoner kronor för detta ändamål. Syftet är att stärka vårdkedjorna kring den som behöver vård och behandling mot sitt missbruk. I syfte att minska antalet nysmittade av hiv/aids föreslår motionärerna en satsning på 10 miljoner kronor på en särskild informationskampanj om hiv.

Vidare avsätter motionärerna medel för att stärka handikapporganisationerna samt till Ågrenska stiftelsens veckovistelser för familjer som har barn med sällsynta diagnoser och syndrom.

Motionärerna avvisar regeringens stimulansbidrag till landstingen som syftar till att öka användningen av LOV.

I partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4 (delvis) anvisas 1 098 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit inom utgiftsområde 9 för 2014. Motionärerna fokuserar på förebyggande åtgärder för ökad folkhälsa och samtidigt på vård och hjälp till de människor som är i behov av det. I stället för den s.k. kömiljarden föreslår motionärerna en prestationsbunden hälsomiljard där landsting som arbetar hälsofrämjande och långsiktigt för att minska köer och öka tillgänglighet i vården kan söka anslag. Motionärerna avsätter även medel till en folkhälsokommission för mer hållbara och jämlika levnadsvillkor.

Vidare avsätter motionärerna medel till ett pilotprojekt med s.k. utbildningsanställningar för sjuksköterskor som utbildar sig till specialistsjuksköterskor. Pilotprojektet bör prövas och utvärderas inom äldreomsorg, psykiatri och glesbygdsmedicin. Motionärerna avsätter även medel för att utveckla Glesbygdscentrum i Storuman till ett s.k. Center of excellence i glesbygdsmedicin och vård på distans. För att öka bemanningen inom äldreomsorgen föreslår motionärerna en satsning på 500 miljoner kronor per år under en fyraårsperiod.

Motionärerna avsätter vidare 75 miljoner kronor till ersättningar för de transsexuella som genomgått steriliseringar mot sin vilja vid könsbyte. Motionärerna vill även införa en möjlighet för unga att anmäla missförhållanden inom psykiatrin till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), en lex Nora.

I partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 4 (delvis) anvisas 3 555 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit inom utgiftsområde 9 för 2014. Motionärerna föreslår satsningar på 2 976 miljoner kronor på en förstärkt sjukvård. I detta ingår bl.a. en akut- och tillgänglighetsmiljard, medel för att öka antalet vårdplatser, ett screeningprogram för tidig identifiering av sjukdomar, hälsoundersökningar av nyanlända, mobila vårdenheter, en medicinsk vårdgaranti, palliativ vård, satsningar på ambulanssjukvården och telemedicin samt återställt högkostnadsskydd.

Motionärerna föreslår även en satsning på förstärkt samhällsvård på 120 miljoner kronor. Här ingår bl.a. medel för att bekämpa missbruket av alkohol, narkotika och dopning.

Vidare satsar motionärerna 750 miljoner kronor på en förstärkt äldrevård. Bland annat avsätts medel till social samvaro för de äldre, ett matlyft, ett stärkt anhörigstöd, ett ökat antal trygghetsboenden, kategoriboenden med husdjursprofil samt äldrevårdscentraler.

Slutligen avsätter motionärerna medel för att justera tandvårdsbidraget så att alla ålderspensionärer över 65 år medges den högre bidragsnivån på 300 kronor.

I partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 (delvis) anvisas 6 023 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit inom utgiftsområde 9 för 2014. Motionärerna avsätter 1,5 miljarder kronor till personalförstärkningar i hälso- och sjukvården. I satsningen ingår även medel till ungdomsmottagningar, glesbygdsmedicin, mobila vårdteam samt vård av tortyr- och krigsskadade. Vidare avsätts 1 miljard kronor till primärvården, för att utveckla vårdcentralerna i det förebyggande arbetet mot ohälsa. Motionärerna föreslår även en satsning på en betald specialistutbildning för sjuksköterskor. Motionärerna avsätter vidare medel till sänkta högkostnadsskydd och avgiftsfria läkemedel för barn.

Inom äldrepolitiken föreslås bl.a. en öronmärkt satsning på 1 miljard kronor för att öka bemanningen inom äldreomsorgen med fokus på demensvården. Motionärerna avsätter också 1 miljard kronor för att förbättra hemtjänsten. Pengarna ska användas till tre prioriterade områden: ökad personaltäthet, förbättrad kontinuitet bland hemtjänstpersonalen samt ökat inflytande för de äldre över hur de vill använda tiden. Motionärerna avsätter även medel till ett matlyft inom äldreomsorgen samt till äldreomsorg på det egna språket.

För att förbättra den ekonomiska situationen för ekonomiskt utsatta hushåll föreslår motionärerna bl.a. en höjning av riksnormen för försörjningsstöd med 300 kronor i månaden per barn. Motionärerna avsätter även medel för att förbättra missbruksvården och för att höja kompetensen inom handikappomsorgen.

Utskottets ställningstagande

I ett välfärdssamhälle ska alla invånare erbjudas god tillgång till hälso- och sjukvård samt omsorg av hög kvalitet. Det bidrar till välbefinnande och trygghet. Målet för hälso- och sjukvården samt omsorgen är att alla, oavsett inkomst och bakgrund, ska erbjudas en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård samt omsorg av god kvalitet. Det är också viktigt att äldre personer ska kunna leva ett aktivt liv samt ha inflytande i samhället och valfrihet i sin vardag. Den nationella vårdgarantin har bidragit till att

korta köerna och ökat tillgängligheten till vården. Den s.k. kömiljarden har också bidragit till detta. Alla har också fått möjlighet att välja vårdgivare genom lagen (2008:962) om valfrihetssystem.

Den demografiska utvecklingen är en stor utmaning för sjukvården och omsorgen. Ökningen av antalet äldre innebär att allt fler lever med olika former av långvariga eller kroniska sjukdomar. Utskottet välkomnar därför den fleråriga satsningen på vård av personer med kroniska sjukdomar. Satsningen omfattar bl.a. framtagandet av en strategi för att utveckla och förbättra vården för personer med långvariga eller kroniska sjukdomar och en utredning om hur vården bäst kan organiseras för att möta vårdbehoven hos långvarigt eller kroniskt sjuka. Dessutom avsätts medel för att stödja förbättringsarbetet i vården.

Regeringen och Läkemedelsindustriföreningen har kommit överens om att utveckla den svenska takprismodellen i syfte att säkerställa en långsiktig kostnadskontroll och fortsatt god tillgång till kostnadseffektiva läkemedel. Överenskommelsen innebär ett åtagande från den forskande läkemedelsindustrin att sänka sina priser för äldre läkemedel från januari 2014. Utskottet ser positivt på denna överenskommelse. Modellen med takprissänkningar kompletteras dessutom med att Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket ges i uppdrag att arbeta mer aktivt med att utveckla den värdebaserade prissättningen för att åstadkomma en ökad kostnadseffektivitet. Utskottet delar uppfattningen att det även behövs åtgärder som syftar dels till att främja god tillgång till kostnadseffektiva läkemedel, dels till att stimulera forskning och innovation. De åtgärder som ingår är fortsatt utveckling av kunskaperna när det gäller läkemedelsbehandling av barn, ordnat införande och strukturerad uppföljning av nya och innovativa läkemedel, utveckling av statistiken inom läkemedelsområdet samt fortsatt arbete med frågor som rör antibiotikaresistens.

Barn i ekonomiskt utsatta hushåll tenderar att ha en mindre aktiv fritid och i lägre utsträckning delta i organiserade fritidsaktiviteter än andra barn. Utskottet välkomnar en fritidspeng från den 1 juli 2014. Barn i hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd kan genom fritidspengen komma att få ett extra bidrag för deltagande i kontinuerliga fritidsaktiviteter.

Sammantaget anser utskottet att prioriteringarna är väl avvägda. Utskottet anser därmed att regeringens förslag om en ram för utgiftsområde 9 om 62 160 768 000 kronor för budgetåret 2014 bör tillstyrkas. Partimotionerna 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 (delvis), 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4 (delvis), 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 4 (delvis) och 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 (delvis) bör avstyrkas.

Utskottet anser vidare att beräkningarna av utgifterna för budgetåren 2015, 2016 och 2017 när det gäller utgiftsområde 9 bör tillstyrkas.

Stockholm den 24 oktober 2013

På socialutskottets vägnar

Anders W Jonsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders W Jonsson (C), Lena Hallengren (S), Saila Quicklund (M), Margareta B Kjellin (M), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Isabella Jernbeck (M), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S), Gunnar Sandberg (S), Agneta Luttropp (MP), Anders Andersson (KD), Per Ramhorn (SD), Eva Olofsson (V), Henrik Ripa (M), Barbro Westerholm (FP) och Karin Östring Bergman (C).

Avvikande meningar

1. Avvikande mening (S)

Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S) och Gunnar Sandberg (S) anför:

Sjukvården står inför stora utmaningar. Allt fler blir äldre och kraven på en bättre sjukvård ökar. Dagens brister inom svensk sjukvård riskerar våra möjligheter att svara upp mot framtidens utmaningar. Inte minst behövs det mer tid för vård. Det behöver bli fler som arbetar i vården, samtidigt som administrationen måste minska. Då blir det mer tid till patienten.

Vi behöver utveckla en sjukvård där patienter känner trygghet och där personalen kan utföra sitt jobb på ett säkert sätt. En god arbetsmiljö är också en förutsättning för att vården ska vara en attraktiv arbetsplats där medarbetare stannar kvar och utvecklas. Vi avsätter 2 miljarder kronor år 2014 till sjukvården i en riktad satsning för att ge mer tid för vård och höja kvaliteten genom att öka personalstyrkan Särskilt fokus ska ligga på en sjukvård som utformas efter de äldres behov. Det inbegriper en särskild satsning på att systematiskt samordna äldresjukvården.

Ett problem med dagens vårdgaranti är att det är väntetiden vid varje besök som regleras och inte patientens sammanlagda väntetid. Vi föreslår patientkontrakt som omfattar alla delar i hälso- och sjukvården. I kontraktet ska det finnas en tidsplan för remisser och eventuella behandlingar, och det ska framgå vem som ska utföra behandlingarna. När vården och patienten har kommit överens om vad som ska göras och när, ska kontraktet fungera som en vårdgaranti som säkerställer att patientens sammanlagda tid för undersökning och behandling blir kort. Vi avsätter 5 miljoner kronor 2014 för att stödja landsting som inför patientkontrakt.

Vi avvisar det tidsbegränsade stimulansbidraget på 100 miljoner kronor till landstingen som regeringen föreslår och som syftar till att öka användningen av lagen (2008:962) om valfrihetssystem i specialistsjukvården.

Under ett antal år har regeringens anslag till insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar legat still på en miniminivå, och inga särskilda initiativ har tagits trots att problemen inte på något sätt minskat. Vi satsar därför 10 miljoner kronor på en särskild informationskampanj om hiv.

Ett kontrakt för livet startades 2005. Den enskilde erbjöds avgiftning, utredning, motiverande och behandlande insatser och en planering som omfattar både LVM-tiden och tiden efter utskrivning. Arbetet var mycket framgångsrikt, men trots de goda resultaten har inte den borgerliga regeringen fortsatt satsningen. Vi satsar 20 miljoner kronor på att återinföra Ett kontrakt för livet.

Det är viktigt att det finns långsiktiga ekonomiska förutsättningar för det intressepolitiska arbete som bedrivs av handikapporganisationerna och för den information och stöd som de ger sina medlemmar. Vi avsätter 24 miljoner kronor år 2014 för att stärka dessa organisationer samt till Ågrenska stiftelsens veckovistelser för familjer som har barn med sällsynta diagnoser och syndrom.

I enlighet med partimotion 2013/12:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 (delvis) föreslår vi att regeringen till utgiftsområde 9 för 2014 fördelar 2 miljarder kronor mer än vad som föreslås i propositionen.

2. Avvikande mening (MP)

Agneta Luttropp (MP) anför:

Miljöpartiets politik fokuserar på förebyggande åtgärder för ökad folkhälsa och ger samtidigt vård och hjälp till de människor som är i behov av det. Tidiga förebyggande insatser är angelägna, både för individen och ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Det grunda fokus som regeringen har i den s.k. kömiljarden vill Miljöpartiet i stället omvandla till en hälsomiljard där landsting som har ambition att arbeta hälsofrämjande och långsiktigt för att minska köer och öka tillgänglighet i vården kan söka anslag. Vidare behövs det en folkhälsokommission för mer hållbara och jämlika levnadsvillkor.

Enligt min mening finns ett behov av en kraftig satsning inom vården som berör personal, utbildning och struktur. Det behövs utbildningsanställningar för sjuksköterskor som utbildar sig till specialistsjuksköterskor. Därför avsätter Miljöpartiet medel till ett pilotprojekt som bör prövas och utvärderas inom äldreomsorg, psykiatri och glesbygdsmedicin. Glesbygdens utmaningar och möjligheter samt utveckling och innovation inom e-hälsan lyfts fram genom att medel avsätts till Glesbygdscentrum i Storuman. Centret bör ges förutsättningar att vidareutvecklas till ett s.k. Center of excellence i glesbygdsmedicin och vård på distans.

Äldreomsorgen står inför en stor utmaning med en ökande andel äldre i befolkningen samtidigt som det sker stora pensionsavgångar bland omsorgspersonalen. Personaltätheten behöver öka för att säkra kvaliteten inom äldreomsorgen. Därför avsätter Miljöpartiet i ett första skede 500 miljoner kronor per år under en fyraårsperiod för att öka bemanningen inom äldreomsorgen.

Miljöpartiet avsätter 75 miljoner kronor i budgeten till ersättningar för de transsexuella som genomgått steriliseringar mot sin vilja vid könsbyte. Vidare anser jag att det behövs en direktmöjlighet för unga att anmäla missförhållanden inom psykiatrin till Inspektionen för vård och omsorg, en lex Nora. Medel avsätts för detta ändamål.

I enlighet med partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 4 (delvis) föreslår jag att regeringen till utgiftsområde 9 för 2014 fördelar 1 098 miljoner kronor mer än vad som föreslås i propositionen.

3. Avvikande mening (SD)

Per Ramhorn (SD) anför:

Det är Sverigedemokraternas målsättning att den svenska hälso- och sjukvården ska hålla en hög internationell kvalitet. Det är därför av största vikt att vi kan erbjuda patienten de allra senaste kunskaperna inom vården, prövade och avancerade behandlingsmetoder, den senaste tekniken och väl fungerande läkemedel. Allt detta behövs för att på bästa sätt kunna bota, lindra samt förebygga sjukdomar och ohälsa. Det är en självklarhet att alla patienter ska ha rätt till likvärdig vård av högsta kvalitet och tillgänglighet, oavsett var i landet de bor.

Sverigedemokraterna avsätter i sin budget 2 976 miljoner kronor på en förstärkt sjukvård. Bland de prioriterade satsningarna ingår en akut- och tillgänglighetsmiljard, medel för att öka antalet vårdplatser, ett screeningprogram för tidig identifiering av sjukdomar, mobila vårdenheter, en medicinsk vårdgaranti, en satsning på ambulanssjukvården, obligatoriska hälsoundersökningar för nyanlända, en förstärkning av barn- och ungdomspsykiatrin, en utveckling av den palliativa vården samt ett återställt högkostnadsskydd. Medel avsätts även till Rett Center.

Välfärden ska sträcka sig genom livets alla skeden. Därför föreslår Sverigedemokraterna en rad åtgärder för att underlätta livet och vardagen för våra äldre. Sammanlagt satsas 750 miljoner kronor på en förstärkt äldrevård. Bland annat avsätts resurser till en matreform för äldre, ett stärkt anhörigstöd, ett ökat antal trygghetsboenden, kategoriboenden med husdjursprofil samt äldrevårdscentraler.

Medel avsätts även för att justera tandvårdsbidraget så att alla ålderspensionärer över 65 år medges den högre bidragsnivån på 300 kronor.

Vidare satsas 120 miljoner kronor på förstärkt samhällsvård. I satsningen ingår bl.a. att införa nationella riktlinjer för vård av barn och unga samt en satsning på att bekämpa missbruket av alkohol, narkotika och dopning. Vidare bör inspektioner av HVB, Sis- och LSS-hem fördubblas för att säkerställa tryggheten.

I enlighet med partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 4 (delvis) föreslår jag att regeringen till utgiftsområde 9 för 2014 fördelar 3 555 miljoner kronor mer än vad som föreslås i propositionen.

4. Avvikande mening (V)

Eva Olofsson (V) anför:

En bra och jämlik hälsa är det viktigaste målet för vården. Vinstdriven hälso- och sjukvård leder bort från strävan att ge vård efter behov och bör inte vara tillåten. Lagen (2008:962) om valfrihetssystem bör rivas upp och inte heller drivas igenom för specialistsjukvården.

Landsting/regioner ser olika ut och verkar under olika villkor och har därför olika behov. I en del landsting är det brist på vårdplatser, i andra saknas personal eller är det svårt att rekrytera personal med rätt kompe-

tens. För att lösa problemen föreslår Vänsterpartiet en riktad resursförstärkning på 1,5 miljarder kronor till hälso- och sjukvården, som i varje landsting och region kan användas där behoven är störst. Det riktade stödet ska i huvudsak användas till personalförstärkningar i hälso- och sjukvården. I satsningen ingår också pengar till ungdomsmottagningar, glesbygdsmedicin, mobila vårdteam samt vård av tortyr- och krigsskadade.

Vänsterpartiet avsätter 1 miljard kronor till primärvården för att utveckla vårdcentralerna i det förebyggande arbetet mot ohälsa. Förslaget inrymmer också en satsning på socialt utsatta områden där ohälsan är mycket stor. Medel avsätts även till betald specialistutbildning för sjuksköterskor genom att inrätta utbildningsanställningar samt till avgiftsfria läkemedel för barn.

Besparingarna och nedskärningarna har försämrat kvaliteten inom äldreomsorgen. Vänsterpartiet vill öka bemanningen inom äldreomsorgen genom en öronmärkt satsning på 1 miljard kronor med fokus på demensvården. Vidare avsätts 1 miljard kronor för att förbättra hemtjänsten. Pengarna ska användas till tre prioriterade områden: ökad personaltäthet, förbättrad kontinuitet bland hemtjänstpersonalen samt ökat inflytande för de äldre över hur de vill använda tiden. Satsningar görs också för att genomföra ett matlyft inom äldreomsorgen samt till äldreomsorg på det egna språket.

För att förbättra den ekonomiska situationen för ekonomiskt utsatta hushåll föreslås bl.a. en höjning av riksnormen för försörjningsstöd med 300 kronor i månaden per barn. Vänsterpartiet avsätter även medel för att förbättra missbruksvården och för att höja kompetensen inom handikappomsorgen.

I enlighet med 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 (delvis) föreslår jag att regeringen till utgiftsområde 9 för 2014 fördelar 6 023 miljoner kronor mer än vad som föreslås i propositionen.

BILAGA 12

Kulturutskottets yttrande

PROTOKOLL	**UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2013/14:6**
DATUM	Torsdagen den 24 oktober 2013
TID	Kl. 09.30–09.40
NÄRVARANDE	Se bilaga

– – –

§ 2 Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Utskottet behandlade frågan om yttrande till finansutskottet över proposition 2013/14:1, volym 1, punkterna 5 och 8 i de delar som avser utgiftsområde 17 samt partimotionerna 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4, 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5, 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i de delar som avser utgiftsområde 17.

Utskottet beslutade följande yttrande: Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att den av regeringen föreslagna utgiftsramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid ger utrymme för flera angelägna satsningar. Bland de större satsningarna kan nämnas regeringens satsningar på litteraturområdet bl.a. i form av samordnande läsfrämjande insatser utanför skolan samt ökat anslag till Institutet för språk och folkminnen för språkvårdande insatser. Vidare redovisar regeringen en satsning på att digitalisera filmarvet samt tillskott till Statens historiska museer, Stiftelsen Thielska galleriet, Svensk Form, Stiftelsen Drottningholms Slottsteater och till Myndigheten för kulturanalys. Regeringen presenterar vidare en inriktning för ett reformerat pensionssystem på scenkonstområdet. Regeringen avser också att ge Statens fastighetsverk i uppdrag att i nära samverkan med Kungliga Operan AB ta fram ett förslag till plan för en större renovering och ombyggnad av Kungliga Operan.

Utskottet tillstyrker därmed propositionen 2013/2014:1, volym 1, punkterna 5 och 8 i de delar som avser utgiftsområde 17 samt avstyrker partimotionerna 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4, 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5, 2013/14:Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i de delar som avser utgiftsområde 17.

Avvikande mening anmäldes av företrädarna för Socialdemokraterna till förmån för partimotion 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4. Företrädarna ansåg att utgiftsramen borde höjas med 584 miljoner kronor för 2014.
Avvikande mening anmäldes av företrädaren för Miljöpartiet de gröna till förmån för partimotion 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5

med förslag om att utgiftsramen borde ökas med 1 315 miljoner kronor 2014 och med samma belopp även åren 2015–2017.

Avvikande mening anmäldes av företrädaren för Vänsterpartiet till förmån för partimotion 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 med förslag om att utgiftsramen borde höjas med 403 miljoner kronor 2014, 388 miljoner kronor 2015 och 683 miljoner kronor 2016.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

– – –

VID
PROTOKOLLET Charlotte Rundelius

JUSTERAT
Gunilla Carlsson

RÄTT UTDRAGET
INTYGAR Charlotte Rundelius

Exp. 2013-10-24
FiU

BILAGA 13

Utbildningsutskottets yttrande

Utdrag ur
PROTOKOLL **UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2013/14:8**

DATUM 2013-11-05
TID 11.00–11.20
NÄRVARANDE Se bilaga 1

- - -

3 § Ramar för utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning

Utskottet behandlade frågan om yttrande till finansutskottet över proposition 2013/14:1, Volym 1, punkterna 5 och 8 i de delar som avser utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning samt partimotionerna 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4, 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 4 och 5, 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 i de delar som avser utgiftsområdena 15 och 16.

Utskottet beslutade om följande yttrande:

Utskottet välkomnar de utgiftsramarna som regeringen föreslagit för utgiftsområdena 15 och 16 för 2014 och kan konstatera att de ger utrymme för flera angelägna satsningar. För utgiftsområde 15 kan särskilt framhållas att den tillfälliga satsningen, som gör det möjligt för arbetslösa ungdomar i åldern 20–24 år att få den högre bidragsnivån inom studiemedlet, förlängs med ett år. Denna satsning görs i syfte att motivera arbetslösa ungdomar att återuppta sina grundskole- eller gymnasiestudier. Vidare föreslås att fribeloppet för studenter med studiemedel ska höjas med 30 000 kronor per kalenderår fr.o.m. den 1 januari 2014. Regeringen anser också att möjligheten till omställning genom studier bör ökas ytterligare och föreslår därför att den övre åldersgränsen inom studiemedelssystemet höjs från 54 år till 56 år fr.o.m. den 1 juli 2014. För att öka attraktionskraften för de gymnasiala lärlingsutbildningarna avser regeringen att införa en kostnadsersättning till elever i sådan utbildning, då dessa ofta har extrakostnader under den tid som utbildningen är förlagd till en arbetsplats.

När det gäller utgiftsområde 16 föreslår regeringen satsningar riktade främst mot att förbättra studieresultaten i grund- och gymnasieskolan. Lärarlyftet II pågår sedan 2011 och är inriktat på att lärare med examen ska kunna komplettera sin utbildning för att bli behöriga i de

ämnen som de undervisar i. Regeringen bedömer att satsningen bör förlängas t.o.m. 2016. I syfte att göra läraryrket mer attraktivt genomför regeringen en karriärutvecklingsreform för lärare. Reformen bör förstärkas för att omfatta fler lärare. För att förbättra elevernas läs- och skrivförmåga föreslår regeringen en kompetensutvecklingsinsats för i första hand lärare i svenska under perioden 2014–2018. Den pågående försöksverksamheten med utökad undervisningstid i svenska för nyanlända elever i årskurserna 6–9 bör utökas till att omfatta även årskurserna 1–5. I syfte att öka andelen elever med slutbetyg från grundskolan bör en sommarskola för elever främst i årskurserna 6–9 införas fr.o.m. nästa år. För att gymnasial lärlingsutbildning ska anordnas i större utsträckning föreslås en ökning av anordnarbidraget.

Utskottet tillstyrker förslagen i proposition 2013/14:1 om utgiftsramar för 2014 och preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2015, 2016 och 2017 när det gäller utgiftsområdena 15 och 16. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4, 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 4 och 5, 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5 samt 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 i de delar som avser utgiftsområdena 15 och 16.

Mot beslutet anmäldes en avvikande mening från företrädarna för Socialdemokraterna till förmån för partimotion 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4. Företrädarna ansåg att utgiftsramen för utgiftsområde 15 borde höjas med 895 miljoner kronor för 2014 och att utgiftsramen för utgiftsområde 16 borde höjas med 3 435 miljoner kronor för 2014 jämfört med regeringens förslag. Detta i syfte att möjliggöra satsningar på bl.a. fler platser på yrkeshögskolan, komvux och på universitet och högskolor samt fortbildning av lärare och förskolepersonal. Vidare föreslås ett antal reformer, bl.a. att skolplikten ska förlängas över sommaren för barn som inte når målen.

En avvikande mening anmäldes från företrädaren för Miljöpartiet till förmån för partimotion 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5. Företrädaren ansåg att utgiftsramen för utgiftsområde 15 borde höjas med 890 miljoner kronor för 2014 och att utgiftsramen för utgiftsområde 16 borde höjas med 3 624 miljoner kronor 2014 jämfört med regeringens förslag. För utgiftsområde 15 bör den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområdet höjas med 890 miljoner kronor 2015, 1 023 miljoner kronor 2016 och 2 223 miljoner kronor 2017. För utgiftsområde 16 bör vidare den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområdet höjas med 5 138 miljoner kronor 2015, 6 096 miljoner kronor 2016 och 6 064 miljoner kronor 2017. Bland satsningarna finns åtgärder för bättre villkor för lärare och mer specialpedagogik i skolan. Medel avsätts också för fler platser på yrkeshögskolan och på universitet och högskolor.

En avvikande mening anmäldes från företrädaren för Sverigedemokraterna till förmån för partimotion 2013/14:Fi282 (SD)

yrkandena 4 och 5. Företrädaren ansåg att utgiftsramen för utgiftsområde 15 borde höjas med 265 miljoner kronor för 2014 och att utgiftsramen för utgiftsområde 16 borde höjas med 2 380 miljoner kronor 2014 jämfört med regeringens förslag. För utgiftsområde 15 bör den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområdet höjas med 126 miljoner kronor 2015, 7 miljoner kronor 2016 och sänkas med 112 miljoner kronor 2017. För utgiftsområde 16 bör vidare den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområdet höjas med 4 107 miljoner kronor 2015, 5 081 miljoner kronor 2016 och 7 840 miljoner kronor 2017. Medel tillförs för att finansiera nya platser på komvux och yrkeshögskolan. Lärartätheten i den högre utbildningen bör öka och medel satsas på utbildning av fler läkare. Anslaget till forskningen på universitet och högskolor föreslås öka. Bland satsningarna på grund- och gymnasieskolan återfinns fler vuxna i skolan och antimobbningssatsning.

En avvikande mening anmäldes från företrädaren för Vänsterpartiet till förmån för partimotion 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5. Företrädaren ansåg att utgiftsramen borde höjas med 4 414 miljoner kronor för 2014 och att utgiftsramen för utgiftsområde 16 borde höjas med 7 855 miljoner kronor 2014 jämfört med regeringens förslag. För utgiftsområde 15 bör den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområdet höjas med 5 084 miljoner kronor 2015 och 5 782 miljoner kronor 2016. För utgiftsområde 16 bör vidare den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområdet höjas med 10 255 miljoner kronor 2015 och 11 229 miljoner kronor 2016. Bland satsningarna finns en höjning av studiemedlen. Vidare föreslås fler utbildningsplatser på komvux och universitet och högskolor. En satsning föreslås också på reformer rörande förskolan såsom bl.a. mer personal. Medel avsätts även till läxhjälp i skolan och kostnadsfri frukost i skolan.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

- - -

Vid protokollet

Annika Tuvelid

Rätt utdraget intygar:

Annika Tuvelid

Annika Tuvelid

Exp. 2013-11-05
FiU

BILAGA 14

Trafikutskottets yttrande

Utdrag ur protokoll	**UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2013/14:4**
DATUM	2013-10-22
TID	Kl.11.00-11.40
NÄRVARANDE	Se bilaga 1

-

§ 3 Utgiftsram för utgiftsområde 22 Kommunikationer

Utskottet behandlade frågan om yttrande till finansutskottet över proposition 2013/14:1 såvitt gäller ramen för utgiftsområde 22 Kommunikationer, jämte partimotionerna 2013/14:Fi308 (S), 2013/14:Fi319 (MP), 2013/14:Fi282 (SD) och 2013/14:Fi254 (V).

Utskottet beslutade om följande yttrande:

Utskottet tillstyrkte det i proposition 2013/14:1 framlagda förslaget om utgiftsram för år 2014 och beräknade utgiftsramar för 2015, 2016 och 2017 såvitt avser utgiftsområde 22 Kommunikationer. Därmed avstyrkte utskottet partimotionerna 2013/14:Fi308 (S), 2013/14:Fi319 (MP), 2013/14:Fi282 (SD) och 2013/14:Fi254 (V) i berörda delar.

Mot beslutet anfördes avvikande meningar av S-, MP-, SD- och V-ledamöterna. S-, MP-, SD- och V-ledamöterna tillstyrkte sina respektive motioner, såvitt avser utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

-

Vid protokollet

Sara Turstedt

Rätt utdraget intygar:

Anne Mattila Wan

Exp. 2013-10-24
FiU

TRAFIKUTSKOTTET	**NÄRVAROFÖRTECKNING**														**Bilaga 1 till protokoll 2013/14:4**					
	§ 1		§ 2-9																	
LEDAMÖTER																				
Anders Ygeman (S), *ordförande*	X		X																	
Jan-Evert Rådhström (M), *vice ordf.*	X		X																	
Eliza Roszkowska Öberg (M)	X		X																	
Monica Green (S)	X		X																	
Jessica Rosencrantz (M)	X		X																	
Lars Mejern Larsson (S)	X		X																	
Sten Bergheden (M)	X		X																	
Suzanne Svensson (S)	X		X																	
Lars Tysklind (FP)	X		X																	
Leif Pettersson (S)	X		X																	
Anders Åkesson (C)	X		X																	
Lars Johansson (S)	X		X																	
Edward Riedl (M)																				
Stina Bergström (MP)	O		X																	
Annelie Enochson (KD)	X		X																	
Tony Wiklander (SD)	X		X																	
Siv Holma (V)	X		X																	
SUPPLEANTER																				
Lotta Finstorp (M)																				
Roza Güclü Hedin (S)	O		O																	
Christer Akej (M)	X		X																	
Johan Andersson (S)																				
Betty Malmberg (M)																				
Christer Örnfjäder (S)																				
Eva Bengtson Skogsberg (M)																				
Kerstin Nilsson (S)																				
Nina Larsson (FP)																				
Billy Gustafsson (S)																				
Göran Lindell (C)	O																			
Annika Lillemets (MP)	X		O																	
Lise Nordin (MP)																				
Robert Halef (KD)																				
Thoralf Alfsson (SD)																				
Bengt Berg (V)	O		O																	
Katarina Köhler (S)																				
Jasenko Omanovic (S)																				
Christer Winbäck (FP)																				
Jonas Jacobsson Gjörtler (M)																				
Johnny Skalin (SD)																				
Björn Söder (SD)																				
Lars Gustafsson (KD)																				
Andreas Carlson (KD)																				
Anders Ahlgren (C)	O																			

N = Närvarande X = Ledamöter som deltagit i handläggningen
V = Votering O = Ledamöter som härutöver har varit närvarande

BILAGA 15

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2013/14:MJU2y

Kvotplikt för biodrivmedel samt ramar för utgiftsområdena 20 och 23

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) och motioner i de delar de berör utskottets ansvarsområde. I propositionen föreslås bl.a. en lag om kvotplikt för biodrivmedel samt ramar för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Miljö- och jordbruksutskottet, som bereder ärenden om anslag inom de två utgiftsområdena 20 och 23, begränsar sitt yttrande till förslagen om utgifternas fördelning på utgiftsområden samt det ovan nämnda lagförslaget.

I yttrandet föreslår miljö- och jordbruksutskottet att finansutskottet ska tillstyrka regeringens lagförslag om kvotplikt för biodrivmedel. Därmed avstyrks de motioner som väckts med anledning av förslaget. Miljö- och jordbruksutskottet föreslår vidare att finansutskottet ska tillstyrka regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Vidare bör finansutskottet tillstyrka regeringens förslag till preliminär fördelning av utgifterna för 2015–2017 i berörda delar. Motstående motionsförslag i dessa delar bör avstyrkas.

I yttrandet finns tre avvikande meningar avseende förslaget om kvotplikt för biodrivmedel. Avvikande meningar har därutöver avgetts från S, MP, SD och V till förmån för förslagen om de två här aktuella utgiftsområdena i respektive partimotion.

Utskottets överväganden

Lag om kvotplikt för biodrivmedel

Propositionen

Enligt propositionen kräver regeringens mål och långsiktiga ambitioner avseende omställningen av transportsektorn omfattande insatser exempelvis i form av investeringar från privata aktörer. Ekonomiska och administrativa styrmedel som är kostnadseffektiva, långsiktigt hållbara och förutsägbara är viktiga för att få till stånd den önskade utvecklingen. Ett kvotpliktssystem för ökad låginblandning av biodrivmedel, i kombination med en drivmedelsbeskattning som är långsiktigt hållbar gentemot unionsrätten samt fortsatt skattebefrielse för höginblandade och rena biodrivmedel, kan sammantaget utgöra ett långsiktigt hållbart och förutsägbart ramverk i form av en långsiktig strategi för främjande av hållbara biodrivmedel. Regeringen föreslår därför att en lag om kvotplikt för biodrivmedel införs.

När det gäller kvotplikt för bensin och dieselbränsle föreslår regeringen att den som är kvotskyldig ska se till att det för varje kalenderår finns en viss andel biodrivmedel i den kvotpliktiga volymen bensin eller dieselbränsle. Med biodrivmedel avses vätskeformiga bränslen som framställs av biomassa och som är avsedda för motordrift. Med bensin avses ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av KN-nr 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49, 2710 11 51 eller 2710 11 59 i kommissionens förordning (EG) nr 2031/2001 av den 6 augusti 2001 om ändring av bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om gemensamma tulltaxan. Med dieselbränsle avses ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av nr 2710 19 41 eller 2710 19 45 i förordning (EG) nr 2031/2001. Kvotskyldig är den som är skattskyldig enligt 4 kap. 1 § 1 och 2 lagen om skatt på energi för kvotpliktiga volymer. Med kvotpliktig volym avses den mängd bensin, exklusive alkylatbensin enligt 5 § drivmedelslagen, eller dieselbränsle, inklusive den volym biodrivmedel som blandats in eller ingår i bränslet, som den kvotskyldiges skattskyldighet har inträtt för under ett kalenderår enligt 5 kap. lagen om skatt på energi.

I propositionen föreslås vidare att andelen biodrivmedel i dieselbränsle ska uppgå till sammanlagt minst 9,5 volymprocent av den kvotpliktiga volymen, varav minst 3,5 procentenheter ska bestå av särskilt anvisade biodrivmedel. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vad som avses med särskilt anvisade biodrivmedel och hur andelen biodrivmedel i dieselbränsle ska beräknas och uppfyllas. Andelen biodrivmedel i bensin ska uppgå till minst 4,8 volymprocent av den kvotpliktiga volymen bensin. Från och med den

1 maj 2015 ska denna andel uppgå till minst 7 volymprocent av den kvotpliktiga volymen bensin. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om hur andelen biodrivmedel i bensin ska beräknas och uppfyllas.

Kvotplikten får endast fullgöras med biodrivmedel som uppfyller hållbarhetskriterierna enligt lagen om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

Den som är kvotskyldig ska varje år redovisa till tillsynsmyndigheten hur kvotplikten har uppfyllts under det föregående kalenderåret. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av kvotplikt. En förseningsavgift på 5 000 kronor ska tas ut av en kvotskyldig som inte lämnar en redovisning om hur kvotplikten har uppfyllts i rätt tid. Förseningsavgiften får sättas ned eller efterges om det finns synnerliga skäl. Tillsynsmyndigheten prövar frågor om förseningsavgiften. Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om förseningsavgiften. Om en förseningsavgift inte har betalats efter betalningsuppmaning ska avgiften lämnas för indrivning. Indrivning får verkställas enligt utsökningsbalken.

En kvotpliktsavgift ska tas ut av en kvotskyldig som inte har uppfyllt kvotplikten för ett kalenderår. Avgiften ska vara högst 20 kronor per liter biodrivmedel som saknas i den kvotpliktiga volymen. Kvotpliktsavgiften får sättas ned eller efterges om det finns synnerliga skäl. Tillsynsmyndigheten prövar frågor om kvotpliktsavgiften. Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om kvotpliktsavgiften. Om en kvotpliktsavgift inte har betalats efter betalningsuppmaning ska avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

När det gäller tillsyn och tillsynsmyndighet föreslås i propositionen att den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs. Den som är eller har varit kvotskyldig ska på tillsynsmyndighetens begäran lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen. Den som är eller har varit kvotskyldig ska spara uppgifter som har betydelse för bedömning av hur kvotplikten har uppfyllts. Uppgifterna ska sparas i sju år från utgången av det kalenderår som uppgifterna avser. Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite.

Tillsynsmyndighetens beslut om förseningsavgift, om kvotpliktsavgift eller om föreläggande som har förenats med vite får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Slutligen föreslås att lagen om kvotplikt för biodrivmedel ska träda i kraft den 1 maj 2014. År 2014 ska den som är kvotskyldig se till att det för tiden fr. o.m. maj t.o.m. december finns en viss andel biodrivmedel i den kvotpliktiga volymen bensin eller dieselbränsle.

Motionerna

Regeringen vill i maj 2014 införa en kvotplikt som innebär att drivmedelsbolagen ska ha minst 9,5 volymprocent förnybar råvara i dieseln. Kvoten ska delas upp så att minst 3,5 volymprocent är förbehållen biodrivmedel som kan anses ha extra fördelar utöver hållbarhetskriterierna. Enligt kommittémotion T517 (S) yrkande 25 klarar marknaden av att höja kvotplikten till minst 11 procent och därefter låta den följa en trappa för kommande år. Andelen biodrivmedel med särskilda fördelar bör höjas till 5 volymprocent i ett första steg.

Enligt motion Fi272 (S) yrkande 1 krävs ökade ambitioner för kvotplikten. Motionären anser att regeringen är långt ifrån att nå sitt mål om en fossiloberoende fordonsflotta och att det kommer att krävas flera steg för att närma sig målet. Ett steg på vägen är regeringens förslag om kvotplikt på biodrivmedel, men ambitionerna är tyvärr inte tillräckliga. För att efterfrågan ska öka och för att investeringar ska vara lönsamma för industrin måste politiken våga mer. Den nivå som regeringen anger för kvotplikten är alldeles för låg för att det ska vara värt för industrin att produktutveckla. Med rätt politiska beslut kan utvecklingen drivas framåt. Drivmedelsbolag behöver incitament för att fortsätta investera i produktion av förnybara drivmedel. Regeringens förslag räcker inte till. Marknaden har sprungit om regeringen som nu ligger i bakvattnet. Det är viktigt att de uppsatta reglerna medför en utmaning och leder till utveckling både för att kunna nå målet om fossilfri fordonsflotta men också för att utveckla nya arbetstillfällen i en industri som har möjlighet att växa.

Vidare krävs enligt yrkande 2 övergångsregler för att säkerställa utvecklingen av biodrivmedel med högre miljökvalitet. Den inhemskt producerade etanolen har hög kvalitet ur miljösynpunkt. För att kunna växa och utvecklas är det viktigt att vi har spelregler som ger en långsiktighet och trygghet för att kunna investera i ytterligare utveckling. Regeringen bör därför se till att bevaka intresset för de biodrivmedel som har högre kvalitet miljömässigt, och besluta om övergångsregler som gäller fram tills EU-direktivet om skärpt minimikrav på etanolens CO2-reduktion till 50 procent gälla den 1 januari 2017. Annars finns det risk för att drivmedel med bättre miljökvalitet utkonkurreras, att måluppfyllelsen därmed blir lägre och att dessutom utvecklingen av arbetstillfällen och ytterligare förbättrad kvalitet hotas.

Enligt kommittémotion T526 (MP) yrkande 46 bör regeringen i samband med införandet av kvotplikt säkerställa biodrivmedlens klimatnytta genom att i första hand ställa krav på att de biodrivmedel som ingår ska ha en klimateffektivitet på minst 50 procent (i enlighet med de EU-riktlinjer som träder i kraft först 2017) eller i andra hand vidhålla kravet på att etanolen ska vara ”ren” (dvs. odenaturerad) fram till dess att EU:s skarpare regler träder i kraft. Enligt motionärerna finns det en betydande risk för att regeringens förslag på kvotpliktssystem kommer att leda till import av etanol med dålig klimatprestanda, t. ex. majsetanol från USA. Orsaken är att

regeringen släpper kravet på att etanolen som låginblandas ska vara odenaturerad. Det är inte denatureringen i sig som påverkar klimatnyttan, utan de bieffekter kravet ger. All amerikansk etanol är denaturerad och stängs ute från den svenska marknaden med dagens krav. Regeringen föreslår alltså att man ändrar på detta. EU:s hållbarhetskriterier kräver i en första period enbart klimatprestanda på 35 procent, och löser alltså inte problemet i nuläget. Kravet på odenaturerad etanol ger indirekt en klimateffektivitet på minst 62 procent (såtillvida att etanolen är svensk).

Enligt motion Fi243 (SD) yrkande 2 bör regeringen avstå från att införa kvotplikt för låginblandning av biodrivmedel. Som argument för att tvinga fram användande av biodrivmedel anförs i huvudsak den klimatnytta dessa bränslen påstås generera. Detta menar motionären är felaktigt, åtminstone när det gäller första generationens biodrivmedel. Konsekvensen av ökat användande av dessa bränslen, framförallt uppodling av ny mark, förändrar markanvändningen på ett sätt som genererar en koldioxidskuld som det kommer att ta många årtionden att kompensera för. I klartext innebär det att utsläppen av koldioxid ökar för årtionden framåt. Samtidigt riskerar ovärderlig orörd natur att försvinna, inte minst sydamerikansk regnskog, vilket drabbar världens biologiska mångfald. Ett annat problem med biodrivmedlen är att många motorfordon inte är konstruerade ens för en låginblandning, utan havererar, med stora konsekvenser för enskilda privatpersoner. Vidare har personer inom bl.a. FN lyft fram tydliga konflikter mellan biodrivmedelsframställning och global livsmedelsförsörjning.

Utskottets ställningstagande

Det övergripande målet för den svenska miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Förverkligandet av visionen om inga nettoutsläpp av klimatgaser i atmosfären 2050 och den långsiktiga prioriteringen för att åstadkomma en fossiloberoende fordonsflotta 2030 kräver en ambitiös klimat-, energi- och miljöpolitik. Generellt verkande styrmedel bör utgöra grunden för omställningen. Som regeringen anför kan dessa styrmedel dock behöva kompletteras med mer riktade styrmedel som främjar bl.a. teknisk utveckling. För att få avsedd effekt är det viktigt att insatserna är kostnadseffektiva, långsiktigt hållbara och förutsägbara. I likhet med regeringen anser utskottet att de åtgärder som nu föreslås sammantaget kan utgöra en långsiktig strategi för främjande av hållbara biodrivmedel. Införandet av kvotpliktssystemet är avsett att bidra till att de energi- och klimatpolitiska mål som riksdagen har fastställt uppfylls senast 2020. Kvotpliktssystemet är också ett instrument för den långsiktiga prioriteringen för att åstadkomma en fossiloberoende fordonsflotta 2030 och visionen om inga nettoutsläpp av klimatgaser i atmosfären 2050. Man bör, som framhålls i propositionen, sträva efter att kvotplikten ska vara teknikneutral, men det är även viktigt att främja ny och mer effektiv teknik med minskade utsläpp av växthusga-

ser. Som framgår av propositionen är en av avsikterna med kvotplikten att successivt öka andelen hållbara biodrivmedel, med fokus på biodrivmedel med extra fördelar. Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att det genom bl.a. kvotpliktssystemet skapas goda villkor för biodrivmedel och ett långsiktigt instrument för fortsatt utveckling på detta område. Utskottet, som noterar att förslagens förenlighet med statsstödsreglerna ska godkännas av kommissionen, tillstyrker därmed att en lag om kvotplikt för biodrivmedel införs. Därmed avstyrks motion Fi243 (SD) yrkande 2.

Som regeringen föreslår bör kvoten för dieselbränsle vid kvotpliktssystemets införande i maj 2014 sättas till minst 9,5 volymprocent biodrivmedel i dieselbränsle. Kvoten bör delas upp så att minst 3,5 volymprocent är förbehållen biodrivmedel som kan anses ha extra fördelar utöver hållbarhetskriterierna, såsom biodrivmedel producerade av avfall, restprodukter, cellulosa och lignocellulosa. Utskottet anser i likhet med regeringen att den föreslagna nivån är ambitiös och att den kan bedömas vara praktiskt genomförbar mot bakgrund av de bestämmelser om möjliga inblandningar som finns i drivmedelslagen (2011:319) och hur marknaden ser ut och fungerar i dag. Som redovisas i propositionen får enligt drivmedelslagen dieselbränsle innehålla maximalt 7 volymprocent FAME (fettsyrametylestrar). Det finns däremot ingen begränsning för andelen syntetiskt biodieselbränsle såsom hydrerad vegetabilisk olja (HVO) eftersom HVO är kemiskt nästan identisk med det dieselbränsle som den ersätter. Under 2011 utgjorde FAME 4,9 volymprocent av den sålda volymen dieselbränsle. Den totala andelen HVO uppgick till knappt en volymprocent. HVO bedöms under 2012 ha ökat till omkring 2 volymprocent. Drygt 80 volymprocent av allt dieselbränsle som såldes 2011 innehöll biodrivmedel (FAME eller HVO), en andel som beräknas ha ökat under 2012. Inblandningen av FAME uppgår i dag till mellan 5 och 7 volymprocent i dieselbränsle som säljs på publika säljställen, dvs. i princip maximal tillåten inblandning av FAME i dieselbränsle enligt drivmedelslagen. En stor del av det dieselbränsle som i dag säljs utan inblandning av biodrivmedel bedöms användas i sådana verksamheter som i dag ger rätt till skattenedsättning, såsom arbetsfordon inom skogsbruk, jordbruk och gruvnäring samt användning i skepp och tåg samt för elproduktion. Under 2011 startade ett drivmedelsbolag försäljning av ett dieselbränsle med 7 volymprocent FAME och upp till 23 volymprocent HVO från tallolja. Ytterligare två drivmedelsbolag har under 2012 lanserat ett dieselbränsle med inblandning av ca 7 volymprocent FAME och 15–17 volymprocent HVO baserat på bl.a. rapsolja och animaliska fetter. Alla dieselbränslefordon bedöms kunna köras på dieselbränsle med upp till 7 volymprocent FAME HVO, som kemiskt fungerar nästan identiskt som dieselbränsle, kan blandas in i konventionellt dieselbränsle till höga nivåer och ändå klara bränslestandarden och användas i alla dieselbränslefordon utan särskilda anpassningar. Då ökad inblandning av FAME och HVO inte kräver anpassning av tankstationer eller depåer är bedömningen att kvoten kan sättas högre än

dagens faktiska inblandningsnivåer redan under 2014. Därför kan kvoten för dieselbränsle vid införandet i maj 2014 vara minst 9,5 volymprocent. Utskottet ställer sig positivt till en ökad ambition men delar regeringens bedömning att ytterligare justeringar av kvoten för dieselbränsle bör avvaktas i väntan på kommande förhandlingar om Europeiska kommissionens förslag om ändringar i förnybartdirektivet och bränslekvalitetsdirektivet. Vidare bör uppmärksammas att det samtidigt pågår EU-förhandlingar om ett eventuellt direktiv om indirekt förändrad markanvändning (ILUC). I förhandlingarna driver Sverige att kommissionens ansats bör justeras så att de föreslagna restriktionerna inriktas mot biodrivmedel med höga ILUC-faktorer och inte de biodrivmedel som uppvisar en god klimatprestanda, t.ex. etanol. Om resultatet av dessa förhandlingar påverkar förutsättningarna för kvotpliktssystemet har, som framgår av propositionen, regeringen för avsikt att återkomma vid ett senare tillfälle i denna fråga. Utskottet konstaterar avslutningsvis att lagförslaget skapar ett långsiktigt ramverk som kan utgöra en del av grunden för en långsiktig strategi för främjande av hållbara biodrivmedel. Genom bl.a. införandet av kvotpliktssystemet höjs andelen förnybar energi till en nivå som motsvarar vad som är praktiskt genomförbart i närtid. Kvotpliktssystemet är dock ett instrument som måste utvecklas över tiden allteftersom tidpunkten för uppfyllandet av tidsatta målsättningar närmar sig. De aktuella förslaget får därmed ses som ett första steg i det fortsatta arbetet. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi272 (S) yrkande 1 och T517 (S) yrkande 25.

I och med att beskattningen av etanol i bensin föreslås utformas på ett sådant sätt att den inte innebär statsstöd försvinner dagens s.k. tullvillkor för etanol, eftersom detta villkor syftar till att motverka överkompensation. Tullvillkoret innebär att skattenedsättningen villkoras av att etanolen, eller motsvarande mängd etanol, har anskaffats och antingen har tulldeklarerats som odenaturerad etanol eller – när etanolen har framställts inom EU – har uppfyllt motsvarande krav när etanolen levererats från producenten. Som framhålls i propositionen har tullvillkoret dock även haft effekt på importen av utomeuropeisk etanol. Vid import från länder utanför EU gäller en hög tull för odenaturerad etanol (0,192 euro/liter). Därför är utomeuropeisk etanol som importeras för låginblandning inte konkurrenskraftig i förhållande till etanol från Sverige och övriga EU-länder i dag. Som en följd av detta består den låginblandade etanolen i dag nästan uteslutande av etanol från Sverige och EU. Utan tullvillkoret kommer utomeuropeisk etanol för låginblandning att kunna importeras som denaturerad etanol till en lägre tull (0,102 euro/liter). Utomeuropeisk etanol bedöms då kunna bli mer konkurrenskraftig i förhållande till europeisk etanol, vilket skulle kunna innebära att svenskproducerad etanol åtminstone periodvis utsätts för ökad konkurrens och prispress. Ökad konkurrens från denaturerad etanol från tredje land bedöms kunna ge lägre etanolpriser för låginblandning i Sverige. Pumppriset på 95-oktanig bensin uppskattas kunna bli upp till 0,10 kronor per liter lägre utan tullvillkoret. Enligt regeringen kan en ökad

andel utomeuropeisk etanol på kortare sikt påverka den genomsnittliga växthusgasreduktionen för den etanol som används i Sverige. Enligt Energimyndigheten var genomsnittet för växthusgasreduktion för etanol som användes i Sverige 62 procent under 2011, vilket är relativt högt i jämförelse med flera etanolkvaliteter på de globala marknaderna. Risken för sänkningar av den genomsnittliga växthusgasreduktionen minskar dock över tiden, då den i förnybartdirektivet föreskrivna successiva ökningen av de krav som ställs på drivmedlen i detta avseende ökar. Som redovisas i propositionen kan det slopade tullvillkoret innebära att lönsamheten för svenska etanolproducenter blir mer beroende av skördeutfall i olika länder, valutafluktuationer samt styrmedelsutvecklingen i stora producent- och konsumentländer som USA och Brasilien. Samtidigt innebär förslaget att efterfrågan på etanol, inklusive svenskproducerad etanol, kommer att öka då kvoten för bensin höjs till minst 7 volymprocent i maj 2015. En sådan ökning från dagens inblandning av etanol i bensin på 4,8 volymprocent bedöms långsiktigt stärka förutsättningarna för produktion av sådana biodrivmedel som kan blandas in eller ingå i bensin, däribland etanol. Vidare ska de minskade växthusgasutsläppen genom användningen av biodrivmedel och flytande biobränslen, jämfört med användningen av fossila bränslen, vara åtminstone 50 procent den 1 januari 2017 (se artikel 17.2 i förnybartdirektivet). Detta ska jämföras med dagens krav på 35 procents minskning. Kommande skärpning av kravet på växthusgasreduktion från 35 volymprocent till 50 volymprocent bedöms gynna produktion av hållbara biodrivmedel. Eftersom beskattningen av etanol i bensin föreslås utformas på ett sådant sätt att den inte innebär statsstöd medför det, som utvecklats ovan, att dagens tullvillkor för etanol försvinner i skattelagstiftningen. Utskottet avstyrker mot bakgrund av det anförda motionerna Fi272 (S) yrkande 2 och T526 (MP) yrkande 46.

Fördelning av utgifterna på utgiftsområden

Propositionen

I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) föreslås beslut om fördelning av utgifterna på utgiftsområden för 2014 och godkännande av en preliminär fördelning av utgiftsramarna för 2015–2017. I tabell 1 redovisas regeringens förslag till ramar för de två aktuella utgiftsområdena under perioden 2014–2017. För en närmare beskrivning av regeringens underlag för förslagen till ramar inklusive de förslag till anslag som ramarna är baserade på hänvisas till budgetpropositionen i aktuella delar.

Tabell 1 Regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel för åren 2014–2017 samt oppositionspartiernas motsvarande förslag uttryckt i skillnader mot regeringens förslag (miljoner kronor)

		2014	2015	2016	2017
UO20	Regeringen	5 156	5 138	5 109	5 080
	S	+850	-	-	-
	MP	+4 139	+4704	+4 774	+4774
	SD	+120	+220	+320	+420
	V	+2 085	+2 320	+2 370	-
UO23	Regeringen	15 278	14 634	14 849	14 909
	S	+312	-	-	-
	MP	+857	+1 042	+1 242	+1 242
	SD	+1 226	+1 656	+1 856	+2 056
	V	+1 005	+1 005	+905	-

Motionerna

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

I Socialdemokraternas partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. föreslås en ökning av ramen för utgiftsområdet med 850 miljoner kronor för 2014 jämfört med regeringens förslag. För att klara miljömålen föreslår partiet ett miljömålsinvesteringsprogram. Därutöver vill man genomföra insatser för att hejda övergödningen och klara den biologiska mångfalden. Det svenska systemet med 16 miljömål som fastslagits av riksdagen måste få en starkare ställning i svensk miljöpolitik. Partiet menar att det lokala engagemanget för att nå miljömålet är viktigt. Därför föreslås en miljömålsmiljard till ett miljömålsinvesteringsprogram under fyra år. Det handlar också om skydd av tätortnära natur för att bevara biologisk mångfald, eller åtgärder som minskar barns exponering för farliga ämnen. Att hejda övergödningen i Östersjön och Västerhavet är en viktig prioritering för Socialdemokraterna. För att förbättra havs- och vattenmiljön vill partiet bl.a. satsa på mer biogas i lantbruket, ge musselodlare ersättning för att de tar bort näringsämnen ur havet samt satsa mer pengar än regeringen på landsbygdsprogrammet som kan ge ersättning för grödor och våtmark som binder utsläpp av näringsämnen. Biologisk mångfald är central för att upprätthålla ett hållbart ekosystem. I Socialdemokraternas budgetalternativ avsätter vi mer resurser än regeringen. Utsläppen från trafiken ökar och utan åtgärder kommer Sverige inte att nå de klimatmål som beslutats av riksdagen. Partiet föreslår ett system med miljöbilsbonus där den som köper en bil med lägre utsläpp får en premie.

Enligt vad som anförs i Miljöpartiets partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. vill partiet öka utgiftsområdets ram och avsätta 4 139 miljoner kronor mer för 2014 än regeringen. Av tabell 1 framgår att Miljöpartiet även föreslår en successiv ökning av utgiftsområdets ram jämfört

med regeringens förslag under perioden 2015–2017. Partiet anslår medel som bl. a. används till att införa ett rikstäckande stöd till gårdar som producerar biogas, ett så kallat metanreduceringsstöd. Vidare föreslås ett stöd för klimatinvesteringar i kommuner och regioner (KLOKT-stöd) samt inrättandet av ett anslag för klimatsatsningar utanför biståndsramen under utgiftsområde 20. Den biologiska mångfalden i våra skogar utarmas. Områden som borde skyddas avverkas i brist på pengar. I budgeten för 2013 återställde regeringen en del av de neddragningar som tidigare riktades mot skyddet av skogar. Miljöpartiet föreslår att anslagen för skydd av skogar och annan värdefull natur höjs etappvis och kraftfullt. Regeringen gjorde en tillfällig höjning av anslagen för havsmiljön, som sedan upphörde förra året, och nu föreslås att anslaget delvis återställs. Miljöpartiet anser att Sverige ska intensifiera arbetet för att minska spridningen av miljögifter. Det behövs en vassare tillsyn och att vi mer aktivt tar vara på de möjligheter som EU:s kemikalieregler nu ger både nationellt och europeiskt.

Sverigedemokraterna föreslår i sin partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. en ökning av ramen för utgiftsområdet i förhållande till regeringens förslag med 120 miljoner kronor för 2014. Sverigedemokraterna tar situationen i vårt innanhav Östersjön på allvar och ökar anslagen för att sanera och återställa förorenade områden samt för åtgärder för havs- och vattenmiljö. Sverigedemokraterna föreslår även en successiv ökning av utgiftsområdets ram jämfört med regeringens förslag under perioden 2015–2017.

Vänsterpartiets förslag till ökning av utgiftsområdets ram framgår av partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. Regeringens förslag till budget för utgiftsområdet innebär fortsatt sänkta miljö- och klimatambitioner. Anslagsnivåerna är otillräckliga för att Sverige ska uppnå 14 av våra 16 nationella miljökvalitetsmål. Inte heller är nivåerna tillräckliga för att Sverige globalt ska ta sitt klimatansvar eller leva upp till åtaganden i Nagoya om att bromsa utarmningen av biologisk mångfald. Det krävs politiska lösningar på miljö- och klimatproblemen och sammantaget föreslår Vänsterpartiet att utgiftsområdet tillförs 2 085 miljoner utöver regeringens förslag för 2014.

Av tabell 1 framgår att Vänsterpartiet även föreslår en successiv ökning av utgiftsområdets ram jämfört med regeringens förslag under perioden 2015–2016.

Därutöver föreslår Vänsterpartiet ett nytt klimatbistånd med nya additionella medel. Detta finansieras med 1 miljard kronor 2013 och 1,5 miljarder kronor för åren 2014 respektive 2015. Dessa medel återfinns i vårt förslag till anslag under utgiftsområde 7.

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Socialdemokraternas förslag i partimotion 2013/14:Fi308 till ram för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel för 2014 är 312 miljoner kronor högre än regeringens. Partiet vill utveckla landsbygden –

och utveckla landsbygdens näringsliv. Genom att bidra till att grundläggande service för näringsidkare finns på plats i hela landet skapas bättre förutsättningar för alla landsbygdens företag. Man vill också få fram fler innovationer på landsbygden. Investeringsstöd ska leda till mer konkurrenskraftiga företag. Partiet har höga ambitioner för ett ekologiskt hållbart jordbruk som också är tryggt för konsumenten, och en djurhållning i världsklass. Svenska konsumenter har rätt till mat av hög kvalitet och med hög säkerhet. Svensk mat har ofta högre kvalitet och är producerad efter tuffa miljökrav och djurskyddsregler. Detta är inte gratis för producenterna, och därför behöver jordbruket ett visst stöd för att inte missgynnas otillbörligt i den internationella konkurrensen. Partiet vill särskilt stödja innovativa verksamheter, eftersom marknaden tenderar att generera för få innovationer. Innovationsstödet ska koordineras med övrigt stöd till innovationer. För att landsbygden ska utvecklas och bidra till svensk tillväxt behöver tillgången till it-infrastruktur, inte minst bredband, förbättras. I stödet ryms stöd till utbyggnad av bredband i hela landet. Socialdemokraterna har drivit att EU-stöden till landsbygd och jordbruk ska styras om till att gälla mer ersättningar för åtgärder som gynnar det allmänna, t.ex. miljöåtgärderna i landsbygdsprogrammet. Det vill partiet fortsätta med.

Miljöpartiet föreslår i sin partimotion 2013/14:Fi319 att ramen för utgiftsområde 23 ska vara 857 miljoner kronor högre än regeringen föreslår för 2014. Av tabell 1 framgår att Miljöpartiet även föreslår en successiv ökning av utgiftsområdets ram jämfört med regeringens förslag under perioden 2015–2017. Miljöpartiet vill bl.a. återföra ett särskilt anslag för åtgärder för att stärka det ekologiska lantbruket. Finansieringen från landsbygdsprogrammet är ett centralt styrmedel i miljöarbetet. När EU nu skär ner stödet till landsbygdsprogrammet vill partiet kompensera detta genom en ökad nationell finansiering. Miljöpartiet vill samtidigt ändra inriktningen på landsbygdsprogrammet och prioritera omställning till ekologisk produktion. Det behövs en allmän skärpning av djurskyddet i Sverige. Partiet vill bl.a. inrätta en djuretisk ombudsman, skärpa Jordbruksverkets arbete med föreskrifter och tillsyn enligt djurskyddslagen, satsa på alternativ till djurförsök och öka ersättningar för viltskador för att minska konflikter kring rovdjuren.

Sverigedemokraterna föreslår i sin partimotion 2013/14:Fi282 en ökning av ramen för 2014 med 1 226 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Enligt Skogsstyrelsen har miljöhänsynen inte alltid levt upp till en acceptabel nivå. Sverigedemokraterna vill skjuta till ytterligare resurser till Skogsstyrelsen för att enklare och oftare kunna bistå med rådgivning till markägarna. Partiet vill också öka anslagen till Sveriges Lantbruksuniversitet. Man skjuter till medel till forskning inom skogsnäringen. Partiet vill dessutom utöka antalet fiskodlingar och skjuter därför till resurser för att öka odlingen av matfisk. Vidare vill partiet kompensera svenska bönder för merkostnader som uppkommer till följd av att de lever upp till intentionerna i den svenska djurskyddslagstiftningen genom att

införa ett särskilt djurvälfärdsbidrag. Dessutom vill partiet kraftigt öka återbetalningen av dieselskatt till bönderna samt återinföra de statliga subventionerna för avbytartjänster. Sverigedemokraterna avsätter resurser till fler livsmedelskontroller och ökar den svenska medfinansieringen så att landsbygdsprogrammets totala budget håller samma nivå som tidigare. Av tabell 1 framgår att Sverigedemokraterna även föreslår en successiv ökning av utgiftsområdets ram jämfört med regeringens förslag under perioden 2015–2017.

I Vänsterpartiets partimotion 2013/14:Fi254 redovisas ett förslag om höjning av ramen för 2014 med 1 005 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Vänsterpartiet föreslår även en successiv ökning av utgiftsområdets ram jämfört med regeringens förslag under perioden 2015–2017. Vänsterpartiet prioriterar en miljö- och klimatanpassad livsmedelssektor med fokus på närproducerade livsmedel, och Livsmedelsverket får därför höjda anslag och nya uppdrag. Som ett led i en större satsning på ekologiskt och miljöanpassat jordbruk och bättre mat avsätts medel för miljöförbättringar och en ny satsning på mat, ”Sverige – det hållbara matlandet”. Vänsterpartiet ökar skogsskyddet genom ökat anslag för biotopskydd och naturvårdsavtal. Samtidigt föreslår vi ett stort anslag för omställning till hyggesfri skogsskötsel. Ett starkt djurskydd i Sverige värnas och vi ökar Jordbruksverkets anslag för djurskyddsverksamhet samt införande av en djuretisk ombudsman. Stödet till bredbands- och fiberutbyggnad på landsbygden ökar i likhet med stödet till naturbetesmarker.

Utskottets ställningstagande

Som redovisas i propositionen under utgiftsområde 20 inrättades bidraget till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) 2009. Syftet med bidraget är att gynna kreativa och kostnadseffektiva åtgärder som förbättrar havsmiljön, i första hand genom att minska utsläppen av näringsämnen. Då fortsatt finansiering av dessa projekt är av stor betydelse i arbetet med att minska övergödningen anser utskottet att anslaget bör ökas i enlighet med regeringens förslag.

Som framgår av propositionen under utgiftsområde 23 minskar EU-finansieringen av det svenska landsbygdsprogrammet under den kommande sjuårsperioden till följd av beslut om EU:s fleråriga budgetram för 2014–2020. Den statliga medfinansieringen av programmet bibehålls dock på samma nivå som under innevarande programperiod. Utgifterna för landsbygdsprogrammet väntas jämfört med 2013, som var slutåret för innevarande programperiod, vara lägre i början av den nya sjuåriga programperiod som inleds 2014 för att gradvis öka under programperiodens gång.

Utskottet ser mot bakgrund av det anförda och med anledning av de aktuella motionerna inga skäl att föreslå någon förändring av ramarna för de två utgiftsområden som utskottet bereder. I respektive budgetbetänkande kommer utskottet att närmare behandla regeringens förslag till fördelning av medel på olika anslag.

Sammanfattningsvis föreslår utskottet att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård (ca 5 156 miljoner kronor) och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (ca 15 278 miljoner kronor). Vidare bör finansutskottet tillstyrka regeringens förslag till preliminär fördelning av utgifterna för 2015–2017 i berörda delar. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna 2013/14: Fi308 (S) yrkande 4, 2013/14:Fi319 (MP) yrkandena 4 och 5, 2013/14: Fi282 (SD) yrkandena 4 och 5 och 2013/14:Fi254 (V) yrkandena 4 och 5 i de delar som berörs här.

Stockholm den 24 oktober 2013

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Rune Wikström (M), Johan Löfstrand (S), Johan Hultberg (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Åsa Coenraads (M), Jan-Olof Larsson (S), Anita Brodén (FP), Sara Karlsson (S), Roger Tiefensee (C), Pyry Niemi (S), Christer Akej (M), Helena Leander (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD) och Jens Holm (V).

Avvikande meningar

1. Kvotplikt för biodrivmedel (SD)

Josef Fransson (SD) anför:

Enligt min mening bör regeringen avstå från att införa kvotplikt för låginblandning av biodrivmedel. Som argument för att tvinga fram användande av biodrivmedel anförs i huvudsak den klimatnytta dessa bränslen påstås generera. Detta menar jag är felaktigt, åtminstone när det gäller första generationens biodrivmedel. Konsekvensen av ökat användande av dessa bränslen, framförallt uppodling av ny mark, förändrar markanvändningen på ett sätt som genererar en koldioxidskuld som det kommer att ta många årtionden att kompensera för. I klartext innebär det att utsläppen av koldioxid ökar för årtionden framåt. Samtidigt riskerar ovärderlig orörd natur att försvinna, inte minst sydamerikansk regnskog, vilket drabbar världens biologiska mångfald. Ett annat problem med biodrivmedlen är att många motorfordon inte är konstruerade ens för en låginblandning, utan havererar, med stora konsekvenser för enskilda privatpersoner. Vidare har personer inom bl. a. FN lyft fram tydliga konflikter mellan biodrivmedelsframställning och global livsmedelsförsörjning. Jag anser att finansutskottet därmed bör tillstyrka motion Fi243 (SD) yrkande 2.

2. Andelen biodrivmedel i dieselbränsle (S)

Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyry Niemi (S) anför:

Det krävs enligt vår mening ökade ambitioner för kvotplikten. Regeringen är långt ifrån att nå sitt mål om en fossiloberoende fordonsflotta, och det kommer att krävas flera steg för att närma sig målet. Ett steg på vägen är regeringens förslag om kvotplikt på biodrivmedel, men ambitionerna är tyvärr inte tillräckliga. För att efterfrågan ska öka och för att investeringar ska vara lönsamma för industrin måste politiken våga mer. Drivmedelsbolag behöver incitament för att fortsätta investera i produktion av förnybara drivmedel. Marknaden klarar av att höja kvotplikten till minst 11 procent och därefter låta den följa en trappa för kommande år. Andelen biodrivmedel med särskilda fördelar bör höjas till 5 volymprocent i ett första steg. Vi anser att finansutskottet därmed bör tillstyrka motionerna Fi272 (S) yrkande 1 och T517 (S) yrkande 25.

3. Säkerställande av biodrivmedlens klimatnytta (S, MP, V)

Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V) anför:

För att säkerställa utvecklingen av biodrivmedel med högre miljökvalitet krävs övergångsregler som gäller fram till dess att EU-direktivet om skärpt minimikrav på etanolens CO2-reduktion till 50 procent börjar gälla den 1 januari 2017. Kvotpliktssystem kommer att leda till import av etanol med dålig klimatprestanda. Den inhemskt producerade etanolen har hög kvalitet ur miljösynpunkt. I samband med införandet av kvotplikt bör regeringen därför säkerställa biodrivmedlens klimatnytta genom att i första hand ställa krav på att de biodrivmedel som ingår ska ha en klimateffektivitet på minst 50 procent eller i andra hand vidhålla kravet på att etanolen ska vara ”ren” (dvs. odenaturerad) fram till EU:s skarpare regler träder i kraft. Annars finns det risk för att drivmedel med bättre miljökvalitet utkonkurreras, att måluppfyllelsen därmed blir lägre och att dessutom utvecklingen av arbetstillfällen och ytterligare förbättrad kvalitet hotas. Orsaken är att regeringen släpper kravet på att etanolen som låginblandas ska vara odenaturerad. EU:s hållbarhetskriterier beträffande det särskilda tullvillkoret kräver i en första period enbart klimatprestanda på 35 procent, och löser alltså inte problemet i nuläget. Vi anser att finansutskottet därmed bör tillstyrka motionerna Fi272 (S) yrkande 2 och T526 (MP) yrkande 46.

4. Ramar för utgiftsområdena 20 och 23 (S)

Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyry Niemi (S) anför:

Den politik vi förordar framgår av Socialdemokraternas partimotion 2013/14:Fi308. Där föreslås en ökning av ramen för utgiftsområde 20 med 850 miljoner kronor för 2014 jämfört med regeringens förslag. För att klara miljömålen föreslår vi ett miljömålsinvesteringsprogram. Därutöver vill vi genomföra insatser för att hejda övergödningen och klara den biologiska mångfalden. Det svenska systemet med 16 miljömål som fastslagits av riksdagen måste få en starkare ställning i svensk miljöpolitik. Vi menar att det lokala engagemanget för att nå miljömålet är viktigt. Därför föreslås en miljömålsmiljard till ett miljömålsinvesteringsprogram under fyra år. Det handlar också om skydd av tätortnära natur för att bevara biologisk mångfald, eller åtgärder som minskar barns exponering för farliga ämnen. Att hejda övergödningen i Östersjön och Västerhavet är en viktig prioritering för Socialdemokraterna. För att förbättra havs- och vattenmiljön vill vi bl.a. satsa på mer biogas i lantbruket, ge musselodlare ersättning för att de tar bort näringsämnen ur havet samt satsa mer pengar än regeringen på landsbygdsprogrammet som kan ge ersättning för grödor och våtmark som binder utsläpp av näringsämnen. Biologisk mångfald är central för att upprätthålla ett hållbart ekosystem. I vårt budgetalternativ avsätter vi mer

resurser än regeringen. Utsläppen från trafiken ökar och utan åtgärder kommer Sverige inte att nå de klimatmål som riksdagen har beslutat. Vi föreslår ett system med miljöbilsbonus där den som köper en bil med lägre utsläpp får en premie.

Vårt förslag till ram för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel för 2014 är 312 miljoner kronor högre än regeringens. Vi vill utveckla landsbygden – och utveckla landsbygdens näringsliv. Genom att bidra till att grundläggande service för näringsidkare finns på plats i hela landet skapas bättre förutsättningar för alla landsbygdens företag. Vi vill också få fram fler innovationer på landsbygden. Investeringsstöd ska leda till mer konkurrenskraftiga företag. Vi har höga ambitioner för ett ekologiskt hållbart jordbruk som också är tryggt för konsumenten, och en djurhållning i världsklass. Svenska konsumenter har rätt till mat av hög kvalitet och med hög säkerhet. Svensk mat har ofta högre kvalitet och är producerad efter tuffa miljökrav och djurskyddsregler. Detta är inte gratis för producenterna, och därför behöver jordbruket ett visst stöd för att inte missgynnas otillbörligt i den internationella konkurrensen. Vi vill särskilt stödja innovativa verksamheter, eftersom marknaden tenderar att generera för få innovationer. Innovationsstödet ska koordineras med övrigt stöd till innovationer. För att landsbygden ska utvecklas och bidra till svensk tillväxt behöver tillgången till it-infrastruktur, inte minst bredband, förbättras. I stödet ryms stöd till utbyggnad av bredband i hela landet. Vi socialdemokrater har drivit att EU-stöden till landsbygd och jordbruk ska styras om till att gälla mer ersättningar för åtgärder som gynnar det allmänna, t.ex. miljöåtgärderna i landsbygdsprogrammet. Det vill vi fortsätta med.

Sammanfattningsvis anser vi att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag till utgiftsramar för 2014 för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och i stället tillstyrka det förslag som finns i motion 2013/14:Fi308 i berörda delar. Innebörden är att ramen för vart och ett av utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel blir 850 respektive 312 miljoner kronor högre än regeringens förslag.

5. Ramar för utgiftsområdena 20 och 23 (MP)

Helena Leander (MP) anför:

Jag står bakom det förslag om att öka ramen för utgiftsområde 20 och därmed avsätta 4 139 miljoner kronor mer för 2014 än regeringen som redovisas i Miljöpartiets partimotion 2013/14:Fi319. Av tabell 1 framgår att Miljöpartiet även föreslår en successiv ökning av utgiftsområdets ram jämfört med regeringens förslag under perioden 2015–2017. Vi anslår medel som bl.a. används till att införa ett rikstäckande stöd till gårdar som producerar biogas, ett så kallat metanreduceringsstöd. Vidare föreslås ett stöd för klimatinvesteringar i kommuner och regioner (KLOKT-stöd) samt inrättandet av ett anslag för klimatsatsningar utanför biståndsramen under utgiftsområdet. Den biologiska mångfalden i våra skogar utarmas. Områ-

den som borde skyddas avverkas i brist på pengar. I budgeten för 2013 återställde regeringen en del av de neddragningar som tidigare riktades mot skyddet av skogar. Vi föreslår att anslagen för skydd av skogar och annan värdefull natur höjs etappvis och kraftfullt. Regeringen gjorde en tillfällig höjning av anslagen för havsmiljön, som sedan upphörde förra året, och nu föreslås att anslaget delvis återställs. Vi anser att Sverige ska intensifiera arbetet för att minska spridningen av miljögifter. Det behövs en vassare tillsyn och att vi mer aktivt tar vara på de möjligheter som EU:s kemikalieregler nu ger både nationellt och europeiskt.

När det gäller utgiftsområde 23 delar jag uppfattningen i Miljöpartiets ovan nämnda partimotion att ramen för utgiftsområde 23 ska vara 857 miljoner kronor högre än regeringen föreslår för 2014. Av tabell 1 framgår att Miljöpartiet även föreslår en successiv ökning av utgiftsområdets ram jämfört med regeringens förslag under perioden 2015–2017. Vi vill bl.a. återföra ett särskilt anslag för åtgärder för att stärka det ekologiska lantbruket. Finansieringen från landsbygdsprogrammet är ett centralt styrmedel i miljöarbetet. När EU nu skär ner stödet till landsbygdsprogrammet vill vi kompensera detta genom en ökad nationell finansiering. Som redovisas i motionen vill Miljöpartiet samtidigt ändra inriktningen på landsbygdsprogrammet och att omställning till ekologisk produktion ska prioriteras. Det behövs en allmän skärpning av djurskyddet i Sverige. Vi vill bl.a. inrätta en djuretisk ombudsman, skärpa Jordbruksverkets arbete med föreskrifter och tillsyn enligt djurskyddslagen, satsa på alternativ till djurförsök och öka ersättningar för viltskador för att minska konflikter kring rovdjuren.

Sammanfattningsvis anser jag att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag till utgiftsramar för 2014 för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och i stället tillstyrka det förslag som finns i motion 2013/14:Fi319 i berörda delar. Innebörden är att ramen för vart och ett av utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel blir 4 139 respektive 857 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Jag anser också att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag till preliminära utgiftsramar för perioden 2015–2017 och i stället tillstyrka motsvarande förslag i den nyss nämnda motionen i de delar som berörs här.

6. Ramar för utgiftsområdena 20 och 23 (SD)

Josef Fransson (SD) anför:

När det gäller ramarna för de utgiftsområden som miljö- och jordbruksutskottet bereder instämmer jag i det som sägs i Sverigedemokraternas partimotion 2013/14:Fi282. Jag anser därmed att ramen för utgiftsområde 20 bör ökas med 120 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för 2014. Vi Sverigedemokrater tar situationen i vårt innanhav Östersjön på allvar. Vi ökar anslagen för att sanera och återställa förorenade områ-

den samt för åtgärder för havs- och vattenmiljö. Vi föreslår även en successiv ökning av utgiftsområdets ram jämfört med regeringens förslag under perioden 2015–2017.

I vår partimotion 2013/14:Fi282 föreslås beträffande utgiftsområde 23 en ökning av ramen för 2014 med 1 226 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Enligt Skogsstyrelsen har miljöhänsynen inte alltid levt upp till en acceptabel nivå. Vi vill skjuta till ytterligare resurser till Skogsstyrelsen för att enklare och oftare kunna bistå med rådgivning till markägarna. Vi vill också öka anslagen till Sveriges Lantbruksuniversitet. Bland annat skjuter vi till medel till forskning inom skogsnäringen. I vår partimotion framhålls även behovet av att utöka antalet fiskodlingar i Sverige, och därför skjuter vi till resurser för att öka odlingen av matfisk. Vidare vill vi kompensera svenska bönder för merkostnader som uppkommer till följd av att de lever upp till intentionerna i den svenska djurskyddslagstiftningen genom att införa ett särskilt djurvälfärdsbidrag. Dessutom vill vi kraftigt öka återbetalningen av dieselskatt till bönderna samt återinföra de statliga subventionerna för avbytartjänster. Sverigedemokraterna avsätter resurser till fler livsmedelskontroller och ökar den svenska medfinansieringen så att landsbygdsprogrammets totala budget håller samma nivå som tidigare. Av tabell 1 framgår att vi även föreslår en successiv ökning av utgiftsområdets ram jämfört med regeringens förslag under perioden 2015–2017.

Sammanfattningsvis anser jag att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag till utgiftsramar för 2014 för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och i stället tillstyrka det förslag som finns i motion 2013/14:Fi282 i berörda delar. Innebörden är att ramen för vart och ett av utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel blir 120 respektive 1 226 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Jag anser också att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag till preliminära utgiftsramar för perioden 2015–2017 och i stället tillstyrka motsvarande förslag i den ovan nämnda motionen i de delar som berörs här.

7. Ramar för utgiftsområdena 20 och 23 (V)

Jens Holm (V) anför:

Vänsterpartiet vill se ett tryggt och värdigt samhälle byggt på omtanke och solidaritet. Vi ser nu hur välfärdssamhället krackelerar alltmer och att Sverige inte klarar 14 av våra 16 miljömål. Högerregeringen har sedan 2006 lagt 27 gånger mer på skattesänkningar än på den gemensamma välfärden i kommunsektorn, dvs. vård, skola och omsorg. Detta samtidigt som vi har blivit alltmer av ett risksamhälle där ingen av oss längre kan lita på att de gemensamma trygghetssystemen som sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring finns där för oss när vi behöver dem.

Det är dags för en ny färdriktning. Ett samhälle som byggs med omtanke och medmänsklighet är i grunden starkare än ett land där girigheten får råda. Vänsterpartiet sätter kampen mot arbetslösheten främst i den ekonomiska politiken och föreslår kraftiga resursförstärkningar till välfärden. Vi gör stora investeringar i bostadsbyggande, infrastruktur, klimatomställning och utbildning och vi gör tydliga förstärkningar i de gemensamma trygghetssystemen. Redan nästan år räknar vi med att våra satsningar på välfärden och i investeringar i infrastruktur, bostadsbyggande m.m. ger nästan 30 000 jobb.

Vi i Sverige måste ta vårt ansvar för våra historiska utsläpp. Därför lägger Vänsterpartiet fram förslag på nya skarpare klimatmål för Sverige och EU. Vi vill att utsläppen ska bringas ned till under 40 miljoner ton till 2020. Vi driver också att EU ska minska sina utsläpp med 40 procent till 2020.

Våra förslag är viktiga steg mot ett jämställt samhälle. Vi föreslår ett antal strategiskt viktiga reformer för att minska löne- och inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män och omfördela ansvaret för det obetalda hemarbetet.

I motsättning till dessa reformer står regeringens ensidiga skattesänkarpolitik. I och med den minskar möjligheterna att satsa på en bättre och utbyggd välfärd och en rättvis fördelning av de ekonomiska resurserna, och den står också i motsats till en effektiv jobbpolitik. Vänsterpartiet finansierar sina satsningar fullt ut genom att avvisa ett antal av de skattesänkningar och subventioner till arbetsgivare som regeringen genomfört. Målsättningen med Vänsterpartiets skattepolitik är att trygga välfärden, få fler människor i arbete, öka jämlikheten och jämställdheten och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Då behövs större skatteintäkter än i dag och vi vet att viljan att betala skatt är god om det finns en tydlig koppling till satsningar på exempelvis sjukvård, skola, äldreomsorg och miljö. Vi tar därför steg mot ett skattesystem byggt på principen skatt efter bärkraft och likformighet.

Vänsterpartiets förslag inom utgiftsområdena 20 och 23 är delar av vårt budgetalternativ som en helhet. Vi vill se en inriktning av politiken inom utgiftsområdena som innebär följande.

Vi föreslår en ökning av ramen för utgiftsområde 20 som framgår av partimotion 2013/14:Fi254. Regeringens förslag till budget för utgiftsområdet innebär även fortsättningsvis sänkta miljö- och klimatambitioner. Anslagsnivåerna är otillräckliga för att Sverige ska uppnå 14 av våra 16 nationella miljökvalitetsmål. Inte heller är nivåerna tillräckliga för att Sverige globalt ska ta sitt klimatansvar eller leva upp till åtaganden i Nagoya om att bromsa utarmningen av biologisk mångfald. Det krävs politiska lösningar på miljö- och klimatproblemen, och sammantaget föreslår vi att utgiftsområdet tillförs 2 085 miljoner utöver regeringens förslag för 2014. Av tabell 1 framgår att vi även föreslår en successiv ökning av utgiftsområdets ram jämfört med regeringens förslag under perioden 2015–2016.

Därutöver föreslår Vänsterpartiet ett nytt klimatbistånd med nya additionella medel. Detta finansieras med 1 miljard kronor 2013 och 1,5 miljarder kronor för åren 2014 respektive 2015. Dessa medel återfinns i vårt förslag till anslag under utgiftsområde 7.

För utgiftsområde 23 förordar Vänsterpartiet en höjning av ramen för 2014 med 1 005 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Vi föreslår även en successiv ökning av utgiftsområdets ram jämfört med regeringens förslag under perioden 2015–2017. I Vänsterpartiets förslag prioriteras en miljö- och klimatanpassad livsmedelssektor med fokus på närproducerade livsmedel, och Livsmedelsverket får därför höjda anslag och nya uppdrag. Som ett led i en större satsning på ekologiskt och miljöanpassat jordbruk och bättre mat avsätts medel för miljöförbättringar och en ny satsning på mat, ”Sverige – det hållbara matlandet”. Vi ökar skogsskyddet genom ett ökat anslag för biotopskydd och naturvårdsavtal. Samtidigt föreslår vi ett stort anslag för omställning till hyggesfri skogsskötsel. Ett starkt djurskydd i Sverige värnas, och vi ökar Jordbruksverkets anslag för djurskyddsverksamhet samt inför en djuretisk ombudsman. Stödet till bredbands- och fiberutbyggnad på landsbygden ökar i likhet med stödet till naturbetesmarker.

Sammanfattningsvis anser vi att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag till utgiftsramar för 2014 för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och i stället tillstyrka det förslag som finns i motion 2013/14:Fi254 i berörda delar. Innebörden är att ramen för vart och ett av utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel blir 2 085 respektive 1 005 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Vi anser också att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag till preliminära utgiftsramar och i stället tillstyrka motsvarande förslag för perioden 2015–2016 i den ovan nämnda motionen i de delar som berörs här.

BILAGA 16

Näringsutskottets yttrande 2013/14:NU1y

Ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett övriga utskott tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) och motioner i de delar de berör respektive utskotts ansvarsområde.

Näringsutskottet bereder ärenden om anslag inom de tre utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Utskottet begränsar sitt yttrande till förslagen om utgifternas fördelning på utgiftsområden. I ett senare skede av riksdagens prövning av regeringens budgetförslag kommer näringsutskottet att mer ingående behandla förslagen till individuella anslag med tillhörande motioner i tre separata budgetbetänkanden (bet. 2013/14:NU1 Utgiftsområde 24 Näringsliv, bet. 2013/14:NU2 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt och bet. 2013/14:NU3 Utgiftsområde 21 Energi).

I yttrandet föreslår näringsutskottet att finansutskottet ska tillstyrka regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt (ca 2 973 miljoner kronor), 21 Energi (ca 2 830 miljoner kronor) och 24 Näringsliv (ca 5 588 miljoner kronor). Motstående motionsförslag i dessa delar bör avstyrkas.

Avvikande meningar har avgetts från S, MP, SD och V till förmån för förslagen om de tre här aktuella utgiftsområdena i respektive partimotion.

Utskottets överväganden

Propositionen

I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) föreslås beslut om fördelning av utgifterna på utgiftsområden för 2014 och godkännande av en preliminär fördelning för utgiftsramarna för 2015–2017. I tabell 1 redovisas regeringens förslag till ramar för de tre aktuella utgiftsområdena under perioden 2014–2017. För en närmare beskrivning av regeringens underlag för förslagen till ramar inklusive de förslag till anslag som ramarna är baserade på hänvisas till budgetpropositionen i aktuella delar.

Tabell 1 Regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv för åren 2014–2017 samt oppositionspartiernas motsvarande förslag uttryckt i skillnader mot regeringens förslag (miljoner kronor)

		2014	2015	2016	2017
Utg. omr. 19	Regeringen	2 973	2 699	3 226	3 326
	S	0	*	*	*
	MP	+220	+220	+220	+220
	SD	+30	+60	+90	+120
	V	+50	+50	+50	**
Utg. omr. 21	Regeringen	2 830	2 416	2 513	2 297
	S	+50	*	*	*
	MP	+565	+1 015	+1 115	+1 165
	SD	+30	+60	+90	+120
	V	+659	+659	+659	**
Utg. omr. 24	Regeringen	5 588	5 132	5 292	5 337
	S	+1 010	*	*	*
	MP	+2 195	+2 195	+2 195	+1 495
	SD	+110	+140	+170	+200
	V	+1 151	+1 181	+1 180	**

* Socialdemokraterna har inte föreslagit någon preliminär utgiftsram för 2015–2017.
** Vänsterpartiet har inte föreslagit någon preliminär utgiftsram för 2017.

Motionerna

Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

I Socialdemokraternas partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. yrkande 4 föreslås ingen annan ram för utgiftsområde 19 Regional tillväxt under 2014 än den ram som regeringen föreslår.

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 4 att ramen för utgiftsområde 19 Regional tillväxt höjs med 220 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. I motionen framgår det att merparten av ökningen avser finansiering av bredbandsutbyggnad på landsbygden.

Sverigedemokraternas förslag till höjning av utgiftsområdets ram jämfört med regeringens förslag framgår av partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. yrkande 4. Höjningen syftar till att kompensera företag i de fyra nodligaste länen för kostnadsnackdelar till följd av längre transportavstånd.

Vänsterpartiet förordar, enligt vad som anförs i partimotion 2013/14: Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 4, en höjning av ramen för utgiftsområde 19 Regional tillväxt med 50 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. I partimotion 2013/14:N357 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) framgår det att ökningen avser mackstöd och stöd för utveckling av lanthandeln.

Utgiftsområde 21 Energi

Socialdemokraterna föreslår i partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. yrkande 4 att ramen för utgiftsområde 21 Energi höjs med 50 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Höjningen avser ett nytt stöd till investeringar i solenergi.

Enligt partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 4 vill Miljöpartiet öka ramen för utgiftsområde 21 Energi med 565 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Miljöpartiet föreslår satsningar på minskad energianvändning och energieffektivisering samt produktion av förnybar energi, vilket görs genom ökningar av vissa av utgiftsområdets befintliga anslag samt även förslag om ett antal nya anslag.

I Sverigedemokraternas partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. yrkande 4 föreslås en ökning av utgiftsområdets ram med 30 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. För att Sverige på sikt ska bli oljeoberoende ökar Sverigedemokraterna anslagen för energiforskning och energieffektiviseringsprogram.

Vänsterpartiets förslag till ökning av utgiftsområdets ram framgår av partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 4. Motionärerna vill öka ramen med 659 miljoner kronor för utgiftsområde 21 Energi jämfört med regeringens förslag för satsningar på energiforskning, energiteknik och energieffektiviseringsprogram.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Socialdemokraternas förslag till ökning av ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv framgår av partimotion 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. yrkande 4 och är 1 010 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslår. Nästan hälften av ökningen ska gå till att skapa samverkansprogram

mellan näringsliv, akademi, arbetstagarorganisationer och politiska beslutsfattare för att adressera framtidens samhälleliga möjligheter och utmaningar. Bland de övriga anslag som Socialdemokraterna vill höja finns anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet samt nya anslag till en nyföretagargaranti och ett kompetenscentrum för offentlig upphandling.

Miljöpartiet föreslår i partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. yrkande 4 att ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv höjs med 2 195 miljoner kronor i förhållande till vad regeringen föreslår. Det är främst anslaget 1:5 Näringslivsutveckling m.m. som ökningen gäller. Miljöpartiet föreslår bl.a. inrättandet av en innovationsfond och ett ökat stöd till demonstrations- och pilotanläggningar.

Enligt partimotion 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 4 vill Sverigedemokraterna öka ramen för utgiftsområdet med 110 miljoner kronor i förhållande till regeringen. Anslagsökningar som resulterar i att ramen blir högre för utgiftsområdet gäller bl.a. anslaget 1:5 Näringslivsutveckling m.m. och anslaget 1:7 Turistfrämjande. Vidare föreslås i nyssnämnda motion en reformering av mineralersättningen, vilket väntas ge staten en intäkt på 2 000 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2014.

I Vänsterpartiets partimotion 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 4 föreslås en ökning av ramen för utgiftsområdet med 1 151 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Förslaget avser bl.a. en miljöteknikfond under anslaget 1:5 Näringslivsutveckling m.m. Därtill avvisar motionärerna regeringens förslag om kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag. Vänsterpartiet vill 2014 höja nuvarande mineralersättning från 2 promille till 10 procent. Intäkterna ska bl.a. användas till att finansiera en ny gruvfond, vilket framgår av partimotion 2013/14:N358 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V).

Utskottets ställningstagande

Den svenska ekonomin och arbetsmarknaden har dämpats av den globala finans- och skuldkrisen. Den utdragna internationella konjunkturen har fått konsekvenser även för arbetstillfällen och välfärd i Sverige. Samtidigt är Sverige ett av få EU-länder som under krisen lyckats försvara och stärka sin ställning. Utskottet delar regeringens uppfattning att i dessa tider ska styrkan i Sveriges offentliga finanser användas för att stödja tillväxt och sysselsättning. De svenska företagens konkurrenskraft kan upprätthållas och förstärkas genom satsningar på innovation och entreprenörskap. På så sätt skapas ett dynamiskt näringsliv i hela landet, där företagen växer och anställer fler.

Enligt utskottets mening är det även angeläget att den förda energipolitiken fortsätter bidra till minskade växthusgasutsläpp och konkurrenskraftiga energipriser för både hushållen och företagen.

Utskottet noterar därtill att såväl Sverigedemokraterna som Vänsterpartiet föreslår ändringar av den nu gällande mineralersättningen som, utan någon närmare beredning, redan 2014 skulle ge fullt utfall på inkomstsidan i statsbudgeten. Utskottet anser att en sådan förändring varken är önskvärd eller rimlig.

Utskottet anser att regeringens förslag i budgetpropositionen väl avspeglar den inställning som utskottet har gett uttryck för ovan. Mot den bakgrunden ser utskottet inget skäl att – med anledning av de aktuella motionerna – föreslå någon förändring av ramarna för de tre utgiftsområdena som utskottet bereder. I respektive budgetbetänkande kommer utskottet att närmare behandla regeringens förslag till fördelning av medel på olika anslag.

Sammanfattningsvis föreslår utskottet att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt (ca 2 973 miljoner kronor), 21 Energi (ca 2 830 miljoner kronor) och 24 Näringsliv (ca 5 588 miljoner kronor) och avstyrker motionerna 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4, 2013/14:Fi319 (MP) yrkande 4, 2013/14:Fi282 (SD) yrkande 4 och 2013/14:Fi254 (V) yrkande 4 i de delar som här är aktuella.

Stockholm den 24 oktober 2013

På näringsutskottets vägnar

Mats Odell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mats Odell (KD), Lars Hjälmered (M), Jennie Nilsson (S), Hans Rothenberg (M), Carina Adolfsson Elgestam (S), Olof Lavesson (M), Krister Örnfjäder (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ann-Kristine Johansson (S), Eva Flyborg (FP), Börje Vestlund (S), Helena Lindahl (C), Ingemar Nilsson (S), Anna Hagwall (SD), Kent Persson (V), Johan Johansson (M) och Lise Nordin (MP).

Avvikande meningar

1. Ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv (S)

Jennie Nilsson (S), Carina Adolfsson Elgestam (S), Krister Örnfjäder (S), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S) och Ingemar Nilsson (S) anför:

Sverige har under många år varit ett av världens bästa länder att leva i. Den svenska ekonomin är underliggande stark, och Sverige har hittills klarat sig jämförelsevis lindrigt undan krisen i Europa. Samtidigt syns allt fler tecken på att Sverige är på väg åt fel håll, och oron för framtiden växer. Arbetslösheten har stigit till ungefär 8 procent samtidigt som kunskapsresultaten i grundskolan sjunker och Sverige tappar i konkurrenskraft. En viktig anledning till detta är att regeringen har prioriterat sänkta skatter framför investeringar i framtiden.

Det är, anser vi, dags för förändring. Enligt oss socialdemokrater måste jobben komma i första hand. Vi vill stärka Sveriges innovationsklimat och därigenom skapa förutsättningar för nya jobb att växa fram. Samarbete krävs för att svenska företag ska kunna växa och anställa, vilket i sin tur möjliggör för ökade satsningar på den gemensamma välfärden. Vi står därför bakom den politik som förordas i Socialdemokraternas motion 2013/14: Fi308.

Vi vill dra nytta av den svenska samverkansmodellen. Inom utgiftsområde 24 Näringsliv förordar vi fr.o.m. 2014 en kraftfull satsning på samverkansprogram mellan privata och offentliga aktörer (500 miljoner kronor under 2014). Genom dialog mellan näringslivet, akademin och de fackliga organisationerna kan en samverkansmodell som tar sin utgångspunkt i centrala framtidsutmaningar för Sverige utvecklas. Rätt hanterade kan de samhälleliga utmaningarna innebära betydande möjligheter att stärka svensk konkurrenskraft och därmed skapa nya jobb.

Inom näringspolitiken ser vi även behov av att satsa mer på exportfrämjande åtgärder än vad regeringen gör. Om svenska företag i högre utsträckning kan ta vara på de möjligheter en växande exportmarknad innebär kan världsekonomin hjälpa Sverige ut ur lågkonjunkturen. En stark export är därför avgörande för att skapa fler jobb och högre tillväxt. Vi vill särskilt fokusera på de små och medelstora företagens exportmöjligheter och föreslår en ökning av exportfrämjande åtgärder. För att ytterligare främja tillväxten och företagandet samt motverka arbetslösheten vill vi införa en nyföretagargaranti, stimulera innovationer genom upphandling och främja besöksnäringen genom utökade marknadsföringsinsatser.

Socialdemokraterna har som mål att energipolitiken ska bidra till att dagens energisystem blir långsiktigt hållbart. Inom utgiftsområde 21 Energi föreslår vi därför ett ökat investeringsstöd till solenergi och att en ny fördelningsmodell för stödet tas fram så att det kan nå fler mottagare.

Vi föreslår inga andra ramar för utgiftsområde 19 Regional tillväxt än regeringen, men till skillnad från regeringen accepterar vi inte att regionalpolitiken reduceras till en oambitiös politik för gles- och landsbygd. Regionalpolitiken måste anta utmaningen att formulera övergripande tillväxtstrategier för hela landet, och det är angeläget att solidariteten mellan Sveriges regioner bevaras.

Mot denna bakgrund anser vi att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag till utgiftsramar för 2014 för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv och i stället tillstyrka det förslag som finns i motion 2013/14:Fi308 (S) yrkande 4 i berörda delar. Innebörden är att ramen för utgiftsområde 21 Energi blir 30 miljoner kronor högre än regeringens förslag och att den för utgiftsområde 24 Näringsliv blir 1 010 miljoner kronor högre än regeringens förslag. För utgiftsområde 19 Regional tillväxt förordar vi ingen annan ram än den regeringen har föreslagit.

2. Ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv (MP)

Lise Nordin (MP) anför:

Miljöpartiet vill, som framgår av motion 2013/14:Fi319 (MP), skapa ett hållbart samhälle som möter klimatutmaningen, ger alla barn en ärlig chans i skolan och skapar förutsättningar för nya jobb. Jag anser att det behövs en framåtsyftande politik med investeringar i klimat, jobb och skola, i stället för de skattesänkningar som regeringen föreslår. Jag vill stärka Sveriges innovationsklimat och skapa förutsättningar för nya jobb att växa fram. Jag vill också ställa om Sveriges energisystem till 100 procent förnybar energi.

Framtidens jobb finns till stor del hos Sveriges små och medelstora företag. Dessa företag behöver en politik som stöder entreprenörskap och innovationer, en politik som underlättar för nya företag att starta upp, utvecklas och anställa fler. Miljöpartiet vill minska regelbördan för företag för att på så sätt göra det lättare för särskilt mindre företag att växa och utvecklas.

Inom utgiftsområde 24 Näringsliv vill Miljöpartiet 2014 satsa drygt 2 miljarder kronor mer än regeringen. Miljöpartiet vill bl.a. inrätta en innovationsfond vars syfte är att stimulera forskning i svenska företag för att utveckla miljöanpassade produkter och produktionstekniker som ökar Sveriges konkurrenskraft och skapar nya jobb. Det finns en stor potential för nya gröna svenska exportframgångar. Andra förslag som presenteras i den

nämnda motionen är en ny riskkapitalsatsning, medel för ett demonstrationsprogram för svensk miljöteknik och ökat stöd till statlig finansiering av Sveriges inkubatorer.

I motion 2013/14:Fi319 (MP) presenteras även Miljöpartiets satsningar på energiområdet. Miljöpartiets förslag syftar till att uppnå ett helt förnybart el- och värmesystem till 2030. I detta inbegrips att Sverige måste fasa ut kärnkraften och ersätta den med förnybar energi. För att nå detta mål finns två huvudlinjer – en smartare användning av energin och en ökad produktion av energi som kommer från förnybara energikällor.

Jag är starkt kritisk till regeringens passivitet i fråga om att använda energi mer effektivt och till att stödet till förnybara energikällor har minskat med 70 procent sedan 2010. Sverige behöver en energipolitik som ger hushållen och företagen verktyg för att kunna använda energin smartare.

I likhet med vad som sägs i motion 2013/14:Fi319 (MP) förordar jag ytterligare stöd till energieffektiviseringsprogram och ett utökat ekonomiskt stöd till utbyggnaden av förnybar energi.

När det gäller utgiftsområde 19 Regional tillväxt delar jag uppfattningen i tidigare nämnda motion om att ramen för utgiftsområdet bör ökas i förhållande till regeringens förslag. Jag tycker att det är viktigt att det i hela Sverige finns tillgång till service och goda kommunikationer. Eftersom det på landsbygden ofta är långt att ta sig till serviceinrättningar och myndigheter är det angeläget att medborgare får tillgång till den service som ges via bredband. Mot denna bakgrund har Miljöpartiet föreslagit en satsning på bredbandsutbyggnaden på landsbygden.

Sammanfattningsvis anser jag att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag till utgiftsramar för 2014 för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv och i stället tillstyrka det förslag som finns i motion 2013/14:Fi319 (MP) yrkande 4 i de delar som här berörs. Innebörden är att ramen för utgiftsområde 19 Regional tillväxt blir 220 miljoner kronor högre än regeringens förslag, att den för utgiftsområde 21 Energi blir 565 miljoner kronor högre än regeringens förslag och att den för utgiftsområde 24 Näringsliv blir 2 195 miljoner kronor högre än regeringens förslag.

3. Ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv (SD)

Anna Hagwall (SD) anför:

Enligt mig och Sverigedemokraterna behövs en mer Sverigevänlig politik än vad regeringen för och vad de övriga riksdagspartierna förordar. Jag står bakom en politik som vilar på principen om grundläggande social rättvisa i kombination med värdekonservativa idéer och där folkhemstanken bidrar med inspiration.

Grunden för välfärd och trygghet är arbete. Därför tar Sverigedemokraternas politik sikte på full sysselsättning, och den jobbskapande politik jag står bakom innebär framför allt satsningar på småföretagande, en ökad

matchning på arbetsmarknaden samt forskning och utveckling. En mer ansvarsfull invandringspolitik är en annan viktig hörnsten för att klara sysselsättningen. Jag anser att invandringen måste begränsas kraftigt för att det förödande arbetskraftsöverskottet inte ska bli ännu större.

Vad gäller utgiftsområde 24 Näringsliv förordar jag förslaget i Sverigedemokraternas motion 2013/14:Fi282 om att ramen för utgiftsområdet bör höjas med 110 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Jag står också bakom förslaget till en reformerad mineralersättning som väntas öka statens inkomster med 2 000 miljoner kronor årligen. För att staten ska kunna ha en aktiv roll inom gruvnäringen måste den få ersättning för det gemensamma värde som bryts ur en gruva. Sverigedemokraterna vill således höja mineralersättningen till 5 procent och vill att mineralersättningen ska gälla all befintlig brytning och inte som i dag enbart de mineraler som regleras i minerallagen.

Jag instämmer i vad som sägs i nämnda motion om att Sverige måste föra en energipolitik som säkerställer prisvärd och tillförlitlig energiförsörjning för såväl hushåll som näringsliv för att landet ska kunna upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard. Vidare instämmer jag i att Sverige måste bibehålla och utveckla sitt energisystem, med fokus på leveranssäkerhet och miljöansvar. Jag delar uppfattningen i motion 2013/14:Fi282 (SD) om att ramen för utgiftsområde 21 Energi bör höjas med 30 miljoner kronor för en satsning på energiforskning och energieffektiviseringsprogram, som ett led i Sverigedemokraternas övergripande och långsiktiga målsättning om ett oljeoberoende Sverige.

Avslutningsvis vill jag också lyfta fram vikten av insatser inom det regionalpolitiska området, där Sverigedemokraterna föreslår en höjning av ramen för utgiftsområde 19 Regional tillväxt med 30 miljoner kronor jämfört med regeringen. En särskild satsning på regionala tillväxtåtgärder och transportbidrag behövs för att kompensera företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar till följd av längre transportavstånd.

Det ovan sagda innebär sammantaget att jag anser att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag till utgiftsramar för 2014 för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv och i stället tillstyrka det förslag som finns i motion 2013/14:Fi282 (SD) yrkande 4 i berörda delar. Innebörden är att ramen för utgiftsområde 19 Regional tillväxt blir 30 miljoner kronor högre än regeringens förslag, att den för utgiftsområde 21 Energi blir 30 miljoner kronor högre än regeringens förslag och att den för utgiftsområde 24 Näringsliv blir 110 miljoner kronor högre än regeringens förslag.

4. Ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv (V)

Kent Persson (V) anför:

Vänsterpartiet vill se ett samhälle byggt på omtanke och solidaritet. Ett samhälle där klyftorna mellan människor inte ökar och där regeringen inte väljer skattesänkningar före satsningar på den gemensamma välfärden. Sverige står nu inför ett vägval, och jag menar att det är dags för en ny färdriktning. Jag instämmer i det som anförs i Vänsterpartiets motion 2013/14:Fi254 om att kampen mot arbetslösheten måste ske genom den ekonomiska politiken och förordar därför kraftfulla satsningar på välfärden i form av bl.a. investeringar i infrastruktur, utbildning och klimatomställning.

För att klara den globala konkurrensen behöver Sverige ställa om till en innovationsdriven tillväxt. Jag välkomnar de satsningar inom näringspolitiken som föreslås i nyssnämnda motion. Samverkan mellan företag, universitet, forskningsinstitut och myndigheter är av yttersta vikt, och Vänsterpartiet föreslår ökade satsningar på särskilda strategiska innovationsområden, såsom klimatutmaningen, den åldrande befolkningen och globaliseringen. Investeringar i miljö- och energiteknik är för många aktörer för kapitalkrävande och riskabelt. Vänsterpartiet vill därför inrätta en miljöteknikfond med inriktning mot hållbar industriell utveckling genom minskad resursanvändning och energiförbrukning. Vidare stöder jag Vänsterpartiets förslag om att stärka industriforskningsinstitutens verksamhet, särskilt med inriktning mot miljöteknik och innovation.

Jag förordar även, i likhet med vad som anförs i motion 2013/14:Fi254 (V), en höjning av mineralersättningen, från 2 promille till 10 procent, vilket väntas öka statens inkomster med ca 240 miljoner kronor årligen. Inkomsterna från den höjda mineralersättningen ska främst finansiera en gruvfond för olika typer av investeringar i gruvregionerna.

När det gäller utgiftsområde 21 Energi instämmer jag i Vänsterpartiets förslag till höjning av ramen för utgiftsområdet. Jag och Vänsterpartiet vill avveckla kärnkraften och anser att Sveriges energisystem bör vara helt förnybart till 2040. Jag vill därför satsa på energieffektiv teknik, energieffektivisering och förnybar energi. Inom energiforskningen vill jag se ett utökat stöd till bl.a. solenergi, energilagring och smarta nät. Vidare vill jag stimulera användningen av exempelvis solel, solvärme och biogas.

Jag delar även uppfattningen i motion 2013/14:Fi254 (V) när det gäller behovet av en större ram för utgiftsområde 19 Regional tillväxt än vad regeringen föreslår. Den kommersiella servicen på landsbygden behöver stärkas. Lanthandlarna och bensinmackarna spelar en viktig roll för glesbygdens utveckling och attraktivitet. Nedmonteringen måste stoppas, och därför vill jag införa ett mackstöd och ett stöd för utveckling av lanthandeln.

Sammantaget innebär det anförda att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag till utgiftsramar för 2014 för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv och i stället tillstyrka det förslag som finns i motion 2013/14:Fi254 (V) yrkande 4 i berörd del. Innebörden är att

ramen för utgiftsområde 19 Regional tillväxt blir 50 miljoner kronor högre än regeringens förslag, att den för utgiftsområde 21 Energi blir 659 miljoner kronor högre än regeringens förslag och att den för utgiftsområde 24 Näringsliv blir 1 151 miljoner kronor högre än regeringens förslag.

BILAGA 17

Arbetsmarknadsutskottets yttrande 2013/14:AU1y

Ramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv m.m.

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett bl.a. arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 om den ekonomiska politiken och förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor m.m. samt de motioner som har väckts med anledning av propositionen, i de delar de berör utskottets beredningsområde.

I detta yttrande behandlar arbetsmarknadsutskottet följaktligen regeringens förslag i budgetpropositionen i de delar det berör utskottets beredningsområde samt oppositionspartiernas förslag i motsvarande delar i partimotionerna 2013/14:Fi308 av Mikael Damberg m.fl. (S), 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP), 2013/14:Fi282 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) och 2013/14:Fi254 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V).

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag i proposition 2013/14:1 till ekonomisk politik, förslag till statsbudget för budgetåret 2014 och preliminär fördelning av utgifter för budgetåren 2015–2017 i fråga om ramarna för utgiftsområdena 13 och 14, finansplan, skattefrågor och inkomstberäkning för staten. Utskottet avvisar oppositionspartiernas förslag i motsvarande delar. Enligt utskottets bedömning är regeringens förslag det som har störst förutsättningar att motverka arbetslöshet och erbjuda nya vägar tillbaka till arbetsmarknaden för dem som befinner sig utanför den. Nivån på ramen för budgetåret 2014 för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet bör vara 12 431 994 000 kronor och nivån på ramen för budgetåret 2014 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv 70 374 895 000 kronor. Utskottet ställer sig också bakom de tre lagstiftningsförslag som behandlas i yttrandet.

Utskottets överväganden

Utskottet behandlar i det följande regeringens och oppositionspartiernas respektive förslag till utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Budgetpropositionen innehåller även tre förslag till lagstiftning som gäller avskaffad arbetslöshetsavgift i arbetslöshetsförsäkringen, stöd för yrkesintroduktionsanställningar respektive statligt stöd vid korttidsarbete. Förslagen bedöms påverka beräkningen av statens inkomster för 2014 och bereds därför av finansutskottet. Arbetsmarknadsutskottet kommenterar i detta yttrande även dessa förslag.

Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 och 14, m.m.

Propositionen

Regeringen anför i budgetpropositionen att sysselsättningen sedan 2006 har ökat med över 200 000 personer och andelen sysselsatta utvecklats bättre än vad som kan förklaras av demografin och konjunkturläget. Regeringen anser att detta indikerar att dess politik har förbättrat arbetsmarknadens funktionssätt. Arbetslösheten bedöms ligga kvar på en hög nivå 2014, även om det finns indikationer på att uppgången i såväl arbetslösheten som långtidsarbetslösheten planat ut. Det dröjer till slutet av 2015 innan läget på arbetsmarknaden tydligt förbättras. Den höga arbetslösheten är enligt regeringen en följd av att krisen medfört dämpad efterfrågan på arbetskraft samtidigt som arbetskraftsutbudet har ökat.

Förslagen i budgetpropositionen fokuserar enligt regeringen på åtgärder som ökar sysselsättningen redan på kort sikt, samtidigt som drivkrafterna till arbete stärks varaktigt. Regeringen fortsätter även arbetet med att stärka jobbchanserna för unga, långtidsarbetslösa och de som av andra skäl har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Bland de åtgärder som föreslås för att stärka hushållens ekonomi återfinns bl.a. ett femte jobbskatteavdrag, höjd brytpunkt för statlig inkomstskatt och ett avskaffande av den s.k. arbetslöshetsavgiften. För att minska ungdomsarbetslösheten föreslås bl.a. stöd för yrkesintroduktionsanställningar, mer fokuserad nedsättning av socialavgifterna för de yngsta och effektivare arbetsmarknadspolitiska insatser för unga. Regeringen föreslår vidare åtgärder som ska förbättra förutsättningarna för långtidsarbetslösa att komma i arbete, bl.a. förstärkta anställningsstöd. För en förbättrad integration av utrikes födda personer föreslås bl.a. en utvecklad etableringsprocess och för att skapa arbetstillfällen och öka sysselsättningen i områden där utanförskapet är utbrett bör ett system med nystartszoner införas.

Av nedanstående tabell 1 framgår budgetramarna för utgiftsområdena 13 och 14 för 2013, regeringens förslag till budgetramar för 2014 och regeringens beräkning av utgiftsramarna för åren 2015–2017.

Tabell 1 Regeringens förslag till utgiftsramar för 2014–2017
Miljoner kronor

	Anslag 2013*	Förslag 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017
Utgiftsområde 13	10 476	12 432	13 531	14 391	14 377
Utgiftsområde 14	68 388	70 375	67 306	64 932	63 484

* Inklusive riksdagens beslut om vårändringsbudget 2013 och regeringens förslag till höständringsbudget 2013.

När det gäller utgifterna inom utgiftsområde 13 anför regeringen att den högre nivån jämfört med 2013 beror på ökade utgifter för kommunersättningar och för etableringsersättning och etableringslotsar. Den överenskommelse om ett gemensamt ansvarstagande för den samlade asyl- och migrationspolitiken som regeringen slöt med Miljöpartiet de gröna 2011 innebär bl.a. att medel överförs för anhöriginvandring från utgiftsområde 8 Migration till utgiftsområde 13. Detta innebär att utgifterna inom utgiftsområde 13 ökar med 1,4 miljarder kronor 2014 och med 1,6 miljarder kronor årligen 2015–2017. Vidare har regeringen utökat målgruppen för etableringsreformen så att fler anhöriga till flyktingar och andra skyddsbehövande omfattas av etableringsinsatser, etableringsersättning och kommunersättningar. Denna satsning beräknas öka utgifterna inom utgiftsområdet med 300 miljoner kronor 2013 och med 400 miljoner kronor 2014. Från och med 2015 upphör ett antal tillfälliga satsningar, vilket innebär att utgiftseffekten av regeringens åtgärder blir negativ detta år. Antalet nya asylsökande i Sverige 2012 var det högsta sedan Balkankriget i mitten av 1990-talet, och antalet asylsökande förväntas förbli högt under hela prognosperioden. Utgifterna för asylmottagningen, kommunersättningarna för flyktingmottagande och etableringsersättningen beräknas följaktligen enligt regeringens bedömning stiga kraftigt under prognosperioden. För utgiftsområde 13 beräknas utgifterna öka från knappt 7 miljarder kronor 2012 till drygt 14 miljarder kronor 2017. Skattebortfallet vid ett införande av nystartszoner den 1 juli 2014 uppskattas till 80 miljoner kronor (160 miljoner kronor på helårsbasis) med hänsyn tagen till de ökade skatteintäkterna från inkomst av näringsverksamhet.

När det gäller utgifterna inom utgiftsområde 14 anför regeringen att den högre nivån jämfört med 2013 beror på ökade utgifter för arbetslöshetsersättning och arbetsmarknadspolitiska program samt ökade utgifter inom anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. Däremot väntas lägre utgifter för lönegarantiersättning och Europeiska socialfonden för perioden 2007 –2013. För att möta den svaga konjunkturutvecklingen aviserar regeringen satsningar under 2013–2017 för utbildning och omställning. Inom arbetsmarknadspolitiken föreslås bl.a. stärkta anställningsstöd för långtidsarbetslösa. Denna reform beräknas öka utgifterna inom utgiftsområde 14 med

200 miljoner kronor 2014 och 400 miljoner kronor årligen 2015–2017. Samtidigt minskar andra temporära satsningar inom utgiftsområdet i omfattning fr.o.m. 2013. Den högre arbetslösheten är enligt regeringen den främsta förklaringen till att volymerna nu beräknas bli högre i arbetslöshetsförsäkringen och de arbetsmarknadspolitiska programmen 2013 och 2014, vilket bidrar till högre utgifter dessa år jämfört med 2012. År 2014–2017 väntas arbetsmarknaden återigen förbättras och arbetslösheten sjunka, vilket bidrar till att volymerna i de arbetsmarknadsrelaterade transfereringssystemen minskar fr.o.m. 2014. För åren 2015−2017 beräknas utgifterna inom utgiftsområdet minska successivt till följd av lägre utgifter för arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

Motionerna

De fyra oppositionspartierna har i sina budgetmotioner lämnat förslag till nivåer på utgiftsramar för utgiftsområdena 13 och 14 som skiljer sig från regeringens förslag. Förslagen framgår av tabell 2 nedan. I det följande redovisas partiernas viktigaste skiljelinjer i förhållande till regeringens förslag med betoning på de delar som påverkar de alternativa ramnivåerna och större skillnader i förhållande till regeringen på budgetens inkomstsida.

Tabell 2. Regeringens och partiernas förslag till utgiftsramar för 2014
Miljoner kronor

	BP 2014	Fi308 (S)	Fi319 (MP)	Fi282 (SD)	Fi254 (V)
Utgiftsområde 13	12 432	–100	–76	–3 168	–321
Utgiftsområde 14	70 375	+13 166	+5 400	+2 293	+11 253

Att så många saknar jobb är enligt vad som framförs av *Socialdemokraterna* i partimotion *2013/14:Fi308* av *Mikael Damberg m.fl.* en tragedi både för Sverige och för dem som drabbas. Partiet anser att regeringen har misslyckats med sitt löfte om att bryta utanförskapet och arbetslösheten. Frånvaron av en aktiv politik för bättre matchning – med insatser i utbildning, omskolning och kompetensutveckling – bidrar enligt partiet till att många fastnar i arbetslöshet. Därför hämmas takten i arbetslöshetsnedgången. Arbetslösheten kommer enligt Socialdemokraternas bedömning därmed att ligga kvar på en hög nivå under många år framöver. Socialdemokraterna ställer upp målet att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020. För att åstadkomma det föreslås bl.a. en aktivare näringspolitik genom s.k. samverkansprogram, ett avskaffande av den andra sjuklöneveckan, investeringar i infrastruktur och bostäder och en 90-dagarsgaranti för att arbetslösa ungdomar ska komma i jobb eller studier.

För utgiftsområde 13 föreslår Socialdemokraterna en utgiftsram som är 100 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. De 100 miljoner kronor som regeringen avsatt för integrationsåtgärder i vissa s.k. utsatta områden – Urban 15 – vill Socialdemokraterna i stället använda för att förbättra resultaten i skolorna i dessa områden. Partiet vill därför överföra 100 mil-

joner kronor från utgiftsområde 13 till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Partiet motsätter sig också det förslag som regeringen aviserar om nystartszoner med nedsättning av arbetsgivaravgifter.

För utgiftsområde 14 föreslår Socialdemokraterna en utgiftsram som är 13 166 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Partiet vill anvisa ca 5,5 miljarder kronor till en 90-dagarsgaranti för att arbetslösa ungdomar ska komma i jobb eller utbildning, drygt 4 miljarder kronor för att avskaffa fas 3 och bl.a. ersätta den med s.k. extratjänster för långtidsarbetslösa. Man vill också satsa 800 miljoner kronor på bristyrkesutbildning. Samtidigt räknar man med ca 850 miljoner kronor lägre utgifter för andra insatser. Socialdemokraterna vill också satsa sammanlagt 3,6 miljarder kronor mer än regeringen på arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd, inkluderande bl.a. höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen och en ersättningsnivå på 80 procent under hela ersättningsperioden. Partiet anvisar också 100 miljoner kronor mer än regeringen till Arbetsmiljöverket.

Miljöpartiet säger sig i partimotion *2013/14:Fi319* av *Gustav Fridolin m.fl.* vara fortsatt bekymrat över den övertro på arbetsmarknadens utveckling som man anser att regeringen ger uttryck för. Partiet menar att mer behöver göras för att matcha de arbetslösa till de jobb som finns. Lösningen består inte av att fortsätta tvinga arbetslösa att söka ännu fler jobb som de inte är kvalificerade för, utan att ge de arbetslösa som står långt ifrån arbetsmarknaden verktyg och kompetens så att de kan ta de nya jobben när dessa kommer. Partiet föreslår bl.a. ett investeringspaket innehållande framtidsinvesteringar i småföretagen, äldrevården, skolan, utbyggda järnvägssystem, förnybar energi och energieffektivisering av bostäder som på kort sikt skapar 30 000 nya jobb. Partiet föreslår också en satsning på 50 000 nya jobb och utbildningsplatser till unga.

För utgiftsområde 13 föreslår Miljöpartiet en utgiftsram som är 76 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. Partiet föreslår sammanlagt 24 miljoner kronor till insatser mot rasism och främlingsfientlighet på internet, en förstärkning av Diskrimineringsombudsmannens främjandearbete samt vill tillföra resurser till antidiskrimineringsbyråer och organisationer som jobbar med hbtq-frågor. Vidare föreslår Miljöpartiet att de 100 miljoner kronor som regeringen låter utsatta områden tävla om (stimulansmedel för att stärka utanförskapsområden) i stället används till förbättrad sfi-undervisning i de aktuella bostadsområdena. Dessa resurser flyttas till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Miljöpartiet avvisar regeringens aviserade förslag om införande av nystartszoner. Partiet föredrar stora, generella sänkningar av arbetsgivaravgifterna snarare än geografiska differentieringar, vilka visat sig misslyckade såväl nationellt som internationellt.

För utgiftsområde 14 föreslår Miljöpartiet en utgiftsram som är 5 400 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Partiet föreslår ett höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen om 200 kronors höjning av högsta dagpenning de första 100 dagarna. Därefter sänks nivån stegvis över tid. Den slutliga nivån läggs 50 kronor över dagens högsta ersättningsnivå. Partiet anslår

2,5 miljarder kronor till dessa förändringar i arbetslöshetsförsäkringen. Till olika typer av arbetsmarknadspolitiska åtgärder föreslås 2,86 miljarder kronor utöver regeringens förslag, vilket bl.a. omfattar en subvention till sommarjobb för 15–17-åringar, en utökad satsning på yrkesintroduktionsarbeten och s.k. flexjobb för långtidsarbetslösa. Arbetsmiljöverkets anslag ökas med 40 miljoner kronor.

I *Sverigedemokraternas* partimotion *2013/14:Fi282* av *Jimmie Åkesson m.fl.* anförs att den höga och långvariga arbetslösheten förklaras av två huvudsakliga faktorer: en missanpassad invandringspolitik som inte varit behovsprövad och en missanpassad utbildnings- och arbetsmarknadspolitik som haft obefintligt fokus på matchning av arbetskraften. Den höga arbetslösheten bland invandrare – i synnerhet nyanlända invandrare – och den höga ungdomsarbetslösheten svarar enligt partiet var för sig för ungefär en tredjedel av den höga arbetslösheten. Sverigedemokraterna bedömer att partiets konkreta förslag på dessa två områden har mycket goda möjligheter att stävja problematiken och anser att regeringens bristande handlingskraft härvidlag är minst sagt oroväckande. Partiet förordar bl.a. ett femte jobbskatteavdrag, ett arbetsgivaravdrag som drastiskt minskar kostnaderna för småföretag och en lindring av arbetsgivarnas sjuklöneansvar.

För utgiftsområde 13 föreslår Sverigedemokraterna en utgiftsram som är 3 168 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. Sverigedemokraternas utgångspunkt är att den utomeuropeiska asyl- och anhöriginvandringen ska begränsas så kraftigt som möjligt, med åtminstone 90 procent från nuvarande nivåer. Samtidigt bör arbetskraftsinvandringen från tredjeland moderniseras för att ha fokus på hög- i stället för lågkvalificerad arbetskraft. Partiet förordar nedskärningar av huvuddelen av anslagen i takt med att partiets restriktiva invandringspolitik genomförs. Flertalet anslag ska avskaffas i sin helhet. En satsning om 50 miljoner kronor görs på obligatorisk samhällsorientering för samtliga personer som invandrar till Sverige i syfte att under längre tid vara bosatta och verksamma i landet.

För utgiftsområde 14 föreslår Sverigedemokraterna en utgiftsram som är 2 293 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Partiet anser att taket i arbetslöshetsförsäkringen bör höjas till 900 kronor per dag. Samtidigt ska situationen för deltidsarbetslösa förbättras genom en återgång till den s.k. 300-dagarsregeln. Partiet vill också återgå till 100-dagarsregeln som gör det möjligt för en arbetssökande att under de första 100 dagarna av arbetslöshet fokusera på arbeten inom sitt kompetensområde samt i sin geografiska närhet. Sverigedemokraterna vill vidareutveckla starta eget-bidraget och låter det omfatta unga redan från 20 år och låter det gälla i nio månader i stället för nuvarande sex. Samtidigt avvecklas de kostsamma instegsjobben helt redan från det första budgetåret.

Enligt vad som framförs i *Vänsterpartiets* partimotion *2013/14:Fi254* av *Jonas Sjöstedt m.fl.* har arbetslösheten sedan regeringen tillträdde ökat med 71 000 personer. Särskilt oroande är enligt partiets mening den kraftiga ökningen av antalet långtidsarbetslösa. Vänsterpartiet anser att regeringens

politik trots massarbetslöshet präglas av bristen på samhällsnyttiga investeringar för att skapa jobb. I stället fortsätter regeringen på den inslagna vägen att sänka skatten för dem som har turen att ha ett jobb och öka den ekonomiska utsattheten för arbetslösa och sjuka. Vänsterpartiet sätter kampen mot arbetslösheten främst i den ekonomiska politiken och föreslår kraftiga resursförstärkningar till välfärden. Partiet föreslår stora investeringar i bostadsbyggande, infrastruktur, klimatomställning och utbildning och tydliga förstärkningar i de gemensamma trygghetssystemen. Partiet räknar med att de föreslagna satsningarna på välfärden och i investeringar i infrastruktur, bostäder m.m. redan nästa år ger nästan 30 000 jobb.

För utgiftsområde 13 föreslår Vänsterpartiet en utgiftsram som är 321 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. Partiet avvisar ett antal av regeringens satsningar på integrationsområdet, bl.a. avseende urbant utvecklingsarbete och regeringens modell där lotsar ska skaffa fram jobb mot en prestationsbaserad ersättning. Samtidigt föreslås bl.a. en höjning av schablonersättningen till kommunerna i syfte att höja kvaliteten och ambitionsnivån på flyktingmottagandet. Sammantaget minskas anslagen till integration med 549 miljoner kronor. Partiet föreslår att Diskrimineringsombudsmannens anslag ökas och att ett stabilt statligt grundstöd till kvinnojourer om 200 miljoner kronor införs. Vänsterpartiet avvisar regeringens aviserade förslag om nystartszoner. Att sänka socialavgifterna inom ett visst geografiskt område är enligt partiet ett ineffektivt verktyg för att skapa jobb. Man menar också att ett system med nystartszoner kommer att ge upphov till gränsdragningsproblem.

För utgiftsområde 14 föreslår Vänsterpartiet en utgiftsram som är 11 253 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Partiet föreslår ett antal reformer i arbetslöshetsförsäkringen – bl.a. höjt tak och golv i försäkringen, samt 80 procents ersättningsnivå under hela ersättningsperioden – till en sammanlagd kostnad av 13,9 miljarder kronor. Samtidigt bedömer partiet att kostnaderna för arbetslöshetsförsäkring och aktivitetsstöd minskar med ca 4,7 miljarder kronor som en effekt av de föreslagna satsningarna på utbildning och arbetsplatsförlagda insatser. Partiet föreslår också fler platser med lönebidrag och höjda inkomsttak för lönebidragsanställningar till en kostnad av 1,4 miljarder kronor. För att Arbetsförmedlingen ska kunna anställa specialiserade handläggare och handläggare med uppdrag att särskilt arbeta med unga arbetslösa, föreslås en ökning av förvaltningsanslaget med 300 miljoner kronor. Även när det gäller arbetsmarknadspolitiska åtgärder och resurser till Arbetsmiljöverket föreslås högre nivåer än regeringens. På budgetens inkomstsida föreslås arbetsmarknadspolitiska insatser – utbildningsvikariat, traineeanställningar och lärlingsanställningar – som innebär minskade intäkter för staten om ca 11,1 miljarder kronor. Partiet föreslår också att man återinför en avdragsrätt för medlemskap i arbetslöshetskassa, motsvarande ett intäktsbortfall om 1,6 miljarder kronor.

Utskottets ställningstagande

Läget på arbetsmarknaden och regeringens förslag till ramar m.m.

Sysselsättningen fortsätter att öka på den svenska arbetsmarknaden. I september 2013 var antalet sysselsatta i åldern 15–74 år enligt Statistiska centralbyråns statistik 4 708 000 personer, vilket är en ökning med 41 000 personer jämfört med september 2012. Trenden för såväl sysselsättning som arbetade timmar fortsätter att vara positiv. Även arbetskraften ökar trendmässigt, vilket utskottet bedömer som mycket positivt eftersom personer som befinner sig på arbetsmarknaden har kortare väg till ett arbete än de som befinner sig utanför den. Det betyder emellertid samtidigt att arbetslösheten fortfarande är hög. I september 2013 var antalet arbetslösa i åldern 15–74 år 382 000 personer, vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,5 procent. Det är en svag minskning jämfört med samma månad föregående år.

På längre sikt gör regeringen i budgetpropositionen bedömningen att arbetslösheten ligger kvar på över 8 procent nästa år och att det inte är förrän mot slutet av 2015 som arbetslösheten förväntas minska mer tydligt. Andra bedömare, exempelvis Konjunkturinstitutet (Konjunkturläget augusti 2013) och Riksbanken (Penningpolitisk uppföljning september 2013), gör en likartad, men något mer optimistisk, bedömning där arbetslösheten går under 8 procent nästa år och närmar sig 7 procent 2016. Såväl sysselsättning som arbetade timmar förväntas samtidigt växa med strax under 1 procentenhet respektive strax över 1 procentenhet per år från 2014 och framåt.

Utskottet välkomnar att läget på arbetsmarknaden är på väg åt rätt håll, även om arbetslösheten fortfarande ligger på en alltför hög nivå. Det är därför enligt utskottets mening välbetänkt av regeringen att vidta åtgärder som stimulerar hushållens ekonomi, skapar nya och bredare vägar för ungdomar in på arbetsmarknaden och förbättrar förutsättningarna för långtidsarbetslösa att komma i arbete. Utskottet noterar att regeringen gör bedömningen att existerande jobbskatteavdrag på sikt leder till 106 000 fler sysselsatta bland de under 65 år. Den förstärkning av jobbskatteavdraget som nu föreslås beräknas på sikt leda till en ytterligare ökning av antalet sysselsatta med ca 13 000 och totalt sett en ökning av antalet arbetade timmar med motsvarande ca 16 000 helårsarbetskrafter. Reformen är därmed enligt utskottets mening ett viktigt steg mot högre sysselsättning.

Utskottet kan konstatera att en viktig del i regeringens arbete med att underlätta ungas inträde på arbetsmarknaden har bedrivits inom ramen för trepartssamtalen mellan regeringen och arbetsmarknadens parter. Utskottet återkommer i nedanstående avsnitt till tre av de förslag som är ett resultat av samtalen, nämligen att avskaffa arbetslöshetsavgiften i arbetslöshetsförsäkringen, att införa ett statligt stöd till parternas avtalade yrkesintroduktionsjobb och att införa ett statligt stöd vid korttidsarbete.

Utskottet noterar att regeringen föreslår en ram för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet om ca 12,4 miljarder kronor och en ram för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv om ca 70,4 miljarder kronor. Utskottet lämnar i det följande sin övergripande bedömning av ramnivåerna och återkommer i betänkandena 2013/14:AU1 respektive 2013/14: AU2 till en mer detaljerad behandling av regeringens förslag.

Utskottet kan konstatera att den höjning av ramen för utgiftsområde 14 som regeringen föreslår för 2014 huvudsakligen kan kopplas till utvecklingen på arbetsmarknaden och effekter av de reformer inom arbetsmarknadspolitiken som genomförts de senaste åren. När det gäller satsningar för att förbättra arbetsmarknadssituationen för unga bedömer utskottet att regeringens föreslagna stöd för yrkesintroduktionsanställningar och den nya utformningen av socialavgiftssänkningen för unga kommer att påskynda och underlätta arbetsmarknadsinträdet för breda grupper av unga. Samtidigt är det viktigt att särskilt stärka jobbchanserna för de unga som står längre från arbetsmarknaden. Redan 2012 ökades Arbetsförmedlingens resurser med knappt 300 miljoner kronor årligen för att tidigt kunna ge stöd till dem som riskerar långtidsarbetslöshet, men även till dem som står närmare arbetsmarknaden. För 2014 beräknas utökningen uppgå till drygt 200 miljoner kronor. Regeringen förstärkte dessutom resurserna för Arbetsförmedlingen med 46 miljoner kronor 2013–2015 riktat mot ungdomar för att möjliggöra mer vägleднings- och matchningsinsatser tidigt i arbetslösheten. Utskottet anser att det är viktigt att på detta sätt säkerställa att ungdomar inte fastnar i långvarigt utanförskap.

När det gäller insatser för långtidsarbetslösa anser utskottet att det huvudsakliga målet bör vara att fler långtidsarbetslösa kan få en anställning. Därför välkomnar utskottet att regeringen nu föreslår ytterligare satsningar på det särskilda anställningsstöd som erbjuds långtidsarbetslösa. Detta stöd har de senaste åren i flera steg gjorts mer generöst. Ett handledarstöd har införts, med en tillfällig satsning på ett högre belopp för de i sysselsättningsfasen. Regeringen föreslår nu att den tillfälliga höjningen av handledarstödet i sysselsättningsfasen permanentas. Samtidigt införs möjlighet till tvåårigа anställningsstöd till långtidsarbetslösa. Regeringen föreslår även en fyraårig satsning på tillfälliga anställningar vid Samhall. Detta är enligt utskottets mening viktiga steg mot att föra dem som står långt från arbetsmarknaden närmare en anställning.

Samtidigt anser utskottet att insatserna för långtidsarbetslösa i tillräcklig utsträckning måste ta hänsyn till individuella behov. Regeringen har successivt infört ett bredare utbud av insatser i sysselsättningsfasen, bl.a. möjlighet till arbetsmarknadsutbildning. Denna möjlighet föreslås nu bli permanent. Det är enligt utskottets mening ändamålsenligt att regeringen på detta sätt förbättrar möjligheterna att ge långtidsarbetslösa det stöd som passar deras individuella situation bäst.

Antalet personer som söker skydd i Sverige förväntas fortsätta öka under de kommande åren. Den höjning av ramen för utgiftsområde 13 som regeringen föreslår för 2014 hör i huvudsak samman med denna ökning. Utskottet kan emellertid konstatera att mottagandet av flyktingar och skyddsbehövande är ojämnt fördelat mellan landets kommuner. Under dessa omständigheter behöver kommuner med stort mottagande stöttas för att kunna erbjuda ett bra mottagande. Utskottet välkomnar därför att regeringen föreslår att ersättningen till kommuner för flyktingmottagandet kommer att förstärkas och differentieras. Sammantaget innebär den prestationsbaserade ersättningen att utgifterna beräknas öka med 53 miljoner kronor 2014.

Utskottet noterar att regeringen föreslår att etableringsplanen ska startas först efter kommunmottagandet. Därmed riskerar inte etableringstid att försvinna under anläggningsboende, vilket utskottet anser vara en fördel. Förändringen innebär att utgifterna kommer att minska med 287 miljoner kronor 2014 och 2015, för att därefter öka. Regeringen aviserar också – mot bakgrund av den utvärdering som gjorts av Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) – ett förslag om att den s.k. sfi-bonusen ska avvecklas, vilket innebär att utgifterna minskar med 50 miljoner kronor 2014 och med 100 miljoner kronor per år från 2015. Utan att föregripa behandlingen av lagförslaget anser utskottet att en anpassning av ramnivån bör ske med anledning av det kommande förslaget.

Slutligen konstaterar utskottet att regeringens förslag om en permanent utvidgning av målgruppen för etableringslagen som presenterats i prop. 2012/13:188 tillsammans med den redan införda utvidgningen beräknas innebära en belastning av utgiftsområde 13 om ca 400 miljoner kronor och av utgiftsområde 14 om ca 40 miljoner kronor. Utskottet kommer att behandla förslaget inom ramen för betänkande 2013/14:AU1.

Oppositionspartiernas förslag till ramar m.m.

Utskottet noterar att samtliga oppositionspartier yrkar på en flera miljarder kronor högre ramnivå än regeringen för utgiftsområde 14. För utgiftsområde 13 yrkar Sverigedemokraterna på en väsentligt lägre ramnivå än regeringen, medan övriga partiers förslag ligger relativt nära regeringens.

Utskottet kan konstatera att det i realiteten saknas ett trovärdigt gemensamt alternativ till alliansregeringens jobbpolitik. Oppositionens förslag på arbetsmarknadsområdet spretar i alla möjliga riktningar. Bortsett från ett mekaniskt avståndstagande från regeringens politik saknar oppositionspartierna såväl en gemensam problemanalys som gemensamma förslag till lösningar på de problem man tycker sig se. Utskottet ser därför inget reellt alternativ till regeringens politik. Den enda riktigt tydliga gemensamma inriktningen i oppositionspartiernas motioner är kraven på höjda skatter – som gör det dyrare att anställa och arbeta – för att finansiera olika typer av höjda ersättningar. Utskottet kan inte ställa sig bakom en sådan prioritering, eftersom den riskerar att leda till högre arbetslöshet och lägre

sysselsättning. Sammantaget skulle oppositionspartiernas skattehöjningar innebära att kostnaden för att anställa skulle öka med tiotals miljarder kronor och att behållningen av att arbeta skulle minska.

Utskottet vill i sammanhanget också peka på hur otillfredsställande det är att Socialdemokraterna som enda oppositionsparti i motion 2013/14: Fi308 och övriga budgetmotioner har frångått riksdagens etablerade praxis att tydligt redovisa vilken effekt de egna förslagen beräknas ha på statens utgifter respektive inkomster. Att på detta sätt försvåra möjligheterna att på ett rättvisande sätt jämföra de olika budgetalternativen minskar enligt utskottets mening medborgarnas insyn och går emot intentionerna med den statliga budgetprocessen.

Utskottet kan konstatera att oppositionspartiernas avvikelser från regeringens förslag när det gäller ramnivån för utgiftsområdena 13 och 14 har tre orsaker. Vissa partier förordar högre utgiftsramar för högre ersättningar, andra förordar högre utgiftsramar för en ineffektiv arbetsmarknadspolitik och ett parti förordar lägre utgiftsramar som avspeglar sänka integrationspolitiska ambitioner.

När det gäller *höjda utgiftsramar för högre ersättningar* noterar utskottet att oppositionspartierna väljer att avsätta mycket betydande budgetresurser på åtgärder som riskerar att leda till högre arbetslöshet. Partierna reserverar mellan 2 och 10 miljarder kronor i nettoutgifter av det begränsade reformutrymmet för en mer generös arbetslöshetsförsäkring. För åtminstone Vänsterpartiet är bruttoutgifterna för de föreslagna förändringarna betydligt högre, men partiet väljer att räkna med att den egna politiken genom någon form av dynamiska effekter ska resultera i stora anslagsbesparingar. I Vänsterpartiets fall tillkommer därutöver ytterligare miljardbelopp i avdragsrätt för medlemskap i arbetslöshetskassa. Utskottet har svårt att se att sådana ensidiga satsningar på åtgärder som riskerar att höja arbetslösheten kan vara statsfinansiellt motiverade.

Utskottet har i föregående års yttrande (2012/13:AU1y) redogjort för den forskning, på både svenska och internationella data, som entydigt visar att höjd ersättningsgrad i arbetslöshetsförsäkringen – via höjd dagersättning, höjd ersättningsnivå eller både och – ökar arbetslöshetstiden, medan det finns fördelar med en s.k. fallande ersättningsprofil av den typ som finns i den svenska försäkringen, eftersom sökintensiteten ökar i slutet av en ersättningsperiod.

Utskottet noterar att de komponenter i arbetslöshetsförsäkringen som IFAU och andra forskare lyfter fram som viktiga för att inte försäkringens utformning ska bidra till högre arbetslöshet är de där alliansregeringen har försökt att omforma försäkringen. Förutom de komponenter som hittills nämnts betonar forskarna bl.a. vikten av kontroll (bl.a. Forslund & Vikström i LU2011 bil. 1) och fördelarna med en obligatorisk försäkring (bl.a. IFAU remissvar 2008-08-14). Långtidsutredningens forskare sammanfattar sin bedömning av den svenska arbetslöshetsförsäkringen på följande

sätt (LU2011 bil. 9 s. 76): ”Utformningen av den svenska arbetslöshetsförsäkringen har tagit i beaktande alla de incitamentsmekanismer som är kända att påverka utflödet och inflödet i arbetslöshet.”

Utskottet vill betona att svaret på hur man bäst ska göra avvägningen mellan graden av trygghet och graden av omställning i arbetslöshetsförsäkringen inte är enkelt att finna eller kan sökas i forskningslitteraturen. Att det emellertid handlar om just en *avvägning* mellan två viktiga värden framstår som tydligt för utskottet. I ett läge med svag konjunktur och en redan alltför hög nivå på arbetslöshet och långtidsarbetslöshet vore det enligt utskottets mening riskfyllt och felaktigt att som oppositionspartierna föreslår som enskild åtgärd kraftigt höja taket i försäkringen.

Än mer problematiskt vore det naturligtvis att, som framför allt Vänsterpartiet förordar, därutöver återställa alla de ändringar av arbetslöshetsförsäkringen som alliansregeringen har genomfört. Alliansspartiernas reformering av försäkringen har haft stöd i forskning, vilket också har varit ett viktigt skäl till att de genomförts. Utskottet utesluter inte att justeringar kan vara befogade och följer med intresse arbetet i den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen, men anser att grundprinciperna i regeringens reformer varit de rätta.

Utskottet återkommer nedan till regeringens förslag om avskaffande av arbetslöshetsavgiften.

När det gäller *höjda utgiftsramar för en ineffektiv arbetsmarknadspolitik* kan utskottet i fråga om ungdomsinsatser konstatera att den s.k. 90-dagarsgaranti som Socialdemokraterna föreslår förefaller vila på missuppfattningen att ungdomar inte ges det stöd de behöver när de kontaktar Arbetsförmedlingen. Som utskottet tidigare påpekat (bl.a. i bet. 2011/12: AU2) har arbetslösa ungdomar, liksom andra arbetslösa, rätt till ett individuellt stöd i sitt arbetssökande från den första inskrivningsdagen. Samtidigt är det enligt utskottets mening viktigt att ha i åtanke att ungdomars situation på arbetsmarknaden karakteriseras å ena sidan av att nivån på arbetslösheten relativt sett är högre än för befolkningen i genomsnitt, men å andra sidan av att tiden i arbetslöshet är kortare för ungdomar än för den arbetslöse i gemen. Därför förefaller det utskottet välbetänkt att Arbetsförmedlingen i normalfallet inledningsvis satsar på stöd till direkt jobbsökande och inte från första dagen anvisar arbetslösa ungdomar i allmänhet till olika typer av insatser som har högre risk för inlåsning och är mer kostsamma.

Med detta sagt vill utskottet påminna om att riksdagen i föregående års budgetbehandling antog regeringens förslag om ett ungdomspaket, som innehöll satsningar inom både utbildnings- och arbetsmarknadsområdet. Utskottet delar naturligtvis Socialdemokraternas övertygelse om att ungdomar inte får hamna i långtidsarbetslöshet. Det är därför viktigt att det sedan 2012 finns en möjlighet till tidiga programinsatser för ungdomar

som av särskilda skäl bedöms stå långt ifrån arbetsmarknaden. Arbetsförmedlaren har en avgörande roll för att bedöma vilka arbetslösa som löper hög risk att fastna i arbetslöshet och därför behöver tidiga insatser.

Utskottet kan också instämma i vikten av att ungdomar skaffar sig en gymnasieexamen, vilket är tanken bakom det socialdemokratiska förslaget om ett s.k. utbildningskontrakt. De komponenter som ingår i förslaget förefaller enligt vad utskottet kan bedöma emellertid i allt väsentligt redan införda eller aviserade av regeringen. Att ungdomar ska ha en individuell plan har genomförts genom Arbetsförmedlingens bedömningsverktyg och de förstärkta möjligheterna att tidigt ge ungdomar stöd. Möjligheten att varva studier med praktik genomförs bl.a. genom de åtgärder för att förbättra såväl den skolförlagda yrkesutbildningen som den lärlingsutbildning som nu föreslås, genom yrkesintroduktionsanställningarna och genom det kommande förslaget om en gymnasial lärlingsanställning. Den högre ersättningsnivån tillgodoses genom att regeringen ytterligare förlänger satsningen på att ge ungdomar mellan 20 och 24 år som saknar fullständig grund- eller gymnasieutbildning möjlighet att få den högre bidragsnivån inom studiemedlen om de återgår till sådana studier.

Utskottet noterar slutligen att bl.a. Internationella arbetsorganisationen (ILO) har nämnt den svenska jobbgarantin för ungdomar som en av flera förebilder för den europeiska ungdomsgarantin (Youth guarantees: a response to the youth employment crisis?, april 2013). Alliansens politik på området framhålls således, tvärtemot farhågorna i den socialdemokratiska motionen, snarast som ett exempel att lära av för andra medlemsstater.

Utskottet återkommer nedan till frågan om ungdomsinsatser i avsnittet om stöd till yrkesintroduktionsanställningar.

När det gäller insatser för långtidsarbetslösa förefaller det huvudsakliga svaret i de tre rödgröna partiernas budgetalternativ vara olika konstruktioner med namn som flexjobb, övergångsjobb och extratjänster, som är tänkta att ersätta den nuvarande sysselsättningsfasen i jobb- och utvecklingsgarantin. Gemensamt för dessa arbeten är att de är statligt subventionerade till 100 procent, att de trots detta ska ge kollektivavtalsenlig lön, men att de samtidigt inte får innehålla arbetsuppgifter som gör att de ersätter vanliga arbeten. Utskottet har för sin del svårt att se hur dessa konstruerade arbeten ska kunna inlemmas i den ordinarie arbetsmarknaden, sida vid sida med ordinarie arbetstagare som utför de ordinarie arbetsuppgifterna till samma lön. Utskottet ställer sig också frågande till vilka incitamentseffekter när det gäller exempelvis arbetssökande som skapas för människor i tidigare faser av jobb- och utvecklingsgarantin om de är garanterade en anställning vid övergången till sysselsättningsfasen. Utskottet bedömer inte de rödgröna partiernas olika förslag som en framkomlig väg för att föra långtidsarbetslösa tillbaka till arbetsmarknaden.

Utskottet vill samtidigt peka på att potentiella arbetsgivare redan i dagsläget i de flesta fall åtnjuter betydande subventioner om de vill anställa en person som befinner sig i sysselsättningsfasen, genom bl.a. nystartsjobb,

särskilt anställningsstöd och lönebidrag. (En översikt ges i 2012 års ekonomiska vårproposition [prop. 2011/12:100] s. 118.) Som utskottet nämnt ovan föreslår regeringen också, i syfte att möjliggöra ett ökat utflöde från jobb- och utvecklingsgarantin till arbete, bl.a. en permanent förstärkning av det särskilda anställningsstödet. Långtidsarbetslösa ungdomar kvalificerar sig för nystartsjobb för unga, vilket innebär att arbetsgivaren kompenseras med ett belopp motsvarande arbetsgivaravgiften. Utskottet noterar att en studie från IFAU (2012:12) visar att nystartsjobb gör att arbetssökande får arbete med stöd fortare än vad de annars skulle ha fått. Nystartsjobben medför att flödet från arbetslöshet till subventionerad anställning ökar med i genomsnitt 17 procent. Resultaten tyder därmed enligt utskottets bedömning på att nystartsjobben skapar nya jobb.

Utskottet gör vidare bedömningen att det för många av dem som varit borta länge från arbetsmarknaden och nu befinner sig i sysselsättningsfasen inte är bristen på en tillräckligt stor subvention som är det främsta hindret för att få ett arbete. De rödgröna partiernas förslag om en 100-procentig subventionsgrad torde därför inte vara avgörande. Det handlar i stället enligt utskottets mening – vilket också berörs i bl.a. den socialdemokratiska motionen – om att attityden hos många arbetsgivare, inte minst inom offentlig sektor, skulle behöva förändras så att de ser kapaciteten hos människorna, snarare än deras arbetslöshet.

Utskottet kan slutligen konstatera att samtliga rödgröna partier föreslår extra miljardpåslag till traditionell arbetsmarknadsutbildning. Arbetsmarknadsutbildningar kan ha sin plats i den arbetsmarknadspolitiska arsenalen, men utskottet noterar att Statskontoret visat (Statskontoret 2012:28) att det är en mycket kostsam åtgärd. Utskottet kunde i föregående års budgetbehandling konstatera (bet. 2012/13:AU2) att i synnerhet Socialdemokraterna krävt kraftiga volymökningar i fråga om yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning vid varje riksmöte – under såväl hög- som lågkonjunktur – sedan alliansregeringen tillträdde. Utskottet drog då slutsatsen att de grundläggande byggstenarna i den socialdemokratiska arbetsmarknadspolitiken tycks vara desamma oavsett hur arbetsmarknaden utvecklas och oavsett konjunktur. Detta års budgetmotion ger inte utskottet anledning att ompröva denna slutsats.

Sammanfattningsvis anser utskottet att de arbetsmarknadspolitiska idéer i oppositionspartiernas motioner som utskottet lyft fram som positiva i allt väsentligt återspeglar insatser som regeringen redan har genomfört eller kommer att genomföra. Mot den bakgrunden kan det enligt utskottets mening inte anses vara kostnadseffektivt att avsätta flermiljardbelopp på konstruerade arbeten som knappast kan genomföras och på kraftigt höjda volymer av traditionell Amspolitik. När det gäller de socialdemokratiska förslagen tillkommer problemet att insatserna inte beskrivs på ett sådant sätt att deras effekt på statens inkomster och utgifter är tydlig. Utskottet beklagar att det största oppositionspartiet på detta sätt bryter mot de ideal om transparens och jämförbarhet som är en del av riksdagens budgetprocess.

När det gäller förslag om *lägre utgiftsramar för sänkta integrationspolitiska ambitioner* vill utskottet inledningsvis tydliggöra värdet av att det finns en bred majoritet i riksdagen bakom Sveriges tradition av en generös migrations- och integrationspolitik. Utskottet välkomnar att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet i sina respektive budgetalternativ gör klart att Sverige inte kan undandra sig sitt ansvar under de kommande åren, när det gäller att ta hand om återförenade familjer och människor på flykt, framför allt från inbördeskrigets Syrien. Utskottet kommer i betänkande 2013/14:AU1 att återkomma till de skiljelinjer som finns i synen på integrationspolitiken, där Alliansens tydliga arbetslinje står mot det mer passiva förhållningssätt som också kännetecknade den tidigare socialdemokratiska regeringens integrationspolitik.

I detta sammanhang begränsar sig utskottet emellertid till Sverigedemokraternas motion 2013/14:Fi282, eftersom det där framgår att partiet avviker genom att föreslå en kraftigt sänkt ram för utgiftsområde 13. Som tidigare framförts (senast i yttr. 2012/13:AU1y) delar utskottet inte den negativa syn på människor som kommit till Sverige på flykt undan krig och förtryck eller för att förverkliga sina drömmar som genomsyrar Sverigedemokraternas politik. Till skillnad från Sverigedemokraterna välkomnar utskottet att människor med andra erfarenheter och kunskaper ges möjlighet att bidra såväl kulturellt som ekonomiskt till vår gemensamma framtid. Utskottet noterar att partiet valt att ytterligare skärpa sin syn på arbetskraftsinvandring, genom att det tidigare föreslagna restriktiva gästarbetarsystemet har övergetts till förmån för ett ännu mer restriktivt system, som endast skulle tillåta högavlönade specialister att komma till Sverige. Enligt utskottets mening vore en sådan inskränkning helt fel väg att gå. Sverige skulle gå miste om värdefull arbetskraft och systemet skulle medföra osäkerhet och otrygghet för dem som kommit hit. Spänningarna i ett samhälle minskar knappast av att vissa människor inte uppmuntras att känna sig välkomna och delaktiga i detta samhälle.

Utskottet noterar vidare att Sverigedemokraterna på det retoriska planet tycks ha övergett sina tidigare förslag om att ersätta dagens inkluderande integrationspolitik med en hård assimilationspolitik. Frågan om hur människor som kommer till Sverige ska hjälpas in i vårt samhälle berörs över huvud taget inte i Sverigedemokraternas motion. I praktiken innebär det sverigedemokratiska budgetalternativet emellertid samma politik som tidigare: att halvera utgifterna på integrationsområdet om två år och att i stort sett helt avveckla området om fyra år. Utskottet vill kraftigt ifrågasätta den sverigedemokratiska analysen att drastiskt minskade anslag till integrationsåtgärder skulle leda till minskade spänningar i det svenska samhället. Utskottet gör också bedömningen att sådana kraftiga besparingar – förutom att vara icke önskvärda i sak – framstår som helt orealistiska att genomföra i den takt som föreslås. Därmed blir det enligt utskottets mening nödvändigt att ifrågasätta hela det sverigedemokratiska budgetalternativet, eftersom det i hög grad bygger på dessa orealistiska besparingar.

De integrationsproblem som finns i samhället i stort och på arbetsmarknaden – och som inte ska vare sig förminskas eller förenklas – löses enligt utskottets mening framför allt genom att man underlättar för invandrare att få en egen försörjning och genom att de får bättre möjligheter att lära sig svenska. I budgetpropositionen för 2014 aviseras ytterligare steg mot en snabbare integrationsprocess, i form av bl.a. att Arbetsförmedlingen får möjlighet att använda målgruppsanpassade utbildningar vid folkhögskolor som etableringsinsats, möjligheter att arbeta och samtidigt få behålla etableringstillägg och bostadsersättning och en komplettering av kommunersättningssystemet med en ersättning till kommuner som har ett högt mottagande i förhållande till sin befolkning.

Utskottet välkommar dessa förslag till insatser och avfärdar Sverigedemokraternas förslag om en lägre ambitionsnivå på integrationsområdet och en kraftigt sänkt ram för utgiftsområde 13.

Sammanfattning

Utskottet ställer sig sammanfattningsvis bakom regeringens förslag i proposition 2013/14:1 till ekonomisk politik, förslag till statsbudget för budgetåret 2014 och preliminär fördelning av utgifter för budgetåren 2015–2017 i fråga om ramarna för utgiftsområdena 13 och 14, finansplan, skattefrågor och inkomstberäkning för staten och anser att förslagen bör *tillstyrkas*. Utskottet avvisar oppositionspartiernas förslag i motsvarande delar och anser att deras förslag bör *avstyrkas*. Enligt utskottets bedömning är regeringens förslag det som har störst förutsättningar att motverka arbetslöshet och erbjuda nya vägar tillbaka till arbetsmarknaden för dem som befinner sig utanför den. Nivån på ramen för budgetåret 2014 för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet bör alltså vara 12 431 994 000 kronor och nivån på ramen för budgetåret 2014 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv 70 374 895 000 kronor.

Förslag om avskaffad arbetslöshetsavgift

Propositionen

Regeringen föreslår att den arbetslöshetsavgift som arbetslöshetskassorna betalar till staten avskaffas. Detta skulle innebära att både arbetslösa och sysselsatta medlemmar kommer att betala samma avgift. Att gå från arbetslöshet till arbete skulle därmed inte vara förknippat med en högre avgift till arbetslöshetskassan. Den negativa marginaleffekt som arbetslöshetsavgiften eventuellt medför skulle därför upphöra. Det kan enligt regeringens bedömning ha positiva effekter på sysselsättningen. Dessutom anser regeringen att det kan antas att ett avskaffande skulle stimulera anslutningen till arbetslöshetsförsäkringen i större utsträckning än en reducering.

Förslaget medför enligt vad regeringen anför att ca 2,2 miljoner av totalt 3,4 miljoner sysselsatta medlemmar i alla arbetslöshetskassor får en sänkning av avgiften med sammanlagt ca 2,8 miljarder kronor 2014. Den genomsnittliga medlemsavgiften är för närvarande ca 200 kronor per månad och sysselsatt medlem. Att avskaffa arbetslöshetsavgiften leder till en genomsnittlig avgift om ca 110 kronor per månad, med en variation på mellan ca 85 och 165 kronor givet nuvarande avgiftsbelopp. Den genomsnittliga avgiftsminskningen uppgår därmed till ca 90 kronor per månad och sysselsatt medlem.

Regeringens förslag innebär att bestämmelsen om arbetslöshetsavgift i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor tas bort, samt att följdändringar görs i vissa andra bestämmelser i samma lag. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Förslaget påverkar inte ramen för utgiftsområde 14, men innebär att statens intäkter enligt regeringens prognos bedöms minska med 2,8 miljarder kronor under 2014, med 2,5 miljarder kronor under 2015, med 2,0 miljarder kronor under 2016 och med 1,7 miljarder kronor under 2017.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är det mycket angeläget att alla som arbetar och uppfyller villkoren för arbetslöshetsförsäkringen också har ett gott försäkringsskydd vid arbetslöshet. En hög anslutningsgrad till arbetslöshetsförsäkringen är dessutom väsentlig för att upprätthålla legitimiteten och försäkringsmässigheten i systemet. Utskottet anser det därför vara glädjande att allt fler blivit medlemmar i en arbetslöshetskassa de senaste åren och därigenom, så länge övriga villkor för ersättning är uppfyllda, försäkrat sin inkomst vid arbetslöshet. Enligt uppgifter i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens (IAF) statistikdatabas har arbetslöshetskassornas medlemsantal stigit med ca 126 000 personer mellan september 2008 och juni 2013. Bara det senaste året har medlemsantalet i kassorna stigit med knappt 27 000 personer. Att trenden är tydligt positiv visas också av att det tredje kvartalet 2008 var det senaste kvartalet då medlemsantalet i arbetslöshetskassorna sjönk.

Utskottet anser emellertid att det vore önskvärt om ännu fler förvärvsarbetande var berättigade till en trygg inkomstförsäkring vid arbetslöshet. I det ljuset är det välkommet att regeringen nu föreslår att man avskaffar den arbetslöshetsavgift som arbetslöshetskassorna betalar till staten och som arbetslöshetskassorna i sin tur tar ut av sina ickearbetslösa medlemmar genom en högre medlemsavgift. Den högre graden av medlemsfinansiering som införts tidigare under mandatperioden har nämligen bidragit till en minskad anslutningsgrad.

Ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften kommer att innebära lägre medlemsavgifter. Utskottet noterar att den genomsnittliga medlemsavgiften enligt regeringens beräkningar kommer att nära nog halveras, från dagens

200 kronor per månad till 110 kronor per månad. Minskningen kan – i synnerhet i kombination med de övriga förstärkningar av hushållens ekonomi som regeringen föreslår, exempelvis ett femte jobbskatteavdrag – förväntas medföra att fler väljer att bli medlemmar i en arbetslöshetskassa. Den positiva effekten på medlemstillströmningen kan också förväntas bli förstärkt av att de kassor som i dag har högst medlemsavgift kommer att få de största minskningarna. För de tio arbetslöshetskassor som med nuvarande struktur har de högsta medlemsavgifterna motsvarar minskningen i genomsnitt ca 170 kronor per månad och för arbetslöshetskassan med högst avgift, Hotell- och restauranganställdas, drygt 250 kronor per månad. Eftersom arbetslöshetsavgiftens storlek har varit kopplad till arbetslöshetsnivån i respektive kassa vore det också särskilt värdefullt om medlemstalen i just dessa kassor ökar, då risken för arbetslöshet och behovet av inkomstförsäkring kan antas vara som störst där.

Utskottet vill samtidigt peka på att en del av skillnaderna i medlemsavgift mellan kassorna förefaller bero på skillnader i administrationskostnader. IAF har påpekat att administrationskostnaderna fortsätter att variera kraftigt mellan kassorna (IAF-rapport 2013:22). Arbetslöshetskassor som relativt sett är lika stora, vad gäller antalet medlemmar, kan ha helt olika nivå på de administrativa kostnaderna. Enligt vad utskottet uppfattat kan det alltså finnas utrymme för höjd effektivitet och i förlängningen ytterligare lägre medlemsavgifter i vissa kassor. Utskottet vill i sammanhanget understryka att arbetslöshetsavgiftens avskaffande i kombination med kassornas ökade kapital de senaste åren (IAF-rapport 2013:2) inte bör tas till intäkt för att minska effektiviseringsarbetet i kassornas administration.

En ytterligare positiv effekt av den föreslagna förändringen som utskottet vill framhålla är att marginaleffekten för den enskilde av att gå från arbetslöshet till arbete, dvs. arbetslinjen, förstärks. Anledningen är att den högre medlemsavgift som berott på arbetslöshetsavgiften endast gällt medlemmar som inte varit arbetslösa i den mening som anges i 41 a § lagen om arbetslöshetskassor. Att människor som går från arbetslöshet till arbete i framtiden inte kommer att drabbas av en högre medlemsavgift kan ha positiva effekter på sysselsättningen. Utskottet delar regeringens bedömning att denna effekt kan antas vara starkare än den potentiellt negativa sysselsättningseffekt som avskaffandet av arbetslöshetsavgiften skulle kunna ha via en mer expansiv lönebildning.

Utskottet kan konstatera att kostnaden för staten av att avskaffa arbetslöshetsavgiften är betydande, ca 2,8 miljarder kronor för 2014 och miljardkostnader även efterföljande år. Mot bakgrund av vikten av en arbetslöshetsförsäkring med hög anslutningsgrad, den fortsatt höga arbetslösheten och de förväntade positiva sysselsättningseffekterna av reformen anser utskottet emellertid att det är en kostnad som kan försvaras.

Utskottet har inget att invända mot de ändringar i lagen om arbetslöshetskassor som regeringen föreslår och anser att regeringens förslag bör *tillstyrkas*. Med anledning av de synpunkter som Lagrådet framfört om

ikraftträdandet, delar utskottet regeringens bedömning att ett beslut i riksdagen borde kunna fattas i sådan tid att ett ikraftträdande den 1 januari 2014 inte medför en för kort tid mellan det att författningen kommer ut från trycket och att den träder i kraft.

Förslag om stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Propositionen

Regeringen föreslår ett ekonomiskt stöd till arbetsgivare för att stimulera till anställning av unga (15–24 år) på yrkesintroduktion. Arbetsmarknadens parter har inom ett antal avtalsområden tecknat s.k. yrkesintroduktionsavtal i syfte att underlätta ungas övergång från skola till arbetsliv och för att säkra arbetsgivarnas långsiktiga kompetensförsörjning. Dessa avtal bygger normalt sett på principen att personer som saknar relevant erfarenhet i yrket får handledning och utbildning under en del av arbetstiden. Yrkesintroduktionsavtalen innebär att det blir mer attraktivt för arbetsgivare att anställa personer utan yrkeserfarenhet. Regeringen menar att arbetet med att bygga upp ett system för yrkesintroduktion i Sverige är långsiktigt. När systemet för yrkesintroduktion väl är etablerat, uppskattas det enligt regeringens bedömning kunna omfatta upp emot 30 000 anställda per år.

Det stöd som regeringen föreslår ska utformas som en lönesubvention, i form av en kreditering på arbetsgivarens skattekonto, motsvarande en ordinarie arbetsgivaravgift (31,42 procent av bruttolönen). Stödet förutsätter att anställningen pågår minst sex månader och lämnas som längst under 12 månader. För att kvalificera för stöd ska lönen uppgå till minst 75 procent av den kollektivavtalade minimilönen i den berörda branschen. Den resterande tiden, dock minst 15 procent av arbetstiden, ska bestå av utbildning eller handledning.

Regeringen föreslår således en ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden. Förslaget innebär som framgått ovan att stöd som beslutas av den offentliga arbetsförmedlingen och som utgår till arbetsgivare som anställer personer genom yrkesintroduktionsanställningar ska tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244). Förslaget föreslås träda i kraft den 15 januari 2014.

Förslaget påverkar inte utgifterna i statens budget, men innebär att statens intäkter enligt regeringens prognos bedöms minska med 102 miljoner kronor 2014, 204 miljoner kronor 2015, 356 miljoner kronor 2016 och 611 miljoner kronor 2017.

För att skapa utrymme för arbetsgivaren att avsätta tid för handledning och för att handledaren ska ha tillräcklig kompetens för uppgiften föreslår regeringen också ett ekonomiskt handledarstöd till arbetsgivarna om 2 500 kronor per anställd och månad. Handledarstödet lämnas under samma

period som lönesubventionen och beräknas öka utgifterna inom utgiftsområde 14 med 53 miljoner kronor 2014, 106 miljoner kronor 2015, 186 miljoner kronor 2016 och 319 miljoner kronor 2017.

Motionerna

Inga motförslag har väckts i förhållande till regeringens lagförslag eller de medel som regeringen vill avsätta för stöd till yrkesintroduktionsjobb. Vissa partier har emellertid ytterligare förslag i sina budgetalternativ som är kopplade till yrkesintroduktionsjobben. Dessa redovisas nedan.

Socialdemokraterna vill enligt vad som framförs i partimotion *2013/14: Fi308* av *Mikael Damberg m.fl.* utöver regeringens förslag även stötta parternas inrättande av 16 000 nya yrkesintroduktionsjobb i kommuner och landsting genom ett stöd till långtidsarbetslösa ungdomar. Partiet föreslår ett stöd som täcker hela lönekostnaden för arbete upp till 75 procent till avtalsenlig lön samt ett handledningsstöd, för de kommuner och landsting som med detta stöd anställer en ung människa som varit arbetslös minst sex månader. Fördelningen mellan arbete och utbildning följer överenskommelser mellan parterna. Partiet stöttar därutöver parternas inrättande av 5 000 nya yrkesintroduktionsjobb för långtidsarbetslösa ungdomar i det privata näringslivet, på de områden där parterna kommit överens om yrkesintroduktionsavtal. Ett stöd om 12 000 kronor i månaden föreslås utgå till de företag som anställer en ung människa som varit arbetslös sex månader inom ramen för ett yrkesintroduktionsavtal. Socialdemokraterna vill också höja ersättningen till arbetsgivare som erbjuder s.k. YA-jobb med 1 300 kronor i månaden för att kompensera för högre arbetsgivaravgift. Under beredningen har det framkommit att Socialdemokraternas förslag beräknas medföra 4,12 miljarder kronor högre utgifter på anslag 1:3 inom utgiftsområde 14 och 250 miljoner kronor högre utgifter inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Miljöpartiet välkomnar i partimotion *2013/14:Fi319* av *Gustav Fridolin m.fl.* parternas arbete med att ta fram yrkesintroduktionsavtal. Partiet välkomnar också att regeringen föreslår att dessa s.k. YA-jobb subventioneras. Partiet gör dock bedömningen att regeringen underskattar behoven på arbetsmarknaden och föreslår därför att ytterligare 3,8 miljarder kronor avsätts till arbetslösa unga, varav 1,5 miljarder kronor ytterligare inom utgiftsområde 14 för yrkesintroduktion. Partiets förslag innebär inte någon ändring av beräkningen av statens intäkter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka sin tillfredsställelse över att regeringen tagit initiativ till samtal med arbetsmarknadens parter och att dessa samtal på många områden nu bär frukt. Utskottet anser att en viktig väg mot att minska arbetslösheten – i synnerhet ungdomars arbetslöshet – är att förbättra matchningen på arbetsmarknaden genom att verka för att de

arbetssökandes utbildning är anpassad till vad som efterfrågas av potentiella arbetsgivare och att minska avståndet mellan skola och arbetsmarknad. De yrkesintroduktionsavtal som parterna nu träffat på ett antal olika avtalsområden är ett bra exempel på en insats som är ägnad att minska ungdomsarbetslösheten och samtidigt göra ungdomar mer anställningsbara.

Utskottet välkomnar därför att regeringen, som en del av överenskommelserna i trepartssamtalen, föreslår att ett statligt stöd för yrkesintroduktionsanställningar införs, för att stimulera parterna att ingå avtal om sådana anställningar. Av de beräkningsexempel som redovisas i budgetpropositionen (Finansplanen s. 25) framgår att arbetsgivarens faktiska nettokostnad för en ung person vars ordinarie lön enligt kollektivavtal är 18 000 kronor per månad och där utbildning/handledning enligt yrkesintroduktionsavtalet uppgår till 25 procent av arbetstiden begränsar sig till 8 800 kronor. I beräkningen inkluderas ungdomsrabatten på arbetsgivaravgiften och lönesubventionen och handledarstödet i själva yrkesintroduktionsanställningen. Denna typ av anställning gör att en ungdom mellan 15 och 24 år får in en fot på arbetsmarknaden, samtidigt som han eller hon ytterligare stärker sin framtida anställningsbarhet genom att det i anställningen ska finnas ett utbildningsinnehåll. Yrkesintroduktionsanställningar öppnar därmed helt nya möjligheter för unga utan tidigare yrkeserfarenhet att få ett jobb samtidigt som arbetsgivarnas långsiktiga kompetensförsörjning säkras.

Utskottet kan konstatera att inget oppositionsparti har invändningar mot vare sig den av regeringen föreslagna lagstiftning som utgör grunden för stödet till yrkesintroduktionsavtalet eller det stöd som regeringen föreslår för 2014. Utskottet noterar samtidigt att Socialdemokraterna och Miljöpartiet lämnar ytterligare förslag i sina budgetalternativ som har anknytning till det stöd som regeringen föreslår. Det är välkommet att regeringens initiativ till att stödja parternas arbete har ett brett stöd i riksdagen. Därmed läggs en god grund för att systemet kan uppnå en hög grad av legitimitet och att det av parterna och andra aktörer på arbetsmarknaden uppfattas som en långsiktigt hållbar väg in på arbetsmarknaden för unga. På lång sikt, när systemet väl är etablerat, uppskattas det kunna omfatta uppemot 30 000 anställda per år. Utskottet delar regeringens förhoppning att yrkesintroduktionsavtal i framtiden får en bredare användning, särskilt i relation till arbetslösa med särskilda svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Utskottet vill samtidigt framhålla att systemet kommer att vara under uppbyggnad under en tid framöver och att det kan finnas behov av att i detaljer justera systemet efterhand. Som regeringen påpekar har systemet notifierats som ett statsstöd enligt EU:s regelverk och godkänts av Europeiska kommissionen i tre år från ikraftträdandet, med en utvärdering efter två år. Regeringen avser att följa implementeringen noga och under det tredje året planeras en utvärdering av effekter på arbetsmarknaden och konkurrensförhållanden. De myndigheter som kommer att involveras i utvär-

deringen och uppföljningen av stödet är bl.a. Statskontoret, Konkurrensverket, IFAU, Konjunkturinstitutet och Arbetsförmedlingen, och regeringen föreslår att särskilda medel anslås för detta ändamål.

Det är enligt utskottets mening välkommet att systemet inledningsvis föreslås få en ändamålsenlig och hanterbar volym, som är anpassad till parternas behov och önskemål. Det är också välkommet att regeringen planerar att noga följa upp och utvärdera systemet. Mot denna bakgrund framstår emellertid de alternativa budgetanvisningar som föreslås i Socialdemokraternas och Miljöpartiets motioner som orealistiska och kraftigt överdimensionerade. Miljöpartiet föreslår en anvisning på utgiftssidan på 1,5 miljarder kronor utöver regeringens förslag. Det är av den socialdemokratiska motionen inte möjligt att få en tydlig bild över vilka medel som partiet föreslår ska anslås, men enligt utskottets bedömning kan det även i Socialdemokraternas fall handla om ett antal miljarder kronor utöver regeringens förslag.

Utskottet kan i och för sig förstå att partierna hyser en förhoppning om att uppnå snabbare effekter bara man tio- eller tjugodubblar de medel som anslås. Det är emellertid för utskottets del uppenbart att volymen på denna typ av åtgärd måste anpassas till parternas behov. Systemet måste få växa fram i den takt som parterna bedömer som möjlig och önskvärd. Det är också centralt att systemet för stöd till yrkesintroduktion byggs upp i god ordning, med kvalitet i handledning och lärande på arbetsplatsen. Det framstår mot denna bakgrund som oansvarigt att ge intrycket av att en oerhört kraftig medelsökning redan nästa år skulle kunna absorberas av det framväxande systemet. Den stegvisa upptrappning som föreslås i regeringens modell förefaller utskottet som betydligt mer verklighetsanpassad. Det förefaller inte heller ändamålsenligt att, som exempelvis Miljöpartiet föreslår, pumpa in hela tre miljarder kronor – utöver de ca 450 miljoner kronor som regeringen föreslår – för de första två åren i ett system innan det ens genomgått den i förväg inplanerade effektutvärderingen.

Utskottets tveksamhet inför de alternativa anvisningar som föreslås i Socialdemokraternas och Miljöpartiets motioner förstärks ytterligare av att förslagen på intet sätt framstår som tydliga. Socialdemokraternas förslag skiljer sig framför allt från regeringens system genom sin inriktning mot långtidsarbetslösa ungdomar. Det är oklart hur denna kraftiga begränsning i arbetsgivarnas urval av anställningsbara ungdomar ska kunna förenas med de stora volymer som partiet vill avsätta medel för redan 2014. Utskottet noterar också att Socialdemokraterna väljer att kompensera privata arbetsgivare för den kraftiga skattehöjning på ungdomars arbete som partiet föreslår genom att avskaffa regeringens sänkning av arbetsgivaravgiften för den som anställer ungdomar. Om sänkningen av arbetsgivaravgiften vore en så ineffektiv åtgärd när det gäller att skapa arbetstillfällen för unga som Socialdemokraterna hävdar förefaller det utskottet märkligt att partiet ser ett behov av att kompensera arbetsgivare för att man föreslår att sänkningen ska tas bort. Även Miljöpartiets förslag får tolkas som att stö-

det till yrkesintroduktionsanställningar ska utformas på ett delvis annat sätt än regeringens, eftersom partiet föreslår en kraftig medelsförstärkning endast på utgiftssidan. Utskottet noterar för sin del att formen för stödet i regeringens modell, skattekreditering på arbetsgivarens skattekonto, är en form som används för nystartsjobb och som följer befintliga upparbetade administrativa rutiner. Den är därför enligt utskottets mening att föredra framför den miljöpartistiska modellen.

Utskottet har inte heller något i övrigt att erinra mot själva utformningen av det lagförslag som regeringen presenterar i denna del och anser således att förslaget bör *tillstyrkas*. Utskottet ställer sig också bakom regeringens förslag till ikraftträdande den 15 januari 2014.

Förslag om statligt stöd vid korttidsarbete

Propositionen

Regeringen föreslår att det ska införas ett statligt subventionerat system – stöd vid korttidsarbete. Systemet syftar till att i synnerligen djupa lågkonjunkturer bevara arbetstillfällen vid företag som möter en vikande efterfrågan, genom att anställda tillfälligt går ned i arbetstid och lön. För företag som möter en vikande efterfrågan och behöver minska antalet arbetade timmar kan korttidsarbete vara ett alternativ till att säga upp personal. Tre parter – staten, arbetsgivare och arbetstagare – delar på kostnaden för den arbetstidsminskning som uppstår hos varje arbetstagare som omfattas av åtgärden. Staten står för en tredjedel av kostnaden medan arbetsgivare och arbetstagare fördelar resten mellan sig enligt tre fasta nivåer. De som berörs av förslaget är alla arbetsgivare, såväl inom som utom kollektivavtalsförhållanden, utom offentligt finansierad verksamhet. Vilka arbetstagare som berörs är en avtalsfråga mellan parterna i det enskilda fallet. Stöd föreslås inte kunna lämnas för bl.a. arbetstagare som tillhör arbetsgivarens familj och inte heller under en arbetstagares uppsägningstid.

Regeringen föreslås kunna aktivera stödet för en tolvmånadersperiod. Denna tid kan förlängas med ytterligare en tolvmånadersperiod. Sedan aktivering upphört kan stödet inte aktiveras på nytt innan det har förflutit en karenstid om 24 månader. För att regeringen ska få meddela föreskrifter om att stöd vid korttidsarbete ska lämnas krävs att två förutsättningar är uppfyllda. För det första ska det råda en synnerligen djup lågkonjunktur eller vara sannolikt att en sådan är nära förestående. För det andra ska det krävas att stödet inte i beaktansvärd omfattning bedöms hindra en samhällsekonomiskt önskvärd strukturomvandling eller medföra andra betydande samhällsekonomiska nackdelar.

Enligt förslaget ska stöd vid korttidsarbete administreras av Skatteverket. Beviljat stöd ska betalas ut genom kreditering på berättigade arbetsgivares skattekonton. Stödordningen har prövats av EU-kommissionen som beslutat att ordningen inte strider mot EU:s statsstödsregler.

Regeringen föreslår att systemet ska införas genom en ny lag om stöd vid korttidsarbete, och att vissa följdändringar ska göras i semesterlagen (1977:480), lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och socialförsäkringsbalken. Den nya lagen och följdändringarna i befintliga lagar förslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Förslaget påverkar inte ramen för utgiftsområde 14. Hur stora effekterna på de offentliga finanserna blir vid en aktivering av stödet beror på ett antal olika faktorer. I propositionen redovisas ett beräkningsexempel över de direkta och indirekta effekter som systemet för med sig vid en aktivering. Under en tolvmånadersperiod beräknas systemet sammantaget leda till en minskning av de offentliga intäkterna med 5,5 miljarder kronor och av de offentliga utgifterna med 2,7 miljarder kronor. Den offentliga sektorns finansiella sparande kan därmed uppskattas bli 2,8 miljarder kronor lägre om korttidsarbete tillämpas jämfört med att korttidsarbete inte tillämpas och arbetslösheten ökar i motsvarande mån.

Motionen

Socialdemokraterna förklarar i partimotion *2013/14:Fi308 yrkande 22* av *Mikael Damberg m.fl.* att partiet är positivt till regeringens initiativ på området, men menar att ett system med korttidsarbete ska innehålla tydliga inslag av utbildning eller kompetensutveckling när arbetstagaren har nedsatt arbetstid. Socialdemokraterna yrkar att riksdagen antar regeringens förslag till lag om korttidsarbete med de ändringar som anges i motionen. Ett likalydande yrkande finns även i Socialdemokraternas kommittémotion *2013/14:A409 yrkande 41* av *Ylva Johansson m.fl.*

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att en väl fungerande arbetsmarknad kännetecknas bl.a. av en god förmåga till omställning vid strukturomvandling och ekonomiska kriser. Företagen behöver ha ett stort mått av flexibilitet för att kunna anpassa sin produktion efter nya förutsättningar som snabbt kan uppstå på arbetsmarknaden. Samtidigt är det viktigt att värna arbetstagarnas behov av trygghet, förutsägbarhet och rättssäkerhet. Som utskottet framhållit ovan välkomnar utskottet regeringens initiativ till samtal med arbetsmarknadens parter. Utskottet anser att sådana trepartssamtal lämpar sig väl för att diskutera möjliga problem och lösningar för sysselsättningen vid djupa lågkonjunkturer. Det är glädjande att dessa frågor funnits högt på dagordningen för trepartssamtalen och att regeringen nu presenterar ett förslag som ska möta vissa av sysselsättningsproblemen vid lågkonjunkturer. Utskottet uppfattar förslaget om att införa ett system med statligt stöd vid korttidsarbete som en av flera åtgärder i regeringens strävan att få till stånd en bättre fungerande arbetsmarknad som är både inkluderande och flexibel.

I tider av lågkonjunktur kan efterfrågan snabbt falla. Som en följd av det är det vanligt att företagens behov av arbetade timmar minskar under en viss period. Utskottet anser, i liket med vad regeringen anför i propositionen, att sysselsättningspolitiken bl.a. har till uppgift att dämpa kraftiga ökningar av arbetslösheten i tider av lågkonjunktur och efterfrågefall. Ett sätt att möta utmaningarna som uppstår är att vidta åtgärder för att direkt stödja sysselsättningen i lågkonjunkturer. Regeringens förslag utgör en stabiliseringspolitisk åtgärd i den riktningen, genom att ett nytt verktyg som kan aktiveras i kristider införs – ett statligt subventionerat system för korttidsarbete. Utskottet välkomnar regeringens nytänkande på detta viktiga område.

Utskottet noterar att det under finanskrisen ingicks ett antal krisavtal inom den svenska industrin, som innebar att parterna på enskilda arbetsplatser kom överens om att tillfälligt korta arbetstiden och sänka lönerna. Erfarenheterna från de krisavtalen visar att företag, som tillfälligt mötte en kraftig nedgång i efterfrågan, på ett effektivt sätt kunde minska antalet arbetade timmar och därigenom undvika uppsägningar. För arbetstagarna innebar avtalen att arbetslöshet kunde undvikas i stor utsträckning. Under finanskrisen tillämpades olika former av system med statligt stöd vid korttidsarbete i ett flertal andra EU-länder. Som regeringen pekar på i propositionen finns det utvärderingar av de olika stödåtgärderna som talar för att de hade positiva effekter på sysselsättningen. En utförlig redogörelse av erfarenheterna av nationella krisavtal och från andra EU-länder finns i den promemoria (Statligt stöd vid korttidsarbete – en ny åtgärd vid djupa kriser, Ds 2012:59) som legat till grund för förslaget. Utskottet välkomnar att regeringen analyserat och utvärderat dels de nationella krisavtalen, dels liknande system med statligt stöd vid korttidsarbete i andra EU-länder vid utformandet av det nu aktuella förslaget.

Enligt förslaget ska systemet för korttidsarbete utgå från en arbetstidsminskning på tre fasta nivåer – 20, 40 eller 60 procent. Löneminskningen är även den uppdelad i tre fasta nivåer, med utgångspunkten att en arbetstagares lön på grund av deltagande i korttidsarbete inte ska minska med mer än 20 procent. Annorlunda uttryckt ska lönen motsvara minst 80 procent av ordinarie lön. Statens andel av kostnaderna för korttidsarbete är lika stor vid alla tre nivåerna. Arbetsgivarens andel ska enligt förslaget vara låg vid den första nivån för att sedan öka, medan arbetstagarnas andel ska vara relativt hög vid den första nivån för att sedan minska. Förslagets utformning avseende hur stor del av kostnaderna för löneminskning som varje part ska stå är enligt utskottets uppfattning väl avvägt. Utformningen innebär enligt utskottets bedömning att incitamenten för arbetsgivare att faktiskt använda systemet bör vara goda. För höga självkostnader för arbetsgivarna på den första nivån skulle t.ex. riskera att dämpa viljan att tillämpa systemet. Eftersom det är viktigt att arbetstagarna endast går med på att delta i korttidsarbete om det bidrar till att faktiskt undvika uppsägningar, anser utskottet även att det är rimligt att arbetstagarnas andel på

den inledande nivån är relativt hög. På samma sätt som efterfrågan i en lågkonjunktur snabbt kan minska, kan efterfrågan snabbt öka när konjunkturen vänder och därmed vanligtvis även behovet av fler arbetade timmar. Utskottet delar regeringens uppfattning att arbetsgivare som nyttjar systemet med statligt stöd vid korttidsarbete kommer att få det lättare att behålla kompetens under lågkonjunkturer. Systemet gör det möjligt för företagen att snabbt öka produktionen och arbetstiden för de anställda när konjunkturen vänder. Eftersom nyrekryteringar och de kostnader som följer med dessa i regel inte kommer att vara nödvändiga för att öka produktionen, anser utskottet att företagens återhämtning underlättas genom införande av ett system med statligt stöd vid korttidsarbete.

Det är enligt utskottets mening viktigt att påpeka att förslaget innebär att statligt stöd vid korttidsarbete endast är tänkt att tillämpas vid mycket allvarliga konjunkturella situationer. De förutsättningar som enligt förslaget måste vara uppfyllda för att regeringen ska få meddela föreskrifter vid korttidsarbete säkerställer enligt utskottets mening att de samhällsekonomiskt oönskade effekter som kan följa av en tillämpning av systemet i möjligaste mån hålls undan. Att ställa krav på Konjunkturinstitutet att i vissa fall göra en bedömning av om förutsättningarna är uppfyllda, är ytterligare en åtgärd som får anses ge regeringen ett allsidigt underlag vid sin bedömning av förutsättningarna.

Sammantaget anser utskottet att förslaget om statligt stöd vid korttidsarbete ligger helt i linje med regeringens ambition om en hög sysselsättningsgrad med en strävan mot full sysselsättning. Förslaget gör det möjligt för arbetsgivare att i kristider snabbt sänka sina kostnader och bibehålla verksamheten. För arbetstagarna innebär systemet trygghet i form av att risken att bli arbetslös minskar. Med andra ord har ett system med statligt stöd vid korttidsarbete möjlighet att bidra till regeringens mål att skapa förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande. Det kan även tilläggas att ur ett samhällsekonomiskt perspektiv kan systemet leda till jämnare inkomstfördelning under lågkonjunkturen. Stödåtgärden kan också resultera i positiva effekter för sysselsättningen på lång sikt, genom att i grunden långsiktigt konkurrenskraftiga företag som lider av en tillfällig likviditetskris överlever en mycket djup lågkonjunktur. Utskottet, som välkomnar regeringens ambition och mål på området, ser därför positivt på förslaget i sin helhet.

Socialdemokraterna föreslår att regeringens förslag till lag om korttidsarbete ska antas, med den ändringen att systemet med korttidsarbete ska innehålla tydliga inslag av utbildning eller kompetensutveckling när arbetstagaren har nedsatt arbetstid. Utskottet noterar att en majoritet av de remissinstanser som har yttrat sig över regeringens promemoria antingen tillstyrker eller inte invänder mot regeringens bedömning om ett eventuellt krav på utbildning. Utskottet delar regeringens bedömning att det finns risk för att ett krav på utbildning leder till att arbetsgivare avstår från att

ansöka om stöd vid korttidsarbete. Utskottet anser även att den ökade administrativa börda som ett sådant krav skulle föra med sig måste beaktas. Utbildningen skulle nämligen först behöva bedömas av Skatteverket redan vid ansökan om preliminärt stöd och därefter skulle samma myndighet i efterhand behöva kontrollera om utbildningen fullföljts. Det skulle innebära en svårmotiverad ökning av administrationen. Utskottet kan därför inte dela uppfattningen att ett krav på arbetsgivaren att tillhandahålla utbildning bör vara inbyggt i systemet med korttidsarbete.

Utskottet har inte heller något att erinra mot själva utformningen av det lagförslag om stöd vid korttidsarbete eller de följdändringar som föreslås i semesterlagen (1977:480), lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och socialförsäkringsbalken som regeringen presenterar. Utskottet anser att förslagen bör *tillstyrkas* och att Socialdemokraternas yrkanden bör *avstyrkas*. Utskottet ställer sig också bakom regeringens förslag till ikraftträdande den 1 januari 2014.

Stockholm den 24 oktober 2013

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Jessica Polfjärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jessica Polfjärd (M), Ylva Johansson (S), Maria Plass (M), Katarina Brännström (M), Maria Stenberg (S), Gustav Nilsson (M), Patrik Björck (S), Christer Nylander (FP), Ann-Christin Ahlberg (S), Annika Qarlsson (C), Johan Andersson (S), Hanif Bali (M), Mehmet Kaplan (MP), Kerstin Nilsson (S), Penilla Gunther (KD), Christina Höj Larsen (V) och Johnny Skalin (SD).

Avvikande meningar

1. Ramar för utgiftsområdena 13 och 14, m.m. (S)

Ylva Johansson (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S) och Kerstin Nilsson (S) anför:

Full sysselsättning är vår övergripande politiska prioritering. Skapandet av fler jobb och aktiva insatser mot arbetslösheten går före allt annat. Jobben ska sättas främst i hela den ekonomiska politiken. Vi socialdemokrater ska vidta de åtgärder som krävs för att bryta arbetslösheten och få fler människor i arbete. Nu syns allt fler tecken på att Sverige är på väg åt fel håll. Arbetslösheten är ungefär 8 procent. Antalet långtidsarbetslösa har nära nog tredubblats sedan 2007 och ungdomsarbetslösheten är högre än i nästan alla jämförbara länder. En viktig anledning till de växande problemen är att Sverige i dag inte investerar i framtiden på det sätt som vi tidigare gjort. Detta är till stor del en följd av politiska prioriteringar. Sverige står nu inför ett avgörande vägval. Regeringen har presenterat sin sista budget för den här mandatperioden. Den gav besked om att det för regeringen är viktigast att låna till skattesänkningar.

Vi socialdemokrater menar att det är dags att tänka om. Vi ska bo i ett land där man går till jobbet, tar ansvar och känner sig trygg. Där de unga får en jobbigare morgon, men ett rikare liv. Därför finns ett mål som är viktigare än alla andra: Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020. Nu krävs fokus och samarbete för att svenska företag ska kunna växa och anställa. Då får vi också råd med en välfärd att vara stolta över. Då kan vi investera i framtiden och lösa de stora utmaningarna – klimathotet, den åldrande befolkningen och tillväxt i den globala konkurrensen. Socialdemokraterna har ett besked till alla unga som söker arbete: Det finns ett politiskt alternativ som inte har glömt er. Vi vill öka stödet och skapa nya vägar så att alla kan ta sin gymnasieexamen. Men vi kommer samtidigt att kräva att alla gör det – för så ser kraven ut på dagens arbetsmarknad. Arbetslöshet är ett slöseri med människors kraft och lust. Just nu betalar Sverige dyrt för att sysselsätta långtidsarbetslösa med uppgifter som ingen efterfrågar på riktigt. Detta sker inom fas 3. Samtidigt ser vi stora behov av avlastning i välfärden. Det finns meningsfulla uppgifter i välfärden som behöver utföras men inte hinns med i dag. Behovet av att höja boendekvaliteten är också stort i miljonprogrammets områden.

För utgiftsområde 13 föreslår Socialdemokraterna en utgiftsram som är 100 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. Socialdemokraterna är ett feministiskt parti. En tydlig struktur i samhället är den som delar upp oss i kvinnor och män och där kvinnornas villkor är annorlunda än männens. En kvinnas livsinkomst är exempelvis i snitt är 3,6 miljoner kronor lägre än en mans livsinkomst. Vi menar att det framöver krävs en politik

som är inriktad på att fler ska kunna arbeta och på att öka sysselsättningsgraden, framför allt bland kvinnor. I den socialdemokratiska budgetmotionen finns förslag om ett sysselsättningspolitiskt ramverk. Vi tror att det kommer att gynna kvinnors ställning på arbetsmarknaden. Vi vill också att våra företrädare i kommuner och landsting ska vara föredömen och bl.a. erbjuda heltid till den som så önskar och trygga att ingen medarbetare ska vara visstidsanställd längre än två år. De 100 miljoner kronor som regeringen har avsatt för integrationsåtgärder i vissa s.k. utsatta områden – Urban 15 – vill vi använda för att förbättra resultaten i skolorna i dessa områden, vilket beskrivs utförligare i vår kommittémotion om skolpolitiken. Vi vill därför överföra 100 miljoner kronor från utgiftsområde 13 till utgiftsområde 16. Nu har det gått två år sedan etableringsreformen infördes. Det är hög tid att utvärdera och åtgärda bristerna. Vi vill bl.a. söka nya former för effektivare samverkan mellan Arbetsförmedlingen och landets kommuner. Vi vill även att kommuner ska kunna komma i fråga för att genom avtal med Arbetsförmedlingen bedriva verksamhet inom ramen för etableringsreformen.

För utgiftsområde 14 föreslår Socialdemokraterna en utgiftsram som är 13 166 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Ungdomsarbetslösheten är ett slöseri – både för den som drabbas och hela Sverige. Därför vill vi införa en ungdomsgaranti. Den som är ung och utan arbete ska senast efter 90 dagar erbjudas ett riktigt jobb, en utbildning som leder till jobb eller en kombination av utbildning och praktik som leder vidare till jobb. Den som inte tar detta erbjudande förlorar rätten till ersättning. Vid ett regeringsskifte kommer vi att steg för steg införa 90-dagarsgarantin. För 2014 föreslår vi ett första steg i införandet. Unga arbetslösa som inte har avslutat gymnasiet ska göra det. Vi föreslår ett utbildningskontrakt som omfattar 10 000 platser inom komvux, yrkesvux och folkhögskola. Unga arbetslösa med gymnasiekompetens ska få bättre möjlighet att studera vidare efter gymnasiet. Vi föreslår 6 000 platser i högskola och yrkeshögskola inom ramen för 90-dagarsgarantin. Vi vill utöver regeringens förslag även stötta parternas inrättande av 16 000 nya yrkesintroduktionsjobb i kommuner och landsting genom ett stöd till långtidsarbetslösa ungdomar. Vi stöttar därutöver parternas inrättande av 5 000 nya yrkesintroduktionsjobb för långtidsarbetslösa ungdomar i det privata näringslivet, på de områden där parterna kommit överens om yrkesintroduktionsavtal. Sammantaget innebär detta första steg i 90-dagarsgarantin minst 37 000 nya jobb och utbildningsplatser – vilket motsvarar alla unga som varit arbetslösa i 6 månader. Kostnaden för offentlig sektor är 5,1 miljarder kronor 2014. Med 90-dagarsgarantin lägger vi grunden för att unga ska jobba eller studera – inte vara långtidsarbetslösa. Därutöver ska vi se till att stärka övergången från gymnasiet till jobb, att förbättra matchningen genom Arbetsförmedlingen, och se till att all offentlig verksamhet bidrar till att bekämpa ungdomsarbetslösheten. För att förbättra matchningen ska aktivitetsförbudet på Arbetsförmedlingen tas bort. Arbetsförmedlingen ska

också ges bättre möjligheter att anvisa arbetslösa de insatser som krävs. All offentlig verksamhet ska bidra till att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Offentliga arbetsgivare ska erbjuda fler praktikplatser, och den offentliga upphandlingen ska driva fram jobb och praktikplatser för unga arbetslösa.

Vi föreslår att fas 3 avskaffas. I stället vill vi inrätta 20 000 extratjänster, inrätta 5 000 nya platser inom intensifierad arbetsförmedling och ge möjlighet till deltagare i fas 3 att komma vidare med bibehållen ersättning på 10 000 av de nya platserna inom bristyrkesutbildning, komvux, yrkesvux, yrkeshögskola samt högskola och universitet. Kostnaden för de offentliga finanserna att avskaffa fas 3 är 2,0 miljarder kronor. Vårt förslag till extratjänster utgår från att staten ska stå för kostnaden. De som utför extratjänsterna är de som i dag är föremål för sysselsättningsfasen i den s.k. jobb- och utvecklingsgarantin, det som tidigare kallades för fas 3. Tjänsterna ska höja kvaliteten i välfärden eller ideell sektor, eller inrättas för att höja boendekvaliteten i miljonprogrammets bostadsområden. De får inte användas för att ersätta ordinarie personal, och lön ska utgå enligt kollektivavtal. Tjänsterna bör vanligtvis kombineras med utbildning för att ytterligare stärka individens framtida möjligheter på arbetsmarknaden. Vi vill utveckla och göra om Arbetsförmedlingen till en matchningsspecialist tillsammans med andra aktörer. Vi vill bl.a. att arbetsgivarnas krav måste sättas i centrum, att regelstyrningen ska minska och att de vattentäta skotten mellan arbetsmarknadsutbildning och reguljär utbildning ska undanröjas. Vi investerar 800 mkr 2014 till sammantaget 6 000 nya platser inom bristyrkesutbildning.

Vi socialdemokrater är positiva till regeringens initiativ till ett system för att stödja korttidsarbete vid ekonomisk kris. Vi menar dock att ett system med korttidsarbete ska innehålla tydliga inslag av utbildning eller kompetensutveckling när arbetstagaren har nedsatt arbetstid.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser vi att motion 2013/14: F308 (S) bör tillstyrkas i de delar som berör utskottets beredningsområde.

2. Ramar för utgiftsområdena 13 och 14, m.m. (MP)

Mehmet Kaplan (MP) anför:

Miljöpartiet vill ha en ny arbetslinje. En ny arbetslinje måste bygga på en politik som gör att det växer fram nya jobb. Vår arbetslinje bygger på en politik som bidrar till nya jobb och en arbetsmarknad där fler inkluderas, men färre slits ut. När regeringen tillträdde låg arbetslösheten på drygt 6 procent. Under tredje kvartalet 2013 var siffran 7,3 procent. Samtidigt ökar också långtidsarbetslösheten. Ungdomsarbetslösheten är ett av regeringens största misslyckanden och har blivit ett allvarligt samhällsproblem. Alliansregeringens arbetslinje har handlat om att arbetslösheten gjorts till ett privat problem som ska lösas genom åtgärder mot individen. När de sagt att det ska löna sig att arbeta, så har de egentligen menat att det ska vara dyrt att vara sjuk eller arbetslös. Miljöpartiet ser i stället arbetslösheten som ett samhällsproblem att ta itu med gemensamt.

Vi har en kraftfull politik för att bryta ungdomsarbetslösheten och sätta unga i arbete. Politiken spänner över flera utgiftsområden eftersom det handlar om att satsa på skolan, komvux, yrkeshögskola, yrkesutbildningar och företagande samt förändra skattepolitiken utöver rena arbetsmarknadsåtgärder.

För utgiftsområde 13 föreslår Miljöpartiet en utgiftsram som är 76 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. Vi vill skapa ett öppet, jämlikt och jämställt samhälle med lika rättigheter för alla. Vår gröna vision är ett demokratiskt hållbart samhälle där alla får och kan vara olika. Vår övertygelse är att det sker med hjälp av öppenhet mot omvärlden och ett öppet, inkluderande samhälle där alla har samma möjligheter till självförverkligande. Inom ramen för utgiftsområde 13 vill vi bl.a. komplettera det uppdrag som Ungdomsstyrelsen har att motverka kränkningar på internet genom att tillföra ett tydligt antirasistiskt perspektiv. Vi tillför 10 miljoner kronor till projekt och verksamhetsbidrag mot näthat. Vi förstärker Diskrimineringsombudsmannens främjandearbete och vill återgå till den tidigare jämställdhetslagens krav om att arbetsplatser måste upprätta lönekartläggningar varje år. Vi vill också att planer för jämställda löner och jämställdhetsarbete ska upprättas varje år på arbetsplatser med fler än tio arbetstagare. Vi tillför resurser till antidiskrimineringsbyråer, som i huvudsak ska användas till att organisera en processfond ur vilken enskilda och föreningar kan söka medel för att driva diskrimineringsmål i domstol. Vi tillför också extra medel till organisationer som jobbar med hbtq-frågor och anser dessutom att regelverket för fördelning av medlen bör göras om. Slutligen använder vi de 100 miljoner kronor som regeringen låter utsatta områden tävla om (stimulansmedel för att stärka utanförskapsområden) på förbättrad sfi-undervisning i de aktuella bostadsområdena. Dessa resurser återfinns under utgiftsområde 16. Därutöver gör vi en stor satsning för att motverka rasism och främlingsfientlighet, bl.a. genom en rad förslag inom skolans område, via utgiftsområdena 16 och 25. Vi har också stora jämställdhetssatsningar i vår budget som finns på olika utgiftsområden. Vi avsätter bl.a. 455 miljoner kronor för att minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor i statlig sektor (utgiftsområde 2) och ger Medlingsinstitutet i uppdrag att föreslå åtgärder mot strukturella löneskillnader.

För utgiftsområde 14 föreslår Miljöpartiet en utgiftsram som är 5 400 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Miljöpartiets förslag om arbetslivstrygghet kombinerar en inkomstförsäkring med en gemensam grundtrygghet åt alla som inte kan arbeta på grund av sjukdom eller arbetslöshet. Förslaget innebär för det första ett höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen. Preliminärt handlar det om 200 kronors höjning av högsta dagpenning de första 100 dagarna. Därefter sänks nivån stegvis över tid. Den slutliga nivån läggs 50 kronor över dagens högsta ersättningsnivå. Sammantaget kan det här innebära en höjd ersättning för en normalinkomsttagare med drygt 4000 kronor i månaden vid tillfällig arbetslöshet. För det

andra föreslår Miljöpartiet att en allmän grundförsäkring vid sjukdom och arbetslöshet för alla över 20 år utreds. Vi anslår 2,5 miljarder kronor på förbättringar i arbetslöshetsförsäkringen.

Miljöpartiet föreslår en kraftfull politik för att bryta ungdomsarbetslösheten och sätta unga i arbete. Kommunerna ska kunna avtala med Arbetsförmedlingen om att bilda startcentraler som fungerar som lokala arbetsförmedlingar för unga. Dessutom vill vi ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att tillsammans med kommunerna bedriva uppsökande verksamhet med syfte att stödja arbetslösa upp till 25 år utan gymnasiekompetens som vill komma in i aktivt arbetssökande eller studier. Vi avsätter 150 miljoner kronor med syfte att söka upp 16 000 unga årligen. Insatserna ska ske utifrån individens behov och kan handla om exempelvis handledning, projektverksamhet och hjälp att starta företag. Vi välkomnar parternas arbete med att ta fram yrkesintroduktionsavtal. Dock tror vi att regeringen underskattar behoven på arbetsmarknaden och föreslår därför att ytterligare 3,8 miljarder kronor avsätts till arbetslösa unga. Sammantaget föreslår vi ett robust paket med potential att skapa över 50 000 nya jobb och utbildningsplatser till unga.

Miljöpartiet vill fasa ut fas 3 och i stället införa flexjobb enligt dansk modell, kompletterat med jobb i välfärden. Systemet med flexjobb innebär en anställningsform där arbetsgivaren betalar det arbete som deltagaren utför, och det gemensamma fyller i med ersättning för den övriga tiden. Lönen motsvarar en heltid och villkoren är avtalsenliga. Vi menar också att det finns plats i välfärden, inte minst inom äldreomsorgen, för människor som kan göra det som ordinarie personal finner allt mindre tid för, t.ex. en promenad, ett samtal eller en extra kopp kaffe. Till detta anslår vi 500 miljoner kronor. Miljöpartiet föreslår också fler platser på yrkesutbildningar för att förbättra matchningen mellan arbetsgivarnas behov och de arbetssökandes kompetens. Till detta anslår vi 200 miljoner kronor.

Sverige lever inte längre upp till Internationella arbetsorganisationens (ILO) rekommendationer om *en* arbetsmiljöinspektör per 10 000 anställda. Miljöpartiet vill se ett mer aktivt tillsynsarbete och förebyggande insatser mot ohälsa och arbetsskador. För att detta ska bli möjligt krävs ökade resurser till Arbetsmiljöverket. Till detta anslår vi 40 miljoner kronor.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser jag att motion 2013/14: F319 (MP) bör tillstyrkas i de delar som berör utskottets beredningsområde.

3. Ramar för utgiftsområdena 13 och 14, m.m. (SD)

Johnny Skalin (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett modernt arbetarparti. Vi saknar de ideologiska låsningar som finns hos socialistiska och borgerliga partier. Vi anser att det ska vara lönsamt att arbeta och inför därför ett femte steg i jobbskatteavdraget, som ger 196 kronor netto mer i plånboken per månad för exempelvis en undersköterska. Det ska också vara enkelt att anställa. Vi inför ett arbetsgivaravdrag motsvarande en halvtidstjänst, som drastiskt

minskar kostnaderna för småföretagen. Samtidigt lindrar vi sjuklöneansvaret och tar helt bort sjuklönekostnaden för ett genomsnittligt företag med upp till tio anställda. Vi utökar också antalet undantag i turordningsreglerna. Vi satsar mer på yrkesinriktade utbildningar, inrättar 10 000 nya platser på komvux och på yrkeshögskolan samt inför riktiga lärlingsjobb där arbetsgivare helt slipper arbetsgivaravgifter. Sverigedemokraternas samlade budgetförslag beräknas skapa totalt 73 000 nya jobb netto, långsiktigt och mätt i helårsarbetskrafter. Det rör sig således om den totala effekten av att vissa träder in på arbetsmarknaden och vissa som redan befinner sig på arbetsmarknaden arbetar mer.

Under den nuvarande regeringens två mandatperioder har Sverige så gott som genomgående haft såväl en mycket hög jämviktsarbetslöshet som en faktisk arbetslöshet som legat över jämvikt, och detta dystra facit väntas spilla över under större delen av även nästkommande mandatperiod. Detta kan förklaras av två huvudsakliga faktorer: dels har vi haft en missanpassad invandringspolitik i den meningen att den inte varit behovsprövad, dels en missanpassad utbildnings- och arbetsmarknadspolitik i den meningen att den haft obefintligt fokus på matchning av arbetskraften. Den höga arbetslösheten bland invandrare – och i synnerhet nyanlända invandrare – samt den höga ungdomsarbetslösheten svarar var för sig för ungefär en tredjedel av den höga arbetslösheten. Sverigedemokraternas konkreta förslag på dessa två områden har mycket goda möjligheter att stävja problematiken, och regeringens bristande handlingskraft härvidlag är minst sagt oroväckande.

För utgiftsområde 13 föreslår Sverigedemokraterna en utgiftsram som är 3 168 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. Vår utgångspunkt är att den utomeuropeiska asyl- och anhöriginvandringen ska begränsas så kraftigt som möjligt, med åtminstone 90 procent från nuvarande nivåer. Samtidigt bör arbetskraftsinvandringen från tredjeland moderniseras för att ha fokus på hög- i stället för lågkvalificerad arbetskraft. På utgiftsområde 13 skär vi ned på huvuddelen av anslagen i takt med att vår restriktiva invandringspolitik genomförs. Flertalet anslag avskaffas i sin helhet. Vi vill dock göra en satsning om 50 miljoner kronor på obligatorisk samhällsorientering för samtliga personer som invandrar till Sverige i syfte att under längre tid vara bosatta och verksamma i landet.

Det är Sverigedemokraternas uppfattning att den svenska jämställdhetsdebatten ofta hamnat fel och tagit felaktiga utgångspunkter. Alltför stort fokus har lagts vid enskilda symbolfrågor som endast berör en liten andel av landets kvinnor, samtidigt som många av de frågor som på allvar berör en stor andel av landets kvinnor i deras vardag har hamnat i skymundan. Vi lägger därför om jämställdhetspolitiken så att den i stället får fokus på att upprätthålla valfrihet och likhet inför lagen och att försöka underlätta tillvaron för såväl män som kvinnor i de livssituationer som de själva valt. Våra jämställdhetssatsningar ligger dock huvudsakligen utanför utgiftsområde 13. Sverigedemokraterna vill genom förslagen i vår budgetmotion

skapa möjlighet till heltid för samtliga anställda inom den offentliga sektorn. I första hand vill vi åstadkomma detta genom ett stimulansbidrag, men skulle detta inte visa sig tillräckligt är vi beredda att överväga lagstiftning. Vi vill också utöka rätten till deltid, förbättra arbetsmiljön inom den offentliga sektorn, samt införa tydligare karriärvägar och stimulera kompetensutveckling, vilket borgar för högre lönenivåer.

För utgiftsområde 14 föreslår Sverigedemokraterna en utgiftsram som är 2 293 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Sverigedemokraternas ambition är att på olika sätt stärka arbetslöshetsförsäkringen. Detta gäller inte enbart i form av en höjning av taket, utan innebär också att arbetslöshetskassorna slås samman och att administrationen tas över av Försäkringskassan. I förlängningen bör även Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen slås ihop. Vi höjer taket i a-kassan till 900 kronor per dag och förbättrar samtidigt för deltidsarbetslösa genom en återgång till den s.k. 300-dagarsregeln. Vi återgår också till 100-dagarsregeln, som gör det möjligt för en arbetssökande att under de första 100 dagarna av arbetslöshet fokusera på arbeten inom sitt kompetensområde och i sin geografiska närhet. Ett utökat starta eget-bidrag skulle bryta en del av ungdomars sociala utanförskap och påverka sysselsättningen positivt. Vi vidareutvecklar starta eget-bidraget och låter det omfatta unga redan från 20 år. Vi vill dessutom att det ska gälla i nio månader i stället för nuvarande sex månader. Samtidigt avvecklar vi de kostsamma instegsjobben helt redan från det första budgetåret, då instegsjobben inte påverkar sysselsättningen i den berörda gruppen nämnvärt.

Sverigedemokraterna ser med oro på hur den generella arbetsmiljön har försämrats den senaste tiden. Detta tar sig uttryck i såväl ökad stress som hot, våld, olyckor och tillbud. I vår budget föreslår vi därför att Arbetsmiljöverkets anslag återställs till 2006 års nivåer, justerade för inflationen. Vi återinför det generella stödet till fortbildning av skyddsombud samt inför ett stöd till fackförbund för utbildning mot mobbning och trakasserier på arbetsplatserna. Samtidigt inför vi ett helt nytt kunskapscentrum, där syftet är att samla kunskap om samt forska kring en förbättrad arbetsmiljö.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser jag att motion 2013/14: Fi282 (SD) bör tillstyrkas i de delar som berör utskottets beredningsområde.

4. Ramar för utgiftsområdena 13 och 14, m.m. (V)

Christina Höj Larsen (V) anför:

Vänsterpartiet vill se ett tryggt och värdigt samhälle byggt på omtanke och solidaritet. Vi menar att det går att bekämpa arbetslösheten och den växande otryggheten och möta behoven i välfärden genom politisk förändring. Vi lämnar i vår budgetmotion förslag till sådana lösningar. Sedan regeringen tillträdde har arbetslösheten ökat med 71 000 personer. Särskilt oroande är den kraftiga ökningen av antalet långtidsarbetslösa. Antalet personer som varit utan arbete mer än ett år har ökat med över 100 procent sedan 2006. Trots massarbetslöshet präglas regeringens politik av bristen

på samhällsnyttiga investeringar för att skapa jobb. I stället fortsätter regeringen på den inslagna vägen att sänka skatten för dem som har turen att ha ett jobb och öka den ekonomiska utsattheten för arbetslösa och sjuka. Effekterna på sysselsättningen av denna politik har uteblivit. Däremot har de ekonomiska klyftorna ökat och tryggheten försämrats för alla. Inkomstgapet mellan kvinnor och män har ökat kraftigt, och allt fler barn växer upp i fattigdom. Unga vuxna får allt svårare att etablera sig i arbetslivet och skaffa en egen bostad.

Det är dags för en ny färdriktning. Vänsterpartiet sätter kampen mot arbetslösheten främst i den ekonomiska politiken och föreslår kraftiga resursförstärkningar till välfärden. Vi gör stora investeringar i bostadsbyggande, infrastruktur, klimatomställning och utbildning och vi gör tydliga förstärkningar i de gemensamma trygghetssystemen. Redan nästan år räknar vi med att våra satsningar på välfärden och i investeringar i infrastruktur, bostäder m.m. ger nästan 30 000 jobb. Våra förslag innebär viktiga steg mot ett jämställt samhälle. Vi föreslår ett antal strategiskt viktiga reformer för att minska löne- och inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män och omfördela ansvaret för det obetalda hemarbetet.

För utgiftsområde 13 föreslår Vänsterpartiet en utgiftsram som är 321 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. Vänsterpartiet är kritiskt till regeringens inriktning på integrationspolitiken eftersom den främst handlar om att skuldbelägga personer med utländsk bakgrund, snarare än om att skapa de förutsättningar som är nödvändiga för lika rättigheter på arbetsmarknaden, bostadsmarknaden, i skolan osv. Vi föreslår att en lagstiftning ska införas som gör samtliga kommuner skyldiga att ta emot flyktingar. Vi förstärker dessutom anslaget för att höja schablonersättningen med avsikt att höja kvaliteten och ambitionsnivån på flyktingmottagandet. Samtidigt avvisar vi regeringens förslag till incitament till kommuner som tar emot många flyktingar.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av stödet till kommunerna med 197 miljoner kronor 2014 jämfört med regeringen. Vänsterpartiet är skarpt kritiskt till att privatisera delar av introduktionen av nyanlända och avvisar därmed regeringens modell om att lotsar ska skaffa fram jobb mot en prestationsbaserad ersättning. Människors möjligheter att få en bra start och kunna etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället i stort ska inte vara beroende av privata vinstintressen. Mot denna bakgrund avvisar vi 549 miljoner kronor av de medel som regeringen anvisar på utgiftsområdet. Vi avvisar också medlen för urbant utvecklingsarbete och det prestationsbaserade ersättningssystemet till kommuner som har avtal om flyktingmottagande.

Vi ger Diskrimineringsombudsmannen 24 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslår och ett utökat uppdrag. För att ge kvinnojourer runt om i landet goda förutsättningar vill vi införa ett stabilt statligt grundstöd. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av medlen på utgiftsområde 13 med 200 miljoner kronor 2014 jämfört med regeringen.

För utgiftsområde 14 föreslår Vänsterpartiet en utgiftsram som är 11 253 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Vänsterpartiets arbetsmarknadspolitik syftar till att nå målet om full sysselsättning och att skapa ett arbetsliv präglat av goda arbetsvillkor, bra arbetsmiljö, ökat inflytande och utvecklingsmöjligheter för löntagarna. En arbetslöshetsförsäkring som ger inkomsttrygghet, en effektiv arbetsförmedling och ett ambitiöst arbetsmiljöarbete är viktiga beståndsdelar i denna politik.

För att Arbetsförmedlingen ska kunna anställa specialiserade handläggare och handläggare med uppdrag att särskilt arbeta med unga arbetslösa, föreslår vi en ökning av myndighetens medel med 300 miljoner kronor 2014 jämfört med regeringen.

Vänsterpartiet anser att arbetslöshetsförsäkringen behöver reformeras i grunden. Det är dock nödvändigt att snarast genomföra ett antal förändringar i syfte att återupprätta arbetslöshetsförsäkringen som en inkomst- och omställningsförsäkring. Vi vill därför genomföra en höjning av taket (den högsta dagpenningen) och golvet. För att undvika en urholkning av försäkringen indexerar vi beloppen till löneutvecklingen. Vi höjer också ersättningsnivån till 80 procent för hela ersättningsperioden samt för tid med aktivitetsstöd. Vi minskar dessutom antalet karensdagar med två per år. Vi tar även bort 75-dagarsbegränsningen vid deltidsarbetslöshet. Vi vill även genomföra en kraftig förstärkning av grundförsäkringen. Med vårt förslag kommer fler att kunna ta del av grundförsäkringen: unga, som tidigare skulle ha omfattats av studerandevillkoret, deltidsarbetande och utlandsfödda som ännu inte hunnit etablera sig på arbetsmarknaden. Sammanlagt investerar vi 13,9 miljarder kronor i en bättre arbetslöshetsförsäkring. Som en effekt av våra satsningar på jobb och utbildning minskar behovet, varför våra reformer av försäkringen höjer utgiftsramen med 9,2 miljarder kronor.

Vänsterpartiet vill att unga ska få tidiga och individuellt anpassade insatser hos Arbetsförmedlingen, utan att behöva invänta de fasta tidsgränser som regeringen har infört i sina garantiprogram. Vi föreslår att alla unga ges rätt att få en fullständig gymnasieutbildning genom komvux och fler unga arbetslösa ska ges chansen att få en yrkesinriktad utbildning genom arbetsmarknadsutbildning, yrkesvux eller yrkeshögskolan. Vi föreslår en stor satsning på generationsväxling i arbetslivet genom utbildningsvikariat, traineeanställningar och lärlingsanställningar i yrken med stora rekryteringsbehov de kommande åren. Unga långtidsarbetslösa med särskilda svårigheter att få jobb ska kunna erbjudas övergångsjobb, vilka är subventionerade anställningar med kollektivavtalsenliga löner som ger praktisk yrkeserfarenhet och möjligheter att komma ut på arbetsmarknaden. Med vår politik och de utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser vi föreslår kommer alla unga arbetslösa att erbjudas ett jobb eller en utbildningsplats inom 90 dagar. Våra satsningar på utbildning och subventionerade anställningar innebär att vi räknar med sammanlagda minskningar av kostnaderna för regeringens arbetsmarknadspolitiska program med 2 440 miljoner kronor 2014.

Till våra satsningar på utbildningsvikariat, lärlingsanställningar och övergångsjobb vill vi koppla ett stöd för merkostnader hos arbetsgivarna på 100 kronor per dag. Detta innebär att vi ökar ramen för utgiftsområdet med 924 miljoner kronor 2014. Eftersom vi vill lägga ner fas 3 säger vi nej till regeringens föreslagna satsning på förstärkt särskilt anställningsstöd. Sammantaget innebär Vänsterpartiets arbetsmarknadspolitiska satsningar en ökning av ramen för utgiftsområdet med 193 miljoner kronor 2014 jämfört med regeringen.

Taket för lönebidragsersättningen behöver höjas. Samtidigt skapar vi utrymme för 2 000 fler lönebidragsanställningar. Detta innebär att vi ökar anslaget med 1,4 miljarder kronor 2014. För att förstärka Arbetsmiljöverkets tillsynsarbete vill vi stärka myndigheten ekonomiskt. Det systematiska förebyggande arbetet ute på arbetsplatserna är av avgörande betydelse för att på sikt minska belastningen och ohälsan i arbetslivet. Vi avsätter därför också medel för utökad utbildning av skyddsombud och till de regionala skyddsombudens verksamhet 2014. Därutöver vill vi göra det möjligt med en tillfällig satsning på tillgänglighetskonsulter. Sammantaget innebär våra arbetsmiljösatsningar att ramen för utgiftsområdet höjs med 115 miljoner kronor.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser jag att motion 2013/14: F254 (V) bör tillstyrkas i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Tryck: Elanders, Vällingby 2013